

T.C.
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BİLİM DALI

BABUR-NÂME'NİN [120a-183a] ARASINDAKİ BÖLÜMÜ
(METİN, GRAMATİKAL DİZİN VE SÖZLÜK)

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

Bilal İsmail ŞİRİN

KOCAELİ 2017

**T.C.
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BİLİM DALI**

***BABUR-NÂME*'NİN [120a-183a] ARASINDAKİ BÖLÜMÜ
(METİN, GRAMATİKAL DİZİN VE SÖZLÜK)**

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

Bilal İsmail ŞİRİN

Prof. Dr. Münevver TEKCAN

KOCAELİ 2017

T.C.
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BİLİM DALI

BABUR-NÂME'NİN [120a-183a] ARASINDAKİ BÖLÜMÜ
(METİN, GRAMATİKAL DİZİN VE SÖZLÜK)

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

Tezi Hazırlayan: Bilal İsmail ŞİRİN

Tezin Kabul Edildiği Enstitü Yönetim Kurulu Karar ve No: 21.06.2017/16

Jüri Başkanı: Prof. Dr. Munever TEKCAN

Jüri Üyesi: Yard. Doç. Dr. Hülya GEVİRME

Jüri Üyesi: Yard. Doç. Dr. Ümit Özgür DEMİRCİ

ÖNSÖZ

Türk tarihinin önde gelen isimlerinden biri olan Babur, siyasi kişiliğinin yanında kaleme aldığı eserlerle de Türk dili ve edebiyatı için büyük öneme sahiptir. Şiirde Ali Şir Nevâyî ile klasik şeklini bulan Çağatay edebiyatı, nesir alanında ise Babur ile bu seviyeye ulaşmıştır. Yüksek lisans tezi olarak hazırlanan bu çalışmada Babur'un ve Doğu Türkçesinin en önemli eserlerinden biri olarak kabul edilen *Babur-nâme*'nin [120a-183a] arasındaki bölümünün transkripsiyonlu metni verilmiş, sözlüğü ve gramatikal dizini hazırlanmıştır. Bu çalışmanın amacı *Babur-nâme*'nin dil özelliklerini ve söz varlığını ortaya koymaktır.

Çalışma dört bölümden meydana gelmektedir. Çalışmanın giriş bölümünde Babur'un hayatı, kişiliği ve eserleri ile Babur Devleti'nin tarihi hakkında bilgiler verilmiştir.

Çalışmanın ikinci bölümünde çalışmamıza konu olan eserin transkripsiyonlu metni verilmiştir. Metin kurulurken *Babur-nâme*'nin Haydarâbâd nüshası esas alınmıştır. Transkripsiyonlu metinde metnin daha iyi anlaşılması için noktalama işaretleri kullanılmıştır.

Üçüncü bölümde metinde geçen sözcüklerin gramatikal dizini ve sözlüğü hazırlanmıştır. Gramatikal dizin R. Rahmeti Arat'ın *Kutadgu Bilig* adlı eserindeki yöntemine göre hazırlanmıştır. Türkçe kelimelerin Eski Türkçedeki karşılıkları verilirken Clauson'un *An Etymological Dictionary of Pre Thirteenth-Century* adlı sözlüğü esas alınmıştır. Hazırladığımız sözlük bu yönüyle karşılaştırmalı sözlük özelliği de taşımaktadır. Çalışmamızda kişi ve yer adları dizini ayrı bölümde verilmiştir. Kişi ve yer adlarının yazımında R. Rahmeti Arat'ın *Vekayi* adlı çalışması esas alınmıştır.

Dördüncü bölümde ise sonuç ve metnin söz varlığını gösteren istatistiksel bilgiler ve tablolar, metnin tıpkıbasımından örnekler, Babur'un şeceresi ile ilgili tablolar ve Babur Devleti'nin sınırlarını gösteren harita verilmiştir.

Çalışmam süresince yardımlarını esirgemeyen aileme, mümkün olduğunca bana yardım eden arkadaşlarım Ahmet Karataş ve Sümeyra Alan'a, pek çok konuda sayısız yardımını gördüğüm Ar. Gör. Dr. Serpil Yazıcı Şahin'e; çalışmamın başından sonuna kadar yardımcı olan, yol gösteren, sahip olduğu bilgi ve birikiminden yararlandığım değerli hocam Prof. Dr. Münevver Tekcan'a teşekkürlerimi sunarım.

Bilal İsmail Şirin

Kocaeli 2017

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	1
ÖZET.....	4
ABSTRACT	5
KISALTMALAR	6
GİRİŞ	7
1. 1. BABUR.....	7
1. 1. 1. Hayatı	7
1. 1. 2. Kişiliği	10
1. 1. 2. 1. Hükümdarlık Bakımından Açısından Babur	10
1. 1. 2. 2. Edebi Şahsiyeti Açısından Babur	11
1. 1. 3. Eserleri	12
1. 2. BABUR DEVLETİ	14
TRANSKRİP METNİ.....	18
2. METİN	19
2. 1. Arapça ve Farsça İbareler	131
3. DİZİN SÖZLÜK	138
3. 1. Özel Adlar Dizini.....	349
3. 1. 1. Kişi ve Boy Adları Dizini	349
3. 1. 2. Yer Adları Dizini	370
SONUÇ.....	389
4. KAYNAKÇA	393
5. EKLER.....	397
5. 1. Metin Tıpkıbasımından Örnek	398
5. 2. Babur'un Şeceresine Ait Tablolar	430
5. 3. Harita	434
ÖZGEÇMİŞ.....	435

ÖZET

Yüksek lisans tezi olarak hazırlanan bu çalışma, klasik Çağatay edebî dilinin nesir alanındaki en önemli eserlerinden biri olan *Babur-nâme*'nin [120a-183a] arasındaki bölümü ile ilgilidir. Çalışma dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, Babur'un hayatı, kişiliği ve eserlerinden kısaca söz edilmiş ve Babur Devleti'nin tarihi hakkında temel bilgiler verilmiştir. İkinci bölümde, çalışmamıza konu olan eserin transkripsiyonlu metni verilmiştir. Metin kurulurken Haydarâbâd nüshası esas alınmıştır. Üçüncü bölümde metnin sözlüğü ve dizini hazırlanmıştır. Dizin hazırlanırken R. Rahmeti Arat'ın *Kutadgu Bilig* adlı çalışmasındaki dilbilgisi sıralaması esas alınmıştır. Metinde geçen özel adlar, kişi adları ve yer adları olarak ayrı başlıklar altında incelenmiştir. Dördüncü bölümde ise metnin tıpkıbasımından örnekler, Babur'un şeceresi ve Babur Devleti'nin sınırlarını gösteren haritalar verilmiştir.

Anahtar Sözcükler: *Çağatay Türkçesi, Babur, Babur-nâme*

ABSTRACT

This study, which has been prepared as a master thesis, concerns with te pages [between 120a-183a] of *Babur-name* that is know as one of the most benefical Works in the field of prose of Chagatai Language. The study consists of four chapters. In the first chapter, Babur's life and personality, and his works are mentioned, and basic information about the history of the Babur State is given. In the second chapter, the text with transcription of the pages in studied. The text has been prepared according to the copy of Haydarabad. Index and dictionary of the text are studied in the third chapter. Index has been prepared with the help of grammatical sequence of *Kutadgu Bilig* by R. Rahmeti Arat. Proper names, identity and place names in the text have respectively been studied. In the fourth chapter, In the fourth chapter, some examples from the original text, Babur's family and some maps which display the boundries of the State of Babur are given

Key Words: *Chagatai Turkish, Babur, Baburnama*

KISALTMALAR

Ar. : Arapça

bkz. : Bakınız

c. : Cilt

çev. : Çeviren

EDPT : *An Etymological Dictionary of Pre Thirteenth-Century Turkish*

ET. : Eski Türkçe

Far. : Farsça

H. : Haydarâbâd nüshası

haz. : Hazırlayan

Hint. : Hintçe

İA: İslam Ansiklopedisi

MK. : Mahmut Kaşgarlı

Moğ. : Moğolca

s. : Sayfa

S. : Sayı

Soğd. : Soğdca

TDK : Türk Dil Kurumu

TDVİA : Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi

TDTEA : Türkiye Dışındaki Türk Edebiyatları Antolojisi

TTK: Türk Tarih Kurumu

Yay: Yayınları

GİRİŞ

Babur, kurduğu devlet ve tarihte oynadığı rol bakımından Türk tarihinin en önemli şahsiyetlerinden biridir. 1483-1530 yılları arasında yaşamıştır. Güney Asya’da kendi adıyla anılan büyük bir devlet kurmasıyla tarih bilimi içinde önemli bir yere sahiptir. Şair ve edebiyat nazariyatçısı olmasının yanında, bestekâr ve yazı (hat) mucidi de olan Babur, diğer taraftan astronomi, botanik, fıkıh, mimarlık ve peyzaj mimarisi gibi birçok konuyla ilgilenen çok yönlü bir insandır.

Babur, araştırmacılar için tarihi yönden olduğu kadar dil ve edebiyat yönünden de çok değerli bir konumda bulunmaktadır. Batılı yazarlar, o devirde pek az hükümdarda görülen meziyetleri kendinde toplamış olan Babur’e hayrandırlar. Babur, Ali Şir Nevâyî’den sonra Çağatay edebiyatının en büyük şairi olarak kabul edilmektedir. Babur, *Babur-nâme* adlı eseriyle sadece Çağatay edebiyatının değil, bütün Türk edebiyatının en değerli mensur örneklerinden birini ortaya koymuştur.

Bu çalışmada öncelikle Babur ve Babur Devleti hakkında başlıca bilgiler verilmiştir. Daha sonra *Babur-nâme*’nin [120a-183a] arasındaki bölümünün transkripsiyonlu metni verilmiş, gramatikal dizini ve sözlüğü hazırlanmıştır. Çağatay edebiyatının en önemli değerlerinden biri olan bu eserin gramatikal dizini verilerek eserin dil özelliklerinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Sözlük çalışmasıyla da eserin söz varlığının incelenmesi amaçlanmıştır.

1.1. BABUR

1.1.1 Hayatı

Babur Şah, *Babur-nâme*’nin birinci cildinde geçen “5 Ramazan 899’da Fergana’da on iki yaşında padişah oldum” (Arat, 1989: s. 3) ifadesine göre 6 Muharrem 888 (14 Şubat 1483) yılında Fergana’da doğdu. Asıl ismi, zamanın Müslümanlarına ve Müslüman hükümdarlarına bol bol dini nasihatler veren Nasrettin Ubeydullah’ın koymuş olduğu Zahirreddin Muhammed’dir. Ancak isminin uzun

olması nedeniyle ve telaffuzunun zor olması ailesindeki âsilzâdeler tarafından kendisine Babur isminin verilmesine sebep olmuştur. Babur Müslümanlıktan önceki bir Türk adıdır. Çok kuvvetli, çevik, kaplan, panter gibi manâlara gelmektedir. (Yücel, Konukçu, 1989: s. 9, 464)

Babası Timur torunlarından Fergana hâkimi Ömer Şeyh, annesi ise Cengiz'in torunlarından Yunus Han'ın kızı Kutluk Nigar Hanım'dır. Babası tarafından eğitim amacıyla gönderildiği Fergana'da annesiyle beraber Andican Kalesi'nde otururken babasının bir kaza sonucu vefat etmesi üzerine 5 Ramazan 899'da, 12 yaşında Fergana vilayetinin hükümdarı olmuştur. 10 yaşındaki kardeşi Cihangir Mirza Ahsi'de, en küçük kardeşi Nasır Mirza Kâsan'da vali durumundadır.

Babur'un siyasî mücadeleleri üç ana bölümde ele alınabilir: Fergana hâkimiyeti (1494-1504), Kâbil hâkimiyeti (1504-1526) ve Hindistan hâkimiyeti (1526-1530). (Konukçu, 1991: s. 395)

Babur, tahta çıktığı sırada oldukça genç ve tecrübesizdi. Adamları her an dış tahriklere kapılıp onu tahttan indirebilirdi. Bu durumda yardımına annesi İsen Devlet Begüm yetişmiştir. Babur'u entrikalara karşı koruyacak kadın annesiydi. Entrika ve suikastlardan başarıyla kurtulan Babur, Fergana'nın kendisi ve adamları için yeterince büyük olmadığını düşünmekte ve topraklarını genişletmek için fırsat kollar.

1497 yılında Semerkant'ı ele geçirmiştir. O yıllarda Babur'un hastalanmasından faydalanan Uzun Hasan, Andican'ı da ele geçirmiştir. Babur hastalığını atlattıktan sonra Semerkand'dan ayrılmıştır. Hocent'e geldiği zaman ise şehrin valisinin şehri hastalığından dolayı teslim ettiğini öğrenince çaresiz kalmıştır. 1503 yılında Şeybani Han Endican'ı da ele geçirmiş ve Babur buradan da çıkmak zorunda kalmıştır. 1504 yılında Hisar'a gitmiş ve oradan Kâbil'e doğru gitmeye karar vermiştir. Yolculuk sırasında çevreden adamlarına katılımlar da olmuştur.

Gülbeden Begim'in *Hümayun-nâme*'de yazdığına göre; Babur yurttan çıktığında onun yanında sadece iki yüz adamı vardır. Babur büyük bir devlet adamı olarak, Kâbil'den başlayıp kurulacak olan Baburlular saltanatının temelini atmıştır.

Babur, 1508 yılında padişahlığını ilan ederek 1510 yılında Semerkant'ın üstüne tekrar yürüyerek (o devirde Muhammed Şeybani Han ölmüştü) Semerkant'ı ele geçirmiştir. Fakat, Babur'un Şii'lere uygun işler yapması ve Şii İranlılar ile sıkı ilişkileri, etrafında kendisine karşı olanları güçlendirmiştir. Ubeydullah Sultan (meşhur tasavvuf şairi Kul Ubeydi) ile 1512 yılında yaptığı savaşta yenilmiş ve aynı yıl tekrar Kâbil'e dönmüştür. Kâbil'de 1504-1526 yıllarında Babur, sonra oğlu Kamran Mirza hükümdarlık yapmıştır. (TDTEA, s.70)

Babur, 1522 yılında Kandeher'ı ele geçirmiştir. 1526 yılında Hindistan'a yaptığı hücumda, Delhi yakınlarındaki Panipat savaşında on iki bin askeriyle, yüz bin askeri ve iki bin fili olan Hint hükümdarı İbrahim Lûdi'yi yenmiştir. Babur, bu zaferiyle Baburlular İmparatorluğu'nu kurmuştur. Bu imparatorluk 1858 yılına kadar yaşamıştır. Timur ve oğullarının salatanatının 1370'te başladığı kabul edilirse, Baburlular bunu devam ettirerek saltanatı beş yüz yıl yaşatmıştır. (TDTEA, s. 71)

Babur'un sıhhati bozulmaya başlar. Arka arkaya ciddi bataklık humması nöbetlerine tutuluyor, ayrıca 1526 yılında uğradığı bir zehirlenme teşebbüsünden bu yana kendisini rahatsız eden kronik bir karın ağrısından muzdarip bulunuyordu. Rahatsızlıkları ciddileştikçe, Babur, bu fani âlemden her türlü bağlarını koparmayı düşünüyordu. Bu sırada Hümayun Mirza hastalanmış ve anlaşılmaz bir vaziyettedir. Bu durumu öğrenir öğrenmez Mah'ım Begüm Delhi'ye onun yanına gider. Mah'ım Begüm onun yanına gelince onu da alıp Agra'ya döner. Daha sonra Babur Hümayun'un yanına gidip, onun hastalığını üzerine almak ve yerine kendisini kurban etmek için onun hasta yatağının etrafında dört defa döner. Bu dönüşü yaptığı gün hastalanıp, ağırlaşır. Hümayun ise derdinden kurtulur. Babur'un ızdırabı git gide artıyordu. Ertesi gün bütün emirleri çağırarak şöyle bir konuşma yapar: "Senelerden beri yüreğimde bir arzu yer tutmuş bulunuyordu ki padişahlığımı Hümayun Mirza'ya verip kendim de Zerefşan Bağı'nın bir köşesine çekileyim. Allah'ın keremiyle bütün arzularım tahakkuk ettiyse de sıhhat zamanım da bu arzuma nail olamadım. Şimdi bu hastalık beni harap etti. Hepinizin Hümayun'un benim yerime padişah olarak tanımanızı vasiyet ediyorum. Devletin hayırhahlığında kusur etmeyeceksiniz ve hiçbir vakit sözünden çıkmayacaksınız ve onunla müttefik bulunacaksınız. Ey Hümayun'um seni, biraderlerini, bütün hısımlarımızı ve adamlarımı Allah'a

ısmarlarım.” Bu sözleri işitenler Babur’un ölüm anının yakın olduğunu anlayıp ağlamaya başlar. Bu sırada padişahın da gözleri doldu. Bu olaydan üç gün sonra Babur fânî âlemden ebedi aleme geç eder. Öldüğü tarih 5 Cemâdelûla 937 (25 Aralık 1530) pazartesi günüdür. (Yalgar, 1941: s. 134, 135, 138)

1. 1. 2. Kişiliği

1. 1. 2. 1. Hükümdarlık Anlayışı Bakımından Babur

Babur devlet yönetimine daha çocuk denilebilecek yaşta çıkmıştır. Daha on iki yaşında babasının ölümü üzerine Fergana tahtına oturmuştur. On iki yaşında tahta çıkması onun devlet idareciliği konusunda iyi yetişmesini sağlamıştır.

Babur elindeki topraklarla yetinmeyip, göze alınamayacak koşulları değerlendirme fırsatına erişmiştir. Zira Fergana tahtına oturduğunda, dünyaya hükmedecek bir devlet kurma düşüncesindedir. Bu düşünceleri ve fırsatları değerlendirme bilincinden dolayı Hindistan’daki karışıklıkları fırsat bilerek burayı ele geçirmiştir. *Babur-nâme* eserinden anlaşılacağı üzere hiçbir zorlukta yılgınlık göstermemiş, başarısızlıklarından ders çıkararak ümitsizliğe düşmemiştir. Olayları iyi analiz etme yeteneği sayesinde Hindistan’da parlak bir Türk yönetimini tarih sayfalarına yazdırmayı başarmıştır. Türk hükümdarlarında görmüş olduğumuz tüm incelikler onun bünyesinde toplanmıştır. Bunun kanıtı olarak bir imparatorluk kurmayı hedeflemiş ve amacına ulaşmıştır.

Devlet yönetiminde adaleti ön plana çıkarmış, haksızlığa karşı gereken müdahaleleri yaparak halkının refahını her şeyin ötesinde tutmuştur. Bir halk olmadan padişahın bir hiç olduğu düşüncesine sahip bir yöneticidir. Halkının büyük çoğunluğunun Hint olması bakımından, halkları arasında hiçbir ayırım gözetmemiştir. Onları bir arada tutmayı yeğlemiş, halkına hizmet etme düşüncesine vakıf bir hükümdarlık anlayışı benimsemiştir.

Babur’un en önemli özelliğinin başında da askerlerin ve kendisine hizmet edenlerinin gönüllerini fethetmesidir. Dost canlısı bir hükümdardır. Kaybettiği

hizmetkârları için günlerce yas tutmuş biridir. Yapacağı seferler üzerine günlerce düşünmüş ve fikir alışverişinde bulunabilmek adına danışma meclisleri kurmuştur. Onun için yönetimdeki herkesin fikirleri önemlidir. Çevresinde görüşülen fikirleri akıl süzgecinden geçirip uygulamıştır.

Bütün bu özellikleriyle Babur devletinin kurucusu olarak ata topraklarını elde tutamamışsa da farklı toprak ve iklimlerde güçlü bir devlet kurmayı başarmış bir hükümdardır. Kendi döneminde yöneticiliğinden ötürü imparatorluğunun en güçlü dönemini yaşatmış bir hükümdardır.

1. 1. 2. 2. Edebi Kişiliği Açısından Babur

Eserlerine de ayrı bir başlık altında değineceğimiz Babur, iyi bir hükümdar olmasının yanı sıra aynı zamanda şair, sanatkâr ve fikir adamıdır. Edebiyata *Vekayi*'si ile damga vurmuş bir şair; bir fıkıh kitabı yazacak kadar âlim; ülkesinin bayındırlığını oluşturacak kadar da mimari yetenekleri vardır.

Babur, üstün bir komutan, mahir bir diplomat ve büyük bir devlet kurucusu olarak, Türk ve dünya tarihinin önde gelen şahsiyetleri arasındadır. İngiliz şarkiyatçı Edward Golden, yaşadığı dönemin özelliklerini göz önünde bulundurarak onu, hükümdar ve edip sıfatıyla Sezar ile aynı safta ve fakat karakter bakımından Sezar'a göre daha çok sevilen, saygı duyulan bir şahsiyet olarak görmektedir. Şair, edebiyat nazariyatçısı, bestekâr, yazı (hat) mucidi olan Babur, aynı zamanda mimarlık, peyzaj mimarisi, botanik, zooloji, astronomi, İslam fıkıhı gibi birçok konuyla ilgilenen çok yönlü bir insandır. (Yücel, 1995: s. 12)

Babur hayat görüşünü ve düşüncelerini şiirleri ile ifade etmiştir. İlk şiirlerini on altı yaşında yazmaya başlamış, yıllar geçtikçe bu yeteneğinin üzerine koyarak edebiyatımızda iz bırakan bir şair olmuştur. Dönemin diğer şairlerinin etkilendikleri gibi Babur'de de aşk ve sevgili temaları hâkimdir. Aynı zamanda bazı şiirlerinde de tasavvufî izlere rastlanır. Bunda Timur Hanedanının pek çok üyesinde hüküm süren Hoca Ubeydullah Ahrar'ın etkisi vardır. (Demir, 2016: s. 653-654)

Babur'un özellikle rübaîlerinde Ali Şir Nevai tesiri kendini hissettirir. Çağdaşları Babur'un şairlerinden büyük bir takdirle bahsetmektedir. Türkçe ve Farsça şiir söylemekte emsalsiz idi; bilhassa Türkçe Divanı'nda taze manzumlar bulup söylemiştir ifadesinin yanı sıra Haydar Mirza Duğlat'ın "onu Türkçe şiirlerinde ancak Ali Şir Nevai geçirdi" şeklindeki değerlendirmesi, devrinde onun ne derece kuvvetli bir şair sayıldığına tercüman olmaktadır. Çağatay Edebiyatı'nın Ali Şir Nevai'den sonra yetiştirdiği en değerli şairin Babur olduğu bugün Edebiyat Tarihçileri tarafından benimsenmiş bir hükümdür". (Akün, 1991: s. 397-400)

1. 1. 3. Eserleri

Babur-nâme: Sadece Çağatay Edebiyatı'nın değil, bütün Türk Edebiyatı'nın en güzel mensur örnekleri arasında sayılabilen bu eser, otobiyografik özelliği yanı sıra, 15. Yüzyıl sonu ile 16. Yüzyıl başlarındaki Orta Asya, Afganistan ve Hindistan hakkında son derece önemli bilgilerin kaynağı durumundadır. (Yücel, 1995: s. 16)

Şimdiye kadar Babur'un adına bağlanarak *Babur-nâme* olarak tanınan *Vekayi*, Babur'un 12 yaşında iken Fergana tahtına çıktığı 10 Haziran 1494 tarihinde başlar ve ölümünden 16 ay öncesine kadar devam eder. Eserin başlıca özelliklerinden biri başka hatıra kitaplarında olduğu gibi yazarın kendi lehine bir anlatım tercih etmeyip, olayları elinden geldiği kadar doğru ve tarafsız yazılmış olmasıdır. Babur, eserinde bunu kendisi de açıkça söylemektedir. Babur, hatıratında gördüğü yerlerin coğrafi durumunu, hayvan ve bitkilerini, anıtlarını, oralardaki halkın siyasi, idari ve askeri teşkilatını; tanıdığı kimselerin düşünce ve hareketlerini açık ve sade bir dil, yapmacıksız, samimi bir üslupla yazmıştır. Bu bakımdan *Vekayi*'nin ilk olarak 1589'da Farsça'ya daha sonra Latince, Flemenkçe, Fransızca, Almanca, İngilizce, Rusça, Urduca ve Hintçeye çevrilmesi, bu eserin önemini, şöhretini ortaya koymaktadır. (Yücel, 1995: s. 16)

Babur-nâme'nin Haydarâbâd ve Kazan olmak üzere iki nüshası vardır. Eserin Kazan nüshası N. İlminskiy tarafından (İlminskiy, 1857), Haydarâbâd nüshası da A. S. Beveridge tarafından tıpkıbasım hâlinde yayımlanmıştır. (Beveridge, 1905) Eserin Türkçe metne dayanılarak ve bütün yayınlara araştırmalar göz önünde

bulundurulacak yapılan en mükemmel çevirisi de Beveridge tarafından yayımlanmıştır. (Beveridge, 1922) Eserin günümüz Türkçesine çevirisini de Reşit Rahmeti Arat yapmıştır. (Arat, 1987)

Aruz Risalesi: Babur'un şairliğini yanında, edebiyat nazariyatçılığı yönünün de olduğu bu eseri bize göstermektedir. Türkçe ve Farsça benzerlerinden farklılık arzeden bu eserde Babur, bilinen vezin, sanat ve nazım şekillerini, hem kendisinden hem de başka şairlerden Türkçe ve Farsça örneklerle açıklamakla kalmamış; aruzla yazılan ve Türklere has nazım şekilleri olan tuyuğ, koşuk, tarhanî, öleğ gibi nazım şekillerine de geniş yer ayırmıştır. Ayrıca Divan Edebiyatı'nda pek karşılaşmadığımız sanat ve vezinlerin yanı sıra, bizzat geliştirdiği vezinleri de örnekleriyle göstermiştir. (Yücel, 1995: s. 17)

Bütün olarak ele alındığında Babur eserinde, 19 bahis etrafında 500'den fazla vezin göstermiştir. *Babur-nâme*'de 1527 yılı sonlarıyla ilgili vukuat ve konulardan bahsederken, bir beytini 504 ayrı vezinde ifade ettiğini söyler ki bu eldeki risaledir. Bundan başka Rampur nüshasında *Aruz Risalesi*'nin Hindistan fethinin sona erişinden iki üç yıl önce tamamlandığını belirten kayıttan Hindistan fethi 1527 yılında son bulduğuna göre eserin 1524 veya 1525 yılları arasındaki bir tarihte meydana getirmiş olduğu anlaşılır. (Akün, 1991: s. 399)

Mübeyyen: Eser mesnevi tarzında ve fâilatun/mefailun/failun vezninde yazılmıştır. Eserin yazım tarihi 1522'dir. *Mübeyyen, Der Fıkh-ı Mübeyyen* veya *Fıkh-ı Baburî* şeklinde de isimlendirilmektedir. (Akün, 1991: s. 399-400)

Babur'un Hanefi fıkhıyla ilgili bazı konuları mesnevi tarzında yazdığı eseridir. Bir sanat değeri taşımamasıyla birlikte, Babur'un fıkıh meseleleriyle de uğraştığını göstermesi bakımından önemlidir. Berezin tarafından yayımlanan tıpkıbasımın (Berezin, 1857) "Kitâb Nazmının Sebebi" bölümünden, eserin 928 (1521)'de Hümayun ve Kâmran'a öğüt vermek amacıyla yazıldığı anlaşılmaktadır. Eser üzerinde Tanju Oral Seyhan'ın bir çalışması vardır. (Seyhan, 2004)

Dîvân: Aşk, tabiat, güzellik şiirlerinin yanı sıra ictimaî, ahlakî ve tasavvufî şiirlerin yer aldığı *Dîvân*, Babur'un hayat görüşünü, karakterini ve sanat gücünü göstermesi bakımından son derece önemlidir. Devlet idaresinden günlük işlere, kendi kusurlarından hizmetçilerinin beğendiği vasıflarına kadar akla gelebilecek her konuda şiir yazan Babur, *Vekayi*'deki samimi ve sade üslûbu, *Dîvân*'ında da devam ettirmiştir. (Yücel, 1995: s. 19)

Dîvân'ın Paris, Rampur, Üniversite, Topkapı, Muallim Cevdet ve Tahran nüshaları vardır. Eser üzerine Bilâl Yücel'in çalışması vardır. (Yücel, 1995)

Risâle-i Vâlidîyye Tercümesi: Eser, Hoca Ubeydullah'ın tasavvuf ahlâkı konusunda Farsça olarak kaleme aldığı "Vâlidîyye" nüshalarının başında yer almaktadır. Manzum olarak ve mesnevi şeklinde yazılmış olup, beş bölümden oluşmaktadır. Eserle ilgili Ali Fuat Bilkan'ın çalışması vardır. (Bilkan, 2001)

Babur'un bunlardan başka var olduğu söylenen biri mûsikî hakkında, diğeri harp sanatına dair iki eseri şimdiye kadar ele geçmemiştir. Babur'a bir de oğlu için yazdığı bir "Vesâyânâme" atfedilmiştir.

1. 2. BABUR DEVLETİ

Baburlu devletini Babur kurmuştur, fakat devletin adı tarih boyunca farklı isimlerle anılmaktadır. Baburlulara verilen isimler şunlardır: Bazı tarihçiler "Devlet-i Küreganiye", "Devlet-i Aliye-i Küreganiye" şeklini benimsemişlerdir. Fakat ne Babur'de ne de haleflerinde Küreganiyeliğin olmadığı kaynaklarda geçmektedir. Yusuf Hikmet Bayur, "Küregen" hanedanı adını "Gurkanlı" diye okumuş ve eserlerinde bu ismi kullanmıştır. Haydar Mirza Düglhat Babur'un yakın akrabasıdır. O ise Baburluları "Çağataî-Çağataylı" diye yazmıştır. Avrupalı tarihçiler, Bernier, Guerreriro, Manucci, T. Roe ve Thevenot ise "Mogor", "Mughal", "Mani Mogolis" adını kullanmışlardır. F. Köprülü tercüme yolu ile "Büyük Moğollar, Timurlular, Baburlular, Türk-Moğol İmparatorluğu, Hind-Türk İmparatorluğu" isimlerini kullanmıştır. Zamanımızda ise Hindistan ve Pakistan'da yazılan eserlerde "Büyük Moğollar", "Mugal" daha çok hükümdar isimleri ile "Baburlu", "Hümayun Padişah",

“Ekber Padişah” şeklinde kullanmışlardır. Şu an en yaygın “Baburlular ve Türk-Hint İmparatorluğu”dur. (Konukçu, 2001: s. 745)

1494 yılında Babur Fergana’da tahta çıkmıştır. 1496 yılında 14 yaşında olan padişah Babur, o sırada egemen güç durumunda olan Buhara padişahı Sultan Ali ve Hisar Şadıman padişahı Mesut Mirza ile mücadelelere başlamıştır. Bu mücadelelerin ardından 1497’de ilk olarak Semerkand’ı alır. Kısa bir zaman sonra Semerkand’ı kaybeden Babur (1500) 1501’de tekrar faaliyetlere başlayarak bölgeyi kuşatmıştır fakat başarı sağlayamamıştır. Bu arada 1504 yılında Kâbil ve Gazne’yi ele geçirmiştir. 1507’de Özbek ve Safevîlere bağlı Timur prensliklerinin liderliğini üstlenir ve “padişah” ünvanını alır. (Bıyıktay: s. 9-10)

Sh. Rashid kitabında Babur’un o güne kadar halkın Timur Bey’in soyundan gelenleri mirza diye adlandırdığını, kendi isteği doğrultusunda herkesin padişah ünvanını kullanmasını istediğini belirtmiştir. Bu olay Babur’un saltanatında bir dönüm noktası olmuştur. (Rashid, 1967: s. 18) 1507’de güçlerini artıran Özbeklere karşı destek sağlamak için Herat’ta akrabalarından yardım ister, çok fazla sıkıntılarla karşılaşır. 1511’de İran Şahı’nın desteğiyle Semerkant’ı üçüncü kez kuşatır fakat yine başarısız olur. Bu dönemde Babur’un Kuzey Hindistan’ı fethi düşüncesi şekillenmiştir. 1517’de Kuzey Hindistan’da Afgan Sultanı İbrahim Lûdî ile karşılaşır. 1520 yılında üçüncü kez Hindistan seferine çıkmış bulunmaktadır. Babur için yine o dönemde fetihler için en uygun yer konumunda bulunan Kandahar’dır. 1517’de Kandahar’a yürüyen Babur bu kaleyi fethedememiştir ancak 1522 yılında Kandahar fethedilmiştir. Bu sırada Lahor’u da ele geçirir. (Bıyıktay, 1989: s. 27-28) Bu dönemde Babur Afganistan’ın en büyük kısmını ve Pencab’a kadar Kuzey Hindistan bölgesini ele geçirmiş bulunmaktadır. Bu arada devlet ekonomik ve idari açıdan güçlü konumdadır. Yine o dönemlerde Afgan beyleri arasında karışıklıklar başlamıştır. Babur 17 Kasım 1525 Cuma günü kendi tabiriyle beşinci ve sonunca Hindistan seferine çıkmıştır. (Galip, 1990: s. 40)

1525’te Afganlarla Türkler arasından Panipat savaşı olur. 7-8 gün süren mücadelenin ardından Delhi ve Agra alınmıştır. Panipat Meydan Savaşı’yla Afgan Devleti yıkılmış, Hindistan’da Türk Devleti kurulmuş olur. Artık Kuzey Hindistan

hâkimiyeti Türklere geçmiştir. Panipat yenilgisi Afgan ordusunu bitirmiş olsa da halk ve beyler farklı topraklarda isyanlar çıkarmışlardır. (Bayur, 1989: s. 29)

Babur'un hükümdarlığı beş yıldan daha az sürmüştür. Babur, Hümayun'un hükümdarlığını kabul ettikten kısa bir süre sonra 25 Aralık 1530 yılında Agra'da vefât etmiştir. Cenazesi toprağa verildikten 3 gün sonra Hümayun Babur Devleti'nin ikinci padişahı olarak tahta oturur. Kendi adına sikke kestirir.

Hümayun, babasının ölümüyle 30 Aralık 1530'da Delhi'de Kuzey Hindistan padişahı olarak 23 yaşında tahta çıkmıştır. Babur halefleri için muhteşem bir imparatorluğun temellerini atmıştır. (İA, 1941: s. 628) Hümayun'un saltanatı süresince kardeşleri sırayla hükümdarlıklarını ilan etmişlerdir. Kamran da harekete geçmiş, Agra'yı alarak burada hakimiyet kurmuştur. Hümayun ise tehlike ve kargaşa içinde kalmıştır. Bu sırada Sir Han da Hümayun'a karşı ayaklanmıştır. (Merçil, 1991: s. 356)

Bu olaylar karşısında daha fazla dayanamayan Hümayun, İran'a sığınmak zorunda kalmıştır. Kardeşler arasındaki iktidar kavgası Baburluların on beş yıl Hindistan'ın hakimiyetini kaybetmelerine neden olmuştur. (Merçil, 1997: s. 356-357) Safevi hükümdarının askeri desteğiyle Hümayun tekrar Hindistan'a yönelerek Kandahar, Kâbil ve Bedahşan'ı almıştır. Kardeşlerinden Kamran'ın gözlerine mil çekerek kör ettirmiş ve Askeri'yi yakalatarak Mekke'ye sürmüştür. Diğer kardeşi burada Baburlular Devleti'ni tekrar kurmuştur. (Rashid, 1967: s. 35) Hümayun 25 Ocak 1556'da kütüphanesinin merdivenlerinden düşerek hayatını kaybetmiştir. Osmanlı padişahları için yapıldığı gibi oğlu Ekber'e haber gidip biat edilmesine kadar ölüsü bir aydan gizli tutulmuştur. (Merçil, 1997: s. 356)

Hümayun'dan sonra tahta Babur Devleti'nin en büyük sultanlarından biri olan Ekber geçti. Tahta çıktığında henüz 13 yaşında olan Ekber Şah, babasının kıymet verdiği adamlardan Bayram Han'ın rehberliğinde devlet yönetiminde büyük başarı gösterir ve hızlı bir şekilde topraklarını genişletmeye başlar. Yüzyılın sonlarına doğru Babur Devleti, Hindistan alt kıtasının güneyde Bijapur'a kadar olan bütün bölgelerin hakimiyetini ele geçirmişti. Ekber, uzun süren saltanatının sonunda

1606'da vefat ettiği zaman geriye büyük bir imparatorluk bırakmıştı. Bu bakımdan Babur Devleti'nin hem fiziki anlamda hem de müessese anlamında gerçek temellerini ortaya koyan kişi Ekber Şah olarak görülmüştür.

Ekber'den sonra Baburlu tahtına sırasıyla Cihangir (1605-1627), Şah Cihan ve son büyük sultan Evrengzib geçmiştir. Evrengzib'in 1707'de vuku bulan vefatıyla birlikte Baburlu Devleti bir kriz dönemine girmiştir. Bir taraftan Afgan Nadir Şah'ın baskısı, diğer taraftan baş gösteren taht kavgaları ve nihayet Avrupalıların Hindistan'a göz dikmeleri neticesinde hızla dağılma sürecine giren devlet XIX. Yüzyılın ortasında 1857'de son bulmuştur. (Özcan, 2002: s. 1346)

Babur'un Hindistan'da kurduğu devlet ve bu devletin önemi ile ilgili tarihçiler birçok eser ortaya koymuştur. Jean-Paul Roux *Babur* adlı kitabında devletin akıbetiyle ilgili şunları ekler: "1736 yılında İngiliz Doğu Hindistan şirketi bu imparatorluğun fiili gücünü elinden alsa da 1857'deki Sepoy (Sipahi) İsyanı'na kadar kağıt üzerinde varlığını sürdürmüştür. Daha sonra görülmedik bir biçimde bu hükümdarlığın tacı 1877 yılında Kraliçe Viktoria tarafından sahiplenilmiştir. Kraliçe tacı takmış ve imparatoriçe ünvanıyla Babur'un halefi olmuştur. Dolayısıyla Babur'un kurduğu imparatorluk varlığını sürdürmüştür. Sadece yasal sahibi değişir; çünkü Hindistan'ın bağımsızlığının ilan edilmesinden ve toprakların paylaşımından sonra ancak 1947 yılında tam olarak yıkılmıştır." (Roux, 2008, s. 23)

Babur'un etkisiyle İslamiyet ve Türk medeniyeti Hindistan'a yayılmış ve buralarda güçlenmiştir. Türk-İslam mimarisi de Babur Devleti'nin etkisiyle Hindistan'da yayılarak günümüze kadar gelmiştir. Bugünkü Pakistan Devleti, beş yüz yıllık Timur ve oğulları ile Babur İmparatorluğu'nun medeniyetinin devamı olarak yaşamaktadır.

TRANKRİPSİYON ALFABESİ

أ	a, ā, e	ش	ş
آ	a, ā	ص	ş
ء	'	ض	ž, đ
ب	b, p	ط	ṭ
پ	p	ظ	ẓ
ت	t	ع	'
ت	t	غ	ġ
ث	s	ف	f
ج	c, ç	ق	q
چ	ç	ك	g, k, ñ
ح	ḥ	ل	l
خ	ḫ	م	m
د	d	ن	n
ذ	ẓ	و	o, ō, ö, ü, ū, v
ر	r	ه	a, e, h
ز	z	ی	ı, i, ī, y
س	s		

2.METİN

KĀBUL [Vaḡāyi‘-i sene-i 910]

[120a]

- (1) [...] barḡan kōrġen nōkerlerim yıġıldılar¹. Üç yüzdin köprek kişi bar édi.
Hātırımġa kélđi
- (2) kim tā ki bu Ferġāna vilāyetide serġerdān bolup yürümek kérek. Her ıarafġa
ıaleb qıla mén dép
- (3) Muḡarrem ayıda Ferġāna vilāyetidin Ḥorāsān ıalebiġa atlanıp çıqdım.
- (4) Muḡarrem ayı Ferġāna vilāyetidin Ḥorāsān ‘azīmeti bile İlek yaylaġıġa, kim
Ḥiřār vilāyetiniġ
- (5) yaylaġlarıdır, kélip tüştüm. Uşbu yurttā yéġirme üç yařnıġ ibtidāsıda
yüzümġe
- (6) ūstıra qoydum. Uluġ kiçik meni ümīdvārılıq eréřip yürüydürġenler. Ékki yüzdin
- (7) köprek üç yüzdin azraq bolġay édi. Ekşer yayaq ve éligleride² tayaq ve
ayaqlarıda
- (8) çaruq ve éġinleride çapān érđi. ‘Usret bu mertebede édi kim biziġ arada ékki
çadır
- (9) édi. Méning çadırım vālidemġa tikülür édi. Maņa her yurttā alaçuq yasar édiler.
Alaçuq’da
- (10) olturur édim. Eġerçi Ḥorāsān ‘azīmeti qılılıp édi, velī uşbu ḡāl bile bu vilāyettin
- (11) ve Ḥusrev řāh’niġ nōkerleridin ümīdvārılıq bar érđi. Bir néçe künde bir kişi
- (12) kélip vilāyettin ve él ve ulusdın sözler taqrīr qılur édi kim mücib-i ümīdvārılıq
bolur
- (13) édi. Bu furşatta Mollā Bābā Peřāġarī’ni, kim Ḥusrev řāh’qa élçilikke yiberilip
édi,

¹ H.’de *yıġıldılar* biçimindedir.

² H.’de *éligeride* biçimindedir.

(14) kldi. Hsrev Őh'dın knlge yaqqu dk sz kltrmedi, vel l ve ulusdın szler

[120b]

(1) kltrdi. İlektin ç trt kç bile HŐar nevhsiga H'ce 'md dgen yerge

(2) klip tŐldi. Bu yurtta Muhibb 'Al Qurı Hsrev Őh'dın lilikke kldi. Hsrev Őh,

(3) kim kerem  sevet bile meŐr di, kki nevbet mrrmız anı vilyettidın vqi' boldı, edn

(4) kişilerge qılan insniyyetni bizge qılmadı. n l ve vilyettin mdvrlıq

(5) bar di, birer menzilde direng bolur di. Őirm Taay, kim ol fırsat andın uluqraq

(6) kişimiz yoq di, Hrsn barura tb kltrmey ayrılır aylı bar di. Serpl'din

(7) Şikest tapıp klgende daı kçni yiberip zi cerde qal'adrlıqta turur

(8) di. Nmerdraq kişi di. Nce nevbet mundaq areket qıldı. Qabdiyn'a ytkende Hsrev Őh'nı

(9) inisi Bq anyn, kim anyn ve Şehr-i Őaf ve Termiz anda di, atb Qarşı'nı yiberip

(10) devlethhlıq izharı qılıp bizge qoşulmaq boldı. Am suyını Ubç gzeridin

(11) tkende klip mlzemet qıldı. Bqnı istid'asdın Termiz torısı klip

(12) kçlerini Am'dın bi-bq krp zmizge qoşup Khmerd ve Bmyn sarıa,

(13) kim ol fırsatta bu yerler olı Ahmed Qsım'a kim Hsrev Őh'nı hherzdesidr

(14) ta'alluq di, mteveccih bolduq kim Khmerd'nı Ecer atlıq dere quranıda y lni

[121a]

- (1) bérkitip yana bir maşlahat rüy bérse aña köre ‘amel qılğay biz. Aybek’ke yétkende Yār ‘Alī Bilāl
- (2) kim burun méniñ qaşımnda édi, yahşy qılıçlar çapıp édi, bu fetretlerde méndin ayrılıp édi
- (3) Husrev Şāh qaşıda bolur édi. Bir néçe yigit bile qaçıp kélidi. Husrev Şāh’nıñ Moğol
- (4) larıdın devletḥ`āḥāne sözler ‘arz qıldı. Dere-i Zindan’ğa yétkende Qanber ‘Alī Bég, kim³ Sellāḥ hem
- (5) dédiler, qaçıp kélidi. Üç tört köç bile Kāhmerd kélip Ecer qurğanıda üy élni qoyduk.
- (6) Ecer’de ékende Sulṭān Maḥmūd Mīrzā’nıñ Ḥ`ānzāde Bégim’din bolğan qızını, kim burun
- (7) Cihāngīr Mīrzā’ğa mīrzālar tirigide qoyup édiler, Cihāngīr Mīrzā’ğa nikāḥ boldı. Uşbu
- (8) ešnāda Bāqī Bég maña kerrat u merrāt ayturdı kim “Bir vilāyetqa ékki pādşāh ve
- (9) çerigge ékki mīrsipāh mūcib-i tefrīqa ve⁴ vīrānlıq ve sebab-i fitne ve perīşānlıqdur, néçük kim
- (10) déptürler: “*Deh dervīş dér gilīmī biḥuspend u du pādşāh dér iqlīmī neguncend.*”
- (11) *Nīm nānī ger h`ared merd-i Ḥudāy*
Bazl-i dervīşān kuned nīmī diger.
- (12) *Mülk-i iqlīmī bigīred pādşāh*
Hemçunān dér bend-i iqlīmī diger.
- (13) Ümīd andaqtur kim uşbu kün tañla Husrev Şāh’nıñ cemi‘ nöker süderi
- (14) kélip pādşāh qulluqını qabül qılğaylar, anda bisyār müftin éller bar, mişl-i Eyyüb’nıñ

³ H.’de yer almamaktadır.

⁴ H.’de yer almamaktadır.

[121b]

- (1) oğlanları ve yana hem ba‘zılar bar kim biziñ mīrzālarnıñ arasında hemīşe
- (2) yamanlıq ve fitneğa bā‘iş ü muħarrrik édiler. Hālā uşbu fursatta Cihāngīr Mīrzā’ğa
- (3) Hōrāsān sarı ħayr u ħūbluq bile ruħşat bérilse kim tañlalıq⁵ künde mūcib-i nedāmet
- (4) ve peşimānlıq bolmagay?” Çün méniñ şanımda bu émes édi kim ağa-ini ve uruq
- (5) qayaşdıñ bir néçe bī-edālıq vāqi‘ bolsa méndin mutazarrır bolğaylar. Egerçi
- (6) Cihāngīr Mīrzā bile biziñ aramızda burun mülk ve nöker cihetidin kudüretler
- (7) ve niqārlar ħaylī bolup édi, velī bu nevbet ol vilāyettin méniñ bile hemrāh
- (8) bolup kélip édi, tuqqanlıq ve ħıdmetkārlıq maqāmıda édi. Bu zamān
- (9) andın hīç hem bolmaydur édi kim sebep-i kudüret bolğay. Her néçe tekrār
- (10) bile ‘arz qıldurdı, mén qabül qılmadım. Āħir Bāqī Bég aytqan dék uşol
- (11) müftinler, kim Yusūf Eyyūb ve Behlül Eyyūb bolğay, méning qaşımđın Cihāngīr Mīrzā’ğa
- (12) qaçıp barıp şerr ü fitne maqāmıda bolup Cihāngīr Mīrzā’nı méndin
- (13) ayırıp Hōrāsān élttiler. Uşbu fursatlar Sulţān Hüseyn Mīrzā’dın
- (14) Bedī‘üzzamān Mīrzā’ğa ve maña ve Hüsrev Şāh’ğa ve Zü’l Nūn’ğa bir mazmūn bile uzun

[122a]

- (1) uzaq nişānlar kélđi, Ol nişānlar bu tariħqa dékrü méndedür. Mazmūnı
- (2) bu érđi kim Sulţān Aħmed Mīrzā ve Sulţān Maħmūd Mīrzā ve Uluğbég Mīrzā ve ol ağa
- (3) iniler ittifāq qılıp yürügende mén Murğāb yaqasını bérkittim. Mīrzālar yavuq
- (4) yétip hīç iş qıla mı almay yandılar. Hālā hem eger Özbeg müteveccih bolsa, mén

⁵ H. ’de *tañalıq* biçimindedir.

- (5) Murğāb yaqasını bérkitey. Bedī‘üzzamān Mīrzā Belḥ ve Şaburğan ve Endeḥūd qurğanlarığa
- (6) mażbūt kişilerini qoyup özi Gürzuvān⁶ ve Dere-i Zeng ve ol kūhistānı
- (7) bérkitsün. Méniñ bu nevāḥīğa kélgen ḥaberim barıp édi. Maña hem bitip édi
- (8) kim “Sén Kāhmerd ve Ecer’de ol kūhpāyeni bérkit. Ḥusrev Şāh Ḥişār ve Qunduz qurğanlarında
- (9) i‘timād kişileri qoyup özide⁷ inisi Velī Bedaḥşān ve Ḥutlān tağlarını bérkitsünler.
- (10) Özbek iş qıla almay yangusıdur” dép Sulṭān Ḥüseyn Mīrzā’nıñ
- (11) bu ḥatṭları mūcib-i nā-ümīdlik boldı, né üçün kim Timur Bég’niñ
- (12) yurtıda bu tariḥde andın uluqraq pādşāh hem yaş ve hem vilāyet ve hem
- (13) çerig bile yoq édi. Andaq köz tutulur édi kim pey-ā-pey élçiler ve tovaçılar
- (14) cidd ü qadağan⁸ bile kélip mundaq ḥükmler keltürgey édi kim “Termiz ve Kilif ve Kerkī güzerleride

[122b]

- (1) kéme munça yasatıñ. Köprüg esbābı bu miqdār ṭayyar qılıñ. Yoqqarı
- (2) Tokuz Ölüm güzerlerini yahşı ihtiyāt qılıñ” tā bu néçe yıl Özbek tefrīqasıdın
- (3) dil-şikeste bolğan éllerniñ köñli qavī bolup ümīdvār bolğaylar édi.
- (4) Sulṭān Ḥüseyn Mīrzā dék Timur Bég ornığa⁹ olturğan uluq pādşāh
- (5) ğanīmnıñ üstige yürümekni démey yer bérkitmekni dése él ve ulusqa né
- (6) ümīdvārılıq qalğay? Bizniñ bile kélgen nékim bolğan aç uruq üy élni
- (7) ve Bāqī Çağanyānī ve oğlı Muḥammed Qasım’niñ bolğan sipāhīleriniñ ve aymaq
- (8) larınıñ köç ve mällarını tamām Ecer’de qoyup çerigni alıp çıqtuk. Ḥusrev Şāhnıñ
- (9) Moğollardıñ mütevātir kişi kéle başladı kim “Ṭāyhān’dın Ṭāliqān meşḥūr
- (10) pādşāhnıñ devleth’āhlıǵını tilep bolğan Moğol ulusı köçüp İşkemiş

⁶ H.’de *Gezūvan* biçimindedir.

⁷ H.’de *özüde* biçimindedir.

⁸ H.’de *qadağa* biçimindedir.

⁹ H.’de *oznığa* biçimindedir.

(11) ve Fülül sarı tarttuk. Pādşāh cehd qılıp batraq yéte kélsünler kim Hüsrev Şāh'nıñ
(12) ekşer kişisi buzulup pādşāh qulluǵıǵa kélǵusidür.” Bu maǵalda Şaybaq Hān'nıñ
(13) Endicān'nı alıp Hışār Qunduz üstige çerig atlangan haberi
(14) kélđi. Bu haberni eşitip Hüsrev Şāh Qunduz'da tohtay almay bolǵan kişisi
köçürüp

[123a]

(1) Kābul 'azīmeti qıldı. Hüsrev Şāh Qunduz'dın köçüp çıqqaç oq Qunduz'nı Mollā
Muḥammed Türkistānī

(2) atlıq ābādān i'timadlıǵ bayırı kişisi Şaybaq Hān üçün bérkitti. Biz Semtū

(3) yolu bile Qızıl Su sarı éken furşatta üç tört miñ üylüg kim

(4) Hüsrev Şāh'ǵa ta'alluq ve Hışār Qunduz'da bolur Moǵol ulusı köçleri bile kélip
qoşuldı

(5) lar. Qanber 'Alī Moǵol, kim zıkrı mükerrer kéliptür, perīşāngūy kişi édi. Anıñ
eṭvāri

(6) Bāqī Bég'ge yaqmadı. Bāqī Bég'niñ hātırı cihetidin ruḥşat berildi. Oǵlı

(7) 'Abdüş Şükür andın beri Cihāngīr Mīrzā mülāzımı boldı. Hüsrev Şāh Moǵol
ulusınıñ

(8) bizge qoşulǵanını eşitip ḥaylī bī-pāy bolup çāresini tapa almay

(9) küyevi Ya'qūb Eyyūb'nı élçilikke yiberip qulluq ve devleth'āhlıq izhār qılıp

(10) istid'ā qılıptur kim “Eger 'ahd qılsalar, qulluqqa kélǵumdür.” Çün Bāqī
Çaǵānyānī

(11) ihtiyār édi, her néçe kim devleth'āh tutar édi, aǵasınıñ ṭarafını hem qoymas

(12) édi. Ol berīn boldı. Bu yosunluq 'ahd boldı kim anıñ, cānı āmānda bolǵay,

(13) mālıǵa hem her miqdār kim ihtiyār qılsa müzāyaqa bolmaǵay. Ya'qūb'qa icāzet
bergendin

(14) soñ Qızıl Su qoyı köçüp Enderāb suyınıñ qatılışıǵa yavuq

[123b]

- (1) tüşüldi. Tañlası Rebī'ü'l-evvel ayınıñ avāsıñıda cerīde Enderāb suynı ötüp
- (2) Düşī nevāhīsıde bir uluq çenār tüpıde olturdum. Ol tarafdın Hüsrev Şāh
- (3) ve haşmet ü tecemmüli bile qalın kişi bile kélđi. Qā'ide vü destür bile yıraqdın tüşüp
- (4) kélđi. Körüşürde üç qatla yükünüp yanganda hem üç qatla sorganda ve tartıq
- (5) tartqanda birer yükündi. Cihāngīr Mīrzā bile ve Mīrzā Han'ğa dağı uşbu destür bile.
- (6) Qarı tenbel merdek néçe yıllar öz murādıça yürüp salţanattın ték bir hutbe öz
- (7) atığa oquymaydur édi. Yégirme bés yégirme altı qatla pey-ā-pey yükündi ve bardı
- (8) ve kélđi. Talıqıp tamām yıqıla yazdı. Néçe yıl qılğan begliki ve salţanatı tamām burnıdın
- (9) çıqtı. Körüşüp tartıq tartqandın soñra buyurdum kim olturđı. Bir geri
- (10) ékki geri olturup ol tarafdın bu tarafdın söz ve hikāyet ayıldı. Bā-vücūd-ı¹⁰
- (11) nāmerdlıq ve nemek-ħarāmlıq kāvāk ve bī-mezzegüyü hem bar ékendür. Mundaq maħalda
- (12) kim i'timād u i'tibār nökerleri köziniñ allıda ħayl ħayl kélip maña nöker boladurlar
- (13) öziniñ işi bu yerge yétipdür kim pādşāhlıq qılıp yürüydürgen
- (14) merdek mundaq ħ'ār u zār ve ħ'āhī vü nāħ'āhī kélip né ħavrlar bile körüşti.

[124a]

- (1) Ékki ġarīb ħarfī andın şādir boldı, biri bu kim nökerleri ayrılğan cihetidin
- (2) aña köñül beriledür édi. Muqābelede mundaq dédi kim “Bu nöker tört qatla uşmundaq
- (3) méndin ayrılıptur, yana kéliptür.” Yana biri bu kim inisi Velī'ni sordum kim ol
- (4) qaçan kélğüsıdür, Amū deryāsıdın qaysı güzür bile ötküsıdür. Dédi kim

¹⁰ H.'de *ba-vü* biçimindedir.

- (5) “Eger güzer tapılsa ħod bat kélğüsüdür, velī güzerler su ulğayğaç tağyır tapar. Ol
(6) meşel bar kim *ān gūzerrā āb burd*.” Anıñ devletiniñ ve nökeriniñ intiqālıda
(7) bu ħarfni anıñ tilige Tėñri saldı. Bir ékki geridin soñ mén atlanıp
(8) orduğa kėldim. Ol dağı tüşken yerige bardı. Uşbu kündin uluq kiçik
(9) yaĥşı yaman bėg ve bėg nökerleri ħayl ħayl köç ve mälları bile andın ayrılıp
bizge
(10) kėle başladı. Tañlası¹¹ namāz-ı peşin namāz-ı digergeçe ħiç kişi anıñ qaşıda
qalması.
(11) *Qul: Allahümme mālīke’l-mülk tu’tī’l-mülke men teşā’u ve tenzi’ü’l-mülke
mimmen teşā’u ve tu’izzu men teşā’u*
(12) *ve tuzillu men teşā bi-yedike’l-ħayr inneke ‘alā külli şey’in qadīr. ‘Aceb
qādirīdür!* Bir kişi kim
(13) yėgirme ottuz miñ nökeriniñ igesi édi, Qahluğa’dın kim Derbend-i Ahenin hem
dėrler
(14) Hindūkuş tağığaça Sultān Maĥmūd Mīrzā’ğa ta’alluq vilāyet tamām anıñ taht-ı
taşarrufıda

[124b]

- (1) édi, bir muĥaşşılı Ĥasan Barlas atlıq qarı merdek İlek’tin Ubāç¹²ğaça
dürüstluqlar
(2) bile muĥaşşılıq qılıp bizni köçürüp tüşürür édi, bir yarım künde
(3) uruş yoq, talaş yoq, biziñ dék qallāş ve meflūk ékki yüz ékki yüz ellig
(4) kişiniñ qaşıda andaq ħār u zār u zebūn u ‘āciz qıldı kim né nökerige iħtiyārı
(5) qaldı, né mālīga, né cāniğa. Ĥusrev Şāh’ını körüp yangan aĥşamı Mīrzā Ĥan
méniñ
(6) qaşımğa kėlip ağalarınıñ qanı da’vā qıldı. Bizniñ arada ba’zılar hem
(7) berin édiler. Fī’l-vāqi’ şer’ ü ‘orf bile hem münāsib andaq édi kim mundaq

¹¹ H.’de *tañlası* biçimindedir.

¹² H.’de *Uyāç* biçimindedir.

(8) kişilər şezāsıǵa yétkey. Çün ‘ahd bolup édi, H̄usrev Şāh’ını āzāde¹³ qılıp fermān boldı

(9) kim aytalǵança nemesini éltkey. Üç tört qatār haçır ve tévede bolǵan cevāhir

(10) ve altun kümüş ve nefis némelerini yüklep éltti. Şirīm Taǵāyī’ni qoşup¹⁴ aytuk¹⁵

(11) kim H̄usrev Şāh’ını Ğūrī ve Deḡāne bile H̄orāsān sarı yiberip özi¹⁶ Kāhmerd

(12) barıp köç soñımızça Kābul kéltürgey. Ol yurttın Kābul ‘azīmeti bile köçüp H̄āce Zayd

(13) kélip tüştük. Uşbu küni Özbek’niñ çapqunçısını Hamza Bī Mañǵıt

(14) başlap kélip Dūşī nevāḡīsini çaptı. Seyyid Qāsım Éşik Aǵa’ını ve Aḡmed Qāsım Kuhber’ni

[125a]

(1) ba‘zı yigitler bile yiberildi. Barıp çapqunçını yaḡşı basıp bir néçe baş késip

(2) kéltürdiler. Uşbu yurtta H̄usrev Şāh’ınıñ cébeḡānesi daǵı cébelerni üleşildi.

(3) Yétti sékkizyüzçe cevşen ve kũhe bolǵay édi. H̄usrev Şāh’dın qalǵan

(4) némelerdin bir bu édi; yana çini¹⁷leri daǵı ḡaylī tüşti. Özge közge körüngü dék néme

(5) yoq édi. H̄āce Zayd’tın tört béş köç bile Ğūrbend kéldük. Üştür Şehr’ǵa tüşkende

(6) ḡaber taptuk kim Şīrek Argun, kim Muqīm’niñ iḡtiyār bēǵi érdi, bizdin bī-ḡaber çeriglep kélip

(7) Bārān yaqasında olturuptur kim Pençḡır yolu bile ötken kişini ‘Abdūr-rezzāq Mīrzā’ǵa,

(8) kim ol maḡalda Kābul’dın qaçıp barıp Türklānī Afǵān arasında Lemǵān

¹³ H.’de *ārāde* biçimindedir.

¹⁴ H.’de *qoşut* biçimindedir.

¹⁵ H.’de *a* biçimindedir.

¹⁶ H.’de *zi* biçimindedir.

¹⁷ H.’de *hini* biçimindedir.

(9) nevāhīside édi, bargalı qoymağay. Bu haber tapğaç ékki namāz arasında andın köçüp

(10) kéçe tün qayıp şubh vaqtı Hübyān köteli bile aştuk. Süheylni hergiz körgen émes

(11) édim. Kötel¹⁸ge çıqqaç oq cenüb tarafı pest yaruq yıldız köründi. Dédim kim

(12) Süheyl bolmağay? Dédiler kim Süheyl'dür. Bāqī Çagānyānī bu beytni okudı kim:

(13) *Tu Süheylī tā kucā tābī u key t̄ālī ' şavī*

Çeşm-i tu ber her ki mī-üftad nişān-ı devletest

(14) Āftāb bir neyze boyı çıqıp édi kim Senced¹⁹ dere ayağında kélip tüşüldi. Bizniñ ilgeri

[125b]

(1) bargan qaravul yigitleri ve ba'zı yigitler Qarabāğ'niñ ayağı Égri Yār nevāhīside

(2) Şırke'ge yétken bile oq élig qoşarlar. Azağlag uruşqan dék qılır bat

(3) oq alğan bile téprerler. Şırke'ni ve yana yétmiş séksen yüz ābādān yigitlerni

(4) tüşürüp kélitürdiler. Şırke²⁰'niñ qanını bağışlap mülāzım qıldı. Hüsrev Şāh kim Qunduz'dın

(5) élgünige baqmay Kābul 'azīmeti bile çıqar, aña ta'alluq él ve ulus bés altı

(6) bölek bolurlar. Bedaḥşān'dağılar bir bölek Seydim 'Alī Derbān, kim Rüstā hezāreside

(7) édi, Pençhīr bile aşıp uşbu yurtta bizge mülāzemet qıldı. Yana bir bölek

(8) Yūsuf Eyyüb ve Behlül Eyyüb alar dağı bu yurtta mülāzemetqa kélidiler. Yana bir bölek Hutlān'dın inisi Velī, yana bir bölek Yılançuq ve Nekderī ve Qoaşqal ve Qunduz vilāyeti olturuşluq

¹⁸ H.'de e eksik çıkmıştır.

¹⁹ H.'de nun harfi eksik çıkmıştır.

²⁰ H.'de Şirk biçimindedir.

(10) aymaqlar, bu her ékki bölek Enderāb ve Şerāb bile kélip Pençhîr aşar hayālda édiler.

(11) Aymaqlar ilgerirek Serāb'ta édiler kim kényindin Velī kélidi. Aymaq yolını

(12) tusup uruşup bastılar. Özi qaçıp Özbeg'ge ketti. Şaybaq Hān Semerqand'nın

(13) çārsūsıda²¹ boynıǵa urdurdı. Bolǵan nöker süderi²² talatıp aldurup

(14) aymaqlar bile uşbu yurttā qulluqqa keldiler. Seyyid Yūsuf Bég Oǵlaqçı hem

[126a]

(1) aymaqlar²³ bile kélidi. Bu yurttın köçüp Qarabaǵ yanıdaǵı Aq Sarāy²⁴ öleñige

(2) tüşüldi. Husrev Şāh'nın élgünü zulm ve bî-serlıqqa örgengen él élge zulm qıla

(3) başladılar. Āhîr Seydim 'Alī Derbān'nın bir ābdān nökeri birevniñ bir küze

(4) yaǵını tartıp alǵan üçün eşikke keltürtüp tayaǵlattım. Tayaǵ astıda

(5) oq cānı çıqtı. Él bu siyāsettin tamām basıldılar. Uşbu yurttā

(6) ékende Kābul'nın üstige fi'l-ḥāl barurnı barmasnı kengeşildi. Seyyid Yūsuf

(7) ve ba'zının re'yi berin édi kim qış yavuqtur, fi'l-ḥāl Lemgān barılǵay,

(8) andın yana né maşlaḥat rūy bérse aña yaraşa 'amel qılılǵay. Bāqī Çaǵānyānī ve ba'zı

(9) Kābul üstige barmaqqa qoyup andın köçüp kélip Abā qoruqǵa tüşüldi.

(10) Uşbu yurttā mēniñ vālidem ḥānım ve Kāhmerd'te qalǵan uruq şa'b muḥāṭara

(11) ötkerip kélip qoşıldılar. Tafşīli budur kim Şīrim Taǵayī'ni Husrev Şāh'qa

(12) qoşup yiberilip édi kim Husrev Şāh'nı Ḥorāsān uzatıp özi barıp

(13) uruqnı keltürgey. Deḥāne'ǵa yétkende Şīrim bî-iḥtiyār bolur. Husrev Şāh Şīrim

(14) bile oq Kāhmerd barurlar. Ḥāherzādesi Aḥmed Qāsım Kāhmerd'te édi. Husrev Şāh

[126b]

²¹ H.'de *çārsūsında* biçimindedir.

²² H.'de *sivderi* biçimindedir.

²³ H.'de *ymaqlar* biçimindedir.

²⁴ H.'de AqBeray biçimindedir.

- (1) Aḥmed Qāsım'ını berīn qılıp uruqqa yamanlıq²⁵ maqāmıda bolurlar Bāqī Çagānyānī'niñ qalın
 - (2) Moğol nökerleri uruq bile Kāhmerd'te édiler. Maḥfī Şīrim bile sözni bir yerge qoyup Ḥusrev Şāh ve
 - (3) Aḥmed Qāsım'ını tutmaq bolurlar. Ḥusrev Şāh bile Aḥmed Qāsım Acer deresiniñ yanıdağı yolu
 - (4) bile qaçıp Ḥorāsān barurlar. Moğollarnıñ yek-cihetlıǵıdın ğaraž özlerini alardın
 - (5) ayırmaǵlıq ékendür. Uruq bile bolğan él Ḥusrev Şāh'niñ daǵdaǵasıdın ḥalāş bolup
 - (6) Acer²⁶ din çıqıp Kāhmerd'qa yétken maḥalda Iskançı éli yaǵıqıp yolını tutarlar.²⁷
 - (7) Ekşer uruqnı Bāqī Bég'ge ta'alluq él ulusını alar²⁸ talardılar. Qul Bāyezīd'niñ oǵlı
 - (8) Tézek kiçik édi. Anda eşīr tüşti üç tört yıldın soñra Kābul'da kélidi. Uruq
 - (9) talatıp aldurup²⁹ biz ötken Qıpçaq yolu bile aşıp Aba qoruǵıda kélip bizge
 - (10) qoşuldılar. Andın köçken bile arada bir qonup Çālāk ölenide kéñeşip sözni
 - (11) muḥāşaraqa qoyup köçüp mén özüm nékim bolğan ğol kişisi bile Ḥaydar Tāqī'niñ
 - (12) bāǵı bile Qul Bāyezīd Beqāvul'niñ gūr-ḥānesiniñ aralıǵıda tüştüm. Cihāngīr Mīrzā
 - (13) baranǵar adamı bile bizniñ uluq çārbāǵqa tüşti. Nāşır Mīrzā cavanǵar
 - (14) éli bile Qutluq³⁰Qadem'niñ gūr-ḥānesiniñ arqasıdağı ölenge tüşti.
- [127a]

²⁵H.'de *yamanlıq* biçimindedir.

²⁶H.'de *Ecer* biçimindedir.

²⁷H.'de *tusar* biçimindedir.

²⁸H.'de *ala* biçimindedir.

²⁹H.'de *aldarup* biçimindedir.

³⁰H.'de *Qılıq* biçimindedir.

(1) Dāyim kişimiz barıp Muqīm bile sözleşür édi. Gāhī ‘öwr kélterüp gāhī³¹ yumşaq söz

(2) aytur édi. Hiyeli munıñ üçün édi kim biz Şırke’ni alğaç oq atasığa ağasığa

(3) kişi çapturgandır. Ata ağasıdın ümīdvārlığı bar cihetidin direng qılur édi.

(4) Bir kün fermān boldı kim ğol baranğar cavanğar tamām cébe kéyip atlarığa kécim

(5) salıp qurğanğa³² yavuqraq barıp hem yaraq körülgey hem içkeriki élge siyāsetī

(6) bolğay. Cihāngīr Mīrzā ve baranğar toğrısındın Kūçe-i Bāğ bile ilerirek³³ kédiler.

(7) Ğolnıñ alıda³⁴ çün su édi, mén ğol kişisi birle Qutluq Qadem’niñ gūr-hānesi

(8) tarafıdın kélip püştedin ileriki tépe üstige çıqtım. Iravul kişisi

(9) Qutluq Qadem’niñ köprüginiñ üstige tıqılıp bardılar. Ol maħall köprüg yoq

(10) édi. Yigitler şūhlıq qılıp Cermgerler dervāzesi ğaça çaptılar. Azağlaq

(11) çıqqan kişisi uruşqa turmay qaçqan bile qurğanğa kirdiler. Erkniñ

(12) hākırızı bülendī yanıda³⁵ qalın Kābul éli teferrücqa çıqıp édiler.

(13) Qaçqan bile qalın gerdleşip indiler. Köprüg bile dervāze arasıdağı

(14) bülendlıq püştenin üstide yol ortasında qalın çuqurçaqlar qazıp

[127b]

(1) ğaspūş qılıp édiler, Sulţān Qulı Çanaq ve ba’zı yigitler çapqanda tıqılıp yığılıp édiler.

(2) Baranğar tarafıdın bir ékki yigit Kūçe-i Bāğ ara çıqqanlar bile bir ékki qılıç salışıp

(3) alışurlar. Çün uruşqa fermān yoq édi, uşmunça bile yandılar, qurğan éli

³¹ H.’de *gā* biçimindedir.

³² H.’de bulunmamaktadır.

³³ H.’de *ilgerik* biçimindedir.

³⁴ H.’de *alı* biçimindedir.

³⁵ H.’de *yanıd* biçimindedir.

- (4) bisyār aldaradılar. Muqīm béglerini arağa salıp qulluqqa kélip Kābul'ni tapşurmaq
- (5) boldı. Bāqī Bég Çağānyānī'niñ tavassutı bile kélip mülāzemet qıldı. Biz dağı 'ināyet
- (6) ü şefqat maqāmıda bolup dağdağa vü tevehhümni anıñ hātırıdın ref' qılduk.
- (7) Muqarrer boldı kim tañlası³⁶ bolğan nöker ve süder ve māl u cihātı bile çıqıp qurğanni
- (8) tapşurgay. Husrev Şāh'qa ta'alluq éller bī-serlıq ve dest-endāzlıqqa örgengen
- (9) éller édi. Muqīm'niñ köçini çıqarmaqqa Cihāngīr Mīrzā'nı ve Nāşır Mīrzā'nı
- (10) uluq béglerini içkilerni ta'yīn qılduk kim Muqīm'ni ve Muqīm'ğa ta'alluq élgünni
- (11) māl u cihātları bile Kābul'dın çıqarğaylar. Muqīm'ğa yurt Tepe'ni ta'yīn qılduk.
- (12) Şabāhı mīrzālar ve bégler dervāzelerğa barıp hūlāyıqniñ hücüm u ğavğasını
- (13) köp körüp maña kişi yiberdiler kim “Siz kélmegünçe bu élni kişi men' qılıp
- (14) bolmas.” Āhır özüm atlandım. Tört bés kişini oqlap bir ékki kişini pāre

[128a]

- (1) pāre qıldurdum. Ğavğā basıldı. Muqīm müte'allıqleri bile şālim ü selāmet barıp Tepe'ge
- (2) tüşti. Rebi'ü'l-evvel ayınıñ avāhırıda Ténri te'ālā fazl u keremi bile Kābul ve Ğaznī mülk
- (3) ü vilāyeti şānī bī-ceng ü cidal müyesser ü musahħar qıldı. Kābul vilāyeti tórtünçi iqlīmdindür. Ma'mūreniñ
- (4) ortasında tüşüptür. Şarqı Lemğānāt ve Perşādūr, kim Geryū³⁷ ve Gür ol kühistandadır.
- (5) Bu tārīhde Hezāre ve Nekderī qavmınıñ me'men ü meskeni bu tağlardur. Şimāl

³⁶ H.'de *tañlası* biçimindedir.

³⁷ H.'de *Gezyū* biçimindedir.

- (6) Qunduz ve Enderāb vilāyetidür. Hindūkuş dağı vāsidadur. Cenūbı Fermül ve Neğar ve Bennū ve
- (7) Afğānistān'dur. Muhtaşar vilāyettür. Tūlānī vāqi' boluptur. Tūlı meşriqđın mağribqa
- (8) baqadur. Etrāf u cevānibi tamām tağdur. Qal'ası tağqa peyvestdür. Qal'anıñ quleside
- (9) Şāh Kābul 'imāret qılğan üçün bu tağnı Şāh Kābul dەرler. Bu tağnıñ
- (10) ibtidāsı Dīvrīn tengīsindür Dih Ya'qūb tengīsıde tükenür. Girdāgirdi ékki
- (11) şer'ī bolğay. Bu tağnıñ dāmenesı tamām bāğātdur. Méniñ 'ammım Uluğbég Mīrzā
- (12) zamānıda Veys Ateke mīrzānıñ atekesi, bu tağnıñ dāmenesıde bir arıq çıqarıptur.
- (13) Dāmenedağı bāğāt tamām bu arıq bile ma'mürdur. Pāyān-ı āb Gülkine atlıq
- (14) maħalledür, ħalvet goşānedur ğalebe levendlıqlar anda qılıp édi. Gāhī muţāyebe

[128b]

- (1) yosunluq H̄'āce H̄āfız'nıñ bu beytini tağyır oqulur édi kim
- (2) *Ey hoş ān vaqt ki bī-yār ser eyyāmī çend*
sākin-i Gülkine būdīm be bednāmī çend.
- (3) Qal'anıñ cenūbıda Şāh Kābul'nıñ şarqıda bir uluq köl tüşüptür. Girdāgirdi bir
- (4) şer'ī yavuşur. Şāh Kābul tağıdın Kābul sarı baqa üç kiçikrek çeşme çıqar. Ékkisi
- (5) Gülkine nevāhīsidedür, bir çeşme başıda H̄'āce Şemū atlıq mezārdur. Yana biride
- (6) H̄'āce Hızır'nıñ qadem-gāhıdur. Bu ékki yer Kābul éliniñ geşt-gāhıdur. Yana bir
- (7) çeşme H̄'āce 'Abduşşamed toğrısidadur, H̄'āce Rūşenāī dەرler. Şāh Kābul tağıdın

(8) bir tumşuq ayrılıp kéliptür, ‘Aqābeyn dërler. ‘Aqābeyn’din başqa yana bir parçağına

(9) tağ tüşüptür. Kābul qal‘asının erki bu tağnın üstidedür uluq qurğan

(10) erkniñ şimālī tarafıdadur bu erk ğarīb mürtefi‘ ve yaħşı hevālıq yer vāqi‘ boluptur.

(11) Bu uluq köl ve üç öleñge, kim Siyeh Seng ve Soñ Qorğan ve Çālāk bolğay,

(12) müşrifdür. Barça ayağ astıdadur. Öleñler sebzlıq maħalıda bisyār yaħşı körünür.

(13) Yazlar Kābul’da şimālī yéli kem émeştür. Pervān yéli dërler erkte şimālī

(14) sarı deriçeliq üyer aşru hoş-hevādur. Mollā Muħammed Tālib Mu‘ammā’i Kābul erkiniñ

[129a]

(1) ta‘rīfide³⁸ bir beytni Bedī‘üz-zamān Mīrzā atığa bağlap oqur édi kim

(2) *Bihver dër erg-i Kābul mey begerdān kāse pey dër pey*

Ki hem kūhest ü hem deryā vü hem şehr est ü hem şahrā.

(3) Hindüstān’ını ğayr-ı Hindüstān’ını Ğorāsān dër, néçük kim ‘Arab ğayr-ı ‘Arab’ını ‘Acem dër.

(4) Hindüstān bile Ğorāsān arasında huşkī yolıdın ékki benderdür, bir Kābul yana bir Qandahār.

(5) Fergāna ve Türkistān ve Semerqand ve Buħārā ve Belğ ve Ğişār ve Bedaħşān’dın kārvin Kābul’ğa kélürler.

(6) Ğorāsān’dın kārvin Qandahār’ğa kélür. Hindüstān bile Ğorāsān’ğa ve vāsıta bu

(7) vilāyettür. Bisyār yaħşı sevdā-ħānedür. Sevdāgerler Ğıtay’ğa ya Rūm’ğa barsalar

(8) uşmunça oq sevdā qılğaylar. Her yıl yétti sekkiz on miñ at Kābul’ğa kélür.

(9) Qoynı Hindüstān’dın on on bés yégirme miñ üyluq kārvin Kābul’ğa

³⁸ H.’de a ‘rīfide biçimindedir.

(10) kélür. Hindüstān metā‘ı berde ve aq raht ve qand ve şeker ve aqāqir kéltürürler köp sevdāger

(11) bolğay kim deh-sī deh-çilğa rāzī bolmağay. Ĥorāsān ve ‘Irāq ve Rūm ve Çīn metā‘ı

(12) Kābulda tapılır. Hindüstān’nıñ ĥod benderidür. Germser ve serdseri yavuqtur.

(13) Kābul’dın bir künde andağ yerge barsa bolur kim hergiz qar yağmas. Ékki sā‘at-i nücūmīde

(14) andağ yerge barsa bolur kim hergiz qarı öksümes, meger ahyānā andağ yaz kélgey kim

[129b]

(1) qar qalmağay. Germserī ve serdserī mīveler Kābul tevābi‘de köptür ve yavuqtur. Kābul’da

(2) ve kəntleride serdserī mīvelerdin üzüm ve anār ve ürük ve alma ve bihī ve amrud

(3) ve şeftālū ve ālū ve sincid ve bādām ve yañaq köptür. Mén ālūbālū nihālī kéltürüp éktürüp

(4) mén. Yağşı ālūbālūlar boldı, ve henüz teraqqīde édi. Germserī mīveler misl-i nārenc ve turunc ve

(5) emlük ve neyşeker Lemgānāt’tın kéltürürler. Neyşekerni kéltürüp éktürüp édim. Çilgūzeni

(6) Nicrāv’dın kéltürürler.³⁹ Kābul eṯrāfıdağı kūhistāndın ‘asel bisyār kélür. Şehdḥāneleri

(7) bardur. Bir Ġaznī ṯarafıdağı kūhistāndın ‘asel kélmes. Kābul’nıñ lārīvāçı

(8) ĥūb bolur. Bihī bile ālūsı hem yağşıdur. Bādrenge dağı yağşı bolur. Bir nev‘ üzüm bolur.

(9) Āb-i Engūr dərler. Ĥaylī yağşı üzümdür. Mest çağırları bolur. Ĥ‘āce Ĥāvend Sa‘īd dāmen-i kūhınıñ

³⁹ H.’de *kéltürürler* biçimindedir.

(10) çağırı tündluq bile meşhürdur, egerçi hālā taqlīd yüzidin ta‘rīf qılıladur:

(11) *Lezzet-i mey mest dāned*

hoşyārānrā çi hazz?

Ékini yahşı bolmas eger Hōrāsān tohumı bolsa,

(12) fi‘l-cümle yaman bolmas. Bisyār laṭīf hevāsı bar. Kābul hevāsı dēk hevālīg yer
‘ālemde

(13) ma‘lūm bolmas kim bolğay. Yazlarda kéçeler bī-postīn yatıp bolmas. Qışlar

(14) egerçi qarı ekşer uluq tüşer, velī müfriṭ savuğı yoqtur. Semerqand ve Tebrīz
hem hoşhevālıqqa

[130a]

(1) meşhürdur, velī müfriṭ savuqları bardur. Eṭrāfıda tōrt hūb öleñ

(2) vāqi‘ boluptur.⁴⁰ Şarq-şimālī ṭarafı Soñ Qorğan öleñidür Kābul’dın ékki kürūh

(3) bolğay. Yahşı öleñdür. Otı atqa sāvzārdur. Çibini kem bolur. Ğarb-şimālī Çālāk

(4) öleñidür. Kābuldın bir kürūhdur. Kēj öleñdür. Yazlar çibini atqa teşvīş bérür.

(5) Ğarbı Dīvrīn öleñi yana bir Quş Nādir öleñi. Bu hisāb bile bēş öleñ bolğay,

(6) her ékki öleñ Kābul’dın birer şer‘ī bolğay. Muhtaşar öleñlerdür, velī otı atqa

(7) bisyār sāvzārdur, çibini bolmas. Kābul öleñleride bu öleñlerçe öleñ

(8) yoqtur. Şarqı Siyeh Señ öleñidür, Cermgerler dervāzesi bile bu öleñ arasında

(9) vāsıta Qutluq Qadem’niñ gūr-hānesidür. Yazlar çibini köp bolur üçün bu öleñni

(10) kem qorurlar. Bu öleñge peyvest⁴¹ Kemerī öleñi hem bar. Bu i‘tibār bile Kābul
girdide⁴²

(11) altı öleñ bolğay velī tōrt öleñ meşhürdur. Kābul vilāyeti bérk vilāyetdür.

(12) Yağının⁴³ bu vilāyetqa⁴⁴ kirmek müşkildür. Belğ ve Qunduz ve Bedaḥşān bile
Kābul arasında

⁴⁰ H.’de *boluptu* biçimindedir.

⁴¹ H.’de *sevest* biçimindedir.

⁴² H.’de *girdid* biçimindedir.

⁴³ H.’de *yağını* biçimindedir.

⁴⁴ H.’de *lāyātqa* biçimindedir.

(13) Hindūkuş tağı tüşüptür. Bu tağdın yétti yol aşar, üç yol Pençhîr'dedür.

Yoqqarıraq

(14) Havaş kötelidür, andın qoyıraq Tül, andın qoyıraq Bâzârek. Bu üç köteldin

[130b]

(1) yahşırağı Tül'dur, velî yolu bir néme uzunraqtur gâlibâ bu cihetdin Tül dérler.

(2) Toğrırağı Bâzârek'dür. Tül ve Bâzârek Şerâb'qa tüşer. Bâzârek kötelini Şerâb

(3) éli Pârendî atlıq kéntige iner üçün Pârendî köteli dérler. Yana bir Pervân yoludur.

(4) Uluq kötel bile Pervân arasında yana yétti kötel bar üçün Heft Beçe dérler.⁴⁵

(5) Enderâb tarafıdın ékki yol kélip uluq kötelde qatılıp Heft Beçe bile Pervân'ğa

(6) kélürler. Bisyâr pür-meşaqat yoldur. Yana üç yol Gûrbend'tedür. Pervân yolığa

(7) yavuqraq yol Yanı Yol kötelidür. Velîyân ve Hıncân'ğa iner. Yana bir yol Qıpçaq kötelidür.

(8) Enderâb suyu bile Qızıl Su'nıñ qatılışığa iner. Bu yol dağı yahşı yoldur. Yana

(9) bir yol Şibertu kötelidür. Yazlar su ulğaysa Şibertu kötelidin aşıp Bâmyân ve Sâyqan

(10) bile yürürler. Qışlar Āb Dere bile yürüşürler. Qışlar dört bés ay cemi' yollar

(11) bağlanur bir Şibertu yolıdın özge. Bu köteldin aşıp Āb Dere bile yürürler.

(12) Yazlar sular kirgende hem bu yollarınıñ qışqı hükmi bar né üçün kim ték āb yolları

(13) su uluq bolğandın ötüp bolmas. Té k āb bile yürümey tağ bile

(14) yürür hayāl qılsalar 'ubūr müte'azzırdür. Küzler üç dört ay kim qar kemdür ve sular

[131a]

(1) kiçik⁴⁶, bu yollarınıñ 'ubūrı maħalıdur. Tağlardın ve tengilerdin quṭṭā'eṭṭarīq

(2) kāfir kem émeştür. Hōrāsān tarafıdın kélür yol Qandahār bile kélür bu yol tüptüz yoldur. Bu yolda

⁴⁵ H.'de *dérlep* biçimindedir.

⁴⁶ H.'de *çik* biçimindedir.

- (3) kötel yoqtur. Hindüstān tarafıdın tört yol çıkar, bir yol Lemgānāt bile bu yolda
- (4) Hāyber tağlarıda azraqça kötel bar. Yana bir yol Bengēş bile, yana bir yol Neğar bile, yana bir yol
- (5) Fermül bile, bu yollarda hem azraqça köteller bar, Sind suyının üç güzēridin
- (6) ötüp bu yollar bile kélürler. Nīlāb güzēridin ötkenler Lemgānāt⁴⁷ bile kélürler. Qışlar
- (7) Kābul suyu bile Sind suyının qatılışdın yoqqarıraq Sind suyunı
- (8) ve Kābul suyunı güzēr bile öterler. Mén ekşer Hindüstān çeriglerige kim kēldim güzērler
- (9) bile öttüm. Bu nevbet kim kēlip Sulṭān İbrāhīm'ni basıp alıp Hindüstān'nı
- (10) feth qıldım. Nīlāb güzēridin kēme bile öttüm. Uşmundın özge Sind suydın hīç
- (11) yerdin kēmesiz ölse bolmas Dīnkūt güzēri bile ötkenler Bengēş bile kélürler.
- (12) Çüpāre güzēri bile ötkenler eger Fermül bile kēlseler, Ğaznī kélürler. Eger Deşt bile
- (13) barsalar, Qandahār barurlar. Muhtelif aqvām Kābul vilāyetide bardur. Cölgeside ve tüzleride
- (14) Etrāk ve Aymaq ve 'Arābdur. Şehrīde ve ba'zı kēntleride Sartlardur. Yana ba'zı
- [131b]
- (1) kēntleride ve vilāyetide Peşā'ī ve Perācī ve Tācīk ve Berekī ve Afğān'dur. Ğaznī tağlarıda
- (2) Hezāre ve Nekderī'dür. Hezāre ve Nekderī arasında ba'zı Moğolī til bile hikāyet qılurlar.
- (3) Şarq-şimālī tarafıdağı tağlarda Kāfiristān'dur, mişl-i Kettür ve Gebrek. Cenūbı Afğānistān'dur.
- (4) on bir on ékki lafz bile Kābul vilāyetide telaffuz qılurlar: 'Arabī Fārsī Türkī Moğolī

⁴⁷ H.'de *Lemgāt* biçimindedir.

(5) Hindī Afġānī Peşā’ī Perācī Geberī Berekī Lemġānī munça muhtelif aqvām ve müteġayyir elfāz

(6) ma‘lūm émes kim hīç vilāyette bolġay. Vilāyeti on tört tūmendür. Semerqand

(7) ve Buġārā ve bu nevāġīde vilāyetçelerni kim yana bir uluq vilāyetiniġ⁴⁸ taġtıda bolġay

(8) “tūmen” dérer, Endicān ve Kaşġar ve ol arada “urçın”, Hindūstān’da “pergene”.

Egerçi Becūr

(9) ve Sevād⁴⁹ ve Perşādūr ve Heşneġar burun Kābul tevābi‘idin érgendür, bu târiġde Afġān

(10) qavmı cihetidin ba‘zı buzulup ba‘zısı Afġān’ġa kiriptür, vilāyetlġi qalmaydur.

(11) Şarqı Lemġānāt’tur. Bu vilāyet bés tūmen ve ékki bölüktür. Lemġān tūmenleridin

(12) uluqraġı Nigenhār’dur. Ba‘zı târiġlerde “Nigerhār” bitipdürler⁵⁰. Dārūġānişīn

(13) yeri Ādīnepūr’dur. Kābul’dın şarq sarı onüç yıġaç yoldur. Nigenhār bile

(14) Kābul arası aşru qatıq ve yaman yoldur. Üç tört yerde kiçikrek kiçikrek

[132a]

(1) kötelleri bar. Ékki üç yerde tengīleri bar. Hırılcī ve cemi‘ quġta’eġtārīq Afġānlar bu yolnı urarlar

(2) érdi. Bu aralıqta ma‘müre yoq edi. Quruq Say’nın ayaġı Qaratu’nı mén ma‘müre qıldurdum.

(3) Bu cihetdin yol emn boldı. Germser bile serdser arasında fāşıla Bādām Çeşme

(4) kötelidür. Bu kötelniġ Kābul ġarafıda qar yaġar. Quruq Say Lemġānāt ġarafıda

(5) qar yaġmas. Bu köteldin ingeç kişi özge ‘ālemi mülāġaza qılır yıġaçlar özgeçe, otlar

(6) özgeçe, cānvarlar özgeçe, éliniġ rāh u resmi özgeçe, Nigenhār toqquz rüdtür.

⁴⁸ H.’de *vilāyetiniġ* biçimindedir.

⁴⁹ H.’de *Sevdā* biçimindedir.

⁵⁰ H.’de *tipdürler* biçimindedir.

(7) Şalısı ve buğdayı yağı bolur. Nārenci ve turuncı ve anāri bisyār bolur, yağı bolur. Ādīnepūr

(8) qurğınının allıda cenübī tarafıda bülendīde tāriḥ-i toqquz yüz on törtte

(9) bir çārbāğ saldım, Bāğ-ı Vefā'ğa mevsüm. Rūdqa müşrifdür. Qurğan bile bāğnın

(10) arasidadur. nārenci ve turuncı ve anāri bisyārdur. Pehār Ḥan'ını basıp Lahūr ve

(11) Dipālpūr'ını fetḥ qılğan yılı kéle kéltürüp éktürtüp édim. Sebz bolup édi.

(12) Andın burunğı yılı neyşeker dağı ékilip édi. Yağı neyşekerler bolur édi, ve

(13) Bedaḥşān ve Buḥārā'ğa ol neyşekerlerdin yiberilip érdi. Yeri mürtefi', aqar

(14) suyu muttaşıl, hevāsı qışlar mu'tedil. Bāğnın ortasında bir kiçikrek

[132b]

(1) püşte vāqi' boluptur. Bir tégirmen suyu bāğnın ortasından ve bu bāğnın içideki

(2) püştenin üstidin hemīşe cārīdür. Bāğ ortasındaki çār çemen bu püştenin

(3) üstide vāqi' boluptur. Bāğnın ğarb-cenüb tarafıda deh-der-deh ḥavzīdür.

(4) Etrāfı tamām nārenc dıraḥtlarıdır. Anārlar dıraḥtları hem bar. Bu ḥavzının

(5) girdāgirdi tamām sebergezārdur. Bāğnın 'ayn yeri uşbudur. Narencler⁵¹ sarğarğan

(6) maḥalda bisyār yağı körünür, ḥaylī yağı vāqi' boluptur. Kūh-ı Sefīd Nigenhār'nın

(7) cenübında vāqi' boluptur. Bengiş bile Nigenhār'ğa vāsıta uşbu tağdur. Atlıqqa yol

(8) yoqtur. Toqquz rūd uşbu tağdın çıkar. Bu tağdın qar hergiz öksümes, bu cihetdin

(9) ğālibā Kūh-ı Sefīd dérler. Qoyı cölgede hergiz qar tüşmes. Fāsıla tüşçilig yerdür.

(10) Bu tağ dāmeneside yağı hevālıq yerler bar. Suları savuq, yağı ihtiyāc bolmas.

(11) Ādīnepūr qurğınının cenüb tarafı Surḥ Rūd'tur. Qorğan bülendīde vāqi' boluptur.

(12) Rūd tarafı kırq éllig qarı yek-endāz tağdur. Şimālīda bir pārça

(13) tağ tüşüptür. Ḥaylī bérk qurğandır. Bu tağ Nigenhār bile Lemğānāt'nın arasidadur.

⁵¹ H.'de *tarenc* biçimindedir.

(14) Her qaçan Kābul'da qar yağsa bu tağnıñ qullasığa qar tüşer. Lemgān éli

[133a]

(1) Kābul'da qar yağqanı mundın bilürler. Bu Lemgānāt'qa Kābul'dın kélür yol eger Quruq Say

(2) bile kélseler bir yol Dīrī kötelidin aşıp barıp Būlān'dın Bārān suyıdın

(3) ötüp Lemgānāt sarı öter. Yana bir yol Quruq Say qoyı Quratu'dın

(4) ötüp Lemgān barur. Eger Nicrāv bile kélseler Bedrāv'dın ötüp Qarañrıq'dın

(5) ötüp Bādīc kötelige barur. Egerçi Lemgān'nıñ bēş tümenidin bir tümeni Nigenhār'dur,

(6) velī Lemgānāt'nı ol üç tümenge ıtlāq qılurlar. Ol üç tümendin

(7) biri 'Alışeng tümenidür. Şimālīda Hindūkuş tağığa peyveste qarlıq uluq bérk

(8) tağlardur. Bu tağ tamām Kāfiristān'dur. 'Alışeng'ğa yavuuqraq Kāfiristān

(9) Mīl'dür. 'Alışeng rūdı Mīl'din çıkar. Hāzret-i Nūh peygāmberniñ atası Mehterlām'nıñ

(10) qabrı 'Alışeng tümenidedür. Ba'zı tārīhde Mehterlām'nı "Lemk" ve "Lemkān" hem déptürler.

(11) Ol élni haylī mülāhaza qılılıptur kim ba'zı maḥall *kāf* ornığa *gayn* telaffuz qılurlar. Bu cihetdin

(12) ğālibā bu vilāyetni Lemgān déptürler. Yana bir tümen Alingār'dur Alingār'ğa

(13) yavuuqraq Kāfiristān Gevār'dur. Alingār rūdı Gevār'dın çıkar. Bu ékki rūd

(14) 'Alışeng bile Alingār'dın ötüp birbirige qatılıp yana bir tümendin kim Mendrāver'dür.

[133b]

(1) Qoyıraq Bārān suyığa qatılır. Ol ékki bölükdin bir Dere-i Nūr'dur. Ğayr-i mükerrer⁵² yeri vāqi' boluπτur.

(2) Dereniñ pīş-gāhıda qurğanı bir tumşuqnıñ üstide tüşüptür⁵³ kim ékki

⁵² H.'de *mükerr* biçimindedir.

(3) ʃarafıdın rūdtur. Şalı pāyesi bisyārdur. Yolsız yürüp bolmas. Nārenc ve turunc ve germserī

(4) mīveleri bardur. Azraqça ʃurmā yıǵaçı hem bardur. Qurǵannıñ ékki ʃarafıdaǵı

(5) rūd yaqaları tamām dırahtdur. Köpreki emlük yıǵaçıdur. Bu mīveni ba‘zı Türkler

(6) qara yemiş dérler. Dere-i Nūr’da bisyār bolur. Özge yerde bu mīveni körülmedi.

Üzümi hem

(7) bolur. Üzümi tamām dıraht üstidedür. Lemǵānāt’ta Dere-i Nūr çağırı meşhūrdur.

ékki

(8) nev‘ çağır bolur erre-taşı ve suhān-taşı dérler. Erre-taşı zerdçedür, suhān-taşı

(9) ʃoşreng qıpqızıl bolur, velī erre-taşı keyfiyyetlıqraqdur egerçi ékkelesiniñ

(10) keyfiyyeti şöhretiçe yoqtur. Yoqqarı ser-dereleride maymūn bolur. Mundın qoyı Hindūstān

(11) sarı hem maymūn bolur. Mundın yoqqarı bolmas. Bu él burun toñuz saǵlar

(12) édiler. Biziñ zamānda ber-ʃaraf qıldılar. Yana bir tümen Küner ve Nūrgil’dür.

Bu tümen Lemǵānāt’tın

(13) başqaraq vāqi‘ boluptur. Kāfiristān’niñ içide vilāyetniñ serḥaddidür.

(14) Egerçi uluqluǵı Lemǵān tümenleriçe bardur, velī bu cihettin mālī késimdür.

[134a]

(1) Azraq bérürler⁵⁴. Çaǵān Sarāy suyu şarq-şimālī ʃarafıdın Kāfiristān’niñ içi bile

(2) kélip bu vilāyetniñ arası bile ötüp Kāme bölükide Bārān suyıǵa qoşulup şarqqa

(3) baqa aqar. Nūrgil bu sunıñ ğarb ʃarafıdur, Küner şarq ʃarafı. Mīr Seyid ‘Alī Hemedānī

(4) *rahmetullāh* seyāḥat qılıp kélip Küner’din bir şer‘ī yoqqarıraq naql qılıptur. Mürīdleri

(5) mundın ʃutlān’ǵa eltipdürler. Naql qılğan yerleri ḥālā mezārı boluptur. Tārīḥ⁵⁵-i toqquz yüz yégirmede

⁵³ H.’de *tüşüptü* biçimindedir.

⁵⁴ H.’de *yérürler* biçimindedir.

(6) kim Çağān Sarāy'ni kélip aldım ʔavāf qılıp édim. Nārenc ve turunc ve kérinci bisyār bolur.

(7) Tünd çağırlar hem Kāfiristān'dın kéltürürler. Bu él 'aceb néme rivāyet qıldılar muhāl

(8) körünedür, velī bu haber tevāturgā yétişti. Bu tümenniñ qoyı ayağı, kim Lemete Kendi dérler,

(9) kim andın qoyı Dere-i Nūr ve Atar'ğa ta'alluqdur, uşbu Lemete Kendi'din yoqqarı tamām bu

(10) kuhistānda, kim Küner ve Nūrgil ve Becūr ve Sevād ve ol nevāhī bolğay, bu şāyi'dür kim her hatun

(11) kim ölse anı katqa salıp tört ʔarafıdın tutup köterürler. Eger yaman iş qılmağan

(12) bolsa, bu kötergenlerni bī-h'āst müteħarrrik qılır. Bu mertebede eger tekellüf qılıp

(13) özlerini⁵⁶ saħlasalar, ölüg kattın tüşer. Eger yaman ħareket qılğan bolsa, ħareket qılmas

(14) munı yalguz bu éldin eşitilmedi. Becūr ve Sevād ve cemi' bu kuhistān éli müttefiqu'l kelime

[134b]

(1) bu ħarfni rivāyet qıldılar. ħaydar 'Alī Becūrī, kim Becūr'nıñ sulṫānı édi, ol vilāyetni

(2) ħaylī yaħşı zabt qılıp édi. Anası ölgende yığlamas 'azā tutmas qara çırmamas

(3) dér kim "Barıñ katqa salıñ. Eger müteħarrrik bolmasa küydürgümdür." katqa Salurlar,

(4) ma'ħüd ħareket ol ölügdin şādır bolur. Munı eşitkeç qara çırmap 'azā tutar. Yana

(5) bir bölük Çağān Sarāy'dur. Bir kénttür. Muħaqqer yeridür. Kāfiristān'nıñ ağızıdur.

⁵⁵ H.'de *tāīh* biçimindedir.

⁵⁶ H.'de *lerini* biçimindedir.

(6) Éli kâfirler bile âmîhte üçün, egerçi müselmândur, velî küffâr rusûmını⁵⁷ ber-cây keltürürler.

(7) Uluq rüd kim Çağân Sarây suyığa meşhûrdur, Çağân Sarây'nın şarq-şimālîdın

(8) ve Becür'nin arqasıdın kélür. Ğarb tarafıda Pîh atlıq Kâfiristân'dın

(9) yana bir kiçikrek su kélip bu suğa qatılır. Çağân Sarây'nın zerdçe tünd çağırları

(10) bolur. Dere-i Nûr çağırığa hîç nisbeti yoqtur. Öziniñ üzümü ve bāğı bolmas.

(11) Su yoqqarığı Kâfiristân'dın ve Pîh Kâfiristân'ıdın keltürürler. Mén Çağân Sarây'nı

(12) alğanda Pîh kâfirleri bu élge kömek kélip édi. Çağır anda andağ şāyi'dür kim

(13) her kâfirniñ boynıda bir hîk çağır édi. Su orniğa çağır içip⁵⁸ yürürler édi.

(14) Kāme egerçi başka yer émes Nigenhâr tevābi'idindür, velî munı hem bölük dérler. Yana bir

[135a]

(1) Nicrāv tümenidür. Kābul'nın şarq-şimālîda kühistānda vāqi'boluptur. Arqasıda tağlar tamām

(2) Kâfiristân'dur. Tavr goşānedur. Üzüm ve mīvesi bisyār, çağır hem galebe bolur, velî cūşide qılurlar.

(3) Qışlar tavuqnı bisyār pervārî qılurlar. Éli şarab'vār ve bî-namāz ve nā-vehm ve kâfirveş

(4) éldür. Tağlarında nājū ve çilgūze ve bālūt ve hancak yığaçları bisyār bolur. Nājū çilgūze

(5) bālūt dırahtı mundın qoyı bolur. Nicrāv'dın yoqqarı ašlā bolmas. Hindūstānî dırahtlardındur.

(6) Bu kühistān éliniñ çırağları tamām çilgūze yığaçındur. Şem' dék

(7) yanar. Hāylî ğarābeti bardur. Nicrāv tağlarında rûbe-i perān bolur rûbe-i perān bir canvarîdür,

⁵⁷ H.'de *sūmını* biçimindedir.

⁵⁸ H.'de *elhip* biçimindedir.

- (8) mūşükdin uluqraq, ékki qolı bile ékki butınıñ arasında perdedür, şebpare⁵⁹niñ
- (9) qanatı dék. Dāyim kélitürürler édi. Dérler kim yığaçdın yığaçqa nişibge baqa bir gez atımı
- (10) uçar. Mén hod uçqanını körmedim. Yığaçqa qoyduk. Cüst yarmaşıp çıqtı. Andın qolladılar,
- (11) qanatını yanıp uçqan dék atıp bī-āzār tüşti. Bu tağlarda lūçe quşı hem bolur.
- (12) bu quşnı buqalemün dérler, başıdın quyruğığaça bés altı muhtelif rengi bar. Kebüterniñ
- (13) boyı dék berrāqdur. Uluqluğı kebk-i derīçe bolğay ġālibā Hindūstān kebk-i derīsidür.
- (14) Ol él ‘aceb néme rivāyet qıldılar. Qış bolğaç tağ dāmeneleriga tüşer. Eger uçursalar
- [135b]
- (1) kim üzüm bāğıdın ölse yana aşlā uça almas tutarlar. Yana bir sıçqan Nicrāv’da bolur
- (2) émiş, mūş-ı mişkin dérler. Mişk édi andın kélir émiş. Anı mén körmeydür mén. Yana
- (3) bir Penchīr tümenidir. Penchīr yol üstide vāqi‘boluptur. Kāfiristān anja bisyār yavuqtur.
- (4) Quṭṭa‘uṭṭarīq küffārniñ mürürı Penchīr’ dindür. Küffārga yavuuq üçün mundın hem késim
- (5) alurlar. Mén bu nevbet kélip Hindūstān’ nı feth qılğanda kāfirler kélip Penchīr’ din
- (6) qalın kişi öltürüp köp harāblıqlar qılıpturlar. Yana bir Ğūrbend tümenidir. Ol
- (7) vilāyetlerde kötelni “bend“ dérler. Ğūr sarı bu kötel bile barurlar. Ğālibā ol cihetdin

⁵⁹ H.’de *şebpare* biçimindedir.

(8) Ğürbend déptürler. Ser-derelerini Hezāreler şuĝl qılıptur. Bir néçe kénttür. Kem hāşılraq

(9) yerdür. Dérler kim Ğürbend taĝlarıda kümiş kāmı ve lāciverd kāmı bolur. Yana

(10) küh dāmene kéntleridür. Başı Mite-Kece ve Pervān ve ayaĝı Dürnāme on ékki on üç kénttür.

(11) Mīvelig kéntlerdür. Çaĝırları barıdın tundraqtur. Bu kéntler tamām taĝ

(12) étekide ve taĝ vāqi‘ bolĝan üçün, egerçi mällarını edā qılurlar, velī ĥaracda rāyic émeştürler.

(13) Bu kéntlerdin qoyı dāmenede taĝ bile Bārān suyınıĝ aralıĝıda ékki pārça hemvār

(14) deşt vāqi‘ boluptur. Birini Kürre-yi Tāziyān dérler, yana birini Deşt-i Şeyh. Yazlar çikin-tala otı

[136a]

(1) bisyār yaĝşı bolur. Aymaq Etrāk yaz munda kélürler. Bu dāmenede rengāreng pür envā‘-i lāleler

(2) bolur. Bir qatla sanattım ottuz ékki otuz üç nev‘ ĝayr-ı mükerrer lāle çıqtı. Bir nev‘ lāledür: andın

(3) andaĝ qızıl gül édi kélür, lāle-i gülbūy dér érdük. Deşt-i Şeyh⁶⁰ de bir pārça yerde bolur. Özge

(4) yerde bolmas. Yana uşbu dāmenede Pervān’dın qoyıraq şad-berk lāle bolur. Ol

(5) hem bir pārça yerde Ğürbend tengīsiniĝ çıqışıda bolur. Bu ékki deştiniĝ arasında bir kiçikrek

(6) taĝ tüşüptür. Bu taĝda bir pārça qum tüşüptür. Taĝniĝ başıdın tüpi geçe

(7) Ĥāce Rĭĝ-i Revān derler. Yazlar dérler kim neqqāre ve duhül üni bu kumdın kélür. Yana

⁶⁰ H.’de *Şeyh* biçimindedir.

(8) Kābul tevābi‘i kēntlerdür. Kābul’niñ ğarb-cenūbıda uluq qarlıq tağ tüşüptür⁶¹.

Qarı

(9) qarğa yeter. Kem yıl bolğay kim qarğa yétmegey. Kābul’da yaḥdānlar yaḥı tükense, bu tağdın qar

(10) kēltürüp yaḥ-āb qılıp iḥerler. Kābul’dın üç şer‘ī bolğay. Bāmyān tağı ve bu tağ

(11) bir rag tağ vāqi‘ boluqtur. Hirmend ve Sind ve Dūğābe Qunduz ve Belḥāb bu tağdın çıqardılar

(12) kim bir künde her tört deryā suydın içse bolur. Bu kēntler ekşer bu tağniñ dāmeneside

(13) vāqi‘ boluqtur. Bāğda üzümü qalın bolur. Her cins mīvesi hem bisyār bolur. Bu kēntler

(14) arasında İstālīf ve Isterğaç’ça kēnt yoqtur. Uluğbéğ Mīrzā bu kēntlerni

[136b]

(1) Ḥorāsān ve Semerqand dēr ékendür. Lemğān hem bu kēntler tīridedür. Egerçi üzümü ve mīve

(2) ol kēntlerçe bolmas, velī hevāsiniñ hīç nisbeti yoqtur. Qarlıq tağ Lemğān tağıdur.

(3) İstālīfçe kēnt ma‘lūm émes kim ḥaylī yerlerde bolğay. Uluq rūd kēntniñ içidin

(4) aqar. Rūdniñ her ékki ṭarafı bāğātudur. Sebzeliq şafālıqqına bāğçeleri bardur.

(5) Suyı savuqtur. Yaḥ-ābqa iḥtiyāc bolmas. Ekşer şāftur. Bu kēntte Bāğ-ı Kelān atlıq

(6) Uluğbéğ Mīrzā’niñ bir ğaşūb bāğı bar édi. Mén igelerige bahā bérıp aldım. Bāğdın

(7) taşqarı uluq çenārlar bar. Çenārlarniñ tüpi sebzeliq sāyeliq şafālıq menzilīdür.

(8) Bāğniñ ortasıdın bir tégirmen suyu hemīşe cārīdür. Bu arıq yaqasında çenārlar

(9) ve dirahıtlardur. Burun bu arıq égri-bükri ve bī-siyāq édi. Mén buyurdum kim

⁶¹ H.’de *tüşüptü* biçimindedir.

(10) bu arıqni reca ve siyāq bile qıldılar. Bisyār yahşı yer boldı. Bu kéntlerdin qoyıraq

(11) deştin bir kürüh, yoqqarı baqa dāmenede tağnıñ tüpide çeşme vāqi‘ boluptur,

(12) H̄āce Seyārān dەرler. Bu çeşmede ve bu çeşmeniñ eṭrāfıda üç nev‘ dırahtlardur.

(13) Çeşmeniñ ortasıda qalın çenār dırahtlarıdur. Laṭīf sāyesi bardur.

(14) Çeşmeniñ ékki ṭarafıda tağ tüpideki püştelerde qalın bālūt dırahtıdur. Uşbu

[137a]

(1) Ékki pārça balūtistāndın özge Kābul’nıñ ğarbī tağıda bālūt dırahtı aşlā bolmas.

(2) Çeşmeniñ allıda kim deşt ṭarafı bolğay, qalın erguvānzār vāqi‘ boluptur⁶². Bu vilāyette

(3) uşbu erguvānzārdın özge erguvānzār aşlā yoqtur. Dەرler kim bu üç cins dıraht

(4) üç ‘azīzniñ kerāmetidür. Seyārān’ğa veçh-i tesmiye munı dەرler. Bu çeşmeniñ eṭrāfını

(5) mén sengkārliq qıldurdum. Çeşmeni gec ve sārūh bile deh-der-deh qıldurdum. Bu çeşmeniñ

(6) çār-ḥaddi siyāqlıq ğünyālıq tahtı boldı, tamām erguvānzārga müşrif. Erguvān ğüli

(7) açılğan maḥalda munça yer ma‘lūm émes kim ‘ālemde bolğay. Sarıq erguvānı hem bisyār bolur.

(8) Sarıq erguvān bile qızıl erguvān dāmenede der-hem açılurlar. Bu çeşmeniñ ğarb-cenūb

(9) ṭarafıda bir deredin hemīşe yarım tégirmen suyu cārīdür. Bu sunı mén arıq qazdurup

(10) Seyārān’nıñ ğarb-cenūb ṭarafıdağı püşteniñ üstige keltürtüm. Püşteniñ

(11) üstide uluq gird şuffa saldurdum. Şuffanıñ girdide tamām tal dırahtları

(12) ékildi. Ḥaylī yahşı menzili boldı. Bu şuffadın yoqqarıraq püşteniñ yanında

⁶² H.’de *boluptu* biçimindedir.

(13) üzüm bāğı saldurdum. Bu arıqñıñ tārīhi cūy-i hoş (toqquz yüz yégirme altı) tapıldı. Yana Lühüger tūmennidür.

(14) Uluq kēnti Çarh'dur. Hāzret-i Mollā Ya'qūb bu Çarh'dindür. Mollāzāde Mollā' Osmān

[137b]

(1) hem Çarh'ı'dür. Secāvend hem Lühüger kēntleridindür. H'āce Aḥmed ve H'āce Yūnus bu Secāvend'dindürler.

(2) Çarhñıñ bāğatı qalındur. Lühüger'niñ özge kēntleride bāğ bolmas. Avgān Şāl éldür.

(3) Kābul'da bu lafz şāyi'dür. Ğālibā "Avgān Şi'ār'dur" kim Avgān Şāl dérler. Yana bir Ğaznī vilāyetidür.

(4) Ba'zı tūmen hem dérler. Sebük Tigin bile Sulṭān Maḥmūd'niñ ve evlādınıñ pāytaḥtı

(5) Ğaznī ékendür. Ba'zı "Ğaznīn" hem bitiptürler. Sulṭān Şehābeddīn Ğūrī'niñ

(6) hem pāytaḥtı bu ékendür. Bu Sulṭān Şehābeddīn'ni Ṭabaqāt-i Nāşirī'de ve ba'zı

(7) Hind tārīhide "Mu'izzeddīn" bitiptürler. Üçünçi iqlīmdindür. Zābul hem dérler. Zābulistān

(8) bu vilāyettin 'ibārettür. Ba'zı Qandahār'nı hem Zābulistān dāhili tutuqturlar. Kābul'dın

(9) ğarbqa baqa on dört yığaç yoldur. Bu yolnı barganlar⁶³ tañ başıda Ğaznī'din

(10) téprep ékki namāz arası ve namāz-ı dīger Kābul'ğa barılıptur. Ādīnepūr, kim on üç yığaç yoldur,

(11) yolınıñ yamanlığıdın hergiz bir künde kélilgen émes. Muḥaqqer vilāyettür. Rūdı

(12) dört bés tégirmen suyu bolğay. Ğaznī'niñ şehri yana dört bés kēnti uşbu

(13) su bile ma'mürdur. Yana üç dört kēnti kārīz bile ma'mürdur. Kābul üzümidin Ğaznī

⁶³ H.'de *barlar* biçimindedir.

(14) üzümü yaşıraq bolur. Qavunu hem Kābul qavunıdın artuqraqdur. Alması hem yaşı

[138a]

(1) bolur. Hindüstān'ğa élderler. Ékini bisyār pür-meşaqqattur. Her miqdār yer kim ékerler yüzige

(2) tamām yaşı tofraq her yıl kivürürler, velī Kābul ékinidin munıñ ékininiñ hāşılı

(3) artuqraqdur. Royan ékerler. Tamām Hindüstān'ğa barur. Bu élniñ yaşı maşşılı

(4) royandur. Şahrā-nişini Hezāre ve Afğān'dur. Kābul'ğa baqa Ğaznī hemişe erzānlıqdur.

(5) Éli Hānefī mezheblıq, pākize i'tiqādliq Müselmān éldür. Se mah-dār éli haylī bardur.

(6) Ehl ü 'iyālleri bisyār maḥfūz u mestürdur. Mollā Abdurrahmān Ğaznī'niñ ekābiridin édi.

(7) Dānişmend kişi édi. Hemişe ders aytur édi, bisyār mütedeyyin ü muttaqī vü perhīzkār kişi

(8) édi. Nāşır Mīrzā ölgen yılı 'ālemdin naql qıldı. Sulṭān Maḥmūd'niñ qabrı Ğaznī'niñ

(9) maḥallātıdadur kim sulṭān qabrı anda üçün Ravza dərler. Ğaznī'niñ yaşı

(10) üzümü Ravza'dındur. Evlādı Sulṭān Mes'ūd bile Sulṭān İbrāhīm'niñ qabrı

(11) hem Ğaznī'dedür. Müteberrik mezārāt Ğaznī'de bisyārdur. Kābul ve Ğaznī'ni alğan

(12) yılı kim Kühet ve Bennū ve Deşt ve Afğānistān'ni çapıp ğalebe qatlı⁶⁴ qılıp Dükī bile ötüp

(13) Āb-ı İstāde'niñ yanı bile Ğaznī'ğa keldim. Dédiler Ğaznī'niñ kəntleride bir mezār

⁶⁴ H.'de *qal* biçimindedir.

(14) bardur kim şalavāt aytqaç qabr müteħarrik bolur. Barıp mülāħaza qılıldı.

Qabrniñ tépretkeni

[138b]

(1) maħsūs boldı. Soñra ma‘lüm boldı kim mücāvirlerniñ tezviri ékendür. Qabrniñ üstige

(2) bir calya yasapturlar. Her zamān calyağa tépretürler. Calya tépregeç qabr tépretken dék maħsūs boladur.

(3) Néçük kim kémege kirmegen él kémege kirgeç sāhil mutaħarrik maħsūs bolur.

Buyurdum kim

(4) mücāvirlər calyadın yırağ turdılar. Her néçe şalavāt ayttılar, qabrda ħareketi maħsūs bolmadı.

(5) Buyurdum calyanı buzup qabrniñ üstide gümbed qıldılar. Mücāvirlerni

(6) bu ħareketin tehdīd bile men qılıldı. Asru muħaqqer yerdür. Pādşāhlar kim Hindüstān

(7) ve Ĥorāsān alarnıñ taħt-ı zabtıda ékendür, bā-vücūd-ı Ĥorāsānāt, néçük mundağ

(8) muħaqqer yerni pāy-taħt qıldılar ékén hemīşe ta‘accüb qılılır. Sulţān zamānıda üç tört

(9) bend bar ékendür. Bir bend uşbu Ġaznī suyıda Ġaznī’ din şimāl sarı üç yığaç

(10) su yoqqarı Sulţān bir uluğ bendi salıptur. Bu bendniñ bülendlıqı qırq ellig qarı

(11) bolğay. Uzunluğı taħmīnen üç yüz qarı bolğay. Sunı anda zaħīre qılıp be-qadr-ı iħtiyāc

(12) ékinge su açarlar érgendür. ‘Alā‘eddīn Cihānsüz Ġūrī bu vilāyetqa musallağ bolğanda

(13) bu bendni buzuptur ve sulţānnıñ evlādınıñ bisyār maqābirni küydürüptür⁶⁵,

(14) şehr-i Ġaznī’ni buzuptur ve küydürüptür. Élini talaptur öltürüptür⁶⁶. Qatl ve buzuğluğdın

⁶⁵ H.’de küydürüptü biçimindedir.

[139a]

(1) daqıqa nāmer‘ī qoymaydur. Andın beri bu bend buzuğdur. Hindüstān‘nı feth qılğan

(2) yıl bu bendni yasamağ üçün H‘āce Kelān‘dın yarmaq yiberildi. Téğri ‘ināyetidin

(3) ümīd bar kim bu bend ābādān bolğay. Yana bir bend Sihan‘dur. Ğaznī‘niñ şarqıda bu hem Ğaznī‘din

(4) Ékki üç yığaç bolğay. Bu hem müddetlerdür ħarābtur. Ābādān qılır qābiliyyeti hem yoqtur. Yana bir Serdih bendidür.

(5) Bu bend ma‘mürdur. Kitāblarda bitiptürler kim Ğaznī‘de bir çeşme bardur kim eger necāset

(6) ve qazūrātını bu çeşmeğa salsalaşar ol zamān talğaq ve tūfān ve yağın ve çapqun

(7) bolur. Yana bir tārīħde körülüptür kim rāy-ı Hind Sebük Tigin‘ni Ğaznī‘de muħāşara qılğanda.

(8) Sebük Tigin buyurur kim bu çeşmeğa necāset bile qazūrāt Salurlar. Talğaq ve tūfān ve yağın

(9) ve çapqun bolur. Bu ħīle bile ol ğanīmni def‘qılır. Mén Ğaznī‘de her néce tecessüs qıldım bu çeşmedin

(10) hıçkim nişān bérmedi. Bu vilāyetlerde Ğazni ve H‘ārezm savuqluq bile meşhürdur,

(11) néçük kim ‘Irāqeyn ve Āzerbaycān‘da Sulţāniyye bile Tebrīz savuqluq bile şöhreti bar.

(12) Yana bir Zürmet tümenidür. Kābul‘niñ cenūbıdur. Ğaznī‘niñ şarq-cenūbı Kābul‘dın on ékki,

(13) onüç⁶⁷ yığaç ve Ğaznī‘din yétti sékkiz yığaç yol bolğay. Sékkiz kénittür. Dārūğanişīn

(14) yeri Gerdīz‘dür. Gerdīz qurğannıñ içide ekşer se şabaqa ve çār şabaqa üylerdür.

⁶⁶ H.‘de *öltürüptü* biçimindedir.

⁶⁷ H.‘de *üh* biçimindedir.

[139b]

(1) Gerdiz hālī az istiḥkāmī émes. Nāsır Mīrzā bile yağıqip mīrzāga ḥaylī teşvīş bedri.

(2) Zürmet éli Avġān Şāl éldür. Ékin ve zirā‘at qılurlar. Dıraht ve bāġ ve bāġāt bolmas.

(3) Bu tūmenin cenūbıda taġdur. Berekistān taġı dérler. Bu taġnıñ dāmeneside mūrtefi‘ yerde

(4) çeşme tüşüptür, Şeyḥ Muḥammed Müselmān’ın qabrı bu yerdedür. Yana Fermül tūmenidür. Muḥaqqer yeridür.

(5) Alması yaman bolmas. Mültān Hindūstān’ga élderler. Hindūstān’ga Afġān zamānıda

(6) ri‘āyet tapqan Şeyḥ Muḥammed Müselmān’ın evlādı şeyḥ-zādeler Fermül’ dindürler. Yana bir Benges

(7) tūmenidür. Girdāgirdi tamām quṭṭā‘uṭṭarīq Afġānī’dür, mişl-i Ḥūgiyānī ve Ḥırılçī ve Tūrī ve Lender bu yaqada

(8) tüşüptür⁶⁸. Bu cihetlerdin ḥātırḥāh māl bérnesler. Maña hem uluġ işler araġa⁶⁹ tüşti, mişl-i

(9) Qandahār ve Belḥ ve Bedaḥşān ve Hindūstān fethi. Bu sebeblerdin Benges’in zabtıġa fırsat bulmadı.

(10) Téñri rast kéltürüp⁷⁰ fırsat tapġaç Benges’in quṭṭā‘uṭṭarīqi bile zabtıġa müteyaqqındur

(11) mén. Kābul bölükātın bir bölük Ala Say bölükidür. Nicrāvın ékki üç şer‘ī bolġay. Şarq

(12) sarı Nicrāv tarafıdn tüptüz kélür Kūre dégen yerge yétkeç oq Ala Say sarı kiçikrek

⁶⁸ H.’de *tüşüptü* biçimindedir.

⁶⁹ H.’de *raġa* biçimindedir.

⁷⁰ H.’de *kélürüp* biçimindedir.

(13) kötel iner. Bu taraf germser bile serdser arasında fāşıla Kūre kötelidür. Uşbu Kūre

(14) kötelide érte yazlar quşlarınñ güzeridür. Nicrāv tevābi'idin Piçgān éli bu kötelde qalın

[140a]

(1) quş tutarlar. Kötelniñ çıqışıda her yerde her yerde taşdın penāhlar yasapturlar.

(2) Quş tutar kişiler bu penāhlarda oturup torniñ bir uçını bés altı qarı

(3) yıraçraq bérkitürler. Torniñ bir tarafını yerde taşqa bastururlar. Yana bir tarafıda

(4) torniñ yarımığaça üç tört qarı yığaça bağlarlar. Yığaçniñ bir ucı penāhda

(5) olturğan kişiniñ éligidedür. Yasağan penāhniñ töşekleridin muntaşızdır.

(6) Quşlar yavuuq kélgeç oq tornı köterürler. Quşlar özi oq torğa kirer.

(7) Bu tedbīr bile ğalebe quş tutarlar kim boğuzlarığa⁷¹ fırsat bolmas. Ol vilāyette⁷²

Ala Say

(8) anārıdın yahşıraq anār bolmas. Munıñ anārlarını tamām Hindūstān'ğa

(9) élderler⁷³. Üzümi hem yaman bolmas. Nicrāv çağırlarının Ala Say çağırları

tundraç

(10) ve hoş-rengraqtur. Yana bir Bedrāv bölükidür Ala Say'nıñ yanıdadur. Munda

mīve

(11) bolmas. Kārendesi kāfirdür. Aşlıq alurlar. Néçük kim Ğorāsān ve Semerqand'ta

Etrāç ve

(12) Aymaq şahrānişīndürler, bu vilāyetniñ şahrānişīni Hezāre ve Afğān'dur.

Hezārelerdin

(13) küllī rāī Sulţān Mes'ūdī Hezāre'dür. Afğānlardın küllī rāī Mehmend

Afğān'ıdur.

⁷¹ H.'de *boğuzlarığa* biçimindedir.

⁷² H.'de *vilāyet* biçimindedir.

⁷³ H.'de *éterler* biçimindedir.

(14) Kābul'nın cem'ini vilāyet ve tamğa ve şahrānişini bile sékkiz lek şāhruhi cem' qıldılar.

[140b]

(1) Kābul vilāyetinin şarq tarafıdaki tağları ékki türlügdür; ğarb tarafıdaki tağları ékki

(2) türlügdür. Enderāb ve H'ost ve Bedahşānāt tağları tamām arcalıq qalın çeşmeliq yumşaq

(3) püşteliq tağlardır. Otu tağının ve püştisinin ve cölgesinin yer dék bolur hūb.

(4) Ekşer büteke otı bolur. Atğa bisyār sāzvār ottur. Endicān vilāyetide bu otı "büteke otı"

(5) dérlér. Vech-i tesmiyesi ma'lūm émes érdi. Bu vilāyetlerde ma'lūm boldı. Bu ot büte büte

(6) çıkar üçün büteke dérlér émiş. Hişār ve Hutlān ve Semerqand ve Fergāna ve Moğolistān'nın

(7) yaylaqları tamām uşbu važ'lıq yaylaqlardur. Egerçi Fergāna bile Moğolistān'nın

(8) yaylaqlarının bu yaylaqlarğa hıç nisbeti yoktur⁷⁴, veli bir yosunluq tağlar ve yaylaqlardur.

(9) Yana bir Nicrāv ve Lemğānāt ve Becūr ve Sevād tağları qalın najū ve çilğūze bālut ve zeytūn

(10) ve hançaqlıq tağlardır. Otu bu tağların otı dék émeştür. Qalın bolur ve bülend

(11) bolur, veli bī-fāyide ottur. At bile qoyğa sāzvār émeştür. Egerçi ol tağlarça

(12) bülend émeştür, közge haqır körünür, veli ğarīb bérk tağlardır. Hemvār hemvār tépeler

(13) körünür, veli tamām püştesi ve tağı bérk⁷⁵ taşlıq püšte ve tağdur. Her yeridin at

(14) bile yürüp bolmas. Bu tağlarda Hindüstān quşları Hindüstān cānvarları

[141a]

⁷⁴ H.'de *yoqtu* biçimindedir.

⁷⁵ H.'de *bérik* biçimindedir.

(1) bisyārdur, mişl-i ʔūtī ve şārek ve ʔāvus ve lūçe ve maymūn ve nīlegāv ve kūtepāy, belki bu mezkūr bolğan

(2) cānvarlardın dağı özge özge cins quşlar ve cānvarlar bolur kim Hindūstān'da

(3) dağı andaq cānvarlarını eşitilmeydür. Ğarb ʔarafıdağı tağlar Dere-i Zindān ve Dere-i Şūf

(4) ve Gürzūvān ve Garcistān tağları bir yosunluq tağlardur. Otağı ekşer cölge

(5) bolur. Ol tağlar dék tağı ve pūştesi yek-dest ot bolmas. Andaq qalın yığaçı

(6) ve arcası hem yoqtur, velī otı atqa ve qoyğa sāvzārdur. Bu tağların ʔsti tamām at

(7) ʔapqu dék hemvārdur. Ékinleri tamām anda bolur. Bu tağların kēyiki qalın bolur. Tékkābları

(8) bérk derelerdür. Ekşer yerleri yek-endāzdur. Her yerdin tūşup bolmas.

(9) Bu 'acceptūr: cemi' tağların bérk yerleri bülendīlerde bolsa, bu tağların bérk

(10) yerleri pestīleride vāqi' boluptur. Ğūr ve Gezyū ve Hezāre tağları hem bu yosunluq tağlardur.

(11) Otağı cölgeside bolur. Tağlarıda yığaçı⁷⁶ hem kemdür. Arca yığaçı hod yoqtur.

(12) Otı atqa ve qoyğa sāvzārdur. Kēyiki qalın bolur. Mezkūr bolğan tağların bérk yerleri

(13) qoyılarıda bolur. Bu tağlar andaq émeştür. Yana H̄āce İsmā'īl ve Deşt ve Dūkkī ve Afġānistān

(14) tağları bir yosunluq tağlardur. Pest pest, otı az, suyu tenqīş, yığaçsız, bed-nümāy, yaramas

[141b]

(1) tağlardur. Tağları éllerige münāsib tūşuptur, néçük "Kim teng bolmağunça tūş bolmas"

(2) déptürler. 'Ālemde mundaq yaramas vaz'lıq tağlar kem bolğay. Kābul'nın egerçi

⁷⁶ H.'de *ığaçı* biçimindedir.

- (3) qış qarı uluq tüşer, velī yahşısı otunları bardur ve yavuşdur. Bir künde barıp
- (4) kéltürse bolur. Otunları hancak ve bālūt ve bādāmçe ve qarqanddur. Bulardın yahşırağı
- (5) hancakdur. Yaruq küyer. Tütüniñ yahşısı idi bolur. Çoğı hem ğalebe turar. Öli hem
- (6) küyer. Balūt hem yahşısı otundur. Egerçi tīreraq küyer, velī tāblıq küyer. Çoğı qalın turar.
- (7) Balūt yıǵaçıda yana bir ‘aceb haşşiyetīdür. Sebz berglig şāhlarıǵa ot qoysalar, ğarīb
- (8) şıbaqqa bile küyer. Ayaǵıdın başı ğaça şıraqqa bile bir zamānda küyer. Bu yıǵaçnıñ küymeki
- (9) haylī yahşısı teferrücdür. Bādāmçe barçadın köprek ve şāyi‘raq turmas. Qarqand pest pest
- (10) tikenler bolur. Öli quruǵı teng küyer. Tamām Ğaznī éliniñ otunı budur. Kābul
- (11) vilāyeti taǵ aralarında vāqi‘ boluptur. Yorunçqa pelleri dék taǵlar tüşüptür.
- (12) Aralarında bādānlıqları bu aralıqlardadır. Kéyiki ve avı azraqdur. Küz ve
- (13) yaz faşıllarıda qızıl kéyik kim arqarǵulça bolǵay qışlaqqa yaylaqqa öterde
- (14) mu‘ayyen tutqavulları⁷⁷ bardur. Heveslıq ve itlig yigitler barıp tutqavulnı⁷⁸
- [142a]

- (1) saǵlap kéyik aldururlar. Hurd Kābul ve Surhāb tarafı qulanı hem bolur. Aq
- (2) kéyik hūd ašlā yoqtur. Ğaznī’niñ aq kéyiki ve qulanı bu bolur. Ğaznī’niñ aq kéyikiçe
- (3) semiz kéyik kem yerde bolǵay. Yazlar Kābul quşlaǵı qalındur. Ekşer quşınıñ
- (4) güzeri Bārān yaqasıdur, né üçün kim şarqı taǵlardur, ğarb tarafı hem taǵlardur.
- (5) Uşbunıñ toǵrısındın, kim Bārān yaqası bolǵay, bir uluq Hindükuş kötelidür

⁷⁷ H.’de *tuşqavulları* biçimindedir.

⁷⁸ H.’de *tuşqavul* biçimindedir.

(6) ve pes. Özge kötel yoqtur. Bu cihettin tamām quşlar munuñ bile öter. Eger yel bolsa

(7) ya Hindūkuş köteli üstide anda⁷⁹ bulut bolsa quşlar öte almas. Tamām Bārān

(8) tüzige tüşer. Bu maħall ol nevāhīdağı éller qalın quş alurlar. Bārān yaqasında

(9) qışnıñ ahirleride ördek qalın kélür. Bisyār semiz bolur. Andın soñra turna

(10) ve qarqara uluq quşlar qalın ve bī-ħadd bolur. Bārān yaqasında turnağa tınāb atıp

(11) tınāb bile qalın tutarlar. Oqar ve qarqara ve qotannı hem tınāb bile qalın tutarlar.

(12) Bu nev‘ quş tutmaq ğayr-ı mükerrerdür. Tutmağınñ keyfiyyeti bu türlügdür kim bir gez atımı

(13) inçke tınāb éşerler. Bu tınābnıñ bir uçıda gezni bérkitürler. Yana bir uçıda

(14) şāhdın bildürge yasapturlar. Bu bildürgeni⁸⁰ bérkitürler. Yana bir bilekçe yıǵaçdur.

[142b]

(1) Uzunluǵı bir qarış bolǵay. Gez tarafıdın bu tınābnı bu yıǵaçqa tükengüçe çırmalarlar. Tınāb

(2) tükengendin soñ bildürgeni bérkitürler. Andın soñ bilekçe yıǵaçnı tınāb

(3) içidin çıkarurlar. Tınāb çıрмаǵlıq kāvāk oq turar. Bildürgeni éligge salıp

(4) kéledürgen quşnıñ alı sarı gezni atarlar. Quşnıñ qanatıǵa ya boynıǵa

(5) tüşe çıрмаşıp quş yıqılır. Tamām Bārān éli bu tarıq bile qalın quş tutarlar,

(6) velī bu quş tutmaqnıñ ğaylī meşaqatı bar. Yamǵurluq ve qarangu kéçeleri kérek. Bu kéçelerde

(7) bu quşlar sibā‘ ve darendeler cihettin tañ atqunça tinmesler ve muttaşıl uçarlar

(8) ve pest uçarlar. Qarangu kéçelerde quşlarınñ yolu aqar sudur. Qarangu‘da aqarıp

(9) körünür. qorquñdın su yoqqarı su qoyı tañ atqunça barurlar ve kélürler. Tınābnı

⁷⁹ H.’de *andak* biçimindedir.

⁸⁰ H.’de *bildügeni* biçimindedir.

(10) bu maḥalda atarlar. Mén bir qatla kéçe tınāb attım. Tınāb üzüldi. Quş hem tapılmadı.

(11) Tañlasıǵa quşnı üzülgen tınāb bile tapıp kél túrdiler. Bu tıñıq bile Bārān

(12) éli qalın oqar tutarlar. Sāc otaǵası oqardın bolur. ‘Irāq’qa ve Ḥorāsān’ǵa

(13) Kābul’dın bir metā‘ı kim barur sāc otaǵasıdur. Yana cem‘ī şayyād⁸¹ qullardur. Ékki yüz üçyüz

(14) üylüg bolǵaylar. Timur Béǵ evlādıdın birisi bu qullarnı Múltān nevāḥısidin

[143a]

(1) köçürüp kélǵendür. İşleri küçleri quş tutmaqdur. Köller

(2) yasap qalın yıǵaçlar⁸² tikip köl ortasında tor qoyup her cins quş tutarlar.

(3) Né yalǵuz sayyād quş tutar Bārān olturuşluq éller tınāb atıp tuzaq

(4) qoyup her tedbīr bile qalın quş ve her envāi‘ quşlar tutarlar. Uşbu mevsimde Bārān

(5) suyıda balıǵnıñ güzeri bolur. Tor bile yana çaç⁸³ baǵlap qalın balıq tutarlar.

(6) Yana küz maḥallarında kim qulan quyruǵıdın on on ékki püştvāre, yana⁸⁴ kök şıbaqdın

(7) yéğirmi ottuz püştvāre su başıǵa kél túrüp yançıp suǵa salurlar. Salǵan

(8) zamān oq suǵa kirip mest bolǵan balıǵnı tuta kirişürler. Qoyıraq bir münāsib

(9) yerde çaç baǵlarlar. Çaç baǵlamaq andaqtur kim tal ğuncalarındın barmaqça⁸⁵ barmaqça

(10) ğuncalarnı çıǵ dék toqurlar. Bu çıǵnı sunıñ tókülür yeride kāvāk qoyup

(11) eṭrāfıǵa taş qalarlar andaq kim su bu çıǵqa şarıldap tüşkey, tüşken bile qoyı

(12) oq barǵay. Su qoyı barur, balıǵ çıǵnıñ üstide qalur. Mest bolǵan balıǵnı

(13) yoqqarındın tuta tuta kélürler. Bu çaçda qalın tutarlar. Gülbahār suyıda⁸⁶ Pervān

⁸¹ H.’de *şād* biçimindedir.

⁸² H.’de *mavaḥlar* biçimindedir.

⁸³ H.’de *ḥac* biçimindedir.

⁸⁴ H.’de *bata* biçimindedir.

⁸⁵ H.’de *bamaqça* biçimindedir.

(14) suyu ve İstālīf suyıda bu ʔarīqa bile tutarlar. Yana qış Lemgānāt'ta ġarīb ʔavr
[143b]

- (1) balıġ tutarlar. Su tōkölür yerlerde üy ornıça üy ornıça yerni ʔuqurraq
 - (2) qılıp oçaq pāyesi dék taşlarını bu ʔuqurlarda qoyup üstige taş qalarlar.
 - (3) Bu yerge su qoyıdın bir eşik qoyarlar. Taşını andaq qalarlar kim uşbu
 - (4) bir eşikdin özge hıç yerdin balıġ kirip ʔıqa almas. Bu qalġan taşını
 - (5) üstidin su aqar mähī-hāne ‘ameli qılurlar. Qışlar her qaçan balıġ kérek bolsa bu ʔuqurlarını
 - (6) birini açıp qırq éllig balıġ bir zamānda kéltürürler. Bu ʔarīq açarlar
 - (7) kim ol ʔuqurnı mu‘ayyen belġülüg yerde qılurlar. Ol ʔuqurnı bir eşikidin
 - (8) başqa tamām eřrafıġa kériñç pelālı qoyup üstige taş qoyarlar. Éşikige ʔıġ dék
 - (9) néme toqup ékki başını bir yerge qatıp baġlarlar. Yana munıñ içide yana bir néme ʔıġdın
 - (10) toqup bérkitürler andaq kim aġzı bu ʔıġ bile berāber bolġay. Uzunluġı burunġı
 - (11) ʔıġını yarımıça bolġay. İçkeriki aġzını tar qılurlar. Bu içkeriki ʔıġını
 - (12) içkeriki aġzıdın kim birer uluq ʔıġını içige kirer. Uluq ʔıġını qoyıġı
 - (13) aġzını andaq qılıpturlar kim balıġ ʔıqa almas. İçkeriki ʔıġını qoyıġı
 - (14) içkeriki aġzını andaq qılıpturlar. Yoqqarıġı aġzıdın balıġ kim kirer içkeriki
- [144a]

- (1) aġzıdın birer birer öter. Bu içkeriki aġzınıñ yıġaçlarınıñ uçını
- (2) bir qılıpturlar. Bu aġzıdın ötüp uluq ʔıġını içige kim kirer ʔıqar aġzını
- (3) ġod bérkitiptürler. Balıġ ʔıqa almas. Yansa bu kiçik ʔıġını içkeriki
- (4) aġzınıñ şişler cihetidin öte almas. Bu ʔıġını ol qoyġan eşikke kim
- (5) bérkitürler mähī-hāneniñ üstinini açarlar. Girdāgirdi ġod kériñç pelālı⁸⁷ bile
- (6) mazbūtıttur. Her né éligge kélse bu ʔuqurda tutarlar. Her balıġ kim qaçsa eşik ġod
- (7) bir oqtur. Uşol mezkür bolġan ʔıġıqa tüşer. Anda tutarlar. Bu nev‘ balıġ tutmaq

⁸⁶ H.'de *sunıda* biçimindedir.

⁸⁷ H.'de *palatı* biçimindedir.

- (8) özge yerde körülgen émes. Kābul algandın bir néçe kün soñ Muqīm Qandahār
- (9) sariğa ruḥsat tiledi. Çün ‘ahd u şart bile kélip édi tamām kişi qara ve raht
- (10) u metā‘ı bile sālīm ü selāmet ata ağası sarı ruḥsat bérildi. Muqīm’ğa ruḥsat bérgeñdin
- (11) soñ Kābul vilāyetini mīrzālarğa ve tamām mihmān béglerge oq taqsīm qılıldı.
- (12) Ğaznī’ni tevābi‘ ü levāḥiqi bile Cihāngīr Mīrzā’ğa bérildi. Nīgenhār tümenini
- (13) ve Mendrāver ve Dere-i Nūr ve Küner ve Nürgil ve Çagan Sarāy’ını Nāşır Mīrzā’ğa bérildi.
- (14) Özüm bile qazaqlıqlarda⁸⁸ bile bolup kélgen béglerge ve yigitlerge ba‘zısığa
- [144b]
- (1) ként ve tuyül dék bérildi. Vilāyet ḥod hīç bérilmedi. Yalguz bu émes.
- (2) Her qaçan kim Téñri te‘ālā devleti bérdi, mihmān ve ğarīb béglerini ve yigitlerini
- (3) bayrıardın ve Endicānīlerdin artuğraq ve yaḥşıraq kördüm. Bā-vücūd, ‘aceb melāmetīdür
- (4) kim hemīşe él méni ğıybet qılurlar kim bayrıdın ve Endicānī’din özgeni ri‘āyet qılmas.
- (5) Meşel bar kim düşmen né démes tüşke né kirmes
- (6) *dervāze-yi şehrrā tavān best*
netavān dehen-i muḥālifān best.
- (7) Çün Semerqand ve Hişār ve Qunduz’dın qalın él ve ulus Kābul vilāyetige kélip édiler
- (8) maşlaḥat andağ körüldi kim Kābul muḥaqker yerdür. Seyfīdür, qalemī émes, barça élge yarmaq
- (9) ḥod yétkürüp bolmas. Bu él ve ulusniñ köçlerige birer néme aşlıq bérıp
- (10) çerig ve çapqunğa atlanılğay. Söz muña qarār tapıp Kābul ve Ğaznī vilāyet ve tevābi‘ige

⁸⁸ H.’de *qaraqıqlarda* biçimindedir.

(11) ottuz miñ ħar-vār aşlıq taĥmīl boldı. Kābul'nıñ derāmed ve ħāşılını bilmey mundaq

(12) küllī taĥmīl bolğan üçün vilāyet ħaylī ħarāb boldı. Uşbu maĥallarda Bāburī ħattnı

(13) iĥtirā' qıldım. Sulţān Mes'ūdī hezāresiga qalın qoy ve at salıldı. Taĥşīldārlar

(14) yiberildi. Néçe kündin soñ taĥşīldārlardıñ ħaber kélđi kim Hezāreler mālını

[145a]

(1) bėrmey serkeşlik maqāmıdadurlar. Mundın burunraq hem néçe nevbet Gerdīz ve

(2) Ġaznī yollarını urup édiler. Bu cihetlerdin Sulţān Mes'ūdī hezāreni

(3) çapa atlanıldı. Meydān yolu bile kėlip Nirĥ kötelidin tünlap ötüp farz

(4) vaqtıda Çetü nevāĥīsıde hezāreleri çapıldı. Ĥātırĥāh çapılmadı. Andın Seng Sūrāĥ

(5) yolu bile yanıp Cihāngīr Mīrzā'ğa Ġaznī'ğa ruĥşat berildi. Kābul'ğa tüşkende

(6) Deryā Ĥan'nıñ oĥlı Yār Ĥüseyn, Bihre tarafıdın qulluqqa kélđi. Néçe kündin

(7) soñ çerig tarĥını salıp yer su bilir kişileri çarlap eĥrāf u

(8) cevānibni taĥqīq qılıldı. Ba'zı Deşt'ni dédiler, ba'zı Bengeş'ni münāsib kördiler,

(9) ba'zı Hindūstān'nı maşlaĥat kördiler. Kėngeş Hindūstān yürüşige

(10) qarār taptı. Şa'bān ayıda āftāb Delv burcıda édi kim Kābul'dın Hindūstān

(11) 'azīmeti bile atlanıldı. Bādām⁸⁹Çeşme ve Çigdelik⁹⁰ yolu bile ara⁹¹ altı qonup Ādīnepūr

(12) kėlildi. Germser vilāyetlerini ve Hindūstān nevāĥīsini hergiz körülgen

(13) émes érđi. Nigenhār'ğa yétkeç özge 'ālem nazargā kélđi. Giyāhlar özgeçe

(14) ve yıĥaçlar özgeçe ve vuĥuş özgeçe ve tuyūr özgeçe, él ve ulusınıñ

[145b]

⁸⁹ H.'de *Bādā* biçimindedir.

⁹⁰ H.'de *Çigdelik* biçimindedir.

⁹¹ H.'de *ar* biçimindedir.

- (1) rāh u resmi özgeçe. H̄ayretī boldı. Fī'l-vāqi' cā-yi h̄ayrettür. Nāşır Mīrzā, kim ilgerirek⁹²
- (2) vilāyetiġa kēlip édi, Ādīnepūr'da kēlip mülāzemet qıldı. Ol yüzdin kēlgen
- (3) aymaq ve ahşam qışlaq maşlaġatıġa tamām köçüp Lemġānāt kēlip édiler. Alarnıġ
- (4) çeriglerini ve kēyin qalġan çeriglerini bir ékki kün ol nevāhīde turup
- (5) özümüzge qoşup kēlip Cūy-i Şāhī'din ötüp qoyı Quş⁹³Künbed'ke tüşüldi.
- (6) Nāşır Mīrzā nöker-süderige⁹⁴ vilāyetidin birer néme yétkürüp ékki üç kün
- (7) kēyinrekdin kēley dép Quş Künbed'din ruşsat tilep qaldı. Quş Künbed'tin
- (8) köçüp Germ Çeşme'ġa tüşkende Kākiyānī'niġ uluqlarındın Piġlī, kim kārவān
- (9) bile ékendür, kēltürdiler. Yol iz⁹⁵ maşlaġatı cihetidin Piġlī'ni hem-rāh qılıldı. Bir ékki
- (10) köç bile H̄ayber'din ötüp Cām'ġa tüşüldi. Kūre Ketrī'niġ ta'rīfin éşitilip édi.
- (11) Cūġilerniġ⁹⁶ ve Hindūlarnıġ bir ma'bedi bu émiş. Yıraq yerlerdin kēlip Kūre Ketrī'de
- (12) saç⁹⁷ ve saqal qırqar érmişler. Cām'ġa tüşkeç Bekrām'nı seyr qıla atlandım.
- (13) Uluq bar yıġaçnı körüp Bekrām'nıġ nevāhīsini seyr qıldım. Başçı Melik Bū Sa'īd Kemerī
- (14) édi bir néçe Kūre Ketrī'ni sorduk. Aytmadı. Yanıp orduġa

[146a]

- (1) yétkende H̄āce Muġammed Emīn'ġa ayıptur kim “Kūre Ketrī Bekrām'nıġ qaşıda édi. Tar ġār ve
- (2) muġāţara yerī üçün aytmadım.” H̄āce fi'l-hāl ġabāşet qılıp anıġ dégenin ayttı.
- (3) Kün kēç bolup édi ve yol hem yıraq édi. Bara almaduk. Bu yurtta Sind

⁹² H.'de *ilger* biçimindedir.

⁹³ H.'de *Qus* biçimindedir.

⁹⁴ H.'de *sivderige* biçimindedir.

⁹⁵ H.'de *ir* biçimindedir.

⁹⁶ H.'de *Cūġilerni* biçimindedir.

⁹⁷ H.'de *saç* biçimindedir.

- (4) suyu kéçerni ve qaysı müteveccih bolurnı meşveret qılıldı. Bāqī Çaqānyānī
 - (5) ‘arzğa yétkürdi kim su kéçmey uşbu yerdin ara qonup Kühet atlıq yerge
 - (6) barsa bolur émiş kim qalın cem‘iyyetlıq ve mällıq éller émiş. Bir néçe
 - (7) Kābulī’ni kéltürdi kim öziniñ sözige muvāfıq sözler ‘arzğa yétkürdiler.
 - (8) Bu yerlerni hergiz éşitilgen émes érdi. Uluq ihtiyār kişi Kühet
 - (9) sarını maşlaḫat körüp öziniñ müdde‘āsiniñ işbātıǵa néçe tanuq
 - (10) hem ötkerdi ése, su ötmekni ve Hindüstān ‘azīmetini fetḫ qılıp Cām’dın
 - (11) köçüp Bāre suyunı ötüp Muḫammed Piḫ dāmeniǵa yavuuqraq kélip
 - (12) tüşüldi. Ol maḫalda Kākiyānī Afǵānī Perşādūr’da édi. Çerig vehmidin
 - (13) bu taǵ dāmenileriǵa tartıp édiler. Kākiyānī’niñ uluqlarındın
 - (14) Ḥusrev Kākiyānī bu yurtta kélip mülāzemet qıldı. Anı hem Piḫli bile yol iz⁹⁸
- [146b]

- (1) maşlaḫatı cihetidin hem-rāḫ qılıldı. Bu yurttın yarım kéçe köçüp kün çıqa
- (2) Muḫammed Piḫ’ni ötüp çāştǵāḫda Kühet’ni çapıldı. Qalın gāv ve gāvmiş
- (3) tüşti. Afǵānlardın daǵı qalın esīr tüşti. Esīrni tamām ayırıp āzād qılıldı.
- (4) Üyleride aşlıq ḫod bī-nihāyet édi. Çapqunçı Sind deryası
- (5) yaqasıǵaça çapıp ara qonup kélip bizge qoşuldılar. Bāqī Çaqānyānī
- (6) ‘arzğa yétkürgen dék néme çerig élige tüşmedi. Bāqī Bég bu sa’ydıñ
- (7) şermenderaq boldı. Kühette ékki qonup çapqunçını yıǵıp qay sarı
- (8) yürür maşlaḫatını kéñgeşildi. Söz muña qarār taptı⁹⁹ kim Bengeş ve Bennū
nevāḫīsi
- (9) daǵı Afǵānlarnı çapıp Neǵar yolu bile ya Fermül yolu bile yanılǵay. Yār Ḥüseyin
Deryā Ḥan’nıñ
- (10) oǵlı kim Kābul’da kélip mülāzemet qılıp érdi, istid‘ā
- (11) qıldı kim “Dile-zāk ve Yūsuf-zey ve Kākiyānī’ǵa¹⁰⁰ fermānlar bolsa kim méninç

⁹⁸ H.’de *ir* biçimindedir.

⁹⁹ H.’de *taytı* biçimindedir.

¹⁰⁰ H.’de *kıyāniǵa* biçimindedir.

- (12) sözümdin çıqmaslar, Sind suynıñ ol yüzide¹⁰¹ pādşāh qılıçın
(13) çalsam¹⁰².” Müdde‘āsı dék fermānlar bérıp Kühet’din ruşşat berildi. Kühet’tin
(14) köçüp yoqqarı Bengeş sarı Hengū yolu bile müteveccih bolduq. Kühet bile

[147a]

- (1) Hengū’nıñ arasında bir dere tüşüptür, ékki tarafı tağ. Yol bu dere bile barur.
(2) Köçüp bu dereğa¹⁰³ kirkende Kühet’nıñ ve ol nevāhīnıñ Afğānları tamām
(3) yığılıp dereniñ ékki tarafıdağı tağ üstige çıqıp süren salıp
(4) ğavğā qıla başladılar. Melik Bū Sa‘īd Kemerī kim cemi‘ Afğānistān’ını yaħşı
bilür
(5) édi, bu yürüşde başçı ol édi ‘arzğa yétkürdi kim “İlgerirek yolnıñ
(6) rāst tarafıda pārça tağ tüşüptür¹⁰⁴. Eger bu Afğānlar bu tağdın ol tağqa
(7) ötseler, başqa tağdur, çırmay olsa bolur. Téñri rāst kéltürüp bu Afğānlar
(8) ayırıp kélip uşol pārça tağqa çıqtılar. Bir pāre yigitlerni yiberildi
(9) kim fi‘l-hāl ékki tağnıñ arasındağı gerdeneni algaylar. Özge çerig
(10) élige tā fermān boldı kim ol yüzdin bu yüzdin tuşluq tuşıdın
(11) yürügen bile uruşa hem almadılar, bir zamānda yüz yüzéllig Afğān’ını
(12) çapqulap alıp ba‘zısını tirig, ekşernıñ başını kéltürdiler. Afğānlar
(13) uruşmaqđın ‘āciz bolsalar, ğānīmleriniñ allıda ot tişlep
(14) kélür émiş, ya‘nı” Mén seniñ uyıñdur-mén dégen émiş. Bu resmni anda

[147b]

- (1) kördük. ‘Āciz bolğan Afğānlar ot tişlep kéldiler. Tirig kéltürgenlerni
(2) hem boyunlarını urdurup tüşken yurtta kelle mināre qoparıldı.
(3) tañlası andın köçüp Hengū’ğa tüşüldi. Bu nevāhīdağı Afğānlar bir pārça
(4) tağnı senger qıldılar. “senger” lafzını Kābul’ğa kélgende éşitildi. Bu él tağnı
(5) bérkitkenni “senger” dérler érmış sengerini¹⁰⁵ uşatıp yüz ékki yüz mütemerrid

¹⁰¹ H.’de *lüzide* biçimindedir.

¹⁰² H.’de *ħalsam* biçimindedir.

¹⁰³ H.’de *derğa* biçimindedir.

¹⁰⁴ H.’de *tüşüptü* biçimindedir.

- (6) Afğānlarnıñ başlarını kėsip kėltürdiler. Munda hem kelle mināre qoparıldı.
- (7) Hengū'dın köçüp ara qonup yoqqarı Bengeş'niñ ayağı Til dégen
- (8) yerge tüşüldi. Munda hem çerig éli bu gird u nevāhīdağı Afğānlarnı çapa barıp
- (9) édiler. Sengerdin ba'zı çapqunçı yeñilrek yanıptur. Mundın köçüp
- (10) yolsız yürüp ara bir qonup tañlası bir tiptik inişdin inip
- (11) uzun uzaq teñgīdin ötüp Bennū'ğa tüşüldi. Çerig éli ve téve ve at
- (12) bu inişte ve teñgīde ésrü köp émgendiler. Tüşken olca uylar ğod
- (13) ekşeri qaldı. 'Āmma yol oñ qolumızda bir ékki kürüh ékendür. Bu yol
- (14) atlıq yolu émes ékendür. Qoyçı ve çopan gāhī gele vü remānı bu yol ve teñgī
- bile

[148a]

- (1) indürür üçün bu yolnı Gūsfendliyār dér érmişler. Yolnı Afğān tili bile
- (2) liyār dérler Başçı Melik Bū Sa'īd Kemerī édi. Ekşer çerig éli yol çap tüşkenini
- (3) Melik Bū Sa'īd'din kördiler. Bengeş ve Neğar tağlarıdın ötkेç oq Bennū tüptüz
- (4) yerde vāqi' boluptur. Şimālı Bengeş ve Neğar'nıñ tağlarıdur. Bengeş rüdi
- Bennū'ğa çıkar.
- (5) Bennū bu su bile ma'mürdur. Cenübı Çüpāre ve Sind suyıdur. Şarqı Dīnkūt,
- ğarbtı
- (6) Deşt, kim Bāzār ve Tāk hem dérler. Afğān qabāyilidin Kūrānī, Kīvī, Sūr¹⁰⁶, Īsā-
- Ħayl, Niyāzī
- (7) bu vilāyetni ékerler, Bennūğa tüşkeç oq ğaber tapıldı kim tüzdeki
- (8) qabāyili şimālīdağı tağlarda sengerlep tururlar. Çerigni Cihāngīr Mīrzā'ğa
- başlatıp
- (9) yiberildi. Kīvī'niñ sengeri ékendür. Barıp bir zamānda alıp qatl-i
- (10) ām qılıp qalın baş kėsip kėltürdiler. Aq raħttın çerig élige ğaylī
- (11) tüşti. Bennū'da hem kelle-mināre qoparıldı. Bu senger alıngandın soñ Kīvī'niñ

¹⁰⁵ H.'de *ini* biçimindedir.

¹⁰⁶ H.'de *Sūr* biçimindedir.

(12) uluqlarının Şādī Hān atlıq mülāzemetqa ot tişlep kēldi.

(13) Esīrlerni bağışladuk. Kūhet'ni çapqanda mundaq muqarrer bolup édi kim

(14) Bengeş ve Bennū nevāhīsidağı Afġānlarnı çapıp Neġar yolu bile ya Fermül yolu bile

[148b]

(1) yanılġay. Bennū'nı çapqandın soñ yer sunı bilür kişiler 'arzġa yétkürdiler

(2) kim Deşt yavuytur. Éli hem cem'iyetliq éldür, yolu hem yaşşıdur, Fermül'ġa çıkar.

(3) Sözni Deşt'ni çapıp ol yol bile çıkarġa qoyup tañlası andın köçüp

(4) uşbu rüdnin yaqasında 'Īsā-Hāyl'niñ kéntige tüşüldi. 'Īsā-Hāyl haber tapıp

(5) Çüpäre taġlarıġa özlerini tartıpturlar. 'Īsā-Hāyl'niñ kéntidin köçüp

(6) Çüpäre taġlarının dāmenesiġa tüşüldi. Çapqunçı taġlarġa barıp 'Īsā-Hāyl'niñ

(7) bir sengerini uşatıp qoy ve gele ve raht kél türdiler. Uşbu aħşam

(8) 'Īsā-Hāyl Afġānları şeb-hūn kél türdiler. Ol yürüşde bisyār ihtiyāţ qılılır

(9) érđi. Hīç iş qıla almadılar. Mundaq ihtiyāţ qılılır érđi kim

(10) baranġar cavanġar ġol Iravul, her qaysı budallıq budalıda tüşüp her qol

(11) öz tuşıdın yaraġlanıp yayaq¹⁰⁷ ordunıñ girdiġa çadırlardıñ bir oq atımı

(12) yıraqraq çıqıp kéçe uşanda oq bolurlar érđi. Her kéçe bu destūr bile tamām

(13) çerig élini çıkarılır érđi. İçkilerdin üç törti meş'al bile her aħşam nevbet

(14) bile évrülür¹⁰⁸ érdiler. Mén hem birer nevbet évrülür érdim. Çıqmaġan kişiniñ

[149a]

(1) burnını¹⁰⁹ téşip çerigdın évürtür érdük. Baranġar Cihāngīr Mīrzā, Bāqī Çaġānyān¹¹⁰, Şīrim Taġay,

(2) Seyyid Hüseyn Ekber, ve yana ba'zı bēġler érđi. Cavanġar Mīrzā Hān, 'Abdur-rezzāq Mīrzā, Qāsım Bēġ

¹⁰⁷ H.'de *yaq* biçimindedir.

¹⁰⁸ H.'de *levrilür* biçimindedir.

¹⁰⁹ H.'de *yurnını* biçimindedir.

¹¹⁰ H.'de *Haġānyān* biçimindedir.

- (3) ve yana ba‘zı bégler érdi. Ğolda uluq béglerdin kişi yoq édi. Tamām
- (4) içki bégler édi. İravulda Seyyid Qāsım Éşik Ağa, Bābāođlı, Allāh Qulı Béren, ve yana ba‘zı
- (5) bégler édi. Çerigni altı bölek qılılıp érdi. Her böleкке bir keçe kündüz çağdavulluq
- (6) nevbeti édi. Ol dāmenedin köçüp ğarbqa baqa yürüp Deřt bile Bennū’niñ
- (7) arasında bir susız qolda tüşüldi. Çerig éli saynı qazıp özleri ve kelle
- (8) qaralarığa su aldılar bu sāydın bir qarı bir yarım qarı qazsa, su çıkar érdi. Né
- (9) yalguz bu sāydın mundaq su çıkar, Hindūstān’niñ cemi‘ rüdlarınıñ bu hāşşiyeti
- (10) bar. Bir qarı bir yarım qarı qazsa, elbette su çıkar. ‘Aceb Qādirīdür! Hindūstān’da kim deryālardın
- (11) özge aqar su bolmas, rüdları mundaq suğa yavuq vāqi‘ boluptur. Uşbu
- (12) quruq rüddın seher köçüp namāz-ı dīğer Deşt’niñ kēntlerige çerīde atlıq çerig
- (13) éli yétiřti. Çapqunçı bir néçe kēntni çapıp gele ve raht ve sevdā atları kēltürdiler.
- (14) Bu aħşam tañğaça tañlası tüş keçe kéyin qalğan yüklüg gele ve téve ve yayaq yalañ

[149b]

- (1) kéle qaldı. Bu kün kim munda turuldı, çapqunçı barıp Deşt’niñ kēntleridin qalın
- (2) uy ve qoy kēltürdiler. Afğānlarnıñ sevdāğerlerini yoluqturup qalın aq raht
- (3) ve aqāqir ve qand ve nebāt, topçaq atlar ve sevdā atları kēltürdiler. H̄āce Hızır Nūhānī’ni¹¹¹,
- (4) kim Afğānlar arasında meřhūr ve mu‘teber sevdāğerlerdin édi, Hindī Moğol tüşürüp
- (5) başını kēsip kēltürdi. Şirīm Tağāyī çapqunçınıñ kéyniçe¹¹² barıp édi. Bir yayaq Afğān

¹¹¹ H.’de *Nūhānī* biçimindedir.

- (6) Şīrīm Taġāyī bile rūberū bolup Şīrīm Taġāyī'niñ şehādet barmaġını tüşüre çaptı.
- (7) Tañlasıġa köçüp Deşt'niñ kéntleriniñ arasında yavuqraq tüşüldi.
- (8) Andın köçüp Gūmel suynıñ yaqasıġa tüşüldi. Deşt'din Ġaznī tarafı ékki yol
çıqar
- (9) érmiş bir Seng Sūrāh yolu kim Berk'din ötüp Fermül kélür yana bir Gūmel rūdını
yaqalap
- (10) Berk'ke yétmey. Bu hem Fermül kélür. Gūmel yolını ba'zı hoşladılar. Deşt'te
ékende ékki
- (11) üç kün pey-ā-pey yamġurlar yağdı. Gūmel rūdını haylī ulġayıp édi. Andaq kim
teşvīş
- (12) bile güzer tapıp¹¹³ öttük. Yol bilür kişiler 'arz qıldılar kim Gūmel yolıda bu
rūdını
- (13) néçe qatla kiçmek kérek, eger su mundaq uluq bolsa, müşkildür. Bu yolıda hem
tereddüd boldı.

(14) Henüz sözni bir yerge qoyulmaydur érdi. Tañlası tabl-i kuç çaldurup at üstide
[150a]

- (1) oq sözleşip qaysı yol bile yürürni qarār bérür hayālda édim. 'Iyd-ı fıtr édi.
- (2) Mén 'ıyd ġuslıġa meşġül boldım. Cihāngīr Mīrzā ve bégler sözleşiptürler.
Ba'zılar
- (3) déptürler kim Deşt'niñ ġarbī taġınıñ kim Kūh-ı Mehter Süleymān dérler uşbu
- (4) taġ Deşt bile Dükī'niñ arasında tüşüptür¹¹⁴ tumşuġıdın évrülse yol tüzdür.
- (5) Egerçi bir ékki köç tefāvut qılır, re'yleri muña qarār tapıp tumşuq yolıġa
- (6) bolupturlar. Ġusldın fāriġ bolġunça çerig éli tamām tumşuq yolıġa tüz alıp ekşer
- (7) Gūmel rūdını hem kéçiptürler. Çün körülgen yollar émes édi, yolınıñ

¹¹² H.'de *keyniñhe* biçimindedir.

¹¹³ H.'de *tatıp* biçimindedir.

¹¹⁴ H.'de *tüşüptü* biçimindedir.

(8) yıraq yavuđını bilmey arācīf söz bile bu yolğa kirdük. ‘İyd namāzını Gūmel rūdınıñ

(9) yaqasında öteldi. Nevrüz ol ‘ıydqa yavuş kelip édi. Tefāvut bir ékki kün¹¹⁵ édi.

(10) Ol taqrīb bile bu ğazelni aytıp érdim:

(11) Yañı ay yār yüzi¹¹⁶ birle körüp él şād bayramlar

Maña yüz ve qaşındın ayru bayram ayıda ğamlar.

(12) Yüzi nevrüzı vaşlı ‘ıydını Bābur ğanīmet tut

(13) Ki mundın yaşşı bolmas bolsa yüz nevrüz bayramlar.

(14) Gūmel rūdını ötüp cenüb sarı baqa tağ dāmenesi bile yürüdük. Bir ékki kürüh barılıp

[150b]

(1) édi kim qanı tutulğan bir néçe Afġān tağ étekideki püştelerde peydā boldılar.

(2) Cilāvriž ol sarı müteveccih bolduq. Ekşeri qaçtılar. Ba‘zısı cehl qılıp dāmenedağı

(3) uşaq tağlarda ve kemerlerde berkidiler. Bir Afġān bir pārça tağınıñ üstide

(4) turup édi. Ğālibā narı yanı uçma édi. Kéter yeri hem yoq édi. Sulţān Qulı Çanaq

(5) cébelig çıqıp çapqulap aldı. Méniñ qaşımında bir qılğan işi uşbu édi.

(6) Uşbu işi sebab-i ri‘āyeti ve teraqqīsi boldı. Yana bir kemerde Qutluq¹¹⁷ Qadem bir Afġān bile

(7) çapqulaşıp tutağlaşıp on on ékki qarı yerdin¹¹⁸ bile oq uçtılar.

(8) Başını késip kéltürdi. Yana bir tağınıñ üstide Kepe bir Afġān bile dest ü ġarībān bolup

(9) tağ üstidin tağınıñ yarımısı ġaça yumalanıp kéldiler. Anıñ

(10) hem başını kéltürdi. Bu Afġānlarnıñ¹¹⁹ dağı esīri ġaylī tüşüp édi. Tamām

(11) āzād qılıldı. Deşt’tin köçüp Mehter Süleymān tağını dāmenelep cenüb sarı

¹¹⁵ H.’de *kūq* biçimindedir.

¹¹⁶ H.’de *nūzi* biçimindedir.

¹¹⁷ H.’de *Qılıq* biçimindedir.

¹¹⁸ H.’de *berdin* biçimindedir.

¹¹⁹ H.’de *Afġānlarnı* biçimindedir.

- (12) baqa yürüp üç arada qonup Sind suyunıñ yaqasındağı Mültān tevābi‘i
(13) k ntlerdin bile d gen qasabaqağa y tişildi.  li k melerge kirip su  ttiler.
(14) Ba‘zı  zlerini suğa salıp  ttiler. Uşbu k nt toğrısında bir aral bar  di.

[151a]

- (1) K yin qalġan  ller aralda k r ndiler. Ekşer  erigi  li at ve yaraq bile  zlerini
(2) salıp  ttiler. Bir n e kişi suğa bardı. M niņ n kerlerimdin bir Qul Aruk  di.
(3) Bir Mehter Ferrāř  di Cihāng r M rz  n kerleridin, bir Qaytmas¹²⁰T rkmen  di.
Bu aralda ba‘zı
(4) raġt ve partal d k n meler  erig  lige t şti. Bu nev h niņ  li k meler bile tam m
Sind suyunıñ
(5) ol y zige¹²¹  ttiler. Uřsol aral toğrısın  tkenler bir p resi sunıñ uluđluđıġa
(6) i‘tim d¹²²qılıp qılıçları  liglerige alıp şemş rb zlıq qılıp tike qıla başladılar.
(7) Aral’ġa  tkenlerdin Qul B yez d Beq vul yalġuz yalaņaç¹²³ at bile alarnıñ
muq belesidin
(8)  zini suğa saldı. Aralnıñ ol y zdeki suyu¹²⁴  kki  c¹²⁵ ġiřře bolġay  di,
(9) bu y zdeki su bir ġiřře. At  zd r p ol y zdekilerniņ muq beleside bir oq atımı
(10) yerde pey  bqa  ıqtı. Su atniņ qaptalıda bolġay  di. Bir s t biřimiġa yavuq
direng qıldı
(11) ġ lib  ġamlını t zdi  ken. K yindin ġiřkim k mek k lmedi, ve k mek k l r
iġtim li hem yoq  di.
(12) Uşandın bularnıñ  stige ıldam y r di. Bir  kki oq attılar. Boldura almadılar.
(13) Qaça b rdiler. Yalġuz yaydaq at bile k meksiz Sind suyu d k dery dın  zd r p

¹²⁰ H.’de *Qaymas* biçimindedir.

¹²¹ H.’de *y riġe* biçimindedir.

¹²² H.’de *i‘timad* biçimindedir.

¹²³ H.’de *yalangah* biçimindedir.

¹²⁴ H.’de *su* biçimindedir.

¹²⁵ H.’de * ġ* biçimindedir.

(14) kéçip ğanımlerni qaçurup yerlerini aldı. Muħkem merdāne iş qıldı. Yağını qaçurğandın soñra

[151b]

(1) çerig éli ötüp raħt ve gele qara olca kéltürdiler. Egerçi mundın burun hem hıdmetidin

(2) ve merdānelıqlarıdın, kim néçe nevbet zāħir bolup édi, ri‘āyeti ve şefqatı maqāmıda

(3) bolup bavurçılıq mertebesidin hāşşa beqāvulluq mertebesığa yétkürüp érdim.

(4) Bu işidin ğod anıñ pāreside küllī ‘ināyet ve terbiyet maqāmıda boldum, ve küllī ‘ināyet

(5) ve terbiyet qıldım, néçük kim mezkūr bolğusıdur fi‘l-vāqi¹²⁶ ‘ināyet ve terbiyet ‘arzāndası¹²⁷ hem

(6) bar érdi. Yana ékki köç Sind suynı yaqalap su qoyığa baqa köçüldi. Çerig éli

(7) çapqun çapa çapa atlarını ğarāb qıldılar. Mālı hem ‘arzānda-ı çapqun émes. Tamām uydur,

(8) Deşt’te ğod qoy ve ba‘zı yerde raħt dék némeler hem çerig élige tüşer édi.

(9) Deşt’tin ötkerç uydın özge néme yoq édi. Sind suynı yaqasıdağı köçlerde ğod

(10) andağ boldı kim bir qulluqçı üçyüz uy törtyüz uy kéltürür édi. Néçük kim

(11) kéltürür édiler, köplükidin her köçde yana uşandağ qalur édi. Üç¹²⁸ köç Sind yaqası

(12) bile oq kéldük. Üç köçdın soñ Pīr Kānū mezārı toğrısıdın Sind deryāsıdın

(13) ayrılıp Pīr Kānū mezārığa kélip tüştük. Çerig élidin ba‘zı mezārıñ mücāvırleriğa

(14) müzāħim bolğan üçün birini siyāset pāre pāre qıldurdum. Bu mezār Hindūstān’da

¹²⁶ H.’de *vāqi*‘ biçimindedir.

¹²⁷ H.’de *arzendsi* biçimindedir.

¹²⁸ H.’de *üh* biçimindedir.

[152a]

(1) bisyār mu‘teber mezārdur. Mehter Süleymān tağının peyvesti tağlarnıñ dāmeneside vāqi‘ boluptur.

(2) Bu mezārdın köçüp kötel üstide tüşüldi. Andın köçüp Dükī vilāyetiga ta‘alluq rūdğa tüşüldi.

(3) Ol yurttn köçkende Şāh Béğ nökeri Fāzıl Kōkeldaş’ın kim Sīvī’niñ daruğası¹²⁹

(4) édi, yégirmiče qaravulluqqa¹³⁰ kélgen kişisini tutup kélürdiler. Ol maħall çün kudüreti

(5) yoq édi, at ve yaraqları bile oq qoya bérduk. Ara qonup Dükī’niñ kéntleridin

(6) Çütālī dégen kéntniñ yavuğığa tüştük. Sind suydın narraq ve Sind

(7) suynıñ yaqasında egerçi tinmey çapqun qılır édiler, velī at boğzı ve kök havīd

(8) bisyār édi, at qalmas édi. Sind deryāsıdın kim Pīr Kānū sarı baqa çıkar¹³¹ édi, kök

(9) havīd ħod yoq édi. İhyānen ékki üç köçte¹³² azağlaq havīdzār tapılır édi. At boğzı

(10) ħod tapılmas édi. Uşbu yurtlardın çerig éliniñ atları qala başladı.

(11) Çütālī’din ötüp tüşken yurtta ulaqsızlıqdın méniniñ ħargāhım hem

(12) qaldı. Uşbu yurtta aħşamı andağ yamğur boldı kim çadır içide su inçikke pāyçedin

(13) édi. Kilīmlerni bir yerde yığışturup bülend qılıp üstide olturdum. Bu kéçe

(14) uşmundağ ‘usret bile tañ attı. Yana ékki köçdin¹³³ soñ Cihāngīr Mīrzā kélip qulağımğa

[152b]

¹²⁹ H.’de *daruğa* biçimindedir.

¹³⁰ H.’de *qaralluqqa* biçimindedir.

¹³¹ H.’de *çırqa* biçimindedir.

¹³² H.’de *kōhte* biçimindedir.

¹³³ H.’de *kōħdin* biçimindedir.

- (1) dédi kim “H̄alvet sözüm bar.” H̄alvet qılıldı. ‘Arz qıldı kim “Bāqī Çagānyānī maña kélip dédi
- (2) kim pādşāhnı yétti sékkiz on kişi bile ruşşat berip Sind suyını ötkerip sizni
- (3) pādşāh köterélinj.” Mén aytım kim “Yana kimler émiş bu kéneşte?¹³⁴” Aytı kim “Maña fi’l-hāl
- (4) Bāqī Bég aytı, özgesini bilmedim.” Mén dédim “Yana özgerlerini dağı taḥqīq qılıñ ğālibā
- (5) Seyyid H̄üseyn Ekber ve Sulṭān ‘Alī Çehre yana ba‘zı H̄usrev Şāhī bég bégāt yigit yeleñ hem
- (6) bar édi éken.¹³⁵” Fi’l-vāqi‘ Cihāngīr Mīrzā munda asru h̄üb bardı. Tuqqanlıqnı becā
- (7) kéltürdi. Cihāngīr Mīrzā’niñ bu işi méniñ ol işimniñ muqābeleside édi kim
- (8) Kāhmerd’de ve¹³⁶ ol hem bu bedbaḥt merdekniñ iğvā vü ifsādı bile édi. Ol yurttın
- (9) köçüp yana bir yurtqa tüşkende çerig élidin atı yarar kişini Cihāngīr Mīrzā
- (10) başlatıp ol nevāḥīde olturur Afġānlarnı çapqalı yiberildi. Uşbu yurtlarda
- (11) çerig éliniñ atları köp qala başladı. Küni bolur édi kim ékki yüz at
- (12) üç¹³⁷ yüz at qalur édi. Ābdān ābdān kişiler yayaqladılar. Şāh Maḥmūd Oġlaqçı, kim méniñ
- (13) ābdān içkilerimdin édi, atları tamām qalıp yayaq kélđi. Ğaznī’ğaça çerig
- (14) éliniñ atlarığa bu ḥāl édi. Üç tört köçdin soñra Cihāngīr Mīrzā bir pāre
- [153a]

- (1) Afġānlarnı çapıp bir pāre qoy kéltürdi. Bir ékki köçdin soñ Āb-i İstāde’ğa
- (2) yéttük. Ğarīb uluq su nazarğa kélđi. Ol yüzdeki deştler ḥod aşlā körünmeydür.
- (3) Su āsmān bile peyvest körünedür. Ol yüzdeki taġlar ve püşteleri

¹³⁴ H.’de *keneste* biçimindedir.

¹³⁵ H.’de *ékén* biçimindedir.

¹³⁶ H.’de *re* biçimindedir.

¹³⁷ H.’de *üñ* biçimindedir.

- (4) ʔavr kim serābnıñ ol yüzideki tağ ve püşteler mu‘allaq körünür, bu tağlar
- (5) ve püşteler hem yer bile köknıñ arasında mu‘allaq körünedür. Munda yıǵılur¹³⁸
sular Kettevāz
- (6) vādīsiniñ ve Zürmet cölgesiniñ ve Ğaznī rūdınıñ Qarabāğ öleñiniñ
- (7) bahār yamǵurlarınıñ seyleri ve yazlar su ulǵayǵanda zirā ‘attın
- (8) ötqen suları émiş Āb-i İstāde’ğa bir kürüh yétkende ‘aceb néme mülāhaza qılduk.
- (9) Her zamān bu su bile āsmānnıñ arasında şafaq dék néme qıpqızıl
- (10) körünedür. Yana ber-ʔaraf boladur. Yavuq yétkünçe bu hāl édi. Yavuq yétkende
ma‘lūm boldı
- (11) kim baǵlan qaz égendür, né on miñ ve né yéğirme miñ asru köp baǵlan
- (12) qaz qalın baǵlan qaz uçup qanat urǵanda qızıl perleri gāh körünüp gāh
- (13) körünmes ékendür. Né yalguz bu quş, her kuşdın bī-ħadd u ħaşr
- (14) bu su yaqasında qalın quşnıñ yumurtqası bu su qıraǵıda. Bu quşlarınıñ
[153b]
- (1) yumurtqalarını alǵalı kélgen ékki Afgān bizni körgeñ bile özini suǵa saldı.
- (2) Bir néçe kişi yarım kürühge yavuq barıp kélürdiler ğaraz¹³⁹ kim munça yol kim
bardılar
- (3) su bir qā‘ide bile atnıñ qarnıda édi. Tüz yer üçün ğālibā suyı çuqur émeştir.
- (4) Kettevāz¹⁴⁰ deştiniñ Āb-i İstāde’ğa kélür rūdınıñ yaqasıǵa kélip tüştük. Bu rūd
- (5) quruq rūdtur. Munda hergiz su aqmas. Néçe nevbet kim mundın ötüptür-biz,
hergiz
- (6) bu rūdta aqar su körülmeydür. Bu nevbet yaz yaǵınları cihetidin bu rūdta andağ
- (7) su kéliptür kim aşlā güzer tapa almaduk. Egerçi ħaylī arız émes, velī bisyār
‘amīq édi.
- (8) Tamām at ve téveni üzdürüp kéçildi. Ba‘zı partal dék némeni argamçıǵa baǵlap

¹³⁸ H.’de *yıǵılur* biçimindedir.

¹³⁹ H.’de *‘araz* biçimindedir.

¹⁴⁰ H.’de *Kette-vā* biçimindedir.

- (9) ol yüzdin tartıp aldılar. Bu sudın ötüp Köhne Nānī bile Serdih bendidin ötüp
(10) Ğaznī'ğa kældük. Cihāngīr Mīrzā bir ékki kün mihmāndārlıq qılıp aşlar tartıp
(11) peşkeşler qıldı. Ol yıl ekşer sular uluq kirip érdi, andaq kim Dih Ya'qūb
(12) suydın güzer tapılmas édi. Mén kölde yosatğan kémeni kéltürüp Kemerī
(13) toğrıda Dih Ya'qūb suyıǵa salıp él kéme bile öter érdiler. Bu cihetidin
(14) Secāvend kötelidin ötüp Yek Rūy'a kélip Kemerīdin kéme bile sunı kécip Zi'l-
hicce ayda

[154a]

- (1) Kābul'ğa kældük. Seyyid Yūsuf Bég bir néçe kün burunraq qulunç zaħmeti bile
Tēri
(2) raħmetiǵa barıptur. Nāşır Mīrzā nöker süderige ki vilāyetleridin birer néme
(3) yétkürüp ékki üç¹⁴¹ kün kéyinrekdin kéley dép Quş Künbed'din ruşsat tilep
(4) qalıp édi. Bizdin ayrılǵaç Dere-i Nūr éli bir néçe, serkeşlik qılğan cihetidin
(5) çerigini Dere-i Nūr üstige yiberür. Dere-i Nūr'nıñ qurǵanınıñ bérkliki
(6) ve yerleriniñ şālīzār cihetidin bortaǵlıǵı burun mezkūr bolup édi.
(7) Bu çerignıñ serdārı Fazlī çerigni ihtiyāt qılmay mundaq yek-rāha yolu
(8) ve bortaǵ¹⁴² yerde perīşān çapqunǵa qoyar. Dere-i Nūr kişisi çıqıp perīşān
barǵan¹⁴³
(9) çapqunçını tépretken bile özgeler hem tura almaslar, qaçarlar. Bir pāre kişini
(10) öltürüp qalın at ve yaraq aldılar. Ol çerigde kim Fazlī dék kişi serdār bolǵay,
(11) hāli uşmundaq oq bolǵusıdur! Bu cihettin mu, ya Nāşır Mīrzā'nıñ
(12) köñli égriliki bar érdi ol cihetdin mu, biziñ soñı soñımızça kélmedi,
(13) qaldı. Yana Eyyüb'nıñ oǵlanları Yūsuf ve Behlül, kim bularça şerīr ü müftin ü
(14) müdemmaǵ u mütekebbir kişi bolmaǵay édi, Elingār'nı Yūsuf'qa ve
'Alīşeng'ni Behlül'ğa bérilip

¹⁴¹ H.'de *üñ* biçimindedir.

¹⁴² H.'de *botaǵ* biçimindedir.

¹⁴³ H.'de *baǵan* biçimindedir.

[154b]

- (1) érdi. Bular hem vilāyetlerdin birer néme alıp Nāşır Mīrzā bile kélmekçi édiler.
- (2) Çün Nāşır Mīrzā kélmedi, bular hem kélmediler. Bu qış Nāşır Mīrzā'nıñ hem-kāse vü
- (3) hem-şoşbeti bular édiler. Bu qış bir qatla barıp Terkelānī Afġān'ını çaparlar. Yaz bola tamām
- (4) aymaqāt ve taşqı él ve ulusnıñ köç ve mälları kim Nigenhār ve Lemġānāt kélip
- (5) édiler, köçürüp sürüp Bārān yaqasıġa kélđi Nāşır Mīrzā Bārān ve ol nevāhīde
- (6) ékende Bedaħşānīlerniñ Özbegleri öltürüp Özbek bile Yek Rūy bolġan
- (7) ġaberi kélđi. Tafşīli budur kim Şībānī Ĥan Qunduz'nı Qanber Bīke bérıp özi Ĥārezm
- (8) bardı. Qanber Bedaħşān élige istimālet bérür cihetidin Muħammed Maħdūmī'nıñ Maħmūd atlıq
- (9) oġlını Bedāħşān'ġa yiberdi. Mübārek Şāh, kim ataları Bedāħşān şāhlarınıñ
- (10) bégleridin ékendür, baş köterip Maħdūmī'nıñ oġlınıñ yana néçe Özbek'nıñ
- (11) başını késti. Qal'a-i Zār¹⁴⁴Zafer'ni,¹⁴⁵ kim burun Şāf Tenūr'ġa meşhūr ékendür,
- (12) qurġan qılıp bérkitti. Qal'a-yi Zafer atını ol qoydı. Yana Muħammed Qurçı, kim Ĥusrev Şāh'nıñ
- (13) bir qurçısı édi, ol vaqt Ĥamlengān anıñ éligide édi. Rūstaq'da Şībānī Ĥan'nıñ
- (14) şadrını bir néçe Özbek bile öltürüp Ĥamlengān müstahkem qıldı. Bir Rāġī hem

[155a]

- (1) ataları şāhlarınıñ bégleridin ékendür, Raġ'da yaġıqtı. Cihāngīr Türkmen, kim
- (2) Velī Ĥusrev Şāh'nıñ nökeri édi, bu buzuġluġda bégidin ayrılıp bir néçe qalġan
- (3) qaçqan sipāhī ve aymaqnı yıġıp özini bérkke tarttı, Nāşır Mīrzā bu ġaberlerni
- (4) tapıp Bedaħşān hevāsı bile bir néçe bī-'aql ve kütteh-endīşniñ engīz ü iġvāsıdın
- (5) cemi' ol yüzdin kélgen taşqı éllerniñ köç ve mälların köçürüp

¹⁴⁴ H.'de fazla yazılmıştır.

¹⁴⁵ H.'de *Taferni* biçimindedir.

(6) sürüp Şibertü¹⁴⁶ ve Āb Dere yolu bile ol yüzge ötti. Hüsrev Şāh Aḥmed Qāsım bile

(7) Ecer'din qaçıp Ḥorāsān sarı kim bardılar, yolda Bedī'üzzamān Mīrzā'ğa ve

(8) Zü'l Nūn Bég'ge mülāqī bolup barçaları barıp Herī'de Sultān Ḥüseyn Mīrzā'ğa

(9) mülāzemet qıldılar. Bular kim néçe yıllar mīrzāğa yağılıplar qılıp envā'-yi bī-edebılıqlar

(10) bulardın zāhir bolup edi, bulardın mīrzānıñ köñlidağı dağlar

(11) kem yok édi. Barçaları méninñ sebebimdin mundaq h'ārılıq ve zārılıqlar

(12) bile barıp mīrzānı kördiler. Hüsrev Şāh'nı nöker süderidin ayırıp mundaq

(13) zebūn qılmasam édi, Kābul'nı Zü'l Nūn'nıñ oğlı Muqīm'din almasam édi,

(14) barıp mīrzānı körmekleri mümkün émes édi. Bedī'üzzamān Mīrzā ḥod bularnıñ

[155b]

(1) eligide¹⁴⁷ ḥamīr édi. Bularnıñ sözleridin tecāvüz qıla almas édi. Sultān Ḥüseyn Mīrzā

(2) barığa iḥsān maqāmıda bolup yamanlıqlarnı yüzlerige keltürmey in'āmlar hem

(3) qıldı. Hüsrev Şāh néçe maḥaldın soñ öz vilāyetleri sarı ruḥşat tiledi

(4) kim “Mén barsam ol vilāyetleri tamām alur mén.” Çün bu kelmeki yaraqsız ve bī-ḥisāb

(5) édi, ruḥşatığa ḥiyel qıldılar. Alar ḥiyel qılğan sāyı bu ruḥşatnı tekrār qıldı. Çün

(6) ibrām köp qıldı, Muḥammed Burunduq ṭavr cevāb bérđi. Ayttı kim “Ottuz miñ nökeriñ bile

(7) tamām vilāyetleriñ kim éliğinđe édi, né qıldıñ kim ḥālā beş yüz kişiñ bile

(8) Özbek taşarrufıdağı vilāyetlerğa né qılğay sén?” Bir néçe naşīhatler qılıp ma'qūl

(9) sözler dédiler. Çün ecel yétip édi, te'sīr qılmadı. İbrām köprek qıldı āḥir

(10) icāzet bedriler. Üç törtyüz kişisi bile rāst Deḥāne ḥaddığa kirip kélđi.

(11) Uşol furşatta Nāşır Mīrzā ol yüzge ötüp édi. Kélip Nāşır Mīrzā'nı Deḥāne

¹⁴⁶ H.'de *Şirtū* biçimindedir.

¹⁴⁷ H.'de *egide* biçimindedir.

(12) nevāh̄īside kōrdi. Bedaḥṣān serdārı Nāşır Mīrzā'nı yalguz tiler édiler.

(13) Ḥusrev Şāh'nı tilemes édiler. Nāşır Mīrzā her néçe sa'y qıldı, Ḥusrev Şāh aḡlap

(14) Kūhistān barurġa rāzı bolmadı. Ḥusrev Şāh ḡayālı bu édi kim mīrzānı ta'biye

[156a]

(1) dék alıp yürüp vilāyetni éliglegey. Āḡır şoḡbet çıqmay İşkemiş nevāh̄īside

(2) yasaşıp cébeler kéyişip uruşa yazıp ayrılıp Nāşır Mīrzā Bedaḥṣān sarı

(3) tarttı. Ḥusrev Şāh bölek leng ü levendni yığıp yaḡşı yaman miñçe kişisi bile

(4) Qunduz'nı qapamaq dā'iyesi bile kélip bir ékki yıġaç Ḥ'āce Çār ṡāqqa tüşti.

(5) Muḡammed Şībānī Ḥan, kim Endicānda Sulṡān Aḡmed Tenbel'ni alıp Ḥişār üstige

(6) müteveccih bolġan bile uruşsız ve talaşsız vilāyetlerni taşlap çıqtılar.

(7) Şībānī Ḥan Ḥişār kélidi. Ḥişārda Şīrīm Çehre ve bir pāre ābdān

(8) yigitler édi. Bā-vücūd kim bégleri vilāyetlerini taşlap kéttiler, bular

(9) Ḥişār qurġanını bérmeý bérkittiler. Şībānī Ḥan Ḥişār'nıñ muḡāşarasını Ḥamza Sulṡān

(10) bile Mehdī Sulṡān'ġa 'uhde qılıp özi Qunduz kélip inisi Maḡmūd Sulṡān'ġa

(11) Qunduz vilāyetini bérip özi bī-tevaqquf Ḥ'ārezm'ġa Çın Şūfī'nin üstige

(12) müteveccih boldı. Henüz Semerqand'ġa yétmeydür édi kim inisi Maḡmūd Sulṡān Qunduz'da

(13) öldi Qunduz'nı Qanber Bī Mervī'ġa bérdi Ḥusrev Şāh kélgen maḡall Qunduz'da Qanber Bī

(14) édi. Qanber Bī müte'āqıb Ḥamza Sulṡān'ġa ve özge sulṡānlarġa kişiler çapturup

[156b]

(1) tiledi. Ḥamza Sulṡān Amū qalġan yaqasıġa Sarāy'ġa kélip çerigini oġlanları

(2) ve béglerige başlatıp Qunduz yiberdi. Bular yétken bile oq çıqtılar. Uruşa hem

(3) almadı. Tenbel merdekqaça hem almadı. Uşol¹⁴⁸ zamān oq Һamza Sulţān'niñ kişileri

(4) tüşürdiler. Һ'āherzādesi Aһmed Qāsım'ni, Şīrīm Çehre'ni, yana ba'zı ābdān

(5) yigitlerni öltürdiler. Qunduz'ğa kéltürüp Һusrev Şāh'niñ boynıǵa urup

(6) başını Һ'ārezm'ğa Şibānī Һan qaşıǵa yiberdiler. Һusrev Şāh aytqan dék

(7) Һusrev Şāh Qunduz nevāhīside kélgen bile méniñ qaşımdaǵı nöker süderiniñ

(8) ıavrları özgeçerek boldı. Ekşer köçüp Һ'āce Rīvāc ve ol ıaraflar

(9) özlerini tarttılar. Méniñ qaşımda köpreki anıñ¹⁴⁹ nöker süderi¹⁵⁰ édi. Moǵollar

(10) yaǵşı bardılar. Yek-cihetliǵ maqāmıda édiler. Bu ıaber kélgen bile otqa su urǵan dék

(11) basıla qaldılar. [Vaqāyi'-i sana-i 911]¹⁵¹ Muħarrem ayıda

(12) méniñ anam Qutluq¹⁵²Niǵār Һanım'ğa ıasbe marazı ārız boldı. Qasd qıldılar. Nāqıs

(13) vāqi' boldı. Bir ıorāsānlıq ıabīb bar édi, Seyyid ıabīb dérler édi. ıorāsān

(14) destūrı bile hindvāne bérdi. Çün ecel tip ékendür, altı kündin soñ şenbe

[157a]

(1) küni Téñri raħmetiǵa bardı. Uluǵbég Mīrzā taǵ dāmeneside bāǵ 'imāret qılıp édi,

(2) Bāǵ-ı Nevruzī atlıq. Varişesiniñ ruħsatı bile yekşenbe küni bu taǵqa kéltürüp-men ve

(3) Qāsım Kōkeldaş tofraqqa tapşurduk. Bu qarada Kiçik Һan dadam Alça Һan'ni

(4) ve uluq anam İsen Devlet Bégim'ni maña eşittürdiler.¹⁵³ Һānımnıñ qırqı yavutup

(5) Şāh Bégim'niñ ıalam Sulţān Aһmed Mīrzā'niñ ıaremi Mihr Niǵār Һanım, Muħammed ıüseyin Qurǵan Duǵlat.

¹⁴⁸ H.'de *oşal* biçimindedir.

¹⁴⁹ H.'de *nıñ* biçimindedir.

¹⁵⁰ H.'de *sivderi* biçimindedir.

¹⁵¹ H.'de yer almamaktadır.

¹⁵² H.'de *Qılıq* biçimindedir.

¹⁵³ H.'de *eşittüriler* biçimindedir.

(6) kældiler. Qaralar taze bolup firāqlar oqı bī-endāze boldı. Qara resmni kältürgendin

(7) soñ aş ve ta‘ām faqīr ü mesākīnga tartılıp ھاtīm ve du‘ālar barğanlarını¹⁵⁴ ervāhıga

(8) qılıp köñüllerni alıp qaralarını salıp bu cihettin fāriğ bolğandın

(9) soñ Bāqī Çağānyānī’niñ sa‘y bile Qandahār üstige çerig atlanduk. Sefer qılıp

(10) kélip Quş Nādir öleñike tüşüp édim kim mén ısıtım. ‘Aceb ھاvr bī-ھاızurluq édi.

(11) Méni her néçe sa‘y qılıp uygatsalar, yana uşol zamān közüm uyquğa barur édi.

Tört

(12) bés kündin soñ fi’l-cümle yaħşırağ boldum. Bu ešnāda andaq zelzele boldı kim

(13) qurğannıñ faşīlleri ve bāğlarınıñ tamları ekşer yıqılıp şehrde ve

(14) kentlerde köp üyler hemvār bolup üy ve tam altığa qalıp ölgen bisyār boldı.

[157b]

(1) Pamğān kəntiniñ üyleri tamām yıqıldı. Yétmiş séksen ābdān kedħudālar

(2) tam altığa qalıp öldiler. Lemğān Biktüt arasında bir pārça yer, kim serni bérkite

(3) taş atımı bolğay, uçup bir oq atımı qoyı bardı. Uçqan yerniñ özidin

(4) çeşmeler peydā boldı. İsterğaç’dın¹⁵⁵ Meydān’ğaça taħminen altı yétti yığaç yol bolğay, yer andaq

(5) yarılıp édi kim ba‘zı ھاrafı pilçe pest yarılğan yerke,¹⁵⁶ ba‘zı yerde kişi sığar

(6) érdi. Zelzele bolğan zamān cemi‘i tağlarınıñ başıdın gerdler koptı. Nūrullah

ھاnbūraçı

(7) qaşımda sāz çaladur édi. Yana bir sāz hem bar édi. Uşol zamān

(8) her ékki sāzını éligige aldı. Andaq bī-iħtiyār boldı kim sāzlar birbirge urundılar.

(9) Cihāngīr Mīrzā tépede Uluğbég Mīrzā salğan ‘imāretlerdin bir bālā-ħāneniñ

(10) eyvānıda édi. Zelzele bolğaç özini taşladı, asībī yétmedi. Cihāngīr Mīrzā’nıñ

¹⁵⁴ H.’de *barğanlanıñ* biçimindedir.

¹⁵⁵ H.’de *İsterğaç* biçimindedir.

¹⁵⁶ H.’de *berke* biçimindedir.

- (11) yavuqlarımın uşbu bālā-hānede ékendür. Bālā-hāne tamı üstige yıqılıptur.
(12) Téñri saħlay hīç yerige azārī yétmedi. Tépedeki üyler ekşer tüptüz boldı.
(13) Uşol kün¹⁵⁷ ottuz üç qatla yer téprendi. Qurğannıñ burc u bārūsınıñ
(14) şikest ü rehtını béglerge ve sipāhīlergä fermān boldı kim ıslāh u meremmet qılğaylar.

[158a]

- (1) Yégirme kün bir ayda cidd ü ihtimām bile qurğannıñ sınığ buzıgını bütkerip
(2) qoparıldı. Burun Qandahār tarafı qılğan ‘azīmet bī-ħuzūrluq ve zelzele cihetidin kéyinrek
(3) qalıp édi. Bī-ħuzūrluqñı ötkerip qurğannı bütkerip burunğı ‘azīmet
(4) muşammem boldı. Henüz Qandahār tarafı barmaqñı ya çapqun üçün tağ ve tüzni aħtarmaqñı
(5) cezm qılmaydur éduk. Şenīz’niñ¹⁵⁸ ayağıgä tüşkende Cihāngīr Mīrzā’ñı ve beğlerni yığıp
(6) kéñeşildi. Söz Qalātñıñ üstige barmaqqa qarār taptı. Cihāngīr Mīrzā ve Bāqī Çagānyānī
(7) bu yürüşke köprek sa’y qıldılar. Yarıgä yétken maħalda ħaber taptuk. Kim Şīr ‘Alī Çehre ve Kiçik Bāqī Dīvāne
(8) ve yana bir néçe kişiniñ qaçar ħayālları bar émiş. Bularnı tuturup
(9) Şīr ‘Alī Çehre’din, kim envā’-i fitneler ve yamanlıqlar ménin qaşımında ékende ve ğayr-ı ménin
(10) qaşımında ékende ol vilāyette ve bu vilāyette zāhir ü vāqi‘ bolup édi, yasaqqa
(11) yétkürüldi. Özgelerini at ve yarağıdın ayırıp qoyduk. Qalāt’qa yétkende
(12) bī-yaraq ve bī-esbāb yétken bile oq her tarafdın uruş salduk. Ĥaylī uruş boldı.
(13) Ĥāce Kelān’ñın ağası Kiçik Bég ħaylī merdāne yigit édi. Néçe nevbet

¹⁵⁷ H.’de *ken* biçimindedir.

¹⁵⁸ H.’de *Şīrniñ* biçimindedir.

(14) méniñ alımda qılıçlar çapıp édi, néçük kim bu târîhde mezkûr boluptur.

Qalât'nıñ

[158b]

(1) ğarb-cenüb tarafı burcıdın yapışıp çıqa yavuşqan maħalda közige neyze bile sançtılar.

(2) Bir ékki kündin kéyin Qalât'nı algandıñ soñ uşbu yere bile bardı. Kiçik Bāqī Dīvāne

(3) Şīr 'Alī bile qaçadurğanıda tuturulup édi. Munda ol qabāhatınıñ tedārükige

(4) dervāzede faşīl qoyıǵa kirgende taş zaħmı bile öldi. Yana bir ékki kişi hem öldi.

(5) Namāz-ı dīgergeçe uşbu destūr uruşıldı. Yigit uruşup zorlap süst bolǵan

(6) maħalda içkerikiler amān tilep qurǵannı tapşurdılar. Qalât'nı Zü'l Nūn Arǵun

(7) Muqīm'ǵa bérip édi. Muqīm'nıñ nökerleridin Ferruħ Arǵun ve Qara Bulut Qalât'ta

(8) édiler. Saǵdaq qılıçlarını boyunlarıǵa asıp kældiler. Günāhlarnı 'afv qılduk.

(9) Bu řabaqaǵa müzāħim bolmaq méniñ ğarażım¹⁵⁹ émes édi, né cihettin kim Özbek dék ğanīm

(10) yanımızda turup için arada mundaqlar bolsa yıraqdın yavuqdın

(11) eşitken körgenler né dégeyler? Bu yürüş çün Cihāngīr Mīrzā'nıñ ve Bāqī Bég'nıñ

(12) sa'yı bile bolup édi, Qalāt'nı saħlamaqnı Mīrzā'ǵa 'uhde qılduk.

(13) Qabūl qılmadı. Bāqī hem bu bābta yaħşı cevāb tapa almadı Qalāt'nı munça uruşup

(14) zorlap alǵanımız bī-fāyide boldı. Qalāt'tın cenüb sarı baqa Sevā Seng ve Alataǵ

[159a]

(1) ve ol nevāhīdaǵı Afǵānlarnı çapıp Kābul kældük. Kābul tüşken aħşamı mén qurǵanǵa

¹⁵⁹ H.'de 'arażım biçimindedir.

(2) bardım. Çadır ve tavile Çārbāg'da édi. Hırılıcī oğrısı kélip méniñ bir cébeler¹⁶⁰ yerde¹⁶¹

(3) atımnı ve yana bir hāşşa haçırımnı Çārbāg'dın çıkarıp éltti. Bāqī Çağānyānī Amū yaqasında

(4) kélip bizge qoşulğalı andın i'tibārraq ve ihtiyārraq kişi yoq édi. Her söz

(5) dése her iş qılsa söz anıñ¹⁶² sözi édi, iş anıñ işi édi. Egerçi andın hıdmeti

(6) ki şayeste bolğay ve insāniyyetī ki bāyeste bolğay hergiz zuhūrğa kélmedi, belki envā'-i

(7) bī-edebliqlar ve yamanlıqlar andın vāqi' boldı, hāsīs ü zomoht ü hāsūd ü bedenderün

(8) u nā-tüvānb i'n ü keçhuluq kişi édi. Hıssatı bu mertebede édi kim Termiz'ni salıp köç

(9) ve mālı bile kim bizge qoşuldı, öziniñ hāşşa qoyı şāyed kim ottuz qırqmiñ

(10) bolğay édi her yurtta qalın qoylar biziñ alımızdın öter édi, biziñ yigit

(11) yeleñ açlıqdın 'azāb tartar édiler, bir qoy bérmedi! Āhır Kāhmerd'qa barganda éllig

(12) qoy bérdi. Bā-vücūd kim méni pādşāh köterip édi, naqqāresini öziniñ

(13) eşikide çaldurur édi. Hıçkim bile şāf émes édi. Hıçkimni köre almas

(14) édi. Kābul'nıñ hāşılı kim bar tamğadındur, tamğanı der-best ve Kābul'nıñ dārūğalığı

[159b]

(1) ve Pençhīr ve Kedī Hezāre ve güşlük ve eşik ihtiyāri tamām anda édi. Uşmunça ri'āyet tapıp

(2) aşlā rāzī vü şākir émes édi. Bā-vücūd kim né nev' fāşid hayāller qılıp édi néçük

¹⁶⁰ H.'de *hébeler* biçimindedir.

¹⁶¹ H.'de *çerde* biçimindedir.

¹⁶² H.'de *niñ* biçimindedir.

(3) kim mezkür boldı ašlā özümüzge almaduq, yüzige salmaduq. Hemīşe nāz qılıp ruḥşat tiler

(4) édi. Nāzını tartıp ‘özr’āhlıqlar bile men ‘qılır édük. Bir ékki kün basılıp

(5) yana ruḥşat maqāmıda bolur édi. Nāzı ve ruḥşatı ḥaddin aştı. Biz hem anıñ ahlāq

(6) u ef‘ālidin cānga yéttük, ruḥşat bérduk. Ruḥşat tilegenidin soñ peşīmān boldı.

(7) İztırāblar qıla kirişti. Fāyide qılmadı. Maña ayturup yiberiptür kim

(8) “Şarḥ qılıp édiler kim toqquz günāh méndin şadır bolmağunça sormağaylar.”

Mén

(9) Molla Bābā’dın onbir günāhını birer birer ḥātırnişān qılıp aytıp yiberdim.

Mülzem boldı

(10) köç ve mālı bile Hindūstān tarafığa ruḥşat berildi. Öziniñ bir néçe nökerleri

(11) Ḥayber’din ötkerip kéldiler. Bāqī Kākiyānī’niñ kārvanığa qatılıp Nīlāb’ını kéçti.

(12) Ol maḥalda Yār Ḥüseyn Deryā Ḥan Kéçeküt’ta édi. Kühet’tin alıp bargan fermānlarını

(13) sened qılıp Dile-zāk bile Yūsuf-zey¹⁶³’din bir pāre Afğānlarını ve yana bir pāre Cet¹⁶⁴ Gücürni

(14) özige yār ve nöker qılıp iş küçi él talamaq yol urmaq édi. Bāqīniñ ḥaberini éşitip

[160a]

(1) yolını tusup Bāqī bile barganlarını arığ aldı. Bāqīni öltürüp ḥatunını aldı egerçi biz

(2) Bāqī’ğa hīç¹⁶⁵ yamanlıq qılmay qoya bérduk, velī öz yamanlığı alığa kélip öz ‘ameliğa giriftār boldı.

(3) *Tū bedkūnende-yi ḥodrā be rūzgār sipār*

ki rūzgār turā çākirīst kīnegüzār.

¹⁶³ H.’de *Yūsuf-zey* biçimindedir.

¹⁶⁴ H.’de *çet* biçimindedir.

¹⁶⁵ H.’de *hiç* biçimindedir.

- (4) Bu qış bir ékki qatla qar yaǵqunça çārbāǵda oq oturup édük. Biz Kābul kélgele
- (5) Türkmen Hezāre'si envā'-i bī-edebliqlar ve rāḥ¹⁶⁶-zenliqlar qılıp édiler. Alarnı çapmaq
- (6) ḥayāl qılıp şeħrde Uluǵbéǵ Mīrzā'nın Bostān Sarāy¹⁶⁷ atlıq 'imāretiǵa kirip andın
- (7) Şa'bān ayıda Türkmen Hezāre'sini çapa atlanduk. Dere-i Ḥoş aǵzıda Cenglik'te
- (8) çapqun qoyduk. Azaǵlaq Hezāre çapıldı. Dere-i Ḥoş yavuǵıda bir sumçda bir pāre
- (9) hezāre yaşunǵan ékendür. Şeyḫ Dervīş Kōkeldaş, kim ekşer qazaqlıqlarda¹⁶⁸ bile
- (10) édi, qurbégilik menşebi anda édi. Yaynı küçlüǵ tartar édi. Oqmı ḥüb atar
- (11) édi. Bu sumçnıñ aǵzıǵa ġāfil yavuq oq kirip barur. İçkeridin bir Hezāre
- (12) emçekige oq oqlar. Uşol kün oq öldi Türkmen Hezāresiniñ köpreki
- (13) Dere-i Ḥoş¹⁶⁹ta qışlaǵan ékendür. Alarnıñ üstige müteveccih bolduq. Dere-i Ḥoş
- (14) ṭavr dere tüşüptür. Yarım kürūhge yavuq dere aǵzıda tengī tüşüptür. Yol taǵnıñ
- [160b]
- (1) kemeride vāqi' boluptur. Yoldın qoyı hem éllig altmış qarı yek-endāzdu. Yoldın
- (2) yoqqarı hem yol çuburtmadur¹⁷⁰. Atlıq birer birer öter. Bu tengīdin ötüp ol
- (3) kün ékki namāz arasıǵaça barıp élge yétmey bir yerde qonduq. Hezāreniñ bir semizlūǵ
- (4) tévesini tapıp kéltdürdiler. Anı öltürüp ġüştidin bir pāre kebāb qılduk.
- (5) Bir pāresini āftābede bişirip yédük. Ança lezīz téve éti hergiz
- (6) yéyilgen émes édi. Ba'zı qoy étidin farq qıla almadılar. Andın érte köçüp
- (7) Hezāreleriñ qışlaǵan yurtları üstige müteveccih bolduq. Bir peher

¹⁶⁶ H.'de *rā* biçimindedir.

¹⁶⁷ H.'de *Bostan-sarā* biçimindedir.

¹⁶⁸ H.'de *qazalqlarda* biçimindedir.

¹⁶⁹ H.'de *Ḥoş* biçimindedir.

¹⁷⁰ H.'de *ḥirtmadur* biçimindedir.

(13) bir k ntni Kipek'ke¹⁷⁶ 'in yet qıldıuk. Sul an Qulı  anaq bularnıy sonı a  di.

(14) Qar uluq cihetidin  ıgırdın  ıqıp bolmas  di. M n hem bu yigitler bile oq k ldim.

[161b]

(1) Hez relelni  qı laqlarınıy yavugıda qoy ve yılqılarına¹⁷⁷ y ti t k. M n  z m t rt

(2) b şy z e qoy ve y girme b   at yıgdım. Sul an Qulı yana  kki t c ki i yavug  diler. Cay b ld k.

(3)  kki nevbet  z m  apqun  apıptur-m n. Bir budurur. Yana bir qatla hem u bu T rkmen Hez resi'ni

(4) H r s n'dın k led rgende  apqun ı barıp qalın qoy ve at k lt rdiler. Hez relelni 

(5) k c ve oqlan u aqları yayaqlap qarlıq p  teler a  ıqıp turdılar. Bir n me

(6) k hilliq qıldıuk. K n hem k c bolup  di. Yanıp hez relelni   ylerige oq

(7) t   ldi. Bu qı  qar h yl  uluq t   p  di. U bu yerde yoldın ta qarı qar r st

(8) atnıy qaptalıda  di. K ce  a davulluqqa  ıqqanlar qar uluq cihetidin ta 

(9) atqun a at  stide oq  diler. Ta lası yanıp Dere-i H  'nıy i ide hez relelni 

(10) qı la ıda qonup andın k c p Cenglik'ke t   ldi. Y rek Ta  y  ve ba'zılar k yinrekdin

(11) k lip  di. Alar a buyruldı kim  eyh Dervı 'ni oqla an hez reler¹⁷⁸ni barıp

(12) alıyız. Qanı tutul an bedbahtlar sum ta  kend r. Bular barıp t t n qoyup y tmi 

(13) s ksen hez reni aldılar. K preki qılıcqa bardı. Hez re y r  idın yanıp Nirc v'dın

(14) m l alur ma la atı a B r nnıy aya ı Ay To dı nev h si a k ld k. Cih ng r M rz 

¹⁷⁵ H.'de *Kiyik* bi imindedir.

¹⁷⁶ H.'de *Kiyikke* bi imindedir.

¹⁷⁷ H.'de *ıqlarına* bi imindedir.

¹⁷⁸ H.'de  ıkmamı tır.

[162a]

- (1) Ğaznī'din Ay Tođdı¹⁷⁹ nevāhīside ékende mülāzemetqa kélđi. Bu eşnāda Ramazān ayının¹⁸⁰ on üçide
- (2) maña şa'b qoyañ teşvīşī boldı. Andaq kim küngeçe ménı bu yandın ol
- (3) yanga kişi évrür édi. Nicrāv dereleridin Piçğān deresi 'alā'l-ħuşuş bu derede Ğayn
- (4) kəntiniñ uluğı Hüseyn Ğaynī ağa-inisi bile serkeşlik ve nā-vehmlıq bile meşhūr u ma'rūf
- (5) édiler. Çerigni Cihāngīr Mīrzā'ğa başlatıp yiberildi. Qāsım Bég hem bardı. Çerig barıp
- (6) ser-kūhke¹⁸¹ çıqıp sengerleğan yerni zorlap alıp bir pāresini siyāsetqa yétkürdiler.
- (7) Qoyañ teşvīşī cihetidin miħaffa dék néme yasap Bārān yaqasıdın şehrgaçā ménı
- (8) köterip Bostānsērā'ğa kéltürdiler kim uşol qış oq bir néçe kün Bostānsērā'da
- (9) olturdum. Bu bī-ħuzūrluq henüz yaşşı bolmaydur édi kim oñ yüzümge
- (10) dābgūlī çıqtı. Neşter saldılar bu maraz üçün müşhil hem içtim. Şıħhat tapıp Çārbāğ'qa
- (11) çıqtım. Cihāngīr Mīrzā mülāzemetqa kélđi. Eyyüb oğlanları, Yūsuf ve Behlül, mīrzā
- (12) qaşığā bargalı fitne vü şerrenğizlik maqāmıda édiler. Bu nevbet Cihāngīr Mīrzā'nı burunğı
- (13) dék tapılmadı. Néçe kündin soñ tépedin köçüp cébelenip ıldam Ğaznī'ğa bardı.
- (14) Nānī qurğanı¹⁸² alıp bir néçe kişisini öltürüp élini tamām taladı. Bolğan kişi qarasını

[162b]

¹⁷⁹ H.'de *toğdı* biçimindedir.

¹⁸⁰ H.'de *ayın* biçimindedir.

¹⁸¹ H.'de *sīrkūbke* biçimindedir.

¹⁸² H.'de *qoğanı* biçimindedir.

(1) köçüp Hezāre arası bile Bāmyān tarafı yüzlendi Téḡrige revşendür kim méndin ve

(2) méñe ta‘alluq éldin hīç iş ve sözi vāqi‘ bolmadı kim sebep-i munça kudüret ü

(3) niqār bolğay. Soñra eşitildi kim bu sözni kétmekiniñ sebebi qılmış. Cihāngīr Mīrzā

(4) Ġaznī’din kéledürgende Qāsım Bég ve bégler utru barıp édiler. Mīrzā bödenegе quş

(5) salur. Yétip quş ayağın salur maħalda bödenegе özini yérge urar. Qıçqırusurlar kim

(6) “Aldı mu? Aldı mu?” Qāsım Bég dér kim “Ġanīmni mundaq zebün qılğanda qaçan qoyar? Alur.”

(7) Bu söz alarğa belāyetī bolur. Bir kétmekleriniñ ciheti bu édi. Yana bir ékki mundın

(8) ħarābraq ve süstraq bir sözni¹⁸³ hem sened qıldılar. Dağı Ġaznī’ni ol ħāl qılıp

(9) hezāre arası bile özlerini aymaqqa tarttılar. Ol furşatta aymaqlar Nāşır Mīrzā’dın

(10) ayrılıp édiler, velī Özbeg’ge kirmeydür édiler. Yay¹⁸⁴ ve Esterāb ve ol

(11) nevāħīniñ yaylağlarıda¹⁸⁵ édiler. Uşbu maħallarda Sulṡān Ĥüseyin Mīrzā Şıbānī Ĥan’niñ

(12) def‘iğa ‘azm u cezm qılıp tamām oğlanlarını tiletti. Méni dağı Seyyid Sulṡān‘Alī Ĥ‘ābbīn’niñ

(13) oğlı Seyyid Efḡal’ni yiberip tilep édi. Ĥorāsān cānibi ‘azīmet qılmaq

(14) bizge néçe cihettin lāzım boldı. Bir bu kim Sulṡān Ĥüseyin Mīrzā dék Timur Bég

[163a]

(1) ornığa olturğan uluq pādşāh yığınaq qılıp eṡrāf ü cevānibdin

(2) oğlanlarını ve bégleri tiletip Şıbānī Ĥan dék ġanīmniñ üstige

¹⁸³ H.’de *zni* biçimindedir.

¹⁸⁴ H.’de *Bay* biçimindedir.

¹⁸⁵ H.’de *taylağlarıda* biçimindedir.

- (3) ‘āzim bolğanda, él ayaq bile barganda biz baş bile bargay biz, él tayaq
- (4) bile barganda, biz taş bile bargay biz. Yana bu kim Cihāngīr Mīrzā mundaq mükedder ve yamanlıq
- (5) bile kim bardı, ya kudüretini ref‘ qılğay biz, ya mazarratını def‘. Uşbu yıl Şībānī Han
- (6) Çın Şūfī’ni H̄ārezm’de on ay muḥāşara qılıp aldı. Bu muḥāşarada
- (7) qalın uruşlar boldı. H̄ārezm yigitleri bisyār merdānelıqlar qıldılar.
- (8) Hīç taqşır qılmadılar. Andaq tır-endāzlıq qıldılar kim barlar qalqandın
- (9) cébedin ba‘zı maḥalda ékki cébedin ötkere ötkere atıpturlar.
- (10) On ay qabaldārlıq tarttılar. Hīç yerdin ümīdvārlıq bolmadı. Ba‘zı
- (11) yigit yeleni bī-dillıq qılıp Özbeg bile sözleşip Özbeg’ni
- (12) qurğanga çıqqanlarını urup tüşürür maḥalda şībe oqı tégip
- (13) öziniñ çehresi keyindin oq bile urdı, öldi. Uruşur
- (14) kişi qalmadı. Qurğannı aldılar. Raḥmet Çın Şūfī’ğa merdānelıq bile
- [163b]

- (1) tartmaqda daqīqa nāmer‘ī qoymadı. Şībānī Han H̄ārezm’ni Köpek Bī’ge bérıp
- (2) özi Semerqand kélđi. Bu yılınıñ āhiri Zi’l-ḥicce ayıda¹⁸⁶ Sultān H̄üseyn Mīrzā
- (3) Şībānī Han’ınıñ üstige çerig tartıp Bābā İllāhī’ğa yétkende Téñri raḥmetiğa
- (4) bardı. Sultān H̄üseyn Mīrzā¹⁸⁷ *Velādet ü nesebeti*. Velādeti sékkiz yüz qırq ékkide Herī’de Şāhruḥ Mīrzā
- (5) zamānıda édi. Sultān H̄üseyn Mīrzā ibn¹⁸⁸-i Manşūr ibn-i Bayqara ibn-i ‘Ömer-Şeyḥ
- (6) ibn-i Emīr Timur. Manşūr Mīrzā bile Bayqara¹⁸⁹ Mīrzā pādşāhlıq qılğan émes.
- (7) Anası Fīrūze Bégim édi. Timur Bég’niñ nebīresi Sultān H̄üseyn Mīrzā’ınıñ

¹⁸⁶ H.’de *ayda* biçimindedir.

¹⁸⁷ H.’de yer almamaktadır.

¹⁸⁸ H.’de *bin* biçimindedir.

¹⁸⁹ H.’de *Bayqar* biçimindedir.

(8) ve Mīrānşāh Mīrzā'nın nebīresi bolur édi. Sulţān Hüseyn Mīrzā kerīmü'l-
tarafeyn

(9) édi. Aşıl pādşāh édi. Bir tuqqan ékki oğul ékki qız édiler Bayqara Mīrzā

(10) ve Sulţān Hüseyn Mīrzā, Eke Bégin, ve yana Aḥmed Ḥan alğan qız, ve
Büdeke Bégin.

(11) Bayqara Mīrzā Sulţān Hüseyn Mīrzā'dın uluq édi. Nökeri édi, velī dīvān

(12) başıda hazır bolmas édi; ğayr-ı dīvānda bir töşekde otururlar édi.

(13) İnişi Belḡ vilāyetini bérip édi, néçe yıl Belḡ'te ḥükümet qıldı. Üç oğlı

(14) bar édi, Sulţān Muḥammed Mīrzā ve Sulţān Veys Mīrzā ve Sulţān İskender
Mīrzā. Eke Bégin

[164a]

(1) mīrzānıñ égeçisi édi. Mīrānşāh Mīrzā'nın nebīresi Sulţān Aḥmed Mīrzā alıp

(2) édi. Bir oğlı bar édi, Kiçik Mīrzā atlıq. Burunlar tağayısığa mülāzemet qıluv

(3) édi. Soñra sipāhılıqı terkqılıp müţāla'āğa meşğül boldı. Dédiler kim dānişmend
bolup

(4) ékendür. Ṭab'-i nazmı hem bar ékendür. Bu rubā'ī anıñdur:

(5) *'ömrī be şalāḡ mīsutüdem ḡodrā*

dér şīve-yi zühd mīnumüdem ḡodrā.

(6) *çün 'ışq āmed kudām zühd ü çī şalāḡ?*

Alminnatu lillāḡ āzmüdem ḡodrā.

(7) Mollānıñ rubā'īsi bile tevārud boluptur. Āḡirler ḡacc ṭavāf hem qıldı. Büdeke
Bégin hem

(8) mīrzānıñ égeçisi édi. Qazaqlıqlarıda Aḥmed Ḥan Ḥācī Tarḡan Ḥan'ığa bérip

(9) édi. Ékki oğlı bolup édi. Herīde kélip ḡaylī müddet Mīrzā mülāzemetide
boldılar. Şekl

(10) ü şemāyili. Qıyıq közlüĝ, şīr-endām boyluq kişi édi. Bēlidin qoyı inçke édi. Bā-
vücüd

- (11) kim uluq yaş yaşap aq saqallıq bolup édi, hoşreng qızıl yaşıl
- (12) ebrīşīmīne kéyer édi. Qara quzı bōrk kéyer édi, ya qalpaq. Ahyānen ‘ıydlarda kiçik
- (13) se-destārnı yapıyassı yaman çırmıp qarqara otağası sançıp namāzğa barur édi.
- (14) Ahlāq u eṭvārı. Evvel taht alganda hayālı bar égendür kim Devāzdeh İmām’ını huṭbede

[164b]

- (1) oqutqay. ‘Alī Şīr Bég ve ba‘zılar men‘ qılıpturlar. Soñralar ḥod cemi‘ iş küçi sünnet
- (2) ü cemā‘at mezhebi bile muvāfıq édi. Maşal zaḥmeti cihetidin namāz qıla almas édi.
- (3) Rūze¹⁹⁰ hem tutmas édi ḥarrāf u hoşhuluq kişi édi. Ḥuluqı bir néme güzerāraq vāqi‘ bolup
- (4) édi. Sōzi hem ḥuluqı dék édi. Ba‘zı mu‘amelātta şer‘ni bisyār ri‘āyet qılur édi.
- (5) Bir qatla bir oğlı, bir kişini öltürgen üçün, qanlıqlarığa tapşurup dārü’l-qazāğa
- (6) yiberdi¹⁹¹. Evvel taht alğan maḥalda altı yétti yıl tāyyib édi. Andın soñra içküge
- (7) tüşti. Qırq yılğa yavuş kim Ḥorāsān’da pādşāh édi. Hīç kün yoq édi
- (8) kim namāz-ı peşīndin soñ içmegey, velī hergiz şabūhī qılmas édi. Oğlanları
- (9) ve cemi‘ sipāhīğa ve şehrīğa bu ḥāl édi. İfrāṭ bile ‘ayş u fısq qılurlar édi. Şicā‘
- (10) vü merdāne kişi édi. Barlar özi qılıç yétkürüptür, belki her ma‘rekede barlar qılıç
- (11) yétkürüpdür. Timur Bég neslidin hīçkim ma‘lūm émes kim Sultān Ḥüseyin Mīrzā’ça
- (12) qılıç çapmış bolğay. Ṭab‘-i nazmı bar édi. Dīvān hem tertīb qılıp édi. Türkī aytur

¹⁹⁰ H.’de *rūz* biçimindedir.

¹⁹¹ H.’de *yiberi* biçimindedir.

(13) édi. Taḥalluṣı Hüseynî édi. Ba‘zı beytleri yaman émistür, velî mîrzânıñ dîvânı tamām

(14) bir veznedür. Bâ-vücüd kim hem yaş hem salṭanat bile uluq pādşāh édi, kiçikler

[165a]

(1) dék qoçqar saḥlap kebüter oynar édi. Tāvuş hem uruşqa salur édi. *Maşāf*

(2) *ve uruşları*: Qazaqlıqlarıda bir mertebe Gürgān suyını¹⁹² üzdürüp keçip bir pāre

(3) Özbek’ni yaḥşı bastı. Yana bir qatla Sulṭān Ebu Sa‘îd Mîrzā Muḥammed ‘Alî Baḥşı¹⁹³ başlıg üç miñ

(4) kişini ılğar yiberip édi. Sulṭān Hüseyn Mîrzā altmış yigit bile kélip tégip darb-ı

(5) rāst bastı. Sulṭān Hüseyn Mîrzā’nıñ bir yaḥşı işi ve nümāyān işi budur. Yana bir

(6) mertebe Esterābād’ta Sulṭān Maḥmūd Mîrzā bile uruşup bastı. Yana bir mertebe hem Esterābād’ta

(7) Soğdıq Sa‘id Bin Hüseyn Türkmen’ni uruşup bastı. Yana bir taḥt alğandın soñ

(8) Çınārānda Yādigār Muḥammed Mîrzā bile uruşup bastı. Yana Serpül Murgāb’dın ılğap

(9) kélip Bāğ-ı Zāgān’da Yādigār Muḥammed Mîrzā kim¹⁹⁴ içip yatıp édi, aldı. Uşol alğan bile

(10) Ḥorāsān’ni toḥtattı. Yana¹⁹⁵ Endeḥüd ve Şaburgān nevāḥîside Çikmen’de Sulṭān Maḥmūd Mîrzā

(11) bile¹⁹⁶ uruşup¹⁹⁷ gālib boldı. Yana Ebā Bekir Mîrzā’nı, kim ‘Irāq’dın kélgen Qaraqoyluq

¹⁹² H.’de *sunı* biçimindedir.

¹⁹³ H.’de *Yaḥşı* biçimindedir.

¹⁹⁴ H.’de bulunmamaktadır.

¹⁹⁵ H.’de *yata* biçimindedir.

¹⁹⁶ H.’de çıkmamıştır.

¹⁹⁷ H.’de çıkmamıştır.

(12) Türkmenler'ğa qoşulup kélip Uluğbég Mīrzā'nı Tekāne ve Hımār'da basıp Kābul'nı

(13) aldı. 'Irāq dağdağası bile Kābul'nı taşlap Hıyber'din ötüp Hoşāb bile Mültān

(14) nevāhīsidadın ötüp Sīvī çıqtı. Andın barıp Kermān'nı alıp tohtata almay.

[165b]

(1) Hōrāsān vilāyetiğa kirgende Sulţān Hüseyn Mīrzā ılğap barıp aldı. Yana Pülçirāğ'ta

(2) bir oğlu Bedī'üzzamān Mīrzā'nı bastı. Yana Helvā Çeşme'de ékki oğlu Ebū'l Muhsin Mīrzā ve Kipek Mīrzā'nı¹⁹⁸

(3) bastı. Yana bir mertebede çerig tartıp kélip Qunduz'nı qayap ala almay yandı. Yana

(4) bir meretebe Hışār'nı hem qayap ala almay yandı. Yana bir nevbet Zū'l Nūn vilāyetiniñ

(5) üstige kélidi. Büst dārūğası Büst'ni bérdi. Özde hıç iş qılmadı. Büst'ni hem

(6) taşlap yandı. Sulţān Hüseyn Mīrzā dék merdāne ve uluq pādşāh bu ékki üç yürüşde

(7) pādşāhāne 'azmi be-cāy keltürdi. Hıç işni büttermey yandı. Yana Nīşīn öleñide

(8) oğlu Mīrzā Bedī'üzzamān'nı, kim Zū'l Nūn'nıñ oğlu Şāh Bég bile kélip édi,

(9) uruşup bastı. Munda 'aceb umūr ittifāqı vāqi' bolur. Sulţān Hüseyn Mīrzā bile çerig

(10) az ékendür. Ekşer çerigni Esterābād nevāhīsiga yibergeñ ékendür. Uşol uruş

(11) küni Esterābād'qa bargan çerig kélip qoşulur. Bu sarıdın Sulţān Mes'ūd Mīrzā,

(12) kim Hışār'nı Baysungur Mīrzā'ğa aldurup Sulţān Hüseyn Mīrzā'ğa kéledür édi, ol

(13) hem uşbu kün kélür. Hıydar Mīrzā, kim Seyzārda Bedī'üzzamān utrusığa ılğar barıp

¹⁹⁸ H.'de *Kiyik* biçimindedir.

(14) édi, ol hem uşbu kün kélđi. Vilāyeti H̱orāsān vilāyeti édi. Şarqı Belh, ğarbı Biştām,

[166a]

(1) ve Damġān, şımālđ H̱ārezm, cenūbđ Qandahār ve Sīstān. Çün Herī dék şehir éligige tüşti,

(2) tün ve kün ‘ayş u ‘işrettin özge işi yoq édi, belki tevābi‘ ü levāhiqide ‘ayş u ‘işret qılmas

(3) kişi yoq édi. Cihāngīrlıq ve leşkerkeşlik renc ü ta‘bın tartmadı, lācerem bargān

(4) sāy nöker ve vilāyeti kem boldı artmadı. Evlādı on dört oġul, on bir qız qalıp

(5) édi. Barı oġlanlardın uluq Bedī‘üzzamān Mīrzā édi. Anası Sencer Mīrzā Mervī’niş

(6) qızı édi. Yana Şāh Ğarīb Mīrzā édi. Nökeri édi. Egerçi hay’atı yaman édi,

(7) řab‘ı hūb édi. Egerçi bedeni nātavān édi, kelāmı mergūb édi. Ğurbetī tařallus qılır édi.

(8) Dīvān hem tertīb qılıp édi. Türkī ve Fārsī şi‘r aytur édi. bu beyt anışdur kim:

(9) *Dér ġüzer dīdem perī-rūyī řudem dīvāne-eş.*

Cīst nām-i u? Kucā bāşed nedānem, hāne-eş?

(10) Néçe maşall Herī ġükümetini Sulřān H̱üseyin Mīrzā Şāh Ğarīb Mīrzā’ġa bérıp édi. Atasınış

(11) zamānıda oq naql qıldı. Andın oġul qız qalmadı. Yana bir Muřaffer Mīrzā édi.

(12) Sulřān H̱üseyin Mīrzā’niş sévgülıġ oġlı bu édi, egerçi ġaylī sévgü dék ařlāq

(13) u ef‘ālđ hem yoq édi. Oġlanları munı köp artuq körgen üçün, ekşer

(14) yaġıqtılar. Bu ékkelesiniş anası H̱adīce Bėġim édi kim Sulřān Ebū Sa‘īd Mīrzā’niş ġunçaçısı

[166b]

(1) édi. Mīrzā’dın Aq Bėġim atlıq bir qızı hem bar édi. Yana Ebu’l Muřsin Mīrzā édi ve Kipek Mīrzā

(2) édi kim atı Muḥammed Muḥsin édi. Bu ékkinin anası Latīf Sulṭān Aḡaça édi.

Yana Ebū Tūrāb Mīrzā

(3) édi. Burunlar andın ḡaylī rūṣdı rivāyet qılurlar édi. Atasının bī-ḡuzūrluḡı artqanda

(4) özgeçe ḡaber éṣitip inisi Muḥammed Ḥüseyin Mīrzā bile qaçıp ‘Irāq’qa bardı. ‘Irāq’da sipāhılıqnı

(5) terk qılıp dervīşlik iḡtiyār qılıptur. Yana andın ḡaberi tapılmadı. Bir oḡlı bar édi,

(6) Sohrāb Mīrzā atlıq. Mén Ḥamza Sulṭān bile ve Mehdī Sulṭān başlıḡ sulṭānlarnı basıp Ḥiṣār’nı

(7) alganda ménin qaşımında édi. Bir közi kör édi. Ğarīb bed-hay’āt édi. Aḡlāqı hem hay’ātı

(8) dék édi. Bir bī-i’tidāllıq qıldı. Tura almadı. Kétti. Esterābād nevāḡiside bī-i’tidāllıḡıdın

(9) Necm-i Şānī ‘azāb bile öltürdi. Yana Muḥammed Ḥüseyin Mīrzā édi. ‘Irāq’ta munı ve Şāh İsmā‘īl’ni

(10) bir yerde bend qılğan ékendürler. Ol vaqt¹⁹⁹ aḡa mürīd bolup ékendür. Soḡra

(11) ḡāliz Rāfızī bolup édi. Bā-vücūd kim ata aḡa inisi barı sünnī bu mundaq Rāfızī Esterābād’ta

(12) uşol gümrāhlıq ve baṡālet bile öldi. Anı ḡaylī merdāne u bahādur dەرler édi. Hīç andaq

(13) işi zāhir bolmadı kim bitimekke lāyıq bolḡay. Ṭab’ı nazmı bar ékendür. Bu beyt anıḡdur: kim

(14) *ālūde-yi gerdī: zi pay-i şayd-i ki geştī?*

Ğarq-i ‘araqī: dەر dil-i germ-i ki güzeştī?

Yana bir Ferīdūn Ḥüseyin Mīrzā

[167a]

¹⁹⁹ H.’de *qat* biçimindedir.

- (1) édi. Yaynı küçlüg tartıp oqñı yaǵsı atar édi. Kemān-ı gürühesini
- (2) dérler kim qırq batman ékendür. Özi ħaylī merdāne édi, velī fīrūzceng émes
- (3) édi. Her yerde kim uruštı, maǵlūb²⁰⁰ boldı. Rıbāt-ı Dūdez’de Ferīdūn Ĥüseyin Mīrzā
- (4) ve inisi İbn-i Ĥüseyin Mīrzā ve Timur Sultān ve ‘Ubeyd Sultān bile Şābıq Ĥan’ñıñ ılǵarı
- (5) bile uruštılar, maǵlūb boldılar. Anda Ferīdūn Ĥüseyin Mīrzā ħaylī yaǵsılar barıptur.
- (6) Dāmǵān’da Ferīdūn Ĥüseyin ve Muĥammed Zamān Mīrzā ve Muĥammed Zamān Mīrzā Şıbānī Ĥan éligige tüşti.
- (7) Her ékkisini öltürmedi. Qoya bérdi. Soñra Şāh Muĥammed Dīvāne Qalāt’ñı bérkitkende
- (8) anda barıp édi. Qalāt’ñı Özbek alǵanda éligge tüşti. Öltürdiler.
- (9) Bu üçelesi Miñli Bi Aǵaça atlıq mīrzāñıñ²⁰¹ Özbek ġunçaçısın bolup édiler.
- (10) Yana Ĥaydar Mīrzā édi. Anası Pāyende Sultān Bégim édi Sultān Ebū Sa‘īd Mīrzā’ñıñ
- (11) qızı édi. Atası zamānıda Meşhed ve Belĥ’te néçe maĥall ħükümet qıldı. Sultān Ĥüseyin Mīrzā
- (12) Ĥişār’ñı qapaǵanda Sultān Maĥmūd Mīrzā’ñıñ Ĥānzāde Bégim’din bolǵan qızı muǵa
- (13) alıp yaraşıp Ĥişār üstidin koptılar. Birkine qızı qalıp édi, Şād Bégim
- (14) atlıq. Soñra Kābul’ǵa kélđi. ‘Ādil Sultān’ǵa bérildi. Ĥaydar Mīrzā atası zamānıda

[167b]

- (1) oq ‘ālemdin bardı. Yana Muĥammed Ma‘şūm Mīrzā édi. Qandahār aña bérıp édi.

Bu münāsebet bile

²⁰⁰ H.’de *maǵlūm* biçimindedir.

²⁰¹ H.’de *Mīrzāñı* biçimindedir.

- (2) Uluğbég Mīrzā'nın bir qızı bu oğlğa qoldı. Herī'ge keltürgende uluq toy qılıp
- (3) yaǵşı çārtāq baǵladı. Egerçi Qandahār'nı bérıp édi²⁰², velī aq qılsa, qara qılsa
Şāh Bég
- (4) Argun qılır édi. Bu mīrzāda ihtiyārī ve i'tibārī yoq édi. Bu cihettin Qandahār'da
turmay
- (5) Ĥorāsān bardı. Atasının hayātıda oq kéçti. Yana Ferruĥ Ĥüseyn Mīrzā²⁰³ édi²⁰⁴.
Mīrzādın burunraq
- (6) bu dünyādın rıĥlet qıldı. Yana İbrāhīm Ĥüseyn Mīrzā édi. Ťab'ı yaman émes
ékendür²⁰⁵. Herī
- (7) çağrını ifrāt ile içe içe oq atası zamānıda öldi. Yana İbn-i Ĥüseyn Mīrzā bile
- (8) Muĥammed Qāsım Mīrzā édi. Zikrleri²⁰⁶ kélgüsidür. Bu beş mīrzānıñ atası Papa
Aǵaçā édi,
- (9) ğunçaçı édi. Barıdın uluq qız Sulţānım Bégim édi. Yalguz tuǵup édi. Anası
- (10) Çöli Bégim atlıq. Adaq bégleriniñ qızı bolur. Ĥaylī söz bilür édi. Sözge muñı
- (11) yoq édi. Aǵası Bayqara Mīrzā'nın ortançı oǵlı Sulţān Veys Mīrzā'ǵa çıkarıp
- (12) édi. Bir qız bir oǵlı bolup édi. Qızını Şıbān sulţānlarıdın Yılbars Sulţān'nın²⁰⁷
- (13) inisi İsen Qulı Sulţān'ǵa çıkarıp édi. Oǵlı Muĥammed Sulţān Mīrzā'dur
- (14) kim bu tārīĥde Qanūc vilāyetini aña bériptür-mén. Sulţānım Bégim Kābul'dın
uşbu

[168a]

- (1) tārīĥde nebīresini alıp Hindūstān'ǵa kéledürgende Nīlāb'ta Téñri ĥükmini
bütkeriptür.

²⁰² H.'de *éd* biçimindedir.

²⁰³ H.'de bulunmamaktadır.

²⁰⁴ H.'de bulunmamaktadır.

²⁰⁵ H.'de *égendü* biçimindedir.

²⁰⁶ H.'de *zikrler* biçimindedir.

²⁰⁷ H.'de *Yılbars* biçimindedir.

- (2) S nekini kişi qarası alıp yandılar. Nebiresi keldi. Yana P yende Sult n B gim [din tuğqan t rt qız edı. Barıdın uluq Aq B gim]²⁰⁸ edı. Babur M rz 'nıı
- (3) sııli Bike B gim'niı nebiresi Muğammed Q sım Arlat'qa  ıqarıp edı. Birki ne qızı bolup edı,
- (4) Qara K z B gim atlıq. N şır M rz  alıp edı.  kkin i qız Ki ik B gim edı. Sult n Mes'ud M rz  bisy r
- (5) m yil edı. Her ne e sa'y qıldı. P yende Sult n B gim qısqa m l h za qılıp b rmedi. Soğra Seyyid Ata'nıı
- (6) nesli Moll  H' ce'ęa  ıqarıp edı.   un i qızı Bike B gim'ni ve t rt n i qızı Ağa B gim'ni sııli
- (7) R bi'a Sult n B gim'niı oğlanları B bur M rz  bile Sult n Mur d M rz 'ęa b rip edı Miıli B  Ağa a'dın
- (8)  kki qız bolup edı. Uluğınınıı atı Mayram Sult n edı. Endh d seyidleridin
- (9) Seyyid Abdull h M rz 'ęa, kim Bayqara M rz 'nıı qız nebiresi edı, b rip ediler bir oğli bar edı,
- (10) Seyyid Berke atlıq. M n Semerqand'nı alęanda m l zemet qılır edı. Soğra  rge  sarı t ş p salęanat
- (11) da'v sı qıldı. Ester b d'ta Qızılbaşlar  lt rdiler. Yana bir qızınıı atı Fatma Sult n
- (12) edı. Timur B g neslidin Y dig r M rz 'ęa b rip ediler. Papa Ağa a'dın    qız bolup
- (13) edı. Uluğı Sult n Nij d B gim edı. Sult n H seyin M rz  ağasınıı ki ik oğli
- (14)  skender M rz 'ęa  ıqarıp edı.  kkin i qızı B gim Sult n edı. Sult n Mes'ud M rz 'ęa k zi
- [168b]

²⁰⁸ H.'de yer almamaktadır.

- (1) ma'yüb bolgandın soň bérıp édiler. Bir qız bir oğul bolup édi. Qızını Sulţān Hüseyn Mīrzā'nıñ
- (2) hāremi Apağ²⁰⁹Bégim saħlap édi. Herī'din Kābul'ğa kélđi. Seyyid Mīrzā Apağ'qa²¹⁰
- (3) bérildi. Bégim Sulţān Sulţān Mes'ūd Mīrzā'nı Özbeg öltürgendın soň oğlını
- (4) alıp Ka'be sarı bardı. Bu furşatta ħaber kélđi kim özi ve oğlı Mekke'de émiş, oğlı uluqqına
- (5) émiş. Üçünçi qızı Seyyid Mīrzā dégen Endeħūd seyidlerige bérıp édiler.
- (6) Artuqını Seyyid Mīrzā meşhūr édi. Yana bir ħunçaçıdın bir qız bolup édi, 'Ayşe Sulţān
- (7) atlıq. Anası Zübeyde Ağa édi. Ĥasan Şeyħ Témür'niñ nebīresi édi. Şıbān sulţānlarıdın
- (8) Qāsım Sulţān'ğa bérıp édiler. Andın bir oğlı bolup édi, Qāsım Hüseyn Sulţān atlıq. Hindūstān'da
- (9) méniñ mülāzemetimğa kélđi. Rānā Sengā ħazvıda bar érdi²¹¹. Bedā'un'ni aña bérildi. Qāsım Sulţān'dın
- (10) soň Boran Sulţān atlıq uruqlarıdın aldı. Andın oğlı bar, 'Abdullāh Sulţān
- (11) atlıq. Bu tārīħde méniñ mülāzemetimdedür. Bā-vücūd kim kiçik yaşıqtur, ħıdmeti yaman émes.
- (12) Ĥavātīn ü serārī. Evvel alğan ħatunı Bike Sulţān Bégim édi. Sencer Mīrzā Mervī'niñ
- (13) qızı édi. Bedi'üzzamān Mīrzā mundın tuğup édi. Köp keç-ħuluq édi. Sulţān Hüseyn Mīrzā'nı
- (14) köp ağırtur édi. Keç-ħuluqlıǵıdın mīrzā be-tenj kélđi. Āħir qoydı ve ħalāş boldı. Né

²⁰⁹ H.'de *Ayağ* biçimindedir.

²¹⁰ H.'de *Ayağ* biçimindedir.

²¹¹ H.'de *éri* biçimindedir.

[169a]

(1) qılsun? Ҳаққ Мīrzā cānibi ёди.

Zen-i bed d r ser -yi merd-i nik 

hem der n ‘ lem est d zah-ı  .

(2) Т ғри һиҗ м селм ғна бу бел ни салмағай. Яман һ йлуғ кеҗ-һулуғ Һатун, ил һи, ‘ лемде қалмағай!

(3) Яна бир Ҷ ли Б ғим ёди. Адақ б ғлериниғ қızı ёди. Султ ним Б ғим андин туғуп ёди. Яна

(4) Ш һрб н  Б ғим ёди Султ н Ебу Са‘ д Мīrz ’ниғ қızı ёди. Таһт алғандин соғ алып

(5) ёди. Ҷикмен урушда мīrz ниғ цемі‘ Һаремлери миҺаффедин җикип атқа мингенде бу инисиниғ

(6) и‘тим диға миҺаффедин җикмас, атқа минмес. Муні мīrz ға й тк р рлер. Бу цихетдин Ш һрб н  Б ғим’ни

(7) қойди ве сиғли П йенде Султ н Б ғим’ни алди.  збег Һор сан’ни алғандин соғ

(8) П йенде Султ н Б ғим ‘Ир ғ’қа барди. ‘Ир ғ’та ғар блиқта нағл қилди. Яна Һад це Б ғим ёди.

(9) Султ н Ебу Са‘ д Мīrz ’ниғ ғунҗаҗисы ёди. Мīrz дин бир қızı бар ёди, Ағ Б ғим атлиқ.

(10) ‘Ир ғ’та Султ н Ебу Са‘ д Мīrz ’ниғ шикестидин соғ Һер  к лди. Һер ’де Султ н Һ сейин Мīrz ²¹²

(11) алди ве с вди. Ґунҗаҗилиқ мертебесидин б ғимлик мертебесиға терағғи қилди. Соғралар

(12) Һод асру иғтий р болуп ёди. МуҺаммед М ’мин Мīrz ’ни аниғ са‘йи биле  лт рдилер. Султ н Һ сейин Мīrz ’ниғ

(13) оғланларни ким йағиқтилар, к преки мунниғ цихетидин ёди.  зини ‘ ғиле тутар ёди,

²¹² Һ. ’де җикмамистир.

(14) velī bī-‘aql u pür-gūy ḥatun édi Rāfīziyye hem ékendür. Şāh Ğarīb Mīrzā bile Muzaffer Hüseyn Mīrzā

[169b]

(1) mundın tuğup édi. Yana Apağ Bégim édi. Andın hīç oğul qız bolmadı. Papa Ağaça, kim munça

(2) sévgülüg édi, munıñ kökeldaşı édi. Çün oğlı qızı yoq édi, Papa Ağaça’nıñ oğlanlarını

(3) oğlı dék saḥlar édi. Mīrzānıñ bī-ḥuzūrluqlarıda bisyār yaḥşı ḥıdmet qılur édi. Haremneridin

(4) hīçkim munça ḥıdmet qıla almas édi. Mén Hindūstān’ğa kélür yıl Herī’din kélđi.

(5) Mén hem ta‘zīm u ihtirāmların éligdin kélgençe qıldım. Çendīrī’ni muḥāşāra qılğanda ḥaber kélđi

(6) Kābul’da Téñri ḥükmini bütkermiş. Ğumalardın²¹³ bir Laṭīf Sulṭān Ağaça édi. Çārşenbehīlerdindür

(7) kim Ebū’l Muḥsin Mīrzā bile Kipek Mīrzā andın tuğup édi. Yana Miñli Bi Ağaça édi. Özbek

(8) édi. Şehrbānū Bégim’niñ kişi qarastın bolur édi. Ebū Türāb Mīrzā ve Muḥammed Hüseyn Mīrzā ve Ferīdün Hüseyn Mīrzā’nıñ

(9) anası édi. Yana ékki qızı hem bar édi. Yana Papa Ağaça édi. Apağ Bégim’niñ

(10) kökeldaşı bolur édi. Mīrzā körüp sévüp aldı. Béş oğul dört qızınıñ anası

(11) édi, néçük kim mezkūr boldı. Yana bir Bégi Sulṭān Ağaça édi. Andın oğul qız bolmadı. Yana

(12) kiçik-kirim ğuma ğunçaçı bisyār édi. Ḥatunlardın ve ğumalardın mu‘teber bular édi kim

(13) mezkūr boldı. Sulṭān Hüseyn Mīrzā dék uluq pādşāh Herī dék İslām şehrinıñ

²¹³ H. ’de *lardın* biçimindedir.

(14) pādşāhı bu ‘acebtür kim bu on tört oğlıdın üçi veledü’l-zinā émes édi. Fısq u fücür özide

[170a]

(1) oğlanlarıda ve él ve ulusıda asru şāyi’ édi. Uşbu alarnıñ şe’āmetidin édi kim mundaq

(2) uluq hānzādedin yétti sékkiz yılda, bir Muḥammed Zamān Mīrzā’dın özge, āşār u ‘alāmet qalmadı. Ümerāsı.

(3) Bir Muḥammed Burunduq Barlas édi. Çākū Barlas neslidindür Muḥammed Burunduq İbn-i ‘Alī İbn-i Burunduq İbn-i Cihān Şāh

(4) İbn-i Çākū Barlas. Babur Mīrzā qaşıda bég édi. Andın soñ Sultān Ebū Sa’īd Mīrzā hem ri’āyet qılıp

(5) muña Cihāngīr Barlas bile Kābul’rı bérıp Uluğbég Mīrzā’ğa ateke qılıp édi. Sultān Ebū Sa’īd Mīrzā’dın

(6) soñ Uluğbég Mīrzā Barlaslarğa qaşd qılır maqāmıda boldı. Bular tuyup

(7) mīrzānı tutup él ve ulusını köçürüp Qunduz sarı köçtiler. Hindūkuş’rıñ üstidin

(8) mīrzānı ādemiyāne Kābul sarı uzatıp özleri Hōrāsān’ğa Sultān Hüseyn Mīrzā’ğa bardılar. Mīrzā hem

(9) yaḥşı ri’āyetlerin qıldı. Muḥammed Burunduq asru bilimlig kişi édi. Bisyār serdār kişi édi. Quşqa

(10) asru köp meyili bar édi andaq kim bir quşı ölse ya yitse oğlanlarıñ atını tutup aytur

(11) ékendür kim “Bu quş ölgünçe ya yitkünçe fulānī ölse, né édi?” Ya “Fulānīñ boynı sinsa, né édi?”

(12) Yana Muḥaffer Barlas édi. Mīrzānıñ qazaqlıqlarıda bar édi. Bilmen mīrzāğa qaysı tavrı hoş

(13) yaqıp asru uluq ri’āyet qılıp édi. İ’tibārı bu mertebede édi kim Sultān Hüseyn Mīrzā

(14) qazaqlığıda anıñ bile mundaq şart qılıp édi her vilāyet kim musahhar bolsa
çehār-dāng mīrzānıñ

[170b]

(1) bolğay, dū-dāng anıñ. Bu ‘aceb şartıdır. Pādşahlıqta qaçan rāst kélgey kim bir
qaraçu

(2) kişini özi bile şerik qılğay? İni-oğul bile mundaq şart müyesser bolmas: bég kişi
bile

(3) hod néçük müyesser bolur? Taht algandın soñ bu şartın peşimān boldı, velī sūd
qılmadı.

(4) Bu tīzemağz merdek hem munça ri‘āyet tapıp Mīrzāğa ziyādeserlıqlar qılır édi.
Mīrzā re’yi²¹⁴

(5) bile ‘amel qılmas édi. Āhir dēdiler kim mesmūm boldı vallāhu a‘lem u bi-
haqīqati’l-hāl. Yana ‘Alī Şīr Bég Nevā’ī

(6) édi. Bégi émes édi, belki muşāhibi édi. Kiçiklikide hem-mekteb ékendürler.
Huşūsiyyet bisyār

(7) ékendür. Bilmen né cerīme bile Sulţān Ebū Sa‘īd Mīrzā Herī’din iħrāc qıldı.
Semerqand’qa bardı.

(8) Néçe yıl kim Semerqand’ta édi, Aħmed Ĥacī Bég mürebbī vü muqavvīsi édi.
‘Alī Şīr Bég’niñ mizācı nāzüklük

(9) bile meşhūrdur. Ēl nezāketini devletiniñ ġurūrıdın taşavvur qılır érdiler. Andaq

(10) émes ékendür. Bu şıfat aña cibillī ékendür. Semerqand’ta ékende hem
uşmundaq nāzük mizāc égendür.

(11) ‘Alī Şīr Bég nazīri²¹⁵ yoq kişi édi. Türkī til bile tā şī’r ayıpturlar, hīçkim ança
köp ve hūb

(12) aytqan émes. Altı mesnevī kitāb nazm qılıptur, béşi Ĥamse cevābıda, yana biri
Manţıqu’tţayr veznide,

²¹⁴ H.’der e’y biçimindedir.

²¹⁵ H.’de *naţīri* biçimindedir.

(13) *Lisānū't-tayr* atlıq. Tört ğazeliyyāt dīvānı tertīb qılıptur. *Ġarāyibü'l-şıġar*,
Nevādirü'l-şebāb,

(14) *Bedī'ü'l-vaşat*, *Fevāyidü'l-kibar* atlıq. Yahşısı rubā'ıyyātı hem bar. Yana ba'zı
muşannafātı bar kim bu mezkūr bolġanlarġa

[171a]

(1) baqa pestraq ve süstraq vāqi' boluptur. Ol cümledin inşalarını Mevlānā
'Abdurrahmān Cāmī'ġa

(2) taqlīd qılıp cem' qılıptur. Hāşıl kim her kimge her iş üçün her haţţ kim bitiptür
yıġışturuptur.

(3) Yana *Mizānū'l-evzān*²¹⁶ atlıq 'arüz bitiptür. Bisyār medhūldur. Yégirmi dört
rubā'ı

(4) veznide dört veznde ġalaţ qılıptur. Ba'zı buhūrniġ evzānıda hem yañılıptur.
'Arüzġa

(5) müteveccih bolġan kişige ma'lūm bolġusıdur. Fārsī dīvān hem tertīb qılıptur.
Fārsī

(6) nazmda Fānī taħalluş qılıptur. Ba'zı ebyātı yaman émeştür, velī ekşeri süst ü
firodtur. Yana

(7) müsīqīde yahşısı némeler baġlaptur. Yahşısı naqşları ve yahşısı peşrevleri bardur.
Ehl-i fażl

(8) u ehl-i ehl-i hünerġa 'Alī Şīr Bég'çe mürebbī vü muqavvī ma'lūm émes kim
hergiz peydā bolmış bolġay. Üstād Qul Muħammed

(9) ve Şeyhī Nāyī ve Hüseyn 'Üdī, kim sāzda serāmed édiler, bégniġ terbiyet ü
taqvıyetidin

(10) munça teraqqī vü şöhret qıldılar. Üstād Behzād ve Şāh Mużaffer taşvīrde
bégniġ sa'y u ihtimāmı

²¹⁶ H.'de *Mirzāū'l-evzān* biçimindedir.

(11) bile mundaq meşhūr u ma'rūf boldılar. Munça binā-yı hayr kim ol qıldı kem kişi mundaq muvaffaq bolmış

(12) bolğay. Oğul ve qız ve ehl ü 'iyāl yoq, 'ālemni ṭavrī ferd ü cerīde ötkerdi. Avāyıl

(13) mührdār édi.avāsıṭ bég bolup néçe maḥall Esterābād'ta hükümet qıldı. Avāhır sipāhīlıqını

(14) terk qıldı. Mīrzādn néme almas édi, belki yılda bir mīrzāğa küllī meblağlar peşkeş qılır édi

[171b]

(1) Sultān Hüseyn Mīrzā Esterābād çerigidin yanganda istiqbālğa kélđi²¹⁷. Mīrzā bile körüşüp

(2) qopqunça bir ḥāletī boldı. Qopa almadı. Köterip élttiler. Ṭabībler ašlā teşḥīs qıla almadılar.

(3) Tañlasığa oq Ténri raḥmetiğa bardı. Bir beyti ḥasb-i ḥāl vāqi' boluptur:

(4) Bu derd²¹⁸ bile ki öler mén maraž çu zāhir émes.

Ṭabībler bu belāğa né çāre qılğaylar?

(5) Yana Aḥmed Tevekkül Barlas édi. Burunlar müddeti Qandahār hükümeti munda édi. Yana Velī Bég édi. Ḥacī Seyfeddīn Bég'niñ

(6) neslidindür. Nüküzdür mīrzānıñ uluq bégi édi. Sultān Hüseyn Mīrzā

(7) taḥt algandıñ soñ ḥaylī 'ömr tapmadı, bat oq öldi. Müselmān u namāz-güzār u

(8) Türk ve şadıq kişi édi. Yana Ḥasan Şeyḥ Timur édi. Munı Babur Mīrzā ri'āyet qılıp béglik

(9) mertebesığa yétkürüp édi. Yana Noyan Bég édi. Atası Termiz seyidleridindür.

(10) Ana ṭarafıdn hem Sultān Ebū Sa'īd Mīrzā hem Sultān Hüseyn Mīrzā'ğa uruq bolur. Sultān Ebū Sa'īd Mīrzā

²¹⁷ H.'de *kéld* biçimindedir.

²¹⁸ H.'de *derdā* biçimindedir.

(11) hem ri‘āyet qılıp édi. Sultān Aḥmed Mīrzā qaşıda mu‘teber bég édi. Sultān Hüseyn Mīrzā

(12) qaşığa hem bardı. Yaḥşı ri‘āyet taptı. Levend ü hoşbaş ü şarābh̄āre ü

(13) ‘ayyāş kişi édi. Ḥasan Ya‘qūb anıñ hıdmetide bolğan üçün Ḥasan Noyan hem dérler

(14) édi. Yana Cihāngīr Barlas édi. Kābulda néçe maḥall Muḥammed Burunduq bile şerīklik hükümet qılıpturlar.

[172a]

(1) Soñra Sultān Hüseyn Mīrzā qaşığa bardı. Yaḥşı ri‘āyetin qıldı. Harekāt

(2) ü sekenāti zerāfet ü letāfet bile édi. Hoş ma‘āş kişi édi. Av ve quşnıñ

(3) rāh u revişini yaḥşı bilür üçün Sultān Hüseyn Mīrzā ekşer bu işlerni anıa rücū‘ qılır

(4) édi. Bedi‘ūzzamān Mīrzā’nıñ muşāhibi édi. Mīrzā muşāhibliğın yād qılıp ta‘rīf qılır

(5) édi. Yana Mīrzā Aḥmed ‘Alī Fārsī Barlas édi. Egerçi şı‘r aytmas édi, hoş-ṭab‘

(6) ü şı‘r-şinās ü zarīf ü yetimçe kişi édi. Yana ‘Abdül Hāliq Bég édi. Fīrüz Şāh Bég,

(7) kim Şāhruḥ Mīrzā’nıñ uluq ri‘āyet qılğan bégi édi, munıñ uluq

(8) atasıdur. Bu cihettin ‘Abdül Hāliq Fīrüzşāh dérler. Bir néçe maḥall H̄ārezm munda édi. Yana

(9) İbrāhīm Dulday édi. İş mebanını ve mülkdārılıq ṭarīqini yaḥşı bilür édi. Muḥammed Burunduq’nıñ

(10) şānī-i isneyni édi yana Zü’l Nūn Arğun édi. Merdāne kişi édi. Sultān Ebū Sa‘īd Mīrzā

(11) qaşıda igelikleride yaḥşı qılıçlar çapqandır. Andın soñra hem

(12) her yeride éligi işke yétipdür, merdānelığıda söz yoq édi. Bir néme télberek kişi

(13) édi. Bizniñ mīrzālarınıñ qaşının Sultān Hüseyn Mīrzā qaşığa bardı. Gür’rı

(14) ve Nekdirī'ni bérđi. Yétmiş séksen kişi bile ol nevāhīde yaşşılar qılıç çaptı. Az az kişi

[172b]

(1) bile qalın qalın Hezāre ve Nekdirī'ni yaşşılar bastı. Hezāre ve Nekdirī'ni ança kişi zabt qılğan émes.

(2) Néçe maşaldın soň Zemīn Dāver'ni hem bérđiler. Oğlı Şāh Şücā 'Argun hem atası bile bile

(3) kiçiklikleride yürüp qılıçlar çaptı. Sulţān Hüseyn Mīrzā atasınıň rađmıǵa ri'āyet qılıp

(4) Qandahār'ni atası bile şerīklig bérđi. Soňra bu ata ođul ol ođul bile ata arasıda

(5) yağılıqlar salıp fitneler qıldılar. Āhir mén Hüsrev Şāh'ni tutup nöker süderidin ayırıp

(6) Kābul'ni Zū'l Nūn Hüsrev Şāh meniň cihetimdin bī-çāre bolup barıp Sulţān Hüseyn Mīrzā'ni

(7) kördiler. Sulţān Hüseyn Mīrzā'ni kördiler. Sulţān Hüseyn Mīrzā'dın soňra köprek ulǵaydı.

(8) Herī'niň dāmen-i kūh vilāyetlerini mişl-i Evbe ve Çahçerān muña bérđiler. Bedi'üzzamān Mīrzā

(9) Muzaffer Mīrzā kim şerīklig pādşāh boldılar, Bedi'üzzamān Mīrzā eşikide bu şāhib-ihtiyār

(10) édi. Muzaffer Mīrzā eşikide Muħammed Burunduq Barlas şāhib-ihtiyār édi. Egerçi merdānelıǵı bar édi,

(11) velī bir néme télberek ve gól kiři édi. Télbe ve gól bolmasa²¹⁹, mundaq hořāmedni qabūl qılıp özini

(12) rüsvä qılır mu? Tafşīli budur kim Herī'de mundaq kim i'tibār u ihtiyār boldı, bir néçe şeyh ü mollā

²¹⁹ H.'de *bolmas* biçimindedir.

(13) aña kélip dérler kim “Quṭb bizniñ bile iḥtilāṭ qıladur. Séñe Hizebrullāh laqab boldı. Sén

(14) Özbeg’ni alğundur.” Bu hoşāmedni inanıp boynıǵa fūṭa salıp şükrler qılıptur. Bādgīs nevāḥīsıde

[173a]

(1) Şıbānī Ḥan kim mīrzālarınñ üstige kélip birini birige qoşqalı²²⁰ qoymay bastı, Zü’l Nūn

(2) yüz yüz élligçe kişi bile Qara Ribāṭ’ta²²¹ Şıbānī Ḥan rūberūsıda²²² uşbu sözge çın tutup

(3) turdı. Qalın kişi yétken bile alıp oq téprediler. Zü’l Nūn’ını alıp öltürdiler.

(4) Pāk-mezheb kişi édi. Namāzını terk qılmas édi. Artuqı namāzlar hem ḥaylī öter édi.

(5) Şatrançǵa köp meş’uf édi. Él bir élig bile oynasa ol ékki bile élig oynar édi.

(6) Her néçük köñli tiler oynar édi. İmsāk u ḥissat²²³ ṭabī’atıda ğālib édi. Yana Dervīş ‘Alī Bég

(7) édi. ‘Alī Şīr Bég’niñ tuqqan inisi édi. Néçe maḥall Belḥ’niñ ḥükümeti munda édi. Belḥ’de

(8) yaḥşı béglikler qıldı. Tīzemağz u bī-hünerraq kişi édi. Sulṭān Ḥüseyn Mīrzā evvel Qunduz

(9) ve Ḥişār üstige kélgende tīzemağzlıǵıdın tuturdılar. Belḥ ḥükümetidin ma’zül boldı.

(10) Tāriḥ-i toqquz yüz on altı mén Qunduz kélgende méniniñ qaşımǵa kélip édi. Mesh u mebhūt

(11) édi, béglik qābiliyyetidin dūr ve içkilik şalāḥiyyetidin mehcūr ğālibā ‘Alī Şīr Bég vāsıṭāsıdın

²²⁰ H.’de *qoşqalı* biçimindedir.

²²¹ H.’de *Qara-Ribatba* biçimindedir.

²²² H.’de *raberūsıda* biçimindedir.

²²³ H.’de *ḥissab* biçimindedir.

(12) munça ri‘āyet tapqandur. Yana Moğol Bég édi. Néçe maħall Herī hükümeti anda édi. Soñra

(13) Esterābād’ını bérðiler. Esterābād’tın ‘Irāq’qa Ya‘qūb Bég qaşığa qaçıp bardı. Yetimçe kişi

(14) édi. Hemīşe qımār qılır édi. Yana Seyyid Bedir édi. Bisyar zor ve asru şirīn-ħarekāt kişi

[173b]

(1) édi. ‘Aceb şahib-uşul kişi édi; ğarīb hūb raqş qılır édi, ğayr-i mükerrer raqş qılır

(2) édi ğālibā ol raqş anıñ iħtirā’i édi. Hemīşe Mīrzā mülāzemetide bolur

(3) édi. Dāyim ħerīf-i şarāb ve hem-şoħbeti édi. Yana İslīm Barlas édi. Türk kişi édi.

(4) Quşçılığını yahşı bilür édi. Ba‘zı işlerni řavrī qılır édi. Ottuz qırq batman

(5) küç yay²²⁴ bile ney atıp taħtadın ötkerür édi. Qabaq meydānıda meydān başıdın çapıp

(6) yaynı tüşürüp qurup atıp qabaqını urar édi. Yana zihġirni bir qarı, bir

(7) yarım qarı rişteġa baġlap riştenin yana bir uçını bir yıġaçqa baġlap alur

(8) ve bu ħālette oqını atıp zihġirdin ötkerür édi. Mundaq ğarīb işleri

(9) ħaylī bar édi. Hemīşe mülāzemet qılır édi. Her şoħbette bar édi. Yana Sulřān Cūneyd Barlas

(10) édi. Soñralar Sulřān Aħmed Mīrzā qaşığa kélip édi. Bu Sulřān Cūneyd Barlas’nın

(11) kim bu tārīħde Cūnepūr hükümeti şirket bile aña ta‘allaqdur atasıdur. Yana Şeyħ Ebū Sa‘īd Ĥan

(12) Dermeyān édi. Bilmen bir uruşta mīrzāġa at kélürüp müdür, ya mīrzāġa

(13) qaşd qılġan ġanīmni def‘ qılıp mudur ol cihettin bu laqab bile mūlaqqab boluptur. Yana

²²⁴ H.’de *ya* biçimindedir.

(14) Bihbūd Bég édi. Burunlar çehre çergesinde hıdmet qılır édi. Mīrzāniñ qazaqlıqlarıda

[174a]

(1) hıdmeti yaqıp Bihbūd Bég'ge bu 'ināyetni qılıp édi kim tamgada ve sikkede anıñ

(2) atı édi. Yana Şeyhim Bég édi Süheylī taħalluş qılır üçün Şeyhim Süheylī dérler édi.

(3) Bir şavr şi'r aytur édi. Qorqu dék elfāz u ma'ānī derc qılır édi anıñ ebyātıdır:

(4) *Şeb-i ğam ğirdbād²²⁵-ı āhım ez cā burd ğerdūnrā*

firo burd ejdehā-yı seyl-i eşkem rub'-ı meskūnrā.

(5) Meşhūrdur kim bir qatla bu beytni Mevlānā 'Abdurrahmān Cāmī'niñ²²⁶ hıdmetide oquptur. Mevlānā

(6) aytıpturlar kim "Mīrzā, şi'r ayta siz, ya ādem qorquta siz?" Dīvān tertīb qılıp édi.

(7) Meşnevīyyātı hem bar. Yana Muħammed Velī Bég édi. Velī²²⁷Bég'niñ kim mezkūr boldı anıñ

(8) oĝlı édi. Āħirler Mīrzā qaşıda uluq bég bolup édi. Bā-vücūd kim uluq bég

(9) édi, hergiz hıdmetini terk qılmas édi. Kéçe ve kündüz eşikte yastanıp édi,

(10) andağ kim aşı ve şılanı dāyim eşikte oq tartılır édi. Mundağ mülāzemet qılır²²⁸

(11) kişi müqerrerdür kim andağ ri'āyet tapqay. 'Aceb belāyīdür bu zamānda birev kim

(12) bég ataldı²²⁹ kéynide bés altı kal u kūrni kördi, teklīfler bile eşikke kéltürmek

(13) kérek. Ol nev' mülāzemet ğod qandadır? Özlerniñ bī-devlethı ğeken Muħammed Velī Bég'niñ

(14) aşı ve şılanı yahşısı édi. Nökeri pür-şaqıq u renge saħlar édi. Faqīr ü miskīnge

²²⁵ H.'de *ğirdbā* biçimindedir.

²²⁶ H.'de *Cāmīni* biçimindedir.

²²⁷ H.'de *VelīVelī* biçimindedir.

²²⁸ H.'de *ur* biçimindedir.

²²⁹ H.'de *ataydı* biçimindedir.

[174b]

- (1) öz éligi bile ğalebe hayr qılır édi. Fuḥṣ-ğūy u bed-zebān kiṣi édi. Tārīḥ-i toqquz yüz on
- (2) yéttide mén Semerqandnı alğanda Muḥammed Velī Bég ve Derviṣ ‘Alī Kitābdār méning qaşımında édiler.
- (3) Ol vaqt iflīc bolup édi, né sözide meze bar édi, né özide munça ri‘āyet qābili
- (4) émes édi ğālibā ḥıdmet anı ol mertebēğa yétkürēndür. Yana Bābā ‘Alī Éşik Aqa édi. Evvel
- (5) ‘Alī Şīr Bég ri‘āyet qılıp béglik mertebesīğa yétkürüp édi. Yūnus ‘Alī, kim bu tārīḥde méniḡ
- (6) qaşımında bég ü muqarreb ü içkidür, zıkrı mükerrer kélğüsidür, munıḡ oğlıdur. Yana Bedreddīn édi.
- (7) Burun Sulṭān Ebū Sa‘īd Mīrzā’nıḡ şadı Mīrek ‘Abdur Raḥīm qaşıda édi. Ḥaylī cüst u
- (8) çespān ékendür. Dérler kim yétti attın saçrağandur. Bu ve Bābā ‘Alī muşāhibler édiler.
- (9) Yana Ḥasan ‘Ali Celāyır édi. Aşl-ı atı Ḥüseyin Celāyır’dur, velī Ḥasan ‘Alī’ğa meşhūrdur. Atası ‘Alī Celāyır’rı
- (10) Babur Mīrzā ri‘āyet qılıp bég qılğandur. Soḡra Yādigār Muḥammed Mīrzā Herī’rı alğanda ‘Ali Celāyır’dın
- (11) uluqraq kişisi yoq édi. Ḥasan ‘Ali Celāyır Sulṭān Ḥüseyin Mīrzā qaşıda quş bēği
- (12) édi. Şā‘ir édi. Ṭufeylī taḥalluṣ qılır édi. Qasīdeni bisyār yahşı aytur édi. Öz zamānında
- (13) qaşīdede serāmed édi. Tārīḥ-i toqquz yüz on yéttide kim Semerqand’rı aldım, méniḡ qaşımğa kélđi.

(14) Bés altı yıl méniñ qaşımında boldı. Méniñ atımğa hem yahşı qaşıdeler ayttı. Bī-bāk u mütlif

[175a]

(1) kişi édi. Çehre saħlar édi. Hemīşe nerd oynar édi. Qımār qılır édi. Yana Hı'āce 'Abdullāh Mervārīd²³⁰

(2) édi. Burun şadr édi. Soñra içki vü muqarreb ü bég bolup édi. Pür-fezāyil kişi édi.

(3) Qānūnnı ança kişi çalmaydur. Qānūnda girift qılmaq munıñ iħtirā'ıdur. Hıḩūḩnı hūb

(4) bitir édi. Ta'līqmı hūbrāq bitir édi. İnşānı hūb qılır édi. Hoş-şoħbet kişi édi. Şi'r

(5) aytur édi. Bēyānī taħalluş qılır édi. Şi'ri özge ħaysiyyetiğa baqa köp firodtur édi, velī şi'rni

(6) hūb tanır édi. Fāsiq ü bī-bāk édi. Fisqmıñ şe'āmetidin ābile²³¹ marazığa giriftār bolup élig

(7) ayaqdın qalıp néçe yıl türlüg türlüg 'azāb u meşaqatlar tartıp²³² uşbu beliyye bile oq

(8) 'ālemdin naql qıldı. Yana Muħammed Seyid Urus édi. Urus Argun, kim Sulṫān Ebū Sa'īd Mīrzā

(9) taħt alğanda uluq ve iħtiyār bég ol édi, munıñ atasıdur. Ol zamānda yahşı

(10) atışlıq yigitler bar édi. Ol serāmedlerdin biri budur. Yayı qatıq, oqı uzun,

(11) bérk²³³ atışlıq ve yahşı atışlıq ékendür. Endeħūd ħükümeti néçe maħallar anda édi. Yana Mīr 'Alī Mīrāħūr

(12) édi. Bu oldur kim Sulṫān Hüseyin Mīrzā'ğa kişi yiberip Yādigār Muħammed Mīrzā'nıñ

(13) ġāfillıǵıda üstige kéltürdi. Yana Seyyid Ħasan Oğlaqçı édi. Seyyid Oğlaqçı'nıñ oǵlı

²³⁰ H.'de *Mervārī* biçimindedir.

²³¹ H.'de *ābla* biçimindedir.

²³² H.'de *tatıp* biçimindedir.

²³³ H.'de *érk* biçimindedir.

(14) Seyyid Yūsuf Bég'niñ inisi édi, ve Mīrzā Ferruḡ atlıq ḡayşiyetliq ve qābiliyyetliq oḡlı

[175b]

(1) bar édi. Tārīḡ-i toqquz yüz on yéttide mén Semerqand'nı alḡanda méniñ qaşımḡa kélip édi. Şi'rni

(2) egerçi kem aytıp édi, velī ṡavrī aytur édi. Uşṡurlāb u nücümni yaḡşı bilür édi. Yaḡşı şoḡbeti

(3) ve iḡtilātı hem yaḡşı édi. Bir néme bed-şarāb édi. Ğacdevān uruşıda öldi. Yana Téḡri Berdi Samançı

(4) édi. Türk ve merdāne ve qılıçlıq bég édi. Belḡ eşikide Nazar Bahadur atlıq Husrev Şāh'niñ

(5) uluq nökerni yaḡşı çapqulap aldı, néçük kim mezkūr boldı. Yana bir néçe Türkmen

(6) bégleri édi kim Mīrzā qaşıḡa kélip ri'āyet tapıp édiler. Burun kélgen bir 'Alī Han Bayındır

(7) édi. Yana Esad Bég ve Tehemten Bég édi. Bular aḡa-ini édiler Tehemten Bég'niñ qızını

(8) Bedi'üzzamān Mīrzā alıp édi kim Muḡammed Zamān Mīrzā andındur. Yana İbrāhīm Çaḡatay édi.

(9) Yana 'Emīr 'Ömer Bég édi. Soḡralar Bedi'üzzamān qaşıda bolur édi. Merdāne ve

(10) Türk ve yaḡşı kişi édi. Ebū'l Fetḡ atlıq bir oḡlı 'Irāq'dın méniñ qaşımḡa kélidi. Bu tārīḡde

(11) hem bardur. Bisyār süst ü bī-cür'et ve bolumsuzdur anıñ dék atadın, munıñ dék

(12) oḡlı! Soḡra kélgenlerdin kim Şāh İsmā'īl 'Irāq ve Āzerbāycān'ḡa mutaşarrıf bolḡanda andın

(13) H̄orāsān k̄elip ʻédiler bir ‘Abdü’l Bāqī Mīrzā édi. Timur Bég neslidindür, Mīrānšāhī’dür.

(14) Burundın bularnıñ nesli ol vilāyetlerğa barıp saltanat dā‘iyasını başlarıdın

[176a]

(1) ıııarıp ol pādšāhlarğa mülāzemet qılıp ri‘āyet tapa k̄elgendürler.²³⁴ Bu ‘Abdü’l Bāqī Mīrzā’nıñ

(2) ‘ammı Timur‘Oşman Ya‘qūb Bég qaşıda uluq ve mu‘teber bég ékendür. Bir nevbet

(3) H̄orāsān üstige qalın çerig qoşup yibermek hayāl hem qılığandır. ‘Abdü’l Bāqī Mīrzā

(4) k̄elgeç Sulṭān H̄üseyn Mīrzā hem yahşı ri‘āyetini qılıp küyev qılıp Sulṭānım Bégim’ni,

(5) kim Muḥammed Sulṭān Mīrza’nıñ anası édi, bérdi. Yana soñra k̄elgenlerdin Murād Bég Bayındırī

(6) édi. Sudūr. Bir Mīr Ser Berehne²³⁵ édi. Endicān’nıñ k̄entleridindür ğālibā

(7) müteseyyiddür. Bisyār hoş-şoḥbet ü hoş-ṭab‘ ü şīrīn-kelām kişi²³⁶ édi. H̄orāsān fużalāsı

(8) ve şu‘arāsı qaşıda anıñ dahli ve sözi mu‘teber ve sened édi. Emīr Ḥamza qaşīdesiniñ

(9) muqābeleside ‘ömri zāyi‘ qılıp uzun uzaq yalğan qışsa bağlaptur. Bu emr muḥālif-i

(10) ṭab‘ u ‘aqldur. Yana Kemāleddīn H̄üseyn Gāzürgehī édi. Egerçi şūfī émes édi, mutaşavvıf

(11) édi. ‘Alī Şīr Bég qaşıda mundaq mutaşavvıflar yığılıp vecd ü semā‘ qılurlar ékendür.

²³⁴ H.’de *k̄elgendüler* biçimindedir.

²³⁵ H.’de *MīrYerBerehne* biçimindedir.

²³⁶ H.’de *kisi* biçimindedir.

(12) Ekşeridin munıñ uşılı yahşıraq égendür gālibā sebab-i ri‘āyeti uşılı boluptur.

(13) Özge dék hayşiyeti yoq édi. Bir taşnīfi bar *Meclisü'l-uşşāq* atlıq. Sulţān Hüseyn Mīrzā'nıñ

(14) atıǵa baǵlap bitiptür. Bisyār süst ve ekşeri yalǵan ve bī-meze yalǵan

[176b]

(1) bī-edebāne harfler bitiptür andaq kim ba‘zıdın tevehhüm-i küfrdür, néçük kim haylī enbiyānı

(2) (‘aleyhimü'l-selām) ve evliyānı mecāzī ‘aşıqlıqqa menşüb qılıp her qaysıǵa ma‘şūq u

(3) maḥbūbī peydā qılıptur. Yana bu ‘aceb gölāne emrīdür kim dībāçede Sulţān Hüseyn Mīrzā

(4) “Özümnıñ taḥrīr ü taşnīfidür” dép bitiptür; kitāb arasında kéltürülgen Kemāleddīn Hüseyn’niñ

(5) eş‘ār u ğazeliyyātınıñ başıda tamām “li-muḥarririhi” bitiptür. Uşbu

(6) Kemāleddīn Hüseyn’niñ ḥoş-āmedidin Zü'l Nūn Arǵun Hizebrullāh’ǵa mūlaqqab boldı.

(7) Vüzerā. Bir Mecdeddīn Muḥammed édi. Şāhruḥ Mīrzā'nıñ yek qaleme dīvānı Hāce Pīr Aḥmed Hānī'nıñ

(8) oǵlı édi. Burunlar Sulţān Hüseyn Mīrzā'nıñ dīvānıda ḥāṭırḥāh

(9) tertīb ü nesaqı yoq édi. İsrāf ü itlāf bisyār bolur édi, né ra‘iyyet ma‘mūr édi,

(10) né sipāhī şākir. Ol furşatta Mecdeddīn Muḥammed Pervāneçi édi. Mīrek dérlér édi. Mīrzā’ǵa

(11) azraq yarmaq mühim bolup dīvānīlerdin tilegende divānīler “Yoqtur, ḥāşıl bolmas”

(12) dép cevāb bérürler. Mecdeddīn Muḥammed ḥāzır ékendür. Tebessüm qılır. Mīrzā cihet şorsa ḥalvet qılıp

(13) köñlidekini ‘arz qılıp dér kim” mīrzā şart qılsalar kim ménıñ éligimni qavī qılıp

(14) sözümdin qılmasalar, az furşatta andaq qılay kim bolğay vilāyet

[177a]

(1) ma‘mūr u ra‘iyyet şākir hizāne mevfūr u sipāhī vāfir bolğay. Mīrzā hem anıñ dilh`āhı

(2) ‘ahd ü şart qılıp tamām Ḥorāsān memālikide anı ihtiyār qılıp cem‘ mühimmātnı anıñ ‘uhdesiğa

(3) qıldı. Bu hem imkānı barıça sa‘y u ihtimām qılıp az furşatta sipāhī vü ra‘iyyetni

(4) rāzī vü şākir qıldı. Hizāneğa hem vāfir yarmaqlar tüşürdi. Vilāyetni ma‘mūr u ābādān qıldı,

(5) velī atışlıq ‘Alī Şīr Bég başlıg cemi‘ bégler ve ehl-i manşib bile zıddāne ma‘āş qıldı. Bu cihettin

(6) barça anıñ bile yaman boldılar. Sa‘y u igvā qılıp Mecdeddīn Muḥammed’ni tutturup

(7) ma‘zül qıldılar. Anıñ ornığa Nizāmü’l Mülk dīvān boldı. Néçe maḥaldın soñ

(8) Nizāmü’l Mülk’ni hem tutturup öltürüp Ḥ`āce Efđal’ni ‘Irāq’dın keltürüp

(9) dīvān qıldılar. Mén Kābul kélgen furşatta Ḥ`āce Efđal’ni bég qılıp édiler.

(10) Dīvānda hem mühr basar édi. Yana Ḥ`āce ‘Aṭā édi. Egerçi alar dék şahib-manşib

(11) u dīvān émes édi, velī cemi‘ Ḥorāsānatta Ḥ`āce ‘Aṭā’nıñ bī-meşvereti hıç

(12) mühim fayşal tapmas édi. Muttaqī vü namāzgüzār ü mütedeyyin kişi édi. Meşgüllıgı hem bar

(13) ékendür. Sulṭān Ḥüseyin Mīrzā’nıñ tevābi‘ ü levāhıqı bular édi kim mezkūr boldı.

(14) Sulṭān Ḥüseyin Mīrzā’nıñ tevābi‘ ü levāhıqı bular édi kim mezkūr boldı Sulṭān Ḥüseyin Mīrzā’nıñ

[177b]

(1) zamānı ‘aceb zamānı édi. Ehl-i fazl u bī-naẓīr éldin Ḥorāsān, bī-taḥşış

- (2) Herī şehri, memlū édi. Her kişiniñ kim bir işke meşğüllüğü bar édi, himmeti vü ğaraızı
- (3) ol édi kim ol işni kemālğa yétkürgey. Bu cümledin bir Mevlānā ‘Abdurrahmān Cāmī
- (4) édi kim zāhir ü bāṭın ‘ulūmıda ol zamānda ol miqdar kişi yoq édi. Şi‘r ḥod u
- (5) ma‘lūmdur. Mollāniñ cenābı andın ‘ālīraqdur kim ta‘rīfqa iḥtiyācı bolğay ğāyeteş
- (6) ḥāṭırğa kéçti kim bu muḥaqqer eczāda teyemmün ü teberrük cihetidin alarnıñ atları mezkūr ve şemme
- (7) sıfatlarıdın meşūr bolğay. Yana Şeyḥü’l- İslām Seyfeddīn Aḥmed édi. Mevlānā Sa‘deddīn Tefṭāzānī’niñ
- (8) neslidindür. Andın²³⁷ Herī Ḥorāsān memālikide şeyḥü’l-islām bola
- (9) kélgendür. Bisyār dānişmend kişi édi. ‘Arabiyye ‘ulūmını ve naqliyye ‘ulūmını ḥüb bilür
- (10) édi. Bisyār muttaqī vü mütedeyyin kişi édi. Egerçi Şāfi‘ī mezheb édi mezāhibni ri‘āyet qılır
- (11) édi. Dérler kim yétmiş yılga yavuq cemā‘at namāzını terk qılmaydur. Şāh İsmā‘īl
- (12) Herī’ni²³⁸ alğanda şehīd qıldı. Alarnıñ neslidin kişi qalması. Yana Mevlānā Şeyḥ Ḥüseyn
- (13) édi. Egerçi Mollā Şeyḥ Ḥüseyn’niñ zuhūr²³⁹ u teraqqīsi Sulṭān Ebū Sa‘īd Mīrzā’niñ zamānıda
- (14) ékendür, çün Sulṭān Ḥüseyn Mīrzā zamānıda hem bar égendür, ol cihetdin
- [178a]
- (1) mezkūr boldı. Ḥikemiyyāt u ‘aqliyyāt u kelām ‘ilmni ḥüb bilür édi. Az elfāzda

²³⁷ H.’de *aydm* biçimindedir.

²³⁸ H.’de *Yerīni* biçimindedir.

²³⁹ H.’de *zuhū* biçimindedir.

(2) köp söz tapıp diqqat bile güft u gū qılmaq anıñ iħtirā‘ıdur. Sulṭān Ebū Sa‘īd Mīrzā’nıñ

(3) zamānıda bisyār muqarreb ü iħtiyār édi. Cemi‘ memālik mühimmātıda

(4) anıñ daħli bar édi. İħtisāb ħod andın yaħşıraq kişi qılğan émeštür.

(5) Şu cihettin kim Sulṭān Ebū Sa‘īd Mīrzā qaşıda muqarreb ékendür, Sulṭān Ĥüseyin Mīrzā’nıñ

(6) zamānıda mundaq bī-nāzīr kişiğe ihānetler yétkürdiler²⁴⁰. Yana

(7) Mollāzāde Mollā ‘Oşmān édi. Kābul tümenleridin Lühüger tümeniniñ Çarħ kéntidindür.

(8) Uluğbég Mīrzā zamānıda on tört yaşıda ders aytqan üçün

(9) “mollā māder-zād” dérlér érgendürler. Semerqand’dın barıp Ka‘be’ni ṭavāf qılıp Herī’ge

(10) kélgende Sulṭān Ĥüseyin Mīrzā men‘ qılıp saħladı. Bisyār dānişmend kişi édi.

(11) Ol zamānda ança dānişmend kişi yoq édi. Dérlér kim ictihād mertebesiga yétkendür,

(12) velī ictihād qılmaydur. Andın menqüldür kim²⁴¹ dér érmiş “Kim kişi bir némeni kim eşitti

(13) yana néçük unuttur?” Qavī ħāfızası bar ékendür. Yana Mīr Murtāz édi. Ĥikemiyyāt u

(14) ma‘qūlātını yaħşı bilür édi. Anıñ üçün bu laqab bile mūlaqqab boluptur kim bisyār

[178b]

(1) rüze tutar ékendür. Şaṭrançğa köp şa‘afı bar égendür. Bu mertebede kim eger ékki ħerīf

(2) uçrasa biri bile şaṭranç²⁴² oynap yana biriniñ étekini tutup olturur ékendür

²⁴⁰ H.’de *yetkürdler* biçimindedir.

²⁴¹ H.’de yer almamaktadır.

²⁴² H.’de *şaṭranĥ* biçimindedir.

- (3) kim k tmegey d p. Yana Moll  Mes‘ud Őirv n   di. Yana Moll  ‘Abd ’l Ğaf r L r Mevl n  ‘Abdurrahm n C m ’niŋ
- (4) hem m r di hem Őagirdi  di. Moll niŋ ekşer muŐannaf tını moll  qaşıda
- (5)  tkerip  di. Nefaĥ tqa Őerĥ yosunluq bir n me bitipt r. ‘Ul m-ı z hir ga bisy r mustaĥzir
- (6)  di. B -v c d-ı ‘ul m-ı z hir , ‘ul m-ı b t n din hem behremend  di. ‘Aceb b -ta‘ayyun u b -tekell f
- (7) kişi  di. Herkimni moll  d seler, anıŋ alıda c zv tartmaqđın
- (8) ‘arı yoq  di. Her ’de derv Ő niŐ n b rseler, anıŋ qaŐıga y tmeg n e qar r 
- (9) yoq  di. M n H r s n barganda Moll  ‘Abd ’l Ğaf r mar z  di. Moll niŋ mez rını
- (10)  av f qılğanda Moll  ‘Abd ’l Ğaf r’niŋ iy detiĥa barıp  dim. Moll niŋ medresesinde
- (11)  di. N ce k ndin soŋ uşol mar z bile oq naql qıldı. Yana M r Cem ledd n Muĥaddis
- (12)  di. H d Ő ‘ilmini H r s n’da anĥa bil r kişi yok  di. H yl  mu‘ammerd r. Bu t r hqaĥa tirig
- (13)  di. Yana M r ‘Aĥ ’ull h MeŐhed   di. ‘Arabiyyet ‘ilmini yaĥŐi bil r  di. Q fiyede²⁴³ bir F rs 
- (14) ris le bitipt r. ‘Ayb  budurur kim emsile    n tam m  ziniŋ eby tını

[179a]

- (1) k lt r pt r. Yana her beytidin burun  un n ki der n²⁴⁴ beyt-i bende lafzını l zım tutuptur.
- (2) Q fiye ris leside ba‘z  mu‘ rizleri m vecceh dahller qılıpturlar. Yana Őan yi‘-i Şi‘rde *Bed yi‘ ’l-Őan yi‘*

²⁴³ H.‘de *q fiyed* bi imindedir.

²⁴⁴ H.‘de *der n* bi imindedir.

(3) atlıq risāle bitiptür. Həylī yahşı bitiptür. Mezhebide inhirāfī bar ékendür. Yana Qādī İhtiyār

(4) édi. Qādīlıqını hüb qıldı. Fıqhdə bir Fārsī risāle bitiptür. Təavr risāledür.

(5) Yana her məzmün bile iqtibās üçün āyāt-ı kelāmını cem‘ qılıptur. Murgab’ta mīrzālar bile

(6) mülāqāt qılğanda Qādī İhtiyār ve Muḥammed Mīr Yūsuf bile kélip ménı kördiler. Bāburī haṭṭıdın

(7) sor çıqtı. Müfredātını tiledi. Bitidim. Uşol meclisde müfredātını oqup qavā‘idini

(8) tilep némeler bitidi. Yana Mīr Muḥammed Yūsuf édi. Şeyhü’l-islāmın şāgirdi édi.

(9) sonra şeyhü’l-islām öziniñ yeride anı neseb qıldı. Ba‘zı meclisde şeyhü’l-islām

(10) Qādī İhtiyār yoqqarı oturur édi, ba‘zı meclisde bu. Soñralar sipāhīlıq bile serdārlıq

(11) işige andaq meftün u meş‘ūf édi kim bu ékki işdin özge anıñ

(12) elfāzıdın né ‘ilm ma‘lūm bolur édi ve anıñ kelāmıdın né fehm mefhūm egerçi her ékkelesidin

(13) naşīb ü behresi yoq édi. ‘Āqıbet uşbu dağdağalardın māl u cānı

(14) ve hānūmānı berbād bardı. Şī‘ī ékendür. Şu‘arādın. Bu cem‘niñ hem serāmed ü serdefteri

[179b]

(1) Mevlānā ‘Abdurrahmān Cāmī édi. Yana Şeyḥim Süheylī ve Ḥasan ‘Alī Tufeylī Celāyir édi kim atları

(2) ve şıfatları Sulṭān Ḥüseyin Mīrzā’nıñ bégleri ve içkileri cergeside mezkūr u

(3) meşūr boldı. Yana Āşafī édi. Vezīrzāde üçün Āşafī taḥalluş qılıptur. Şi‘ri reng

(4) ü müfīdin ḥālī emestür, egerçi ‘ışq u ḥāldin bī-behredür. Öziniñ da‘vāsı

(5) bu édi kim “Mén hergiz hiç ğazelimni yığışturmaq vādīsıde bolmadım” ğālibā tekellūf bolğay.

(6) Bu ğazelliyātnı inisi ya qarābeti cem‘qılıptur, ğazeldin özge nev‘ şı‘r kem aytıptur.

(7) Mén H̄orāsān barganda mülāzemet qılıp édi. Yana Bennāī édi. Herīlig’dür. Atası

(8) Üstād Muḥammed ser-bennā üçün mundaq taḥalluṣ qılıptur. Ğazelide reng ü hāl bardur.

(9) Dīvān tertīb qılıptur. Meṣnevīleri hem bar. Bir meṣnevīsi bar, mīveler bābıda, müteqārib

(10) baḥride. Bī-muḥaṣṣal néme déptür. Bīkārī qılıptur. Yana bir muḥtaṣar meṣnevīsi bar, ḥafīf bahrıda.

(11) Yana bir uluĝraq meṣnevīsi bar: Ol hem ḥafīf baḥride. Bu meṣnevīni soñralar tüketip

(12) édi. Burunlar mūsīqīdın bī-ḥaber ékendür. Bu cihettin ‘Alī Şīr Bég ta‘n qılır

(13) ékendür. Bir yıl Mīrzā Merv’ğa qıṣlay barganda ‘Alī Şīr Bég hem barur. Bennāī Herī’ge qalur.

(14) Ol qıṣ mūsīqī meṣk qılır. Yazĝaça ança bolur kim işler baĝlar. Yaz Mīrzā Herī’ge

[180a]

(1) kélgende şavt u naqş ötkerür. ‘Alī Şīr Bég ta‘accüb qılıp taḥsīn qılır. Mūsīqīde ṭavr işler

(2) baĝlaptur. Ol cümledin bir naqşı bar, Nuhr Reng’ğa mevsüm. Toqquz rengniñ tükenişi

(3) ve naqşınıñ yillesi rāsttadır. ‘Alī Şīr Bég’ge ḥaylī mu‘āriz ékendür. Bu cihettin

(4) ḥaylī cefālar tarttı. Āḥir tura²⁴⁵ almay ‘Irāq ve Āzerbāycān’ğa Ya‘qūb Bég qaşıda bardı.

(5) Ya‘qūb Bég qaşıda yaman émes édi. Herīf-i meclis bolup édi. Ya‘qūb Bég

(6) ölgendin soñ ol vilāyetlerde turmay Herī’ge kélđi. Henüz zerafet ü ta‘arruzı

²⁴⁵ H.‘de *tur* biçimindedir.

(7) bar édi. Ol cümledin biri budur kim bir kün şaṭranç²⁴⁶ mecliside ‘Alī Şīr Bég ayağını uzatur.

(8) Bennāī’niñ kötige yétkür. ‘Alī Şīr Bég muṭāyebe bile dér kim ‘*Aceb belīnist der: Herī eger pāy derāz*

(9) *mīkunī, be kün-i şā’ir mīrased. Bennāī dér kim “Eger cem’ mīkunī hem be kün-i şā’ir mīrased.”* Āḥir bu zerafetleridin

(10) yana Herī’din Semerqand ‘azīmeti qıldı. ‘Alī Şīr Bég’ge qalın némeler iḥtirā’ qılıp édi,

(11) ve yaḥşı némeler iḥtirā’ qılıp her kişi kim her işte bir néme peydā qıldı ol némeniñ revāc

(12) revnaqı üçün ‘Alī Şīr Bég ‘alī şīrī dér édi. Ba’zı zerafet bile ‘Alī Şīr Bég’ge isnād qılurlar

(13) édi, néçük kim ‘Alī Şīr Bég qulağ ağırıǵıda yağlıq bağlağan üçün ḥatunlar kök

(14) yağlıqını qıyıq bağlağanı “nāz-ı ‘alī şīrī” at qoydılar. Bu cümledin Bennāī Herī’din ‘azīmet qılır

[180b]

(1) vaqt eşeki üçün pālānduzǵa ğayr-i mükerrer pālānī buyurur. Atını ‘alī şīrī meşhūr boldı.

(2) Yana Seyfī Buḥārī édi. Fi’l-cümle mollālıǵı bar édi. Oquğan kitāblarınñ mufaşşalını

(3) élge körsetip mollālıǵını işbāt qılır édi. Dīvān tertīb qılıptur. Yana bir dīvānı hem bar

(4) kim cemi’ ḥarfegerler üçün aytıptur. Meşelni köp atıptur. Meşnevīsi yoqtur, néçük kim

(5) bu qıt‘ası aña dāldur:

Meşnevī gerçi sünnet şı’reṣt

²⁴⁶ H. de *şaṭranḥ* biçimindedir.

men ğazel farz-ı ‘ayn mīdānem.

(6) *Penç beytī ki dilpezīr buved*

bihter ez Ğamseteyn mīdānem.

Bir Fārsī ‘arūzı bar. Bisyār kem

(7) sühendür; bir hisāb bile asru pür-sühendür. Kem-sühen bu ma‘nā bile kim kéreklig némelerni bitimeydür;

(8) pür-sühen bu ma‘nā bile kim revşen ü zāhir kelimelerni nüqte vü i‘rābığaça bitiptür. Çağırnı yaman

(9) içer ékendür. Bed-şarāb égendür. Muħkem zırb-i muştı bar égendür. Yana ‘Abdullāh Meşnevīgūy

(10) édi. Cām’dındur. Mollānıñ ħāherzādesi bolur. Taħalluşı Hātifī édi. Ğamse muqābeleside

(11) meşnevīler aytıptur. *Heft Peyker* muqābeleside ayıtqan meşnevīsiga *Heft Munzar* at qoyuptur.

(12) *İskendernāme*²⁴⁷ muqābeleside *Timurnāme* aytıptur. Bu meşnevīleridin *Leylī vü Mecnūn* meşhūrraqdur,

(13) egerçi leţāfeti şöhretiçe yoqtur. Yana Mīr Ğüseyn Mu‘ammā’ī édi. Ğālibā mu‘ammāni ança hıçkim ayıtqan

(14) émes. Hemīşe evqātı mu‘ammā fikriğa maşrūf ékendür. ‘Aceb faqīr ü nā-murād u bī-bed kişi égendür.

[181a]

(1) Yana Mollā Muħammed Bedaħşī édi. İşkemiş’ındür. İşkemiş Bedaħşān dāhili émes: ‘acebdür kim Bedaħşī

(2) taħalluş qılıptur. Şi‘ri bu mezkūr bolğan şā‘irlerniñ şi‘riçe yoqtur. Mu‘ammāda risāle bitiptür. Mu‘ammāsı

²⁴⁷ H.’de *Skendernāme* biçimindedir.

(3) hem haylī yaḥşı émes. Hoş-şoḥbet kişi édi. Semerqand'ta maña mülāzemet qılıp édi. Yana Yūsuf Bedī'ī

(4) édi. Fergāna vilāyetidindür. Qaşīdeni yaman aytmas ékendür. Yana Āhī édi. Ğazelni ṭavrī

(5) aytur édi. Soñralar İbn-i Hüseyn Mīrzā qaşıda bolur édi. Şāhib-dīvāndur. Yana Muḥammed Şāliḥ édi.

(6) Çāşnīlıq ğazelleri bar, egerçi hem-vārlığı çāşnīsiçe yoqtur. Türkī şi'ri hem bar; yaman

(7) aytmaydur. Soñra Şıbānī Ḥan qaşığa kélip édi. Fi'l-cümle ri'āyet qılıp édi. Şıbānī Ḥan'nın

(8) atığa bir Türkī meşnevī bitiptür, remel-i müseddes maḥbūn veznide kim Sübha vezni²⁴⁸ bolğay.

(9) Bisyār süst ü firodtur. Anı oquğan kişi Muḥammed Şāliḥ'nin şi'ridin bī-i'tiqād bolur.

(10) bir yaḥşı beyti budur:

Boldı tenbelğa vaṭan Fergāna

qıldı Fergāna'nı Tenbelḥāne.

(11) Endicān vilāyetini “Tenbelḥāne” hem dérler. Ol meşnevīde munça beyt ma'lūm émes kim bolğay.

(12) Şerīr²⁴⁹ ü zālim²⁵⁰-ṭab' u bī-rahm kişi édi. Yana Şāh Hüseyn Kāmī édi. Munıñ şi'rleri hem yaman

(13) émes: ğazel-güydur ğālibā dīvānı hem bardur. Yana Hilālī édi. Bu tārīḥde hem bardur.

(14) Ğazelleri hem-vār u rengīn ü kem-ḥaşedür. Dīvānı bardur. Bir meşnevīsi bar, ḥafīf baḥride,

²⁴⁸ H.'de *zeni* biçimindedir.

²⁴⁹ H.'de *terīr* biçimindedir.

²⁵⁰ H.'de *ṭālim* biçimindedir.

[181b]

- (1) *Şāh u Dervīş*’qa mevsūm. Egerçi ba’zı beytleri *ṭavrī vāqi*’ boluptur, velī bu meşnevīniñ
- (2) maźmūnı ve üstühān-bendliğı bisyār kāvāk u *ḥarābtur*. Şu’arā-yı ma-tekaddem ‘ısq u ‘āşıqlıq
- (3) üçün meşnevīler kim aytıpdurlar ‘āşıqlıqni érge ve ma’şūqluqni *ḥatunğa* nisbet qılıpturlar.
- (4) Hilālī dervīşni ‘āşıq qılıptur ve şāhnı ma’şūq. Ebyātı kim şāhnıñ ef’āl
- (5) u aḥvālide déptür *ḥāşıl* kim şāhnı celebī vü fāḥişe qılıptur. Öz meşnevīsiniñ maşlaḥatığa
- (6) bir yigitini ve yana şāh yigitini bisyār bī-şürettur kim celebler ve fāḥişeler *dék ta’rīf* qılğay.
- (7) Bisyār qavī ḥāfızası bar émiş. Ottuz qırq miñ beyt yādıda bar émiş. Dérler
- (8) kim *Ḥamseteyn*’niñ ekser-i ebyātı yādıda bar. ‘Arüz u qāfiye vü şı’r ‘ilmığa müstaḥzırdür. Yana Ehlīdür
- (9) ‘Āmmī’dür. Şı’rleri yaman émes. Dīvānı hem bardur. Ḥoşnivīslerdin. Egerçi *ḥaylī*
- (10) kişi bar édi, velī barınıñ serāmedi *nesh-ta’līqde* Sulṭān ‘Alī Meşhedī édi. Mīrzā üçün
- (11) ‘Alī Şır Bég üçün qalın kitābetler qıldı. Her künde ottuz beyt Mīrzā üçün ve yégirme beyt
- (12) ‘Alī Şır Bég üçün bitir²⁵¹ édi. Muşavvirlerdin. Behzād édi. Muşavvirlıq işini bisyār nāzik qıldı,
- (13) velī saqalsız élniñ çehresiniñ yaman açadur: *ğabğabını köp uluğ tartadur*.
- (14) Saqallıq kişini yahşı çehresi guşāylıq qıladur. Yana Şāh Mużaffer édi. Taşviri köp nāzik qılur

²⁵¹ H.’de *biti* biçimindedir.

[182a]

- (1) édi. Teşhîrni hüd güzerā nāzik qılır édi. Hāylī ‘ömr tapmadı. Teraqqī maḥalıda oq ‘ālemdin
- (2) bardı. Ehl-i nağmedin. Qānūnnı H̄āce ‘Abdullāh Mervārī’çe kişi çalmas édi, néçük kim
- (3) mezkūr boldı. Yana Qul Muḥammed ‘Ūdī édi. Ğiçekni hem hūb çalur édi. Ğiçekke bu üç qıl
- (4) taptı. Nağmedin ve ehl-i sāzdın hīçkim munça köp ve hūb peşrev bağlağan émeştür. Peşrevdin
- (5) özge işlerde munça émeştür. Yana Şeyhī Nāyī édi: ‘Ūdnı ve Ğiçekni hem hūb
- (6) çalur ékendür. On ékki on üç yaşdın beri neyni hūb çalur égendür. Bir nevbet
- (7) Bedī‘üzzamān Mīrzā’nıñ şöhetide bir işni neydin hūb çıkarur. Qul Muḥammed Ğiçekde ol²⁵²
- (8) işni çıkara almas. Dér kim “Ğiçek nāqış sāzdur.” Şeyhī fi’l-hāl Qul Muḥammed’niñ éligidin
- (9) Ğiçekni alıp ol işni Ğiçekde hūb u pākīze çalur. Şeyhī’din yana bir néme rivāyet qıldılar.
- (10) Nağamātqa andaq müstaḥzır ékendür kim her nağme kim éşitse dér égendür kim fulānıñ fulān
- (11) perdesi muña āhengdür, velī hāylī iş bağlamaydur. Bir ékki naqşī andın dérlér. Yana
- (12) Şāh Qulı Ğiçekī édi. ‘Irāqī’dür. H̄orāsān’ğa kélip sāz meşk qılıp teraqqī qıldı. Hāylī naqş
- (13) u peşrev ve işler bağlaptur. Yana H̄üseyn‘Ūdī édi. ‘Ūdnı mezeliq némeler aytur édi.
- (14) ‘Ūdnıñ tārlarını yeke qılıp bu çalıptur. ‘Aybı bu édi ki bisyār nāz bile çalur édi.

²⁵² H.’de *on* biçimindedir.

[182b]

- (1) Şībānī Hān bir nevbet sāz buyurup²⁵³ tekellūf qılıp hem yaman çalır hem öz sāzını kéltürmey²⁵⁴
- (2) yaramas sāz kéltürür. Şībānī Hān fehmler. Buyurur kim şöhbette oq galebe gerdeniler urarlar.
- (3) Şībānī Hān'nıñ 'ālemde bir yaǵşı işi kim bar budur. Fī'l-vāqi' hūb barur. Uşmundaq
- (4) nāzik merdeklerge mundın köprek sezā kérek. Yana muşanniflerdin. Ğulām Şādī édi. Şādī H'ānende'niñ
- (5) oǵlı édi. Egerçi sāz çalır édi, velī bu sāzendeler çergeside çalmas
- (6) édi. Yaǵşı şavtları ve hūb naqşları bar. Ol zamānda ança naqş u şavt baǵlar kişi
- (7) yoq édi. Āhir Şībānī Hān Qazān Hānı Muḥammed Hān'ğa yiberdi. Yana ḥaberi kélmedi. Yana
- (8) Mīr 'Azū édi. Bu sāz çalmas édi. Muşannif édi. Egerçi az iş baǵlaptır, velī mezeliq işleri
- (9) bar. Bennāī muşannif édi. Yaǵşı şavt u naqşları bardur. Yana bī-naẓīr éldin bir Pehlivān Muḥammed Ebu Sa'īd
- (10) édi. Küştigīrlıqda ḥod serāmed édi. Şi'r hem aytur édi ve şavt u naqşlar hem
- (11) baǵlar édi. Çārgāh'da bir yaǵşı naqşı bar. Ḥoş-şöhbet kişi édi. Küştigīrlıq bile munça ḥaysiyyetni
- (12) cem' qılmaq ğarābeti bar. Sulṭān Ḥüseyin Mīrzā 'ālemdin naql qılğanda mīrzālardın
- (13) Bedī'üzzamān Mīrzā ve Muzzaffer Ḥüseyin Mīrzā ḥāzır édiler. Çün sévgülüg oǵul Muzzaffer Ḥüseyin Mīrzā
- (14) édi, ve Muḥammed Burunduq²⁵⁵ Barlas şāhib-iḥtiyār bég édi. Atekesi édi, anası Ḥadice Bégim édi,

²⁵³ H.'de *buyuru* biçimindedir.

²⁵⁴ H.'de *kéltüme*y biçimindedir.

[183a]

- (1) mīrzānıñ i'tibārılıq ھاtunı édi, mīrzānıñ éli hem Muẓaffer Mīrzā'ğa rücū ھاylı
- (2) bar édi. Bu cihetlerdin Bedī'üzzamān Mīrzā tereddüd qılıp kélmes ھاyalı²⁵⁶ édi.
Muẓaffer Mīrzā
- (3) ve Muħammed Bég özleri atlanıp barıp tereddüdni Mīrzānıñ könlidin ref' qılıp
- (4) Bedī'üzzamān Mīrzā'nı kélürdiler. Sulṭān Ĥüseyin Mīrzā'nı Herī'ge kélürüp
pādşāhāne
- (5) resm ü āyin bile ber-dāšte qılıp medreside defn qıldılar. Bu furşatta Zü'l Nün
Bég
- (6) hem ھاzır boldılar. Muħammed Burunduq Bég, Zü'l Nün Bég ve yana Sulṭān
Ĥüseyin Mīrzā'dın
- (7) qalğan ve bu mīrzālar bile bolğan bégler yığılıp ittifāq qılıp Bedī'üzzamān
Mīrzā
- (8) bile Muẓaffer Ĥüseyin Mīrzā'nı Herī tahtıda be-şirket pādşāh qıldılar.
Bedī'üzzamān Mīrzā
- (9) eşikide²⁵⁷ şāhib-iħtiyār Zü'l Nün Bég, Muẓaffer Mīrzā eşikide²⁵⁸ şāhib-iħtiyār
- (10) Muħammed Burunduq Bég. Bedī'üzzamān Mīrzā cānibidin şeyħ dārūğası Şeyħ
'Alī Tağāyī, Muẓaffer Mīrzā
- (11) ھاrafıdın Yūsuf 'Alī Kökeldaş. Bu ġarīb emri édi: Hergiz pādşāhlıqda
- (12) şirket²⁵⁹ eşitilgen émes Şeyħ Sa'dī söziniñ maźmünınıñ ħilāfı vāqi' boldı
- (13) néçük kim *Gülistān*'da kélürüptür *deh dervīş der ġilīmī be-ħuspend u du*
pādşāh
- (14) *dér iqlīmī neguncend* Muħarrem ayı Özbek def'i cihetidin [...]

²⁵⁵ H.'de *Buruq* biçimindedir.

²⁵⁶ H.'de *ھاyal* biçimindedir.

²⁵⁷ H.'de *eşikid* biçimindedir.

²⁵⁸ H.'de *eşikid* biçimindedir.

²⁵⁹ H.'de *tirket* biçimindedir.

2. 1. Arapça ve Farsça İbareler

ده درویش در گایمی بخشپند و دو پادشاه در اقایمی نگنجد.

Deh dervīṣ dēr gilīmī biḥuspend u pādšāh dēr iqlīmī neguncend

(On dervīṣ bir kilimde uyr; fakat iki dervīṣ bir iklime sığmaz.) 121a/10

نیم نانی گر خورد مرد خدای

بذل درویشان کند نیمی دگر

ملك اقلیمی بگیرد پادشاه

همچنان در بند اقلیمی دگر

Nīm nānī ger h'ared merd-i Hudāy

bazl-i dervīṣān kuned nīmī dige.

Mülk-i iqlīmī bigired pādšāh

hemçunān dēr bend-i iqlīmī dige.

(Dindar bir adam, bir ekmeğin yarısını kendisi yerse, diğer yarısını fakirlere verir; bir iklimi zapteden bir padişah, başkalarını zaptetmek arzusundan kendini alıkoyamaz.) 121a/11-12

“ān güzerrā āb burd.”

آن گذر را آب برد.

(O geçidi su götürdü.) 124a/6

قل اللهم ما لك اللك توتى ا لك من تشاء و تنزع ا لك ممن تشاء و تعز من

تشاء تذل من تشاء و بيدك الخير انك على كل شىء قدير.

Qul: allahümme, mālike'l-mülk, tu'ti'l-mülke men teşā'u ve tenzi'ü'l-mülke mimmen teşā'u ve tu'izzu men teşā'u ve tuzillu men teşā . Bi-yedike'l-ḥayr, inneke 'alā külli şey'in qadīr.

(Söyle: — “Ey mülke sâhip olan Allahım. Sen istediğine mülkü verirsin ve istediğinden de alırsın. Sen istediğini tâziz ve istediğini tezlil edersin. Hayır elindedir. Sen her şeye kadirsin”.) 124a/11-12

تو سهیلی تا کجا تابی و کی طالع شوی؟

چشم تو بر هر که می افتد نشان دواتست.

Tu Süheyli tā kucā tābī vü key ṭālī' şavī?

Çeşm-i tu ber her ki mî-üftad nişân-ı devletest.

(Sen Süheyil yıldızısın; nerde parlar ve ne vakit ışık saçarsan, gözün her nereye isabet ederse, devlet nişanesidir.) 125a/13

ای خوش آن وقت که بی پ و سر ایامی چند

ساکن کاکند بودیم به بدنامی پند

Ey hoş ān vaqt ki bî-yār ser eyyāmī çend

sākin-i Gülkine būdīm be bednāmī çend.

(O zamanlar ne hoş idi; serbest olarak, birkaç gün Gülkine'de, birkaç bednam ile birlikte, oturmuştuk.) 128b/2

بخور در ارگ کابل می، بگردان کاسه پی در پی

که هم کو هست و هم دریا و هم شهر است و هم صحرا.

Bihver dér erg-i Kābul mey, begerdān kāse pey dér pey

ki hem kūhest ü hem derya vü hem şehir est ü hem şahrā.

(Kābil erkinde şarap iç ve arkası arkasına kadeh devret; zira orası hem dağ, hem derya, hem şehir ve hem de sahradır.) 129a/2

لذت می مست داند

هوشیاران را چه حظ؟

Lezzet-i mey mest dāned

hoşyārānrā çi hazz?

(Şarabın lezzetini sarhoş bilir; akli başında olan ondan zevk alır.) 129b/11

دروازد شهر را توان بست

نتوان دهن مخا لفان بست.

dervāze-yi şehrrā tavān best

netavān dehen-i muḥalīfān best.

(Şehrin kapısı bağlanabilir fakat muhaliflerin ağzı bağlanamaz.) 144b/5-6

تو بد کنند خود را بروز گار سپر
که روزگار ترا چا کریست کینه گزار

*Tū bedkūnende-yi ḥodrā be rūzgār sipār
ki rūzgār turā çākirišt kīnegūzār.*

(Sana kötülük edeni kadere ısmarla; zira kader, senin intikam alıcı bir hizmetkârındır.) 160a/3

عمری بصالح می ستودم خود را
در شیوئ زهد می نمودم خود را.
چون عشق آمد کدام زهد و په صالح؟
المنناتوللا ازمودم خود را.

*‘Ömrî be şalâḥ mîsutüdem ḥodrā
Dér şîve-yi zühd mînumüdem ḥodra .
Çün ‘ışq âmed, kudām zühd ü çî şalâḥ?
Alminnatu lillâḥ âzmüdem ḥodrâ.*

(Bütün bir ömür kendimi salâḥ ile öğdüm ve zühd yolunda gösterdim. Zühd hangisi imiş, salâḥ ne imiş, aşk gelince, Allaha şükür olsun, kendimi denedim.) 164a/5-6

در گذر دیدم پری روئی. شدم دیوانه اش.

چیست نام او؟ گجا بشد، ندانم جنه اش

Dér güzer dīdem perīrūyī. Şudem dīvāne-eş .

Cīst nām-i u? Kucā bāşed, nedānem, hāne-eş?

(Geçerken bir peri yüzlüyü gördüm ve onun divânesi oldum; adı nedir evi nerededir, bilmiyorum.) 166a/9

آلوده گردی، زی صید که گشتی؟

غرق عرقی، دردل گرم که گشتی؟

Ālūde-yi gerdī: zi pay-i şayd ki geştī?

Ġarq-i ‘araqī: dēr dil-i germ-i ki güzeştī?

(Toza bulanmışsın, kimi avlamak için gezip tozdun; tere boğulmuşsun, kimin hararetle gönlünden geçtin.) 166b/14

زن بد در سرای مرد نکو

هم درین عالم است دوزخ او.

Zen-i bed dēr serā-yi merd-i nikū

hem derīn ‘ālem est dūzah-ı ū.

(İyi bir erkeğin evinde kötü bir karısı olursa, o erkeğin cehennemi bu dünyada demektir.) 169a/1

شب غم گردباد آهم از جابرد گردونرا
فرو برد ازدهای سیل اشکو ربع مسکونرا.

Şeb-i ğam girdbād-ı āhım ez cā burd gerdūnrā

firo burd ejdehā-yı seyl-i eşkem rub‘-i meskūnrā.

(Gam gecesinde ahlarımın girdibadı gökü yerinden oynattı; gözyaşlarımın seli ejderhası, rub-ı meskûnu (dünyanın insanlarla meskûn olan kısmını) yuttu.) 174a/4

چنانکه درین بیت بنده

“Çunān ki derīn beyt-i bende”

(Bendenizin bu beytinde olduğu gibi) 179a/1

عجب بلئیست در هری اگر پای دراز میکنی بکون شاعر میرس. بنای
میگو ید که اگر جمع میکنی هم بکون شاعر میرسد.

‘Aceb belīnist der: Herī eger pāy derāz mikunī, be kūn-i şā‘ir mīrased. Bennāī dēr kim

“Eger cem‘ mīkunī hem be kūn-i şā‘ir mīrased.”

(Olur belâlardan değildir; Herat’ta ayağını uzatsan, mutlaka bir şâirin arkasına ulaşır der. Bennâî, eğer geri çekersen, yine bir şâirin arkasına ulaşır.) 180a/8-9

مسنوی گریه سننات شعر است
من غزل فرض عین میدانم.
پنج بیٹی[□] که دلپذیر بود
بهر از خمستین میدانم.

Meşnevî gerçi sünnet şi‘rest

men gazel farz-ı ‘ayn mîdānem.

Penç beytî ki dilpezîr buved

bihter ez Hamseteyn mîdānem .

(Vâkıa mesnevi şiirin sünnetidir, ben gazeli farz-ı ayın biliyorum; gönlü teşhir eden beş beyit, bence iki hamseden daha iyidir.) 180b/5-6

ده درویش در گایمی بخشیند و در پادشاه در اقایمی نگنجد.

Deh dervîş der gilîmî be-ḥuspend u du pādşāh dēr iqlîmî neguncend

(On dervîş bir kilimde uyur, hâlbuki iki padişah bir iklimde sığamaz.) 183a/13-14

3. DİZİN SÖZLÜK

A

āb < Far. Su

ā. 130b/12, 130b/13, 160b/12

ā.+qa 151a/10

ā.+da 160b/14

ā.+ları 141a/7

ā. pāyān-ı 128a/13

ābādān < Far. Bayındır → **ābdān**

ā. 123a/2, 125b/3, 139a/3

ā. qıl- 177a/4, 139a/4

ābādānlık < Far.+T. Bayındırlık,
mamurluk

ā.+ları 141b/12

ābdān < Far. Bayındır → **ābādān**

ā.126a/3, 152b/12, 152b/13, 156a/7,
156b/4, 157b/1

āb-ı engūr < Far. Bir üzüm çeşidi

ā. 129b/9

ābile < Far. Zührevi; suççeği, sivilce

ā. 175a/6

‘**aceb** < Ar. Garip, şaşılacak şey

‘a. 124a/12, 134a/7, 135a/14,
141b/7, 144b/3, 149a/10, 153a/8,
157a/10, 165b/9, 170b/1, 173b/1,

174a/11, 176b/3, 177b/1, 178b/6,
180b/14

‘**a.+dür** 181a/1

‘**a.+tür** 141a/9, 169b/14

‘**āciz** < Ar. Güçsüz, zayıf

‘ā. 147a/13

‘ā. bol- 147b/1

‘ā. qıl- 124b/4

aç < ET *aç* (EDPT, 17) Aç, doymamış

a. 122b/6

aç < ET *aç-* (EDPT, 18) Açmak

a. -adur 181b/13

a. -arlar 138b/12, 143b/6, 144a/5

a. -ip 143b/6

açıl- < ET *aç-(X)l-* (EDPT,26)

Açılmak

a.-urlar 137a/8

a.-ğan 137a/7

açlık < *açlık* (EDPT, 26) Açlık

a.+dın 159a/11

adam Adam, insan → **ādem**

a.+ı 126b/13

ādem < Ar. Adam, insan → **adam**

ā. 174a/6

ādemiyāne < Ar.+ Far. Adamca,
erkekçe

a.170a/8

Afgānī < Ar. Arapça

a. 131b/5, 146a/12

a.+dür 139b/7

āftāb < Far. Güneş

ā. 125a/14, 145a/10

āftābe < Far. Su ibriği

ā.+de 160b/5

‘afv < Ar. Af, bağışlama

‘a. qıl- 158b/8

ağa < Moğ. Ağabey; efendi

a. 122a/2, 166b/11

a.+sı 144a/10, 158a/13, 167b/11

a.+sınıñ 123a/11, 168a/13

a.+sığa 127a/2

a.+sıdın 127a/3

a.+larıñ 124b/6

ağa-ini < Moğ.+T. Erkek kardeşler,

akrabalar

a. 121b/4, 175a/7

a.+si 162a/4, 166b/11

a.+ler 122a/3

ağ(1)z < ET *ağız* (EDPT, 98) Ağız

a.+nıñ 144a/1, 144a/4

a.+ğa 160a/11

a.+tı 143b/10

a.+ıdur 134b/5

a.+ını 143b/11, 143b/13, 143b/14,
144a/2

a.+ıda 160a/7, 160a/14

a.+ıdın 143b/12, 143b/14, 144a/1,
144a/2

ağrı < ET *ağrı* (EDPT, 91) Ağrı

a.+ğıda 180a/13

ağrıt < ET *ağrıt-* (EDPT, 91) Ağrıtmaq

a. -ur 168b/14

āh < Far. Dert

ā.+ım 174a/4

‘ahd < Ar. Söz verme, yemin

‘a. 144a/9

‘a. bol- 123a/12, 124b/8

‘a. qıl- 123a/10, 177a/2

āheng < Far. Uygunluk, düzen

ā.+dür 182a/11

āhir < Ar. Son

ā. 121b/10, 126a/3, 127b/14, 155b/9,
156a/1, 159a/11, 168b/14, 170b/5,
172b/5, 180a/4, 180a/9, 182b/7

ā.+i 163b/2

ā.+ler 164a/7, 174a/8

ā.+leride 142a/9

aḥlāq < Ar. Ahlak, huy

a. 159b/5, 166a/12, 164a/14

a.+tı 166b/7

aḥşam < T.+Far. Akşam

a. 145b/3, 148b/7, 148b/13, 149a/14

a.+ı 124b/5, 152a/12, 159a/1

aḥtarmaq Araştırmak, aramak

a.+nı 158a/4

aḥyānā < Ar. Ara sıra, zaman zaman

→ **aḥyānen**

a. 129a/14

aḥyānen < Ar. Ara sıra, zaman zaman

→ **aḥyānā**

a. 164a/12

aq < ET *aq* (EDPT, 75) Ak, beyaz

a. 129a/10, 142a/1, 142a/2, 148a/10,
149b/2, 164a/11, 167b/3

aq- < ET *aq-* (EDPT, 77) Akmak

a.-ar 132a/13, 134a/3, 136b/4,
143b/5, 149a/11, 153b/6

a.-mas 153b/5

aqar- Ağarmak, beyaz görünmek

a.-ıp 142b/8

‘āqibet < Ar. Netice, son

‘ā. 179a/13

‘āqile < Ar. Akıllı kadın

‘ā. 169a/13

‘aql < Ar. Akıl

‘a. muḥālif-i ‘a. 176a/9

‘aqliyyāt < Ar. Akılcılık, akılla ilgili

‘a. 178a/1

aqvām < Ar. Kavimler

a. 131a/13

aqar su Akarsu, dere

a.+dur 142b/8

al El

a.+ımda 158a/14

a.+ı 142b/4

a.+ığa 160a/2

a.+ıda 127a/7, 147a/13, 178b/7

a.+ımızdan 159a/10

al Ön, başlangıç

a.+ıda 123b/12, 132a/8, 137a/2

al- < ET *al-* (EDPT, 124), Almak; (y.f)

a.-ur 155b/4

a.-ur (qoyar alur) 161b/4, 162b/6,
173b/7

a.-urlar 135b/5, 140a/11, 142a/8

a.-dım 134a/6, 136b/6, 174b/13

a.-dı 150b/5, 151a/14, 157b/8,
160a/1, 1622b/6, 163a/6, 165a/13,
165b/1, 168b/10, 169a/7, 169a/11,
169b/10, 175b/5

a.-dılar 149a/8, 153b/9, 154a/10,

161b/13, 163a/14

a.-ğaylar 147a/9

a.+ğundur 172b/14

- a.-ıqız** 161b/12
- a.-a al-** (qayap ala almay) 165b/3, 165b/4
- a.-ıp** 122b/8, 122b/13, 131a/9, 147a/12, 148a/9, 150a/6, 151a/6, 154b/1, 156a/1, 156a/5, 157a/8, 159b/12, 162a/6, 162a/14, 164a/1, 165a/14, 167a/13, 168a/1, 168a/2, 168a/4, 168b/4, 169a/4, 173a/3, 182a/9
- a.-ğaç** 127a/2
- a.-ğalı** 153b/1
- a.-ğan** 125b/3, 126a/4, 138a/11, 163b/10, 164b/6, 168b/12
- a.-ğanda** 134b/12, 164a/14, 166b/7, 167a/8, 168a/10, 174b/2, 174b/10, 175b/1, 175a/9, 177b/12
- a.-ğandın** 144a/8, 158b/2, 165a/7, 169a/4, 169a/7, 170b/3, 171b/7
- a.-ğanımız** 158b/14
- a.-mas** (uça almas) 135b/1
- a.-mas** (öte almas) 142a/7, 144a/4
- a.-mas** (çıqa almas) 143b/4, 143b/13, 144a/3
- a.-mas** (qıla almas) 155b/1
- a.-mas** (köre almas) 159a/13
- a.-mas** (çıqara almas) 182a/8
- a.-maslar** (tura almaslar) 154a/9
- a.-mas édi** (néme almas édi) 171a/14
- a.-masam édi** (Muqımdin almasam édi) 155a/13
- a.-madı** (uruşa hem almadı) 156b/3
- a.-madı** (tapa almadı) 158b/13
- a.-madı** (tura almadı) 166b/8
- a.-madı** (qopa almadı) 171b/2
- a.-maduk** (bara almaduk) 146a/3
- a.-maduk** (tapa almaduk) 153b/7
- a.-maduq** (özümüzge almaduq) 159b/3
- a.-madılar** (uruşa hem almadılar) 147a/11
- a.-madılar** (qıla almadılar) 148b/9, 160b/6, 171b/2
- a.-madılar** (boldura almadılar) 151a/12
- a.-may** (qıla mı almay) 122a/4
- a.-may** (qıla almay) 122a/10
- a.-may** (tohtay almay) 122b/14, 161a/9
- a.-may** (tapa almay) 123a/8
- a.-may** (tohtata almay) 165a/14
- a.-may** (qayap ala almay) 165b/3, 165b/4
- a.-may** (tura almay) 180a/4

alaçuq < ET *alaçu* (EDPT, 129) Çadır,
ev

a. 120a/9

a.+da 120a/9

ala'l-ħuṣūṣ < Ar. Özellikle, bilhassa

a. 162a/3

'alāmet < Ar. İşaret, iz

'a. 170a/2

alar < ET *olar* Onlar

a. 125b/8, 126b/7, 155b/5, 177a/10

a.+nıñ 138b/7, 145b/3, 151a/7,

160a/13, 170a/1, 177b/6, 177b/12

a.+nı 160a/5

a.+ğa 162b/7, 161b/11

a.+dın 126b/4

aldara- < Moğ. Çok sevinmek

a.-dılar 127b/4

aldur- < ET *al – tUr-* (EDPT, 133)

Aldırmak

a.-urlar 142a/1

a.-up 125b/13, 126b/9, 165b/12

'ālem < Ar. Dünya

'ā. 145a/13

'ā.+ni 171a/12

'ā.+de 129b/12, 137a/7, 141b/2,

169a/2, 182b/3

'ā.+dın 138a/8, 167b/1, 175a/8,
182a/1, 182b/12

'ā.+i 132a/5

'aleyhimü'l-selām < Ar. Allah'ın
selamı onlara olsun

'a. 176b/2

alın- < ET *alın* (EDPT, 148), Alınmak

a.-ğandın 148a/11

alış- < ET *alış-* (EDPT, 153) Alışmak,
uyum sağlamak

a.-urlar 127b/3

a.-ıp 161a/9

'ālīraq < Ar.+T. *'āli+rAk* yüce, ulu

'ā+dur 177b/5

'alī ṣīrī 'Alī Şîr Nevâyî'nin icat ettiği
nesnelere verilen isim

'a. 180a/12, 180b/1

'a. naz-ı 180a/14

alma < ET *alma* (EDPT, 146) Elma

a. 129b/2

a.+sı 137b/14, 139b/5

altı < ET *altı* (EDPT, 130) Altı

a. 125b/5, 130a/11, 135a/12, 140a/2,
145a/11, 149a/5, 156b/14, 157b/4,
164b/6, 170b/12, 174a/12, 174b/14

alt Alt

a.+ığa 157a/14, 157b/2

altmış < ET *altmış* (EDPT, 130)

Altmış

a.165a/4, 160b/1

altun < ET *altun* (EDPT, 131) Altın

a. 124b/10

ālū < Far. Erik

a. 129b/3

a.+sı 129b/8

ālū-bālū < Far. Vişne

a.129b/3

a.+lar 129b/4

ām < Ar. Halk, topluluk

ā. qatl-i ā. 148a/9

amān < Ar. Bağışlama

a. 158b/6

a.+da 123a/12

‘amel < Ar. İş, amel, fiil

‘a. qıl- 121a/1, 143b/5, 170b/5

‘a. qılıl- 126a/8

‘a.+iğa 160a/2

āmihte Far. Karışmış, karışık

a.134b/6

‘āmīq < Ar. Derin

‘ā. édi 153b/7

‘amm < Ar. Amca

‘a. 128a/11

‘a.+ı 176a/2

ammā < Ar. Ama

‘a. 147b/13

amrud Armut

a. 129b/2

ana < ET *ana* (EDPT, 169) Anne

a. 171b/10

a.+m 156b/12, 157a/4

a.+sı 134b/2, 163b/7, 166a/5,

166a/14, 166b/2, 167a/10, 167b/9,

168b/7, 169b/9, 169b/10, 176a/5,

182b/14

aṇja Ona

a. 121a/1, 124a/2, 125b/5, 126a/8,

135b/3, 166b/10, 167b/1, 167b/14,

168b/9, 170b/10, 172a/3, 172b/13,

173b/11, 180b/5

anar Nar

a.129b/2, 140a/8

a.+ı 132a/7, 132a/10

a.+ıdın 140a/8

a.+larını 140a/8

a.+lar 132b/4

ança < ET *ança* (EDPT, 172) Öyle, o

şekilde, öylece

a. 160b/5, 170b/11, 172b/11, 175a/3,

178a/11, 178b/12, 179b/14, 180b/13,

182b/6

anda < ET *anta* (EDPT, 176) Orada, o zamanda

a. 120b/9, 121a/14, 126b/8, 128a/14, 134b/12, 138a/9, 138b/11, 141a/7, 144a/7, 147a/14, 159b/11, 160a/10, 167a/5, 167a/8, 173a/12, 175a/11

andaq < ET **anda+ok* ~ **anı+teg*
Öyle, o şekilde

a. 122a/13, 124b/4, 124b/7, 129a/13, 134b/12, 136a/3, 141a/3, 141a/5, 141a/13, 142a/7, 143a/11, 143b/3, 143b/10, 143b/13, 143b/14, 144b/8, 149b/11, 151b/10, 152a/12, 153b/6, 153b/11, 157a/12, 157b/4, 157b/8, 162a/2, 163a/8, 166b/12, 170a/10, 170b/9, 174a/10, 174a/11, 176b/14, 179a/11, 182a/10

a.+tur 121a/13, 143a/9

andin < ET *andin* (EDPT, 177) Ondan

a. 120b/5, 121b/9, 122a/12, 123a/7, 124a/1, 124a/9, 125a/9, 126a/8, 126a/9, 126b/10, 130a/14, 132a/12, 134a/9, 135a/10, 135b/2, 136a/2, 139a/1, 142a/9, 142b/2, 145a/4, 147b/3, 148b/3, 149b/8, 152a/2, 159a/4, 159a/5, 159a/7, 160a/6, 161b/10, 164b/6, 165a/14, 166a/11,

166b/3, 166b/5, 168b/8, 168b/10, 169a/3, 169b/1, 169b/7, 169b/11, 170a/4, 172a/11, 175b/12, 177b/5, 177b/8, 178a/4, 178a/12, 182a/11

a.+dur 175b/8

anı Onu

a. 134a/11, 135b/2, 146a/14, 160b/4, 166b/12, 174b/4, 177a/2, 179a/9, 181a/9

anıñ < ET *anın* (EDPT, 187) Onun

a. 120b/3, 123a/5, 123a/12, 124a/6, 124a/7, 124a/10, 124a/14, 127b/6, 146a/2, 150b/9, 151b/4, 154b/13, 156b/9, 159a/5, 159b/5, 169a/12, 170a/14, 170b/1, 171b/13, 173b/2, 174a/1, 174a/3, 174a/7, 175b/11, 176a/8, 177a/1, 177a/2, 177a/6, 177a/7, 178a/2, 178a/4, 178a/14, 178b/7, 178b/8, 179a/11, 179a/12

a.+dur 164a/4, 166a/8, 166b/13

anıla- < ET *anıla-* (EDPT, 186) anlamak

a.-p 155b/13

‘ār < Ar. Utanma

‘ā.+ı 178b/8

ara < ET *ara* (EDPT, 196) Ara, aralık, mesafe

a. 127b/2, 145a/11, 146a/5, 146b/5,
147b/7, 147b/10, 152a/5

a.+ğa 127b/4, 139b/8

a.+da 120a/8, 124b/6, 126b/10,
131b/8, 150b/12, 158b/10

a.+sı 131b/14, 134a/2, 137b/10,
162b/1, 162b/9

a.+sıda 121b/11, 125a/8, 125a/9,
129a/4, 130a/8, 130a/12, 130b/4,
131b/2, 132a/3, 135a/8, 136a/5,
136a/14, 139b/13, 147a/1, 149a/7,
149b/4, 149b/7, 150a/4, 153a/5,
153a/9, 157b/2, 172b/4, 176b/4

a.+sıdadur 132a/10, 132b/13

a.+sıdağı 127a/13, 147a/9

a.+sığaça 160b/3

a.+mızda 121b/6

a.+larıda 141b/11, 141b/12

‘**Arabī** < Ar. Arapların konuştuğu dil

‘a. 131b/4

‘**arabiyye** < Ar. Araplarla ilgili

‘A. 177b/9

‘**arabiyyet** < Ar. Arapçayla ilgili

‘A. 178b/13

arācīf < Ar. Yalan sözler, uydurmalar

a. 150a/8

aral < Moğ. Ada

a. 150b/14, 151a/5

a+nıñ 151a/8

a.+ğa 151a/7

a.+da 151a/1, 151a/3

aralığ < ET *aralık* (EDPT, 230)

Boşluk, aralık → **aralıq**

a.+ıda 126b/12

aralıq < ET *aralık* (EDPT, 230)

Boşluk, aralık → **aralığ**

a.+ta 132a/2

a.+lardadur 141b/12

arca < Moğ. Ardiç ağacı

a. 141a/11

a.+sı 141a/6

arcalıq < Moğ.+T. *arca+IXk* Ardiç ağaçlarıyla kaplı alan

a. 140b/2

argamçı < Moğ. İp, urgan, halat

a.+ğa 153b/8

argargulça Kızıl geyik

a. 141b/13

arığ < ET *arık* (EDPT, 214) Su yolu
→ **arıq**

a. 136b/8, 160a/1

arıq < ET *arık* (EDPT, 214) Su yolu
→ **arığ**

a. 128a/12, 128a/13, 136b/9, 137a/9

a+nıñ 137a/13	‘arüz < Ar. Nazım olarak yazılmış eserlerde kullanılan vezin türü
a.+nı 136b/10	‘a. 181b/8
ārız < Ar. Engel	‘a.+ğa 171a/4
‘a. bol- 156b/12	‘a.+ı 180b/6
‘a. émes 153b/7	‘arz < Ar. Anlatmak, ifade etmek
arqa < ET <i>arqa</i> (EDPT, 215) Geri taraf, arka	‘a. qıl- 121a/4, 121b/10, 149b/12, 152b/1, 176b/13
a.+sıda 135a/1	‘a.+ğa 146a/5, 146a/7, 146b/6, 147a/5, 148b/1
a.+sıdağı 126b/14	‘arzānda < Far. Değer, lâıyk
a.+sıdın 134b/8	a.+sı 151b/5
art- < ET <i>art-</i> (EDPT, 200) Artmak, fazlalaşmak	a.-ı çapqun 151b/7
a.-qanda 166b/3	as- Asmak, bağlamak
a.-madı 166a/4	a.-ıp 158b/8
artuğraq < <i>artuğ+rAk</i> Daha fazla →	āşār < Ar. Eserler, belirtiler
artuqraq	a. 170a/2
a. 144b/3	‘asel < Ar. Bal
a.+dur 138a/3	‘a. 129b/6, 129b/7
artuq < ET <i>artuq</i> (EDPT, 204) Artık, fazla	asīb < Far. Bela, musibet, zarar
a. 166a/13	a.+ı 157b/10
a.+ı 173a/4	aşıl < Ar. Edepli, sağlam
a.+ımı 168b/6	a. 163b/9
artuqraq < <i>artuq+rAk</i> Daha fazla →	asl < Ar. Asıl
artuğraq	a.-ı at+ı 174b/9
a.+dur 137b/14	aşlā < Ar. Asla, hiçbir zaman

a. 135a/5, 135b/1, 137a/1, 137a/3,
142a/2, 153a/2, 153b/7, 159b/2,
159b/3

āsmān < Far. Gökyüzü, semā

ā. 153a/3

a.+nıñ 153a/9

asru < ET *asru* (EDPT, 250) Çok

a. 128/14, 131b/4, 138b/6, 152b/6,
153a/11, 169a/12, 170a/1, 170a/9,
170a/10

ast < ET *ast* (EDPT, 242) Alt

a.+ıda 126a/4

a.+ıdadur 128b/12

aş (1) < ET *aş* (EDPT, 253) Yiyecek,
azık

a. 157a/7

a.+ı 174a/10, 174a/14

a.+lar 153b/10

aş- (2) < ET *aş-* (EDPT, 255) Aşmak,
geçmek

a.-ar 125b/10, 130a/13

a.-tı 159b/5

a.-tuk 125a/10

a.-ıp 125b/7, 126b/9, 130b/9,
130b/11, 133a/2

‘āşiq < Ar. Aşık

‘ā. qıl- 181b/4

‘aşıqlıq < Ar.+Far.+T. *‘aşiq+IXk*

Aşıklık

‘a.+nı 181b/3

‘a.+qa 176b/2, 181b/2

aşlıq < ET *aşlığ* (EDPT,261) Erzak

a. 140a/11, 144b/9, 144b/11, 146b/4

at < ET *at* (EDPT, 33) At

a. 129a/8, 140b/11, 140b/13, 141a/6,
144b/13, 147b/11, 149b/14, 151a/71,
151a/7, 151a/9, 151a/13, 152a/5,
152a/7, 152a/8, 152a/9, 152b/11,
152b/12, 153b/8, 154a/10, 158a/11,
161a/8, 161b/2, 161b/4, 161b/9,
173b/12, 180a/14, 180b/11

a.+nıñ 151a/10, 153b/3, 161b/8

a.+ğa 140b/4

a.+qa 130a/3, 130a/4, 130a/6,
141a/6, 141a/12, 169a/5, 169a/6

a.+ımnı 159a/3

a.+ları 149a/13, 149b/3, 152a/10,
152b/11, 152b/13, 177b/6, 179b/1

a.+larını 151b/7

a.+larığa 127a/4, 152b/14

a.+lar 149b/3

at < ET *āt* (EDPT, 32) İsim, ad

a.+ımğa 174b/14

a.+ı 152b/9, 166b/2, 168a/8,
168a/11, 174a/2

a.+ımı 154b/12, 176a/10, 180b/1

a.+ığa 123b/7, 129a/1, 176a/14,
181a/8

a. asl-ı a.+ı 174b/9

at- < ET *at-* (EDPT, 36) Atmak

a.-ar 160a/10, 167a/1

a.-arlar 142b/4, 142b/10

a.-iptur 180b/4

a.-ipturlar 163a/9

a.-tım 142b/10

a.-tın 174b/8

a.-tı 152a/14

a.-tılar 151a/12

a.-ıp 135a/11, 142a/10, 143a/3,
173b/5, 173b/6, 173b/8

ata < ET *ata* (EDPT, 40) Baba, ata

a. 127a/2, 127a/3, 144a/10, 166b/11,
172b/4

a.+dım 175b/11

a.+sı 133a/9, 167a/11, 167a/14,
167b/7, 167b/8, 171b/9, 172b/2,
172b/4

a.+sıdur 172a/8, 173b/11, 175a/9

a.+sını 166a/10, 166b/3, 167b/5,
172b/3

a.+ları 154b/9, 155a/1

atal- Adlanmak, nam salmak

a.-dı 174a/12

ateke < *ata+eke* Babalık, atalık

a. qıl- 170a/5

a.+si 128a/12

atım < ET < *at-ı+m atım* (EDPT, 59)

Atılan bir şeyin gidebileceği uzaklık

a.+ı 135a/9, 142a/12, 157b/3

atışlıq Ok atımında usta, mahir

a. 175a/10, 175a/11, 177a/5

atlan- < ET *atlan-* (EDPT, 61)

Atanmak, çağrılmak

a.-dım 127b/14, 145b/12

a.-duk 157a/9, 160a/7

a.-ğan 122b/13

atlanıl- < *atlan-(X)l-* Harekete
geçirilmek

a.-dı 145a/3, 145a/11

a.-ğay 144b/10

a.-ıp 120a/3, 124a/7, 183a/3

atlıq < ET *atlıq* (EDPT, 54) Adlı,
isimli

a. 120b/14, 123a/2, 124b/1, 128a/13,
128b/5, 130b/3, 134b/8, 136b/5,
146a/5, 147b/14, 148a/12, 149a/12,
154b/8, 157a/2, 160a/6, 160b/2,

160b/14, 164a/2, 166b/1, 166b/6,
167a/9, 167a/14, 167b/10, 168a/4,
168b/7, 168b/8, 168b/10, 168b/11,
169a/9, 170b/13, 170b/14, 171a/3,
175a/14, 175b/4, 175b/10, 176a/13,
179a/3

a.+qa 132b/7

atqunça Sabah oluncaya kadar, sabaha
kadar

a. 142b/7, 142b/9, 161b/9

av < ET *av* (EDPT, 3) Vurma veya
yakalama yoluyla ele geçirilen hayvan

a. 172a/2

a.+ı 141b/12

a.+ide 128a/2

avāhır < Ar. Sonunda, sonrasında

a. 171a/13

a.+ıda 128a/2

avāsıt < Ar. Orta, ortalar

a. 171a/13

a.+ıda 123b/1

avāyıl < Ar. Önceleri

a. 171a/12

ay < ET *ay* (EDPT, 265) Ay, otuz gün

a. 130b/10, 130b/14, 150a/11,
163a/6, 163a/10

a.+da 158a/1

a.+ı 120a/4, 183a/14

a+ınıñ 123b/1, 128a/2, 162a/1

a+ıda 120a/3, 145a/10, 150a/11,
153b/14, 156b/11, 160a/7, 163b/2

ayağ < ET *adaq* (EDPT, 45) Ayak →

ayaq

a. 128b/12

a.+ın 162b/5

a.+ı 125b/1, 132a/2, 134a/8,
135b/10, 147b/7, 161b/14

a.+ımı 180a/7

a.+ığa 158a/5

a.+ıda 125a/14

a.+ıdın 141b/8

ayaq < ET *adaq* (EDPT, 45) Ayak →

ayağ

a. 163a/3

a.+dın 175a/7

a.+larında 120a/7

āyāt < Ar. Ayetler

ā.-ı kelām+ını 179a/5

‘ayb < Ar. Ayıp

‘a.+ı 178b/14, 182a/14

ay(ı)r < ET *ağır-* (EDPT, 66) Ayırmak

a.-ıp 121b/13, 146b/13, 155a/12,
158a/11, 172b/5

ayırmağlıq Ayırma, ayırmak

a. 126b/5	'ays < Ar. Keyif alma, gününü gün etme
āyīn < Far. Tören, merasim	
ā. 183a/5	'a. 164b/9, 166a/2
aymaq Oymak	ayt- < ET ayıt- (EDPT, 268)
a. 122b/7, 125b/11, 131a/14, 136a/1, 140a/12, 145b/3	Söylemek, demek
a.+nı 155a/3	a.-a (şi'r ayta siz) 174a/6
a.+qa 162b/9	a.-adur 161a/5
a.+lar 125b/10, 125b/11, 125b/14, 126a/1, 162b/9	a.-ur 127a/2, 164b/12, 166a/8, 170a/10, 174a/3, 174b/12, 175a/5, 175b/2, 181a/5, 182a/13, 182b/10
aymaqāt < T.+Ar. Oymaklar	a.-ıpdur 180b/4
a. 154b/4	a.-ıptur 146a/1, 179b/6, 180b/11, 180b/2
'ayn < Ar. Bir şeyin aynısı, tıpkısı	a.-ıpdurlar 181b/3
'a. 132b/5	a.-ıpturlar 170b/11, 174a/6
ayrıl- < ET <u>adrl-</u> (EDPT, 68)	a.-tim 152b/3
Ayrılmak	a.-tı 146a/2, 152b/3, 152b/4, 155b/6, 174b/14
a.-ur 120b/6	a.-tuk 124b/10
a.-ip 121a/2, 124a/9, 128b/8, 151b/13, 155a/2, 156a/2, 162b/10	a.-tılar 138b/4
a.-ıptur 124a/3	a.-ip 150a/10, 159b/9, 175b/2
a.-ğaç 154a/4	a.-qaç 138a/14
a.-ğan 124a/1	a.-qan 121b/10, 156b/6, 170b/12, 178a/8, 180b/11, 180b/13
ayrış- Birbirinden vazgeçmek, ayrılmak	a.-urdu 121a/8
a.-ip 147a/8	a.-mas 181a/4
ayru Ayrı, başka	a.-madım 146a/2
a. 150a/11	

a.-madı 145b/14	‘azīmet < Ar. Gitme, gidiş; gitmek üzere yönelmek
a.-maydur 181a/7	
ayttur- Söyletmek, konuşmaya zorlamak	‘a. 158a/2, 158a/3
a.-up 159b/7	‘a. qıl- 120a/10, 123a/1, 162b/13, 180a/10
‘ayyāş < Ar. Çok içki içen, ayyaş	‘a.+i 120a/4, 124b/12, 125b/5, 145a/11
‘a. 171b/13	
az < ET <i>az</i> (EDPT, 277) Az	‘a.+ini 146a/10
a. 139b/1, 176b/14, 141a/14, 178a/1, 182b/8, 165b/10, 172a/14, 177a/3, 172a/14	‘azīz < Ar. Değerli, yüce, kıymetli
‘azā < Ar. Yas	‘a.+niñ 137a/4
‘a. 134b/2, 134b/4	‘azm < Ar. Karar, niyet
‘azāb < Ar. Azap	‘a. 162b/12
‘a. 159a/11, 166b/9, 175a/7	azraq < <i>az+rAk</i> Daha az
āzād < Far. Kurtulmuş, hür → āzāde	a. 120a/7, 134a/1, 176b/11
ā. qıl- 146b/3, 150b/11	a.+dur 141b/12
āzāde < Far. Hür, serbest → āzād	a.+ça 131a/4, 131a/5, 133b/4
ā. qıl- 124b/8	B
azağlaq Az, azıcık; biraz, birazcık	bāb < Ar. Konu, husus, mesele
a. 125b/2, 127a/10, 152a/9, 160a/8	b.+ta 158b/13
azārī < Far. İncitilmiş, incinmiş	b.+ıda 179b/9
a. 157b/12	bāburī Babür Şah’ın kendi oluşturduğu yazı biçimi
‘azim < Ar. Kararlı, niyetli	b. 144b/12, 179a/6
‘a. bol- 163a/3	bādām < Far. Badem
‘a.+i 165b/7	b. 129b/3
	b.+çe 141b/4, 141b/9
	bād-reng < Far. Hıyar, ağaç kavunu

b.+i 129b/8	b.-ptur 171a/7, 176a/9, 180a/2,
bāg < Far. Bağ, büyük bahçe	182a/13, 182b/8
b. 132b/2, 137b/2, 139b/2, 157a/1	b.-p 129a/11, 143a/5, 153b/8,
b.+nın 132a/9, 132a/14, 132b/1,	160b/12, 173b/7, 176a/14
132b/3, 132b/5, 136b/8	b.-ğan 182a/4
b.+da 136a/13	b.-ğannı 180a/14
b.+dın 136b/6	b.-maydur 182a/11
b.+ı 126b/12, 134b/10, 136b/6,	b.-maq 143a/9
137a/13	bağlan- < Bağlamak, kapanmak
b.+ıdın 135b/1	(EDPT, 315)
b.+larının 157a/13	b.- 153a/11, 153a/12
b.+lar 182b/6, 182b/11	b.-ur 130b/11
bāgāt < Far. Bahçeler	bahā < Far. Değer, kıymet
b. 128a/13, 139b/2	b. 136b/6
b.+dur 128a/11, 136b/4	b.+dur 166b/12
b.+ı 137b/2	bahār < Far. İlkbahar
bāgçe < Far.+T. <i>bağ+çe</i> Bahçe	b. 153a/7
b.+leri 136b/4	bahr < Ar. Vezin
bağışla- < ET <i>bağışla-</i> (EDPT, 321)	b.+ide 179b/10, 179b/11, 181a/14
Bağışlamak; suç ve cezayı affetmek	bā'is < Ar. Sebep, sebep olan
b.-duk 148a/13	b. 121b/2
b.-p 125b/4	baq- < ET <i>baq-</i> (EDPT, 311) Bakmak
bağla- < ET <i>bağla-</i> (EDPT, 314)	b.-adur 128a/8
Bağlamak	b.-a (sarı baqa) 128b/4, 150a/4,
b.-dı 167b/3	158b/14
b.-r 179b/14	b.-a (baqa aqar) 134a/3
b.-rlar 140a/4, 143b/9	b.-a (neşibge baqa) 135a/9

b.-a (yoqqarı baqa) 136b/11	b. 135a/4, 135a/5, 136b/14, 137a/1,
b.-a (ğarbqa baqa) 137b/9	140b/9, 141b/4, 141b/6, 141b/7
b.-a (Kābul'ğa baqa) 138a/4	balūtistān Meşelik
b.-a (baqa yürüp) 149a/6, 150b/12	b.+dm 137a/1
b.-a (baqa köçüldi) 151b/6	bar < ET <i>bar</i> (EDPT, 353) Var,
b.-a (baqa çıkar) 152a/8	mevcut
b.-a (mez-kür bolğanlarğa baqa)	b. 120a/1, 120a/11, 120b/5, 120b/6,
171a/1	121a/14, 121b/1, 123b/11, 124a/6,
b.-a (ħayşiyetığa baqa) 175a/5	127a/3, 129b/12, 130a/14, 130b/4,
b.-may 125b/5	130b/12, 131a/4, 131a/5, 132a/1,
bālā-ħāne < Far. Evin en üstü, çatı,	132b/4, 132b/10, 135a/12, 136b/6,
tavan arası	136b/7, 138b/9, 139a/3, 139a/11,
b. 157b/11	142b/6, 144b/5, 145b/13, 149a/10,
b.+niŋ 157b/9	150b/14, 151b/6, 152b/1, 152b/6,
b.+de 157b/11	154a/12, 156b/13, 157b/7, 158a/8,
balıĝ < ET <i>balıĝ</i> (EDPT, 335) Balık	159a/14, 160b/8, 160b/12, 163b/14,
→ balıq	164a/2, 164a/4, 164a/14, 164b/12,
b. 143a/12, 143b/1, 143b/4, 143b/5,	166b/1, 166b/5, 166b/13, 168a/9,
143b/6, 143b/14, 144a/3, 144a/6,	168b/9, 168b/10, 169b/9, 170a/10,
144a/7	170a/12, 170b/14, 172b/10, 173b/9,
b.+niŋ 143a/5	174a/7, 174b/3, 175a/10, 175b/1,
b.+nı 143a/8, 143a/12	176a/13, 177a/12, 177b/2, 177b/14,
balıq < ET <i>balıq</i> (EDPT, 335) Balık	178a/4, 178a/13, 178b/1, 179a/3,
→ balıĝ	179b/9, 179b/11, 180a/2, 180a/7,
b. 143a/5	180b/2, 180b/3, 180b/6, 180b/9,
bālūt Meşe ağacı	181a/6, 181a/14, 181b/7, 181b/8,

181b/10, 182b/3, 182b/6, 182b/9,
182b/11, 182b/12, 183a/2

b.+dur 129b/7, 130a/1, 131a/13,
133b/4, 133b/14, 135a/7, 136b/4,
136b/13, 138a/5, 138a/14, 139a/5,
141b/3, 141b/14, 171a/7, 175b/11,
179b/8, 181a/13, 181a/14, 181b/9,
182b/9

b. ékendür 164a/14, 178b/1, 138b/9,
178a/13, 179a/3, 123b/11, 177b/14,
166b/13, 180b/9

b. émiş 181b/7, 181b/7, 158a/8

b. édi 166b/1, 169a/9, 181b/10,
174b/3, 164b/12, 156b/13, 175a/10,
175b/1, 169b/9, 163b/14, 164a/2,
170a/12, 170a/10, 152b/6, 172b/10,
177b/2, 173b/9, 173b/9, 160b/8,
178a/4, 180b/2, 168a/9, 136b/6,
183a/2, 150b/14, 180a/7, 120b/5,
157b/7, 120a/1, 120a/6, 166b/5

b. érđi 151b/6, 160b/12, 120a/11,
168b/9,

b.+ıgá 155b/2

bar- < ET *bar-* (EDPT, 354) Varmak,
gitmek

b.-a (kirip bara-siz) 161a/5

b.-ur 133a/4, 133a/5, 138a/3,
142b/13, 143a/12, 147a/1, 157a/11,
164a/13, 179b/13, 182b/3

b.-urlar 126a/14, 126b/4, 131a/13,
135b/7, 142b/9

b.-ıptur 154a/2, 167a/5

b.-dım 159a/2

b.-dı 123b/7, 124a/8, 151a/2, 152b/6,
154b/8, 157a/1, 157b/3, 158b/2,
162a/5, 162a/13, 163a/5, 163b/4,
166b/4, 167b/1, 167b/5, 168b/4,
169a/8, 170b/7, 171b/3, 171b/12,
172a/11, 172a/13, 173a/13, 179a/14,
180a/14, 182a/2

b.-duk 160b/10

b.-dılar 127a/9, 153b/2, 155a/7,
156b/10, 182a/2

b.-ğay 143a/12, 163a/4

b.-sam 155b/4

b.-sa 129a/13, 129a/14, 146a/6

b.-salar 129a/7, 131a/13

b.-a al- 146a/3

b.-ıp 121b/12, 122a/7, 124b/12,
125a/1, 125a/8, 126a/12, 127a/1,
127a/5, 127b/12, 128a/1, 133a/2,
138a/14, 141b/3, 141b/14, 147b/8,
148a/9, 148b/6, 149b/1, 149b/5,

153b/2, 154b/3, 155a/8, 155a/12,
155a/14, 160b/3, 161b/4, 161b/11,
161b/12, 162a/5, 162b/4, 165a/14,
165b/1, 165b/13, 167a/8, 172b/6,
175b/14, 178a/9, 178b/10, 183a/3

b.-ğalı 125a/9, 162a/12

b.-ğan 120a/1, 125b/1, 154a/8,
159b/12, 165b/11, 166a/3

b.-ğanların 157a/7

b.-ğanların 160a/1

b.-ğanda 159a/11, 163a/3, 163a/4,
178b/9, 179b/7, 179b/13

b.-urnı 126a/6

b.-urğa 120b/6, 155b/14

b.-ğanlar 137b/9

b.-masnı 126a/6

b.-maqını 158a/4

b.+maqqa 126a/9, 158a/6

baranğar Ordunun sağ tarafı

b. 126b/13, 127a/4, 127a/6, 127b/2,
148b/10, 149a/1

barça < ET *barça* < *bar+ça* (EDPT,
356) Bütün, hepsi → **barıça**

b. 128b/12, 177a/6

b.+dın 141b/9

b.+ları 155a/8, 155a/11

barda < Far. Köle

b. 129a/10

barı Hepsi, cümlesi

b. 166a/5, 166b/11

b.+dın 167b/9, 168a/2

b.+nın 181b/10

barıça Bütün, hepsi → **barça**

b. 177a/3

barıl- < ET *barıl-* (EDPT, 365)

Varılmak

b.-ğay 126a/7

b.-iptur 137b/10

b.-ip 150a/14

barmaq Parmak → **barmaq**

b.+ını 149b/6

barmaq Parmak → **barmaq**

b.+ça 143a/9

barū < Far. Kale duvarı, hisar burcu

b.+sını 157b/13

bas- < ET *bas-* (EDPT, 370) Baskın
yapmak

b.-tı 165a/3, 165a/5, 165a/6, 165a/7,
165a/8, 165b/2, 165b/3, 165b/9, 172b/
173a/1

b.-tılar 125b/12

b.-ip 125a/1, 131a/9, 132a/10,
165a/12, 166b/6

basıl- Basılmak

b.-dı 128a/1	b. 128b/8, 134b/14, 143b/8, 147a/7
b.-dılar 126a/5	başqaraq < <i>başqa+rAk</i> Daha başka
b.-a (basıla qaldılar) 156b/11	b. 133b/13
b.-ıp 159b/4	başla < ET <i>başla-</i> (EDPT, 381)
bastur- < ET <i>bastur-</i> (EDPT, 372)	Başlamak
Bastırmak	b.-dı 122b/9, 124a/10, 152a/10, 152b/11
b.-urlar 140a/3	b.-dılar 126a/3, 147a/4, 151a/6
baş < ET <i>baş</i> (EDPT, 375) Baş, kafa;	b.-p 124b/14
bir şeyin, bir yerin uçlarından biri	başlat- < ET <i>başlat-</i> (EDPT, 382) Bir şeyin başlamasına yol açmak
b. 125a/1, 148a/10, 154b/10, 163a/3	b.-ıp 148a/8, 152b/10, 156b/2, 162a/5
b.+ımdın 161a/7	başlıg < ET <i>başlıg</i> (EDPT , 381)
b.+ı 135b/10	Komutan, kumandan
b.+ını 143b/9, 147a/12, 149b/, 150b/8, 150b/10, 154b/11, 156b/6	b. 165a/3, 166b/6, 177a/5
b.+ıgıa 143a/7	bat < ET <i>bat</i> (EDPT, 296) Hemen, derhal
b.+ıda 128b/5, 137b/9, 163b/12, 176b/5	b. 124a/5, 125b/2, 171b/7
b.+ıdın 135a/12, 136a/6, 157b/6, 173b/5	bañalet < Ar. İşsizlik, avarelik
b.+ıgızdın 161a/6	b. 166b/12
b.+larıdın 175b/14	bātm < Ar. İç, iç yüz, gizli nesne
b.+larını 147b/6	b. 177b/4
b.+ıgıaça 141b/8	bātmı < Ar. İçsel, dahili
başçı < ET <i>başçı</i> (EDPT, 378) Lider, yönetici	b. ‘ulüm-ı b.+dın 178b/6
b. 148a/2, 145b/13, 147a/5	batman < Soğd. Bir ağırlık ölçüsü birimi
başqa Diğer, gayrı	

b. 167a/2, 173b/4	137b/6, 137b/8, 145a/8, 145a/9,
batraq < <i>bat+rAk</i> Hemen, çabucak	147b/9, 149a/2, 149a/4, 149b/10,
b. 122b/11	150b/14, 151a/3, 151b/8, 151b/13,
baverçilik Aşçılık	152b/5, 153b/8, 156b/4, 157b/5,
b. 151b/3	160b/6, 163a/9, 163a/10, 164b/4,
bā-vücūd < Far.+Ar. Özellikle, yine	164b/13, 170b/14, 171a/6, 173b/4,
de, rağmen	179a/2, 179a/9, 179a/10, 180a/12,
b. 144b/3, 156a/8, 159a/12, 159b/2,	181b/1
164a/10, 164b/14, 166b/11, 168b/11,	b.+nıŋ 126a/7
174a/8, 178b/6	b.+dın 176b/1
b.-ı Ĥorāsānāt+ta 138b/7	b.+sı 131b/10, 150b/2
b.-ı nā-merdliq 123b/10	b.+sını 147a/12
bāyeste < Far. Gerekli, lazım,	b.+sıŋa 144a/14
b. bol- 159a/6	b.+lar 121b/1, 124b/6, 150a/2,
bayram Bayram	161b/10, 164b/1
b. 150a/11	be- < Far. Kelimelere –e hâlini verir
b.+lar 150a/11, 150a/13	b. qadr-ı ihtiyac 138b/11
bayrı Emektar, eski hizmetçi	becā < Far. Yerinde; uygun
b. 123a/2	b. 152b/6
b.+dın 144b/4	bed < Far. Fena, kötü, yaramaz
b.+lardın 144b/3	b. 169a/1
bāzār < Far. Pazar, çarşı	bedbaht < Far. Kötü bahtlı
b. 148a/6	b. 152b/8
ba‘zı < Ar. Bazı	b.+lar 161b/12
b. 125a/1, 125b/1, 126a/8, 127b/1,	beden < Ar. Gövde, beden, vücud
131a/14, 131b/2, 131b/10, 133a/10,	b.+i 166a/7
133a/11, 133b/5, 137b/4, 137b/5,	bedenderün < Ar.+Far. Kötü niyetli

- b. 159a/7**
- bed-hay'āt** < Far.+Ar. Kötü hayat
- b. édi** 166b/7
- Bedī'ü'l-vaşat** Ali Şîr Nevâyî'nin olgunluk devresine ait şiirlerinin bulunduğu eser
- b. 170b/14**
- Bedayi'ü'l-şanāyi'** Mîr Ataullah Meşhedî'nin şiir sanatları hakkındaki risale kitabı
- b. 179a/2**
- bed-nümāy** < Far. Kötü görünen
- b. 141a/14**
- bed-şarāb** < Far.+Ar Şarhoşluğu kötü olan kimse
- b. 175b/3, 180b/3**
- bed-zebān** < Far. Kötü dilli, fena dilli
- b. 174b/1**
- behre** < Far. Hisse, pay, kismet
- b.+si** 179a/13
- behre-mend** < Far. Kismetli, hisseli
- b. 178b/6**
- beqāvülluq** < Ar.+Far.+T.
- beqāvül+IXk** Çeşnigirlik
- b. 151b/3**
- belā** < Ar. Bela, müsibet
- b.+nı** 169a/2
- b.+ğa** 171b/4
- belāyī** < Ar. Belalı
- b.+dür** 174a/11
- b. bol-** 162b/7
- belgölüg** Damgalı, işaretli
- b. 143b/7**
- beliyye** < Ar. Felaket, afet, sıkıntı
- b. 175a/7**
- belki** < Far. Şayet, olabilir
- b. 141a/1, 159a/6, 164b/10, 166a/2, 170b/6, 171a/4**
- bend** < Far. Su bendi, baraj
- b. 135b/7, 138b/9, 139a/3, 139a/5**
- b. qıl-** 166b/10
- b.+niñ** 138b/10
- b.+ni** 139a/2, 138b/13
- b.+i** 138b/10
- b.+idür** 139a/4
- b.+idin** 153b/9
- bender** < Far.+Ar. Ticaret yeri
- b.+dür** 129a/4
- b.+idür** 129a/12
- berāber** < Far. Birlikte, beraber
- b. 143b/10**
- berbād** < Far. Perişan, harap
- b. 179a/14**
- ber-cāy** < Far. Yerinde, doğru, uygun

b. 134b/6	b.+i 171b/3, 180b/6 , 181a/10
ber-dāšte < Far. Yüksekçe kaldırılmış	b.+ini 128b/1
b. qıl- 183a/5	b.+idin 179a/1
Berekī Berekilerin konuştuğu dil,	b.+leri 164b/13, 181b/1
Berekice	bég < ET <i>beg</i> (EDPT, 322) Sözü
b. 131b/5	geçen adam, bey
berglig < <i>bérk+IXg</i> Yapraklı	b. 124a/9, 152b/5, 161a/5, 170a/4,
b. 141b/7	170b/2, 171a/13, 174a/6, 174a/8,
beri < ET <i>berü</i> (EDPT, 355) –Den bu	174a/12, 174b/10, 175a/2, 175a/9,
yana	175b/4, 176a/2, 182b/14
b. 123a/7, 139a/1, 182a/6	b. qıl- 174b/10, 177a/9
berīn < Far. En yüksek, en yüce	b.+niñ 171a/10, 171a/9
b. 123a/12, 124b/7, 126b/1, 126a/7	b.+i 125a/6, 172a/7, 170b/6, 171b/6,
berrāq < Ar. Nurlu, pek parlak, duru	174b/11
b.+dur 135a/13	b.+idin 155a/2
ber-ṭaraf < Far.+Ar. Lazım olmama;	b.+lerimdin 161a/2
bırakma, kaybolma	b.+leri 156a/8, 163a/2, 175b/6,
b. bol- 153a/10	179b/2
b. qıl- 133b/12	b.+leriniñ 167b/10, 169a/3
be-şirket < Far.+Ar. Ortaklık	b.+lerige 156b/2
b. 183a/8	b.+leridin 154b/10, 155a/1
be-teñ < Far. Bıkmak, usanmak	b.+ler 127b/12, 149a/2, 149a/3,
b. 168b/14	149a/4, 149a/5, 150a/2, 162b/4,
beyt < Ar. Beyt	177a/5, 183a/7
b. 166a/8, 166b/13, 181a/11, 181b/7,	b.+lerni 127b/4, 127b/10, 144b/2
181b/11	b.+lerge 144a/11, 144a/14, 157b/14
b.+ni 125a/12, 129a/1, 174a/5	b.+lerdin 149a/3

bégāt < T.+Ar. *bég+āt* Beyler

b. 152b/5

bégimlik < *bégim+IXk* Hanımlık

b. 169a/11

béglık < ET *beglik* (EDPT, 326)

Beylik

b. 171b/8, 173a/11, 174b/5

b. qıl- 173a/8

b.+i 123b/8

b.+leri 124a/9

bél < ET *bél* (EDPT, 330) Bel

b.+idin 164a/10

bér- < ET *bér-* (EDPT, 354) Vermek

b.-ür 130a/4, 150a/1, 154b/8

b.-ürler 176b/12, 134a/1

b.-iptür (bériptür-mén) 167b/14

b.-di 139b/1, 144b/2, 156a/13,

156b/14, 159a/12, 165b/5, 167a/7,

172a/14, 172b/14, 176a/5

b.-dük 152a/5, 159b/6, 160a/2

b.-diler 151a/13, 155b/10, 161a/9,

172b/2, 172b/8, 173a/13

b.-se 121a/1, 126a/8

b.-seler 178b/8

b.-ip 136b/6, 144b/9, 146b/13,

152b/2, 154b/7, 156a/11, 158b/7,

163b/1, 163b/13, 164a/8, 166a/10,

167b/1, 167b/3, 168a/7, 168a/9,

168a/12, 168b/1, 168b/5, 168b/8,

170a/5

b.-gandin 123a/13, 144a/10

b.-mesler 139b/8

b.-medi 139a/10, 159a/11, 168a/5

b.-mey 145a/1, 156a/9

bérglik < *bérk+IXk* Sarp, dik olma hali

b.+i 154a/5

béril- < ET *béril-* (EDPT, 365)

Verilmek

b.-di 123a/6, 144a/10, 144a/12,

144a/13, 144b/1, 145a/5, 146b/13,

159b/10, 161a/10, 167a/14, 168b/3,

168b/9

b.-se 121b/3

b.-edür édi 124a/2

b.-ip 136b/6

b.-medi 144b/1

bérk < ET *bérk* (EDPT, 361) Sağlam,

mahfuz, sarp

b. 130a/11, 132b/13, 140b/12,

140b/13, 141a/8, 141a/9, 141a/12,

175a/11

b.+ke 155a/3

bérkit- < ET *bérkit-* (EDPT, 361)

Sağlamlaştırmak

b.-ürler 140a/3, 142a/13, 142a/14,
142b/2, 143b/10, 144a/5

b.-iptür 144a/3

b.-tim 122a/3

b.-ti 123a/2, 154b/12

b.-tiler 156a/9

b. 122a/8

b.-ey 122a/5

b.-sün 122a/7

b.-sünler 122a/9

b.-e 157b/2

b.-ip 121a/1, 160b/9,

b.-kenni 147b/5

b.-kende 167a/7

b.-mekni 122b/5

béş < ET *béş* (EDPT, 376) Beş

b. 125a/5, 125b/5, 127b/14, 130a/5,
130b/10, 131b/11, 133a/5, 135a/12,
137b/12, 140a/2, 157a/12, 167b/8,
169b/10, 174a/12, 174b/14

b.+i 170b/12

béş yüz Beş yüz

b. 155b/7

b.+çe 161b/2

bī-‘aql < Far.+Ar. Ahmak, akılsız

b. 155a/4, 169a/14

bī-āzār < Far. İncinmeden, zarar
vermeden

b. 135a/11

bī-bāk < Far. Korkusuz

b. édi 175a/6

bī-bāqī < Far. Korkusuzluk, yüreklilik

b. 120b/12

bī-bed < Far. Zararsız

b. 180b/14

bī-behre < Far. Mahrum

b.+dür 179b/4

bī-ceng < Far. Mücadelesiz

b. 128a/3

bī-cür‘et < Far.+Ar. Cesaretsiz

b. 175b/11

bī-çāre < Far. Çaresiz

b. bol- 172b/6

bī-devlethīg < Far.+Ar.+T. Devlete
lâyık olmayan

b.+ı 174a/13

bī-dillīq < Far.+Ar. Cesaretsizlik

b. qıl- 163a/11

bī-edālīq < Far. Kabahat, hata

b. 121b/5

bī-edebāne < Far.+Ar. Edepsizce

b. 176b/1

bī-edebllīq < Far.+Ar.+T. Edepsizlik

b. envā'-yi b.+lar 155a/9, 159a/6,
160a/5

bī-endāze < Far. Sonsuz

b. bol- 157a/6

bī-esbāb < Far.+Ar. Teçhizatsız

b. 158a/12

bī-fāyide < Far.+Ar. Faydasız

b. 140b/11

b. bol- 158b/14

bī-hāber < Far.+Ar. Haberi olmadan,
habersiz

b. 125a/6, 179b/12

bī-hādd < Far.+Ar. Sayısız

b. 142a/10, 153a/13

bī-hāqīqati'l-hāl < Far.+Ar.+Ar.

Gerçek olmayan durum

b. 170b/5

bī-hāst < Far. İsteksiz, gayretsiz

b. 134a/12

bī-hisāb < Far.+Ar. Hesapsız

b. 155b/4

bī-huzurluq < Far.+Ar.+T.

bī+huzur+IXk Huzursuzluk

b. 157a/10, 158a/2, 162a/9

b. édi 157a/10

b.+nı 158a/3

b.+ı 166b/3

b.+larında 169b/3

bī-hünerrāq < Far.+T. *bī-hüner+rAk*

Kabiliyetsiz, hünersiz

b. 173a/8

bī-ihtiyār < Far.+Ar. Elinde olmadan

b. bol- 126a/13, 157b/8

bī-itidallıq < Far.+Ar.+T.

bī+itidal+IXk Taşkınlık yapma, karşı
gelme

b. qıl- 166b/8

b.+dm 166b/8

bī-itiqād < Far.+Ar. İnanmamak

b. bol- 181a/9

bī-kārī < Far. Lüzumsuz, boş
uğraşma

b. qıl- 179b/10

bī-meşveret < Far.+Ar. Danışmadan,
fikri alınmadan

b.+i 177a/11

bī-meze < Far. Tatsız, lezzetsiz

b. 176a/14

bī-mezzegūyı < Far. Zevksiz konuşma

b. 123b/11

bī-muḥaṣṣal < Far.+Ar. Değersiz

b. 179b/10

bī-namāz < Far. Namaz kılmamak

b. 135a/3

bī-nazīr < Far. Eşsiz, benzersiz

b. 177b/1, 178a/6, 182b/9

bī-nihāyet < Far.+Ar. Sonsuz

b. 146b/4

bī-pāy < Far. Şaşırmaq

b. 123a/8

bī-postīn < Far. Örtüsüz

b. 129b/13

bī-rahm < Far.+Ar. Merhametsiz

b. 181a/12

bī-serlıq < Far.+T. *bī+ser+IXk*

Serkeşlik, dağınlık

b. 127b/8

b.+qa 126a/2

bī-siyāq < Far. İntizamsız

b. 136b/9

bī-şüret < Far.+Ar. Tavsiye edilmeyen

b.+tur 181b/6

bī-ta'ayyun < Far.+Ar. İdraksız

b. 178b/6

bī-tahşış < Far.+Ar. Özellikle

b. 177b/1

bī-tekellüf < Far. Teklifsiz

b. 178b/6

bī-tevaqquf < Far.+Ar. Durmadan

b. 156a/11

bī-yaraq < Far.+T. Silahsız

b. 158a/12

bihī < Ar. Ayva

b. 129b/2, 129b/8

bil- < ET *bil-* (EDPT, 330) Bilmek

b.-ir 145a/7

b.-ür 147a/4, 148b/1, 149b/12,

172a/3, 177b/9, 178b/12

b.-ürler 133a/1

b.-ür édi 167b/10, 172a/9, 173b/4,

175b/2, 178a/14, 178b/13

b.-medim 152b/4

b.-men 170b/7, 170a/12, 173b/12

b.-mey 144b/11, 150a/8

bildürge Kamçının desteğine vurulan halka

b. 142a/14

b.+ni 142b/2, 142b/3

bile < ET *birle* < bir IA (EDPT, 364)

İle,

birlikte→ **birle**

b. 120a/4, 120a/10, 120b/1, 120b/3,

121a/3, 121a/5, 121b/3, 121b/6,

121b/7, 121b/10, 121b/14, 122a/13,

122a/14, 122b/5, 123a/3, 123a/4,

123b/3, 123b/5, 123b/14, 124a/4,

124a/9, 124b/2, 124b/ 7, 124b/11,

124b/12, 125a/1, 125a/5, 125a/7,

125a/10, 125b/2, 125b/3, 125b/5, 145a/11, 145b/9, 145b/10, 146a/14,
125b/7, 125b/10, 125b/14, 126a/1, 146b/9, 146b/14, 147a/11, 147b/14,
126a/14, 126b/2, 126b/3, 126b/4, 148a/1, 148a/5, 148a/14, 148b/3,
126b/5, 126b/9, 126b/10, 126b/11, 148b/12, 148b/13, 148b/14, 149a/6,
126b/12, 126b/13, 126b/14, 127a/1, 149b/6, 149b/12, 150a/1, 150a/4,
127a/6, 127a/11, 127a/13, 127b/2, 150a/8, 150a/10, 150a/14, 150b/6,
127b/3, 127b/5, 127b/7, 127b/11, 150b/7, 150b/8, 151a/1, 151a/4,
128a/1, 128a/2, 128a/13, 129a/4, 151a/7, 151a/13, 151b/12, 152a/5,
129a/6, 129b/8, 129b/10, 130a/5, 152a/14, 152b/2, 152b/8, 153a/5,
130a/8, 130a/10, 130a/12, 130b/4, 153a/9, 153b/1, 153b/3, 153b/9,
130b/5, 130b/8, 130b/10, 130b/11, 153b/14, 154a/1, 154a/9, 154b/1,
130b/13, 131a/2, 131a/3, 131a/4, 154b/6, 155a/4, 155a/6, 155a/12,
131a/5, 131a/6, 131a/7, 131a/8, 155b/6, 155b/7, 155b/0, 156a/3,
131a/9, 131a/10, 131a/11, 131a/12, 156a/4, 156a/6, 156a/10, 156b/2,
131b/2, 131b/13, 132a/3, 132a/9, 156b/7, 156b/10, 156b/14, 157a/2,
132b/7, 132b/13, 133a/2, 133a/4, 157a/9, 158a/1, 158a/12, 158b/1,
133a/14, 134a/1, 134b/6, 135a/8, 158b/3, 158b/4, 158b/12, 159a/13,
135b/7, 135b/13, 136a/5, 136b/10, 159b/4, 159b/10, 159b/13, 160a/1,
137a/5, 137a/8, 137b/4, 137b/13, 160a/9, 160b/9, 161a/8, 161a/9,
138a/10, 138a/12, 138a/13, 138b/6, 161a/14, 162a/4, 162b/1, 162b/9,
139a/8, 139a/9, 139a/10, 139a/11, 163a/3, 163a/4, 163a/5, 163a/11,
139b/1, 139b/10, 139b/13, 140a/14, 163a/13, 163a/14, 163b/6, 164a/7,
140b/7, 140b/11, 140b/14, 141b/8, 164b/2, 164b/9, 164b/10, 164b/14,
142a/6, 142a/11, 142b/5, 142b/11, 165a/2, 165a/4, 165a/6, 165a/8,
143a/4, 143a/5, 143a/11, 143a/4, 165a/9, 165a/11, 165a/13, 165b/8,
143b/10, 144a/5, 144a/9, 144a/10, 165b/9, 166b/4, 166b/6, 166b/9,
144a/12, 144a/14, 145a/3, 145a/5, 166b/12, 167a/4, 167a/5, 167b/1,

167b/7, 168a/7, 169a/14, 169b/7,	129a/1, 129a/4, 129a/13, 129b/7,
170a/5, 170a/14, 170b/2, 170b/5,	129b/8, 130a/4, 130a/5, 130b/1,
170b/7, 170b/9, 170b/11, 171a/11,	130b/3, 130b/7, 130b/9, 130b/11,
171b/1, 171b/4, 171b/14, 172a/2,	131a/3, 131a/4, 131b/7, 132a/9,
172a/14, 172b/1, 172b/2, 172b/3,	132a/14, 132b/1, 132b/12, 133a/2,
172b/4, 172b/13, 173a/2, 173a/3,	133a/3, 133a/5, 133a/12, 133a/14,
173a/5, 173b/5, 173b/11, 173b/13,	133b/1, 133b/2, 133b/12, 134a/4,
174a/12, 174b/1, 175a/7, 177a/5,	134b/5, 134b/9, 134b/14, 135a/1,
177a/6, 178a/2, 178a/14, 178b/2,	135a/7, 135a/9, 135b/1, 135b/3,
178b/11, 179a/5, 179a/6, 179a/10,	135b/6, 135b/8, 136a/2, 136a/3,
180a/8, 180a/12, 180b/7, 180b/8,	136a/5, 136a/6, 136a/11, 136a/12,
182a/14, 182b/11, 183a/5, 183a/7,	136b/6, 136b/8, 136b/11, 137a/9,
183a/8	137b/3, 137b/11, 138a/13, 138b/2,
bilekçe Halka, zincir, bağ	138b/9, 139a/3, 139a/4, 139a/5,
b. 142a/14, 142b/2	139a/7, 139a/12, 139b/11, 140a/2,
bilimlig < <i>bilim+IXk</i> Arif, zeki	140a/3, 140a/4, 140b/8, 140b/9,
b. 170a/9	141a/4, 141a/4, 141a/14, 141b/3,
binā < Ar. Yapı	141b/7, 141b/8, 142a/5, 142a/12,
b.-yı ḥayr < 171a/11	142a/13, 142a/14, 142b/1, 142b/10,
bir < ET <i>bir</i> (EDPT, 353) Bir, bir defa	142b/13, 143b/3, 143b/4, 143b/6,
b. 120a/11, 121a/1, 121a/3, 121b/4,	143b/7, 143b/9, 144a/2, 144a/7,
123b/2, 123b/9, 124a/7, 124a/12,	144a/8, 145b/4, 145b/9, 145b/11,
124b/1, 124b/2, 125a/1, 125a/4,	145b/14, 146a/6, 147a/1, 147a/8,
125a/14, 125b/6, 125b/7, 125b/8,	147a/11, 147b/3, 147b/10, 147b/13,
125b/9, 126a/3, 126b/2, 126b/10,	148a/9, 148b/7, 148b/11, 149a/5,
127a/4, 127b/2, 127b/14, 128a/12,	149a/7, 149a/8, 149a/10, 149a/13,
128b/3, 128b/5, 128b/6, 128b/8,	149b/5, 149b/9, 149b/14, 150a/5,

150a/14, 150b/1, 150b/3, 150b/5,	172a/12, 172b/12, 173a/5, 173b/6,
150b/6, 150b/8, 150b/14, 151a/2,	173b/7, 173b/12, 174a/3, 174a/5,
151a/3, 151a/5, 151a/9, 151a/10,	175b/3, 175b/5, 175b/6, 175b/10,
151a/12, 151b/10, 152a/13, 152b/9,	175b/13, 176a/2, 176a/6, 176a/13,
152b/14, 153a/1, 153a/8, 153b/2,	176b/7, 177b/2, 177b/3, 178a/12,
153b/3, 153b/10, 154a/1, 154a/4,	178b/5, 178b/13, 179a/4, 179b/9,
154a/9, 154b/3, 154b/13, 154b/14,	179b/10, 179b/11, 179b/13, 180a/2,
155a/2, 155a/4, 155b/8, 156a/4,	180a/7, 180a/11, 180b/3, 180b/6,
156a/7, 156b/13, 157b/2, 157b/3,	180b/7, 181a/8, 181a/10, 181a/14,
157b/7, 157b/9, 158a/1, 158a/8,	181b/6, 182a/6, 182a/7, 182a/9,
158b/2, 158b/4, 159a/2, 159a/3,	182a/11, 182b/1, 182b/3, 182b/9,
159a/11, 159b/4, 159b/10, 159b/13,	182b/11
160a/4, 160a/8, 160a/11, 160b/3,	b.+kine 167a/13, 168a/3
160b/4, 160b/5, 160b/7, 160b/8,	birbir < ET <i>Birbiri</i>
160b/10, 161a/4, 161a/13, 161b/3,	b.+ge 157b/8
161b/5, 162a/6, 162a/8, 162a/14,	b.+ige 133a/14
162b/7, 162b/8, 162b/14, 163b/9,	birer < ET <i>birer</i> (EDPT, 368) Tek tek
163b/12, 164a/2, 164b/3, 164b/5,	b. 120b/5, 123b/5, 130a/6, 143b/12,
164b/14, 165a/3, 165a/5, 165a/6,	144a/1, 144b/9, 145b/6, 148b/14,
165a/7, 165b/2, 165b/3, 165b/4,	154a/2, 154b/1, 159b/9, 160b/2
166a/11, 166b/1, 166b/5, 166b/7,	birev < ET <i>biregü</i> (EDPT, 364) <i>bir+ev</i>
166b/8, 166b/10, 166b/14, 167a/13,	Birisi
167b/2, 167b/12, 168a/3, 168a/9,	b. 174a/11
168a/11, 168b/1, 168b/6, 168b/8,	b.+niñ 126a/3
169a/3, 169a/9, 169b/6, 169b/11,	biri Biri
170a/2, 170a/3, 170a/10, 170b/1,	b. 124a/1, 124a/3, 133a/7, 170b/12,
171a/14, 171b/2, 171b/3, 172a/8,	175a/10, 178b/2, 180a/7

b.+niņ 178b/2
b.+ni 135b/14, 143b/6, 151b/14,
173a/1
b.+ge 173a/1
b.+de 128b/5
b.+si 142b/14
birle < ET *birle* < bir IA (EDPT, 364)
İle birlikte, beraber → **bile**
b. 150a/11
bisyār < Far. Çok
b. 121a/14, 127b/4, 129a/7, 128b/12,
129b/6, 129b/12, 130a/7, 130b/6,
132b/6, 134a/6, 135a/2, 135a/3,
135b/3, 136a/1, 136b/10, 138a/1,
138a/6, 138a/7, 138b/13, 140b/4,
142a/9, 148b/8, 152a/1, 160b/11,
163a/7, 168a/4, 169b/3, 170a/6,
170a/9, 171a/3, 173a/14, 174b/12,
175b/11, 176a/7, 176a/14, 177b/9,
177b/10, 178a/3, 178a/10, 178a/14,
178b/5, 180b/6, 181a/9, 181b/2,
181b/6, 181b/7, 181b/12, 182a/14
b. édi 152a/8, 153b/7, 164b/4,
169b/12
b.+dur 132a/10, 133b/3, 138a/11,
141a/1

b. bol- 132a/7, 133b/6, 135a/4,
136a/13, 137a/7, 157a/14, 176b/9,
bişim Pişim
b.+iğa 151a/10
bişir- < ET *bısur-* < *bış-* (EDPT, 383)
Pişirmek
b.-ip 160b/5
biti- < ET *biti-* (EDPT, 299) Yazmak
b.-r 175a/4, 181b/12
b.-ptür 171a/2, 171a/3, 176a/14,
178b/5, 178b/14, 179a/3, 179a/4,
180b/8, 181a/2, 181a/8
b.-ptürler 137b/5, 137b/7, 139a/5
b.-dim 179a/7
b.-di 179a/8
b.-p 122a/7
b.-meydür 180b/7
b.-mekke 166b/13
biz < ET *biz* (EDPT, 388) Biz
b. 121a/1, 123a/2, 126b/9, 127a/2,
127b/5, 153b/5, 159b/5, 160a/1,
160a/4, 163a/3, 163a/4, 163a/5
b.+iņ 120a/8, 121b/1, 121b/6,
122b/6, 124b/3, 133b/12, 154a/12,
159a/10
b.+niņ 124b/6, 125a/14, 126b/13,
172a/13, 172b/13

- b.+ni** 124b/2, 153b/1
- b.+ge** 120b/4, 120b/10, 123a/8, 124a/9, 125b/7, 126b/9, 146b/5, 159a/4, 159a/9, 162b/14
- b.+din** 125a/6, 154a/4
- boğuz** < ET *boğuz* (EDPT, 322) Boğaz
- b.+ı** 152a/7, 152a/9
- b.+larığa** 140a/7
- bol-** < ET *bol-* (EDPT, 331) Olmak
- b.-adur** (maḥsūs boladur) 138b/2
- b.-adur** (ber-ṭaraf boladur) 153a/10
- b.-adurlar** (nöker boladurlar) 123b/12
- b.-ur** (Qunduzda bolur) 123a/4
- b.-ur** (Şīrim bolur) 126a/13
- b.-ur** (yerge barsa bolur) 129a/13, 129a/14
- b.-ur** (üzüm bolur) 129b/8
- b.-ur** (çağırları bolur) 129b/9, 134b/10
- b.-ur** (kem bolur) 130a/3
- b.-ur** (köp bolur) 130a/9
- b.-ur** (bisyyār bolur) 133b/6, 134a/6, 135a/4, 136a/13, 137a/7
- b.-ur** (hem bolur) 133b/7, 135a/11, 142a/1
- b.-ur** (çağır bolur) 133b/8
- b.-ur** (qıpqızıl bolur) 133b/9
- b.-ur** (maymūn bolur) 133b/10, 133b/11
- b.-ur** (ğalebe bolur) 135a/2
- b.-ur** (yaḥşı bolur) 132a/7, 136a/1, 138a/1
- b.-ur** (şādir bolur) 134b/4
- b.-ur** (qoyı bolur) 135a/5
- b.-ur** (perān bolur) 135a/7
- b.-ur** (Nīcrāvda bolur) 135b/1
- b.-ur** (lāciverd kānı bolur) 135b/9
- b.-ur** (lāleler bolur) 136a/2
- b.-ur** (yerde bolur) 136a/3
- b.-ur** (lāle bolur) 136a/4
- b.-ur** (çiqısında bolur) 136a/5
- b.-ur** (içşe bolur) 136a/12
- b.-ur** (yaḥşıraḡ bolur) 137b/14
- q.-ur** (müteḥarrık bolur) 138a/14
- b.-ur** (maḥsūs bolur) 138b/3
- b.-ur** (çapqun bolur) 139a/7, 139a/9
- b.-ur** (dék bolur) 140b/3
- b.-ur** (otı bolur) 140b/4
- b.-ur** (qalın bolur) 140b/10, 141a/7, 141a/12
- b.-ur** (bülend bolur) 140b/11
- b.-ur** (cölge bolur) 141a/5
- b.-ur** (cānvarlar bolur) 141a/12

- b.-ur** (cölgeside bolur) 141a/11
- b.-ur** (qoyılarıda bolur) 141a/13
- b.-ur** (kéltürse bolur) 141b/4
- b.-ur** (yağşı idi bolur) 141b/5
- b.-ur** (tikenler bolur) 141b/10
- b.-ur** (semiz bolur) 142a/9
- b.-ur** (bī-ḥadd bolur) 142a/10
- b.-ur** (uqardın bolur) 142b/12
- b.-ur** (güzeri bolur) 143a/5
- b.-ur** (alsa bolur) 147a/7
- b.-ur** (belāyeti bolur) 162b/7
- b.-ur** (qızı bolur) 167b/10
- b.-ur** (müeysser bolur) 170b/3
- b.-ur** (uruq bolur) 171b/10
- b.-ur** (mülāzemetide bolur) 173b/2
- b.-ur** (yazğaça ança bolur) 179b/14
- b.-ur** (ḥāherzādesi bolur) 180b/10
- b.-ur** (bī-i‘tiqād bolur) 181a/9
- b.-urlar** (bölek bolurlar) 125b/6
- b.-urlar** (maqāmıda bolurlar) 126b/1
- b.-urlar** (tutmaq bolurlar) 126b/3
- b.-miş** (peydā bolmış) 171a/8
- b.-miş** (muvaıffaq bolmış) 171a/11
- b.-uptur** (ṭülānī boluptur) 128a/7
- b.-uptur** (yer boluptur) 128b/10
- b.-uptur** (vāqī‘ boluptur) 130a/2
- b.-uptur** (püşte boluptur) 132b/1
- b.-uptur** (yağşı boluptur) 132b/6
- b.-uptur** (mezārı boluptur) 134a/5
- b.-uptur** (mezḵūr boluptur) 158a/14
- b.-uptur** (tevārud boluptur) 164a/7
- b.-uptur** (mülaqqab boluptur) 173b/13, 178a/14
- b.-uptur** (uşūlı boluptur) 176a/12
- b.-upturlar** (yolığa bolupturlar) 150a/6
- b.-dım** (meşğul boldım) 150a/2
- b.-dum** (maqāmıda boldum) 151a/2
- b.-dum** (yağşırağ boldum) 157a/12
- b.-dı** (qoşulmaq boldı) 120b/10
- b.-dı** (nikāḥ boldı) 121a/4
- b.-dı** (ḥaṭṭları boldı) 122a/1
- b.-dı** (mülāzım boldı) 123a/7
- b.-dı** (bārin boldı) 123a/12
- b.-dı** (‘ahd boldı) 123a/12
- b.-dı** (şādir boldı) 124a/1
- b.-dı** (fermān boldı) 124b/8, 127a/4, 147a/10, 157b/14
- b.-dı** (tapşurmaq boldı) 127b/5
- b.-dı** (muqarrer boldı) 127b/7
- b.-dı** (ālübālūlar boldı) 129b/4
- b.-dı** (yağşı yer boldı) 136b/10
- b.-dı** (taḥtı boldı) 137a/6
- b.-dı** (yağşı menzili boldı) 137a/12

- b.-dı** (maḥsūs boldı) 138b/1
- b.-dı** (ma‘lūm boldı) 138b/1, 140b/5, 153a/10
- b.-dı** (taḥmīl boldı) 144b/11
- b.-dı** (ḥayreti boldı) 145b/1
- b.-dı** (şermenderaq boldı) 144b/7
- b.-dı** (ḥarāb boldı) 144b/12
- b.-dı** (tereddüd boldı) 149b/13
- b.-dı** (teraqqīsi boldı) 150b/6
- b.-dı** (andaq boldı) 151b/10
- b.-dı** (yamğur boldı) 152a/12
- b.-dı** (özgeçerek boldı) 156a/8
- b.-dı** (mütevcecih boldı) 156a/12, 161a/3
- b.-dı** (‘arız boldı) 156b/12
- b.-dı** (oqı boldı) 157a/6
- b.-dı** (zelzele boldı) 157a/12
- b.-dı** (bisyār boldı) 157a/14
- b.-dı** (peydā boldı) 157b/4
- b.-dı** (bī-iḥtiyār boldı) 157b/8
- b.-dı** (tüptüz boldı) 157b/12
- b.-dı** (muşammem boldı) 158a/4
- b.-dı** (uruş boldı) 158a/12
- b.-dı** (bī-fayide boldı) 158b/14
- b.-dı** (mezḳūr boldı) 159b/3, 169b/11, 174a/7, 175b/5, 177a/13, 178a/1, 182a/3
- b.-dı** (peşīmān boldı) 159b/6, 170b/3
- b.-dı** (mülzem boldı) 159b/9
- b.-dı** (giriftār boldı) 160a/2
- b.-dı** (‘ināyet boldı) 161a/12
- b.-dı** (teşvīşi boldı) 162a/2
- b.-dı** (lāzım boldı) 162b/14
- b.-dı** (uruşlar boldı) 163a/7
- b.-dı** (meşğul boldı) 164a/3
- b.-dı** (ğālib boldı) 165a/11
- b.-dı** (vilāyeti kem boldı) 166a/4
- b.-dı** (mağlub boldı) 167a/3
- b.-dı** (ḥalāş boldı) 168b/14
- b.-dı** (maqāmıda boldı) 170a/6
- b.-dı** (bir ḥāleti boldı) 171b/2
- b.-dı** (iḥtiyār boldı) 172b/12
- b.-dı** (laqab boldı) 172b/13
- b.-dı** (ma‘zül boldı) 173a/9
- b.-dı** (qaşımda boldı) 174b/14
- b.-dı** (mülaqqab boldı) 176b/6
- b.-dı** (dīvān boldı) 177a/7
- b.-dı** (meştur boldı) 179b/3
- b.-dı** (meşhūr boldı) 180b/1
- b.-dı** (beyti budur boldı) 181a/10
- b.-duk** (kebāb qılduk) 160b/4
- b.-duq** (mütevcecih bolduq) 120b/14, 146b/14, 150b/2, 160a/13, 160b/7

- b.-dılar** (peydā boldılar) 150b/1
- b.-dılar** (mülāzemetide boldılar) 164a/9
- b.-dılar** (mağlub boldılar) 167a/5
- b.-dılar** (ma‘rūf boldılar) 171a/11
- b.-dılar** (pādşāh boldılar) 172b/9
- b.-dılar** (yaman boldılar) 177a/6
- b.-ğay** (azraq bolğay) 120a/7
- b.-ğay** (kudüret bolğay) 121b/9
- b.-ğay** (Behlül Eyyüb bolğay) 121b/11
- b.-ğay** (amānda bolğay) 123a/12
- b.-ğay** (siyāseti bolğay) 127a/6
- b.-ğay** (şer‘ī bolğay) 128a/11
- b.-ğay** (Çālāk bolğay) 128b/11
- b.-ğay** (sevdāger bolğay) 129a/11
- b.-ğay** (kim bolğay) 129b/13, 137a/7, 176b/14
- b.-ğay** (kürüh bolğay) 130a/3
- b.-ğay** (beş öleñ bolğay) 130a/5
- b.-ğay** (bিরer şer‘ī bolğay) 130a/6
- b.-ğay** (altı öleñ bolğay) 130a/11
- b.-ğay** (vilāyette bolğay) 131b/6
- b.-ğay** (tahtıda bolğay) 131b/7
- b.-ğay** (nevāhī bolğay) 134a/10
- b.-ğay** (derīçe bolğay) 135a/13
- b.-ğay** (yıl bolğay) 136a/9
- b.-ğay** (üç bolğay) 136a/10, 139b/11
- b.-ğay** (yerlerde bolğay) 136b/3
- b.-ğay** (tarafı bolğay) 137a/2
- b.-ğay** (suyı bolğay) 137b/12
- b.-ğay** (qarı bolğay) 138b/11
- b.-ğay** (ābādān bolğay) 139a/3
- b.-ğay** (yığaç bolğay) 139a/4
- b.-ğay** (yol bolğay) 139a/13, 157b/4
- b.-ğay** (kem bolğay) 141b/2
- b.-ğay** (arqargulça bolğay) 141b/13
- b.-ğay** (yerde bolğay) 142a/3
- b.-ğay** (yaqası bolğay) 142a/5
- b.-ğay** (bir qarış bolğay) 142b/1
- b.-ğay** (berāber bolğay) 143b/10
- b.-ğay** (yarımıça bolğay) 143b/11
- b.-ğay** (hişşe bolğay) 151a/8
- b.-ğay** (qaytalıda bolğay) 151a/10
- b.-ğay** (serdār bolğay) 154a/10
- b.-ğay** (taş atımı bolğay) 157b/3
- b.-ğay** (şāyeste bolğay) 159a/6
- b.-ğay** (bāyeste bolğay) 159a/6
- b.-ğay** (niqār bolğay) 162b/3
- b.-ğay** (qılıç çapmış bolğay) 164b/12
- b.-ğay** (lāyıq bolğay) 166b/13
- b.-ğay** (çehār-dāng Mīrzāniñ bolğay) 170b/1
- b.-ğay** (peydā bolmuş bolğay) 171a/8

b.-ğay (muvaffaq bolmış bolğay) 171a/12	b.-sa (musahhər bolsa) 170a/14
b.-ğay (vāfir bolğay) 177a/1	b.-salar (‘āciz bolsalar) 147a/13
b.-ğay (iḥtiyācı bolğay) 177b/5	b.-ur émiş (barsa bolur émiş) 146a/6
b.-ğay (tekellüf bolğāy) 179b/5	b.-ur édi (mūcib-i ümīdvarlıq bolur) 120a/12
b.-ğay (vezni bolğay) 181a/8	b.-ur édi (direñ bolur édi) 120b/5
b.-ğaylar (mutazarrır bolğaylar) 121b/5	b.-ur édi (qaşıda bolur édi) 175b/9, 181a/5
b.-ğusıdur (oq bolğusıdur) 154a/11	b.-ur édi (neyşekerler bolur édi) 132a/12
b.-ğusıdur (mezkur bolğusıdur) 151b/6	b.-ur édi (küni bolur édi) 152b/11
b.-ğusıdur (ma‘lüm bolğusıdur) 171a/6	b.-ur édi (maqāmıda bolur édi) 159b/5
b.-uñ (merdāne boluñ) 161a/7	b.-ur édi (nebīresi bolur édi) 163b/8
b.-sa (néçe bolsa) 121b/5	b.-ur édi (Şehrbānū Bégim’niñ bolur édi) 169b/8
b.-sa (müteveccih bolsa) 122a/4	b.-ur édi (kökeldaşı bolur édi) 169b/10
b.-sa (tohumı bolsa) 128b/11	b.-ur édi (bisyār bolur édi) 176b/9
b.-sa (iş qılmağan bolsa) 134a/12	b.-ur édi (né bolur édi) 179a/12
b.-sa (hareket qılğan bolsa) 134a/13	b.-urlar édi (oq bolurlar édi) 148b/12
b.-sa (bülendīlerde bolsa) 141a/9	b.-ğay édi (kūhe bolğay édi) 125a/3
b.-sa (yel bolsa) 142a/6	b.-ğay édi (qırq miñ bolğay édi) 159a/10
b.-sa (öte almasa bolsa) 142a/7	b.-ğaylar (üylüg bolğaylar) 142b/14
b.-sa (kérek bolsa) 143b/5	b.-ğaylar édi (ümīdvār bolğaylar édi) 122b/3
b.-sa (fermānlar bolsa) 146b/11	
b.-sa (uluq bolsa) 149b/13	
b.-sa (yağşı bolmas bolsa) 150a/13	
b.-sa (mundaqlar bolsa) 158b/10	

b.-a al- (boldura almadılar) 151a/12	b.-up édi (muqarrer bolup édi) 148a/13
b.-a al- (farq qıla almadılar) 160b/6	
b.-a (yaz bola) 154b/3	b.-up édi (zāhır bolup édi) 151b/2,
b.-a (memālikide bola) 177b/8	155a/2
b.-up (sergerdān bolup) 120a/2	b.-up édi (mezkur bolup édi) 154a/6
b.-up (hemrāh bolup) 121b/8	b.-up édi (bile bolup édi) 158b/12
b.-up (maqāmıda bolup) 121b/12,	b.-up édi (saqallıq bolup édi) 164a/11
127b/6, 151b/3, 155b/2	
b.-up (qavī bolup) 122b/3	b.-up édi (Rafızī bolup édi) 166b/11
b.-up (hayli bolup) 123a/8	b.-up édi (oğlı bolup édi) 164a/9,
b.-up (hālāş bolup) 126b/5	167b/12
b.-up (qazaqlıqlarda bile bolup)	b.-up édi (qız bolup édi) 168a/3,
144a/14	168a/8
b.-up (rūberū bolup) 149b/6	b.-up édi (oğul bolup édi) 168b/1
b.-up (dest u garībān bolup) 150b/8	b.-up édi (iḥtiyār bolup édi) 169a/12
b.-up (mülāqī bolup) 155a/8	b.-up édi (bég bolup édi) 174a/8,
b.-up (taze bolup) 157a/6	175a/12
b.-up (hemvār bolup) 157a/14	b.-up édi (iflīc bolup édi) 174b/3
b.-up (dānişmend bolup) 164a/3	b.-up édi (meclis bolup édi) 180a/5
b.-up (mürīd bolup) 166b/10	b.-up édiler (ğunçaçısıdın bolup
b.-up (qız bolup) 168a/12	édiler) 167a/9
b.-up (bég bolup) 171a/13	b.-ğan (H̄ānzāde Bégim'din bolğan)
b.-up (bī-çāre bolup) 172b/6	121a/6, 167a/12
b.-up (giriftār bolup édi) 175a/6	b.-ğan (dil-şikeşte bolğan) 122b/3
b.-up édi (hayli bolup édi) 121b/7	b.-ğan (nékim bolğan) 122b/6
b.-up édi ('ahd bolup édi) 124b/8	b.-ğan (Muḥammed Qasımniñ
b.-up édi (sebz bolup édi) 132a/11	bolğan) 122b/7

b.-ğan (devleth`āhlığını tilep bolğan) 122b/10	b.-ğanda (mutaşarrıf bolğanda) 175b/12
b.-ğan (tohtay almay bolğan) 122b/14	b.-ğandın (uluq bolğandın) 130b/13
b.-ğan (tévede bolğan) 124b/9	b.-ğandın (fāriğ bolğandın) 157a/8
b.-ğan (urdurdı bolğan) 125b/13	b.-ğandın (ma`yüb bolğandın) 168b/1
b.-ğan (uruq bile bolğan) 126b/5	b.-ğanlargā (mezkūr bolğanlargā) 170b/14
b.-ğan (kim tañlası bolğan) 127b/7	b.-ğunça (fāriğ bolğunça) 150a/6
b.-ğan (mezkūr bolğan) 141a/1, 141a/12, 144a/7	b.-urnı (müteveccih bolurnı) 146a/4
b.-ğan (mest bolğan) 143a/8, 143a/12	b.-mas (qılıp bolmas) 127b/14
b.-ğan (taħmīl bolğan) 144b/12	b.-mas (yaħşı bolmas) 129b/11, 150a/13
b.-ğan (‘āciz bolğan) 147b/1	b.-mas (yaman bolmas) 129b/12, 139b/5, 140a/9
b.-ğan (müzāhim bolğan) 151b/14	b.-mas (yatıp bolmas) 129b/13
b.-ğan (Yek-Rüy bolğan) 154b/6	b.-mas (çibini bolmas) 130a/7
b.-ğan (müteveccih bolğan) 156a/6, 171a/6	b.-mas (ötüp bolmas) 130b/13, 160b/13
b.-ğan (zelzele bolğan) 157b/6	b.-mas (iħtiyāc bolmas) 132b/10
b.-ğan (süst bolğan) 158b/5	b.-mas (yürüp bolmas) 133b/3
b.-ğan (taladı bolğan) 162a/14	b.-mas (bāğı bolmas) 134b/10
b.-ğan (ħidmetide bolğan) 171b/13	b.-mas (aslā bolmas) 135a/5, 137a/1
b.-ğan (mīrzālar bolğan) 183a/7	b.-mas (yerde bolmas) 136a/4
b.-ğanda (musallať bolğanda) 138b/12	b.-mas (kentlerçe bolmas) 136b/2
b.-ğanda (‘āzim bolğanda) 163a/3	b.-mas (iħtiyāc bolmas) 136b/5
	b.-mas (bāğ bolmas) 137b/2

b.-mas (bāğāt bolmas) 139b/2	b.-mağay (mužāyaqa bolmağay) 123a/13
b.-mas (furuşat bolmas) 140a/7	
b.-mas (anār bolmas) 140a/8	b.-mağay (Süheyl bolmağay) 125a/12
b.-mas (mīve bolmas) 140a/11	
b.-mas (yürüp bolmas) 140b/14	b.-mağay (rāzī bolmağay) 129a/11
b.-mas (ot bolmas) 141a/5	b.-mağay édi (kişi bolmağay édi) 154a/14
b.-mas (tüşüp bolmas) 141a/8	
b.-mas (yétkürüp bolmas) 144b/9	b.-masa (müteharrik bolmasa) 134b/3
b.-mas (tüş bolmas) 141b/1	
b.-mas (su bolmas) 149a/11	b.-masa (qol bolmasa) 172b/11
b.-mas (müyesser bolmas) 170b/2	b.-mağunça (təñ bolmağunça) 141b/1
b.-mas (hāşıl bolmas) 176b/11	b.-mağunça (şādir bolmağunça) 159b/8
b.-mas édi (çıqıp bolmas édi) 161a/14	b.-maydur (hem bolmaydur) 121b/9
b.-mas édi (hazır bolmas édi) 163b/12	b.-maydur (yağşı bolmaydur) 162a/9
b.-madım (vādīside bolmadım) 179b/5	b.-maq (müzāhim bolmaq) 158b/9
b.-madı (mahsūs bolmadı) 138b/4	bortaq Bozuk, perişan, tertipsiz
b.-madı (rāzı bolmadı) 155b/14	b. 154a/8
b.-madı (ümīdvārlıq bolmadı) 163a/10	bortaqlıg < <i>bortaq+IXk</i> Bozukluk
b.-madı (zāhir bolmadı) 166b/13	b.+ı 154a/6
b.-madı (qız bolmadı) 169b/1, 169b/11	boy < ET <i>boğ</i> (EDPT, 296) Boy
b.-mağay (peşīmānlıq bolmağay) 121b/4	b.+ı 125a/14, 135a/13
	boyluq < <i>boy+IXk</i> Boylu
	b. 164a/10
	boy(u)n < ET <i>boym</i> (EDPT, 386) Boyun
	b.+ı 170a/11

b.+ıġa 125b/13, 142b/4, 156b/5, 172b/14	bu < ET bu (EDPT, 291) Bu
b.+ıda 134b/13	b. 120a/2, 120a/8, 120a/10, 120a/13, 120b/2, 120b/13, 121a/2, 121b/4, 121b/7, 121b/8, 122a/1, 122a/2, 122a/7, 122a/11, 122a/12, 122b/1, 122b/2, 122b/14, 123a/12, 123b/10, 123b/13, 124a/1, 124a/2, 124a/3, 124a/7, 125a/4, 125a/9, 125a/12, 125b/8, 125b/10, 126a/1, 126a/5, 127b/13, 128a/5, 128a/9, 128a/11, 128a/12, 128a/13, 128b/1, 128b/6, 128b/9, 128b/10, 128b/11, 129a/6, 130a/5, 130a/7, 130a/8, 130a/9, 130a/10, 130a/12, 130a/13, 130b/1, 130b/8, 130b/11, 130b/12, 131a/1, 131a/2, 131a/9, 131b/7, 131b/9, 131b/11, 132a/1, 132a/3, 132a/3, 132a/4, 132a/5, 132b/2, 132b/4, 132b/8, 132b/10, 132b/13, 132b/14, 133a/1, 133a/8, 133a/11, 133a/12, 133a/13, 133b/5, 133b/6, 133b/11, 133b/12, 133b/14, 134a/2, 134a/3, 134a/7, 134a/8, 134a/9, 134a/10, 134a/12, 134a/14, 134b/1, 134b/12, 135a/6, 165a/11, 135a/12, 135b/5, 135b/7, 135b/11, 135b/13, 136a/1, 136a/5, 136a/6, 136a/7, 136a/9,
b.+larını 147b/2	
b.+larıġa 158b/8	
bödene Bildircin	
b. 162b/5	
b.+ge 162b/4	
böl- Bölmek, parçalamak	
b.-dük 161b/2	
bölek < ET <i>bölük</i> (EDPT, 339) Bölüm, kısım → bölük	
b. 125b/6, 125b/7, 125b/8, 125b/9, 125b/10, 149a/5, 156a/3	
b.+ke 149a/5	
bölük < ET <i>bölük</i> (EDPT, 340) Bölüm, kısım → bölek	
b. 134b/14, 139b/11	
b.+tür 131b/11	
b.+din 133b/1	
b.+idür 139b/11, 140a/10	
b.+ide 134a/2	
bölükāt < T.+Ar. <i>bölük+āt</i> Bölükler	
b.+ıdın 139b/11	
börk < ET <i>börk</i> (EDPT, 362) Başlık	
b. 164a/12	

136a/11, 136a/12, 136a/14, 136b/1, 148a/1, 148a/5, 148a/7, 148a/11,
136b/5, 136b/9, 136b/10, 136b/12, 148b/12, 149a/8, 149a/9, 149a/14,
137a/2, 137a/3, 137a/4, 137a/5, 149b/1, 149b/10, 149b/12, 149b/13,
137a/8, 137a/9, 137a/12, 137a/13, 150a/8, 150a/10, 150b/10, 151a/3,
137a/14, 137b/1, 137b/6, 137b/8, 151a/4, 151a/9, 151b/4, 151b/14,
137b/9, 138a/3, 138b/6, 138b/10, 1512a/2, 152a/13, 152b/3, 152b/7,
138b/12, 138b/13, 139a/1, 139a/2, 152b/8, 152b/14, 153a/4, 153a/9,
139a/3, 139a/4, 139a/5, 139a/6, 153a/10, 153a/13, 153a/14, 153b/4,
139a/9, 139a/10, 139b/3, 139b/4, 153b/6, 153b/9, 153b/13, 154a/7,
139b/7, 139b/8, 139b/9, 139b/13, 154a/11, 154b/2, 154b/3, 155a/2,
139b/14, 140a/2, 140a/7, 140a/10, 155a/3, 155b/4, 155b/14, 156b/10,
140a/12, 140b/4, 140b/5, 140b/8, 157a/2, 157a/3, 157a/8, 157a/12,
140b/10, 140b/14, 141a/1, 141a/6, 158a/7, 158a/10, 158a/14, 158b/9,
141a/7, 141a/9, 141a/10, 141a/13, 158b/11, 158b/13, 159a/8, 160a/4,
141b/8, 141b/12, 142a/2, 142a/6, 160a/11, 160b/13, 161a/8, 161a/10,
142a/8, 142a/12, 142a/13, 142a/14, 161a/11, 161a/12, 161a/14, 161b/7,
142b/1, 142b/6, 142b/7, 142b/10, 162a/1, 162a/2, 162a/3, 162a/9,
142b/11, 142b/14, 143a/10, 143a/11, 162a/10, 162a/12, 162b/3, 162b/7,
143a/13, 143b/2, 143b/3, 143b/4, 162b/14, 163a/4, 163a/6, 163b/2,
143b/5, 143b/6, 143b/10, 143b/11, 164a/4, 164b/9, 165b/6, 165b/11,
144a/1, 144a/3, 144a/4, 144a/6, 165b/14, 166a/8, 166a/12, 166a/14,
144a/7, 144b/1, 144b/9, 145a/2, 166b/2, 166b/11, 166b/13, 167a/9,
145b/11, 146a/3, 146a/8, 146a/13, 167b/1, 167b/2, 167b/4, 167b/6,
146a/14, 146b/1, 146b/6, 147a/1, 167b/8, 168b/4, 168b/11, 169a/2,
147a/2, 147a/5, 147a/6, 147a/7, 169a/5, 169a/6, 169b/14, 170a/11,
147a/10, 147a/14, 147b/3, 147b/4, 170a/13, 170b/1, 170b/3, 170b/4,
147b/8, 147b/12, 147b/13, 147b/14, 170b/10, 170b/14, 171b/4, 172a/3,

172a/8, 172b/4, 172b/9, 172b/14,
173b/8, 173b/10, 173b/11, 173b/13,
174a/1, 174a/5, 174a/11, 174b/5,
174b/8, 175a/12, 175b/10, 176a/1,
176a/9, 176b/3, 177a/3, 177a/5,
177b/3, 177b/6, 178a/14, 178b/1,
178b/12, 179a/10, 179a/11, 179a/14,
179b/5, 179b/6, 179b/11, 179b/12,
180a/3, 180a/9, 180a/14, 180b/5,
180b/7, 180b/8, 180b/12, 181a/2,
181a/13, 181b/1, 182a/3, 182a/14,
182b/5, 182b/8, 183a/2, 183a/5,
183a/7, 183a/11

b.+durur 161b/3, 178b/14

budal Yer, mevki

b.+ıda 148b/10

budallıq Askerin bağlı olduğu birliği;
savaştaki yeri

b. 148b/10

buğday Buğday

b.+ı 132a/7

buğūr < Ar. Vezin çeşitleri, bâhirler

b.+nıñ 171a/4

buqalemūn < Far. Bulunduğu renge
giren hayvan

b. 135a/12

bular < *bu+lar* Bunlar

b. 154b/1, 154b/2, 154b/3, 155a/9,
156a/8, 156b/2, 161b/12, 169b/12,
170a/6, 175b/7, 177a/13, 177a/14

b.+nıñ 151a/12, 155a/14, 155b/1,
161a/13, 175b/14

b.+nı 158a/8

b.+dın 141b/4, 155a/10

b.+ça 154a/13

bulut < ET *bulıt* (EDPT, 333) Bulut

b. 142a/7

burc < Ar. Kale, hisar çıkıntısı

b. 157b/13

b.+ıda 145a/10

b.+ıdın 158b/1

burun < ET *burun* (EDPT, 366)

Önce

b. 121a/2, 121a/6, 121b/6, 131b/9,
133b/11, 136b/9, 151b/1, 154a/6,
154b/11, 158a/2, 174b/7, 175a/2,
175b/6, 179a/1

b.+dın 175b/14

b.+ını 149a/1

b.+ıdın 123b/8

b.+lar 164a/2, 166b/3, 171b/5,
173b/14, 176b/8, 179b/12

burunduq Çok, aşırı

b. 170a/3

burunğı < *burun+ki* Önceki

b. 132a/12, 143b/10, 158a/3,
162a/12

burunraq < *burun+rAk* Daha önce

b. 145a/1, 154a/1, 167b/5

but < ET *but* (EDPT, 297) But, bacak

b.+ınıñ 135a/8

buyur- < ET *buyur-* (EDPT, 387)

Buyurmak, emretmek

b.-dum 123b/9, 136b/9, 138b/3,
138b/5

b.-ur 139a/8, 180b/1, 182b/2

b.-up 182b/1

buyurul- Buyurulmak, emredilmek

b.-dı 161b/11

buz- < ET *buz-* (EDPT, 389) Bozmak

b.-uptur 138b/13, 138b/14

b. 160b/12

b.-up 138b/5

buzuğ < ET *buzuğ* (EDPT, 390)

Bozuk

b.+dur 139a/1

b.+ımı 158a/1

buzuğluğ < *buzuğ+IXğ* Bozukluk

b.+dın 138b/14

b.+da 155a/2

buzul- < ET *buzul-* (EDPT, 391)

Bozulmak

b.-up 122b/12, 131b/10

bülend < Far. Yüksek, yüce

b. 140b/10, 140b/12, 152a/13

bülendī < Far. Yükseklik

b. 127a/12

b.+de 132a/8, 132b/11

b.+lerde 141a/9

bülendlıq < Far.+T. *bülend+IXk*

Yükseklik

b. 127a/14

b.+ı 138b/10

büt- Bitmek, tamamlamak

b.-e (büte büte) 140b/5

büteke Ot, saman, yem

b. 140b/4, 140b/6

bütker- < ET *bütgür-* (EDPT, 303)

İyileştirmek, sağlamlaştırmak

b.-miş 169b/6

b.-iptür 168a/1

b.-ip 158a/1, 158ba/3

b.-mey 165b/7

C

cā < Far. Yer, mekan → **cāy**

c.-yi **hayret** 145b/1

calya < Far. Tuzak

- c. 138b/2
- c.+nı** 138b/5
- c.+ğa** 138b/2
- c.+dın** 138b/4
- cām** < Far. Cam
- c.+ğa** 145b/10, 145b/12
- c.+dın** 146a/10
- c.+dındur** 180b/10
- cān** < Far. Can, ruh; hayat
- c. 161a/3
- c.+ğa** 159b/6
- c.+tı** 123a/12, 126a/5 179a/13
- cānib** < Ar. Taraf, cihet, yan
- c.+i** 162b/13, 169a/1
- c.+idin** 183a/10
- cānvar** < Far. Canavar, canlı →
- cānvarī**
- c.+ları** 140b/14
- c.+lar** 132a/6, 141a/2
- c.+larını** 141a/3
- c.+lardın** 141a/2
- cānvarī** < Far. Canavar, canlı →
- cānvar**
- c.+dür** 135a/7
- cārī** < Ar. Akan, geçen
- c.+dür** 132b/2, 136b/8, 137a/9
- cavanğar** Ordunun sol tarafı
- c. 127a/4, 149a/2, 148b/10, 126b/13
- cāy** < Far. Yer, mekan → **cā**
- c. 161b/2
- cefā** < Ar. Üzme, eziyet etme
- c.+lar** 180a/4
- cehd** < Ar. Çalışma, çabalama
- c. qıl-** 122b/11
- cehl** < Ar. Bilgisizlik, cahillik
- c. qıl-** 150b/2
- celeb** < Far. Fahişe, orospu
- c.+ler** 181b/6
- celebī** < Far. Bir orospu, bir fahişe
- c. 181b/5
- cem'** < Ar. Bütün, hepsi; toplama; topluluk
- c. 177a/2
- c. qıl-** 140a/14, 171a/2, 179a/5, 179a/6, 182b/12
- c.+niñ** 179a/14
- c.+ini** 140a/14
- cemā'at** < Ar. Cemaat
- c. 164b/2
- cem'ī** < Ar. Topluma ait, toplumla ilgili
- c. 142b/13
- cemi'** < Ar. Bütün, tüm

c. 121a/13, 130b/10, 132a/1, 134a/4,
141a/9, 147a/4, 149a/9, 155a/5,
164b/1, 164b/9, 169a/5, 177a/5,
177a/11, 178a/3, 180b/4

c.+i 157b/6

cem‘iyyetliq < Ar.+T. *cem‘iyyet+IXk*

Topluluk

c. 146a/6, 148b/2

cenāb < Ar. Şeref, onur

c.+i 177b/5

cenūb < Ar. Güney

c. 125a/11, 132b/11, 150a/14,
150b/11, 158b/14

c.+i 128a/6, 131b/3, 148a/5, 166a/1

c.+ıdur 139a/12

c.+ıda 128b/3, 132b/7, 139b/3

cenūbī < Ar. Güneyde bulunan, güney

ile ilgili

c. 132a/8

cerge < Moğ. Topluluk, küme

c.+side 179b/2

cerīde < Ar. Yalnız, tek başına

c. 120b/7, 123b/1, 171a/12

cerīme < Ar. Suç, bedel

c. 170b/7

cevāb < Ar. Sorulan soruya verilen
karşılık

c. 158b/13, 176b/12

c. **bér-** 155b/6

c.+ıda 170b/12

cevāhir < Ar. Cevherler, özler

c. 124b/9

cevānib < Ar. Taraflar, yanlar

c+ni 145a/8

c.+i 128a/8

c.+din 163a/1

cevşen < Ar. Örme zırh, savaş giysisi

c. 125a/3

cezmi < Ar. Kesin karar, niyet

c. **qıl-** 158a/5, 162b/12

cébe < Moğ. Cebe, zırh, silah

c. 127a/4

c.+din 163a/9

c.+si 161a/2, 161a/4

c.+ler 156a/2, 159a/2

c.+lerni 125a/2

cébe-hāne < Moğ.+Far. Harb

malzemesi ve bunların bulunduğu yer

c.+si 125a/2

cébelen- < Moğ.+T. *cébe+len*

Silahlanmak, zırhlanmak

c.-ip 162a/13

cébelig < Moğ.+T. *cébe+IXk* Silahlı,
zırhlı

- c. 150b/5
- cibillī** < Ar. Yaratılıştta olan, tabiî
- c. 170b/10
- cidal** < Ar. Mücadele, karşılıklı kavga
- c. 128a/3
- cidd** < Ar. Gayret, çaba, ciddiyet
- c. 122a/14, 158a/1
- cihāngirliq** < Far.+T. *cihāngīr+IXk*
- Dünyayı zapteden , büyük fatih
- c. 166a/3
- cihāt** < Ar. Taraflar, yönler
- c.+t1 127b/7
- c.+ları 127b/11
- cihet** < Ar. Yan, yön; sebep
- c. 176b/12
- c.+din 130b/1, 132a/3, 132b/8, 133a/11, 135b/7, 154a/12, 161a/11, 169a/6, 177b/14
- c.+tin 133b/14, 142a/6, 154a/11, 157a/8, 158b/9, 162b/14, 167b/4, 172a/8, 173b/13, 177a/5, 178a/5, 179b/12, 180a/3
- c.+imdin 172b/6
- c.+i 162b/7
- c.+idin 121b/6, 123a/6, 124a/1, 127a/3, 131b/10, 142b/7, 144a/4, 145a/9, 146b/1, 153b/6, 153b/13, 154a/4, 154a/6, 154b/8, 158a/2, 160b/13, 161a/14, 161b/8, 162a/7, 164b/2, 169a/13, 177b/6, 183a/14
- c.+lerdin 139b/8, 145a/2, 183a/2
- cilav-rīz** < Moğ.+Far. Dolu dizgin, dört nala
- c. 150b/2
- cins** < Ar. Tüy, soy
- c. 136a/13, 143a/2, 137a/3, 141a/2
- cölge** Verimli güzel ova
- c. 141a/4
- c.+de 132b/9
- c.+siniñ 140b/3, 153a/6
- c.+side 131a/13, 141a/11
- culdu** < Far. Ödül, ihsan
- c. 161a/10
- cūside** < Far. Coşmuş, kaynamış
- c. qıl- 135a/2
- cūy** < Far. Yer
- c.-i hoş 137a/13
- cümle** < Ar. Tüm, bütün
- c.+din 171a/1, 177b/3, 180a/2, 180a/7, 180a/14
- cüst** < Ar. Arama, araştırma
- c. 135a/10, 174b/7
- cüzv** < Ar. Kısım, parça, grup
- c. 178b/7

Ç

çaç < Far. Balık tutmakta kullanılan kalbur, sepet

ç. 143a/9

ç.+da 143a/13

çadır Çadır

ç. 120a/8, 152a/12, 159a/2

ç.+ım 120a/9

ç.+lardım 148b/11

çağdavulluq < Moğ.+T. Dümndarlık, ordunun arkasından gitme, artçılık

ç. 149a/5

ç.+qa 161b/8

çağır < ET *çağır* (EDPT, 409) Şarap

ç. 133b/8, 134b/12, 134b/13

ç+mı 167b/7

ç.+ı 129b/10, 133b/7, 135a/2

ç.+ığa 134b/10

ç.+ları 129b/9, 134b/9, 135b/11,

140a/9

ç+larım 140a/9

ç.+lar 134a/7

çal- < ET *çal-* (EDPT, 417) Bir müziği dinlemeyi sağlayan aleti çalıştırmak; çalmak

ç.-adur 157b/7

ç.-ur 182a/3, 182a/6, 182a/9, 182a/14, 182b/1, 182b/5

ç.-ıptur 182a/14

ç.-sam 146b/13

ç.-mas 182a/2, 182b/5, 182b/8

ç.-maydur 175a/3

çaldur- < ET *çaltur-* (EDPT, 419)

Çaldırmak

ç.-ur 159a/13

ç.-up 149b/14

çap (1) < Far. Sol

ç. tüş- 148a/2

çap- (2) < ET *çap-* (EDPT, 394) Dört nala gitmek; vurmak; akın etmek

ç.-arlar 154b/3

ç.-miş 164b/12

ç.-ıptur (çapıptur-mén) 161b/3

ç.-tı 124b/14, 149b/6, 172a/14, 172b/3

ç.-tılar 127a/10

ç.-qu 141a/7

ç.-a (çapa barıp) 147b/8

ç.-a (çapa çapa) 151b/7

ç.-a (çapa atlanduk) 160a/7

ç.-a (çapa atlandı) 145a/3

ç.-ip 121a/2, 138a/12, 146b/5,
146b/9, 148a/14, 148b/3, 149a/13,
153a/1, 158a/14, 159a/1, 173b/5

ç.-qalı 152b/10

ç.-qandur 172a/11

ç.-qanda 127b/1, 148a/13

ç.-qandın 148b/1

ç.-maq 160a/5

çapān Çul, yamalı kaftan

ç. 120a/8

çapıl- < ET çapıl- (EDPT,397)

Vurulmak

ç.-dı 145a/4, 146b/2, 160a/8

ç.-madı 145a/4

çapqula- Vuruşmak, dövüşmek

ç.-p 147a/12, 150b/5, 175b/5

çapqulaş- Dövüşüp vuruşmak

ç.-ip 150b/7

çapqun (1) Akın

ç. 158a/4, 160a/8, 161b/3

ç. qıl- 152a/7

ç.+ğa 144b/10, 154a/8

ç. arzānda-ı ç. 151b/7

çapqun (2) Tipi, tufan

ç. 139a/6, 139a/9

çapqunçı Akıncı

ç. 146b/4, 147b/9, 148b/6, 149a/13,
149b/1, 161b/4

ç.+nın 149b/5

ç.+nı 125a/1, 146b/7, 154a/9

ç.+sını 124b/13

çaptur- < ET çaptur- (EDPT, 395)

Koşturmak, akın yaptırmak

ç.-up 156a/14

ç.-ğandur 127a/3

çār < Far. Dört

ç. 139a/14

çār çemen < Far. Çimenlik

ç. 132b/2

çārbāğ < Far. Dört bahçe, duvar

ç. 132a/9

ç.+qa 126b/13, 162a/10

ç.+da 159a/2, 160a/4

ç.+dın 159a/3

çāre < Far. Yol, yardım, çare

ç. qıl- 171b/4

ç.+sini 123a/8

çār-ḥadd < Far.+Ar. Dört taraf, etraf

ç.+i 137a/6

çarla- < ET çarla- (EDPT, 429)

Çağırmaq, davet ve teklif etmek

ç.-p 145a/7

çārsū < Far. Çarşı

ç.+sıda 125b/13	ç.+side 173b/14
çāršenbehī < Far. Sevimli hatun, kuma	çerge (2) Mûsikide bir makam adı
ç.+lerdindür 169b/6	ç+side 182b/5
çārṭāq < Far. Çardak	çerīde Yüksüz süvari takımı
ç. 167b/3	ç. 149a/12
çaruq Çarık, ayakkabı	çerig < ET <i>çerig</i> (EDPT, 428) Asker
ç. 120a/8	ç. 122a/13, 122b/13, 144b/10,
çespān < Far. yaraşır, uygun	145a/7, 146a/12, 146b/6, 147a/9,
ç. 174b/8	147b/8, 147b/11, 148a/2, 148a/10,
çāšnī < Far.Çeşni, lezzet	148b/13, 149a/12, 150a/6, 151a/4,
ç.+siçe 181a/6	151b/1, 151b/6, 151b/8, 151b/13,
çāšnīlıq < Far.+T. <i>çāšnī+IXk</i> Çeşnili,	152a/10, 152b/9, 152b/11, 152b/13,
lezzetli	157a/9, 162a/5, 163b/3, 165b/3,
ç. 181a/6	165b/9, 165b/11, 176a/3
çāştgāh < Far. Kuşluk vakti	ç.+niñ 154a/7
ç.+da 146b/2	ç.+ni 122b/8, 148a/8, 149a/5,
çehār-dāng < Far. Üçte ikilik dirhem	154a/7, 162a/5, 165b/10
ç. 170a/14	ç.+ge 121a/9
çehre < Far. Çehre, yüz	ç.+de 154a/10
ç. 173b/14, 175a/1	ç.+din 149a/1
ç.+si 163a/13, 181b/14	ç.+ti 151a/1
ç.+siniñ 181b/13	ç.+ini 154a/5, 156b/1
çenār < Far. Çınar ağacı	ç.+idin 171b/1
ç. 123b/2, 136b/13	ç.+lerini 145b/4
ç.+lar 136b/7, 136b/8	ç.+lerige 131a/8
ç.+larnıñ 136b/7	ç.+lerni 145b/4
çerge (1) < Moğ. Küçük kara kıl çadır	çerigle- Asker sevketmek

ç.-p 125a/6	148a/4, 148b/2, 149a/10, 149b/8,
çeşme < Far. Pınar, su kaynağı	152a/8, 160b/14
ç. 128b/4, 128b/5, 128b/7, 136b/11,	ç.-dım 120a/3
139a/5, 139b/4	ç.-tım 127a/8, 162a/11
ç.+niñ 136b/12, 136b/13, 136b/14,	ç.-tı 123b/9, 135a/10, 136a/2,
137a/2, 137a/4, 137a/5, 137a/8	151a/10, 162a/10, 165a/14, 179a/7
ç.+ni 137a/5	ç.-tuk 122b/8
ç.+ğa 139a/6, 139a/8	ç.-tılar 147a/8, 156a/6, 156b/2
ç.+de 136b/12	ç. érdi 149a/8
ç.+din 139a/9	ç.-a (kün çıqa) 146b/1
ç.+ler 157b/4	ç.-a (yapışıǵ çıqa) 158b/1
çeşmeliq < Far.+T. <i>çeşme+IXk</i> Bol	ç.-a al- 143b/4, 143b/13, 144a/3
kaynaklı	ç.-ıp 125a/14, 126b/6, 127a/12,
ç 140b/2	127b/7, 147a/3, 148b/12, 150b/5,
çığ Çit	154a/8, 161a/14, 161b/5, 162a/6,
ç. 143a/10, 143b/8, 143b/10	169a/5
ç.+niñ 143a/12, 143b/11, 143b/12,	ç.-qaç 123a/1, 125a/11
143b/13, 144a/2, 144a/3	ç.-qan 127a/11
ç.+nı 143a/10, 144a/4	ç.-qanlar 127b/2, 161b/8
ç.+qa 143a/11, 144a/7	ç.-qanlarını 163a/12
ç.+dın 143b/9	ç.-arğa 148b/3
çığır Kar içinde açılan yol, iz	ç.-mas 169a/6
ç.+dın 161a/14	ç.-maslar 146b/12
çiq- < MK <i>çiq-</i> ET <i>taşık-</i> (EDPT, 562)	ç.-mağan 148b/14
Çıkmak	ç.-may 156a/1
ç.-ar 125b/5, 128b/4, 131a/3, 132b/8,	çıqar- < ET <i>çiqar-</i> (EDPT, 410)
133a/9, 133a/13, 140b/6, 144a/2,	Çıkarmak

ç.-ur 182a/7	ç.+i 130a/3, 130a/4, 130a/7, 130a/9
ç.-urlar 142b/3	çikin-tala Ot türü
ç.-ıptur 128a/12	ç. 135a/14
ç.-dılar 136a/11	çilgüze Bir tür fıstık
ç.-ğaylar 127b/11	ç. 135a/4, 135a/6, 140b/9
ç.-a al- 182a/8	ç.+ni 129b/5
ç.-ip 159a/3, 167b/11, 167b/13, 168a/3, 168a/6, 168a/14	çini̇ < Far. Çini
ç.-maqqa 127b/9	ç.+leri 125a/4
çıqarı- Çıkarılmak	çoğ Kor
ç.-ur 148b/13	ç.+ı 141b/5, 141b/6
çıqış < ET <i>çıkış</i> (EDPT, 412) Çıkış	çopān < Far. Çoban
ç.+ıda 140a/1, 136a/5	ç. 147b/14
çın Doğru, gerçek	çu < Far. gibi, Çünkü
ç. 173a/2	ç. 171b/4
çırağ Çıra	çubrut- < Moğ. Birbirinin peşi sıra gitmek
ç+ları 135a/6	ç.-madur 160b/2
çırma- Sarmak, kuşatmak, çevirmek	çukur < ET <i>çukur</i> (EDPT, 409) Çukur
ç.-p 134b/4, 147a/7, 164a/13	ç. 153b/3
ç.-rlar 142b/1	ç.+nın 143b/7
ç.-mas 134b/2	ç.+nı 143b/7
çırmaqlıq Sarılmış, sarılı durumda olan	ç.+da 144a/6
ç. 142b/3	ç.+ların 143b/5
çırmaş- Dolaşmak, sarılmak; dolap çevirmek	ç.+larda 143b/2
ç.-ip 142b/5	çukurçaq Çukurlar
çibin Sinek	ç+lar 127a/14
	çukurraq < <i>çukur+rAk</i> Daha çukur

ç. 143b/1
çün < Far. *çun* Çünkü
ç. 120b/4, 121b/4, 123a/10, 124b/8,
127a/7, 127b/3, 144a/9, 144b/7,
150a/7, 152a/4, 154b/2, 155b/4,
155b/5, 155b/9, 156b/14, 158b/11,
166a/1, 169b/2, 177b/14, 182b/13

D

dābgūlī Çıban
d. 162a/10
dada Dede, büyük baba
d.+m 157a/3
dağdağa < Ar. Korku, telaş
d. 127b/6
d.+sı 165a/13
d.+sıdın 126b/5
d.+lardın 179a/13
dağı < ET *tağ* < *tağ-ı* (EDPT, 466)
Dahi
d. 120b/7, 123b/5, 124a/8, 125a/2,
125a/4, 125b/8, 127b/5, 128a/6,
129b/8, 130b/8, 132a/12, 141a/2,
141a/3, 146b/3, 146b/9, 150b/10,
152b/4, 162b/8, 162b/12
dağ < Far. Yara, yanık yarası
d.+lar 155a/10
dāhili < Ar. İç ile ilgili

d. 137b/8, 181a/1
dahl < Ar. Niyet, fikir
d. qıl- 179a/2
d.+i 176a/8, 178a/4
dā'ıye < Ar. Niyet, arzu
d.+si 156a/4
d.+sini 175b/14
daqīqa < Far. dakika, an
d. 139a/1, 163b/1
dāl < Ar. Delil
d.+dur 180b/5
dāmen < Far. Etek
d.-i kūh 172b/8
d.-i kūh+ınıñ 129b/9
dāmene < Far. Dağ eteği, çevresi
d. 135b/10
d.+ğa 148b/6
d.+de 135b/13, 136a/1, 136a/4,
136b/11, 137a/1
d.+dağı 128a/13, 150b/2
d.+din 149a/6
d.+si 128a/11, 150a/14
d.+siğa 148b/6
d.+side 128a/12, 132b/10, 136a/12,
139b/3, 152a/1, 157a/11
d.+leriğa 135a/14, 146a/13

dāmenele- < Far.+T. *damene+le* Dağ eteğinin etrafından yürümek, dağ eteğini takip etmek

d.-p 150b/11

dānişmend < Far. Âlim, bilgili, ilim sahibi

d. 138a/7, 177b/9, 178a/10, 178a/11

d. bol- 164a/3

darb < Ar. Vurma, çarpma

d.-ı rāst 165a/4

dārende < Far. Tutan, saklayan; ulaştırın

d.+ler 142b/7

dārūga < Moğ. Bir şehri idare eden amir, vali

d.+sı 165b/5, 183a/10

dārūganîşîn < Far. Valilik

d. 131b/12

dārūgalıg < Moğ.+T. *darūga+IXk* Valilik

d.+ı 159a/14

dārū'l-qazā < Ar. Mahkeme

d.+ga 164b/5

da'vā < Far. İddia, şikayet

d. qıl- 124b/6, 168a/11

d.+sı 179b/4

dāyim < Ar. Daim, sürekli

d. 127a/1, 135a/9, 173b/3, 174a/10

def' < Ar. Giderme, savma

d. 163a/5

d. qıl- 139a/9, 173b/13

d.+iğa 162b/12

defn < Ar. Gömme, defnetme

d. qıl- 183a/5

deh-çil < Far. Ona karşı kırk

d.+ga 129a/11

deh-der-deh < Far. Dirsekten orta parmağa kadar olan bir uzunluk ölçü biriminin on katı büyüklüğünde olan havuz

d. 132b/3, 137a/5

deh-sī < Far. Ona karşı otuz

d. 129a/11

delv < Ar. Kova, kova burcu

d. 145a/10

der-āmed < Far. Gelir

d. 144b/11

der-best < Far. Tümü, tamamı

d. 159a/14

derc < Ar. İçine alma, içinde barındırma

d. qıl- 174a/3

derd < Far. Dert

d.171b/4

dere < Far. *dere* Irmak, çay

d. 120b/14, 125a/14, 147a/1,
160a/14

d.+niñ 133b/12, 147a/3

d.+ğa 147a/2

d.+de 162a/3

d.+din 137a/9

d.+si 162a/3

d.+siniñ 126b/3

d.+leridin 162a/3

d.+lerdür 141a/8

der-hem < Far. Karışık, karmakarışık

d. 137a/8

deriçeliq < Far.+T. *deriçe+IXk*

Pencereli

d. 128b/14

ders < Ar. Öğretmenin verdiği bilgi,

ders

d. 178a/8

d. ayt- (ders aytur édi) 138a/7

dervāze < Far. Kapı, kale kapısı; şehir

kapısı

d. 127a/13

d.+de 158b/4

d.+si 130a/8

d.+siğaça 127a/10

d.+lerğa 127b/12

derviş < Far. Allah için

alçakgönüllüğü ve fukaralığı kabul
eden bir tarikata bağlı kimse

d. 178b/8, 183a/10

d.+ni 181b/4

dervişlik < Far.+T. *derviş+IXk*

Dervişlik

d. 166b/5

deryā < Far. Deniz

d. 136a/12

d.+dm 151a/13

d.+sı 146b/4

d.+sıdm 124a/4, 151b/12, 152a/8

d.+lardın 149a/10

dest < Far. El

d. 150b/8

dest-endāzlıq < Far.+T.

dest+endāz+IXk El atıcılık, uzatıcılık

d.+qa 127b/8

destūr < Far. İzin; kanun, töre

d. 123b/3, 123b/5, 148b/12, 158b/5

d.+ı 156b/14

deşt < Far. Çöl

d. 137a/2, 138a/12

d.+niñ 136a/5

d.+tin 136b/11

d.+iniñ 153b/4

d.+ler 153a/2	137a/3, 137a/4, 137b/3, 137b/4,
devlet < Ar. Devlet	137b/7, 138a/9, 139b/3, 140b/5,
d.+i 144b/2	140b/6, 147b/5, 148a/2, 148a/6,
d.+inin 124a/6, 170b/9	150a/3, 156b/13, 166b/2, 167a/2,
devleth̄āh < Ar.+Far. Mevki ve zenginlik düşkünü	171b/13, 172a/8, 172b/13, 174a/2,
d. 123a/11	174b/8, 176b/10, 177b/11, 178a/9,
devleth̄āhāne < Ar.+F. Büyük yüce bir kişiden yakınlık	181a/11, 181b/7, 182a/11
d. 121a/4, 123a/11	d.-ptür 179b/10, 181b/5
devleth̄āhliq < Ar.+Far.+T. <i>devleth̄āh+IXk</i> Devlet isteyen	d.-ptürler 121a/10, 133a/10, 133a/12,
d. 120b/10, 123a/9	135b/8, 141b/2, 150a/3
d.+ımı 122b/10	d.-dim 125a/11, 161a/6, 152b/4
dé- < ET <i>té-</i> (EDPT, 433) Demek, söylemek	d.-di 124a/2, 124a/4, 152b/1, 160b/8
d.-r 129a/3, 134b/3, 136a/3, 136b/1, 148a/1, 162b/6, 166b/14, 169a/1, 176b/13, 178a/12, 180a/8, 180a/9, 180a/12, 182a/8, 182a/10, 183a/13, 183a/14	d.-diler 121a/5, 125a/12, 138a/13, 145a/8, 155b/9, 164a/3, 170b/5
d.-rler 124a/13, 128a/9, 128b/7, 128b/8, 128b/13, 129b/9, 130b/1, 130b/3, 130b/4, 131b/8, 132b/9, 133b/6, 133b/8, 134a/8, 134b/14, 135a/9, 135a/12, 135b/2, 135b/7, 135b/9, 135b/14, 136a/7, 136b/12,	d.-geyler 158b/11
	d.-se 122b/5, 159a/5
	d.-seler 178b/7
	d.-p 120a/2, 122a/10, 145b/7, 154a/3, 176b/4, 176b/12, 178b/3
	d.-gen 120b/1, 139b/12, 147a/14, 150b/13, 152a/6, 168b/5
	d.-genin 146a/2
	d.-mes 144b/5
	d.-mey 122b/5
	dék < ET <i>teg</i> (EDPT, 475) Gibi, kadar (benzetme edatı)

d. 120a/14, 121b/10, 122b/4, 124b/3,
125a/4, 125b/2, 129b/12, 135a/6,
135a/9, 135a/11, 135a/13, 138b/2,
140b/3, 140b/10, 141a/5, 141a/7,
141b/11, 143a/10, 143b/2, 143b/8,
144b/1, 146b/6, 146b/13, 151a/4,
151a/13, 151b/8, 153a/9, 153b/8,
154a/10, 156a/1, 156b/6, 156b/12,
158b/9, 162a/7, 162a/13, 162b/14,
163a/2, 164b/4, 165a/1, 165b/6,
166a/1, 166a/12, 166b/8, 169b/3,
175b/11, 176a/13, 177a/10, 181b/6

d.+rū 122a/1

dıraht < Far. Ağaç

d. 133b/7, 137a/3, 139b/2

d.+dur 133b/5

d.+ı 135a/5, 137a/1

d.+ıdur 136b/14

d.+ları 132b/4, 137a/11

d.+larıdur 132b/4, 136b/13

d.+lardur 136b/9, 136b/12

d.+lardındur 135a/5

dībāçe < Ar. Önsöz

d.+de 176b/3

dīger < Far. Tekrar, öbürü

d. namāz-ı d. 137b/10, 149a/12

d. namāz-ı d.+geçe 124a/10, 158b/5

dīqqat < Ar. Dikkat

d. 178a/2

dilh'āh < Far. Gönül isteği, gönül
dileği

d.+ı 177a/1

dil-şikeste < Far. Hüzünlü, kırgın

d. bol- 122b/3

direng < Far. Bekleme, gecikme

d. 120b/5, 127a/3

d. qıl- 151a/10

dīvān < Ar. Büyük meclis; şairin tüm
şiiirlerinin belli bir düzen içinde
bulunduğu toplu eser

d. 163b/11, 164b/12, 166a/8, 171a/5,

174a/6, 177a/7, 177a/11, 179b/6,
180b/3

d. qıl- 177a/9

d.+da 177a/10

d.+ı 164b/13, 170b/13, 176b/7,

180b/3, 181a/13, 181a/14, 181b/9

d.+ıda 176b/8

d. ğayr-i d.+da 163b/12

dīvānī < Far. İdâri ve malî işlerin
yürütüldüğü merkeze bağlı olan

d.+ler 176b/11

d.+lerdin 176b/11

du'ā < Ar. Dua

d.+lar 157a/7
dū-dāng < Far. Üçte birlik dirhem
d. 170b/1
duhūl < Ar. Davul
d. 136a/7
dūr < Far. Uzak
d. 173a/11
dünyā < Ar. Yerküre, dünya
d.+dın 167b/6
dürüstluq < Far.+T. *dürüst+IXk*
Dürüslük
d.+lar 124b/1
düşmen < Far. Düşman
d. 144b/5

E

ebrīṣīmīne < Far. İpekli
e. 164a/12
ebyāt < Ar. Beyitler
e.+ı 171a/6, 181b/4
e.+ını 178b/14
e.+ıdındur 174a/3
e. ekşer+i e. 181b/8
ecel < Ar. Ömrün son bulması
e. 155b/9, 156b/14
eczā < Ar. Parçalar
e.+da 177b/6
edā < Ar. Yapma, yerine getirme

e. qıl- 135b/12
ednā < Ar. Başka, en aşağı değersiz
e. 120b/3
ef‘āl < Ar. Hareketler
e. 181b/4
e.+i 166a/3
e.+idin 159b/6
eger < Far. Eğer
e. 122a/4, 123a/10, 124a/5, 129b/11,
131a/12, 133a/1, 133a/4, 134a/11,
134a/12, 134a/13, 134a/13, 134b/3,
135a/14, 139a/5, 142a/6, 147a/6,
149b/13, 178b/1, 180a/8, 180a/9
egerçi < Far. *eger+çi* Her ne kadar...
e. 120a/10, 121b/5, 129b/10,
129b/14, 131b/8, 133a/5, 133b/9,
134b/6, 134b/14, 135b/12, 136b/1,
140b/7, 140b/11, 141b/2, 141b/6,
150a/5, 151b/1, 152a/7, 153b/7,
159a/5, 160a/1, 166a/5, 166a/7,
166a/12, 167b/3, 172a/5, 172b/10,
175b/2, 176a/10, 177a/10, 177b/10,
177b/13, 179a/12, 179b/4, 180b/13,
181a/6, 181b/1, 181b/9, 182b/5,
182b/8
ehl < Ar. Sahip, usta; karı kocadan her
biri

- e. 138a/6, 171a/12
- e.-i fażl** 171a/7, 177b/1
- e.-i hüner+ğa** 171a/8
- e.-i mansıb** 177a/5
- e.-i nağme+din** 182a/2
- e.-i sâz+dın** 182a/4
- ekâbir** < Ar. Rütbece, görgü ve faziletçe büyük olanlar
- e.+idin** 138a/6
- ekşer** < Ar. En çok
- e. 120a/7, 122b/12, 126b/7, 129b/14, 131a/8, 136a/12, 136b/5, 139a/14, 140b/4, 141a/4, 141a/8, 142a/3, 148a/2, 150a/6, 151a/1, 153b/11, 156b/8, 157a/13, 157b/12, 160a/9, 165b/10, 166a/13, 172a/3, 178b/4
- e.+niğ** 1147a/12, 161a/4
- e.+i** 147b/13, 150b/2, 171a/6, 176a/14
- e.+idin** 176a/12
- e.+i ebyât+ı** 181b/8
- elbette** < Ar. Mutlak, kesinlikle
- e. 149a/10
- elfâz** < Ar. Sözcükler, laflar
- e. 131b/5, 174a/3
- e.+da** 178a/1
- e.+ıdın** 179a/12
- ellig** Elli sayısı
- e. 138b/10
- emçek** Göğüs
- e.+ige** 160a/12
- emlûk** Meyve türü
- e. 129b/5, 133b/5
- emn** < Ar. Emin, güvenli
- e. bol-** 132a/3
- emr** < Ar. Buyruk, emir
- e. 176a/9
- e.+i** 183a/11
- emrî** < Ar. Emirlerle ilgili
- e.+dür** 176b/3
- emsile** < Ar. Örnekler
- e. 178b/14
- enbiyâ** < Ar. Nebiler, müstakil şeriat sahibi olmayan peygamberler
- e.+mı** 176b/1
- engîz** < Far. Kışkırtan, hareket ettiren
- e. 155a/4
- envâ'** < Ar. Türler, çeşitler
- e. 143a/4
- e.-yi bî-edebîq+lar** 155a/9, 159a/6, 160a/5
- e.-i fitne+ler** 158a/9
- e.-i lâle+ler** 136a/1
- erguvân** < Far. Kırmızımtırak bir çiçek

- e. 137a/6, 137a/8
e.+t1 137a/7
erguvānzār < Far. Erguvan korusu
e. 137a/2, 137a/3
e.+ğa 137a/6
e.+dın 137a/3
eréş- Erişmek
é.-ip 120a/6
erk Şehir içinde padişaha mahsus olan kaleye benzer saray
e. 128b/10
e.+niñ 127a/11, 128b/10
e.+te 128b/13
e.+i 128b/9
e.+iniñ 128b/14
erre-taş1 Dere-i Nur'da bulunan şarap türü
e. 133b/8, 133b/9
ervāh < Ar. Canlar, hayatın cevherleri
e.+ığa 157a/7
erzānliq < Far.+T. *erzān+IXk*
Uygunluk, ucuzluk
e.+dur 138a/4
esbāb < Ar. Sebepler
e.+t1 122b/1
esīr < Ar. Tutsak, esir
e. 146b/3
e. tüş- 126b/8
e.+ni 146b/3
e.+i 150b/10
e.+lerni 148a/13
eşnā < Ar. Ara, aralık, vakit
e.+da 121a/8, 157a/12, 162a/1
eş'ār < Ar. Şiirler
e. 176b/5
eṭrāf < Ar. Taraflar, yanlar
e. 128a/8, 145a/7, 163a/1
e.+t1 132b/4
e.+mı 137a/4
e.+ığa 143a/11, 143b/8
e.+ıda 130a/1, 136b/12
e.+ıdağı 129b/6
eṭvār < Ar. Tavırlar, hal ve hareketler
e.+t1 123a/5, 164a/14
evqāt < Ar. Vakitler
e.+t1 180b/14
evlād < Ar. Çocuklar, evlad, nesik
e.+t1 138a/10, 138b/6, 166a/4
e.+ınıñ 137b/4, 138b/13
e.+ıdın 142b/1
evliyā < Ar. Evliya, veliler
e.+mı 176b/2
evvel < Ar. Önce; ilk

e. 164a/14, 164b/6, 168b/12, 173a/8, 174b/4	127b/3, 127b/9, 128a/14, 128b/1, 129a/1, 129b/4, 132a/2, 132a/11, 132a/12, 134b/1, 134b/2, 134b/13, 135b/2, 135a/9, 136a/3 136b/6, 136b/9, 138a/6, 138a/7, 138a/8, 144a/9, 145a/10, 145b/2, 145b/10, 145b/14, 146a/1, 146a/3, 146a/12, 146b/4, 147a/5, 148a/2, 148a/13, 149a/3, 149a/4, 149a/5, 149a/6, 149b/4, 149b/5, 149b/11, 150a/1, 150a/7, 150a/9, 150b/1, 150b/4, 150b/5, 150b/10, 150b/14, 151a/2, 151a/3, 151a/8, 151a/10, 151a/11, 151b/2, 151b/8, 151b/9, 151b/10, 151b/11, 152a/4, 152a/5, 152a/8, 152a/9, 152a/10, 152a/13, 152b/6, 152b/7, 152b/8, 152b/11, 152b/12, 152b/13, 152b/14, 153a/10, 153b/3, 153b/7, 153b/12, 154a/4, 154a/6, 154a/14, 154b/13, 155a/2, 155a/10, 155a/11, 155a/13, 155a/14, 155b/ 155b/7, 155b/9, 155b/11, 155b/14, 156a/8, 156a/12, 156a/14, 156b/9, 156b/13, 157a/1, 157a/10, 157a/11, 157b/5, 157b/7, 157b/10, 158a/3, 158a/10, 158a/13, 158a/14, 158b/3, 158b/7, 158b/9, 158b/12, 159a/2,
evzān < Ar. Ölçü, ölçüt, kıstas	
e.+ıda 171a/4	
eyvān < Far. Kemerli salon, köşk	
e.+ıda 157b/10	
é < ET <i>ér-</i> (EDPT, 193) İmek; olmak → ér	
é-miş 135b/2, 140b/6, 145b/11, 146a/6, 147a/14, 152b/3, 153a/8, 158a/8, 168b/4, 168b/5, 181b/7	
é.-dim 120a/10, 125a/11, 129b/5, 132a/11, 134a/6, 150a/1, 157a/10, 178b/10	
é.-dük 158a/5, 159b/4, 160a/4	
é.-di 120a/1, 120a/7, 120a/8, 120a/9, 120a/10, 120a/12, 120a/13, 120b/3, 120b/5, 120b/6, 120b/8, 120b/9, 120b/14, 121a/2, 121a/3, 121b/4, 121b/7, 121b/8, 121b/9, 122a/7, 122a/13, 122a/14, 122b/3, 123a/5, 123a/11, 123a/12, 123b/7, 124a/2, 124a/13, 124b/1, 124b/2, 124b/7, 124b/8, 125a/3, 125a/4, 125a/5, 125a/9, 125a/14, 125b/7, 126a/7, 126a/12, 126a/14, 126b/8, 127a/1, 127a/2, 127a/3, 127a/7, 127a/10,	

159a/4, 159a/5, 159a/8, 159a/10, 168a/2, 168a/3, 168a/4, 168a/5,
159a/12, 159a/13, 159a/14, 159b/1, 168a/6, 168a/7, 168a/8, 168a/9,
159b/2, 159b/4, 159b/5, 159b/12, 169a/10, 169a/12, 169a/13, 168a/14,
159b/14, 160a/10, 160a/11, 160b/6, 168b/1, 168b/2, 168b/3, 168b/6,
160b/8, 160b/11, 160b/12, 160b/13, 168b/7, 168b/8, 168b/12, 168b/13,
161a/2, 161a/4, 161a/7, 161a/11, 168b/14, 169a/1, 169a/3, 169a/4,
161a/13, 161a/14, 161b/6, 161b/7, 169a/5, 169a/8, 169a/9, 169a/12,
161b/8, 161b/11, 162a/3, 162a/9, 169a/13, 169a/14, 169b/1, 169b/2,
162b/7, 162b/13, 163b/5, 163b/7, 169b/3, 169b/4, 169b/6, 169b/7,
163b/8, 163b/9, 163b/11, 163b/12, 169b/8, 169b/9, 169b/10, 170a/11,
163b/13, 163b/14, 164a/1, 164a/2, 170a/12, 170a/13, 170a/14, 170b/4,
164a/3, 164a/8, 164a/9, 164a/10, 170b/5, 170b/6, 170b/8, 170b/11,
164a/11, 164a/12, 164a/13, 164b/2, 170b/13, 170a/11, 171a/13, 171a/14,
164b/3, 164b/4, 164b/6, 164b/7, 171b/5, 171b/6, 171b/8, 171b/9,
164b/8, 164b/9, 164b/10, 164b/12, 171b/11, 171b/13, 171b/14, 172a/2,
164b/13, 164b/14, 165a/1, 165a/4, 172a/4, 172a/5, 172a/6, 172a/7,
165a/9, 165a/12, 165b/2, 165b/8, 172a/8, 172a/9, 172a/10, 172a/12,
165b/12, 165b/14, 166a/2, 166a/3, 172a/13, 172b/10, 173a/4, 173a/5,
166a/5, 166a/6, 166a/7, 166a/8, 173a/6, 173a/7, 173a/8, 173a/10,
166a/10, 166a/11, 166a/12, 166a/13, 173a/11, 173a/12, 173a/14, 173b/1,
166a/14, 166b/1, 166b/2, 166b/3, 173b/2, 173b/3, 173b/4, 173b/5,
166b/5, 166b/7, 166b/8, 166b/9, 173b/6, 173b/8, 173b/9, 173b/10,
166b/11, 166b/12, 167a/1, 167a/2, 173b/12, 173b/14, 174a/1, 174a/2,
167a/3, 167a/8, 167a/10, 167a/11, 174a/3, 174a/6, 174a/7, 174a/8,
167a/13, 167b/1, 167b/3, 167b/4, 174a/9, 174a/10, 174a/14, 174b/1,
167b/5, 167b/6, 167b/8, 167b/9, 174b/2, 174b/3, 174b/4, 174b/5,
167b/10, 167b/11, 167b/12, 167b/13, 174b/6, 174b/7, 174b/9, 174b/11,

174b/12, 174b/13, 175a/1, 175a/2,
 175a/4, 175a/5, 175a/6, 175a/8,
 175a/9, 175a/10, 175a/11, 175a/12,
 175a/13, 175a/14, 175b/1, 175b/2,
 175b/3, 175b/4, 175b/6, 175b/7,
 175b/8, 175b/9, 175b/10, 176a/5,
 176a/6, 176a/7, 176a/8, 176a/10,
 176a/11, 176a/13, 176b/7, 176b/8,
 176b/9, 176b/10, 177a/10, 177a/11,
 177a/12, 177a/13, 177a/14, 177b/1,
 177b/2, 177b/3, 177b/4, 177b/7,
 177b/9, 177b/10, 177b/11, 177b/13,
 178a/1, 178a/3, 178a/4, 178a/7,
 178a/10, 178a/11, 178a/13, 178a/14,
 178b/3, 178b/4, 178b/5, 178b/6,
 178b/8, 178b/9, 178b/11, 178b/12,
 178b/13, 179a/4, 179a/8, 179a/10,
 179a/12, 179a/13, 179b/1, 179b/3,
 179b/5, 179b/7, 179b/12, 180a/5,
 180a/7, 180a/10, 180a/12, 180a/13,
 180b/2, 180b/3, 180b/10, 180b/13,
 181a/1, 181a/3, 181a/4, 181a/5,
 181a/7, 181a/12, 181a/13, 181b/10,
 181b/11, 181b/14, 182a/1, 182a/2,
 182a/3, 182a/5, 182a/12, 182a/13,
 182a/14, 182b/4, 182b/5, 182b/6,
 182b/7, 182b/8, 182b/9, 182b/10,

182b/11, 182b/14, 183a/1, 183a/2,
 183a/11

é.-diler 120a/9, 121a/7, 121b/2,
 124b/7, 125b/10, 125b/11, 126b/2,
 127a/12, 127b/1, 133b/12, 144b/7,
 145b/3, 146a/13, 147b/9, 151b/11,
 152a/7, 154b/1, 154b/1, 154b/3,
 154b/5, 155b/12, 155b/13, 156b/10,
 158b/8, 159a/11, 159b/8, 160a/5,
 160b/14, 161b/2, 161b/9, 162a/5,
 162a/12, 162b/4, 162b/10, 162b/11,
 163b/9, 167a/9, 168a/9, 168a/12,
 168b/1, 168b/5, 168b/8, 171a/9,
 174b/1, 174b/8, 175b/6, 175b/7,
 175b/13, 177a/9, 182b/13

é.-mes 121b/4, 125a/10, 131b/6,
 134b/14, 136b/3, 137a/7, 137b/11,
 139b/1, 140b/5, 144a/8, 144b/1,
 144b/8, 145a/13, 146a/8, 147b/14,
 150a/7, 151b/7, 153b/7, 155a/14,
 158b/9, 159a/13, 159b/2, 160b/6,
 161a/11, 163b/6, 164b/11, 167a/2,
 167b/6, 168b/11, 169b/14, 170b/6,
 170b/10, 170b/12, 171a/8, 171b/4,
 172b/1, 174b/4, 176a/10, 177a/11,
 180a/5, 180b/14, 181a/1, 181a/3,
 181a/11, 181a/13, 181b/9, 183a/12

é.-mestür 128b/13, 131a/2, 140b/10,
140b/11, 140b/12, 141a/13, 153b/3,
164b/13, 171a/6, 178a/4, 179b/4,
182a/4, 182a/5

égeçi < ET *eke* (EDPT, 100) Büyük
kız kardeş, abla

e.+si 164a/1, 164a/8

égin < ET *égin* (EDPT, 109) Üst;
omuz, sırt

é.+leride 120a/8

éagri-bükri Eğri büğrü

é. 136b/9

égrilik Eğrilik

é.+i 154a/12

ék- < ET *ék-* (EDPT, 100) Ekmek

é.-erler 138a/1, 138a/3, 148a/7

é.-en 138b/8, 151a/11, 152b/6,
174a/13

éken İken

é. 123a/3

é.+de 121a/6, 126a/6, 149b/10,
154b/6, 158a/9, 158a/10, 162a/1,
170b/10

é.+dür 123b/11, 126b/5, 136b/1,
137b/5, 137b/6, 138b/1, 138b/7,
138b/9, 145b/9, 147b/13, 147b/14,
148a/9, 153a/11, 153a/13, 154b/10,

154b/11, 155a/1, 156b/14, 157b/11,
160a/9, 160a/13, 161b/12, 164a/4,
164a/14, 165b/10, 166b/10, 166b/13,
167a/2, 167b/6, 169a/14, 170a/11,
170b/7, 170b/10, 174b/8, 175a/11,
176a/2, 176a/11, 176a/12, 176b/12,
177a/13, 177b/14, 178a/5, 178a/13,
178b/1, 178b/2, 179a/3, 179a/14,
179b/12, 179b/13, 180a/3, 180b/9,
180b/14, 181a/4, 182a/6, 182a/10

é.+dürler 166b/10, 170b/6

ékil- Ekilmek

é.-di 137a/12

é.-ip 132a/12

ékin < ET *ékin* (EDPT, 109) Ekin

é. 139b/2

é.+ge 138b/12

é.+i 129b/11, 138a/1

é.+iniñ 138a/2

é.+idin 138a/2

é.+leri 141a/7

ékkele Her ikisi

é.+siniñ 133b/9, 166a/14

é.+sidin 179a/12

ékki < ET *ékki* (EDPT, 100) İki

é. 120a/8, 120b/3, 121a/8, 121a/9,
123b/10, 124a/1, 124a/7, 125a/9,

125b/10, 127b/2, 127b/14, 128a/10,	ékki yüz ellig İki yüz elli
128b/6, 129a/4, 129a/13, 130a/2,	é. 124b/3
130a/6, 130b/5, 131b/11, 132a/1,	éktür- Ektirmek
133a/13, 133b/1, 133b/2, 133b/4,	é.-üp 129b/3, 129b/5
133b/7, 135a/8, 135b/13, 136a/5,	éktürt- Ektirtmek
136b/4, 136b/14, 137a/1, 137b/10,	é.-üp 132a/11
139a/4, 139b/11, 140b/1, 143b/9,	él < ET <i>él</i> (EDPT, 121) Halk, insanlar
145b/4, 145b/9, 146b/7, 147a/1,	é. 120a/12, 120a/14, 120b/4, 122b/5,
147a/3, 147a/9, 147b/13, 149b/8,	122b/6, 125b/5, 126a/2, 126a/5,
149b/10, 150a/5, 150a/9, 150a/14,	126b/5, 126b/7, 133b/11, 134a/7,
151a/8, 151a/12, 151b/6, 152a/9,	135a/14, 138b/3, 144b/4, 144b/7,
152a/14, 153a/1, 153b/1, 153b/10,	144b/9, 145a/14, 147b/4, 150a/11,
154a/3, 156a/4, 157b/8, 158b/2,	153b/13, 154b/4, 159b/14, 163a/3,
158b/4, 159b/4, 160a/4, 160b/3,	170a/1, 170a/7, 170b/9
161a/4, 161a/6, 161b/2, 161b/3,	é.+dür 135a/4, 137b/2, 138a/5,
162b/7, 163a/9, 163b/9, 164a/9,	139b/2, 148b/2
165b/2, 165b/6, 168a/8, 169b/9,	é.+niñ 138a/3, 181b/13
173a/5, 178b/1, 179a/11, 182a/11	é.+ni 120b/14, 121a/5, 122b/6,
é.+niñ 166b/2	127b/13, 133a/11, 160b/9
é.+si 128b/4	é.+ge 126a/2, 127a/5, 134b/12,
é.+sini 167a/7	144b/8, 160b/3, 180b/3
ékinçi < ET <i>ékinç</i> (EDPT, 110)	é.+din 134a/14, 162b/2, 177b/1,
İkinci	182b/9
i. 168a/4, 168a/14	é.+i 126b/6, 126b/14, 127a/12,
ékki yüz İki yüz	127b/3, 130b/3, 132b/14, 134a/4,
é. 124b/3, 142b/13, 147b/5, 152b/11	134b/6, 135a/3, 138a/5, 139b/2,
é.+din 120a/6	139b/2, 142b/5, 142b/12, 147b/8,

148a/2, 148b/2, 149a/7, 149a/13,
150a/6, 150b/13, 151a/1, 151a/4,
151b/1, 154a/4, 183a/1

é.+iniñ 128b/6, 132a/6, 135a/6,
141b/10, 152a/10, 152b/11, 152b/14

é.+ini 138b/14, 148b/13, 162a/14

é.+idin 151b/13, 152b/9

é.+lerige 141b/1

é.+ler 121a/14, 127b/8, 127b/9,
142a/8, 143a/3, 146a/6, 151a/1

é.+lerniñ 122b/3, 155a/5

élçi < ET *élçi* (EDPT, 129) Elçi

é.+ler 122a/13

élçilik < *élçi+IXk* Elçilik

é.+ke 120a/13, 120b/2, 123a/9

élgün Halk; topluluk

é.+ge 125b/5

é.+ni 126a/2

é.+ni 127b/10

élig < ET *élig* (EDPT, 140) El

é. 125b/2, 161a/9, 173a/5, 175a/6

é.+e 146b/6, 147a/10, 148a/10,
151a/4, 151b/8, 154b/8

é.+ge 142b/3, 144a/6, 167a/8

é.+din 169b/5

é.+imni 176b/13

é.+iñde 155b/7

é.+i 172a/12, 174b/1

é.+ige 157b/8, 166a/1, 167a/6

é.+idedür 140a/5

é.+ide 154b/13

é.+idin 182a/8

é.+lerige 151a/6

é.+leride 120a/7

éllig < ET *ellig* (EDPT, 141) Elli

é. 159a/11, 143b/6, 160b/1, 132b/12

éligle- < ET *éligle-* (EDPT, 144)

Tutmak, kavramak

é.-gey < 156a/1

élt- < ET *élt-* (EDPT, 130) Ulaştırmak;
göndermek

é.-erler 138a/1, 139b/5, 140a/9

e.-ipdürler 134a/5

é.-ti 124b/10, 159a/3

é.-tiler 121b/13, 171b/2

e.-ipdürler 134a/5

émgen- Zahmet çekmek, üzölmek

é.-diler 147b/12

ér (1) < ET *er* (EDPT, 192) Erkek, er

é.+ge 181b/3

ér- (2) < ET *ér-* (EDPT, 193) İmek,
olmak → **é**

é.-miş 147b/5, 149b/9, 178a/12

é.-mişler 145b/12, 148a/1

é.-dim 148b/14, 150b/10, 151b/3	é.+dın 143b/4
é.-dük 136a/3, 149a/1	é.+ige 143b/8
é.-di 120a/8, 120a/11, 122a/2, 125a/6, 132a/2, 132a/13, 140b/5, 145a/13, 146a/8, 146b/10, 148b/9, 148b/12, 148b/13, 149a/2, 149a/5, 149a/8, 149b/14, 151b/6, 153b/11, 154a/12, 154b/1, 157b/6, 160b/12, 161a/1, 168b/9	é.+ide 159a/13, 172b/9, 172b/10, 175b/4, 183a/9 é.+idin 143b/7
é.-diler 148b/14, 153b/13, 170b/9	éşit- < ET <i>éşid-</i> (EDPT, 257) İşitmek, duymak
é.-gendür 131b/9, 138b/12	é.-ti 178a/12
é.-gendürler 178a/9	é.-se 182a/10
érte < ET <i>érte</i> (EDPT, 202) Erte	é.-ip 122b/14, 123a/8, 159b/14, 166b/4
é. 139b/14, 160b/6	é.-keç 134b/4, 160b/9
ése İse, şayet, eğer	e.-ken 158b/11
é. 146a/10	éşittür- İşittirmek
ésru- Sarhoş olmak	é.-diler 157a/4
é.- 147b/12	éşitil- < ET <i>éşidil-</i> (EDPT, 258) İşitilmek
éş- Eşmek	é.-di 147b/4, 162b/3
é.-erler 142a/13	é.-ip 145b/10
éşek < ET <i>eşgek</i> (EDPT, 260) Eşek	é.-gen 146a/8, 183a/12
é.+i 180b/1	é.-medi 134a/14
éşik < ET <i>éşik</i> (EDPT, 260) Kapı; delik	é.-meydür 141a/3
é. 143b/3, 144a/6, 159b/1	ét Et (canlının eti)
é.+ke 126a/4, 144a/4, 174a/12	é.+i 160b/5
é.+te 174a/9, 174a/10	é.+idin 160b/6
	étek < ET <i>étek</i> (EDPT, 50) Etek
	é.+ini 178b/2

é.+ide 135b/12	f. 159b/2
é.+ideki 150b/1	fāşîl < Ar. Duvar, siper
évrül- < ET <i>evril-</i> (EDPT, 14)	f. 158b/4
Evrilmek, dönmek	f.+leri 157a/13
é.-ür 148b/14	fāşiq < Ar. Tanrı'nın emirlerini
é.-se 150a/4	tanımayan, günahkar
évür- < ET <i>evir-</i> (EDPT, 14) Evirmek,	f. 175a/6
döndürmek	faşl < Ar. Bölüm, bāb
é.-ür 162a/3	f.+a 132a/3, 132b/9, 139b/13
évürt- Döndürtmek	f.+larında 141b/13
é.-ür 149a/1	fāyide < Ar. Dayda
F	f. qıl- 159b/7
fāhişe < Ar. Ahlaksız kadın	fayşal < Ar. Kesim hüküm, karar
f. qıl- 181b/5	f. 177a/12
f.+ler 181b/6	fażl < Ar. Fazlalık, üstünlük
faqîr < Ar. Yoksul, zavallı, biçare	f. 128a/2, 177b/1
f. 157a/7, 174a/14, 180b/14	f. ehl-i f. 171a/7, 177b/1
fānî < Ar. Ölümlü, geçici	feh̄m < Ar. Anlama, anlayış
f. 171a/6	f. 179a/12
fāriğ < Ar. Rahat, asude	f.+ler 182b/2
f. bol- 150a/6, 157a/8	ferd < Ar. Tek, yalnız
Fārsî < Ar. İran dili, Farsça	f. 171a/12
f. 131b/4, 166a/8, 171a/5, 178b/13,	fermān < Far. Buyruk, emir, ferman
179a/4, 180b/6	f. 127b/3
farz < Ar. Tanrı'nın kesin emri	f. bér- 146b/13
f. 145a/3	f. bol- 124b/8, 127a/4, 147a/10,
fāşid < Ar. Fesat çıkarıcı, bozucu	157b/14

- f.+larını** 159b/12
- f.+lar** 146b/11
- feth** < Ar. Bir ülke veya şehri düşman elinden alma
- f. **qıl-** 131a/10, 132a/11, 135b/5, 139a/1, 146a/10
- f.+**i** 139b/9
- fetret** < Ar. Duraklama, uyuşukluk
- f.+**lerde** 121a/2
- Fevāyidü'l-kibar** Ali Şîr Nevâyî'nin yaşlılığında söylemiş olduğu şiirlerden oluşan eser
- f. 170b/14
- fıqh** < Ar. Şeriat bilimi, fıkıh
- f.+**da** 179a/4
- fısq** < Ar. Doğru yoldan çıkma, hainlik, dinsizlik
- f. 169b/14, 175a/6
- fıtr** < Ar. Oruç açma; Ramazan
- f. **'ıyd-ı** f. 150a/1
- fikr** < Ar. Düşünme
- f.+**ığa** 180b/14
- fi'l-cümle** < Ar. Sonunda, kısacası
- f. 129b/12, 157a/12, 180b/2, 181a/7
- fi'l-hāl** < Ar. Şimdi, şu anda, hemen
- f. 126a/6, 126a/7, 146a/7, 147a/9, 152b/3, 182a/8
- fi'l-vāqi'** < Ar. Gerçekten, aslında
- f. 124b/7, 145b/1, 151b/5, 152b/6, 182b/3
- firāq** < Ar. Ayrılık, ayrılma
- f.+**lar** 157a/6
- fîrūzceng** < Ar. Tâlii, uğurlu
- f. 167a/2
- fitne** < Ar. Bozgunculuk, nifak, ara bozma
- f. 121b/12, 162a/12
- f. **qıl-** 172b/5
- f.+**ğa** 121b/2
- f. **envā'-i f.+ler** 158a/9
- f. **sebeb-i f.** 121a/9
- fuḥş-gūy** < Far. Kötü söz söyleyen, kötü sözlü
- f. 174b/1
- fulān** < Ar. Falan → **fulānī**
- f. 182a/10
- fulānī** < Ar. Falan → **fulān**
- f. 170a/11
- f.+**niñ** 170a/11, 182a/10
- fursat** < Ar. Uygun zaman, elverişli
- f. 120b/5, 139b/9, 139b/10, 140a/2
- f.+**ta** 120a/13, 120b/13, 121b/2, 123a/3, 155b/11, 162b/9, 168b/4,

176b/10, 176b/14, 177a/3, 177a/9,
183a/5

f.+lar 121b/13

fūṭa < Far. Peştamal, sarık

f. 172b/14

fuzalā < Ar. Erdemli insanlar, âlimler

f.+sı 176a/7

fücūr < Ar. Sefihlik, ahlaka aykırı
durum

f. 169b/14

G

ġabġab < Ar. Çene altı, gerdan

ġ.+ını 181b/13

ġāfil < Ar. Gaflette bulunan, ihmal
eden

ġ. 160a/11

ġāfillıq < Ar.+T. *ġāfil+IXk* Gafillik

ġ.+ıda 175a/13

ġāh < Far. Ara sıra, bazen → **ġāhī**

g. 153a/12

ġāhī < Far. Ara sıra, bazen → **ġāh**

g. 127a/1, 128a/14, 147b/14

ġalaṭ < Ar. Yanlış, yanılğı

ġ. 171a/4

ġalebe < Ar. Çok, fazla

ġ. 140a/7, 141b/5, 135a/2, 182b/2,

128a/14, 138a/12, 174b/1

ġālib < Ar. Yenen, üstün gelen

ġ. 173a/6

ġ. **bol-** 165a/11

ġālibā < Ar. Kuvvetli bir ihtimalle,
belki

ġ. 130b/1, 132b/9, 133a/12, 135a/13,

135b/7, 137b/3, 150b/4, 151a/11,

152b/4, 153b/3, 173a/11, 173b/2,

174b/4, 176a/6, 176a/12, 179b/5,

180b/13, 181a/13

ġāliz < Ar. Kaba, nezâket dışı

ġ. 166b/11

ġam < Ar. Tasa, kaygı, keder

ġ. 174a/4

ġ.+lar 150a/11

ġanīm < Ar. Düşman, ganimet alan

ġ. 158b/9

ġ.+niñ 122b/5, 163a/2

ġ.+ni 139a/9, 162b/6, 173b/13

ġ.+leriniñ 147a/13

ġ.+lerni 151a/14

ġanīmet < Ar. Kazanç, düşmandan
alınan kazanç

ġ. 150a/12

ġār < Ar. Mağara, in

ġ. 146a/1

ġarābet < Ar. Gariplik, tuhaf

ğ.+i 135a/7, 182b/12
Ġarāyibü'l-şıġar Ali Şîr Nevâî'nin
çocukluğunda yazmış olduğu
şiiirlerden meydana gelmektedir.

ğ. 170b/13

ġaraz < Ar. Arzu, niyet, istek

ğ. 126b/4, 153b/2

ğ.+ım 158b/9

ğ.+ı 177b/2

ġarb < Ar. Batı

ğ. 134a/3, 134b/8, 140b/1, 141a/3,
142a/4

ğ.+qa 137b/9, 149a/6

ğ.+ı 130a/5, 148a/5, 165b/14

ġarb-cenüb < Ar. Güneybatı

ğ. 132b/3, 137a/8, 137a/10, 158b/1

ğ.+ıda 136a/8

ġarbî < Ar. Batı tarafı, batıda bulunan

ğ. 137a/1, 150a/3

ġarîb < Ar. Garip, gurbette bulunan,
şşıılacak

ğ. 124a/1, 128b/10, 140b/12, 141b/7,
143a/14, 144b/2, 153a/2, 166b/7,
173b/1, 173b/8, 183a/11

ġarîban < Ar. Garipler

ğ. bol- 150b/8

ġarîblıq < Ar.+T. *ġarîb+IXk*

Yabancılık, gariplik

ğ.+ta 169a/8

ġaşüb < Ar. Zorla alma

ğ. 136b/6

gāv < Far. Öküz

g. 146b/2

ġavġa < Far. Kavga; savaş

ğ. 128a/1

ğ. qıl- 147a/4

ğ.+sımı 127b/12

ġāvmîş < Far. Manda

g. 146b/2

ġāyeteş < Ar. Fakat

ğ. 177b/5

ġayr < Ar. Önüne geldiği kelimenin
anlamını olumsuzlaştırır

ğ.-ı 'Arab+nı 129a/3

ğ.-ı dîvān+da 163b/12

ğ.-ı Hindüstān+nı 129a/3

ğ.-ı ménîğ 158a/9

ğ.-ı mükerrer 133b/1, 136a/2,
173b/1, 180b/1

ğ.-ı mükerrer+dür 142a/12

ġayn < Ar. Arap alfabesinin 19. harfi

ğ. 133a/11, 162a/3

ġazel < Ar. Türk ve Fars edebiyatında
en çok kullanılan Şir türü

ġ. 180b/5

ġ.+ni 150a/10

ġ.+din 179b/6

ġ.+imni 179b/5

ġ.+ide 179b/8

ġ.+leri 181a/6, 181a/14

ġazel-ġüy < Ar.+Far. Gazel söyleyen

ġ.+dur 181a/13

ġazeliyyāt < Ar. Gazeller

ġ. 170b/13

ġ.+nı 179b/6

ġ.+ınıġ 176b/5

ġazvi < Ar. Akın, savaŖ

ġ.+de 168b/9

ġec < Far. harç, kireç

g. 137a/5

ġeç- Geçmek

g.-e 136a/6

ġeberī Geberīlerin konuŖtuġu dil

g. 131b/5

ġele < Far. Sürü, hayvan sürüsü

g. 147b/14, 148b/7, 149a/13,

149a/14, 151b/1

ġerd < Far. Toz, toprak

g.+ler 157b/6

ġerden < Far. Boyun, ġerdan

g.+iler 182b/2

ġerdene < Far. Daġın boynu

g.+i 147a/9

ġerdleŖ- Toz kaldırmak

g.-ip 127a/13

ġeri < Hint. Hindistan'da zaman ölçü
birimlerinde kullanılan birimlerden
birinin adı

g. 123b/9, 123b/10

g.+din 124a/7

ġermser < Far. Sıcak, sıcak iklim →

ġermserī

g. 129a/12, 132a/3, 139b/13,
145a/12

ġermserī < Far. Sıcak, sıcak iklim →

ġermser

g. 129b/1, 129b/4, 133b/3

ġeŖt-ġāh < Far. Gezinti yeri

g. 128b/6

ġez < Far. Kısa talim oku; hedef, niŖan
tahtası

g. 135a/9, 142a/12, 142b/1

g.+ni 142a/13, 142b/4

ġiybet < Ar. Birinin ardından kötü
konuŖma, çekiŖtirme

ġ. qıl- 144b/4

ğiček < Far. Kemeñçe

ğ. 182a/8

ğ.+ni 182a/3, 182a/5, 182a/9

ğ.+ke 182a/3

ğ.+de 182a/7, 182a/9

gird < Far. Yuvarlak; etraf, çevre

g. 137a/11, 147b/8

g.+ğa 148b/11

g.+ide 130a/10, 137a/11

girdāgird < Far. Çepeçevre, etraf

g.+i 128a/10, 128b/3, 132b/5,
139b/7, 144a/5

giriftār < Far. Tutulmuş, yakalanmış

g. bol- 160a/2, 175a/6

g. qıl- 75a/3

giyāh < Far. Bitki, taze ot

g.+lar 145a/13

ğol < Moğ. Askerde saf ve alay

ğ. 126b/11, 127a/4, 127a/7, 148b/10,
172b/11

ğ.+nıñ 127a/7

ğ.+da 149a/3

goşāne < Far. Köşe, kuytu, تنها

g.+dur 128a/14, 135a/2

gölāne < Far. Ahmakça, budalaca

g. 176b/3

ğuma Kuma, cariye

ğ. 169b/12

ğ.+lardın 169b/6, 169b/12

ğunca < Far. Tomurcuk, gonca

g.+lardın 143a/9

q.+larnı 143a/10

ğunçaçı Tutsak, esir, köle

ğ. 167b/9, 169b/12

ğ.+dın 168b/6

ğ.+sı 166a/14, 169a/9

ğ.+sıdın 167a/9

ğunçaçılıq Kölelik

q. 169a/11

ğūnyālıq Düzenli

g. 137a/6

ğurbet < Ar. Gurbet, hasret

ğ.+i 166a/7

ğūr-hāne < Far. Türbe, mezar

g.+si 127a/7

g.+sidür 130a/9

g.+siniñ 126b/12, 126b/14

ğurūr < Ar. Gurur

ğ.+ıdın 170b/9

ğusl < Ar. Yıkanma, gusül

ğ.+dın 150a/6

ğ. 'ıyd-ı **ğusl+ığa** 150a/2

ğuşāylıq < Far.+Ar. *ğuşāy+IXk*

Açıklık, genişletme

g. qıl- 181b/14	g.+i 131a/11, 131a/12, 142a/4, 143a/5
gūšt < Far. Et	g.+idür 139b/14
g.+ıdın 160b/4	g.+ini 160b/8
güft u gū < Far. Söz söyleme, karşılıklı konuşma	g.+idin 120b/10, 131a/5, 131a/6, 131a/10
g. 178a/2	g.+lerini 122b/2
gül < Far. Gül çiçeği	g.+leride 122a/14
g. 136a/3	g.+ler 124a/5, 131a/8
g.+i 137a/6	güzerā < Far. Geçme, kendinden geçme
gül-büy < Far. Gül kokusu	g. 182a/1
g. 136a/3	güzerāraq < Far.+T. <i>güzerā+rAk</i> Daha da kendinden geçme
Gülistān Şeyh Sâdî'nin eseri	g. 164b/3
g.+da 183a/13	güzür < Far. Geçit
gümbed < Far. Künbed	g. 124a/4
g. 138b/5	
gümrahlıq < Far+T. <i>gümrah+IXk</i>	
Yoldan çıkma, sapma	
g. 166b/12	
günāh < Far. Dini suç	H
g. 159b/8	ḥabāset < Ar. Kötülük, pislik
g.+ımı 159b/9	ḥ. qıl- 146a/2
g.+larnı 158b/8	ḥaber < Ar. Haber, yeni bilgi
gürūh < Far. Topluluk, cemaat	ḥ. 125a/6, 125a/9, 134a/8, 144b/14, 156b/10, 166b/4, 168b/4, 169b/5
g. kemān-ı g.+sini 167a/1	ḥ. tap- 148a/7, 148b/4, 158a/7
güzer < Far. Geçme, geçiş; yol, geçit	ḥ.+ni 122b/14
g. 124a/5, 131a/8, 149b/12, 153b/7, 153b/12, 161a/8, 161a/9	ḥ.+i 122b/13, 154b/7, 166b/5, 182b/7

- h+im** 122a/7
- h.+ini** 159b/14
- h.+lerni** 155a/3
- hacc** < Ar. Hac, Ka'be ziyareti farızası
h. 164a/7
- h'āce** < Far. Hoca, muallim
h. 146a/2
- hacı** < Far. Katır
h. 124b/9
- h.+ımmı** 159a/3
- had(d)** < Ar. Sınır, nihayet; derece
h.+in 159b/5
- h.+ığa** 155b/10
- hadış** < Ar. Haber, söz;Hz. Muhammed'in (s.a.v) günümüze kadar nakledilerek gelen söz ve hareketleri
h. 178b/12
- hāfıza** < Ar. Hafıza
h.+sı 178a/13, 181b/7
- hafif** < Ar. Hafif
h. 179b/10, 179b/11, 181a/14
- h'āher-zāde** < Far. Yeğen, kızkardeş çocuğu
h.+si 126a/14, 156b/4, 180b/10
- h.+sidür** 120b/13
- h'āhī** < Far. Bazen, ister
h. 123b/14
- h'ār** < Far. Hor, hakir, yiyen, yiyici
h. 123b/14, 124b/4
- haqq** < Ar. Allah, Tanrı
h. 169a/1
- haqr** < Ar. Değersiz, hor gözle bakılan
h. 140b/12
- hākriz** < Far. Topraktan yapılan kale siperi, set
h.+ı 127a/12
- hāl** < Ar. Durum
h. 120a/10, 152b/14, 153a/10, 164b/9, 179b/8
- h. qıl-** 162b/8
- h.+dın** 179b/4
- h.+i** 154a/11, 179b/4
- h. hasb-i h.** 171b/3
- hālā** < Ar. Şimdi, henüz
h. 121b/2, 122a/4, 129b/10, 134a/5, 155b/7
- hāla** < Ar. Babanın kız kardeşi
h.+m 157a/5
- halāş** < Ar. Kurtulma, kurtuluş
h. bol- 168b/14, 126b/5
- halāyıq** < Ar. İnsanlar, mahluklar
h.+nı 127b/12
- hālet** < Ar. Hal, durum, nitelik
h.+i 171b/2

- h.+te** 173b/8
- hālī** < Ar. Tenha
- h.** 139b/1
- halvet** < Ar. Yalnızlık, yalnızlığa çekilme
- h.** 128a/14, 152b/1
- h. qıl-** 152b/1, 176b/12
- haml** < Ar. Yorum, isnat
- h.+ini** 151a/11
- hamr** < Ar. Hamur
- h. édi** 155b/1
- hamse** < Ar. Mesnevi tarzında yazılmış beş kitap
- h.** 170b/12, 180b/10
- Ḥamseteyn** Nizâmî Gencevî'nin ile Emir Dehlevî'nin hamselerine verilen isim
- h.+niḡ** 181b/8
- hancak** < Far. Sakız ağacı
- h.** 141b/4, 135a/4
- h.+dur** 141b/5
- hancaqlıq** < Far.+T. *hancak+IXk* Sakız ağaçları ile kaplı alan
- h.** 140b/10
- hanefī** < Ar. İmām-ı āzam Ebū Hanīfe'nin mezhebinden olan
- h.** 138a/5
- hānım** Hanım, kadın
- h.** 126a/10
- h.+niḡ** 157a/4
- hānūmān** < Far. Ev, bark
- h.+ı** 179a/14
- hān-zāde** < Far. Efendisinin evinde doğmuş olan köle veya cariye çocuğu
- h.+din** 170a/2
- harāb** < Ar. Yıkık, viran
- h.+tur** 139a/4, 181b/2
- h. bol-** 144b/12
- h. qıl-** 151b/7
- harāblıq** < Ar.+T. *harāb+IXk* Yıkıklık, viranlık
- h. qıl-** 135b/6
- harabraq** < Ar.+T. *harab+rAk* Daha harāb, daha yıkık
- h.** 162b/8
- harāc** < Ar. Haraç, Müslüman olmayan kimselerden alınan vergi
- h.+da** 135b/12
- harekāt** < Ar. Hareketler
- h.** 172a/1
- hareket** < Ar. Hareket; davranış
- h.** 134b/4
- h. qıl-** 120b/8, 134a/13, 134a/13
- h.+tin** 138b/6

h.+i 138b/4	hāşıl < Ar. Ortaya çıkan, biten; yerden biten, türeyen
harem < Ar. Girişi herkese açık olmayan saygın ve kutsal yer	h. 171a/2, 181b/5
h.+i 157a/5, 168b/2	h. bol- 176b/11
h.+leri 169a/5	h.+ı 138a/2, 159a/14
h.+leridin 169b/3	h.+mı 144b/11
harfeger < Ar.+Far. Sanatçı, yazar	hāşılraq < Ar.+T. <i>hāşıl+rAk</i> Biraz daha mahsulü olan
h.+ler 180b/4	h. 135b/8
harf < Ar. Harf, söz, lakırdı	hasīs < Ar. Pinti, hasis; değersiz
h.+ni 124a/7, 134b/1	h. 159a/7
h.+ler 176b/1	hasr < Ar. Sınır, uç
harfī < Ar. Bir harf, bir söz	h. 153a/13
h. 124a/1	hāşşa < Ar. Bir kimseye ya da bir şeye özel olan nitelik, kuvvet, güç
har-gāh < Far. Büyük çadır, otağ	h. 151b/3, 159a/3, 159a/9
h.+ım 152a/11	hāşşiyet < Ar. Hususiyet
hārlıq < Far.+T. <i>hārl+IXk</i> Aşağılık, hakirlik	h.+i 149a/9
h. 155a/11	h.+idür 141b/7
harrāf < Ar. Zeki ve nükteli konuşan	hasūd < Ar. Hasetçi, kıskanç
h. 164b/3	h. 159a/7
har-vār < Far. Eşek yükü	haşmet < Ar. Büyüklük, heybet
h. 144b/11	h. 123b/3
hasb < Ar. Göre, nazaran	hatır < Ar. Gönül, kalp; zihin
h.+e 156b/12	h.+ğa 177b/6
h.-ı hāl 171b/3	h.+ımğa 120a/1
haspūş < Far. Düzenbaz, yalancı	h.+ı 123a/6
h. qıl- 127b/1	

h.+ıdın 127b/6	h. 152a/7, 152a/9
hātırhāh < Ar.+Far. Gönlün arzu ettiği, gönül isteği	hāvīdzār < Far. Otluk
h. 145a/4, 176b/8, 139b/8	h. 152a/9
hātır-nişān < Ar. Hatırda kalan, akılda kalan	havz < Ar. Havuz
h. 159b/9	h.+nı 132b/4
hātīb < Ar. Hutbe veren, hatip	h.+idür 132b/3
h. 120b/9	hayāl < Ar. Akılda canlanan, hayal
hātīm < Ar. Bitirme, sona erdirmeye	h. 176a/3
h. 157a/7	h. qıl- 130b/14, 159b/2, 160a/6
h.+ğa 161a/12	h.+da 125b/10, 150a/1
haṭṭ < Ar. Yazı	h+ı 120b/6, 155b/14, 164a/14, 183a/2
h. 171a/2	h.+ları 158a/8
h.+nı 144b/12	hayāt < Ar. Hayat, canlılık
h.+ıdın 179a/6	h.+ıda 167b/5
h.+ları 122a/11	hayl < Ar. Kalabalık, grup
hātūn < Far. Kadın, zevce	h. 123b/12, 124a/9
h. 134a/10, 169a/2, 169a/14	haylī < Far. Çok pek çok
h.+ğa 181b/3	h. 121b/7, 123a/8, 125a/4, 129b/9, 132b/6, 132b/13, 133a/11, 134b/2, 135a/7, 136b/3, 137a/12, 138a/5, 139b/1, 141b/9, 142b/6, 148a/10, 149b/11, 150b/10, 153b/7, 158a/12, 158a/13, 161a/2, 161b/7, 164a/9, 166a/12, 166b/3, 166b/12, 167a/2, 167a/5, 167b/10, 171b/7, 173a/4, 173b/9, 174b/7, 176b/1, 178b/12,
h.+ı 168b/12, 183a/1	
h.+ımı 160a/1	
h.+lar 180a/13	
h.+lardın 169b/12	
havātīn < Far. Hatunlar	
h. 168b/12	
havīd < Far. ot	

179a/3, 180a/3, 180a/4, 181a/3, 181b/9, 182a/1, 182a/11, 182a/12, 183a/1	h. 180b/11
ḥay(ı)r < Ar. İyi, faydalı	hem < Far. Hem, ve, aynı zamanda
ḥ. 121b/3	h. 121a/4, 121b/1, 121b/9, 122a/12, 123a/11, 123a/13, 123b/4, 123b/11, 124a/13, 124b/6, 124b/7, 125b/14, 127a/5, 129a/2, 129b/8, 129b/14, 130a/10, 130b/12, 131a/5, 132b/4, 133a/10, 133b/4, 133b/6, 133b/11, 134a/7, 134b/14, 135a/12, 135b/4, 136a/5, 136a/13, 136b/1, 137a/7, 137b/1, 137b/4, 137b/5, 137b/6, 137b/7, 137b/8, 137b/14, 138a/11, 139a/3, 139a/4, 139b/8, 140a/9, 141a/6, 141a/10, 141a/11, 141b/5, 141b/6, 142a/1, 142a/4, 142a/11, 142b/10, 145a/1, 145b/9, 146a/3, 146a/10, 146a/14, 147a/11, 147b/2, 147b/6, 147b/8, 148a/6, 148a/11, 148b/2, 148b/14, 149b/10, 149b/13, 150a/7, 150b/4, 150b/4, 150b/10, 151a/11, 151b/1, 151b/5, 151b/7, 151b/8, 152a/11, 152b/8, 153a/5, 154a/9, 154b/1, 154b/2, 154b/3, 154b/14, 155b/2, 155b/12, 156b/3, 157a/14, 157b/7, 158b/4, 158b/13, 159b/5, 160b/1, 160b/2, 161a/10, 161a/12, 161a/14, 161b/3, 161b/6,
ḥayret < Ar. Şaşma, şaşırma	
ḥ.+tür 145b/1	
ḥ.+i 145b/1	
ḥ. cā-yi 145b/1	
ḥaysiyyet < Ar. Şeref, onur, itibar	
ḥ.+ni 182b/11	
ḥ.+i 176a/13	
ḥ.+iğā 175a/5	
ḥaysiyyetliq < Ar.+T. <i>ḥaysiyyet+IXk</i>	
Meziyetli, onurlu	
ḥ. 175a/14	
ḥāzır < Ar. Meydanda, göz önünde olan, hazır	
ḥ. 176b/12, 182b/13	
ḥ. bol- 183a/6, 163b/12	
Heft Munzar Abdullah Mesnevîgûy'un mesnevilerinden birinin adı	
h. 180b/11	
Heft Peyker Genceli Nizamî'ye ait hikaye kitabının adı	

162a/5, 162a/10, 162b/8, 164a/4,
164a/7, 164b/3, 164b/4, 165a/1,
165a/10, 165b/4, 165b/5, 165b/13,
166a/8, 166a/13, 166b/1, 166b/7,
169a/1, 169a/14, 169b/5, 169b/9,
170a/4, 170a/8, 170b/4, 170b/6,
170b/10, 170b/14, 171a/4, 171a/5,
171b/10, 171b/11, 171b/12, 171b/13,
172a/11, 172b/2, 173a/4, 174a/7,
174b/14, 175b/3, 175b/11, 176a/3,
176a/4, 177a/1, 177a/3, 177a/4,
177a/8, 177a/10, 177a/12, 177b/14,
178b/4, 178b/6, 179a/14, 179b/9,
179b/9, 179b/11, 179b/13, 180a/1,
180a/9, 180b/3, 181a/3, 181a/6,
181a/11, 181a/12, 181a/13, 181a/14,
181b/9, 182a/3, 182a/5, 182b/1,
182b/10, 183a/1, 183a/6

hemîşe < Far. Daima, her zaman

h. 121b/1, 132b/2, 136b/8, 137a/9,
138a/4, 138a/7, 138b/8, 144b/4,
159b/3, 173a/14, 173b/2, 173b/9,
175a/1, 180b/14

hem-kāse < Far. İçki arkadaşı

h. 154b/2

hemm < Ar. Gam, keder, tasa

h. 164b/12

hem-mekteb < Far. Okul arkadaşı

h. 170b/6

hem-rāh < Far. Yoldaş, yol arkadaşı

h. bol- 121b/7

h. qıl- 145b/9

h. qılıl- 146b/2

hem-şoḥbet < Far.+Ar. Sohbet
arkadaşı

h. 154b/3

h.+i 173b/3

hem-vār < Far. Uygun, düzgün yer

h. 135b/13, 140b/12, 181a/14

h.+dur 141a/7

h. bol- 157a/14

hem-vārlıġ < Far.+T. *hem-vār+IXġ*

Uygunluk, düzgünlük

h.+ı 181a/6

henüz < Far. Henüz

h. 129b/4, 149b/14, 156a/12, 158a/4,
162a/9, 180a/6

her < Far. Her; hep, bütün

h. 120a/2, 120a/9, 121b/9, 123a/11,
123a/13, 125a/13, 125b/10, 129a/8,
130a/6, 132b/14, 134a/10, 134b/13,
136a/12, 136a/13, 136b/4, 138a/1,
138a/2, 138b/2, 138b/4, 139a/9,
140a/1, 140b/13, 141a/8, 143a/2,

143a/4, 143b/5, 144a/6, 144b/2,
148b/10, 148b/12, 148b/13, 149a/5,
151b/11, 153a/9, 155a/13, 155b/13,
157a/11, 157b/8, 158a/12, 159a/4,
159a/5, 159a/10, 161a/5, 164b/10,
167a/3, 167a/7, 168a/5, 170a/14,
171a/2, 172a/12, 173a/6, 173b/9,
176b/2, 177b/2, 179a/1, 179a/5,
179a/12, 180a/11, 181b/11, 182a/10

hergiz < Far. Asla, katiyen

h. 125a/10, 129a/13, 129a/14,
132b/8, 132b/9, 137b/11, 145a/12,
146a/8, 153b/5, 159a/6, 160b/5,
164b/8, 171a/8, 174a/9, 179b/5,
183a/11

herif < Ar. Adam

h. 178b/1

h-i şarāb 173b/3

h.-i meclis bol- 180a/5

herkim < Far. Herkim

h.ni 178b/7

hezāre < Far. Bin kişilik askeri birlik,
tabur

h. 128a/5, 131b/2, 138a/4, 140a/12,
141a/10, 160a/8, 160a/9, 160a/11,
161b/13, 162b/1, 162b/9, 172b/1

h.+niñ 160b/3

h.+sini 160a/7, 161b/3

h.+side 125b/6

h.+ler 135b/8, 144b/14, 160b/8,
160b/10, 160b/13, 161a/9

h.+lerniñ 161b/1, 161b/4, 161b/6,
161b/9

h.+lerni 145a/4, 161b/11

h.+lerdin 140a/12

hevā < Ar. Hava

h.+sı 129b/12, 132a/14, 155a/4

h.+sınıñ 136b/2

hevāliğ < Ar.+T. *hevā+IXk* Havadar
→ **hevālıq**

h. 129b/12

hevālıq < Ar.+T. *hevā+IXk* Havadar→

hevāliğ

h. 128b/10, 132b/10

heveslıq < Ar.+T. *heves+IXk* Hevesli

h. 141b/14

hıdmet < Ar. Hizmet; huzur; karşı

h. 174b/4

h. qıl- 169b/4, 169b/3, 173b/14

h.+i 159a/5, 168b/11, 174a/1

h.+ini 174a/9

h.+ide 171b/13, 174a/5

h.+idin 151b/1

h̄idmetkārliq < Ar.+Far.+T. <i>hizmet+kār+IXk</i> Hizmetkarlık h. 121b/8	h̄. 139a/9
h̄iç < Far. Hiç, önemsiz, değersiz h. 121b/9, 122a/4, 124a/10, 131a/10, 131b/6, 134b/10, 136b/2, 140b/8, 143b/4, 144b/1, 148b/9, 157b/12, 160a/2, 162b/2, 163a/8, 163a/10, 164b/7, 165b/5, 165b/7, 166b/12, 169a/2, 169b/1, 177a/11, 179b/5	h̄immet < Ar. Çaba, üstün irade h.+i 177b/2
h̄içkim < Far.+T. Hiç kimse h. 139a/10, 151a/11, 159a/13, 164b/11, 169b/4, 170b/11, 180b/13, 182a/4 h.+ni 159a/13	hindvāne Karpuz h. 156b/14
h̄ik < Far. Tulum h. 134b/13	h̄isāb < Ar. Sayma, hesap h̄. 130a/5, 180b/7
h̄ikāyet < Ar. Hikaye h. 123b/10 h. qıl- 131b/2	h̄issat < Ar. Hasislik h̄. 173a/6 h̄.+ı 159a/8
h̄ikemiyāt < Ar. Hikmetler h. 178a/1, 178a/13	h̄işse < Ar. Pay h̄. 151a/8, 151a/9
h̄ilāf < Ar. Kkarşı, zıt;yalan h̄.+ı 183a/12	h̄iyel < Ar. Hileler, aldatmalar h̄. qıl- 155b/5, 155b/5 h̄.+i 127a/2
h̄ilāl < Ar. Yeni ay h̄.+i 181a/13, 181b/4	h̄izāne < Ar. Hazine h̄. 177a/1 h̄.+ğa 177a/4
h̄ile < Ar. Hile, oyun, aldatmaca	h̄od < Far. Kendi, kendisi h̄. 124a/5, 129a/12, 135a/10, 141a/11, 142a/2, 144a/3, 144a/5, 144a/6, 146b/1, 144b/9, 146b/4, 147b/12, 151b/4, 151b/8, 151b/9, 152a/9, 152a/10, 153a/2, 155a/14, 164b/1, 169a/12, 170b/3, 174a/13, 177b/4, 178a/4, 182b/10
	h̄oş < Far. Güzel, iyi;tatlı

h. 128b/2, 137a/13, 170a/12, 172a/2	h. 129b/8, 130a/1, 140b/3, 152b/6,
h. cūy.-i h. 137a/13	160a/10, 170b/11, 173b/1, 175a/3,
hoş-āmed < Far. Hoş geldiniz	175a/6, 177b/9, 178a/1, 182a/3,
h.+ni 172b/11, 172b/14,	182a/4, 182a/5, 182a/6, 182a/7,
hoş-baş < Far. Zevk düşkünü	182a/9, 182b/3, 182b/6
h. 171b/12	h. qıl- 175a/4
hoş-hevāliq < Far.+Ar.+T.	h. tāb'ı h. 166a/7
<i>hoş+hevā+IXk</i> İyi hava, güzel hava	hūbluq < Far.+T. <i>hūb+IXk</i> Güzellik,
h.+qa 129b/14	iyilik
hoş-huluq < Far.+Ar. <i>hoş+hu+IXk</i> İyi	h. 121b/3
huy	hūbraq < Far.+T. <i>hūb+rAk</i> Daha hoş
h. 164b/3	h. 175a/4
hoşla- < Far.+T. <i>hoş+Ia</i> Hoşlanmak,	huluq < Far.+T. <i>hu+IXk</i> Huylu
beğenmek	h.+ı 164b/3, 164b/4
h.-dılar 149b/10	hurmā < Ar. Hurma
hoş-nivīs < Far. Güzel yazan, iyi yazan	h. 133b/4
h.+lerdin 181b/9	huşūsiyye < Ar. Özellik, yakınlık,
hoş-reng < Far. Hoş renkli	ahbaplık
h. 133b/9, 164a/11	h. 170b/6
hoş-rengraq < Far.+T <i>hoş+reng+rAk</i>	huşkī < Far. Kara, toprak
Daha güzel, daha hoş renkli	h. 129a/4
h.+tur 140a/10	huṭbe < Ar. Hatip konuşması,
hoş-şoḥbet < Far.+Ar. Hoş sohbet	İslamiyet'te Cuma ve bayram
h. 175a/4, 176a/7, 181a/3, 182b/11	namazları sırasında imamın verdiği
hoş-ṭab' < Far.+Ar. Hoş tabiatlı	öğüt ve okuduğu dua
h. 172a/5, 176a/7	h. 123b/6
hūb < Far. Güzel, hoş, iyi	h.+de 164a/14

huṭūṭ < Ar. Çizgiler, yazılar, yollar

h.+nı 175a/3

hūyлуq < Far.+T. *hūy+IXk* Huylu

h. 169a/2

hūcūm < Ar. Saldırma

h. 127b/12

hūkm < Ar. Hüküm, emir

h.+i 130b/12

h.+ini 168a/1, 169b/6

h.+ler 122a/14

hūkūmet < Ar. Bir ülkede hüküm

süren ve onu yöneten güç, devlet

h. qıl- 163b/13, 167a/11, 171a/13

h.+i 171b/5, 173a/7, 173a/12,

173b/11, 175a/11

h.+ini 166a/10

h.+idin 173a/9

hūner < Far. Bilme, marifet;sürgün

etmek

h. ehl-i h.+ğa 171a/8

I

ıldam Çabuk, seri, ileri

ı. 151a/12, 161a/4, 162a/13

ılğa- Baskın yapmak, saldırmak

ı.-p 165a/8, 165b/1

ılğar Baskın, hücum

ı. 165a/4, 165b/13

ı.+ı 167a/4

ıravul Kılavuz; ordunun önünde giden

ı. 127a/8, 148b/10

ı.+da 149a/4

ıstıt- Sıtma hastalığına yakalanmak

ı.-ım 157a/10

‘ışq < Ar. Aşk

‘ı. 179b/4, 181b/2

ıṣlāḥ < Ar. İyileştirme, düzeltme

ı. 157b/14

ıtlāq < Ar. Salıverme, koyuverme

ı. qıl- 133a/6

‘ıyd < Ar. Bayram

‘ı. 150a/8

‘ı.+qa 150a/8

‘ı.-ı fıtr 150a/1

‘ı.-ı ğusl+ıgā 150a/2

ıẓtırāb < Ar. Sıkıntı, büyük acı, eziyet

ı. qıl- 159b/7, 161a/5

İ

‘ibāret < Ar. İbare, bir şeyin aynı

‘ı.tür 137b/8

ibrām < Ar. Can sıkacak derecede

üstüne düşme, ısrar etme

ı. 155b/6, 155b/9

ibtidā < Ar. Başlangıç, ilk olarak, ilk

önce

i.+sı 128a/10	i.+din 160a/11
i.+sıda 120a/5	i.+ki 127a/5, 143b/11, 143b/12, 143b/13, 143b/14, 144a/1, 144a/3
icāzet < Ar. İzin, ruhsat	i.+kiler 158b/6
i. ber- 155b/10, 123a/13	içki Saraya mensup olanlar
ictihād < Ar. Gücü, kuvveti yettiği kadar çalışma	i. 149a/4, 175a/2
i. qıl- (ictihād qılmaydur) 178a/12	i.+dür 174b/6
ictināb < Ar. Uzak durma, kaçınma	i.+lerimdin 152b/13
i. 178a/11	i.+leri 179b/2
i. qıl- 178a/12	i.+lerni 127b/10
iç < ET <i>iç</i> (EDPT, 17) İç	i.+lerdin 148b/13
i.+i 134a/1	içkilik Saraya mensupluk
i.+ige 143b/12, 144a/2	i. 173a/11
i.+ide 133b/13, 139a/14, 143b/9, 152a/12, 161b/9	içkü İçme, içiş; içki alemi
i.+ideki 132b/1	i.+ge 164b/6
i.+idin 136b/3, 142b/3	id Koku
iç- < ET <i>iç-</i> (EDPT, 19) İçmek	i.+i bol- 141b/5
i.-er 180b/9	iflīc < Ar. Felç, bir hastalık adı
i.-erler 136a/10	i. bol- 174b/3
i.-tim 162a/10	ifrāt < Ar. Aşırı gitme
i.-se 136a/12	i. 164b/9, 167b/7
i.-e (içe içe) 167b/7	ifsād < Ar. Fesada uğratma
i.-ip 165a/9, 134b/13	i.+ı 152b/8
i.-megey 164b/8	ige < ET <i>idi</i> (EDPT,141) Sahip
içkeri < ET <i>içgerü</i> (EDPT, 25) İç, içeri	i.+si 124a/13
	i.+lerige 136b/6
	iğvā < Ar. Azdırma, baştan çıkarma

- i. 152b/8
- i. qıl-** 177a/6
- i.+sıdım** 155a/4
- ihānet** < Ar. İhanet, haksızlık, kötülük
- i.+ler** 178a/6
- ihṛāc** < Ar. Çıkarma, dış satım
- i. qıl-** 170b/7
- iḥsān** < Ar. İyilik etme, bağış
- i.** 155b/2
- iḥtilāt** < Ar. Karşılaşıp görüşme
- i.+ qıl-** 172b/13
- i.+ı** 175b/3
- iḥtimāl** < Ar. Olasılık
- i.+i** 151a/11
- iḥtimām** < Ar. Özenle iş yapma, gayretle çalışma
- i.** 158a/1
- i. qıl-** 177a/3
- i.+ı** 171a/10
- iḥtirā'** < Ar. İcāt, benzeri görülmemiş bir şey meydana getirme
- i. qıl-** 144b/13, 180a/10, 180a/11
- i.+i** 173b/2
- i.+ıdur** 175a/3, 178a/2
- iḥtirām** < Ar. Saygı gösterme, hürmet
- i.+ların** 169b/5
- iḥtisāb** < Ar. Hesap sorma, sorumluluk
- i.** 178a/4
- iḥtiyāc** < Ar. İhtiyaç
- i.** 138b/11, 136b/5
- i. bol-** 132b/10
- i.+ı** 177b/5
- i. be qadr-ı** 138b/11
- iḥtiyār** < Ar. Seçme, tercih etme
- i.** 123a/11, 125a/6, 146a/8, 175a/9, 178a/3
- i. bol-** 172b/12, 169a/12
- i. qıl-** 123a/13, 148b/8, 148b/9, 154a/7, 166b/5, 177a/2
- i.+ı** 124b/4, 159b/1
- iḥtiyārī** < Ar. Sâlahiyet, ret ve kabulü isteğe bağlı bırakılmış
- i.** 167b/4
- iḥtiyārraq** < Ar.+T. *iḥtiyār+raq* Daha güçlü, daha nüfuzlu
- i.** 159a/4
- iḥtiyāt** < Ar. Tedbirli davranma
- i.** 122b/2
- i. qıl-** 148b/8, 148b/9, 154a/7
- iḥyāne** < Ar. Diriltilecek şekilde, canlandıracak şekilde
- i.** 152a/9
- ilāhī** < Ar. Allah'a mensup
- i.** 169a/2

ile < ET *birle* < *bir+IA* (EDPT, 364)

İle, birlikte

i. 167b/7

ilgeri < ET *ilgerü* (EDPT, 144) İleri

i. 125a/14

i.+**din** 160b/8

i.+**ki** 127a/8

ilgerirek < *ilgeri+Ak* Daha ileri

i. 125b/11, 127a/6, 145b/1, 147a/5,
161a/3

‘ilm < Ar. Bilme, bilgi

‘i. 179a/12

‘i.+**ni** 178a/1

‘i.+**ini** 178b/12, 178b/13

‘i.+**iğa** 181b/8

‘imāret < Ar. Bina, ev

‘i. **qıl-** 128a/9, 157a/1

‘i.+**iğa** 160a/6

‘i.+**herdin** 157b/9

imkān < Ar. Olanak

i.+**ı** 177a/3

imsāk < Ar. Sakınma, uzak
durma; cimrilik

i. 173a/6

in- < ET *én* (EDPT, 168) İnmek

i.-**er** 130b/3, 130b/7, 130b/8,
139b/13

i.-**diler** 127a/13

i.-**ip** 147b/10

i.-**geç** 132a/5

in‘ām < Ar. Nimet verme, iyilik
yapma

i.+**lar** 155b/1

‘ināyet < Ar. Lütuf, iyilik, yardım

‘i. 127b/5, 151b/4, 151b/5

‘i. **bol-** 161a/12

‘i. **qıl-** 161a/13

‘i.+**ni** 174a/1

‘i.+**idin** 139a/2

incik Kabza, incik, zevzek

i.+**ke** 152a/12

inçke < ET *inçge* (EDPT, 174) İnce

i. 142a/13, 164a/10

indür- İndirmek

i.-**ür** 148a/1

inḥirāf < Ar. Sapma, doğru yoldan
çıkma

i.+**i** 179a/3

ini < ET *ini* (EDPT, 170) Küçük erkek
kardeş

i.+**si** 120b/9, 122a/9, 124a/3, 125b/9,
156a/10, 156a/12, 163b/13, 166b/4,
166b/11, 167a/4, 167b/13, 173a/7,
175a/14, 179b/6

i.+siniŋ 169a/5	İslām < Ar. Müslümanlık
iniş İniş	i. 169b/13
i.+din 147b/10	isnād < Ar. Yükleme, affetme, dayanak
i.+de 147b/12	i. qıl- 180a/12
insāniyyet < Ar. İnsanlık	isneyn < Ar. İki; eş
i.+ni 120b/4	i. sānī-i i.+i 172a/10
i.+i 159a/6	isrāf < Ar. Gereksiz yere harcama
inşā < Ar. Yapma, meydana getirme; kaleme alma	i. 176b/9
i.+nı 175a/4	istid'a < Ar. Yalvararak isteme; rica
i.+larmı 171a/1	i. qıl- 123a/10, 146b/10
intiḳāl < Ar. Göçme, geçme	i.+sıdın 120b/11
i.+ıda 124a/6	istiḳām < Ar. Sağlamlık
iqḻīm < Ar. İklim, diyar, ülke	i.+i 139b/1
i.+dindür 128a/3, 137b/7	istiḳbāl < Ar. Gelecek, gelecek zaman
i.+i 121a/10, 121a/12, 183a/14	i.+ğa 171b/1
iktibās < Ar. Kazanma, elde etme	istimālet < Ar. Gönül çekme, kendi tarafına çekme
i. 179a/5	i. 154b/8
i'rāb < Ar. Doğru, düzgün konuşma	iş < ET iş (EDPT, 254) İş
i.+ığaça 180b/8	i. 122a/4, 122a/10, 148b/9, 159a/5, 159b/14, 161a/10, 162b/2, 164b/1, 171a/2, 172a/9, 182a/11, 182b/8
işbāt < Ar. Delil göstererek doğrusunu ortaya çıkarmak	i. qıl- 134a/11, 151a/14, 159a/5, 165b/5
i.+ qıl- 180b/3	i.+ni 165b/7, 177b/3, 182a/7, 182a/8, 182a/9
i.+ığa 146a/9	
İskender-nāme Nizami tarafından yazılan eser	
i. 180b/12	

i.+ke 172a/12, 177b/2	i'tibārraq < Ar.+T. <i>i'tibar+rAk</i> Daha
i.+te 180a/11	itibarlı
i.+din 179a/11	i. 159a/4
i.+imniç 152b/7	i'tiqādlıq < Ar.+T. <i>i'tiqād+IXk</i> İnançlı
i.+i 123b/13, 150b/5, 150b/6,	i. 138a/5
152b/7, 159a/5, 165a/5, 166a/2,	i'timād < Ar. İtimat, güvenme
166b/13, 182b/13	i. 122a/9, 123b/12
i.+ini 181b/12	i. qıl- 151a/6
i.+ige 179a/11	i.+ığa 169a/6
i.+idin 151b/4	i'timadlıq < Ar.+T. <i>i'timad+IXk</i>
i.+leri 143a/1, 173b/8, 182b/8	İtimatlı
i.+ler 139b/8, 179b/14, 180a/1,	i. 123a/2
182a/13	itlāf < Ar. Lüzumsuz yere harcama
i.+lerni 172a/3, 173b/4	i. 176b/9
i.+lerde 182a/5	itlig İtli, köpekli
işkāl < Ar. Güçlük çıkarma	i. 141b/14
i.+i 160b/11	ittifāq < Ar. Birleşme, uyuşma,
'işret < Ar. İçki içme, içki alemi	sözleşme
'i. qıl- 166a/2	i. qıl- 122a/3, 183a/7
'i.+tin 166a/2	i.+ı 165b/9
i'tibār < Ar. Şeref, haysiyet	iyādet < Ar. Hatır sorma, ziyâretinde
i. 123b/12, 130a/10, 172b/12	bulunma
i.+ı 170a/13	i.+ığa 178b/10
i.+i 167b/4	'iyāl < Ar. Hanım, eş, bir kimsenin
i'tibarlıq < Ar.+T. <i>i'tibar+IXk</i> İtibarlı	geçindirmek zorunda olduğu kimseler
i. 183a/1	'i. 138a/8, 171a/12
	iz < ET <i>iz</i> (EDPT, 277) İz

i. 145b/9, 146a/14	q.+da 138b/4
izhar < Ar. Gösterme, meydana çıkarma	q.+ı 133a/10, 138a/8, 138a/9, 138a/10, 139b/4
i. qıl- 123a/9	qabül < Ar. Alma, kabul etme, razı olma
i.+ı 120b/10	q. qıl- 121a/14, 121b/10, 158b/13, 172b/11
Q/K	qaç- < ET <i>qaç-</i> (EDPT, 589) Kaçmak
qabāhat < Ar. Kusur, çirkin hareket	q.-ar 158a/8
q.+ınıñ 158b/3	q.-arlar 154a/9
qabāyil < Ar. Kabileler, boylar	q.-tılar 150b/2
q.+i 148a/8	q.-sa 144a/6
q.+idin 148a/6	q.-a 156b/3
qabaldārıq < Ar.+Far.+T.	q.-a bér- (qaça bér-diler) 151a/13, 161a/9
<i>qabal+dār+IXk</i> Kuşatıcı, kuşatma	q.-adurğan 158b/3
eylemi	q.-ıp 121a/3, 121a/5, 121b/12, 125a/8, 125b/12, 126b/4, 155a/7, 166b/4, 173a/13
q. 163a/10	q.-qan 127a/11, 127a/13, 155a/3
qābil < Ar. Olan, olabilir	qaçan < ET <i>qaçan</i> (EDPT, 592) Ne zaman
q.+i 174b/3	q. 124a/4, 132b/14, 143b/5, 146b/2, 162b/6, 170b/1
q.-i ri'āyet 161a/2	qaçur- < ET <i>qaçur-</i> (EDPT, 592) Kaçırmak
qābiliyyet < Ar. Yetenek, anlama	q.-up 151a/14
q.+i 139a/4	
q.+idin 173a/11	
qābiliyyetlıq < Ar.+T. <i>qābiliyyet+IXk</i>	
Yetenekli	
q. 175a/14	
qabr < Ar. Mezar	
q. 138a/14, 138b/2	
q.+ınıñ 138a/14, 138b/1, 138b/5	

- q.-ğandin** 151a/14
- qadağan** Men, yasak
q. 122a/14
- qadem-gāh** < Ar.+Far. Ayak izi
q.+ıdur 128b/6
- qāḍılıq** < Ar.+T. *qāḍī+IXk* Kadılık
q.+nı 179a/4
- qādirī** < Ar. Kudret sahibi olan Allah
q.+idür 124a/12, 149a/10
- qadr** < Ar. Değer, itibar
q. **be ihtiyāc** 138b/11
- ḳāf** < Ar. Arap alfabesinin 21. harfi
k. 133a/11
- kāfir** < Ar. Tanrı tanımaz
k. 131a/2
k.+dür 140a/11
k.+niñ 134b/13
k.+leri 134b/12
k.+ler 134b/6
- kāfir-veş** < Ar.+Far. Kafir gibi olan
k. 135a/3
- qāfiye** < Ar. Uyak, kafiye
q. 179a/2, 181b/8
q.+de 178b/13
- kāhillıq** < Ar.+T. *kāhil+IXk*
Tembellik, gayretsizlik
k. qıl- 161b/6
- qā'ide** < Ar. Esas, usul, nizam
q. 153b/3
q. **vü destür** 123b/3
- kāl** < Far. Hile ve düzen ilen kandırma, aldatma
k. 174a/12
- qal-** < ET *ḳal-* (EDPT, 615) Kalmak
q.-ur 143a/12, 151b/11, 152b/12, 179b/13
q.-arlar 143a/11, 143b/2, 143b/3
q.-dı 124b/5, 145b/7, 147b/13, 149b/11, 152a/12, 154a/13
q.-dılar 156b/11
q.-ğay 122b/6
q.-a baş- 152a/10, 152b/11
q.-ıp 152b/13, 154a/4, 157a/14, 157b/2, 158a/3, 166a/4, 167a/13, 175a/7
q.-ğan 125a/3, 126a/10, 143b/4, 145b/4, 149a/14, 151a/1, 155a/2, 156b/1, 183a/7
q.-mas 152a/8
q.-madı 124a/10, 163a/14, 166a/11, 170a/2, 177b/12
q.-mağay 129b/1, 169a/2
q.-maydur 131b/10
- qal'a** < Ar. Kale

q.+nıŋ 128a/8, 128b/3	qalpaq Kalpak
q.+sı 128a/8	q. 164a/12
q.+sınıŋ 128b/9	qan < ET <i>kan</i> (EDPT, 629) Kan
qal'adārliq < Ar.+T. <i>qal'adār+IXk</i>	q.+ı 124b/6, 150b/1, 161b/12
Kale müdafaası	q.+mı 125b/4
q.+da 120b/7	kān < Far. Kaynak, cevher, maden ocağı
qalem < Ar. Kalem	k.+ı 135b/9
q.+e 176b/7	qanat Kanat
q.+i 144b/8	q. 153a/12
qalın < ET <i>qalın</i> (EDPT, 622) Çok	q.+ı 135a/9
q. 123b/3, 126b/1, 127a/12, 127a/13, 127a/14, 135b/6, 136a/13, 136b/13, 136b/14, 137a/2, 139b/14, 140b/2, 140b/9, 140b/10, 141a/5, 141a/7, 141a/12, 141b/6, 142a/8, 142a/9, 142a/10, 142a/11, 142b/5, 142b/12, 143a/2, 143a/4, 143a/5, 143a/13, 144b/7, 144b/13, 146a/6, 146b/2, 146b/3, 148a/10, 149b/1, 149b/2, 153a/12, 153a/14, 154a/10, 159a/10, 160b/14, 161b/4, 163a/7, 172b/1, 173a/3, 176a/3, 180a/10, 181b/11	q.+ıŋa 142b/4
q.+dur 137b/12, 142a/3	q.+mı 135a/11
qallāş < Ar. Kalleş, hileci	qand < Ar. Şeker
q. 124b/3	q. 129a/10, 149b/3
qalqan Kalkan, savaş giysisi	qanda Nerede
q.+dın 163a/8	q.+dur 174a/13
	qanlıq < <i>kan+IXk</i> Kan davalı, kanlı
	q.+larıŋa 164b/5
	qānūn < Ar. Çalgı aleti
	q.+mı 175a/3, 182a/2
	q.+da 175a/3
	qapa- Kuşatmak
	q.-ğanda 167a/12
	q.-maq 156a/4
	qaptal Yan, taraf, sağ sol
	q.+ıda 151a/10, 161b/8

qar < ET *kar* (EDPT, 641) Kar

q. 129a/13, 129a/14, 129b/1,
130b/14, 132a/4, 132a/5, 132b/8,
132b/9, 132b/14, 133a/1, 136a/9,
138b/10, 141b/3, 160a/4, 160b/4,
160b/13, 161a/14, 161b/7, 161b/8

q.+ğa 136a/9

qara (1) < ET *kara* (EDPT,643) Kara;

mâtem

q. 133b/6, 134b/2, 134b/4, 157a/6,
164a/12, 167b/3

q.+da 157a/3

q.+larını 157a/8

q.+lar 157a/6

qara (2) Hısım, akraba; halktan olan

q. 144a/9, 151b/1

q.+sı 168a/2

q.+sımı 162a/14

q.+sıdın 169b/8

q.+larığa 149a/8

qarābet < Ar. Yakınlık, hısımlık

q.+i 179b/6

qaraçu Uşak, hizmetçi

q. 170b/1

qaranġu < ET *karanġu* (EDPT, 622)

Karanlık

q. 142b/6, 142b/8

q.+da 142b/8

qarār < Ar. Karar

q. 144b/10

q. bér- 150a/1

q. tap- 145a/10, 146b/8, 158a/6

q.+ı 178b/8

qaravul < Moğ. Koruyucu

q. 125b/1

qaravulluq < Moğ.+T. *qaravul+IXk*

Koruyuculuk

q.+qa 152a/4

kārende < Far. Tahıl, hububat ekenler

k.+si 140a/11

qarı İhtiyar, yaşlı

q. 123b/6, 124b/1

qarı Uzunluk birimi, bir kulaçlık

uzunluk ölçüsü

q. 132b/12, 138b/10, 140a/2, 140a/4,

149a/8, 150b/7, 160b/1, 173b/7

qarış < ET *karış* (EDPT, 663) Karış

q. 142b/1

qarlıq < ET *karlıġ* (EDPT, 658) Karlı

q. 133a/7, 136a/8, 136b/2, 161b/5

qarın Karın, göbek

q.+ıda 153b/3

kārız < Far. Yer altı kanalı

k. 137b/13

qarqand Dikenli çalıya benzer bir ot türü

q. 141b/9

q.+dur 141b/4

qarqara Kuş türü, karkara

q. 142a/10, 142a/11, 164a/13

kārvān < Far. Kervan

k. 129a/5, 129a/6, 129a/9, 145b/8

k.+ıgā 159b/11

qasaba < Ar. Kasaba

q.+çağa 150b/13

qasd < Ar. Kassetme, kıyma; niyet

q. qıl- 156b/12, 170a/6, 173b/13

qaşīde < Ar. Kaside

q.+niñ 176a/8

q.+ni 174b/12, 181a/4

q.+de 174b/13

q.+ler 174b/14

qaş < ET *qaş* (EDPT, 669) Ön, huzur

q.+ğa 124b/6, 173a/10, 174b/13,

175b/1, 175b/10

q.+ımda 121a/2, 150b/5, 156b/9,

157b/7, 158a/9, 158a/10, 166b/7,

174b/1, 174b/6, 174b/14

q.+ımdağı 156b/7

q.+ımdın 121b/11

q.+ımdın 150a/11

q.+ıgā 156b/6, 162a/12, 171b/12,
172a/1, 172a/13, 173a/13, 173b/10,
175b/6, 178b/8, 181a/7

q.+ıda 121a/3, 124a/10, 124b/4,
146a/1, 170a/4, 171b/11, 172a/11,
174a/8, 174b/7, 174b/11, 175b/9,
176a/2, 176a/8, 176a/11, 178a/5,
178b/4, 180a/4, 180a/5, 181a/5,

q.+ıdın 172a/13

qat- < ET *qat-* (EDPT, 594) Katmak

q.-ıp 143b/9

kat Kat, derece, seviye; yan, huzur

k.+qa 134b/3, 134a/11, 134b/3

k.+tın 134a/13

kāvāk < Ar. Boş

k. 123b/11, 142b/3, 143a/10, 181b/2

kebāb < Ar. Ateşte pişirilmiş et

k. qıl- 160b/4

qaṭār < Ar. Kervan, sürü dizisi

q. 124b/9

qatıq < ET *qatıq* (EDPT, 597) Katı,
sıkı

q. 131b/14, 175a/10

qatıl- < ET *qatıl-* (EDPT, 601)
Katılmak

q.-ur 133b/1, 134b/9

q.-ıp 130b/5, 133a/14, 159b/11

qatılış Katılış

q.+ığa 123a/14, 130b/8

q.+ıdın 131a/7

qatl < Ar. Öldürme

q. 138b/14

q. qıl- 138a/12

q.-i ām 148a/9

qatla Defa, kere

q. 123b/4, 123b/7, 124a/2, 136a/2,
142b/10, 149b/13, 154b/3, 157b/13,
160a/4, 161b/3, 164b/5, 165a/3,
174a/5

qavā'id < Ar. Kurallar, kaideler

q.+ini 179a/7

qavī < Ar. Kuvvetli

q. 122b/3, 178a/13, 181b/7

q. qıl- 176b/3

qavm < Ar. Topluluk, kavim

q.+ı 131b/10

q.+ınır 128a/5

qavun Kavun

q.+ı 137b/14

q.+ıdın 137b/14

qayap- Kuşatmak

q. al- (qayap ala almay) 165b/3,
165b/4

qayaş < ET *kaşaş* (EDPT, 602) Akraba

q.+dın 121b/5

qay sarı < *qayu+sarı* Hangi taraf

q. 146b/7

qaysı < *qayu+sı* Hangi, hangisi

q. 124a/4, 146a/4, 148b/10, 150a/1,
170a/12

q.+ğa 176b/2

qayt- Dönmek, dönüp gitmek

q.-ıp 125a/10

qaz < ET *kaş* (EDPT, 679) Kaz

q. 153a/11, 153a/12

qaz- < ET *kaş-* (EDPT, 680) Kazmak

q.-sa 149a/8, 149a/10

q.-ıp 127a/14, 149a/7

qazaqlıq Seferde asker ve leşkerin
hali

q.+ıda 170a/14

q.+larda 164a/8, 165a/2, 170a/12,
173b/14

q.+larda 144a/14, 160a/9

qazdur- Kazdırmak

q.-up 137a/9

qazürāt < Ar. Pislik

q. 139a/8

q.+nı 139a/6

kebk-i derī Cins keklik; yayla kekliği

k.+çe 135a/13

- k.+sidür** 135a/13
- kebüter** < Far. Güvercin
- k.** 165a/1
- k.+niñ** 135a/12
- keçhuluq** < Far.+T. *keç+hu+IXk* Ters tabiatlı
- k.** 159a/8
- k. édi** 168b/13, 169a/2
- keç-huluqlıg** < Far.+T.+T. *keç-hu+IXk+IXg* Ters tabiatlılık
- k.+ıdın** 168b/14
- kedhudā** < Far. Kedhüda, kâhya
- k.+lar** 157b/1
- kelām** < Ar. Söz, kelim
- k.** 178a/1
- k.+ı** 166a/7
- k.+ıdın** 179a/12
- k. āyāt-ı k.+ını** 179a/5
- kelime** < Ar. Kelime, söz; cümle
- k.** 134a/14
- k.+lerni** 180b/8
- kelle** < Far. Baş
- k.** 147b/2, 147b/6, 178a/11, 149a/7, 149a/8
- kem** < Far. Az, eksik
- k.** 128b/13, 130a/3, 130a/10, 131a/2, 135b/8, 136a/9, 141b/2, 142a/3, 155a/11, 166a/4, 171a/11, 175b/2, 179b/6, 180b/6
- k.+dür** 130b/14, 141a/11
- kem-hadşe** < Far.+Ar. Az merak uyandıran, az etkili
- k.+dür** 181a/14
- kem-sühen** < Far. Az konuşan, az söyleyen
- k.** 180b/7
- kemāl** < Ar. Olgunluk, yetkinlik
- k.+ğa** 177b/3
- kemān** < Far. Yay, ok
- k.-ı gürühe+sini** 167a/1
- kemer** < Far. Kemer, kuşak
- k.+de** 150b/6
- k.+ide** 160b/1
- k.+lerde** 150b/3
- kerāmet** < Ar. Kerem, bağış, keramet
- k.+idür** 137a/4
- kerem** < Ar. Cömertlik, bağış
- k.** 120b/3
- k.+i** 128a/2
- kerīmū'l-ṭarafeyn** < Ar. Her iki taraf, her iki taraftan da
- k.** 163b/8
- kerrat** < Ar. Defa, kere → **merrāt**
- k.** 121a/8

keyfiyyet < Ar. Nitelik, keyfiyyet

k.+i 133b/10, 142a/12

keyfiyyetliqraq < Ar.+T.+T.

keyfiyyet+IXk+rAk Daha keyifli

k.+dur 133b/9

kéç < ET *kéç* (EDPT, 692) Geç; ikinci

k. 146a/3

k. bol- 146a/3, 161b/6

kéç- < ET *kéç-* (EDPT, 694) Geçmek

k.-ti 159b/11, 167b/5, 177b/6

k.-ip 151a/14, 153b/14, 165a/2,
161a/8

k.-iptürler 150a/7

k.-erni 146a/4

k.-mey 146a/5

kéçe < ET *kéçe* (EDPT, 694) Gece

k. 125a/10, 142b/10, 146b/1,
148b/12, 149a/5, 149a/14, 152a/13,
161b/8, 174a/9

k.+leri 142b/6

k.+ler 129b/13

k.+lerde 142b/6, 142b/8

kéçil- < ET *kéçil-* (EDPT, 697)

Geçilmek

k.-di 153b/8

kécim Atlara takılan bir nesne

k. 127a/4

kéçür- < ET *kéçür-* (EDPT, 698)

Geçirmek

k.-üp 120b/12

kél- < ET *kél-* (EDPT, 715) Gelmek

k.-ir 135b/2

k.-ür 129a/6, 129a/8, 129a/10,
129b/6, 131a/2, 133a/1, 134b/8,
136a/3, 136a/7, 139b/12, 142a/9,
147a/14, 149b/9, 149b/10, 151a/11,
153b/4, 165b/13, 169b/4

k.-ürler 129a/5, 130b/6, 131a/6,
131a/11, 131a/12, 136a/1, 142b/9,
143a/13

k.-iptür 123a/5, 124a/3, 128b/8,
153b/7

k.-dim 124a/8, 131a/8, 138a/13,
161a/14

k.-di 120a/1, 120a/14, 120b/2,
121a/3, 121a/5, 122a/1, 122b/14,
123b/3, 123b/4, 123b/8, 125b/11,
126a/1, 126b/8, 144b/14, 145a/13,
145a/6, 148a/12, 152b/13, 154b/5,
154b/7, 155b/10, 156a/7, 160b/8,
162a/1, 162a/11, 163b/2, 165b/5,
165b/14, 167a/14, 168a/2, 168b/2,
168b/4, 168b/9, 168b/14, 169a/10,

169b/4, 169b/5, 171b/1, 174b/13,
175b/10, 180a/6

k.-dük 125a/5, 151b/12, 153b/10,
154a/1, 159a/1, 161b/14

k.-diler 125b/8, 125b/14, 127a/6,
147b/1, 150b/9, 157a/6, 158b/8,
159b/11

k.gey 129a/14, 170b/1

k.-gümdür 123a/10

k.-güsidür 122b/12, 124a/4, 124a/5,
167b/8, 174b/6

k.-sünler 122b/11

k.-se 144a/6

k.-seler 131a/12, 133a/4, 133a/2

k.-e (kéle başladı) 122b/9, 124a/10

k.-e (kéle kélürüp) 132a/11

k.-e (kéle qaldı) 149b/1

k.-edür édi 165b/12

k.-edürgen 142b/4

k.-edürgende 161b/4, 162b/4, 168a/1

k.-ey (kéley dép) 145b/7, 154a/3

k.-ip 120a/5, 120a/12, 120b/2,
120b/11, 121a/5, 121a/14, 121b/8,
122a/14, 123a/4, 123b/12, 123b/14,
124b/6, 124b/13, 124b/4, 125a/6,
125a/14, 125b/10, 126a/9, 126a/11,
126b/9, 127a/8, 127b/4, 127b/5,

130b/5, 131a/9, 134a/2, 134a/4,
134a/6, 134b/9, 134b/12, 135b/5,

144a/9, 144b/7, 145a/3, 145b/2,
145b/3, 145b/5, 145b/11, 146a/11,

146a/14, 146b/5, 146b/10, 147a/8,
150a/9, 151b/13, 152a/14, 152b/1,

153b/4, 153b/4, 154b/4, 155b/11,
156a/4, 156a/10, 156b/1, 157a/10,

159a/2, 159a/4, 160a/2, 164a/9,
165a/4, 165a/9, 165a/12, 165b/3,

165b/8, 165b/11, 172b/13, 173a/10,
173a/11, 173b/10, 175b/6, 175b/13,

179a/6, 181a/7

k.-geç 140a/6, 176a/4

k.-geli 160a/4

k.-gen 122a/7, 122b/6, 144a/14,
145b/2, 152a/4, 153b/1, 155a/5,

156a/13, 156b/7, 156b/10, 165a/11,
175b/6, 177a/9

k.-gendür 143a/1, 177b/9

k.-gendürler 176a/1

k.-gende 120b/7, 147b/4, 173a/9,
173a/10, 178a/10, 180a/1

k.-gençe 169b/5

k.-genlerdin 175b/12, 176a/5

k.-mes 129b/7, 183a/2

k.-medi 151a/11, 154a/12, 154b/2,
159a/6, 182b/7

k.-mediler 154b/2

k.megünçe 127b/13

k.-meki 155b/4

k.-mekçi 154b/1

kélil- Gelinmek

k.-di 145a/12

k.-ip 161a/4

k.-gen 137b/11

kéltür- < ET *keltür-* (EDPT, 716)

Getirmek

k.-ür 151b/10, 151b/11, 182b/2

k.-ürler 129a/10, 129b/5, 129b/6,
134a/7, 134b/6, 134b/11, 143b/6

k.-üptür 179a/1, 183a/13

k.-tüm 137a/10

k.-di 120b/1, 146a/7, 149b/5, 150b/8,
150b/10, 152b/7, 153a/1, 165b/7,
175a/13

k.-diler 125a/2, 125b/4, 142b/11,
145b/9, 147a/12, 147b/6, 148a/10,
148b/7, 148b/8, 149a/13, 149b/2,
149b/3, 151b/1, 152a/4, 153b/2,
160b/4, 161b/4, 162a/8, 183a/4

k.-gey 122a/14, 124b/12, 126a/13

k.-se 141b/4

k.-üp 129b/3, 129b/5, 132a/11,
136a/10, 139b/10, 143a/7, 147a/7,
153b/12, 156b/5, 173b/12, 177a/8,
183a/4

k.-üp (kéltürüp-mén) 157a/2

k.-gende 167b/2

k.-gandin 157a/6

k.-genlerni 147b/1

k.-medi 120a/14

k.-mey 20b/6, 155b/2, 182b/1

k.-mek 174a/12

kéltürt- Getirtmek

k.-üp 126a/4

kéltürül- Getirilmek

k.-gen 176b/4

kéme < ET *kemi* (EDPT, 721) Gemi

k. 122b/1, 131a/10, 153b/13,
153b/14

k.+ni 153b/12

k.+ge 138b/3

k.+ler 151a/4

k.+large 150b/13

kémesiz < *kemi+sXz* Gemisiz

k. 131a/11

ként < Soğd. Kend, şehir

k. 136a/14, 136b/3, 144b/1, 150b/14

k.+tür 134b/5, 135b/8, 135b/10,
139a/13

k.+niņ 136b/3, 152a/6

k.+ni 149a/13, 161a/13

k.+te 136b/5

k.+i 137a/14, 137b/12, 137b/13

k.+iniņ 157b/1, 162a/4

k.+ige 130b/3, 148b/4

k.+idin 148b/5

k.+idindür 178a/7

k.+leridür 135b/10

k.+lerinij 149b/7

k.+lerige 149a/12

k.+leride 129b/2, 131a/14, 131b/1,
137b/2, 138a/13

k.+leridin 149b/1, 152a/5

k.+leridindür 137b/1, 176a/6

k.+ler 135b/11, 136a/12, 136a/13,
136b/1

k.+lerdür 135b/11, 136a/8

k.+lerni 136a/14

k.+lerdin 135b/13, 136a/10, 150b/13

k.+lerde 157a/14

k.+lerçe 136b/2

keņ Geniş

k. 130a/4

keņeş < ET *kéneş* (EDPT, 734)

Danışma, görüşme

k. 145a/9

k.+te 152b/3

keņeş- < ET *kéneş* (EDPT, 734)

Danışmak, görüşmek

k.-ip 126b/10

keņeşil- Danışılmak, görüşülmek

k.-di 126a/6, 146b/8, 158a/6

kérek < ET *kergek* (EDPT, 742)

Gerek, gerekli

k. 120a/2, 142b/6, 143b/5, 149b/13,
174a/13

kéreklig < *kergek+IXg* Gerekli

k. 180b/7

kérinç < Far. Pirinç

k. 143b/8, 144a/5

k.+i 134a/6

kés- < ET *kes-* (EDPT, 748) Kesmek

k.-ti 154b/11

k.-ip 125a/1, 147b/6, 148a/10,
149b/5, 150b/8, 160b/14

késim Kesim

k. 135b/4

k.+dür 133b/14

két- < ET *két-* (EDPT, 701) Gitmek

k.-er 150b/4

k.-ti 125b/12, 166b/8	qıl Kıl, tüy
k.-tiler 156a/8	q. 182a/3
k.-megey 178b/3	qıl- < ET <i>kıl</i> (EDPT, 616) Kılmak,
k.-mekiniñ 162b/3	yapmak
k.-mekleriniñ 162b/7	q.-adur (guşâyılıq qıladur) 181b/14
kéy- < ET <i>ked-</i> (EDPT, 700) Giymek	q.-ur (uruşqan dék qılır) 125b/2
k. 125a/13	q.-ur (ābādān qılır) 139a/4
k.-er édi 164a/12	q.-ur (def‘ qılır) 139a/9
k.-ip 127a/4	q.-ur (mülāzemet qılır) 164a/2,
kéyik < ET <i>kéyik</i> (EDPT, 755) Geyik	174a/10
k. 141b/13, 142a/1, 142a/2, 142a/3	q.-ur (qaşd qılır) 170a/6
k.+i 141a/7, 141a/12, 141b/12,	q.-ur (rüsivā qılır mu) 172b/12
142a/2	q.-ur (taħalluş qılır) 174a/2
k.+içe 142a/2	q.-ur (tebessüm qılır) 176b/12
kéy(i)n < ET <i>kédin</i> (EDPT, 704) Arka	q.-ur (ri‘āyet qılır) 177b/10
k. 145b/4, 149a/14, 151a/1, 158b/2	q.-ur (taħsin qılır) 180a/1
k.+din 125b/11, 151a/11, 163a/13	q.-ur (‘azīmet qılır) 180a/14
k.+de 174a/12	q.-ur édi (derc qılır édi) 174a/3
k.+çe 149b/5, 161a/10	q.-urlar (ħikāyet qılurlar) 131b/2
k.+ide 174a/12	q.-urlar (iṭlāq qılurlar) 133a/6
kéyinrek < <i>kéyin+r</i> Ak Daha arka	q.-urlar (telaffuz qılurlar) 133a/11
k. 158a/2	q.-urlar (cüşide qılurlar) 135a/2
k.+din 145b/7, 154a/3, 161b/10	q.-urlar (pervārī qılurlar) 135a/3
kéyiş- Giyinmek	q.-urlar (edā qılurlar) 135b/12
k.-ip 156a/2	q.-urlar (zirā‘at qılurlar) 139b/2
qıçqırış- Feryat etmek, bağırışmak	q.-urlar (yérde qılurlar) 143b/5
q.-urlar 162b/5	q.-urlar (māhī-ħāne qılurlar) 143b/7

- q.-urlar** (tar qılurlar) 143b/11
- q.-urlar** (ğıybet qılurlar) 144b/4
- q.-urlar** (semā‘ qılurlar) 176a/11
- q.-urlar** (isnād qılurlar) 180a/12
- q.-miş** (sebebi qılmış) 162b/3
- q.-ıptur** (istid‘ā qılıptur) 123a/10
- q.-ıptur** (şuğl qılıptur) 135b/8
- q.-ıptur** (iḥtiyār qılıptur) 166b/5
- q.-ıptur** (nazm qılıptur) 170b/12
- q.-ıptur** (tertīb qılıptur) 170b/13,
171a/6, 179b/9
- q.-ıptur** (cem‘ qılıptur) 171a/2,
179a/5, 179b/6
- q.-ıptur** (ğalat qılıptur) 171a/4
- q.-ıptur** (taḥalluş qılıptur) 171a/6,
179b/3, 179b/8, 181a/2
- q.-ıptur** (şükrlər qılıptur) 172b/14
- q.-ıptur** (peydā qılıptur) 176b/3
- q.-ıptur** (bīkārī qılıptur) 179b/10
- q.-ıptur** (tertīb qılıptur) 180b/3
- q.-ıptur** (‘aşıq qılıptur) 181b/4
- q.-ıpturlar** (ḥarāblıqlar qılıpturlar)
135b/6
- q.-ıpturlar** (bir qılıpturlar) 144a/2
- q.-ıpturlar** andaq qılıpturlar)
143b/13, 143b/14
- q.-ıpturlar** (men‘ qılıpturlar) 164b/1
- q.-ıpturlar** (hükümet qılıpturlar)
171b/14
- q.-ıpturlar** (daḥller qılıpturlar) 179a/2
- q.-ıpturlar** (nisbet qılıpturlar) 181b/3
- q.-dım** (feṭh qıldım) 131a/10
- q.-dım** (tecessüs qıldım) 139a/9
- q.-dım** (iḥtirā‘ qıldım) 144b/13
- q.-dım** (seyr qıldım) 145b/13
- q.-dım** (terbiyet qıldım) 151b/5
- q.-dım** (kélgençe qıldım) 169b/5
- q.-dıñ** (né qıldıñ) 155b/7
- q.-dı** (ḥareket qıldı) 120b/8
- q.-dı** (mülāzemet qıldı) 120b/11
- q.-dı** (‘arz qıldı) 121a/4, 152b/1
- q.-dı** (Kābul qıldı) 123a/1
- q.-dı** (zebūn u ‘āciz qıldı) 124b/4
- q.-dı** (da‘va qıldı) 124b/6, 168a/11
- q.-dı** (mülāzım qıldı) 125b/4
- q.-dı** (mülāzemet qıldı) 125b/7,
127b/5, 145b/2, 146a/14
- q.-dı** (musaḥḥar qıldı) 128a/3
- q.-dı** (naql qıldı) 138a/8, 166a/11,
169a/8, 175a/8, 178b/11
- q.-dı** (istid‘ā qıldı) 146b/11
- q.-dı** (direñ qıldı) 151a/10
- q.-dı** (iş qıldı) 151a/14
- q.-dı** (ḥalvet qılıldı qıldı) 152b/1

- q.-dı (peşkeşler qıldı) 153b/11
- q.-dı (müstahkem qıldı) 154b/14
- q.-dı (hem kıldı) 155b/3
- q.-dı (tekrār qıldı) 155b/5
- q.-dı (köp qıldı) 155b/6
- q.-dı (köprek qıldı) 155b/9
- q.-dı (sa'y qıldı) 155b/13, 168a/5
- q.-dı (teslīm qıldı) 161a/3
- q.-dı (hükümet qıldı) 163b/13,
167a/11, 171a/13
- q.-dı (tavāf hem qıldı) 164a/7
- q.-dı (bī-i'tidāllıq qıldı) 166b/8
- q.-dı (rıhlet qıldı) 167b/6
- q.-dı (mülāhaza qılıp) 168a/5
- q.-dı (teraqqī qıldı) 169a/11, 182a/12
- q.-dı (ri'ayetin qıldı) 170a/9, 172a/1
- q.-dı (sūd qılmadı) 170b/3
- q.-dı (ihrāc qıldı) 170b/7
- q.-dı (kim ol qıldı) 171a/11
- q.-dı (terk qıldı) 171a/14
- q.-dı (bēglikler qıldı) 173a/8
- q.-dı ('uhdesiğa qıldı) 177a/3
- q.-dı (şākir qıldı) 177a/4
- q.-dı (ābādān qıldı) 177a/4
- q.-dı (ma'āş qıldı) 177a/5
- q.-dı (şehīd qıldı) 177b/12
- q.-dı (hüb qıldı) 179a/4
- q.-dı (Semerqand qıldı) 180a/10
- q.-dı (peydā qıldı) 180a/11
- q.-dı (Fergāna qıldı) 181a/10
- q.-dı (kitābetler qıldı) 181b/11
- q.-duk (ref' qılduk) 127b/6
- q.-duk (ta'yin qılduk) 127b/10,
127b/11
- q.-duk (mülāhaza qılduk) 153a/8
- q.-duk ('afv qılduk) 158b/8
- q.-duk ('uhde qılduk) 158b/12
- q.-duk ('ināyet qılduk) 161a/13
- q.-duk (kāhillik qılduk) 161b/6
- q.-dılar (ber-ṭaraf qıldılar) 133b/12
- q.-dılar (rivāyet qıldılar) 134a/7,
134b/1, 134b/14, 182a/9
- q.-dılar (siyāq bile qıldılar) 136b/10
- q.-dılar (gümbed qıldılar) 138b/5
- q.-dılar (pāy-taht qıldılar) 138b/8
- q.-dılar (cem' qıldılar) 140a/14
- q.-dılar (senger qıldılar) 147b/4
- q.-dılar ('arz qıldılar) 149b/12
- q.-dılar (mülāzemet qıldılar) 155a/9
- q.-dılar (hiyal qıldılar) 155b/5
- q.-dılar (qasd qıldılar) 156b/12
- q.-dılar (sa'y qıldılar) 158a/7
- q.-dılar (merdānelıqlar qıldılar)
163a/7

q.-dılar (tir-endāzlıq qıldılar) 163a/8	q.-ur édi (ri‘āyet qılır édi) 164b/4
q.-dılar (fitneler qıldılar) 172b/5	q.-ur édi (taḥallus qılır édi) 166a/7, 174b/12, 175a/5
q.-dılar (ma‘zül qıldılar) 177a/7	q.-ur édi (Argun qılır édi) 167b/4
q.-dılar (dīvān qıldılar) 177a/9	q.-ur édi (mülāzemet qılır édi) 168a/10
q.-dılar (defn qıldılar) 183a/5	q.-ur édi (ḥidmet qılır édi) 169b/3
q.-dılar (ḥāzır boldılar) 183a/6	q.-ur édi (ziyādeserlıqlar qılır édi) 170b/4
q.-dılar (pādşāh qıldılar) 183a/8	q.-ur édi (peşkeş qılır édi) 171a/14
q.-ğay (‘amel qılğay biz) 121a/1	q.-ur édi (rücū‘ qılır édi) 172a/3
q.-ğay (né qılğay sén) 155b/8	q.-ur édi (ta‘rīf qılır édi) 172a/4
q.-ğay (ref‘ qılğay biz) 163a/5	q.-ur édi (kımār qılır édi) 173a/14
q.-ğay (şerīk qılğay) 170b/2	q.-ur édi (qımār qılır édi) 175a/1
q.-ğay (ta‘rīf qılğay) 181b/6	q.-ur édi (raqş qılır édi) 173b/1
q.-ğaylar (qabul qılğaylar) 121a/14	q.-ur édi (ṭavrī qılır édi) 173b/4
q.-ğaylar (meremmet qılğaylar) 157b/14	q.-ur édi (mülāzemet qılır édi) 173b/9
q.-ğaylar (çāre qılğaylar) 171b/4	q.-ur édi (ḥidmet qılır édi) 173b/14
q.-ay (andaq qılay) 176b/14	q.-ur édi (ḥayr qılır édi) 174b/1
q.-sun (né qılsun) 169a/1	q.-ur édi (ḥub qılır édi) 175a/4
q.-ıñ (tayar qılın) 122b/1	q.-ur édi (işbāt qılır édi) 180b/3
q.-ıñ (ihtiyāt qılın) 122b/2	q.-ur édik (men‘ qılır édik) 159b/4
q.-ıñ (taḥqīq qılın) 152b/4	q.-ur édiler (çapqun qılır édiler) 152a/7
q.-sa (ihtiyār qılsa) 123a/13	q.-ur égendür (ta‘n qılır égendür) 179b/13
q.-sa (aq qılsa) 167b/3	
q.-salar (‘ahd qılsalar) 123a/10	
q.-salar (ḥayāl qılsalar) 130b/14	
q.-salar (şart qılsalar) 176b/13	
q.-ur édi (direñ qılır édi) 127a/3	

- q.-ur érdiler** (taşavvur qılır érdiler)
170b/10
- q.-urlar édi** (‘ayş u fısq qılurlar édi)
164b/9
- q.-urlar édi** (rivāyet qılurlar édi)
166b/3
- q.-a al-** (tecāvüz qıla almas) 155b/1
- q.-a al-** (namāz qıla almas édi)
164b/2
- q.-a al-** (teşhīs qıla almadılar) 171b/2
- q.-a kiriş-** (ıztırāblar qıla kirişti)
159b/7
- q.-a** (talep qıla mén) 120a/2
- q.-a** (qıla mı almay) 122a/4
- q.-a** (qıla almay) 122a/10
- q.-a** (zūlm qıla başladılar) 126a/2
- q.-a** (seyr qıla atlandım) 145b/12
- q.-a** (iş qıla almadılar) 148b/9
- q.-a** (tike qıla başladılar) 151a/6
- q.-adur** (ih̄tilāṭ qıladur) 172b/13
- q.-ıp** (izharı qılıp) 120b/10
- q.-ıp** (ittifāq qılıp) 122a/3
- q.-ıp** (cehd qılıp) 122b/11
- q.-ıp** (izhār qılıp) 123a/9
- q.-ıp** (pādşāhlıq qılıp) 123b/13
- q.-ıp** (muḥassılıq qılıp) 124b/2
- q.-ıp** (berīn qılıp) 126b/1
- q.-ıp** (şūhlıq qılıp) 127a/10
- q.-ıp** (men‘ qılıp) 127b/13, 178a/10
- q.-ıp** (seyāhat qılıp) 134a/4
- q.-ıp** (tekellūf qılıp) 134a/12, 182b/1
- q.-ıp** (kéltürüp qılıp) 136a/10
- q.-ıp** (zahīre qılıp) 138b/11
- q.-ıp** (çuqurraq qılıp) 143b/2
- q.-ıp** (ḥebāset qılıp) 146a/2
- q.-ıp** (feṭh qılıp) 146a/10
- q.-ıp** (mülāzemet qılıp) 146b/10,
176a/1
- q.-ıp** (cehl qılıp) 150b/2
- q.-ıp** (şemşīrbāzlıq qılıp) 151a/6
- q.-ıp** (bülend qılıp) 152a/13
- q.-ıp** (mihmāndārlıq qılıp) 153b/10
- q.-ıp** (qorğan qılıp) 154b/12
- q.-ıp** (naşīhatler qılıp) 155b/8
- q.-ıp** (‘uhde qılıp) 156a/10
- q.-ıp** (ervācığa qılıp) 157a/8
- q.-ıp** (sefer qılıp) 157a/9
- q.-ıp** (sa‘y qılıp) 157a/11
- q.-ıp** (nāz qılıp) 159b/3
- q.-ıp** (ḥāṭırnişān qılıp) 159b/9
- q.-ıp** (sened qılıp) 159b/13
- q.-ıp** (nöker qılıp) 159b/14
- q.-ıp** (ḥayāl qılıp) 160a/6
- q.-ıp** (ıztırāblar qılıp) 161a/5

- q.-ıp** (hāl qılıp) 162b/8
- q.-ıp** (‘azm u cezm qılıp) 162b/12
- q.-ıp** (muḥāşara qılıp) 163a/6
- q.-ıp** (bī-dillıq qılıp) 163a/11
- q.-ıp** (terk qılıp) 164a/3, 166b/5
- q.-ıp** (toy qılıp) 167b/2
- q.-ıp** (ri‘āyet qılıp) 170a/4, 171b/8, 172b/3, 174b/5, 174b/10
- q.-ıp** (qabūl qılıp) 172b/11
- q.-ıp** (def‘ qılıp) 173b/13
- q.-ıp** (ri‘āyetini qılıp) 176a/4
- q.-ıp** (zāyi‘ qılıp) 176a/9
- q.-ıp** (menşüb qılıp) 176b/2
- q.-ıp** (ḥalvet qılıp) 176b/12
- q.-ıp** (‘arz qılıp) 176b/13
- q.-ıp** (qavī qılıp) 176b/13
- q.-ıp** (‘ahd ü şart qılıp) 177a/2
- q.-ıp** (iḥtiyār qılıp) 177a/2
- q.-ıp** (iḥtimām qılıp) 177a/3
- q.-ıp** (iğvā qılıp) 177a/6
- q.-ıp** (tavāf qılıp) 178a/9
- q.-ıp** (ta‘accub qılıp) 180a/1
- q.-ıp** (iḥtirā‘ qılıp) 180a/11
- q.-ıp** (meşk qılıp) 182a/12
- q.-ıp** (yeke qılıp) 182a/14
- q.-ıp** (ref‘ qılıp) 183a/3
- q.-ıp** (tereddüd qılıp) 183a/2
- q.-ıp** (ber-deşt qılıp) 183a/5
- q.-ıp** (ittifāq qılıp) 183a/7
- q.-ıp édim** (tavāf qılıp édim) 134a/6
- q.-ıp édi** (zabt qılıp édi) 134b/2
- q.-ıp édi** (‘imāret qılıp édi) 157a/2
- q.-ıp édi** (ḥayāller qılıp édi) 159b/2
- q.-ıp édi** (tertīb qılıp édi) 164b/11, 166a/8, 174a/6
- q.-ıp édi** (ri‘āyet qılıp édi) 170a/13, 171b/11, 181a/7
- q.-ıp édi** (şart qılıp édi) 170a/14
- q.-ıp édi** (‘ināyetni qılıp édi) 174a/1
- q.-ıp édi** (mülāzemet qılıp édi) 179b/7, 181a/3
- q.-ıp édi** (iḥtirā‘ qılıp édi) 180b/10
- q.-ıp édiler** (ḥaspuş qılıp édiler) 127b/1
- q.-ıp édiler** (şart qılıp édiler) 159b/8
- q.-ıp édiler** (rāh-zenlıqlar qılıp édiler) 160a/5
- q.-ıp édiler** (béğ qılıp édiler) 177a/9
- q.-ğan** (kişilerge qılğan) 120b/4
- q.-ğan** (yıl qılğan) 123b/8
- q.-ğan** (feḥh qılğan) 132a/11
- q.-ğan** (naql qılğan) 134a/5
- q.-ğan** (hareket qılğan) 134a/13
- q.-ğan** (feḥh qılğan) 139a/1

q.-ğan (bir qılğan) 150b/5	q.-madım (qabül qılmadım) 121b/10
q.-ğan (şerkeşlik qılğan) 154a/4	q.-madı (bizge qılmadı) 120b/4
q.-ğan (tarafı qılğan) 158a/2	q.-madı (te'sir qılmadı) 155b/9
q.-ğan (ri'āyet qılğan) 161a/1, 172a/7	q.-madı (qabül qılmadı) 158b/13
q.-ğan (pādşāhlıq qılğan) 163b/6	q.-madı (fāyide qılmadı) 159b/7
q.-ğan (bend qılğan) 166b/10	q.-madı (iş qılmadı) 165b/5
q.-ğan (zabt qılğan) 172b/1	q.-madı (sūd qılmadı) 170b/3
q.-ğan (qaşd qılğan) 173b/13	q.-madılar (taqşir qılmadılar) 163a/8
q.-ğan (kişi qılğan) 178a/4	q.-masalar (sözümdin qılmasalar) 176b/14
q.-ğandur (béğ qılğandur) 174b/10	q.-masam édi (zebün qılmasam édi) 155a/13
q.-ğandur (hayāl hem qılğandur) 176a/3	q.-mağan (iş qılmağan) 134a/11
q.-ğanda (feṭh qılğanda) 135b/5	q.-may (ihtiyāt qılmay) 154a/7
q.-ğanda (muḥāşara qılğanda) 139a/7, 169b/5	q.-may (yamanlıq qılmay) 160a/2
q.-ğanda (zebün qılğanda) 162b/6	q.-maydur (terk qılmaydur) 177a/11
q.-ğanda (tavāf qılğanda) 178b/10	q.-maydur (ictihād qılmaydur) 178a/12
q.-ğanda (mülāqāt qılğanda) 179a/6	q.-maydur édük (cezm qılmaydur édük) 158a/5
q.-ğanda (naql qılğanda) 182b/12	q.-maq ('azīmet qılmaq) 162b/13
q.-mas (hareket qılmas) 134a/13	q.-maq (giriftar qılmaq) 175a/3
q.-mas (ri'āyet qılmas) 144b/4	q.-maq (güft u gū qılmaq) 178a/2
q.-mas (şabūhī qılmas) 164b/8	q.-maq (cem' qılmaq) 182b/12
q.-mas ('ayş u 'işret qılmas) 166a/2	qıldur- < ET <i>qıldur-</i> (EDPT, 619) yaptırmak
q.-mas édi ('amel qılmas édi) 170b/5	q.-dum (ma'müre qıldurdum) 132a/2
q.-mas édi (terk qılmas édi) 173a/4, 174a/9	

- q.-dum** (sengkārliq qıldurdum) 137a/5
- q.-dum** (pāre pāre qıldurdum) 151b/14
- q.-dı** (‘arz qıldurdu) 121b/10
- qılıç** < ET *ḳılıç* (EDPT, 618) kılıç
- q.** 127b/2, 164b/10, 164b/12, 172a/14
- q.+qa** 161b/13
- q.+m** 146b/12
- q.+ları** 151a/6
- q.+larını** 158b/8
- q.+lar** 121a/2, 158a/14, 172a/11, 172b/3
- qılıçlıq** < *qılıç+IXk* kılıçlı, kılıç kullanmasını bilen kişi
- q.** 175b/4
- qılıl-** < ET *ḳılıl-* (EDPT, 623) kılılmak, yapılmak
- q.-ur** (ta‘accüb qılılır) 138b/8
- q.-ur** (iḥtiyāṭ qılılır) 148b/8
- q.-iptur** (mülāḥaza qılılıptur) 133a/11
- q.-dı** (mülāḥaza qılılıdı) 138a/14
- q.-dı** (men‘ qılılıdı) 138b/6
- q.-dı** (taqsīm qılılıdı) 144a/11
- q.-dı** (taḥqīq qılılıdı) 145a/8
- q.-dı** (hem-rāḥ qılılıdı) 145b/9
- q.-dı** (meşveret qılılıdı) 146a/4
- q.-dı** (hem-rāḥ qılılıdı) 146b/1
- q.-dı** (āzād qılılıdı) 146b/3, 150b/11
- q.-dı** (ḥalvet qılılıdı) 152b/1
- q.-ğay** (‘amel qılılığay) 126a/8
- q.-ur érđi** (iḥtiyāṭ qılılır érđi) 148b/9
- q.-ıp** (bölek qılılıp) 149a/5
- q.-ıp éđi** (Ḥorāsān qılılıp éđi) 120a/10
- q.-ıp éđi** (anda qılılıp éđi) 128a/14
- qımār** < Ar. Kumar
- q. qıl-** 173a/14, 175a/1
- qıpqızıl** Kıp kıızıl
- q.** 133b/9, 153a/9
- qıraq** Kenar, yan, kıyı
- q.+ıda** 153a/14
- qırq** < ET *ḳırq* (EDPT, 651) Kırk
- q.** 132b/12, 138b/10, 143b/6, 164b/7, 167a/2, 173b/4
- q.+ı** 157a/4
- qırq-** < ET *ḳırq-* (EDPT, 651) Kırkmak
- q.-ar érmişler** 145b/12
- qırq miñ** Kırk bin
- q.** 159a/9, 181b/7
- qısqa** < ET *ḳısğa* (EDPT, 667) Kısa
- q.** 168a/5

qışsa < Ar. Kıssa, hikaye; olay

q. 176a/9

qış < ET *kıŝ* (EDPT, 670) Kıŝ

q. 126a/7, 135a/14, 141b/3, 143a/14,
154b/2, 154b/3, 160a/4, 160b/11,
161b/7, 162a/8, 179b/14

q.+nıŝ 142a/9

q.+qı 130b/12

q.+lar 129b/13, 130b/10, 131a/6,
132a/14, 135a/3, 143b/5

qıŝla- < ET *kıŝla-* (EDPT, 673)

Kıŝlamak

q.-ğan 160a/13, 160b/7

q.-y 179b/13

qışlaq < ET *kıŝlağ* (EDPT, 672) Kıŝlak

q. 145b/3

q.+qa 141b/13

q.+ıda 161b/10

q.+larınıŝ 161b/1

qış'a < Ar. En az iki beyitten meydana

gelen kâfiyeli şiir

q.+sı 180b/5

qıyıq Eğri

q. 164a/10, 180a/14

qız < ET *kız* (EDPT, 679) Kız

q. 163b/9, 163b/10, 166a/4, 166a/11,
167b/9, 167b/12, 168a/2, 168a/4,

168a/8, 168a/9, 168a/12, 168b/1,
168b/6, 169b/1, 169b/11, 171a/12

q.+ı 166a/6, 166b/1, 167a/11,

167a/12, 167a/13, 167b/2, 167b/10,
168a/3, 168a/6, 168a/14, 168b/5,
168b/13, 169a/3, 169a/4, 169a/9,
169b/2, 169b/9

q.+ınıŝ 168a/11, 169b/10

q.+ını 121a/6, 167b/12, 168b/1,
175b/7

qızıl Kızıl, kırmızı

q. 136a/3, 137a/8, 141b/13, 153a/12,
164a/11

ki < Far. Ki bağlama edatı

k. 120a/2, 125a/13, 128b/2, 129a/2,
150a/13, 154a/2, 159a/6, 160a/3,
166b/14, 171b/4, 171b/4, 182a/14

kiçik < ET *kiçig* (EDPT, 696) Küçük

k. 120a/6, 124a/8, 126b/8, 131a/1,
144a/3, 164a/12, 168a/13, 168b/11

k.+ler 164b/14

kiçiklik < *kiçig+IXg* Küçüklük

k.+ide 170b/6

k.+leride 172b/3

kiçik-kirim Önemsiz

k. 169b/12

kiçikrek < *kiçik+rAk* Daha küçük

k. 128b/4, 131b/14, 132a/14, 134b/9, 136a/5, 139b/12	133a/11, 133a/14, 133b/2, 134a/6, 134a/8, 134a/9, 134a/10, 134a/11,
kiç- Geçmek	134b/1, 134b/3, 134b/7, 135a/9,
k.-mek 149b/13	135b/1, 135b/9, 136a/7, 136a/9,
kilim < Far. Kilim	136a/12, 136b/3, 136b/9, 137a/2,
k.+lerni 152a/13	137a/3, 137a/7, 137b/3, 137b/10,
kim < ET <i>kim</i> (EDPT, 720) Kimse; kim(soru zamiri)	138a/1, 138a/7, 138a/9, 138a/12, 138a/14, 138b/1, 138b/3, 138b/6,
k. 120a/2, 120a/8, 120a/12, 120a/13, 120b/3, 120b/5, 120b/9, 120b/13, 120b/14, 121a/2, 121a/4, 121a/6, 121a/8, 121a/9, 121a/13, 121b/1, 121b/3, 121b/4, 121b/9, 121b/11, 122b/8, 122a/11, 122a/13, 122a/14, 122b/9, 122b/11, 123a/3, 123a/5, 123a/10, 123a/11, 123a/12, 123a/13, 123b/9, 123b/12, 123b/13, 124a/1, 124a/2, 124a/3, 124a/4, 124a/6, 124a/12, 124a/13, 124b/4, 124b/7, 124b/9, 124b/11, 125a/6, 125a/7, 125a/8, 125a/11, 125a/12, 125b/6, 125b/11, 126a/7, 126a/11, 126a/12, 127a/2, 127a/4, 127b/7, 127b/10, 127b/13, 128a/4, 128b/1, 128b/11, 129a/1, 126a/3, 129a/11, 129a/13, 129a/14, 129b/13, 130b/12, 130b/14, 131a/8, 131a/9, 131b/6, 131b/7,	139a/3, 139a/5, 139a/7, 139a/8, 139a/11, 140a/7, 140a/11, 141a/2, 141b/1, 141b/13, 142a/4, 142a/5, 142a/12, 142b/13, 143a/6, 143a/9, 143a/11, 143b/3, 143b/7, 143b/10, 143b/12, 143b/13, 143b/14, 144a/2, 144a/4, 144a/6, 144b/2, 144b/4 , 144b/5, 144b/8, 144b/14, 145a/10, 145b/1, 145b/8, 146a/1, 146a/5, 146a/6, 146a/7, 146b/10, 146b/11, 147a/4, 147a/9, 147a/10 , 148a/6, 148a/7, 148a/13, 148b/2, 148b/9, 149a/10, 149b/1, 149b/4, 149b/9, 149b/11, 149b/12, 150a/3, 150b/1, 151b/2, 151b/5, 151b/10, 152a/3, 152a/8, 152a/12, 152b/1, 152b/2, 152b/3, 152b/7, 152b/11, 152b/12, 153a/4, 153a/11, 153b/2, 153b/5, 153b/7, 153b/11, 154a/10, 154a/13,

154b/4, 154b/7, 154b/9, 154b/11,	175a/8, 175b/5, 175b/6, 175b/8,
154b/12, 155a/1, 155a/7, 155a/9,	175b/12, 176a/5, 176b/1, 176b/3,
155b/4, 155b/6, 155b/7, 155b/14,	176b/13, 176b/14, 177a/13, 177a/14,
156a/5, 156a/8, 156a/12, 157a/10,	177b/2, 177b/3, 177b/4, 177b/5,
157a/12, 157b/2, 157b/5, 157b/8,	177b/6, 177b/11, 178a/5, 178a/7, 178a/11,
157b/14, 158a/7, 158a/9, 158a/14,	178a/12, 178a/14, 178b/1, 178b/3,
158b/9, 159a/8, 159a/12, 159a/14,	178b/7, 179a/11, 179b/1, 179b/5,
159b/2, 159b/3, 159b/7, 159b/8,	179b/14, 180a/7, 180a/8, 180a/9,
160a/9, 160b/8, 161a/5, 161a/6,	180a/11, 180a/13, 180b/4, 180b/7,
161a/8, 161b/11, 162a/2, 162a/8,	180b/8, 181a/1, 181a/8, 181a/11,
162a/9, 162b/1, 162b/2, 162b/3,	181b/3, 181b/4, 181b/5, 181b/6,
162b/5, 162b/6, 162b/14, 163a/4,	181b/8, 182a/2, 182a/8, 182a/10,
163a/5, 163a/8, 164a/3, 164a/11,	182b/2, 182b/3, 183a/13
164a/14, 164b/7, 164b/8, 164b/11,	k.+e 122b/1
164b/14, 165a/9, 165a/11, 165b/8,	k.+ge 171a/2
165b/12, 165b/13, 166a/8, 166a/14,	k.+ler 152b/3
166b/2, 166b/11, 166b/13, 167a/2,	kir- < ET <i>kir-</i> (EDPT, 735) Girmek
167a/3, 167b/14, 168a/9, 168b/4,	k.-er 140a/6, 143b/12, 143b/14,
168b/11, 169a/13, 169b/1, 169b/7,	144a/2
169b/11, 169b/12, 169b/14, 170a/1,	k.-iptür 131b/10
170a/10, 170a/11, 170a/13, 170a/14,	k.-diler 127a/11
170b/1, 170b/5, 170b/8, 170b/14,	k.-dük 150a/8
171a/2, 171a/8, 171a/9, 171a/11,	k.-ip 143a/8, 143b/4, 150b/13,
172a/7, 172b/9, 172b/12, 172b/13,	153b/11, 155b/10, 160a/6, 160a/11,
173a/1, 173b/11, 174a/1, 174a/5,	161a/6
174a/6, 174a/7, 174a/8, 174a/10,	k.-geç 138b/3
174a/11, 174b/5, 174b/8, 174b/13,	

k.-gende 130b/12, 147a/2, 158b/4, 165b/1	176a/7, 177a/12, 177b/4, 177b/9, 177b/10, 177b/12, 178a/4, 178a/10,
k.-mes 144b/5	178a/11, 178a/12, 178b/7, 178b/12,
k.-megen 138b/3	180a/11, 180b/14, 181a/3, 181a/9,
k.-meydür 162b/10	181a/12, 181b/10, 182a/2, 182b/6,
k.-meki 130a/12	182b/14
kiriş- < ET <i>kiriş-</i> (EDPT, 747) Girişmek	k.+ḡ 155b/7
k.-ürler 143a/8	k.+niḡ 124b/4, 140a/5, 148b/14, 158a/8, 177b/2
k.-ti 159b/7	k.+ni 125a/7, 127b/14, 152b/9, 154a/9, 164b/5, 165a/4, 170b/2, 181b/14
kişi < ET <i>kişi</i> (EDPT, 752) Kişi, kimse	k.+ge 171a/5, 178a/6
k. 120a/1, 120a/11, 120b/8, 122b/9, 123a/5, 123b/3, 124a/10, 124a/12, 127a/3, 127b/13, 132a/5, 135b/6, 138a/7, 144a/9, 146a/8, 149a/3, 152b/2, 152b/3, 153b/2, 154a/10, 154a/14, 157b/5, 159a/4, 159a/8, 160b/8, 162a/3, 162a/14, 163a/14, 164a/10, 164b/3, 164b/10, 166a/3, 168a/1, 168a/2, 169b/8, 170a/9, 170b/2, 170b/11, 171a/11, 171b/8, 171b/13, 172a/2, 172a/6, 172a/10, 172a/12, 172a/14, 172b/1, 172b/11, 173a/2, 173a/3, 173a/4, 173a/8, 173a/13, 173a/14, 173b/1, 173b/3, 174a/11, 174b/4, 175a/1, 175a/2, 175a/3, 175a/4, 175a/12, 175b/10,	k.+si 122b/12, 122b/14, 123a/2, 126b/11, 127a/7, 127a/8, 127a/11, 154a/8, 155b/10, 156a/3, 174b/11
	k.+sini 152a/4, 162a/14
	k.+miz 120b/6, 127a/1
	k.+leri 122a/9, 156b/3
	k.+lerini 122a/6
	k.+ler 124b/8, 140a/2, 148b/1, 149b/12, 152b/12, 156a/14
	k.+lerni 145a/7
	k.+lerge 120b/4
	kitāb < Ar. Yazılmış ve basılmış eser, kitap
	k. 170b/12, 176b/4

k.+ların 180b/2	q.-qunça 171b/2
k.+larda 139a/5	kop- < ET <i>kop-</i> (EDPT, 580) Ayağa
kitābet < Ar. Yazı yazma, kitaplık	kalkmak → qop
k. qıl- 181b/11	k.-tı 146b/7
kivür- İçeriye sokmak, koymak	k.-tılar 167a/13
k.-ürler 138a/2	qoparı- Kaldırılmak
qoçqar Koç	q.-dı 147b/2, 147b/6, 148a/11,
q. 165a/1	158a/2
qol < ET <i>kol</i> (EDPT, 614) El; taraf,	qorqu Korku, dehşet
yol	q. 174a/3
q. 148b/10, 161a/8	qorqut- < ET <i>qorgıt-</i> (EDPT, 655)
q.+da 149a/7	Korkutmak
q.+tı 135a/8	q.-a (âdem qorquta siz) 174a/6
q.+umuzda 147b/13	qorqunç Korkunç
qol- İstemek, rica etmek	q.+dın 142b/9
q.-dı 167b/2	qoru- Korumak, kollamak
qolla- Kollamak	q.-rlar 130a/10
q.-dılar 135a/10	qoruğ Kuru, bağ
qon- < ET <i>kon-</i> (EDPT, 580)	q.+ıda 126b/9
Gecelemek; konaklamak	q.+ığa 126a/9
q.-duk 160b/3	qoş- < ET <i>koş-</i> (EDPT, 670) Katmak,
q.-up 126b/10, 145a/11, 146a/5,	birleştirmek
146b/5, 146b/7, 147b/7, 147b/10,	q.-arlar 125b/2
150b/12, 152a/5, 161b/10	q.-up 120b/12, 124b/10, 126a/12,
qop- < ET <i>kop-</i> (EDPT, 580) Ayağa	145b/, 176a/3
kalkmak → kop	q.-qalı 173a/1
q.-a al- 171b/2	

qoşul- < ET *koşul-* (EDPT, 673)

Katılmak

q.-ur 165b/11

q.-dı 123a/4, 159a/9

q.-dılar 126b/10, 126a/11, 146b/5

q.-up 134a/2, 165a/12

q.-ğalı 159a/4

q.-ğanını 123a/8

q.-maq 120b/10

qotan < Moğ. Saka kuşu

q.+nı 142a/11

qoy < ET *koj* (EDPT, 631) Koyun

q. 144b/13, 148b/7, 149b/2, 151b/8,
153a/1, 159a/11, 159a/12, 160b/6,
161b/1, 161b/2, 161b/4

q.+nı 129a/9

q.+ğa 140b/11, 141a/6, 141a/12

q.+lar 159a/10

qoy- < ET *koç-* (EDPT, 595)

Bırakmak; koymak

q.-ar 154a/8, 162b/6

q.-arlar 143b/3, 143b/8

q.-uptur 180b/11

q.-dum 120a/6

q.-dı 154b/12, 168b/14, 169a/7

q.-duk 121a/5, 135a/10, 158a/11,
160a/8

q.-dılar 180a/14

q.-salar 141b/7

q.-a bér 152a/5, 160a/2, 167a/7

q.-up 121a/7, 122a/6, 122a/9,
122b/8, 126a/9, 126b/2, 126b/11,
143a/2, 143a/4, 143a/10, 143b/2,
143b/8, 148b/3, 161a/1, 161b/12

q.-ğan 144a/4

q.-mas 123a/11

q.-madı 163b/1

q.-mağay 125a/9

q.-ma 139a/1, 163b/1

q.-may 173a/1

q.-maydur 139a/1

qoyan Vücutun iki tarafında bulunan
damar

q. 162a/2, 162a/7

qoyçı Koyuncu, çoban

q. 147b/14

qoyı < ET *koğı* (EDPT, 596) Aşağı

q. 123a/14, 132b/9, 133a/3, 133b/10,
134a/8, 134a/9, 135a/5, 135b/13,
142b/9, 143a/11, 143a/12, 145b/5,
157b/3, 159a/9, 160b/1, 164a/10

q.+ğa 151b/6, 158b/4

q.+dın 143b/3

q.+ğı 143b/12, 143b/13

q.+larında 141a/13	147b/3, 147b/7, 147b/9, 148b/3,
qoyıraq < <i>qoyı+rAk</i> Daha aşağı	148b/5, 149a/6, 149a/12, 149b/7,
q. 130a/14, 133b/1, 136a/4, 136b/10,	149b/8, 150b/11, 152a/2, 152b/9,
143a/8	156b/8, 160b/6, 161b/10, 162a/13,
qoyul- < ET <i>qoyul-</i> (EDPT, 677)	162b/1
Koyulmak	k.-ken 126b/10
q.-maydur 149b/14	k.-kende 152a/3
köç < ET <i>köç</i> (EDPT, 693) Göç	köçül- Göç ettirmek
k. 121a/5, 122b/8, 124a/9, 124b/12,	k.-di 151b/6
125a/5, 145b/10, 150a/5, 151b/6,	köçür- < ET <i>köçür-</i> (EDPT, 699)
151b/11, 154b/4, 155a/5, 159a/8,	Göçürmek
159b/10, 161b/5	k.-üp 122b/14, 124b/2, 143a/1,
k.+ni 120b/7	154b/5, 155a/5, 170a/7
k.+de 151b/11	kök Kök, asıl
k.+te 152a/9	k. 143a/6, 152a/7, 152a/8, 180a/13
k.+din 151b/12, 152a/14, 152b/4	kökeldaş < Moğ. Süt kardeş
k.+ini 127b/9	k. 169b/2, 169b/10
k.+leri 123a/4	köl < ET <i>köl</i> (EDPT, 715) Göl
k.+lerini 120b/12	k. 128b/3, 128b/11, 143a/2
k.+lerige 144b/9	k.+de 153b/12
k.+lerde 151b/9	k.+ler 143a/1
köç- < ET <i>köç-</i> (EDPT, 694) Göçmek	kömek Yardım
k.-tiler 170a/7	k. 134b/12, 151a/11
k.-üp 120b/1, 122b/10, 123a/1,	kömeksiz < <i>kömek+sİz</i> yardımsız
123a/14, 124b/12, 125a/9, 126a/1,	k. 151a/13
126a/9, 126b/11, 145b/3, 145b/8,	köñ(ü)l < ET <i>köñül</i> (EDPT, 731)
146a/11, 146b/1, 146b/14, 147a/2,	Gönül

k. ber- 124a/2	k. 166b/7
k.+ge 120a/14	kör- < ET <i>kör-</i> (EDPT, 736) Görmek
k.+i 122b/3, 154a/12, 173a/6	k.-düm 144b/3, 161a/6
k.+ıdaqı 155a/10	k.-di 155b/12, 174a/12
k.+idekini 176b/13	k.dük 147b/1
k.+idin 183a/3	k.-diler 145a/8, 145a/9, 148a/3, 155a/12, 172b/7, 179a/6
k.+lerni 157a/8	k.-e al- 159a/13
köp < ET <i>köp</i> (EDPT, 686) Çok, bol	k.-üp 124b/5, 127b/13, 145b/13, 146a/9, 150a/11, 169b/10
k. 127b/13, 129a/10, 130a/9, 135b/6, 147b/12, 152b/11, 153a/11, 155b/6, 157a/14, 166a/13, 168b/13, 168b/14, 170a/10, 170b/11, 173a/5, 175a/5, 178a/2, 178b/1, 180b/4, 181b/13, 181b/14, 182a/4	k.-gen 120a/1, 125a/10, 153b/1, 166a/13
k.+tür 129b/1, 129b/3	k.-genler 158b/11
köplük < <i>köp+IXk</i> Çokluk, izdiham	k.-medim 135a/10
k.+idin 151b/11	k.-meydür 135b/2
köprek < <i>köp+rAk</i> Daha çok	k.-mekleri 155a/14
k. 120a/1, 120a/7, 141b/9, 155b/9, 158a/7, 172b/7, 182b/4	köre Göre, bir şeye uygun olarak
k.+i 133b/5, 156b/9, 160a/12, 161b/13, 169a/13	k. 121a/1
köprüg < ET <i>köprüg</i> (EDPT, 960)	körset- < * <i>kör-(X)g-sA-t</i> Göstermek
Köprü	k.-ip 180b/3
k. 122b/1, 127a/9, 127a/13	körül- < ET <i>körül-</i> (EDPT, 745) Görölmek
k.+ininj 127a/9	k.-üptür 139a/7
kör Kör, gözü görmeyen	k.-di 144b/8
	k.-gey 127a/5
	k.-gen 144a/8, 145a/12, 150a/7
	k.-medi 133b/6

k.-meydür 153b/6	k.+i 125a/10, 130b/3, 142a/7
körün- < ET <i>körün-</i> (EDPT, 746)	k.+idür 130a/14, 130b/7, 130b/9,
Görünmek	132a/4, 139b/13, 142a/5
k.-edür 134a/8, 153a/5, 153a/10	k.+ini 130b/2
k.-ür 128b/12, 132b/6, 140b/12,	k.+ige 133a/5
140b/13, 142b/9, 153a/4	k.+ide 139b/14
k.-di 125a/11	k.+idin 130b/9, 133a/2, 145a/3,
k.-diler 151a/1	153b/14
k.-gü 125a/4	k.+leri 132a/1
k.-üp 153a/12	k.+ler 131a/5
k.-mes 153a/13	köter- < ET <i>kötür-</i> (EDPT, 706)
k.-meydür 153a/2	Götürmek, yükseltmek
körüş- < ET <i>körüş-</i> (EDPT, 748)	k.-ürler 134a/11, 140a/6
Görüşmek	k.-ip 154b/10, 159a/12, 162a/8,
k.-ti 123b/14	171b/2
k.-üp 123b/9, 171b/1	k.-genlerni 134a/12
k.-ürde 123b/4	köz < ET <i>köz</i> (EDPT, 756) Göz
köt < ET <i>köt</i> (EDPT, 700) Makat, göt	k. 122a/13
k.+ige 180a/8	k.+ge 125a/4, 140b/12
kötel dar dağ geçidi	k.+üm 157a/11
k. 130b/4, 131a/3, 131a/4, 135b/7,	k.+i 166b/7, 168a/14
139b/13, 142a/6, 152a/2	k.+iniñ 123b/12
k.+niñ 132a/4, 140a/1	k.+ige 158b/1
k.+ni 135b/7	köterél- Götürülmek
k.+ge 125a/11	k.-iñ 152b/3
k.+de 130b/5, 139b/14	közlüg < <i>köz+IXg</i> Gözlü
k.+din 130a/14, 130b/11, 132a/	k. 164a/10

kuç- Kucaklamak, sarılmak

k. tabl-ı k. 149b/14

kudüret < Ar. Kırgınlık, düşmanlık

k.+ler 121b/6

k. sebeb-i k. 121b/9

küh < Far. Dağ → **kühe**

k. 135b/10

k. dāmen-i k. 172b/8

k.+ınıñ dāmen-i k. 129b/9

k.-ı Mehter Süleymān 150a/1

kühe < Far. Dağ → **küh**

k. 125a/3

kühistān < Far. Dağlık

k.+nı 122a/6

k.+dadur 128a/4

k.+dın 129b/6, 129b/7

küh-pāye < Far. dağ eteği

k.+ni 122a/8

qul < ET *qul* (EDPT,615) Köle,esir

q.+lardur 142b/13

q.+larnı 142b/14

qulağ < ET *qulkağ* (EDPT, 621) Kulak

q. 180a/13

q.+ımğa 152a/14

qulan < ET *qulan* (EDPT, 621) Yaban eşeği

q. 143a/6

q.+ı 142a/1, 142a/2

qule < Ar. Dağ tepesi, dağ başı

q.+side 128a/8

qulluğ < ET *qulluğ* (EDPT, 620)

Kulluk → **qulluq**

q.+ığa 122b/12

qulluq < ET *qulluğ* (EDPT, 620)

Kulluk → **qulluğ**

q. 123a/9

q.+qa 123a/10, 125b/14, 127b/4, 145a/6

q.+mı 121a/14

qulluğçı Hizmetkar

q. 151b/10

qulunç Kulunç

q. 154a/1

qum Kum, kumluk yer → **kum**

q. 136a/6

kum Kum, kumluk yer → **qum**

k.+dın 136a/7

qur (1) Silah

q.+nı 174a/12

qur- (2) Kurmak, oluşturmak

q.-up 173b/6

qurbégilik Bir rütbe adı, cephane kumandanı, polis

q. 160a/10

q.+ni 161a/11	143a/1, 143a/2, 143a/3, 143a/4,
qurçı Bir rütbe adı, muhâfız, bekçi	153a/13, 162b/4, 162b/5, 170a/11,
q.+sı 154b/13	174b/11
qurğan Kale, mezar	q.+nın 142b/4, 153a/14, 172a/2
q. 127b/3, 128b/9, 132a/9, 132b/13	q.+ni 135a/12, 142b/11
q.+dur 132b/13	q.+qa 170a/9
q. qıl- 154b/12	q.+dın 153a/13
q.+nın 133b/4, 157a/13, 157b/13,	q.+ı 135a/11, 170a/10
158a/1	q.+nın 142a/3
q.+ni 127b/7, 158a/3, 158b/6,	q.+ları 140b/14
163a/14	q.+lar 140a/6, 141a/2, 142a/6,
q.+ğa 127a/5, 127a/11, 159a/1,	142a/7, 142a/10, 142b/7, 143a/4
163a/12	q.+ların 139b/14, 142b/8, 153a/14
q.+ı 133b/2, 162a/14	quşçılık Kuşçuluk
q.+nın 132a/8, 132b/11, 139a/14,	q.+ını 173b/4
154a/5	quşlağ Kuşlak, kuşu çok olan yer
q.+ını 156a/9	q.+ı 142a/3
q.+ıda 120b/14, 121a/5	quṭb < Ar. Kutup
q.+larığa 122a/5	q. 172b/13
q.+larıda 122a/8	kūtepāy Hayvan türü
quruğ Kuru → quruq	k. 141a/1
q.+ı 141b/10	quṭṭā'ettarīq < Ar. Yol kesiciler
quruq Kuru → quruğ	q. 131a/1, 132a/1, 135b/4, 139b/7
q. 149a/12, 153b/5	q.+i 139b/10
quş < ET <i>kuş</i> (EDPT, 670) Kuş	quyruğ Kuyruk
q. 140a/1, 140a/2, 140a/7, 142a/8,	q.+dın 143a/6
142a/12, 142b/5, 142b/6, 142b/10,	q.+ığaça 135a/12

kūze < Far. Su testisi, çanak

k. 126a/3

quzı < ET *quzı* (EDPT, 681) Kuzu

q. 164a/12

küç < ET *küç* (EDPT, 693) Güç

k. 173b/5

k.+i 159b/14, 164b/1

k.+leri 143a/1

küçlüg < *küç+IXk* Kuvvetli

k. 160a/10, 167a/1

kūteh-endīş < Far. Dar kafalı, geri

kafalı insan

k.+niş 155a/4

küffār < Ar. Kafirler

k. 134b/6

k.+niş 135b/4

k.+ğa 135b/4

küfr < Ar. Dinsizlik, örtme, kötü söz

söyleme

k. tevehhüm-i k.+dür 176b/1

küllī < Ar. Tamamen

k. 124a/12, 140a/13, 144b/12,
151b/4, 171a/14

kümiş Gümüş → **kümüş**

k. 135b/9

kümüş < ET *kümüş* (EDPT, 723)

Gümüş → **kümiş**

k. 124b/10

kün < ET *kün* (EDPT, 725) Gün

k. 121a/13, 127a/4, 144a/8, 145b/4,
145b/6, 146a/3, 146b/1, 149b/1,
149b/11, 150a/9, 153b/10, 154a/1,
154a/3, 157b/13, 158a/1, 159b/4,
160a/12, 160b/3, 161b/6, 162a/8,
164b/7, 165b/13, 165b/14, 166a/2,
180a/7

k.+de 120a/11, 121b/3, 124b/2,

129a/13, 136a/12, 137b/11, 141b/3,
181b/11

k.+din 124a/8, 144b/14, 145a/6,

156b/14, 157a/12, 158b/2, 162a/13,
178b/11

k.+i 124b/13, 152b/11, 157a/1,

157a/2, 165b/11

k.+geçe 162a/2

kündüz < ET *kündüz* (EDPT, 729)

Gündüz

k. 149a/5, 174a/9

kürüh < Far. Yaklaşık iki millik bir
uzaklık ölçüsü

k. 130a/2, 136b/11, 147b/13,
150a/14, 153a/8

k.+dur 130a/4

k.+ge 153b/2, 160a/14

küştigirlik < Far.+T. *küştigir+IXk*

güreşçilik

k.+da 182b/10, 182b/11

küydür- Yakmak

k.-üptür 138b/13, 138b/14

k.-gümdür 134b/3

küy- Yanmak

k.-er 141b/5, 141b/6, 141b/8,
141b/10

k.-meki 141b/8

küyev < ET *küdegü* (EDPT, 703)

Güvey

k. qıl- 176a/4

k.+i 123a/9

küz < ET *küz* (EDPT, 757) Güz,

sonbahar

k. 141b/12, 143a/6

k.+ler 130b/14

L

lācerem < Ar. Şüphesiz, besbelli,

elbette

1. 166a/3

lāciverd < Ar. Lācivert

1. 135b/9

lafz < Ar. Söz

1. 131b/4, 137b/3

1.+mı 147b/4, 179a/1

laqab < Ar. Takma ad, lakap

1. 173b/13, 178a/14

1. **bol-** 172b/13

lāle < Far. Lale

1. 136a/2, 136a/4

1.+dür 136a/2

1. **envā'-i l.+ler** 136a/1

lāle-i gülbūy < Far. Lale çeşidi

1. 136a/3

lārīvāç Bir bitki türü

1.+ı 129b/7

laḫif < Ar. Nazik, hoş, güzel

1. 129b/12, 136b/13

lāyıq < Ar. Uygun, yaraşır

1. **bol-** 179a/1

lāzım < Ar. Gerekli

1. 179a/1

1. **bol-** 162b/14

lek < Hint. Yüz bin

1. 140a/14

Lemgānī Lemganîlerin konuştuğu dil

1. 131b/5

leng < Far. Aksak, topal

1. 156a/3

leşkerkeşlik < Far.+T. *leşkerkeş+IXk*

Asker idare etme, asker çekme

1. 166a/3

letāfet < Ar. Zariflik, hoşluk

1. 172a/2

1.+i 180b/13

levāhiq < Ar. ekler

1.+ı 177a/13, 177a/14

1.+i 144a/12

1.+ide 166a/2

levend < Far. Tembел, ayyaş

1. 171b/12

1.+ni 156a/3

levendliq < Far.+T. *levend+IXk*

tembellik, ayyaşlık

1.+lar 128a/14

Leyli vü Mecnūn Ali Şîr Nevâyi'nin

yazdığı üçüncü mesnevinin adı

1. 180b/12

lezîz < Ar. Leziz, hoş, tatlı

1. 160b/5

li-muḥaririhi < Ar. Muharriri, yazarı

tarafından

1. 176b/5

Lisānū'l-tayr Ali Şîr Nevâyi'nin

Feridüddin Attar'ın Mantıqu'ttayr adlı

eserine nazire olarak yazdığı tasavvufi

eser

1. 170b/13

liyār Yol

1. 148a/2

lūçe Kuş türü

1. 135a/11, 141a/1

M

ma'ānī < Ar. Anlamlar, manalar

m. 174a/3

ma'āş < Ar. Yaşayış

m. 172a/2

m.qıl- 177a/5

ma'bed < Ar. İbadet edilecek yer,
tapınak

m.+i 145b/11

mafşal Hastalık, mafsal

m. 164b/2

mağlūb < Ar. Yenilmiş

m. bol- 167a/3, 167a/5

mağrib < Ar. Batı, akşam

m.+qa 128a/7

maḥal < Ar. Yer, mekan

m.+da 122b/12, 123b/11, 125a/8,

126b/6, 132b/6, 137a/7, 142b/10,

146a/12, 158a/7, 158b/1, 158b/6,

159b/12, 162b/5, 163a/9, 163a/12,

164b/6

m.+dın 155b/3, 172b/2, 177a/7

m.+ıda 128b/12, 182a/1

m.+ıdur 131a/1

- m.+larıda** 143a/6
- m.+larda** 144b/12, 162b/11
- maḥall** < Ar. Yer, mekan
- m.** 127a/9, 133a/11, 142a/8, 152a/4, 156a/13, 166a/10, 167a/11, 171a/13, 171b/14, 172a/8, 173a/7, 173a/12
- m.+lar** 175a/11
- maḥallāt** < Ar. Mahalleler
- m.+ıdadur** 138a/9
- maḥalle** < Ar. Mahalle
- m.+dür** 128a/14
- maḥbūbī** < Ar. Sevgili, sevilen
- m.** 176b/3
- maḥbun** < Ar. Vezin türü
- m.** 181a/8
- mah-dār** < Far. Oruç tutma
- m.** 138a/5
- maḥfī** < Ar. Gizli, saklı
- m.** 126b/2
- maḥfūz** < Ar. Saklanmış, gizlenmiş, korunmuş
- m.** 138a/6
- māhī-ḥāne** < Far. Balık yuvası
- m.** 143b/5
- m.+niḡ** 144a/5
- maḥşūl** < Ar. Ürün, mahsül
- m.+ı** 138b/3
- maḥşuş** < Ar. Başkasında bulunmayan, ayrılmış, özel
- m.** 138b/3
- m. bol-** 138b/2, 138b/1, 138b/4
- maḡābir** < Ar. Kabirler, mezarlar
- m.+ni** 138b/13
- maḡām** < Ar. Durulan yer, durak; büyük memuriyet
- m.+ıda** 121b/8, 121b/12, 126b/1, 127b/6, 151b/2, 151b/4, 155b/2, 156b/10, 159b/5, 170a/6
- m.+ıdadurlar** 145a/1
- ma'qūl** < Ar. Akla yatkın, akla uygun
- m.** 155b/8
- ma'qūlāt** < Ar. Takımlar, çeşitler
- m.+nı** 178a/14
- māl** < Ar. Varlık, mülk, tüccar eşyası
- m.** 127b/7, 127b/11, 139b/8, 161b/4, 179a/13
- m.+nı** 144b/14
- m+ı** 133b/14, 151b/7, 159a/9, 159b/10
- m.+ıḡa** 123a/13, 124b/5
- m.+ları** 124a/9, 154b/4
- m.+ların** 155a/5
- m.+larını** 122b/8, 135b/12

māllıq < Ar.+T. *māl+IXk* Mallı, mala sahip olan

m. 146a/6

ma'lūm < Ar. Bilinen, belli; sözü edilen

m.+dur 177b/5

m. bol- 129b/13, 140b/5, 153a/10, 171a/5, 179a/12

m. émes 131b/6, 136b/3, 137a/7, 140b/5, 164b/11, 171a/8, 181a/11

ma'mūr < Ar. Bayındır

m. 177a/1, 177a/4

m. édi 176b/9

m.+dur 137b/13, 139a/5, 148a/5

ma'mūre < Ar. Bayındır yer, kent

m. 132a/2

m. qıl- 132a/2

m.+niñ 128a/3

ma'nā < Ar. Anlam

m. 180b/7, 180b/8

maña Bana

m. 120a/9, 121a/8, 121b/4, 122a/7, 123b/12, 127b/13, 139b/8, 150a/11, 152b/1, 152b/3, 157a/4, 159b/7, 162a/2, 181a/3

manşıb < Ar. Devlet görevi

m. ehl-i m. 177a/5

Mantıqu'ttayr Ar. "Kuş dili veya Kuşların Diliyle" adıyla bilinen Feridüddin-i Attar'ın manzum eserinin adı

m. 170b/12

maraz < Ar. Hastalık, illet

m. 162a/10, 171b/4, 178b/11

m.+ı 156b/12

m.+ığa 175a/6

ma'reke < Ar. Savaş, meydan

m.+de 164b/10

mariz < Ar. Hasta

m. 178b/9

ma'rūf < Ar. Herkesçe bilinen, belli, meşhur

m. édiler 162a/4

m. bol- 171a/11

maşāf < Ar. Savaş, harp

m. 165a/1

maşlahat < Ar. İş, emir, husus;önemli iş

m. 121a/1, 126a/8, 144b/8, 145a/9, 146a/9

m.+ı 145b/9, 146b/1

m.+ımı 146b/8

m.+ığa 145b/3, 161b/14, 181b/5

maşrūf < Ar. Harcanmış

- m.** 180b/14
- ma‘şūq** < Ar. Sevgili
m. 176b/2, 181b/4
- ma‘şūqluq** < Ar.+T. *ma‘şūq+IXk*
 Sevilen kişi olma, sevilmişlik
m.+nı 181b/3
- ma-tekaddem** < Ar. geçmiş zaman
 ş. 181b/2
- māyil** < Ar. Eğilen, meyleden, istekli
m. 168a/5
- maymūn** Maymun
m. 133b/10, 133b/11, 141a/1
- ma‘yūb** < Ar. Kaybetme
m. bol- 168b/1
- maẓarrat** < Ar. Zarar verme
m.+ını 163a/5
- maẓbūṭ** < Ar. Ele geçirilmiş,
 zaptedilmiş
m. 122a/6, 144a/6
- maẓmūn** < Ar. Mana, nükteli söz
m. 121b/14, 179a/5
m.+ı 122a/1, 181b/2
m.+ınıṭ 183a/1
- ma‘zūl** < Ar. Azledilmiş, işinden
 çıkarılmış
m. bol- 173a/9
m. qıl- 177a/7
- mebānī** < Ar. Binalar, yapılar; temeller
m.+ını 172a/9
- mebhūṭ** < Ar. Hayrette kalmış, şaşmış
m. 173a/10
- meblaḡ** < Ar. Para, akçe
m.+lar 171a/14
- mecāzī** < Ar. Mecazla ilgili, mecazi
m. 176b/2
- meclis** < Ar. Oturulacak, toplanılacak
 yer
m.+de 179a/7, 179a/9, 179a/10
m.+ide 180a/7
m. ḡerif-i m. bol- 180a/5
- Meclisü’l-uşşāq** Kemâleddin Hüseyin
 Gâzürgehi’nin Sultan Hüseyin Mirza
 adına yazdığı eser
m. 176a/13
- medḡul** < Ar. Ayıplanacak bir kusur
 işlemiş, dile düşmüş
m.+dur 171a/3
- medrese** < Ar. Mektep, eğitim kurumu
m.+side 178b/10, 183a/5
- mefhūm** < Ar. Anlaşılmış, kavranmış,
 kavram
m. 179a/12
- meflūk** < Ar. Yoksun, miskin
m. 124b/3

mef̄tūn < Ar. Tutkun, hayran olmuş

m. 179a/11

meger < Far. Meğer

m. 129a/14

mehcūr < Ar. Terk edilmiş, ayrılmış

m. 173a/11

melāmet < Ar. Ayıplama, azarlama

m.+idūr 144b/3

memālik < Ar. Ülkeler, memleketler

m. 178a/3

m.+ide 177a/2, 177b/8

me‘men < Ar. Sığınılacak yer, sığınak

m. 128a/5

memlū < Ar. Dolu

m. 177b/2

men‘ < Ar. Engelleme, önleme, mani

olma

m. qıl- 127b/13, 159b/4, 164b/1,
178a/10

menqūl < Ar. Anlatılmış, nakledilmiş

m.+dur 178a/12

menşub < Ar. Bir yere bağlı kimse

m. qıl- 176b/2

m.+u 160a/10

menzil < Ar. Konak yeri;mesafe

m.+de 120b/5

m.+i 137a/12

m.+idūr 136b/7

merdāne < Far. Yiğitçe

m. 151a/14, 158a/13, 161a/2,
164b/10, 165b/6, 166b/12, 167a/2,
172a/10, 175b/4, 175b/9

m. bol- 161a/7

merdāneliğ < Far.+T. *merdāne+IXğ*

Mertlik, yiğitlik → **merdāneliğ**

m.+ı 172b/10

m.+ıda 172a/12

merdāneliğ < Far.+T. *merdāne+IXk*

Mertlik, yiğitlik → **merdāneliğ**

m. 163a/14

m. qıl- 163a/7

m.+larıdın 151b/2

merdek < Far. Adam, herif

m. 123b/6, 123b/14, 124b/1, 170b/4

m.+niñ 152b/8

m.+lerge 182b/4

m.+qaça 156b/3

meremmet < Ar. Tâmir, onarma

m. qıl- 157b/14

merğūb < Ar. Rağbet edilmiş,
beğenilmiş; sevilen, istenilen

m. édi 166a/7

merrāt < Ar. Defa, kere → **kerrat**

m. 1 21a/8

mertebe < Ar. Ölçü, derece; basamak

m. 165a/2, 165a/6, 165b/4

m.+ğa 174b/4

m.+de 120a/8, 134a/12, 159a/8,
165b/3, 170a/13, 178b/1

m.+siğa 151b/13, 169a/11, 171b/9,
174b/5, 178a/11

m.+sidin 151b/3, 169a/11

mesākīn < Ar. Miskinler

m.+ğa 157a/7

meşel < Ar. Anlamli ve etkili söz

m. 124a/6, 144b/5

m.+ni 180b/4

meşh < Ar. şeklini değiştirip çirkin
hale getirme

m. 173a/10

mesken < Ar. ev, oturulacak yer

m.+i 128a/5

mesmūm < Ar. zehirlenmiř

m. bol- 170b/5

meşnevī < Ar. mesnevi

m. 170b/12, 180b/5, 181a/8

m.+niņ 181b/1

m.+ni 179b/11

m.+de 181a/11

m.+si 179b/9, 179b/10, 179b/11,
180b/4, 181a/14

m.+siniņ 181b/5

m.+siğa 180b/11

m.+leri 179b/9

m.+leridin 180b/12

m.+ler 180b/11, 181b/3

meşnevīyyāt < Ar. mesneviler

m.+ı 174a/7

mest < Far. Sarhoş

m. 129b/9

m. bol- 143a/8, 143a/12,

mestūr < Ar. Örtülü

m.+dur 138a/6

m. bol- 177b/7, 179b/3

meşaqqat < Ar. Acı, eziyet, sıkıntı

m.+ı 142b/6

m.+lar 175a/7

meş'al < Ar. Meşale

m. 148b/13

meşgūl < Ar. Bir iři olan, çalıřan

m. 150a/2

m. bol- 164a/3

meşgūlluę < Ar.+T. *meşgūl+IXk*

Meşgullük

m.+ı 177a/12, 177b/2

meşhūr < Ar. Tanınmiř

m. 120b/3, 122b/9, 149b/4, 154b/11,
162a/4, 168b/6, 171a/11

- m. bol-** 180b/1
- m.+dur** 129b/10, 130a/1, 130a/11, 133b/7, 134b/7, 139a/10, 170b/9, 174a/5, 174b/9
- meşhūrraq** < Ar.+T. *meşhur+rAk* Daha tanınmış, daha şöhretli
- m.+dur** 180b/12
- meşk** < Ar. Yazı veya müziğe alışmak için yapılan çalışma
- m. qıl-** 179b/14, 182a/12
- meşrūh** < Ar. Ayrıntılı açıklanmış veya yorumlanmış
- m.+dın** 128a/7
- meş'ūf** < Ar. Düşkün, meraklı, tutkun
- m. édi** 173a/5, 179a/11
- meşveret** < Ar. Danışma
- m. qıl-** 146a/4
- metā'** < Ar. Mal
- m.+ı** 129a/10, 129a/11, 142b/13, 144a/10
- mevfūr** < Ar. Çok, bol
- m.** 177a/1
- mevsim** < Ar. Bir yılın üçer aylık dört bölümünden her biri, mevsim
- m.+de** 143a/4
- mevsūm** < Ar. Adlandırılmış
- m.** 132a/9, 180a/2, 181b/1
- meydān** < Ar. Meydan, alan, ortalık
- m.** 145a/3, 173b/5
- m.+ıda** 173b/5
- meyl** < Ar. İstek, meyil
- m.+i** 170a/10
- mezāhib** < Ar. Mezhepler
- m.+ni** 177b/10
- mezār** < Ar. Kabir
- m.** 138a/13, 151b/14
- m.+dur** 128b/5, 152a/1
- m.+nıı** 151b/13
- m.+dın** 152a/2
- m.+ı** 134a/5, 151b/12
- m.+ımı** 178b/9
- m.+ıga** 151b/13
- mezārāt** < Ar. Kabirler
- m.** 138a/11
- meze** < Far. Tat, lezzet
- m.** 174b/3
- mezeliq** < Far.+T. *meze+IXk* Tatlı, lezzetli
- m.** 182a/13, 182b/8
- mezheb** < Ar. Bir dinin şubelerinden her biri;tutulan yol
- m.+i** 164b/2
- m.+ide** 179a/3

mezhebliq < Ar.+T. *mezheb+IXk*

Mezhepli

m. 138a/5

mezkür < Ar. Adı geçmiş, anılmış

m. 141a/12, 151b/5, 177b/6, 179b/2

m. bol- 141a/1, 144a/7, 154a/6, 158a/14, 159b/3, 169b/11, 169b/13, 170b/14, 174a/7, 175b/5, 177a/13, 177a/14, 178a/1, 181a/2, 182a/3

mén < ET *ben/men* (EDPT, 346) Ben

m. 120a/2, 121b/10, 122a/3, 122a/4, 124a/7, 126b/11, 127a/7, 129b/3, 129b/4, 131a/8, 132a/2, 134b/11, 135a/10, 135b/2, 136b/5, 136b/6, 136b/9, 137a/5, 137a/9, 139a/9, 139b/11, 142b/10, 147a/14, 148b/14, 150a/2, 152b/3, 152b/4, 153b/12, 155b/4, 157a/2, 157a/10, 159a/1, 159b/8, 161a/6, 161a/14, 161b/1, 161b/3, 166b/6, 167b/14, 168a/10, 169b/4, 169b/5, 171b/4, 172b/5, 173a/10, 174b/2, 177a/9, 178b/9, 179b/5, 179b/7

m.+ge 162b/2

m.+dedür 122a/1

m.+din 121a/2, 121b/5, 121b/12, 124a/3, 159b/8, 162b/1

m.+i 120a/6, 144b/4, 157a/11, 159a/12, 162a/2, 162a/7, 162b/12, 179a/6

méniñ Benim

m. 121a/2, 121b/4, 121b/7, 122a/7, 124b/5, 126a/10, 128a/11, 146b/11, 150b/5, 151a/2, 152a/11, 152b/7, 152b/12, 155a/11, 156b/7, 156b/9, 156b/12, 158a/14, 158b/9, 159a/2, 161a/1, 161a/7, 166b/7, 168b/9, 168b/11, 172b/6, 173a/10, 174b/2, 174b/5, 174b/13, 174b/14, 175b/1, 175b/10

m. ğayr-i 158a/9

mı Soru edatı

m. 122a/4

miħaffe < Ar. Mahfe, deve veya katırın sırtına konulan ve iki kişi oturabilecek büyüklükte olan sepet

m. 162a/7, 169a/5, 169a/6

mihmān < Far. Konuk, misafir

m. 144a/11, 144b/2

mihmāndarlıq < Far.+T.

mihmāndār+IXk Konuk ağırlamakla görevli

m. 153b/10

miqdār < Ar. Miktar

- m.** 122b/1, 123a/13, 138a/1, 177b/4
- min-** < ET *bin-* (EDPT, 348) Binmek
- m.-gende** 169a/5
- m.-mes** 169a/6
- mināre** < Ar. Minare
- m.** 147b/2, 147b/6, 178a/11, 149a/7, 149a/8
- miñ** < ET *bin/biñ* (EDPT, 346) Bin
- m.** 123a/3
- m.+çe** 156a/3
- mīrsipāh** < Far. Başkomutan
- m.** 121a/9
- mīrzā** < Far. Emirzade, beyoğlu →
- mīrzāde**
- m.** 128a/12, 162a/11, 162b/4, 164a/9, 168b/14, 169a/1, 169b/10, 170a/8, 170b/4, 171b/1, 172a/4, 173b/2, 174a/6, 174a/8, 175b/6, 176b/12, 176b/13, 177a/1, 179b/13, 179b/14, 181b/10, 181b/11
- m.+niñ** 128a/12, 155a/10, 164a/1, 164a/8, 164b/13, 167a/9, 167b/8, 169a/5, 169b/13, 170a/12, 170a/14, 171b/6, 173b/14, 183a/1, 183a/3
- m.+ni** 155a/12, 155a/14, 155b/14, 170a/7, 170a/8
- m.+ğa** 139b/1, 155a/9, 158b/12, 169a/6, 170a/12, 170b/4, 171a/14, 173b/12, 176b/10
- m.+dın** 166b/1, 167b/5, 169a/9, 171a/14
- m.+lar** 121a/7, 122a/3, 127b/12, 179a/5, 183a/7
- m.+larınñ** 121b/1, 172a/13, 173a/1
- m.+largā** 144a/11
- m.+lardın** 182b/12
- mīrzāde** < Far. Emirzade, beyoğlu →
- mīrzā**
- m.** 167b/4
- misk** < Ar. Misk
- m.** 135b/2
- misl** < Ar. Eş, benzer
- m.-i Evbe** 172b/8
- m.-i Eyyüb+niñ** 121a/14
- m.-i Hūgiyānī** 139b/7
- m.-i Kettūr** 131b/3
- m.-i nārenc** 129b/4
- m.-i Qandahar** 139b/8
- m.-i tūtī** 141a/1
- miskīn** < Ar. Zavallı, miskin
- m.** 135b/2
- m.+ge** 174a/14
- mīve** < Far. Meyve

- m. 136b/1, 140a/10
- m.+ni** 133b/5, 133b/6
- m.+si** 135a/2, 136a/13
- m.+leri** 133b/4
- m.+ler** 129b/1, 129b/4, 179b/9
- m.+lerdin** 129b/2
- mīvelig** < Far.+T. *mīve+IXg* Meyveli, meyvesi olan
- m. 135b/11
- mizāc** < Ar. Yaratılış, tabiat, huy
- m. 170b/10
- m.+ı** 170b/8
- Mīzānū'l-evzān** Ali Şîr Nevâyî tarafından yazılan bu eser Türkçe olup, bu eserde, Orta Asya Türk nazım biçimleri hakkında bilgi verilmektedir.
- m. 171a/3
- Moğolī** < Moğ. Moğolca
- m. 131b/4
- mollā** < Ar. Büyük bilgin, hoca
- m. 172b/12, 178a/9, 178b/4, 178b/7
- m.+nıñ** 164a/7, 177b/5, 178b/4, 178b/9, 178b/10, 180b/10
- mollālg** < Ar.+T. *mollā+IXg* Hocalık
- m.+nı** 180b/3
- m.+ı** 180b/2
- mollā māder-zād** < Ar.+Far. Anadan doğma âlim
- m. 178a/9
- möçe** < Moğ. Rütbe
- m.+si** 161a/11
- mu** Soru edatı
- m. 154a/11, 154a/12, 162b/6, 172b/12
- m.+dur** 173b/13
- mu'allaq** < Ar. Asılı, asılmış
- m. 153a/4, 153a/5
- mu'amelāt** < Ar. İşlemler
- m+ta** 164b/4
- mu'ammā** < Ar. Edebiyatta bir tür
- m. 180b/14
- m.+ni** 180b/13
- m.+da** 181a/2
- m.+sı** 181a/2
- mu'ammer** < Ar. Ömür süren, yaşayan
- m.+dür** 178b/12
- mu'ariz** < Ar. Karşıt, itiraz eden
- m. 180a/3
- m.+leri** 179a/2
- mu'ayyen** < Ar. Belli edilmiş, belirli
- m. 143b/7
- mūcib** < Ar. İcab eden, gerektiren, gerekli; sebep

- m.-i nā-ümīdlik** 122a/11
- m.-i nedāmet** 121b/3
- m.-i tefrīqa** 121a/9
- m.-i ümīdvārliq** 120a/12
- mufaşşal** < Ar. Uzun uzadıya anlatılan, tafsilatlı
- m.+mı** 180b/2
- muhaqqar** < Ar. Hakarete uğramış
- m.** 134b/5, 137b/11, 138b/6, 138b/8, 139b/4, 144b/8, 177b/6
- muḥāl** < Ar. Olmayacak, olmaz
- m.** 134a/7
- muḥālif** < Ar. Uygun düşmeyen, uymayan
- m.-i ‘aql** 176a/9
- m.-i ‘ṭab‘** 176a/9
- muḥarrem** < Ar. Hicri kameri takviminin ilk ayı
- m.** 120a/3, 120a/4, 156b/11, 183a/14
- muḥarrik** < Ar. Harekete geçiren, hareket ettiren
- m.** 121b/2
- muḥāşara** < Ar. Kuşatma
- m. qıl-** 139a/7, 163a/6, 169b/5
- m.+da** 163a/6
- m.+qa** 126b/11
- m.+sını** 156a/9
- muḥaşşıl** < Ar. Meydana getiren, ortaya çıkaran
- m.+ı** 124b/1
- muḥaşşılıq** < Ar.+T. *muḥaşşıl+IXk* Yemin etme, tahsildarlık
- m. qıl-** 124b/2
- muḥāṭara** < Ar. Tehlike, zarar
- m.** 126a/10, 146a/2
- muḥkem** < Ar. Sağlam kılınmış, sağlam
- m.** 180b/9, 151a/14
- muḥtaşar** < Ar. Muhtasar, kısaltılmış, kısa,
- m.** 128a/7, 130a/6, 179b/10
- muḥtelif** < Ar. Türlü, çeşitli
- m.** 131a/13, 131b/5, 135a/12
- muḥābele** < Ar. Karşılık verme
- m.+de** 124a/2
- m.+side** 151a/9, 152b/7, 176a/9, 180b/10, 180b/11, 180b/12
- m.+sidi** 151a/7
- muḥarreb** < Ar. Yaklaşmış, yakın
- m.** 174b/6, 175a/2, 178a/3, 178a/5
- m. bol-** 127b/7, 148a/13
- muḥavvī** < Ar. Takviye veren, kuvvetlendiren
- m.** 171a/8

m.+si 170b/8

muña Buna

m. 144b/10, 146b/8, 150a/5, 167a/12, 170a/5, 172b/8, 182a/11

munça < ET *bunça* (EDPT, 349)

Bunca, bu kadar

m. 122b/1, 131b/5, 137a/7, 153b/12, 158b/13, 169b/1, 169b/4, 170b/4, 171a/10, 171a/11, 173a/12, 174b/3, 181a/11, 182a/4, 182a/5, 182b/11

munda Bunda

m. 136a/1, 140a/10, 147b/6, 147b/8, 149b/1, 152b/6, 153a/5, 153b/5, 158b/3, 165b/9, 171b/5, 172a/8, 173a/7

mundaq < ET *buntaq* (EDPT, 349)

Bunun gibi, böyle

m. 120b/8, 122a/14, 123b/11, 123b/14, 124a/2, 124b/7, 138b/7, 141b/2, 144b/11, 148a/13, 148b/9, 149a/9, 149a/11, 149b/13, 154a/7, 155a/11, 155a/12, 161a/5, 162b/6, 163a/4, 166b/11, 170a/1, 170a/14, 170b/2, 171a/11, 172b/11, 172b/12, 173b/8, 174a/10, 176a/11, 178a/6, 179b/8

m.+lar 158b/10, 161a/7

mundın Bundan

m. 133a/1, 133b/10, 133b/11, 134a/5, 135a/5, 135b/4, 145a/1, 147b/9, 150a/13, 151b/1, 153b/5, 162b/7, 168b/13, 169b/1, 182b/4

munı Bunu

m. 134a/14, 134b/4, 134b/14, 137a/4, 160b/9, 166a/13, 166b/9, 169a/6

munıñ Bunun

m. 127a/2, 138a/2, 140a/8, 143b/9, 169a/13, 169b/2, 172a/2, 174b/6, 175a/3, 175a/9, 175b/11, 176a/12, 181a/12

muntañır < Ar. Bekleyen, gözleyen

m.+dur 140a/5

murād < Ar. İstek, arzu

m.+ıça 123b/6

musahhar < Ar. Ele geçirilmiş, kazanılmış

m. bol- 170a/14

m. qıl- 128a/3

muşāhib < Ar. Sohbetle bulunan, arkadaşı

m.+i 170b/6, 172a/4

m.+ler 174b/8

muşāhiblīg < Ar.+T. *muşāhib+IXk*

Arkadaşlık

m.+ın 172a/4

musallaṭ < Ar. Sataşma, ilişme

m. bol- 158a/4

muşammem < Ar. Kesin olarak karar

verilmiş

m. bol- 158a/4

muşannefāt < Ar. Kitaplar, belgeler

m.+ı 170b/14

m.+ım 178b/4

muşannif < Ar. Kitap yazar

m. 182b/8, 182b/9

m.+lerdin 182b/4

muşavvir < Ar. Ressam, resim yapan

m.+lerdin 181b/12

muşavvirlīq < Ar.+T. *muşavvir+IXk*

Ressamlık

m. 181b/12

mūsiqī < Ar. Müzik, musiki

m. 179b/14

m.+de 171a/7, 180a/1

m.+dın 179b/12

mūş-ı mişkin < Far. Misk faresi

m. 135b/2

muşt < Far. Yumruk

m.+ı zerb-i m. 180b/9

mūşük Sincap

m.+dın 135a/8

mutaşarrıf < Ar. Kullanma yetkisine

sahip, tasarruf yetkisi olan

m. bol- 175b/12

mutaşavvıf < Ar. Sofi olan, tasavvufla

uğraşan

m. 176a/10

m.+lar 176a/11

muṭāyebe < Ar. Latife etme,

şakalaşma

m. 128a/14, 180a/8

mutāzarrır < Ar. Zarar gören

m. bol- 121b/5

mu‘teber < Ar. İtibarlı, geçerli

m. 149b/4, 152a/1, 169b/12,

171b/11, 176a/2, 176a/8

mu‘tedil < Ar. Ilıman

m. 132a/14

mütlif < Ar. Telef eden, yok eden

m. 174b/14

muttaqī < Ar. Dindar, sakınan

m. 138a/7, 177a/12, 177b/10

muttaşıl < Ar. Aralıksız, hiç

durmaksızın

m. 132a/14, 142b/7

muvaḥḥaq < Ar. İşleri rast giden;

başarılı

m. bol- 171a/11

muḥāfiq < Ar. Uygun, yerinde

m. 146a/7, 164b/2

mūzāyaqa < Ar. sıkıntı; yokluk

m. 123a/13

mūcāvīr < Far. Komşu

m.+leriğa 151b/13

m.+ler 138b/4

m.+lerniğ 138b/1

m.+lerni 138b/5

mūdde‘ā < Far. Sav, tez

m.+sı 146b/13

m.+sınığ 146a/9

mūddet < Ar. Zaman, vakit

m. 164a/9

m.+i 171b/5

m.+lerdür 139a/4

mūdemmağ < Ar. Aptal, budala

m. 154a/14

mūdīr < Ar. İdare eden, çeviren, bakan

m. 173b/12

mūfīd < Ar. Anamlı, faydalı

m.+in 179b/4

mūfredāt < Ar. Toptan bilinen şeylerin

ayrıntıları, dökümleri

m.+nı 179a/7

mūfriḥ < Ar. Aşırı, çok fazla

m. 129b/14, 130a/1

mūftīn < Ar. Fitne düşüren, fesatçı

m. 121a/14, 154a/13

m.+ler 121b/11

mūhim < Ar. Önemli

m. 176b/11, 177a/12

mūhimmāt < Ar. Savaş malzemesi

m.+nı 177a/2

m.+ıda 178a/3

mūhr < Far. Mühür

m. 177a/10

mūhrdār < Ar.+Far. *mūh+dār* Devlet

erkanının mühürlerini korumak ve

onun emriyle gereken evrakı

mühürlemekle görevli memur

m. 171a/13

mūkedder < Ar. Bulandıran, keder

veren

m. 163a/4

mūkerrēr < Ar. Tekrarlı, tekrarlanmış

m. 123a/5, 174b/6, 174a/11

m.+dür 174b/6

m. ğayr-i m. 133b/1, 136a/2, 173b/1,

180b/1

m. ğayr-i m.+dür 142a/12

mülâhaza < Ar. Dikkatle bakma

m. qıl- 132a/5, 133a/11, 138a/14,
153a/8, 168a/5

mülâqât < Ar. Görüşme, buluşma

m. qıl- 179a/6

mülâqî < Ar. Kavuşan, buluşan

m. bol- 155a/8

mülaqqab < Ar. Lakablı, adlı

m. bol- 173b/13, 176b/6, 178a/14

mülâzemet < Ar. Bir yere veya bir
kimseye sıkı sıkıya bağlanma

m. 174a/13

m. qıl- 120b/11, 125b/7, 127b/5,
145b/2, 146a/14, 146b/10, 155a/9,
168a/10, 173b/9, 174a/10, 176a/1,
179b/7, 181a/3

m.+ide bol- 164a/9

m.+qa 125b/8, 148a/12, 162a/1,
162a/11

m.+imğa 168b/9

m.+imdedür 168b/11

m.+ide 173b/2

mülâzım < Ar. Bir yere veya bir
kimseye bağlanan, stajyer

m. qıl- 125b/4, 146b/10

m.+ı 123a/7

mülk < Ar. Vakıf olmayıp doğrudan
doğruya birinin malı olan toprak

m. 121b/6, 128a/2

mülkdârlıq < Ar.+Far.+T.

mülk+dâr+IXk Padişahlık

m. 172a/9

mülzem < Ar. Lüzumlu görülmüş

m. bol- 159b/9

mümkın < Ar. Mümkün, olanaklı

m. 155a/14

münâsebet < Ar. Yakınlık, bağ; vesile

m. 167b/1

münâsib < Ar. Uygun

m. 124b/7, 141b/1, 143a/8, 145a/8

mürebî < Ar. Terbiye eden; çocuk
yetiştiren

m. 170b/8, 171a/8

mürîd < Ar. İrade eden; bir şeyhe bağlı
olan kimse

m. bol- 166b/10

m.+ı 178b/4

m.+leri 134a/4

mürtefi' < Ar. Yüksek, yükselmiş

m. 128b/10, 132a/13, 139b/3

mürür < Ar. Geçme, geçiş, sona erme

m.+ı 135b/4

m.+ımız 120b/3

müselmān < Far. Müslüman

m. 138a/5, 171b/7

m.+dur 134b/6

m+ğa 169a/2

müşhil < Ar. Kolaylaştıran

m. 162a/10

müstaḥkem < Ar. Sağlamlaştırılmış,
sağlam

m. qıl- 154b/14

müstaḥzır < Ar. Hazırlayan, istihzâr
eden

m. 178b/5, 182a/10

m.+dur 181b/8

müşkil < Ar. Güç, zor

m.+dür 130a/12, 149b/13

müşrif < Ar. Yükselen ;ölümü
yaklaşan

m. 137a/6

m.+dür 128b/12, 132a/9

müfāla'a < Ar. Okuma, inceleme

m.+ğa 164a/3

müte 'āqıb < Ar. Ardından

m. 156a/14

müte'azzir < Ar. Güç

m.+dür 130b/14

müteberrik < Ar. Mübarek sayılan,
uğurlu

m. 138a/11

mütedeyyin < Ar. Dine bağlı

m. 138a/7, 177a/12, 177b/10

müte'allıq < Ar. Bağlı olan, taalluk
eden

m.+leri 128a/1

müteğayyir < Ar. Değişen, değişmiş

m. 131b/5

müteḥarrık < Ar. Hareket eden,
hareketli

m. bol- 134b/3, 138a/14

m. qıl- 134a/12

müteqārib < Ar. Yaklaşan, gittikçe
birbirine yaklaşan

m. 179b/9

mütekebbir < Ar. Kibirli, kibirlenen

m. 154a/14

mütemerrid < Ar. Dikbaşlılık eden, asi

m. 147b/5

müteseyyid < Ar. Seyyidlik taslayan,
seyyid olmadığı halde kendini seyyid
gibi gösteren

m. 176a/7

mütevâtir < Ar. Herkesçe bilinip
onaylanan

m. 122b/9

mütevəcçih < Ar. Dönük, yönelik;
birine sevgi besleyen

m. 122a/4

m. **bol-** 120b/14, 146a/4, 146b/14,
150b/2, 156a/6, 156a/12, 160a/13,
160b/7, 161a/3, 171a/5

müteyaqqîn < Ar. Kesin olarak bilinen

m.+dür 139b/10

müttefiqû'l < Ar. Müttetik olarak

m. 134a/14

müvecceh < Ar. Makbul

m. 179a/2

müyesser < Ar. Kolaylıkla olan

m. 128a/3

m. **bol-** 170b/2, 170b/3

müzāhim < Ar. Zahmet, sıkıntı veren,
aykırı gelen

m. **bol-** 151b/14, 158b/9

N

nağamāt < Ar. Ahenkler, ezgiler

n.+qa 182a/10

nağme < Ar. Ahenk, ezgi

n. 182a/10

n.+din 182a/4

n. **ehl-i n.+din** 182a/2

nā-h'āhī < Far. İsteksiz

n. 123b/14

nā-merdliq < Far.+T. *nā-merd+IXk*
Alçaklık

n. **bā-vücut-ı n.** 123b/10

nā-merdraq < Far.+T. *nā-merd+rAk*
Alçak

n. 120b/8

nā-mer'î < Far.+Ar. Görülmez

n. 139a/1, 163b/1

nā-murād < Far.+Ar. Muradına
ermemiş

n. 180b/14

nā-tüvān < Far. Güçsüz, zayıf

n. 166a/7

nā-tüvānbi'n < Far.+Ar. Güçsüz
olarak, zayıf olarak

n. 159a/8

nā-ümīdlik < Far.+T. *nā-ümīd+IXk*
Ümitsizlik

n. **müciib-i n.** 122a/11

nā-vehm < Far.+Ar. Korkusuz

n. 135a/3

nā-vehmliq < Far.+Ar.+T. *nā-
vehm+IXk* Pervasızlık, korku

bilmemezlik

n. 162a/4

najū < Far. Çam ağacı

n. 135a/4, 140b/9

nāqış < Ar. Eksik, noksan

n. 156b/12, 182a/8

naqqāre < Ar. Dümbelek, davul

n.+sini 159a/12, 136a/7

naql < Ar. Hikaye, söz;taşıma, aktarma

n. qıl- 134a/4, 134a/5, 138a/8,
166a/11, 169a/8, 175a/8, 182b/12

naqliyye < Ar. Eşya taşıma işi

n. 177b/9

naqş < Ar. Musikide bir makam

n. 180a/1, 182a/12, 182b/6

n.+ı 180a/2, 182b/11

n.+ını 180a/3

n.+ları 171a/7, 182b/6, 182b/9

n.+lar 182b/10

naqşī < Ar.+Far. Süsle, göz alıcılıkla

ilgili olan; bir nakış

n. 182a/11

namāz < Far. Namaz

n. 125a/9, 137b/10, 160b/3

n. qıl- 164b/2

n.+nı 173a/4

n.+ğa 164a/13

n.+ını 150a/8, 177b/11

n.+lar 173a/4

n.-ı dīger 137b/10, 149a/12

n.-ı dīger+geçe 124a/10, 158b/5

n.-ı peşin 124a/10

n.-ı peşin+din 164b/8

namāz-güzār < Far. Namaz kılan

n. 171b/7, 177a/12

nārenc < Far. Turunç, portakal

n. 132b/4, 133b/3, 134a/6

n.+i 132a/7, 132a/10

n.+ler 132b/5

n. misl-i n. 129b/4

narı < ET anjaru (EDPT, 190) Öte,

ötede

n. 150b/4

narraq < *narı+rAk* Daha öte

n. 152a/6

naşīb < Ar. Pay, hisse

n. 179a/13

naşihat < Ar. Öğüt

n. qıl- 155b/8

nāz < Far. Naz, eda

n. 182a/14

n.+ı 159b/5

n.+ını 159b/4

n.-ı 'alī şirī 180a/14

nazar < Ar. Bakma, göz atma

n.+ğa 145a/13

n. kél- 153a/2

nāzik < Far. İnce, narin, güzel →

nāzük

n. 182b/4

n. **qıl-** 181b/12, 181b/14, 182a/1

nażiri < Ar.+Far. Bir benzeri, bir eşi

n. 170b/11

nażm < Ar. Dizme, vezinli veya kafiyeli şiir

n. **qıl-** 159b/3, 170b/12

n.+**da** 171a/6

n. **ṭab‘-i n.+ı** 164a/4, 164b/12, 166b/13

nāzük < Far. İnce, narin, güzel →

nāzik

n. 170b/10

nāzüklük < Far.+T. *nāzük+IXk*

Zariflik, narinlik

n. 170b/8

nebāt < Ar. Bitki, ot

n. 149b/3

nebire < Far. Torun

n.+**si** 163b/7, 163b/8, 164a/1, 168a/2, 168a/3, 168a/9, 168b/7

n.+**sini** 168a/1

necāset < Ar. Pislik

n. 139a/8, 139a/5

nedāmet < Ar. Pişmanlık

n.-i **mūcib n.** 121b/3

nefehāt < Ar. Esintiler, yayılan güzel kokular

n.+**qa** 178b/5

nefs < Ar. Ruh, can

n. 124b/10

nemek-ḥaramlıq < Far.+Ar.+T. *nemek-ḥaram-IXk* Nankörlük, iyilik bilmezlik

n. 123b/10

nerd < Ar. Tavla, tavla oyunu

n. 175a/1

neseb < Ar. Nesil, soy

n. **qıl-** 179a/9

nesebet < Ar. Nesil, soy → **nesl**

n.+i 163b/4

nesaq < Ar. Tarz, yol, üslûp

n.+ı 176b/9

nesh-tā‘līq < Ar. Arap harfli metinlerde kullanılan bir yazı çeşidi

n.+**de** 181b/10

nesl < Ar. Nesil, soy, kuşak → **nesebet**

n.+i 168a/6, 175b/14

n.+**idin** 164b/11, 168a/12, 177b/12

n.+**idindür** 170a/3, 171b/6, 175b/13, 177b/8

neşter < Far. Hekim bıçağı

n. 162a/10

nev' < Ar. Çeşit, tür

n. 129b/8, 133b/8, 136a/2, 136b/12,
142a/12, 144a/7, 159b/2, 174a/13,
179b/6

Nevādirü'l-şebāb Ali Şîr Nevâyî'nin

gençliğinde yazdığı şiirlerden

meydana gelen eser

n. 170b/13

nevāhî < Ar. Bölgeler

n. 134a/10

n.+niñ 147a/2, 151a/4, 162b/11

n.+de 131b/7, 145b/4, 152b/10,
154b/5, 172a/14

n.+dağı 142a/8, 147b/3, 147b/8,
159a/1

n.+ğa 122a/7

n.+si 146b/8

n.+sini 124b/14, 145a/12, 145b/13

n.+siğa 120b/1, 161b/14, 165b/10

n.+side 123b/2, 125a/9, 125b/1,
145a/4, 155b/12, 156a/1, 156b/7,

162a/1, 165a/10, 166b/8, 172b/14

n.+sidedür 128b/5

n.+sidağı 148a/14

n.+sidin 142b/4, 165a/14

nevet < Ar. Nöbet, sıra, defa

n. 120b/3, 120b/8, 121b/7, 131a/9,

135b/5, 145a/1, 148b/13, 148b/14,

151b/2, 153b/5, 153b/6, 158a/13,

161b/3, 162a/12, 176a/2, 182a/6,

182b/1

n.+i 149a/6

nevrüz < Far. Nevruz

n. 150a/9, 150a/12, 150a/13

ney < Far. Ney, üflemeli bir çalgı

n. 173b/5

n.+ni 182a/6

n.+din 182a/7

ney-şeker < Far. Şeker kamışı

n. 129b/5, 132a/12

n.+ni 129b/5

n.+ler 132a/12

n.+lerdin 132a/13

neyze Mızrak

n. 125a/14, 158b/1

nezâket < Ar.+Far. Naziklik, incelik

n.+ini 170b/9

né < ET *ne* (EDPT, 774) Ne

n. 122a/1, 122b/5, 123b/14, 124b/4,

124b/5, 126a/8, 130b/12, 142a/4,

143a/3, 144a/6, 144b/5, 149a/8,

153a/13, 155b/7, 155b/8, 158b/9,

158b/11, 159b/2, 168b/14, 170a/11,

170b/7, 171b/4, 174b/3, 176b/9,
176b/10, 179a/12

néçe < ET *neçe* (EDPT, 775) Nice;
nasıl; ne kadar

n. 120a/11, 120b/8, 121a/3, 121b/5,
121b/9, 122b/2, 123a/11, 123b/6,
123b/8, 125a/1, 135b/8, 138b/4,
139a/9, 144a/8, 144b/14, 145a/1,
145a/6, 145b/14, 146a/6, 146a/9,
149a/13, 149b/13, 150b/1, 151a/2,
151b/2, 153b/2, 153b/5, 154a/1,
154a/4, 154b/10, 154b/14, 155a/2,
155a/4, 155a/9, 155b/3, 155b/8,
155b/13, 157a/11, 158a/8, 158a/13,
159b/10, 162a/8, 162a/13, 162a/14,
162b/14, 163b/13, 166a/10, 167a/11,
168a/5, 170b/8, 171a/13, 171b/14,
172a/8, 172b/2, 172b/12, 173a/7,
173a/12, 175a/7, 175a/11, 175b/5,
177a/7, 178b/11

néçük < ET *neçük* (EDPT, 775) Nasıl

n. 121a/9, 129a/3, 138b/3, 138b/7,
139a/11, 140a/11, 141b/1, 151b/5,
151b/10, 158a/14, 159b/2, 169b/11,
170b/3, 173a/6, 175b/5, 176b/1,
178a/13, 180a/13, 180b/4, 182a/2,
183a/13

nékim Her kim

n. 122b/6, 126b/11

néme < ET *neme* (EDPT, 777) Ne,
nesne, şey

n. 125a/4, 130b/1, 134a/7, 135a/14,
143b/9, 144b/9, 145b/6, 146b/6,
151b/9, 153a/8, 153a/9, 154a/2,
154b/1, 161b/5, 162a/7, 164b/3,
171a/14, 172a/12, 172b/11, 175b/3,
178b/5, 179b/10, 180a/11, 182a/9

n.+niñ 180a/11

n.+ni 153b/8, 178a/12

n.+sini 124b/9

n.+lerini 124b/10

n.+ler 151a/4, 151b/8, 171a/7,
179a/8, 180a/10, 180a/11, 182a/13

n.+lerni 180b/7

n.+lerdin 125a/4

nihāl < Far. Taze, düzgün bir fidan

n.+i 129b/3

nikāḥ < Ar. Nikah, kanuni evlenme

n. bol- 121a/7

niqār < Ar. Kin, hınç

n. bol- 162b/3

n.+lar 121b/7

nīlegāv Bir hayvan türü, nīlgāv

n. 141a/1

nisbet < Ar. Bağlılık, inadına yapılan iş

n. qıl- 181b/3

n. bér- 139a/10

n.+i 136b/2, 140b/8, 134b/10

nişān < Far. İz, hedef, ferman

n. bér- 139a/10, 178b/8

n.+lar 122a/1

nişīb < Far. İniş, aşağı

n.+ge 135a/9

nīşīn < Far. Oturan, oturmuş

n. 165b/7

nöker < Moğ. Hizmetçi, yoldaş →

nüküz

n. 121b/6, 121a/13, 123b/12, 124a/2, 125b/13, 127b/7, 154a/2, 155a/12, 156b/7, 156b/9, 159b/14, 166a/14, 172b/5

n.+niñ 124a/13

n.+ni 175b/5

n.+iñ 155b/6

n.+i 124b/4, 126a/3, 152a/3, 155a/2, 163b/11, 166a/6, 174a/14

n.+iniñ 124a/6

n.+ige 124b/4

n.+lerim 120a/1

n.+lerimdin 151a/2

n.+leri 123b/12, 124a/1, 124a/9, 126b/2, 159b/10

n.+leridin 120a/11, 151a/13, 158b/7

Nuhr Reng “Dokuz Renk” Ali Şîr Nevâyî'nin bestelerinden birinin adı

n.+ğa 180a/2

nücüm < Ar. Yıldızlar

n.+nı 175b/2

n.+ide 129a/13

nüqte < Ar. Nükte, herkesin anlayamadığı ince mana

n. 180b/8

nüküz < Moğ. Hizmetçi, yoldaş →

nöker

n.+dür 171b/6

nümāyān < Far. Görünen, meydana gelen

n. 165a/5

O

oçaq Ocak, ateş yakılan yer

o. 143b/2

oğ(u)lan < ET *oğlan* (EDPT, 85)
Oğlan

o. 161b/5

o.+ları 121b/1, 154a/13, 156b/1, 162a/11, 164b/8, 166a/13, 168a/7, 169a/13

o.+larının 170a/10	o. 123a/1, 125a/11, 125b/2, 125b/3,
o.+larını 162b/12, 169b/2	126a/5, 126a/14, 127a/2, 129a/8,
o.+larında 170a/1	139b/12, 140a/6, 142b/3, 143a/8,
o.+larını 163a/2	143a/12, 144a/11, 148a/7, 148b/12,
o.+lardın 166a/5	150a/1, 150b/7, 151b/12, 152a/5,
oğ(u)l < ET <i>oğul</i> (EDPT, 83) Oğul	154a/11, 156b/2, 156b/3, 158a/12,
o. 163b/9, 166a/4, 166a/11, 168b/1,	160a/4, 160a/11, 160a/12, 160b/9,
169b/1, 169b/10, 169b/11, 171a/12,	161a/14, 161b/6, 161b/9, 162a/8,
172b/4, 182b/13	166a/11, 167b/1, 167b/5, 167b/7,
o.+ı 120b/13, 122b/7, 123a/6,	171b/3, 171b/7, 173a/3, 174a/10,
126b/7, 145a/6, 146b/10, 155a/13,	175a/7, 178b/11, 182a/1, 182b/2
162b/13, 163b/13, 164a/2, 164a/9,	oq < ET <i>ok</i> (EDPT, 76) Ok
164b/5, 165b/2, 165b/8, 166a/12,	o. 148a/13, 148b/11, 151a/9,
166b/5, 167b/11, 167b/12, 167b/13,	151a/12, 157b/3, 161a/1, 161a/4,
168a/9, 168a/13, 168b/4, 168b/8,	163a/13
168b/10, 169b/2, 169b/3, 172b/2,	o.+tur 144a/7
174a/8, 175a/13, 175a/14, 175b/10,	o.+nı 160a/10, 161a/6, 167a/1,
175b/12, 182b/5	173b/8
o.+ıdur 174b/6	o.+ı 157a/6, 163a/12, 175a/10
o.+ının 154b/10	oqar Kuş sürüsü
o.+ını 154b/9, 168b/3	u. 142b/12, 142a/11
o.+ığa 167b/2	u.+dın 142b/12
o.+ıdın 169b/14	oqla- Oklamak, ok ile vurmak
oğrı Hırsız	o.-r 160a/12
o+sı 159a/2	o.-dılar 161a/3
oq < ET <i>ok</i> (EDPT, 76)	o.-p 127b/14
Kuvvetlendirme edatı	o.-ğan 161b/11

oqu- < ET <i>oḳı-</i> (EDPT,79) Okumak	152b/7, 152b/8, 152b/10, 153a/2,
o.-ptur 174a/5	153a/3, 153a/4, 153b/9, 153b/11,
o.-r édi 129a/1	154a/10, 154a/12, 154b/5, 154b/12,
o.-p 179a/7	154b/13, 155a/5, 155a/6, 155b/4,
o.-ḡān 180b/2, 181a/9	155b/11, 156b/8, 158a/10, 158b/3,
o.-ymaydur 123b/7	159a/1, 159b/12, 160b/2, 160b/11,
oku- Okumak → oqu	162a/2, 162b/8, 162b/9, 162b/10,
o.-dı 125a/12	165b/12, 165b/14, 166b/10, 171a/1,
oqu- Okunmak	171a/11, 172a/14, 172b/4, 173b/2,
o.-ur 128b/1	173b/13, 174a/13, 174b/2, 174b/4,
oqu- < ET <i>oḳıt-</i> (EDPT,81) Okutmak	175a/9, 175a/10, 175b/14, 176a/1,
o.-qay 164b/1	176b/10, 177b/3, 177b/4, 177b/14,
ol < ET <i>ol</i> (EDPT, 123) O	178a/11, 179b/11, 179b/14, 180a/2,
o. 120b/5, 120b/13, 121b/7, 122a/1,	180a/6, 180a/7, 180a/11, 181a/11,
122a/2, 122a/8, 123a/12, 123b/2,	182a/7, 182a/9, 182b/6
123b/10, 124a/3, 124a/5, 124a/8,	o.+dur 175a/12
124b/12, 125a/8, 127a/9, 128a/4,	olca Ganimet
131b/8, 132a/13, 133a/6, 133a/11,	o. 147b/12, 151b/1
133b/1, 134a/10, 134b/1, 134b/4,	oltur- < ET <i>oltur-</i> (EDPT, 150)
135a/14, 135b/6, 135b/7, 136a/4,	Oturmak, tahta çıkmak
136b/2, 139a/6, 139a/9, 140a/7,	o.-uptur 125a/7
140b/11, 141a/5, 142a/8, 143b/7,	o.-dum 123b/2, 152a/13, 162a/9
144a/4, 145b/2, 145b/4, 146a/12,	o.-dı 123b/9
146b/12, 147a/2, 147a/5, 147a/6,	o.-ur 120a/10, 152b/10, 178b/2,
147a/10, 148b/3, 148b/8, 149a/6,	179a/10
150a/9, 150a/10, 150b/2, 151a/5,	o.-ur édi 179a/10
151a/8, 151a/9, 152a/3, 152a/4,	o.-ur édim 120a/10

- o.-urlar édi** 163b/12
- o.-up** 123b/10, 140a/2, 160a/4
- o.-up édük** 160a/4
- o.-ğan** 122b/4, 140a/5, 163a/1
- olturuşluq** < *olturuş+IXk* Oturmuş, yerleşmiş
- o. 125b/9, 143a/3
- on** < ET *on* (EDPT, 166) On
- o. 129a/9, 143a/6, 150b/7, 152b/2, 163a/6, 163a/10
- on béş** On beş
- o. 129a/9
- on bir** On bir
- o. 131b/4, 159b/9, 166a/4
- on ékki** On iki
- o. 131b/4, 135b/10, 139a/12, 143a/6, 150b/7, 182a/6
- on miñ** On bin
- o. 129a/8, 153a/11
- on tört** On dört
- o. 131b/6, 137b/9, 166a/4, 169b/14, 178a/8
- on üç** On üç
- o. 131b/13, 135b/10, 137b/10, 139a/13, 182a/6
- o.+ide 162a/1
- oñ** < ET *oñ* (EDPT, 166) Sağ, sağ taraf
- o. 147b/13, 161a/8, 162a/9
- ordu** < ET *ordu* (EDPT, 203) Ordu
- o.+niñ 148b/11
- o.+ğa 124a/8, 145b/14
- orn** < ET *orun* (EDPT, 233) Yer
- o.+ığa 122b/4, 133a/11, 134b/13, 163a/1, 177a/7
- o.+ıça 143b/1
- orta** < ET *ortu* (EDPT, 203) Orta
- o.+sıda 127a/14, 128a/4, 132a/14, 136b/13, 143a/2
- o.+sıdağı 132b/2
- o.+sıdın 132b/1, 136b/8
- ortancı** Ortanca, yaş bakımından üç kardeşin büyüğü ile küçüğü arasında bulunan
- o. 167b/11
- ot** < ET *ot* (EDPT, 34) Ot
- o. 140b/5, 141a/5, 141b/7, 147b/1, 147a/13, 148a/12
- o.+tur 140b/4, 140b/11
- o.+mı 140b/4
- o.+qa 156b/10

o+ı 130a/3, 130a/6, 135b/14, 140b/3,
140b/4, 140b/10, 141a/6, 141a/12,
141a/14

o.+lar 132a/5

otağa Taç, savaş sırasında başa giyilen
zırh

o.+sı 142b/12, 164a/13

o.+sıdur 142b/13

otlağ Otlak, çayır

o.+ı 141a/4, 141a/11

otun Odun

o.+dur 141b/6

o.+ı 141b/10

o.+ları 141b/3, 141b/4

ottuz < ET *otuz* (EDPT, 74) Otuz

o. 143a/7, 159a/9, 173b/4, 181b/7,
181b/11

ottuz iki Otuz iki

o. 136a/2

ottuz miñ Otuz bin

o. 124a/13, 144b/11, 155b/6

ottuz üç Otuz üç

o. 136a/2, 157b/13

oyna- < ET *oyna-* (EDPT, 275)

Oynamak

o.-p 178b/2

o.-r 165a/1, 173a/5, 173a/6, 175a/1

o.-sa 173a/5

Ö

öksü- Eksilmek, azalmak

ö.-mes 129a/14, 132b/8

öl < ET *öl* (EDPT, 124) Nemli

ö.+i 141b/5, 141b/10

ö!- < ET *öl-* (EDPT, 125) Ölmek

ö.-er 171b/4

ö.-di 156a/13, 158b/4, 160a/12,
163a/13, 166b/12, 167b/7, 171b/7,
175b/3

ö.-diler 157b/2

ö.-se 134a/11, 170a/10, 170a/11

ö.-gen 138a/8, 157a/14

ö.-gende 134b/2

ö.-gündin 180a/6

ö.-günçe 170a/11

öleñ < ET *öleñ* (EDPT, 147) Çayır

ö. 130a/1, 130a/5, 130a/6, 130a/7,
130a/8, 130a/11

ö.+dür 130a/3, 130a/4

ö.+ni 130a/9

ö.+ge 126b/14, 128b/11, 130a/10

ö.+i 130a/5, 130a/10

ö.+idür 130a/2, 130a/4, 130a/8

ö.+iniñ 153a/6

ö.+ige 126a/1

ö.+ike 157a/10	‘ö 124b/7
ö.+ide 126b/10, 165b/7	örge- Öğrenmek
ö.+leride 130a/7	ö.-gen 126a/2, 127b/8
ö.+ler 128b/12	öt- < ET <i>öt-</i> (EDPT, 39) Geçmek
ö.+lerdür 130a/6	ö.-er 133a/3, 142a/6, 144a/1, 153b/13, 159a/10, 160b/2, 173a/4
ö.+lerçe 130a/7	ö.-erler 131a/8
öltür- < ET <i>öldür-/öltür-</i> (EDPT, 133)	ö.-üptür 161a/7
Öldürmek	ö.-üptür (ötüptür-biz) 153b/5
ö.-üptür 138b/14	ö.-tüm 131a/9, 131a/10
ö.-di 166b/9	ö.-ti 155a/6, 161a/6
ö.-diler 156b/5, 167a/8, 168a/11, 169a/12, 173a/3	ö.-tük 149b/12
ö.-üp 135b/6, 154a/10, 154b/6, 154b/14, 160a/1, 160b/4, 162a/14, 177a/8	ö.-tiler 150b/13, 150b/14, 151a/2, 151a/5
ö.-gen 164b/5	ö.-küsidür 124a/4
ö.-gandin 168b/3	ö.-se 131a/11, 135b/1
ö.-medi 167a/7	ö.-seler 147a/7
ölüg < ET <i>ölüg</i> (EDPT, 142) Ölü	ö.-er édi 159a/10, 173a/4
ö. 134a/13	ö.-er érdiler 153b/13
ö.+din 134b/4	ö.-e al 142a/7, 144a/4
‘ömr < Ar. Ömür	ö.-üp 123b/1, 130b/13, 131a/6, 133a/3, 133a/4, 133a/5, 133a/14, 134a/2, 138a/12, 144a/2, 145a/3, 145b/5, 145b/10, 146a/11, 146b/2, 147b/11, 149b/9, 150a/14, 151b/1, 152a/11, 153b/9, 153b/14, 155b/11, 160b/2, 161a/4, 165a/13, 165a/14
‘ö. 171b/7, 182a/1	
‘ö.+i 176a/9	
ördek Ördek	
ö. 142a/9	
‘örf < Ar. Gelenek, âdet	

ö.-keç 148a/3, 151b/9	ö.+ümninç 176b/4
ö.-ken 125a/7, 126b/9	ö.+i 120b/7, 122a/6, 124b/11,
ö.-qen 153a/8	125b/12, 126a/12, 140a/6, 154b/7,
ö.-kende 120b/11	156a/10, 156a/11, 163b/2, 164b/10,
ö.-kenler 131a/6, 131a/11, 131a/12,	167a/2, 168b/4, 170b/2
151a/5	ö.+ininç 123b/13, 134b/10, 146a/7,
ö.-kenlerdin 151a/7	146a/9, 159a/9, 159a/12, 159b/10,
ö.-erde 141b/13	163a/13, 178b/14, 179a/9, 179b/4
ö.-mekni 146a/10	ö.+ini 151a/8, 153b/1, 155a/3,
ötel- < ET <i>ötel-</i> (EDPT, 57) Yerine	157b/10, 162b/5, 169a/13, 172b/11
getirilmek	ö.+ige 159b/14
ö.-di 150a/9	ö.+ide 122a/9, 169b/14, 174b/3
ötker- < ET <i>ötgür-</i> (EDPT, 52)	ö.+idin 157b/3
Geçirmek	ö.+ümüzge 120b/12, 145b/5, 159b/3
ö.-ür 180a/1	ö.+leri 149a/7, 160b/14, 170a/8,
ö.-di 146a/10, 171a/12	183a/3
ö.-ür édi 173b/5, 173b/8	ö.+lerini 126b/4, 134a/13, 148b/5,
ö.-e (ötkere ötkere) 163a/9	150b/14, 151a/1, 156b/9, 162b/9
ö.-ip 126a/11, 152b/2, 158a/3,	ö.+lerninç 174a/13
159b/11, 178b/5	özge < öz+gA Başka
ö.-ip édi 178b/5	ö. 125a/4, 130b/11, 131a/10, 132a/,
öz < ET <i>öz</i> (EDPT, 278) Öz, kendi	133b/6, 136a/3, 137a/1, 137a/3,
ö. 123b/6, 148b/11, 155b/3, 160a/2,	137b/2, 141a/2, 142a/6, 143b/4,
174b/1, 174b/12, 181b/5, 182b/1	144a/8, 145a/13, 147a/9, 149a/11,
ö.+de 165b/5	151b/9, 156a/14, 166a/2, 170a/2,
ö.+üm 126b/11, 127b/14, 144a/14,	175a/5, 176a/13, 179a/11, 179b/6,
161b/1, 161b/3	182a/5

ö.+ni 144b/4
ö.+sini 152b/4
ö.+lerini 152b/4, 158a/11
ö.+ler 154a/9
özgeçe < öz+Ga+Ça Başkaca
ö. 132a/6, 145a/13, 145a/14, 145b/1,
166b/4
özgeçerek < öz+Ga+Ça+rAk Daha
başka
ö. 156b/8
‘özü < Ar. Özü
‘ö. 127a/1
‘özü’ahlıq < Ar.+Far.+T.
‘özü+h’äh+IXk özür dileme
‘ö.+lar 159b/4

P

pādşāh < Far. Padişah
p. 121a/8, 121a/14, 122a/12,
122b/11, 122b/4, 122b/12, 146b/12,
152b/3, 159a/12, 163a/1, 163b/9,
164b/14, 165b/6, 169b/13, 172b/9,
183a/13
p. qıl- 183a/8
p.+nıq 122b/10
p.+mı 152b/2
p.+tı 169b/14
p.+lar 138b/6

p.+larğa 176a/1
pādşāhāne < Far. Padişaha yakışır bir
şekilde
p. 165b/7, 183a/4
pādşāhlıq < Far.+T. pādīşāh+IXğ
Padişahlık
p. 123b/13
p. qıl- 163b/6
p.+da 183a/11
p.+ta 170b/1
pākīze < Far. Temiz, halis
p. 138a/5, 182a/9
pāk-mezheb < Far.+Ar. Temiz imanlı
p. 173a/4
pālānī < Far. Semerci
p. 180b/1
pālānduz < Far. Semerci
p.+ğa 180b/1
pārça < Far. Ufak, parça → pāre
p. 132b/12, 135b/13, 136a/3, 136a/5,
136a/6, 137a/1, 147a/6, 147a/8,
147b/9, 150b/3, 157b/2
p.+ğına 128b/8
pāre < Far. Parça → pārça
p. 127b/14, 147a/8, 151b/14,
152b/14, 153a/1, 154a/9, 156a/7,
159b/13, 160b/4, 160b/10, 165a/2

- p. qıl-** 128a/1
- p.+si** 151a/5
- p.+sini** 160b/5, 162a/6
- p.+side** 151b/4
- partal** < Far. Eşya
- p.** 151a/4, 153b/8
- pāy** < Far. Ayak
- p.** 180a/8
- pāyān** < Far. Son, sınır
- p.-ı āb** 128a/13
- pāyçe** < Far. Paça, pantolon, şalvar gibi şeylerin dizden aşağı olan kısmı
- p.+din** 152a/12
- pāye** < Far. Rütbe, derece
- p.+si** 133b/3, 143b/2
- pāy-taht** < Far. Başşehir, başkent
- p. qıl-** 138b/8
- p.+ı** 137b/4, 137b/6
- peher** < Hint. Hindistan'da günün 1/8'ine verilen isim
- p.** 160b/7
- pel** < Far. Sed, köprü
- p.+leri** 141b/11
- pelāl** < Far. Buğday, pirinç gibi ürünlerin saklandığı ambar
- p.+ı** 143b/8, 144a/5
- penāh** < Far. Sığınma, sığınak
- p.+nın** 140a/5
- p.+da** 140a/4
- p.+lar** 140a/1
- p.+larda** 140a/2
- per** < Far. Tüy
- p.+leri** 153a/12
- perde** < Far. Perde; sesin kalınlık ve incelik derecesi
- p.+dür** 135a/8
- p.+si** 182a/11
- pergene** < Far. Kasaba, nahiye
- p.** 131b/8
- perhīzkār** < Far. Perhizkar, dinin yasaklarından kaçınan
- p.** 138a/7
- perīşān** < Far. Dağınık
- p.** 154a/8
- perīşāngūy** < Far. Geveze
- p.** 123a/5
- perīşānlıq** < Far.+T. *perīşān+IXk*
- Perişanlık, dağınıklık
- p.+dur** 121a/9
- pervārī** < Far. Besleme, büyütme
- p.** 135a/3
- pes** < Far. Öyleyse, bundan sonra
- p.** 142a/6
- pest** < Far. Aşağı, alçak

p. 125a/11, 141a/14, 141b/9, 142b/8,
157b/5

p.+ileride 141a/10

pestraq < Far.+T. *pest+rAk* Daha
alçak, daha aşağı

p. 171a/1

Peşā'ī Peşâîlerin konuştuğu dil

p. 131b/5

peşīmān < Far. Pişman

p. bol- 159b/6, 170b/3

peşīmānliq < Far.+T. *peşīmān+IXk*
Pişmanlık

p. 121b/4

peşīn < Far. Peşin, önceden

p. namāz-ı p. 124a/10

p.+din namāz-ı p. 164b/8

peşrev < Far. Türk müziğinin en mâruf
saz eseri forme'dur

p. 182a/4, 182a/13

p.+din 182a/4

p.+leri 171a/7

pey < Far. Art, arka

p. 151a/10

pey-â-pey < Far. Birbiri ardınca, azar
azar

p. 122a/13, 123b/7, 149b/11

peydā < Far. Açık, ortada

p. bol- 150b/1, 157b/4, 171a/8

p. qıl- 176b/3, 180a/11

peyvest < Far. Ulaşma, katılma, varma

p. 130a/10, 153a/3

p.+dür 128a/8

p.+i 152a/1

peyveste < Far. Bitişik

p. 133a/7

pil < Far. Fil

p.+çe 157b/5

pīş-gāh < Far. Ön, avlu

p.+ıda 133b/2

pīşkeş < Far. Hediye

p. qıl- 153b/11, 171a/14

pür < Far. Sahip, dolu

p. 136a/1

pür-fezāyil < Far.+Ar. Çok faziletli

p. 175a/2

pür-gūy < Far. Çok söyleyen

p. 169a/14

pür-meşaqat < Far.+Ar. Çok eziyetli,
çok sıkıntılı

p. 130b/6

p.+tur 138a/1

pür-sūhen < Far. Çok konuşan

p.+dür 180b/7, 180b/8

pür-şaqq < Far.+Ar. Çok zahmetli

p. 174a/14
püşte < Far. Tepe
p. 132b/1, 140b/13
p.+niñ 127a/14, 132b/2, 137a/10,
137a/12
p.+din 127a/8
p.+si 140b/13, 141a/5
p.+siniñ 140b/3
p.+leri 153a/5
p.+ler 153a/4, 153a/5
p.+lerğa 161b/5
p.+lerde 136b/14, 150b/1
püştelıq < Far.+T. *püşte+IXk* Tepeli
p. 140b/3
püştvare < Far. Bir arkalık yük, bir
hamal yükü
p. 143a/6, 143a/7

R

rağm < Ar. Zıddına davranma, körlük
ve nispet
r.+ığa 172b/3
rāh < Far. yol
r. 132a/6, 145b/1, 172a/3
rahmet < Ar. Rahmet, koruma,
esirgeme
r. 163a/14

r.+ığa 154a/2, 157a/1, 163b/3,
171b/3
rahmetullāh < Ar. Allah'ın rahmeti
r. 134a/4
raht < Far. Lüzumlu eşya, ev eşyası
r. 129a/10, 144a/9, 148b/7, 149a/13,
149b/2, 151a/4, 151b/1, 151b/8
r.+tın 148a/10
rāh-zenlıqlar < Far.+T. *rāh-*
zen+IXk+IAr Eşkiyalıklar
r. qıl- (rāh-zenlıqlar qılıp édiler)
160a/5
rāī < Ar. Gören, görülen; görücü
r. 140a/13
ra'ıyyet < Ar. Halk, hükümdara bağlı
halk
r. 176b/9, 177a/1
r.+ni 177a/3
raqş < Ar. Dans
r. 173b/2
r. qıl- 173b/1
Ramazān < Ar. Ramazan, oruç ayı
r. 162a/1
rāst < Ar. Doğru, düz
r. 147a/6, 147a/7, 155b/10, 161b/7,
170b/1
r. kältür- 139b/10

- r.+tadur** 180a/3
- r. d̡arb-ı r.** 165a/4
- ravza** < Ar. Bahçe, çimenlik
- r. 138a/9
- r.+dındur** 138a/10
- rāy-ı Hind** Hint hükümdarı
- r. 139a/7
- rāyic** < Ar. Bir malın piyasa değeri
- r. 135b/12
- rāzı** < Ar. Rıza gösteren, karşı çıkmayan → **rāzı̄**
- r. **bol-** 135b/12, 155b/14
- rāzı̄** < Ar. Rıza gösteren, karşı çıkmayan → **rāzı̄**
- r. 159b/2, 177a/4
- r. **bol-** 129a/11
- rebī'ü'l-evvel** < Ar. Hicri takvime göre yılın üçüncü ayı
- r. 123b/1, 128a/2
- reca** < Ar. Ümit, rica
- r. 136b/10
- ref'** < Ar. Kaldırma
- r. **qıl-** 127b/6, 163a/5, 183a/3
- reht** < Ar. Cemaat, kalabalık
- r.+**ini** 157b/14
- remān** < Far. Sürü, dizi
- r.+**tı** 147b/14
- remel-i müseddes** < Ar. Vezin türü
- r. 181a/8
- renc** < Far. Ağrı, eziyet
- r. 166a/3
- reng** < Far. Renk
- r. 179b/3, 179b/8
- r.+**niñ** 180a/2
- r.+**e** 174a/14
- r.+**ti** 135a/12
- rengāreng** < Far. Renk renk
- r.+**e** 136a/1
- rengīn** < Far. Renkli
- r. 181a/14
- resm** < Ar. Resim
- r. 183a/5
- r.+**ni** 147a/14, 157a/6
- r.+**ti** 132a/6, 145b/1
- revāc** < Ar. Geçerlilik, yaygınlık
- r. 180a/11
- reviş** < Far. Gidiş, yürüyüş
- r.+**ini** 172a/3
- revnaq** < Ar. Parlaklık, güzellik
- r.+**tı** 180a/12
- re'y** < Ar. Görüş, fikir
- r.+**ti** 126a/7, 170b/4
- rıhlet** < Ar. Göç, ölüm
- r. **qıl-** 167b/6

ri'āyet < Ar. Uyma, gözetme; saygı

r. 139b/6, 159b/1, 170b/4, 171b/12,
173a/12, 174a/11, 174b/2, 176a/1

r. **qıl-** 144b/4, 161a/1, 164b/4,
170a/4, 170a/13, 171b/8, 171b/11,
172a/1, 172b/3, 174b/5, 174b/10,
176a/4, 177b/10, 181a/7

r.+i 151b/2

r.+lerin 170a/9

r. **qābil-i r.** 161a/2

r. **sebeb-i r.** 150b/6, 176a/2

risāle < Ar. Mektup, kitapçık

r. 178b/14, 179a/3, 179a/4, 181a/2

r.+dür 179a/4

r.+side 179a/2

rişte < Far. İplik, tel

r.+niñ 173b/7

r.+ğa 173b/7

rivāyet < Ar. Söylenti, bir haber, söz
ve hadisenin hikayesi

r. **qıl-** 134a/7, 134b/1, 135a/14,
166b/3, 182a/9

royan Boya kökü

r. 138a/3

r.+dur 138a/4

rubā'ī < Ar. Dörtlük

r. 164a/4, 171a/3

r.+si 164a/7

rubā'īyyāt < Ar. Rubailer

r.+ı 170b/14

rūbe-i perān Sincaptan biraz büyük,
yarasa kanadına benzer bir hayvan

r. 135a/7

rū-be-rū < Far. Yüz yüze

r. 149b/6

r.+sıda 173a/2

rūd < Far. Irmak

r. 132b/8, 132b/12, 133a/13, 133b/5,
134b/7, 136b/3, 153b/4

r.+tur 132a/6, 133b/3, 153b/5

r.+niñ 136b/4, 148b/4

r.+nı 149b/9, 149b/12

r.+ğa 152a/2

r.+qa 132a/9

r.+ta 153b/6

r.+dın 149a/12

r.+ı 133a/9, 133a/13, 137b/11,
148a/4, 149b/11

r.+ınıñ 150a/8, 153a/6, 153b/4

r.+ını 150a/14

r.+ıdın 150a/7

r.+ları 149a/11

r.+larınıñ 149a/9

ruḥṣat < Ar. İzin

r. 121b/3, 159b/5	ş. 126a/10, 162a/2
r. bér- 144a/10, 152b/2, 159b/6	şabāḥ < Ar. Sabah
r. bérib- 123a/6, 144a/10, 145a/5, 146b/13, 159b/10	ş.+ı 127b/12
r. tile- 144a/9, 145b/7, 154a/3, 155b/3, 159b/3, 159b/6	şabūhī < Ar. Sabaha içkisi
r.+nı 155b/5	ş. 164b/8
r.+ı 157a/2, 159b/5	saç < ET <i>saç</i> (EDPT, 794) Saç
r.+ıġa 155b/5	s. 142b/12, 142b/13, 145b/12
rūşen < Far. Belli, meydanda	saçra- Sıçramak, yerinden fırlamak
r.+dür 162b/1	s.-ġandur 174b/8
rūy < Far. Yüz, çehre	şad-berk lâle < Far. Lale türü, yüz yapraklı lâle
r. 121a/1, 126a/8	ş. 136a/4
rūze < Far. Oruç	şadıq < Ar. Doğru, gerçek, sadık, sadakatlî
r. 178b/1, 164b/3	ş. 171b/8
rücū' < Ar. Dönme, geri dönme; sözünden dönme	şadır < Ar. Çıkan, ortaya gelen
r. 183a/1	ş. bol- 124a/1, 134b/4, 159b/8
r. qıl- 172a/3	şadr < Ar. Baş, başkan
rūsūm < Ar. Usüller, düzenler, vergiler	ş. 175a/2
r.+ını 134b/6	ş.+ı 174b/7
rūsvā < Far. Rezil	ş.+ını 154b/14
r. qıl- 172b/12	şāf < Ar. Temiz, pak
rüşd < Far. Doğru	ş. 159a/13
r.+i 166b/3	ş.+tur 136b/5
	şafālıq < Ar.+T. <i>şafā+IXk</i> Zevkli
	ş. 136b/7
	ş.+qına 136b/4

S

şa'b < Ar. Güç, zor, çetin

sağdaq Okluk, sadak

s. 158b/8

şahib-dīvān < Ar. Divan sahibi

ş.+dur 181a/5

şahib-ihtiyār < Ar. İrade sahibi, güç

sahibi

ş. 172b/10, 182b/14, 183a/9

şahib-mansıb < Ar. Devlet hizmetine

sahip

ş. 177a/10

şahib-uşul < Ar. Yöntem sahibi

ş. 173b/

sāhil < Ar. Kıyı, sahil

s. 138b/3

saħla- < ET *saħla-* (EDPT, 810)

Saklamak

s.-r 133b/11

s.-dı 178a/10

s.-salar 134a/13

s.-r édi 169b/3, 174a/14, 175a/1

s.-p 142a/1, 165a/1

s.-p édi 168b/2

s.-y 157b/12

s.-maqı 158b/12

şahrā-nişīn < Ar.+Far. Çölde ikamet

eden, sahrada yaşayan

ş.+dürler 140a/12

ş.+i 138a/4

ş.+ini 140a/12, 140a/14

sal- < ET *sal-* (EDPT, 824) İnşa

etmek; gündeme getirmek

s.-ur 162b/5, 165a/1

s.-urlar 134b/3, 139a/8, 143a/7

s.-ıptur 138b/10

s.-dı 124a/7, 151a/8, 153b/1

s.-dım 132a/9

s.-duk 158a/12

s.-dılar 162a/10

s.-ıj 134b/3

s.-ıp 127a/5, 127b/4, 134a/11,

142b/3, 145a/7, 147a/3, 150b/14,

151a/2, 153b/13, 157a/8, 159a/8,

160b/14, 172b/5, 172b/14

s.-ıp édiler 160b/14

s.-ğan 143a/7, 157b/9, 161a/3,

161a/8

s.-maduq 159b/3

s.-mağay 169a/2

şalāhiyyet < Ar. Bir işi yapmaya hakkı

ve yetkisi olan

ş.+idin 173a/11

şalavāt < Ar. Hz. Muhammed'e edilen

dualar

ş. 138a/14, 138b/4

saldur- < ET *saltur-* (EDPT, 825) İnşa
ettirmek, yaptırmak

s.-dum 137a/11, 137a/13

salıl- Yapılmak

s.-dı 144b/13

salış- Vuruşmak

s.-ip 127b/2

şālim < Ar. Sağ, sağlam

ş. 128a/1, 144a/10

salţanat < Ar. Sultanlık, hükümdarlık

s. 164b/14, 168a/10, 175b/14

s.+tın 123b/6

s.+ı 123b/8

sanat Saydırmak

s.-tım 136a/2

şanayi' < Ar. Sanatlar

ş.-i şî'r+de 179a/2

sanç- < ET *sanç-* (EDPT, 838)

Vurmak

s.-tılar 158b/1

s.-ip 164a/13

şānī < Ar. Yapan, yapıcı

s. 128a/3,

s.-i isneyn+i 172a/10

saqal < ET *saqal* (EDPT, 808) Sakal

s. 145b/12

saqallıq < *saqal+IXk* Sakallı

s. 164a/11, 181b/14

saqalsız < *saqal+sIz* Sakalsız

s. 181b/13

sargar- Sararmak

s.-ğan 132b/5

sarı < ET *sarı* (EDPT, 844) Yön, taraf

s. 121b/3, 122b/11, 123a/3, 124b/11,

128b/4, 128b/14, 131b/13, 133a/3,

133b/11, 135b/7, 138b/9, 139b/12,

142b/4, 144a/10, 146b/14, 150a/14,

150b/2, 150b/11, 152a/8, 155a/7,

155b/3, 156a/2, 158b/14, 168a/10,

168b/4, 170a/7, 170a/8

s.+nı 146a/9

s.+ğa 120b/12, 144a/9

s.+dın 165b/11

sarıq < ET *sarıq* (EDPT, 844) Sarı

s. 137a/7, 137a/8

sārūh Sıva, sıvamak

s. 137a/5

şavt < Ar. Ses, seda

ş. 180a/1, 182b/6, 182b/9, 182b/10

ş.+ları 182b/6

savuğ Soğuk → **savuq**

s.+ı 129b/14

savuq < ET *soğr-(o)ğ* (EDPT,808)

Soğuk → **savuğ**

s. 132b/10	s.+dur 182a/8
s.+tur 136b/5	s.+da 171a/9
s.+ları 130a/1	s.+ını 157b/8, 182b/1
savuşluq < <i>soğır-(o)k+IXk</i> Soğukluk	s.+lar 157b/8
s. 139a/10, 139a/11	s. ehl-i s.+dın 182a/4
sa'y < Ar. Çaba, gayret	sāzende < Far. Çalgıcı
s. 157a/9, 171a/10, 177a/3, 177a/6	s.+ler 182b/5
s. qıl- 155b/13, 157a/11, 158a/7,	sāz-vār < Far. Mizaca uygun
168a/5	s. 140b/4, 140b/11
s.+dın 146b/6	s.+dur 130a/3, 130a/7, 141a/6,
s.+ı 158a/12, 169a/12	141a/12
say < ET <i>say</i> (EDPT, 858) Dere, çay	sebeb < Ar. Sebep
s. 166a/4	s.+i 162b/3
s.+nı 149a/7	s.+imdin 155a/11
s.+dın 149a/8, 149a/9	s.+lerdin 139b/9
s.+ı 155b/5	s.-i fitne 121a/9
şayd < Far. Av, avlanma	s.-i kudūret 121b/9
ş. 166b/14	s.-i munça 162b/2
sāye < Far. Gölge	s.-i ri'āyet+i 150b/6, 176a/12
s.+si 136b/13	sebergezār < Far. Çimenle kaplı alan,
sāyelıq < Far.+T. <i>sāye+IXk</i> Gölgecik	çimenlik
s. 136b/7	s.+dur 132b/5
sayyād < Ar. Avcı	sebz < Far. Yeşil, yeşil renkli
s. 142b/13, 143a/3	s. 132a/11, 141b/7
sāz < Far. Saz, çalgı	sebzeliq < Far.+T. <i>sebze+IXk</i> Yeşillik
s. 157b/7, 182a/12, 182b/1, 182b/2,	→ sebzliq
182b/5, 182b/8	s. 136b/4, 136b/7

sebzliq < Far.+T. *sebz+IXk* Yeşillik →

sebzeliq

s. 128b/12

se-destār < Far. Üç köşeli sarık

s.+nı 164a/13

sefer < Ar. Yolculuk; savaşa gitme

s. qıl- 157a/9

sehāvet < Ar. Cömert, eliaçık

s. 120b/3

seher < Ar. Tan ağartısından önceki

vakit

s. 149a/12

sekenāt < Ar. Davranış, duruş

s.+ı 172a/2

selāmet < Ar. Güvenlik, korkudan

uzak olma

s. 128a/1, 144a/10

sema' < Ar. Mevlevî ayinlerinde

tarikât mensuplarının cezbe halinde

dönmesi

s. qıl- 176a/11

sened < Ar. Dayanılacak şey, kuvvetli

delil olabilecek söz

s. 176a/8

s. qıl- 159b/13, 162b/8

senger < Far. Siper, sençer

s. 147b/4, 147b/5, 148a/11

s.+dın 147b/9

s.+i 148a/9

s.+ini 147b/5, 148b/7

sengerle- < Far.+T. *senger+Ie*

Kuşatmak, bir mahallin etrafını

çevirmek

s.-ğan 162a/6

s.-p 148a/8

sengkārliq < Far.+T. *sengkār+IXk*

Taşla çevrili alan

s. 137a/5

ser < Far. Baş

s.+ni 157b/2

ser-āmed < Far. İleri gelenlerinden

olan, seçkin

s. 171a/9, 174b/13, 179a/14, 182b/10

s.+i 181b/10

s.+lerdın 175a/10

serāri < Ar. Cāriyeler

s. 168b/12

ser-bennā < Far.+Ar. Baş mimar

s. 179b/8

serdār < Far. Kumandan

s. 170a/9

s. bol- 154a/10

s.+ı 154a/7

s.+ları 155b/12

serdārīq < Far.+T. <i>serdār+IXk</i>	s. qıl- 129a/8
Kumandanlık	sevdā-ger < Far. Tüccar
s. 179a/10	s. 129a/10
ser-defter < Far.+Ar. En başta olan	s.+lerini 149b/2
s.+i 179a/14	s.+ler 129a/7
ser-dere < Far.+T. Dere başı	s.+lerdin 149b/4
s.+lerini 135b/8	sevdā-ḥāne < Far. Ticaret yeri
s.+leride 133b/10	s.+dür 129a/7
serdser < Far. Soğuk, soğuk iklim →	seyāḥat < Ar. Yolculuk, sefere çıkma
serdserī	s. qıl- 134a/4
s. 132a/3, 139b/13	seyfī < Ar. Kılıçla ilgili
s.+i 129a/12	s.+dür 144b/8
serdserī < Far. Soğuk, soğuk iklim →	seyyid < Ar. Efendi, bey, ileri gelen
serdser	s.+lerige 168b/5
s. 129b/1, 129b/2	s.+leridin 168a/8
ser-gerdān < Far. Şaşkın, perişan	s.+leridindür 171b/9
s. bol- 120a/2	seyl < Ar. Sel
serḥaddī < Far.+Ar. Hudud, sınır	s.+leri 153a/7
s.+dür 133b/13	seyr < Ar. Yürüme, hareket, seyir
serkeşlik < Far.+T. <i>serkeş+IXk</i>	s. qıl- 145b/12, 145b/13
İtaatsizlik, inatçılık	sezā < Far. Münasip, uygun
s. 145a/1, 162a/4	s. 182b/4
s. qıl- 154a/4	s.+sığa 124b/8
ser-kūh < Far. Dağ başı	sékkiz < ET <i>sekkiz</i> (EDPT, 823) Sekiz
s.+ke 162a/6	s. 129a/8, 139a/13, 140a/14, 152b/2,
sevdā < Far. Ticaret	170a/2
s. 149a/13, 149b/3	sékkiz yüz Sekiz yüz

- s.+çe 125a/3
- sékkiz yüz kırık iki** Sekiz yüz kırık iki
- s.+de 163b/4
- séksen** Seksen
- s. 125b/3, 157b/1, 161b/13, 172a/14
- sémiz** < ET *semiz* (EDPT, 830) Semiz, şişman, besili
- s. 142a/3, 142a/9
- sémizlüg** < *semiz+IXg* Besililik, şişmanlık
- s. 160b/3
- sén** < ET *sen* (EDPT, 831) Sen
- s. 122a/8, 155b/8, 172b/13
- s.+in 147a/14
- s.+ge 172b/13
- sév-** Sevmek
- s.-di 169a/11
- s.-üp 169b/10
- sévgü** Sevgi
- s. 166a/12
- sévgülüg** < *sévgü+IXk* Sevgili
- s. 166a/12, 169b/2, 182b/13
- sıçqan** < ET *sıçğan* (EDPT, 796)
- Sıçan, fare
- s. 135b/1
- sıfat** < Ar. Nitelik, sıfat, şekil
- ş. 170b/10
- ş.+ları 179b/2
- ş.+larıdın 177b/7
- sığ-** < ET *sığ-* (EDPT, 804) Sığmak
- s.-ar 157b/5
- şıhhat** < Ar. Sağlık, doğruluk
- ş. 162a/10
- sın-** < ET *sın-* (EDPT, 833) Kırılmak, bozulmak
- s.-sa 170a/11
- sınuğ** < ET *sınuğ* (EDPT, 837) Kırık, yıkık
- s. 158a/1
- sibā'** Yırtıcı hayvanlar
- s. 142b/7
- sikke** < Ar. Para, sikke
- s.+de 174a/1
- sincid** Meyve türü, unnap
- s. 129b/3
- siñ(i)l** < ET *siñil* (EDPT,839) Küçük kız kardeş
- s. 168a/3, 168a/6, 169a/7
- sipāhī** < Far. Tımar sahibi sipahi asker
- s. 155a/3, 176b/10, 177a/1, 177a/3
- s.+ğa 164b/9
- s.+lerinin 122b/7
- s.+lerğa 157b/14

sipāhılıq < Far.+T. <i>sipāhī+IXk</i>	155b/3, 156b/14, 157a/7, 157a/9,
Sipahilik	157a/12, 158b/2, 159b/6, 162a/13,
s. 179a/10	164b/8, 165a/7, 168b/1, 168b/3,
s.+nı 166b/4, 164a/3, 171a/13	168b/10, 169a/4, 169a/7, 169a/10,
siyāq < Ar. Gelişine	170a/4, 170a/6, 170b/3, 171b/7,
s. 136b/10	172b/2, 177a/7, 178b/11, 180a/6
siyāqlıq < Ar.+T. <i>siyāq+IXk</i> Düzenli	soñı Sonraki
s. 137a/6	s. 154a/12
siyāset < Ar. Politika; kurnazca iş veya	s.+mızça 124b/12, 154a/12
hareket	soñıça Ardınca
s. 151b/14	s. 161a/13
s.+qa 162a/6	soñra Sonra
s.+tin 126a/5	s. 123b/9, 126b/8, 138b/1, 142a/9,
s.+i 127a/5	151a/14, 152b/14, 162b/3, 164a/3,
siz < ET <i>siz</i> (EDPT, 860) Siz	164b/6, 166b/10, 167a/7, 167a/14,
s. 127b/13, 161a/6, 161a/7	168a/5, 168a/10, 172a/1, 172a/11,
s.+ni 152b/2	172b/4, 172b/7, 173a/12, 174b/10,
şoñbet < Ar. Görüşüp konuşma;	175a/2, 175b/12, 176a/5, 179a/9,
arkadaşlık	181a/7
ş. 156a/1	s.+lar 164b/1, 169a/11, 173b/10,
s.+te 173b/9, 182b/2	175b/9, 179a/10, 179b/11, 181a/5
ş.+i 175b/2	sor- < ET <i>sor-</i> (EDPT, 843) Sormak;
ş.+ide 182a/7	incelemek
soñ < ET <i>soñ</i> (EDPT, 832) Sonra	s. 179a/7
s. 123a/14, 124a/7, 142b/2, 144a/8,	s.-duk 145b/14
144a/11, 144b/14, 145a/7, 148a/11,	s.-dum 124a/3
148b/1, 151b/12, 152a/14, 153a/1,	ş.-sa 176b/12

s.-ğanda 123b/4	138b/10, 138b/12, 142b/9, 143a/7,
s.-mağaylar 159b/8	143a/11, 143a/12, 143b/1, 143b/3,
söz < ET <i>söz</i> (EDPT, 860) Söz	143b/5, 145a/7, 146a/5, 146a/10,
s. 120a/14, 123b/10, 127a/1,	148a/5, 149a/8, 149a/9, 149a/10,
144b/10, 146b/8, 150a/8, 158a/6,	149a/11, 149b/13, 150b/13, 151a/9,
159a/4, 159a/5, 162b/7, 167b/10,	151a/10, 151b/6, 152a/12, 153a/2,
172a/12, 178a/2	153a/3, 153a/7, 153a/9, 153a/14,
s.+ni 126b/2, 126b/10, 148b/3,	153b/3, 153b/5, 153b/6, 153b/7,
149b/14, 162b/3, 162b/8	156b/10, 160b/8
s.+ge 167b/10, 173a/2	s.+dur 142b/8, 176a/6
s.+üm 152b/1	s.+nıñ 134a/3, 143a/10, 151a/5,
s.+ümdin 146b/12, 176b/14	160b/13
s.+i 159a/5, 162b/2, 164b/4, 176a/8	s.+nı 137a/9, 138b/11, 148b/1,
s.+iniñ 183a/12	153b/14
s.+ige 146a/7	s.+ğa 134b/9, 143a/7, 143a/8,
s.+ide 174b/3	149a/11, 150b/14, 151a/2, 151a/8,
s.+leridin 155b/1	153b/1
s.+ler 120a/12, 120a/14, 121a/4,	s.+dın 153b/9, 160b/12, 161a/8
146a/7, 155b/9	s.+yı 130b/8, 131a/7, 132a/14,
sözleş- < ET <i>sözleş-</i> (EDPT, 864)	132b/1, 134a/1, 136b/5, 136b/8,
Sözleşmek	137a/9, 137b/12, 141a/14, 143a/14,
s.-ür 127a/1	146a/4, 151a/8, 151a/13, 151b/9,
s.-iptürler 150a/2	153b/5
s.-ip 150a/1, 163a/11	s.+yıdur 148a/5
su < ET <i>suv</i> (EDPT, 783) Su	s.+yınıñ 123a/14, 131a/5, 131a/7,
s. 124a/5, 127a/7, 130b/9, 130b/13,	135b/13, 146b/12, 150b/12, 151a/4,
134b/9, 134b/11, 134b/13, 137b/13,	152a/7

s.+yımı 120b/10, 129b/1, 131a/7,
131a/8, 146a/11, 151b/6, 152b/2,
165a/2

s.+yığa 133b/1, 134a/2, 134b/7,
153b/13

s.+yıda 138b/9, 143a/5, 143a/13,
143a/14

s.+yıdın 131a/10, 133a/2, 136a/12,
152a/6, 153b/12

s.+ları 132b/10, 153a/8

s.+larının 160b/12

s.+lar 130b/12, 130b/14, 153a/5,
153b/11

şubḥ < Ar. Sabah, sabah vakti

ş. 125a/10

sūd < Far. Fayda, kar

s. qıl- 170b/3

şuffe < Ar. Sed, dış kapının iki
yerinde oturmaya mahsus yer

ş. 137a/11

ş.+nın 137a/11

ş.+dın 137a/12

şufī < Ar. Sofu, dindar

ş. 176a/10

suhān-taşı Dere-i Nūr'da bulunan
şarap türü

s. 133b/8

sulṭān < Ar. Hükümdar

s. 138a/9, 138b/8, 138b/10

s.+nın 138b/13

s.+ı 134b/1

s.+larıdın 167b/12, 168b/7

s.+larını 166b/6

s.+largā 156a/14

sumç Mağara

s.+nın 160a/11

s.+da 160a/8

s.+ta 161b/12

susız < *suv+sXz* Susuz

s. 149a/7

sübha < Ar. Vezin türü

s. 181a/8

süder Hizmetçi, uşak

s. 127b/7

s.+ti 121a/13, 125b/13

s.+inin 156b/7

s.+idin 155a/12, 172b/5

s.+iğe 154a/2

süheylī < Ar. Semânın güney yarım
küresinde bulunan Sefîne-i Nûh
burcundaki parlak ve büyük bir
yıldızın adı

s. 174a/2

sünek Kemik

s.+ini 168a/2	ş. 150a/11
sünnet < Ar. Hz. Muhammed'in Müslümanlarca uyulması gerekli sayılan davranışları ve herhangi bir konuda söylemiş olduğu söz	şafaq < Ar. Şafak, akşam kızılığ
s. 164b/1, 180b/5	ş. 153a/9
sünnî < Ar. Sünnet ehlerinden olan kimse	şafi'î < Ar. İmâm-ı Şâfiî mezhebinden olan kimse
s. 166b/11	ş. 177b/10
sür- < ET <i>sür-</i> (EDPT, 844) Sürmek	şāgird < Far. Öğrenci, çırak
s.-üp 154b/5, 155a/6	ş.+i 178b/4, 179a/8
süren Savaş nârası, savaş çılgılığı	şāh < Far. Dal
s. 147a/3	ş. 160b/14, 161a/3
süst < Far. Zayıf, gevşek	ş.+dın 142a/14
s. 171a/6, 175b/11, 176a/14, 181a/9	ş.+larığa 141b/7
s. bol- 158b/5	ş.+lar 160b/9
süstraq < Far.+T. <i>süst+rAk</i> Daha zayıf	şāh < Far. Şah, padişah
s. 162b/8, 171a/1	ş. 181b/6
süt Süt	ş.+nın 181b/4
s. 151a/10	ş.+nı 181b/4, 181b/5
Ş	ş.+larının 154b/9
şa'af < Ar. Çok sevmek, aşırı sevgi	ş.+larının 155a/1
z.+ı 178b/1	şāhruḥî < Far. Bir para birimi
şa'bân < Ar. Arap takviminin ikinci ayının adı	ş. 140a/14
ş. 145a/10, 160a/7	şā'ir < Ar. Şair, ozan
şād < Far. Mutlu, sevinçli	ş. édi 174b/12
	Şāh u Dervîş Hilâlî'nin divanının adı
	ş.+qa 181b/1
	şākir < Ar. Şükreden, gördüğü iyiliğe karşı dua eden

- ş. 159b/2, 176b/10, 177a/1
- ş. **qıl-** 177a/4
- şalı** Kabuklu pirinç
- ş. 133b/3
- ş.+sı 132a/7
- şalı-zār** < T.+Far. *şalı+zār* Pirinç tarlası
- ş. 154a/6
- şān** < Ar. Tabiat
- ş.+ımda 121b/4
- şarāb** < Ar. Şarap
- ş. **herif-i** ş. 173b/3
- şarab~vār** < Ar. Ayyaş
- ş. 135a/3
- şarābh~āne** < Far. Şarap içilen yer
- ş. 171b/12
- şārek** Kuş türü, şārek
- ş. 141a/1
- şarılda-** Su akarken çıkan ses
- ş.-p 143a/11
- şarq** < Ar. Doğu
- ş. 131b/13, 134a/3, 139b/11, 140b/1
- ş.+qa 134a/2
- ş.+ı 128a/4, 130a/8, 131b/11, 142a/4, 148a/5, 165b/14
- ş.+ıda 128b/3, 139a/3
- şarq-şimalī** < Ar. Kuzeydoğu
- ş. 130a/2, 130a/3, 131b/3, 134a/1
- ş.+dın 134b/7
- şarṭ** < Ar. Koşul; yemin
- ş. 144a/9, 170b/2
- ş. **qıl-** 159b/8, 170a/4, 176b/13, 177a/2
- ş.+tın 170b/3
- ş.+idür 170b/1
- şatranc** < Ar. Santraç
- ş. 178b/2, 180a/7
- ş.+ğa 173a/5, 178b/1
- şāyed** < Far. Şayet, olur ki
- ş. 159a/9
- şayeste** < Far. Layık, uygun
- ş. **bol-** 159a/6
- şāyi'** < Ar. Yaygın, duyulmuş
- ş. **édi** 170a/1
- ş.+dür 134a/10, 134b/12, 137b/3
- şāyi'raq** < Ar.+T. *şāyi'+rAk* Daha yaygın, daha duyulmuş
- ş. 141b/9
- şe'āmet** < Ar. Uğursuzluk, sefahat
- ş.+idin 170a/1, 175a/6
- şeb-hun** < Far. Gece baskını
- ş. 148b/8
- şep-pare** < Far. Yarasa
- ş.+niñ 135a/8

şefqat < Ar. Şefkat

ş. 127b/6

ş.+ı 151b/2

şeftālū < Far. Şeftali

ş. 129b/3

şehādet < Ar. Şahitlik, tanıklık

ş. 149b/6

şehdḥane < Ar.+Far. Arı kovanı

ş.+leri 129b/6

şehīd < Ar. Şehit

ş. qıl- 177b/12

şehr < Far. Şehir, il

ş. 166a/1

ş.+de 157a/13, 160a/6

ş.+i 137b/12, 177b/2

ş.+iniḡ 169b/13

ş.+iḡa 164b/9

ş.+ide 131a/14

ş.+ḡaça 162a/7

ş.-i Ġaznī+ni 138b/14

şeker < Far. Şeker, tatlı

ş. 129a/10

şekl < Ar. Şekil, biçim

ş. 164a/9

şem‘ < Ar. Mum

ş. 135a/6

şemāyil < Ar. Huylar, tabiatlar

ş.+i 164a/10

şemme < Ar. Bir miktar

ş. 177b/6

şemşir-bāzlıq < Far.+T. *şemşir-*

bāz+IXk Kılıçla oynamak

ş. 151a/6

şenbe < Far. Cumartesi

ş. 156b/14

şer‘ < Ar. Dini kurallar, şariat

ş. 124b/7

ş.+ni 164b/4

şerḥ < Ar. Açıklama

ş. 178b/5

şer‘ī < Ar. Orta büyüklükteki arpa

ağırlığında olan ölçü

ş. 128a/11, 128b/4, 130a/6, 134a/4,

136a/10, 139b/11

şerīk < Ar. Ortak

ş. qıl- 170b/2

şerīkliq < Ar.+T. *şerīk+IXk* Ortaklık

ş. 172b/4, 172b/9

şerīr < Ar. Kötü, kötülük işleyen

ş. 154a/3, 181a/12

şermenderaq < Far.+T. *şermende+rAk*

Daha utanan, daha utangaç

ş. 146b/7

şer(r) < Ar. Kavga, gürültü

- ş. 121b/12
- şerrenğizlik** < Ar.+T. *şerrenğiz+IXk*
Fesatçılık
- ş. 162a/12
- şeyh** < Ar. Yaşlı, ihtiyar; tekke lideri
- ş. 172b/12, 183a/10
- şeyhü'l-islām** < Ar. İslam dünyasında
din işlerine bakmakla görevli ve en üst
düzeyde yetkili kimse
- ş. 177b/8, 179a/9
- ş.+nıñ 179a/8
- şeyh-zāde** < Far. Şeyh çocuğu
- ş.+ler 139b/6
- şıbaq** Balık avında kullanılan bir otun
adı
- ş.+dın 143a/6
- ş.+qa 141b/8
- şılan** Ziyafet verme
- ş.+tı 174a/10, 174a/14
- şibe** < Far. Okla vurma
- ş. 163a/12
- şicā'** < Ar. Cesur, yiğit
- ş. 164b/9
- şī'ī** < Ar. Şīa mezhebinden olan, Hz.
Ali taraflısı
- ş. 179a/14
- şi'r** < Ar. Şiir
- ş. 166a/8, 170b/11, 172a/5, 174a/3,
174a/6, 175a/4, 177b/4, 179b/6,
182b/10
- ş.+ni 175a/5, 175b/1
- ş.+ti 175a/5, 179b/3, 181a/2, 181a/6
- ş.+içe 181a/2
- ş.+leri 181a/12, 181b/9
- ş. şanayi'-i ş.+de 179a/2
- şikest** < Far. Mağlup olmak; kırılmak
- ş. 120b/7, 157b/14
- ş.+idin 169a/10
- şimāl** < Ar. Kuzey
- ş. 138b/9
- ş.+tı 128a/, 148a/4, 166a/1
- şimālī** < Ar. Kuzeyle ilgili
- ş. 128b/10, 128b/13
- ş.+da 132b/12, 133a/7
- ş.+dağı 148a/8
- şir-endām** < Far.+Ar Arslan boylu
- ş. 164a/10
- şirīn-ḥarekāt** < Far.+Ar. Nâzik tavırlı
- ş. 173a/14
- şirket** < Ar. Ortaklık
- ş. 173b/11, 183a/12
- şi'r-şinās** < Ar.+Far. Şiirden anlayan
- ş. 172a/6
- şirīn-keḷām** < Far.+Ar. Tatlı sözlü

ş. 176a/7	t. 120b/14, 123a/4, 124a/14, 125b/5,
şiş Şiş	126b/7, 127b/8, 127b/10, 152a/2,
ş.+ler 144a/4	162b/2
şöhret < Ar. Şöhret	t.+dur 134a/9, 173b/11
ş. qıl- 171a/10	ta'ām < Ar. Yiyecek, yemek
ş.+i 139a/11	t. 157a/7
ş.+içe 133b/10, 180b/13	ta'arruz < Ar. Saldırma, saldırı
şu Şu	t. 180a/6
ş. 178a/5	tāb < Far. Güç, kuvvet → tabī'at
şu'arā < Ar. Şairler, ozanlar	t. 120b/6
ş.+dın 179a/14	tab' < Ar. Huy, yaratılış
ş.+sı 176a/8	t.+ı 167b/6
ş.-yı ma-tekaddem 181b/2	t.+ın 166a/3
şuğl < Ar. İş, uğraş	t.-ı hūb 166a/7
ş. qıl- 135b/8	t. muhālif-i t. 176a/9
şūhliq < Far.+T. <i>şūh+IXk</i> Oyun yapma	t.-i nazm+ı 164a/4, 164b/12, 166b/13
ş. qıl- 127a/10	tabaqa < Ar. Halk kitlesi, sınıf
şükr < Ar. Şükür, minnetarlık	t. 139a/14
ş. qıl- 172b/14	t.+ğa 158b/9
T	
tā < Far. Ta; -den beri	Tabaqāt-i Nāşirī Minhac-ı Sirac el-
t. 120a/12, 122b/2, 125a/13,	Cüzcânı'nin Moğol istilâsına ait
147a/10, 170b/11	bilgiler verdiği kitap
ta'accub < Ar. Şaşma, hayret etme	t.+de 137b/6
t. qıl- 138b/8, 180a/1	tabī'at < Ar. Huy, yaratılış → tab'
ta'alluq < Ar. Tâbi olma; ilgi, ilgili	t.+ıda 173a/6
olma	tabīb < Ar. Hekim, doktor
	t. 156b/13

ṭ.+ler 171b/2, 171b/4	t.+qa 128a/8, 147a/6, 147a/8, 156a/4, 157a/2
ta‘biye < Ar. Katılma, vasıta edilme	t.+da 136a/6
t. 155b/14	t.+dm 130a/13, 132b/8, 136a/9, 136a/11, 147a/6
ṭabl < Ar. Davul	t.+ı 130a/13, 136a/10, 139b/3, 140b/13, 141a/5
ṭ.-ı kûç 149b/14	t.+ıdur 136b/2
ṭabl-ı kuç Kalkma davulları	t.+ımı 150b/11
ṭ. 149b/14	t.+ımıñ 140b/3, 150a/3, 152a/1
tāblıg < Far.+T. <i>tāb+IXğ</i> Güçlü, kuvvetli	t.+ıda 137a/1
t. 141b/6	t.+ıga 133a/7
tafşıl < Ar. Ayrıntılı açıklama	t.+ıdm 128b/4, 128b/7
t.+i 126a/11, 154b/7, 172b/12	t.+ıgaça 124a/14
tağ < ET <i>tag</i> (EDPT, 463) Dağ	t.+ları 140b/1, 140b/2, 140b/9, 141a/4, 141a/10, 141a/14, 141b/1
t. 128b/9, 130b/13, 132b/10, 132b/13, 133a/8, 135a/14, 135b/11, 135b/12, 135b/13, 136a/6, 136a/8, 136a/10, 136a/11, 136b/2, 136b/14, 141b/11, 146a/13, 147a/1, 147a/3, 147a/6, 150a/4, 150a/14, 150b/1, 150b/9, 153a/4, 157a/1, 158a/4	t.+larıdur 148a/4
t.+dur 128a/8, 132b/7, 132b/12, 139b/3, 140b/13, 147a/7	t.+larıñıñ 148b/6
t.+mıñ 128a/9, 128a/11, 128a/12, 128b/9, 132b/14, 136a/6, 136a/12, 136b/11, 139b/3, 147a/9, 150b/3, 150b/8, 150b/9, 160a/14	t.+larımı 122a/9
t.+mı 128a/9, 147b/4	t.+larıga 148b/5
	t.+larıda 131a/4, 131b/1, 135a/4, 135a/7, 135b/9, 141a/11
	t.+lar 135a/1, 140b/8, 141a/3, 141a/5, 141a/13, 141b/2, 141b/711, 153a/3, 153a/4

t.+lardur 128a/5, 133a/8, 140b/3,
140b/10, 140b/12, 141a/4, 141a/10,
141a/14, 141b/1, 142a/4

t.+larnıñ 140b/10, 141a/6, 141a/7,
141a/+, 141a/12, 152a/1, 157b/6

t.+largä 148b/6

t.+larda 131b/3, 135a/11, 140b/14,
148a/8, 150b/3

t.+lardın 131a/1

t.+larça 140b/11

tağayı < ET *tağay* (EDPT, 474) Dayı

t.+sığa 164a/2

tağyır < Ar. Değiştirme, değişiklik

t. 124a/5, 128b/1

tağalluş < Ar. Şiirde mahlas kullanma

t. qıl- 166a/7, 171a/6, 174a/2,
174b/12, 175a/5, 179b/3, 179b/8,
181a/2

t.+ı 180b/10, 164b/13

tağmıl < Ar. Yükletme, yıkma

t. bol- 144b/11, 144b/12

tağmınen < Ar. Yaklaşık olarak

t. 138b/11

tağqıq < Ar. Araştırma, gerçeği arama

t. qıl- 145a/8, 152b/4

tağrır < Ar. Yazma

t. 176b/4

tağşıl-dār < Ar. Vergi memuru

t.+lar 144b/13

t.+lardın 144b/14

tağşın < Ar. Beğenme, takdir etme

t. qıl- 180a/1

taht < Far. Taht, saltanat

t. 164a/14, 164b/6, 165a/7, 169a/4,
170b/3, 171b/7, 175a/9

t.+ı 137a/6

t.+ıda 131b/7, 183a/8

t.-ı tasarruf+ıda 124a/14

t.-ı zabt+ıda 138b/7

tahta < Far. Tahta, kereste

t.+dın 173b/5

taqlid < Ar. Taklit, benzemeye veya
benzetmeye çalışan

t. 129b/10

t. qıl- 171a/2

taqrīb < Ar. Tahmin, hatırlatma

t. 150a/10

taqrır < Ar. Haber getirme

t. qıl- 120a/12

taqsım < Ar. Bölme, parçalama

t. qıl- 144a/11

taqşır < Ar. Bir işi eksik yapma, kusur
etme

t. qıl- 163a/8

taqviyet < Ar. Kuvvetlendirme, takviye, destek verme	t. 157a/14, 157b/2 t.+ı 157b/11 t.+ları 157a/13
t.+idin 171a/9	
tal < ET <i>tal</i> (EDPT, 489) Dal	tamām < Ar. Tamam, eksiksiz, tam
t. 137a/11, 143a/9	t. 122b/8, 123b/8, 124a/14, 126a/5, 127a/4, 128a/8, 128a/11, 128a/13, 132b/4, 132b/5, 133a/8, 133b/5, 133b/7, 134a/9, 135a/1, 135a/6, 135b/11, 137a/6, 137a/11, 138a/2, 138a/3, 139b/7, 140a/8, 140b/2, 140b/7, 140b/13, 141a/6, 141a/7, 141b/10, 142a/6, 142a/7, 142b/5, 143b/8, 144a/9, 144a/11, 145b/3, 146b/3, 147a/2, 148b/12, 149a/3, 150a/6, 150b/10, 151a/4, 151b/7, 152b/13, 153b/8, 154b/3, 155b/4, 155b/7, 157b/1, 159b/1, 160b/12, 162a/14, 162b/12, 164b/13, 176b/5, 177a/2, 178b/14
tala- < ET <i>tala-</i> (EDPT, 492) Yağma etmek	
t.-dı 162a/14	
t.-ptur 138b/14	
t.-maq 159b/14	
t.-rdılar 126b/7	
talaş Heyecan, telaş; kavga, dövüş	
t. 124b/3	
t.+sız 156a/6	
talaşsız < <i>talaş+sXz</i> Heyecansız, kavgasız	
t.+sız 156a/6	
talat- Yağma ettirmek	
t.-ıp 125b/13, 126b/9	
ṭaleb < Ar. Talep, istek, isteme	ṭamğa Damga
ṭ. qıl- 120a/2	t. 140a/14
ṭ.+iğa 120a/3	t.+nı 159a/14
ṭalğaq Dalga	t.+da 174a/1
t. 139a/6, 139a/8	t.+dındur 159a/14
ṭa‘liq < Ar. Bir yazı çeşidi	ṭa‘n < Ar. Ayıplama
t.+nı 175a/4	t. qıl- 179b/12
ṭam < ET <i>ṭam</i> (EDPT, 502) Dam	

tañ < ET *tañ* (EDPT, 511) Seher, tan vakti

t. 137b/9, 142b/7, 142b/9, 152a/14, 161b/8

t.+ğaç 149a/14

tanı- < ET *tanu-* (EDPT,516) Tanımak

t.-r 175a/6

tañla < *tañ+IA* Yarıñ

t. 121a/13

t.+sı 123b/1, 124a/10, 127b/7, 147b/3, 147b/10, 148b/3, 149a/14, 149b/14, 161b/9

t.+sığa 142b/11, 149b/7, 171b/3

tañlalıq < *tañ+IA+IXk* Gelecek, sonraki zamanlar

t. 121b/3

tanuq Tanık, şahit

t. 146a/9

tap- < ET *tap-* (EDPT, 435) Bulmak, elde etmek

t.-ar 124a/5

t.-tı 146b/8, 171b/12, 182a/4

t.-tuk 125a/6 , 158a/7

t.-qay 174a/11

t.-a al- 123a/8, 153b/7, 158b/13

t.-a kél- 176a/1

t.-ip 120b/7, 142b/11, 144b/10, 148b/4, 149b/12, 150a/5, 155a/4, 159b/1, 160b/4, 161a/8, 162a/10, 170b/4, 178a/2

t.-ip édiler 175b/6

t.-ğaç 125a/9, 139b/10

t.-qan 139b/6

t.-qandur 173a/12

t.-mas 177a/12

t.-madı 171b/7, 182a/1

tapıl- < ET *tapıl-* (EDPT, 439) Bulunmak

t.-ur 129a/12, 152a/9

t.-dı 137a/9, 148a/7

t.-sa 124a/5

t.-mas 152a/10, 153b/12

t.-madı 142b/10, 162a/13, 166b/5

tapşur- < ET *tapşur-* (EDPT, 447)

Teslim etmek

t.-duk 157a/3

t.-dılar 158b/6

t.-ğay 127b/8

t.-up 164b/5

t.-maq 127b/4

tar < ET *tar* (EDPT,528) Dar

t. 143b/11, 146a/1

tār < Far. Tel

- t.+larını** 182a/14
- taraf** < Ar. Taraf, yön
- t.** 139b/13
- t.+ğa** 120a/2
- t.+dm** 123b/2, 123b/10, 158a/12
- t.+ı** 125a/11, 130a/2, 132b/11, 134a/3, 136b/4, 137a/2, 142a/1, 142a/4, 147a/1, 149b/8, 157b/5, 158a/2, 158a/4, 158b/1, 162b/1
- t.+ıdur** 134a/3
- t.+ım** 123a/11, 140a/3
- t.+ığa** 159b/10
- t.+ıda** 132a/4, 132a/8, 132b/3, 134b/8, 136b/14, 137a/9, 140a/3, 147a/6
- t.+ıdadur** 128b/10
- t.+ıdağı** 129b/7, 131b/3, 133b/4, 137a/10, 140b/1, 141a/3, 147a/3
- t.+ıdm** 127a/8, 128a/5, 131b/9, 133a/10, 139a/7, 158a/14, 167b/14, 168a/1, 168b/11, 173b/11, 174b/5, 175b/10, 181a/13
- t.+lar** 156b/8
- tarh** < Ar. Kurma, düzenleme
- t.+ım** 145a/7
- ta'rif** < Ar. Anlatma; tanıtma
- t. qıl-** 129b/10, 172a/4, 181b/6
- t.+qa** 177b/5
- t.+in** 145b/10
- t.+ide** 129a/1
- tārīḥ** < Ar. Tarih
- t.** 178b/12
- t.+qa** 122a/1
- t.+de** 122a/12, 128a/5, 131b/9, 133a/10, 139a/7, 158a/14, 167b/14, 168a/1, 168b/11, 173b/11, 174b/5, 175b/10, 181a/13
- t.+i** 137a/13
- t.+ide** 137b/7
- t.+ğaça** 178b/12
- t.+lerde** 131b/12
- t.-i toqquz yüz on** 174b/1
- t.-i toqquz yüz on altı** 173a/10
- t.-i toqquz yüz on dört+te** 132a/8
- t.-i toqquz yüz on yétti+de** 174b/2, 174b/13, 175b/1
- t.-i toqquz yüz yégirme beş+te** 134a/5
- tarīq** < Ar. Yol
- t.** 142b/5, 142b/11, 143b/6
- t.+a** 143a/14
- t.+ini** 172a/9
- tart-** < ET *tart-* (EDPT, 534) Çekmek
- t.-adur** 181b/13

t.-ar 159a/11, 160a/10	t.+idür 176b/4
t.-ipturlar 148b/5	taşvîr < Ar. Resim yapma, betimleme
t.-tı 155a/3, 156a/3, 180a/4	t.+de 171a/10
t.-tuk 122b/11	t.+i 181b/14
t.-tılar 156b/9, 162b/9, 163a/10	taş < ET <i>taş</i> (EDPT, 557) Dış → taşqı
t.-ip 126a/4, 146a/13, 153b/9, 153b/10, 159b/4, 163b/3, 165b/3, 167a/1, 175a/7	t. 143a/11, 143b/2, 143b/8, 157b/3, 158b/4, 163a/4
t.-qanda 123b/	t.+nıñ 143b/4
t.-qandın 123b/9	t.+nı 143b/3
t.-madı 166a/3	t.+qa 140a/3
t.-maqđın 178b/7	t.+dın 140a/1
tartıl- < ET <i>tartıl-</i> (EDPT, 536) Çekilmek	t.+larnı 143b/2
t.-ur 174a/10	taşqarı Dışarı
t.-ip 157a/7	t. 136b/7, 161b/7
tartıq < ET <i>tartıq</i> (EDPT, 535) Hediye, armağan	taşqı Dış → taş
t. 123b/4, 123b/9	t. 154b/4, 155a/5
taşarruf < Ar. Sahip olma, idare altına alma	taşla- < ET <i>taşla-</i> (EDPT, 564) Atmak, fırlatmak
t.+ıdağı 155b/8	t.-dı 157b/10
t.+taht-ı t.+ıda 124a/14	t.-p 156a/6, 156a/8, 165a/13, 165b/6
taşavvur < Ar. Zihinde kurma	taşlıq Taşlı
t. qıl- 170b/9	t. 140b/13
taşnıf < Ar. Sınıflama	tavāf < Ar. Çevresini dolaşma
t.+i 176a/13	t. 164a/7
	t. qıl- 134a/6, 178a/9, 178b/10
	tavassuť < Ar. Araya girme, aracılık etme

- t.+ı 127b/5
- ṭavīle** < Ar. At yetiştirilen yer
- ṭ. 159a/2
- ṭavr** < Ar. Usul, tarz, biçim
- ṭ. 135a/12, 143a/14, 153a/4, 155b/6, 157a/10, 160a/14, 174a/3, 179a/4, 180a/1
- ṭ.+ı 170a/12
- ṭ.+ları 156b/8
- ṭ.+lar 123b/14
- ṭavri** < Ar. Üstadca yöntem, usul
- ṭ. 171a/12, 173b/4, 175b/2, 181a/4, 181b/1
- tavuç** < ET *taḳıḡu* (EDPT, 468) Tavuk
- t.+nı 135a/3
- ṭāvus** < Ar. Tavuş kuşu
- ṭ. 141a/1, 165a/1
- ṭay-** Denkleştirmek, yüklemek
- ṭ.-ar qıl- 122b/1
- tayaḡ** < ET *tayaḡ* (EDPT, 568) Dayak
→ **tayaq**
- t. 120a/7, 126a/4, 163a/3
- tayaḡlat-** Dayat attırmak
- t.-tım 126a/4
- tayaq** Dayak → **tayaḡ**
- t. 163a/3, 120a/7
- ta'yin** < Ar. Bir göreve atama
- t. qıl- 127b/10, 127b/11
- tāyib** < Ar. Güzel, hoş
- t. édi 164b/6
- tāze** < Far. Taze, körpe
- t. 157a/6
- ta'zīm** < Ar. Ağırılama, saygı gösterme
- t. 169b/5
- te'ālā** < Ar. "Yüksek olsun mânasına gelip, Allah adıyla birlikte gelir"
- t. 128a/2, 144b/2
- teberrük** < Ar. Mübarek sayma, uğurlu sayma
- t. 177b/6
- tebessüm** < Ar. Gülme, gülümseme
- t. qıl- 176b/12
- tecāvüz** < Ar. Sınır aşma
- t. qıl- 155b/1
- tecemmül** < Ar. Süs, ihtişam
- t.+i 123b/3
- tecessüs** < Ar. Yoklama, araştırma
- t. qıl- 139a/9
- tedārük** < Ar. Tedarik, hazırlama
- t.+ige 158b/3
- tedbīr** < Ar. Önlem, çare
- t. 140a/7, 143a/4
- tefāvut** < Ar. İki şey arasındaki fark
- t. 150a/9

- t. qıl-** 150a/5
- teferrüc** < Ar. Gezinti
- t.+dür** 141b/9
- t.+qa** 127a/12
- tefrīqa** < Ar. Ayrılık, ikilik, bozuşma
- t. mücib-i t.** 121a/9
- t.+sıdın** 122b/2
- tehdīd** < Ar. Gözdağı, birinin gözünü korkutma
- t.** 138b/6
- tekellūf** < Ar. Külfete katlanma, istemeden yapma
- t. bol-** 179b/5
- t. qıl-** 134a/12, 182b/1
- teklīf** < Ar. Öneri
- t.+ler** 174a/12
- tekrār** < Ar. Tekrar, yenileme
- t.** 121b/9
- t. qıl-** 155b/5
- telaffuz** < Ar. Söyleyiş
- t. qıl-** 131b/4, 133a/11
- tenbel** Üşengen, gevşek
- t.** 123b/6, 156b/3
- t.+ğa** 181a/10
- teng** < Far. Denk
- t.** 141b/1, 141b/10
- tengi** < Far. Darlık, boğaz
- t.** 147b/14, 160a/14
- t.+de** 147b/12, 160b/8
- t.+din** 147b/11, 160b/2
- t.+siniñ** 136a/5
- t.+side** 128a/10
- t.+sidindür** 128a/10
- t.+lerdin** 131a/1
- t.+ileri** 132a/1
- tenqīş** < Ar. Eksik, noksan
- t.** 141a/14
- teraqqī** < Ar. Yükselme, ilerleme, gelişme
- t.** 129b/4
- t. qıl-** 169a/11, 182a/12
- t.+si** 150b/6, 177b/13
- terbiyet** < Ar. Terbiye
- t.** 151b/4, 151b/5, 171a/9
- t. qıl-** 151b/5
- tereddūd** < Ar. Kararsızlık, duraksama
- t. bol-** 149b/13
- t. qıl-** 183a/2
- t.+ni** 183a/3
- terk** < Ar. Terk, bırakma
- t. qıl-** 164a/3, 166b/5, 171a/14, 173a/4, 174a/9, 177b/11
- tertīb** < Ar. Tertib, düzene koyma
- t.** 176b/9

t. qıl- 164b/12, 166a/8, 170b/13,
171a/5, 174a/6, 179b/9, 180b/3

te'sîr < Ar. İşleme, etkileme

t. qıl- 155b/9

teslim < Ar. Teslim, bir emaneti yerine
verme

t. qıl- 161a/3

tesmiye < Ar. Adlandırma, ad verme

t. vech-i t. 137a/4

t. vech-i t.+si 140b/5

teşhîr < Ar. göstermek, sergilemek

t.+ni 182a/1

teşhîs < Ar. Fark etme, tanıma

t. qıl- 171b/2

teşvîş < Ar.+Far. Karıştırma,
karmakarışık etme

t. 149b/11

t. bér- 130a/4, 139b/1

teşvîşî < Ar. Huzursuzluk, rahatsızlık

t. 162a/7

t. bol- 162a/2

tevâbi' < Ar. Bir kimseye tâbi olanlar,
bir kimsenin hizmetinde bulunanlar

t. 144a/12, 166a/2, 177a/13, 177a/14

t.+de 129b/1

t.+i 136a/8, 150b/12

t.+ığa 144b/10

t.+idin 131b/9, 139b/14

t.+idindür 134b/14

tevârüd < Ar. Arka arkaya gelme

t. 164a/7

tevâtür < Ar. Bir haberin ağızdan ağza
dolaşarak yayılması

t.+ğa 134a/8

tevehhüm < Ar. Kurma, itham etme

t.+ni 127b/6

t.-i küfr+dür 176b/1

teyemmün < Ar. Uğur sayma

t. 177b/6

tezvîr < Ar. Yalan dolan

t.+i 138b/1

tég- < ET *teg-* (EDPT,476) Değmek,
vurmak

t.-ip 163a/12, 165a/4

tégirmen Değirmen

t. 132b/1, 136b/8, 137a/9, 137b/12

ték Tek, yalnız

t. 123b/6, 130b/12, 130b/13, 141a/7,
160b/12, 160b/14

télbe Deli

t. 172b/11

télberek < *télbe+rAk* Daha deli

t. 172a/12, 172b/11

Téğri ET *Teğri* (EDPT, 523) Tanrı

t. 124a/7, 128a/2, 139a/2, 139b/10,
144b/2, 147a/7, 154a/1, 157a/1,
157b/12, 163b/3, 168a/1, 169a/2,
169b/6, 171b/3

t.+ge 162b/1

tépe Tepe, zirve

t. 127a/8

t.+de 157b/9

t.+deki 157b/12

t.+din 162a/13

t.+ler 140b/12

tépre- < ET *tepre-* (EDPT, 443)

Hareket etmek

t.-rler 125b/3

t.-diler 161a/10, 140b/12

t.-dük 160b/10

t.-geç 138b/2

t.-p 137b/10

tépre- Sallanmak, kımıldanmak

t.-di 157b/13

tépret- < ET *tepret-* (EDPT, 444)

Hareket ettirmek, sallamak

t.-ürler 138b/2

t.-ken 138b/2, 154a/9

t.-keni 138a/14

téş- < ET *téş-* (EDPT, 559) Delmek,

deşmek

t.-ip 149a/1

téve < ET *teve* (EDPT, 436) Deve

t. 147b/11, 149a/14, 160b/5

t.+ni 153b/8

t.+de 124b/9

t.+sini 160b/4

téz Tez, acele

t. 160b/9

tıqıl- < ET *tıqıl-* (EDPT, 469)

Tıkılmak, zorla sokulmak

t.-ip 127a/9, 127b/1

tınāb < Ar. Çadır ipi

ṭ. 142a/10, 142a/11, 142a/13,

142b/1, 142b/2, 142b/3, 142b/10,

142b/11

ṭ.+nuṣ 142a/13

ṭ.+mı 142b/1, 142b/9

ti- Demek

t.-p 156b/14

tik- < ET *tik-* (EDPT, 476) Dikmek

t.-e qıl- 151a/6

t.-ip 143a/2

tiken Diken

t.+ler 141b/10

tikil- < ET *tikil-* (EDPT, 481)

Dikilmek

t.-ir 120a/9

t̄il < ET *t̄il* Dil

t. 131b/2, 147b/7, 170b/11

t.+i 148a/1

t.+ige 124a/7

tile- < ET *tile-* (EDPT, 492) Dilemek

t.-r 155b/12, 159b/3, 173a/6

t.-di 144a/9, 155b/3, 156b/1, 179a/7

t.-p 122b/10, 145b/7, 154a/3, 158b/6,
162b/13, 179a/8

t.-gende 176b/11

t.-genidin 159b/6

t.-mes 155b/13

tilet- < ET *tilet-* (EDPT, 494)

Diletmek

t.-ti 162b/12

t.-ip 163a/2

Timurnāme Abdullah Mesnevîgûy

İskendernāme'ye karşılık olarak
yazdığı eser

t. 180b/12

tin- Dinmek, dinlenmek

t.-mesler 142b/7

t.-mey 152a/7

tiptik Dimdik

t. 147b/10

t̄ir < Far.Ok, ok atışı

t.+idedür 136b/1

t̄ir-endāzlıq < Far.+T. *t̄ir-endāz+IXk*

Ok atıcılık

t. qıl- 163a/8

t̄ireraq < Far.+T. *t̄ire+rAk* Daha

karanlık

t. 141b/6

tirig < ET *tirig* (EDPT, 543) Diri, canlı

t. 147a/12, 147b/11, 178b/12

t.+ide 121a/7

tişle- < ET *tişle-* (EDPT, 564)

Dişlemek

t.-p 147a/13, 147b/1, 148a/12

t̄izemağz < Far. Boş kafalı, beceriksiz

t. 170b/4, 173a/8

t̄izemağzlıq < Far.+T. *t̄izemağz+IXk*

Boş kafalılık, beceriksiz

t.+ıdın 173a/9

tofraq Toprak

t. 138a/2

t.+qa 157a/3

toğrı ET *toğuru* (EDPT, 473) Doğru,

karşı

t.+da 153b/13

t.+sı 120b/11

t.+sıda 150b/14

t.+sıdadur 128b/7

t.+sıdın 127a/6, 142a/5, 151a/5,
151b/12

toğrırığ < *toğrı+rAk* En doğru, daha
doğru

t.+ı 130b/2

toğta- < Moğ. Dinlenmek, saklanmak

t.-y 122b/14, 161a/9

toğtat- < Moğ.+T. Dinlendirmek,
beklettirmek

t.-tı 165a/10

t.-a al- 165a/14

toğum < Far. Tohum

t.+ı 129b/11

toqquz < ET *toqquz* (EDPT, 474)
Dokuz

t. 132a/6, 132b/8, 159b/8, 180a/2

toqquz yüz on Dokuz yüz on

t. tāriḡ-i t. 174b/1

toqquz yüz on altı Dokuz yüz on altı

t. tāriḡ-i t. 173a/10

toqquz yüz on tört Dokuz yüz on dört

t. tāriḡ-i t.+te 132a/8

toqquz yüz on yétti Dokuz yüz on yedi

t. tāriḡ-i t.+dee 174b/2, 174b/13,
175b/1

toqquz yüz yéğirme Dokuz yüz yirmi

t. tāriḡ-i t.+de 134a/5

toqquz yüz yéğirme altı Dokuz yüz
yirmi altı

t. 137a/13

toqu- Dokumak

t.-rlar 143a/10

t.-p 143b/9, 143b/10

toğuz Domuz

t. 133b/11

topçaq Semiz at

t. 149b/3

t.-up 143b/10

tor Balık ağı, tuzak

t. 143a/2, 143a/5

t.+nıḡ 140a/2, 140a/3, 140a/4

t.+nı 140a/6

t.+ğa 140a/6

tovaçı Haberci

t.+lar 122a/13

toğ < ET *toy* (EDPT, 567) Ziyafet;
düğün

ḡ. qıl- 167b/2

tökül- Dökülmek

t.-ür 143a/10, 143b/1

tört < ET *tört* Dört

t. 120b/1, 121a/5, 123a/3, 124a/2,
124b/9, 125a/5, 126b/8, 127b/14,
130a/1, 130a/11, 130b/10, 130b/14,

131a/3, 131b/14, 134a/11, 136a/12,
137b/12, 137b/13, 138b/8, 140a/4,
152b/14, 157a/11, 161b/1, 168a/2,
169b/10, 170b/13, 171a/4

t.+i 148b/13

törtünçi Dördüncü

t. 128a/3, 168a/6

tört yüz Dört yüz

t. 151b/10, 155b/10

töşek < ET *töşek* (EDPT, 563) Döşek

t.+de 163b/12

t.+leridin 140a/5

ṭūfān < Ar. Tufan

ṭ. 139a/6, 139a/8

tuğ- < ET *tuğ-* (EDPT, 464) Doğmak

t.-up 167b/7, 168b/13, 169a/3,

169b/1, 169b/7

tuğğan < ET *tuğmuş* Aynı anneden

doğmuş → **tuqqan**

t. 168a/2

tuqqan < ET *tuğmuş* Aynı anneden

doğmuş → **tuğğan**

t. 163b/9, 173a/7

tuqqanlıq < *tuqqan+IXk* Aynı

anneden doğma; kardeş

t. 121b/8

t.+nı 152b/6

ṭūlānī < Far. Uzun, uzunluğuna

ṭ. 128a/7

ṭūlī < Far. Uzunluk

ṭ. 128a/7

tumşuğ < ET *tumşuq* (EDPT, 509)

Çıkıntı, sivri uç → **tumşuq**

t.+ıdın 150a/4

tumşuq < ET *tumşuq* (EDPT, 509)

Çıkıntı, sivri uç → **tumşuğ**

t. 128b/8, 150a/5, 150a/6

t.+tur 135b/11

t.+nıñ 133b/2

tur- < ET *tur-* (EDPT, 529) Durmak,

kalmak

t.-ar 141b/5, 141b/6, 142b/3

t.-ur 120b/7

t.-urlar 148a/8

t.-dı 173a/3

t.-dılar 138b/4, 161b/5

t.-a al- 154a/9, 166b/8, 180a/4

t.-up 145b/4, 150b/4, 158b/10

t.-ğanlar 161a/9

t.-mas 141b/9

t.-may 127a/11, 167b/4, 180a/6

turna < ET *turna* (EDPT, 551) Turna

t. 142a/9

t.+ğa 142a/10

turul- < ET *turul-* (EDPT, 548)

Durulmak

t.-dı 149b/1

turunc < Far. Turunç

t. 129b/4, 133b/3, 134a/6

t.+ı 132a/7, 132/10

tus- Yolunu kesmek

t.-up 125b/12, 160a/1, 160b/9,
160b/10

tuş < ET *tuş* (EDPT, 558) Sine, göğüs

t.+ıdın 147a/10, 148b/11

tuşluq Taraf, yan, yön; kuşluk vakti

t. 147a/10

tut- < ET *tut-* (EDPT, 451) Tutmak

t.-ar 123a/11, 134b/4, 140a/2,
143a/3, 169a/13, 178b/1

t.-arlar 126b/6, 135b/1, 140a/1,
140a/7, 142a/11, 142b/5, 142b/12,

143a/2, 143a/4, 143a/5, 143a/13,
143a/14, 143b/1, 144a/6, 144a/7

t.-uptur 179a/1

t.-upturlar 137b/8

t. 150a/13

t.-a (tuta kirişürler) 143a/8

t.-a (tuta tuta) 143a/13

t.-up 134a/11, 152a/4, 170a/7,
170a/10, 172b/5, 173a/2, 178b/2

t.-mas 134b/2, 164b/3

t.-mağının 142a/12

t.-maq 126b/3, 142a/12, 144a/7

t.-maqın 142b/6

tutağlaş- Tutuşmak

t.-ıp 150b/7

ṭūṭī < Far. Papağan

ṭ. misl-i ṭ. 141a/1

tutqavul Geçit, boğaz

t.+nı 141b/14

t.+ları 141b/14

tuttur- < ET *tuttur-* (EDPT, 459)

Tutturmak

t.-up 177a/6, 177a/8

tutul- < ET *tutul-* (EDPT, 456)

Tutulmak

t.-ur 122a/13

t.-ğan 161b/12, 150b/1

tuttur- < ET *tuttur-* (EDPT, 459)

Tutturmak

t.-dılar 173a/9

t.-up 158a/8

tutturul- Tutturulmak

t.-up 158b/3

tuy- Duymak

t.-up 170a/6

tuyul Arazi

t. 144b/1	t.+idür 133a/7, 135a/1, 139a/12, 139b/4, 139b/7
tuyür < Ar. Kuşlar	
t. 145a/14	t.+iniñ 178a/7
tuzaq Tuzak	t.+ini 144a/12
t. 143a/3	t.+idedür 133a/10
tüken- Tükenmek, bitmek, bitirmek	t.+idin 133a/5
t.-ür 128a/10	t.+leridin 131b/11, 178a/7
t.-se 136a/9	t.+lerice 133b/14
t.-gendin 142b/2	tün < ET <i>tün</i> (EDPT, 513) Gece
t.-güçe 142b/1	t. 125a/10, 166a/2
tükeniş Son, sınır	tünd < Far. sert, şiddetli
t.+i 180a/2	t. 134a/7, 134b/9
tüket- < ET <i>tüket-</i> (EDPT, 479)	tündluq < Far.+Ar. Sertlik
Tüketmek, bitirmek	t. 129b/10
t.-ip 179b/11	tündraq < Far.+T. <i>tund+rAk</i> Daha şiddetli
tümen < ET <i>tümen</i> (EDPT, 507) On bin kişilik askeri kuvvet;on bin;ilçe	t. 140a/9
t. 131b/8, 131b/11, 133a/12, 133b/12, 137b/4	tünla- Gece yol yürümek
t.+idir 135b/3, 135b/6	t.-p 145a/3
t.+dür 131b/6	tüp < ET <i>tüb</i> (EDPT, 434) Alt
t.+niñ 134a/8, 139b/3	t.+i 136a/6, 136b/7
t.+nidür 137a/9	t.+ide 123b/2, 136b/11
t.+ge 133a/6	t.+ideki 136b/14
t.+din 133a/6, 133a/14	tüptüz Düpdüz
t.+i 133a/5	t. 131a/2, 139b/12, 148a/3, 157b/12
	Türki < T.+Far. <i>Türk+i</i> Türkçe

t. 131b/4, 164b/12, 166a/8, 170b/11,
181a/6, 181a/8

türlüg < ET *törlüg* (EDPT, 546) Türlü,
çeşitli

t. 175a/7

t.+**dür** 140b/1, 140b/2, 142a/12

tüş (1) Düş, rüya

t.+**ke** 144b/5

tüş (2) < ET *tüş* (EDPT, 558) Taraf,
yan, yön

t. 141b/1, 149a/14

t.+**e** 142b/5

tüş- < ET *tüş-* (EDPT, 560) Bir yerde,
birinin yanında bulunmak; düşmek

t.-**er** 129b/14, 130b/2, 132b/14,
134a/13, 135a/14, 141b/3, 142a/8,
144a/7, 151b/8

t.-**üptür** 128a/4, 128b/3, 128b/9,
130a/13, 132b/13, 133b/2, 136a/6,
136a/8, 139b/4, 139b/8, 141b/1,
141b/11, 147a/1, 147a/6, 150a/4,
160a/14

t.-**tüm** 120a/5, 126b/12

t.-**ti** 125a/4, 126b/13, 126b/14,
128a/2, 135a/11, 139b/8, 146b/3,
148a/11, 151a/4, 156a/4, 161a/5,
164b/7, 166a/1, 167a/6, 167a/8

t.-**tük** 124b/13, 151b/13, 152a/6,
153b/4

t.-**key** 143a/11

t.-**üp** 123b/3, 141a/8, 148b/10,
150b/10, 157a/10, 160b/11, 161b/7,
168a/10

t.-**keç** 145b/12, 148a/7

t.-**ken** 124a/8, 143a/11, 147b/2,
147b/12, 152a/11, 159a/1

t.-**kende** 125a/5, 145a/5, 145b/8,
152b/9, 158a/5

t.-**kenini** 148a/2

t.-**mes** 132b/9

t.-**medi** 146b/6

tüşçilig Öğle ile tan yerinin ağırmadan
önceki zaman, düş vakti

t. 132b/9

tüşül- Gelinmek, varılmak

t.-**di** 120b/2, 123b/1, 125a/14,
126a/2, 126a/9, 145b/5, 145b/10,
146a/12, 147b/3, 147b/8, 147b/11,
148b/4, 148b/6, 149a/7, 149b/7,
149b/8, 152a/2, 161b/7, 161b/10

tüşür- < ET *tüşür-* (EDPT, 566)
Düşürmek, düşmesine sebep olmak

t.-**di** 177a/4

t.-**diler** 156b/4

t.-ür 124b/2, 163a/12	169a/14, 169b/14, 170a/2, 171a/8,
t.-e (tüşüre çaptı) 149b/6	171a/11, 171b/7, 171b/12, 172a/3,
t.-e (tüşüre tüşüre) 161a/9	172b/12, 173a/6, 173a/8, 173a/10,
t.-üp 125b/4, 149b/4, 173b/6	174a/3, 174a/12, 174a/14, 174b/1,
tütün < ET <i>tütün</i> (EDPT, 457) Duman	174b/7, 174b/14, 175a/7, 175b/2,
t. 161b/12	176a/10, 176b/2, 176b/5, 177a/1,
t.+iniñ 141b/5	177a/3, 177a/4, 177a/6, 177a/11,
tüz < ET <i>tüz</i> (EDPT, 571) Ova	177b/1, 177b/4, 177b/13, 178a/1,
t. 150a/6, 153b/3	178a/13, 178b/6, 179a/11, 179a/13,
t.+ni 158a/4	179b/2, 179b/4, 180a/1, 180b/14,
t.+deki 148a/7	181a/12, 181a/14, 181b/2, 181b/5,
t.+ige 142a/8	181b/8, 182a/9, 182a/13, 182b/6,
t.+leride 131a/13	182b/9, 182b/10, 183a/13
tüz Düz, eşit, denk	'ubür < Ar. Karşıya geçme, suyun
t.+dür 150a/4	karşı tarafına atlama
tüz- Düzmek, düzenlemek	'u. 130b/14
t.-di 151a/11	uç < ET <i>uç</i> (EDPT, 17) Uç
	u.+a 135b/1
	u+tı 140a/4
	u.+mı 140/2, 144a/1, 173b/7
	u.+ıda 142a/13
	uç- < ET <i>uç</i> (EDPT, 19) Uçmak
	u.-ar 135a/10
	u.-arlar 142b/7, 142b/8
	u.-tılar 150b/7
	u.-up 153a/12, 157b/3
	u.-qan 135a/11, 157b/3

U

u < Far. ve

u. 121a/8, 121a/10, 121b/3, 123b/12,
123b/14, 124b/4, 127b/4, 127b/11,
127b/12, 128a/2, 128a/8, 132a/6,
138a/6, 144a/10, 145b/1, 147b/8,
153a/13, 154a/4, 155a/4, 157b/13,
157b/14, 159a/8, 159b/6, 162a/4,
162b/12, 164a/14, 164b/3, 166a/2,
166a/9, 166a/13, 166b/12, 169a/1,

u.-qanını 135a/10	u.+ı 162a/4, 168a/13
uçma Uçurum, uçuş	u.+ınının 168a/8
u. 150b/4	uluğluğ < ET <i>uluğluğ</i> (EDPT, 139)
uçra- < Moğ. Karşılaşmak, tesadüf etmek	İhtiyarlık
u.-sa 178b/2	u.+ığa 151a/5
uçur- Uçurmak, havaya savurmak	uluğraq < <i>uluğ+rAk</i> Daha büyük
u.-salar 135a/14	u. 179b/11
‘ūd < Ar. Ut, müzik aleti	‘ulūm < Ar. İlimler, bilgiler
‘ū.+nın 182a/14	‘u.+ını 177b/9
‘ū.+nı 182a/5, 182a/13	‘u.+ıda 177b/4
‘uhde < Ar. Görev, vazife	‘u.-ı bāṭmī+din 178b/6
‘u. qıl- 156a/10, 158b/12	‘u.-ı zahirī+ğa 178b/5, 178b/6
‘u.+siğa 177a/2	uluq < ET <i>uluğ</i> (EDPT, 136) Büyük →
ulaqsızlıq < <i>ulaq+sXz+IXk</i> Yük	uluğ
hayvanına sahip olmama	u. 122b/4, 123b/2, 124a/8, 126b/13,
u.+dın 152a/11	127b/10, 128b/3, 128b/9, 128b/11,
ulğay- < ET <i>ulğad-</i> (EDPT, 138)	129b/14, 130b/4, 130b/5, 130b/13,
Büyütmek	131b/7, 133a/7, 134b/7, 136a/8,
u.-dı 172b/7	136b/3, 136b/7, 137a/11, 137a/14,
u.-sa 130b/9	138b/10, 141b/3, 142a/5, 142a/10,
u.-ıp 149b/11	143b/12, 144a/2, 145b/13, 146a/8,
u.-ğaç 124a/5	149a/3, 149b/13, 153a/2, 153b/11,
u.-ğanda 153a/7	157a/4, 161a/14, 161b/7, 161b/8,
uluğ < ET <i>uluğ</i> (EDPT, 136) Büyük →	163a/1, 163b/11, 164a/11, 164b/14,
uluq	165b/6, 166a/5, 167b/2, 167b/9,
u. 120a/6, 139b/8, 160b/11, 181b/13	168a/2, 169b/13, 170a/2, 170a/13,

171b/6, 172a/7, 174a/8, 175a/9,
175b/5, 176a/2

u.+qıma 168b/4

u.+larıdın 145b/8, 146a/13, 148a/12

uluqluq < ET *uluqluq* (EDPT, 139)

İhtiyarlık → **uluqluq**

u.+ı 133b/14, 135a/13

uluqraq < *uluq+rAk* Daha büyük →

uluqraq

u. 120b/5, 122a/12, 135a/8, 174b/11

u.+ı 131b/12

ulus < ET *ulus* (EDPT, 151) Halk,

insanlar

u. 125b/5, 144b/7

u.+nın 144b/9, 154b/4

u.+qa 122b/5

u.+dın 120a/12, 120a/14

u.+ı 122b/10, 123a/4, 123a/7

u.+ının 145a/14

u.+ını 126b/7, 170a/7

u.+ıda 170a/1

umür < Ar. İşler, hususlar

u. 165b/9

unut- < ET *unit-* (EDPT, 179)

Unutmak

u.-ur 178a/13

ur- < ET *ur-* (EDPT, 194) Vurmak

u.-ar 162b/5, 173b/6

u.-arlar 132a/1, 182b/2

u.-dı 163a/13

u.-up 145a/2, 156b/5, 163a/12

u.-ğan 156b/12

u.-ğanda 153a/12

u.-maq 159b/14

urçın < Far. Köy, kasabaya bağlı belde

u. 131b/8

urdur- Vurdurmak

u.-dı 125b/13

u.-up 147b/2

uruq < ET *uruq* (EDPT, 214) Akriba

u. 121b/4, 122b/6, 126a/10, 126b/2,

126b/5, 126b/8

u. bol- 171b/10

u.+nı 126a/13, 126b/7

u.+qa 126b/1

u.+larıdın 168b/10

urun- < ET *urun-* (EDPT, 235)

Vurulmak, çarpılmak

u.-dılar 157b/8

uruş < ET *uruş* (EDPT, 239) Vuruşma,

savaş

u. 124b/3, 158a/12, 165b/10

u. bol- 158a/12, 163a/7

u.+a 147a/11, 156a/2, 156b/2

u.+qa 127a/11, 127b/3, 165a/1	uşul < Ar. Yöntem, metod
u.+ta 173b/12	u.+ı 176a/12
u.+ıda 169a/5, 175b/3	uşanda Orada, hemen orada
u.+ları 165a/2	u.+da 148b/12
uruş- < ET <i>uruş</i> (EDPT, 239)	uşandaq Öylece, onun gibi
Vuruşmak, savaşmak	u. 151b/11
u.-adurlar 160b/9, 161a/1	uşaq Çocuk, küçük çocuk
u.-adurğan 160b/10	u. 150b/3
u.-ur 163a/13	u.+ları 161b/5
u.-tı 167a/3	uşat- < ET <i>uşat-</i> (EDPT, 258)
u.-tılar 167a/5	Parçalamak, yıkmak
u.-up 125b/12, 158b/5, 158b/13,	u.-ip 147b/5, 148b/7
165a/6, 165a/7, 165a/8, 165a/11,	uşbu İşte, şu
165b/9	u. 120a/5, 120a/10, 121a/7, 121a/13,
u.-qan 125b/2	121b/2, 121b/13, 123b/5, 124a/8,
u.-maqđın 147a/13	124b/13, 125b/7, 125b/14, 126a/5,
uruşsız < <i>uruş+sXZ</i> Mücadele,savaş	126a/10, 132b/7, 132b/8, 134a/9,
olmadan	136a/4, 136b/14, 137a/3, 137b/12,
u. 156a/6	138b/9, 139b/13, 140b/7, 143a/4,
'usret < Ar. Güçlük, sıkıntı; sefalet	143b/3, 144b/12, 146a/5, 148b/4,
'u. 120a/8, 152a/14	148b/7, 149a/11, 150a/3, 150b/5,
üstira Traş	150b/6, 150b/14, 152a/10, 152a/12,
ū. 120a/6	152b/10, 157b/11, 158b/2, 158b/5,
uşturlāb < Ar. Yıldızların Arz'a	161b/3, 161b/7, 162b/11, 163a/5,
nazaran yükseklik derecesini bulmakta	165b/13, 165b/14, 167b/14, 170a/1,
kullanılan alet	170b/5, 173a/2, 175a/7, 179a/13
u. 175b/2	u.+dur 132b/5

u.+nıŋ 142a/5

uŝandın Oradan

u. 151a/12

uŝmındın Bundan

u. 131a/10

uşmunça Böyle, böylece

u. 127b/3, 129a/8, 159b/1, 161a/7

uşmundaq Böylece

u. 124a/2, 152a/14, 154a/11,
170b/10, 182b/3

uşol İşte bu

u. 121b/10, 144a/7, 147a/8, 151a/5,
155b/11, 156b/3, 157a/11, 157b/7,
157b/13, 160a/12, 161a/3, 162a/8,
165a/9, 165b/10, 166b/12, 178b/11,
179a/7

utru < ET *utru* (EDPT, 64) Karşı

u. 162b/4

u.+sığa 165b/13

uy < ET *ud* (EDPT, 34) Öküz

u. 149b/2, 151b/10

u.+uŋdur (uyuŋdur-mén) 147a/14

u.+dur 151b/7

u.+dın 151b/9

u.+lar 147b/12

uyğat- Uyandırmak

u.-salar 157a/11

uyqu < ET *uyku* (EDPT, 271) Uyku

u.+ğa 157a/11

uzaq < ET *uzak* (EDPT, 283) Uzak

u. 122a/1, 147b/11, 176a/9

uzat- < ET *uzat-* (EDPT, 282)

Göndermek

u.-ur 180a/7

u.-ıp 170a/8, 126a/12

uzun < ET *uzun* (EDPT, 288) Uzun

u. 121b/14, 147b/11, 175a/10,
176a/9

uzunluğ < *uzun+IXğ* Uzunluk

u.+ı 138b/11, 142b/1, 143b/10

uzunraq Daha uzun

u.+tur 130b/1

Ü

ü < Far. Ve

ü. 120b/3, 121b/2, 121b/12, 122a/4,
123b/3, 124b/7, 127b/6, 128a/1,
128a/3, 128a/5, 129a/2, 138a/6,
138a/7, 144a/10, 150b/8, 154a/13,
156a/3, 157b/14, 158a/1, 158a/10,
159a/7, 159a/8, 162b/2, 163a/1,
163b/4, 164a/6, 164a/10, 164b/2,
166a/2, 166a/3, 168b/12, 169b/5,
171a/6, 171a/9, 171a/12, 171b/12,
172a/2, 172a/6, 172b/12, 174a/14,

174b/10, 175a/2, 175a/6, 175b/11,
176a/7, 176a/11, 176b/4, 176b/9,
177a/12, 177a/13, 177a/14, 177b/4,
177b/6, 178a/3, 179a/13, 179a/14,
179b/4, 179b/8, 180a/6, 180b/8,
180b/14, 181a/9, 181a/12, 181a/14,
183a/5

üç < ET *üç* (EDPT, 18) Üç

ü. 120b/1, 121a/5, 123a/3, 123b/4,
124b/9, 126b/8, 128b/4, 130a/13,
130a/14, 130b/6, 130b/14, 131a/5,
131b/14, 132a/1, 133a/6, 136a/10,
136b/12, 137a/3, 137a/4, 137b/13,
138b/8, 138b/9, 138b/11, 152b/14,
154a/3, 155b/10, 161a/6, 161b/2,
163b/13, 165b/6, 168a/12, 182a/3

ü.+i 169b/14

üçeleşi Üçü birlikte, üçü de

ü. 167a/9

üç miñ Üç bin

ü. 165a/3

üçün < ET *üçün* (EDPT, 28) İçin

ü. 122a/11, 123a/2, 126a/4, 127a/2,
128a/9, 130a/9, 130b/3, 130b/4,
130b/12, 134b/6, 135b/4, 135b/12,
138a/9, 139a/2, 140b/6, 142a/4,
144b/12, 146a/2, 148a/1, 151b/14,

153b/3, 158a/4, 161a/10, 161a/12,
162a/10, 164b/5, 166a/13, 171a/2,
171b/13, 172a/3, 174a/2, 178a/8,
178a/14, 178b/14, 179a/5, 179b/3,
179b/8, 180a/12, 180a/13, 180b/1,
180b/4, 181b/3, 181b/10, 181b/11,
181b/12

üçünçi Üçüncü

ü. 168a/6, 168b/5

üç yüz Üç yüz

ü. 142b/13, 151b/10, 152b/12

ü.+dîn 120a/1, 120a/7

üleşil- Paylaşılmak, üleşilmek

ü.-di 125a/2

ümerā < Ar. Emirler

ü.+sı 170a/2

ümîd < Far. Ümit

ü. 121a/13, 139a/3

ümîd-vār < Far. Ümitli

ü. 122b/3

ümîd-vārlıġ < Far.+T. *ümîd-vār+IXġ*

Ümit etme → **ümîd-vārlıġ**

ü.+ı 127a/3

ümîd-vārlıġ < Far.+T. *ümîd-vār+IXk*

Ümit etme → **ümîd-vārlıġ**

ü. 120a/6, 120a/11, 120b/4, 122b/6

ü. mûcib-i ü. 120a/12

ün < ET *ün* (EDPT, 167) Ses

ü.+i 136a/7

üpçin Zırh

ü.+i 161a/8

ürük Erik

ü. 129b/2

üst < ET *üst* (EDPT, 242) Üst

ü.+i 141a/6

ü.+inini 144a/5

ü.+ige 122b/5, 122b/13, 126a/6,
126a/9, 127a/8, 127a/9, 137a/10,

138b/1, 143b/2, 143b/8, 147a/3,

151a/12, 154a/5, 156a/5, 157a/11,

157b/11, 158a/6, 160a/13, 160b/7,

163a/2, 163b/5, 165b/5, 173a/1,

175a/13, 176a/3

ü.+ide 127a/14, 132b/3, 133b/2,

135b/3, 137a/11, 138b/5, 142a/7,

143a/12, 149b/14, 150b/3, 150b/8,

152a/2, 152a/13, 161b/9

ü.+idedür 128b/9, 133b/7

ü.+idin 132b/2, 143b/5, 150b/9,

167a/13, 170a/7

üstühân-bendlîğ < Far.+T. *üstühân-*
bend+IXk Kırıkçılık, çıkıkçılık

ü.+ı 181b/2

üy < ET *ev* (EDPT, 3) Ev

ü. 120b/14, 121a/5, 122b/6, 143b/1,
157a/14

ü.+leri 157b/1

ü.+lerige 161b/6

ü.+leride 146b/4

ü.+ler 128b/14, 157a/14, 157b/12

ü.+lerdür 139a/14

üylüg Belli bir gruba tâbi olan
kimseler

ü. 123a/3, 129a/9, 142b/14

üzdür- Nehrin derin yerlerinden atları
yüzdürerek geçirme

ü.-üp 151a/9, 151a/13, 153b/8,
165a/2

üzül- Kesilmek, kopmak

ü.-di 142b/10

ü.-gen 142b/11

üzüm Üzüm

ü. 129b/2, 129b/8, 135a/2, 135b/1,
137a/13

ü.+dür 129b/9

ü.+i 133b/6, 133b/7, 134b/10,
136a/13, 136b/1, 137b/14, 138a/10,

140a/9

ü.+idin 137b/13

V

vādī < Ar. Dere; iki dağ arasındaki uzun çukurluk

v.+siniḡ 153a/6

v.+side 179b/5

vāfir < Ar. Çok, bol

v. 177a/4

v. bol- 177a/1

vāqi' < Ar. Vuku bulan, olan, meydana gelmek

v. bol- 120b/3, 121b/5, 128a/7, 128b/10, 130a/2, 132b/1, 132b/3, 132b/6, 132b/7, 132b/11, 133b/1, 133b/13, 135a/1, 135b/12, 135b/14, 136a/13, 136b/11, 137a/2, 141a/10, 141b/11, 148a/4, 149a/11, 152a/1, 156b/13, 158a/10, 159a/7, 160b/1, 162b/2, 164b/3, 165b/9, 171a/1, 171b/3, 181b/1, 183a/12

vaqt < Ar. Vakit, zaman

v. 128b/2, 154b/13, 166b/10, 174b/3, 180b/1

v.+ıda 145a/4

v.+i 125a/10

vālide < Ar. Anne

v.+m 126a/10

v.+mḡa 120a/9

vallāhu 'alem < Ar. Tanrı bilicidir

v. 170b/5

v. 170b/5

varise < Ar. Varisler, mirasçılar

v.+siniḡ 157a/2

vāsīṭa < Ar. Araç, aracı

v. 129a/6, 130a/9, 132b/7

v.+dur 128a/6

v.+sıdım 173a/11

vāşıl < Ar. Ulaşma, kavuşma

v.+ı 150a/13

vaṭan < Ar. Vatan, yurt

v. 181a/10

vaz'lıq < Ar.+Far. *vaz'+lXk* Atama, tâyin etme

v. 140b/7, 141b/2

ve < Far. Ve

v. 120a/7, 120a/8, 120a/11, 120a/12, 120a/14, 120b/4, 120b/9, 120b/12, 121a/8, 121a/9, 121b/1, 121b/2, 121b/4, 121b/6, 121b/7, 121b/8, 121b/11, 121b/14, 122a/2, 122a/5, 122a/7, 122a/8, 122a/9, 122a/12, 122a/14, 122b/5, 122b/7, 122b/8, 122b/11, 123a/4, 123a/9, 123b/3, 123b/4, 123b/5, 123b/7, 123b/8, 123b/10, 123b/11, 123b/14, 124a/6, 124a/9, 124a/11, 124a/12, 124b/3,

124b/9, 124b/10, 124b/11, 124b/14, 140a/10, 140a/11, 140a/12, 140a/14,
 125a/3, 125b/1, 125b/2, 125b/3, 140b/2, 140b/3, 140b/6, 140b/8,
 125b/5, 125b/8, 125b/9, 125b/10, 140b/9, 140b/10, 140b/13, 141a/1,
 126a/2, 126a/7, 126a/8, 126a/10, 141a/2, 141a/3, 141a/4, 141a/5,
 126b/2, 127a/6, 127b/1, 127b/7, 141a/6, 141a/10, 141a/12, 141a/13,
 127b/8, 127b/9, 127b/10, 127b/12, 141b/3, 141b/4, 141b/9, 141b/12,
 128a/2, 128a/4, 128a/5, 125a/6, 141b/14, 142a/1, 142a/2, 142a/6,
 128b/10, 128b/11, 129a/5, 129a/6, 142a/10, 142b/6, 142b/7, 142b/8,
 129a/10, 129a/11, 129a/12, 129b/1, 142b/9, 142b/12, 143a/4, 143a/14,
 129b/2, 129b/3, 129b/4, 129b/5, 144a/9, 144a/11, 144a/13, 144a/14,
 129b/14, 130a/12, 130b/2, 130b/7, 144b/1, 144b/2, 144b/3, 144b/4,
 130b/9, 130b/14, 131a/1, 131a/8, 144b/7, 144b/9, 144b/10, 144b/11,
 131a/13, 131a/14, 131b/1, 131b/2, 144b/13, 145a/2, 145a/12, 145a/14,
 131b/3, 131b/5, 131b/7, 131b/8, 145b/3, 145b/4, 145b/11, 145b/12,
 131b/9, 131b/11, 131b/14, 132a/1, 146a/1, 146a/3, 146a/7, 146a/6,
 132a/7, 132a/10, 132a/13, 132b/1, 146a/10, 146b/2, 146b/8, 146b/11,
 133a/10, 133b/3, 133b/8, 134a/6, 147a/2, 147b/11, 147b/12, 147b/14,
 134a/9, 134a/10, 134a/14, 134b/8, 148a/3, 148a/4, 148a/5, 148a/6,
 134b/10, 134b/11, 135a/2, 135a/3, 148a/14, 148b/7, 149a/2, 149a/3,
 135a/4, 135b/9, 135b/10, 135b/12, 149a/4, 149a/7, 149a/13, 149a/14,
 136a/7, 136a/10, 136a/11, 136a/14, 149b/2, 149b/3, 149b/4, 150a/2,
 136b/1, 136b/10, 136b/12, 137a/5, 150a/11, 150b/3, 150b/6, 151a/1,
 137b/1, 137b/4, 137b/6, 137b/10, 151a/4, 151a/11, 151b/1, 151b/2,
 138a/4, 138a/11, 138a/12, 138b/7, 151b/4, 151b/5, 151b/8, 152a/5,
 138b/13, 138b/14, 139a/6, 139/8, 152a/6, 152a/7, 152b/5, 152b/8,
 139a/9, 139a/10, 139a/11, 139a/13, 153a/3, 153a/4, 153a/5, 153a/6,
 139a/14, 139b/2, 139b/7, 139b/9, 153a/7, 153a/11, 153b/8, 154a/6,

154a/8, 154a/10, 154a/13, 154a/14,	174b/2, 174b/8, 175a/9, 175a/11,
154b/4, 154b/5, 155a/3, 155a/4,	175a/14, 175b/3, 175b/4, 175b/7,
155a/5, 155a/6, 155a/7, 155a/11,	175b/9, 175b/10, 175b/11, 175b/12,
156a/6, 156a/7, 156a/14 , 156b/2,	176a/2, 176a/8, 176a/14, 176b/2,
157a/2, 157a/4, 157a/7, 157a/13,	177a/5, 177b/6, 177b/9, 179a/6,
157a/14, 157b/14, 158a/2, 158a/4,	179a/12, 179a/14, 179b/1, 179b/2,
158a/5, 158a/6, 158a/7, 158a/8,	180a/1, 180a/4, 180a/11, 181b/2,
158a/9, 158a/10, 158a/11, 158a/12,	181b/3, 181b/4, 181b/6, 181b/10,
158b/7, 158b/11, 158b/14, 158b/14,	182a/4, 182a/5, 182a/13, 182b/6,
159b/14, 160b/13, 160b/14, 161a/1,	182b/10, 182b/13, 182b/13, 182b/14,
161b/1, 161b/2, 161b/4, 161b/5,	183a/3, 183a/6, 183a/7
161b/10, 162a/4, 162a/11, 162b/1,	vecd < Ar. Kendinden geçecek kadar
162b/2, 162b/4, 162b/8, 162b/10,	dalgınlık, ilahi aşka dalma
163a/1, 163a/2, 163a/4, 163b/8,	v. 176a/11
163b/10, 163b/14, 164b/1, 164b/9,	vech < Ar. Sebep, neden
165a/2, 165a/5, 165a/10, 165b/6,	v.-i tesmiye 137a/4
166a/1, 166a/2, 166a/3, 166a/4,	v.-i tesmiye+si 140b/5
166a/8, 166b/1, 166b/6, 166b/9,	vefā < Ar. Sadakat
166b/12, 167a/4, 167a/6, 167a/11,	v.+ga 132a/9
167b/4, 168a/6, 168b/4, 168b/14,	vehm < Ar. Şüphe, kuruntu
169a/7, 169a/11, 169b/8, 169b/12,	v.+idin 146a/12
170a/1, 170a/7, 170b/11, 171a/1,	velādet < Ar. Doğma, doğuş
171a/7, 171a/9, 171a/10, 171a/12,	v. 163b/4
171b/8, 182a/2, 172a/9, 172a/14,	v.+i 163b/4
172b/1, 172b/8, 172b/11, 173a/9,	veledü'l-zinā < Ar. Zina çocuğu, piç
173a/11, 173a/14, 173b/3, 173b/8,	v. 169b/14
174a/1, 174a/9, 174a/10, 174a/14,	velī < Ar. Ama, fakat

v. 120a/10, 120a/14, 121b/7, 124a/5,
125b/9, 125b/11, 129b/14, 130a/1,
130a/6, 130a/11, 130b/1, 133a/6,
133b/9, 133b/14, 134a/8, 134b/6,
134b/14, 135a/2, 135b/12, 136b/2,
138a/2, 140b/8, 140b/11, 140b/12,
140b/13, 141a/6, 141b/3, 141b/6,
142b/6, 152a/7, 153b/7, 160a/2,
162b/10, 163b/11, 164b/8, 164b/13,
167a/2, 167b/3, 169a/14, 170b/3,
171a/6, 172b/11, 174b/9, 175a/5,
175b/2, 177a/5, 177a/11, 178a/12,
181b/1, 181b/10, 181b/13, 182a/11,
182b/8

vezir-zāde < Ar.+Far. Vezir çocuğu

v. 179b/3

vezn < Ar. Vezin, ölçü

v.+**de** 171a/4

v.+**dedür** 164b/14

v.+**i** 181a/8

v.+**ide** 170b/12, 171a/4, 181a/8

vilāyet < Ar. Vilayet, il

v. 122a/12, 124a/14, 131b/11,
140a/14, 144b/1, 144b/10, 144b/12,
170a/14, 176b/14

v.+**dür** 130a/11

v.+**tür** 128a/7, 129a/7, 137b/11

v.+**niñ** 133b/13, 134a/2, 140a/12

v.+**ni** 133a/12, 134b/1, 148a/7,
156a/1, 177a/4

v.+**qa** 121a/8, 130a/12, 138b/12

v.+**te** 131b/6, 137a/2, 140a/7,
158a/10

v.+**tin** 120a/10, 120a/12, 120b/4,
121b/7, 137b/8

v.+**i** 125b/9, 128a/3, 130a/11,
131b/6, 141b/11, 165b/14, 166a/4

v.+**idür** 128a/6, 137b/3

v.+**iniñ** 120a/4, 131b/7, 140b/1,
165b/4

v.+**ini** 144a/11, 156a/11, 163b/13,
167b/14, 181a/11

v.+**ığa** 144b/7, 145b/2, 152a/2,
165b/1

v.+**ide** 120a/2, 131a/13, 131b/1,
131b/4, 140b/4

v.+**idin** 120a/3, 120a/4, 120b/3,
145b/6

v.+**idindür** 181a/4

v.+**çelerni** 131b/7

v.+**leri** 155b/3, 155b/4

v.+**leriniñ** 155b/7

v.+**lerini** 145a/12, 156a/8, 172b/8

v.+**leridin** 154a/2

v.+lerde 135b/7, 139a/10, 140b/5,
180a/6

v.+lerdin 154b/1

v.+lerğa 155b/8, 175b/14

v.+lerni 156a/6

vilāyetliġ < Far.+T. *vilāyet+IXġ*

Vilayetlik

v.+ı 131b/10

vīrānliġ < Far.+T. *vīrān+IXk*

Yıkılmışlık, haraplık

v. 121a/9

vuhūş < Ar. Yabani hayvanlar

v. 145a/14

vü < Far. Ve

v. 123b/3, 123b/14, 125a/3, 127b/6,

129a/2, 138a/7, 147b/14, 152b/8,

154b/2, 159b/2, 161a/2, 162a/12,

164b/10, 170b/8, 171a/8, 171a/10,

171b/12, 175a/2, 177a/3, 177a/12,

177b/2, 177b/10, 180b/8, 181b/5,

181b/8

vūzerā < Ar. Vezirler

v. 176b/7

Y

ya < Far. Veya

y. 129a/7, 142a/7, 142b/4, 146b/9,

148a/14, 154a/11, 158a/4, 163a/5,

164a/12, 170a/10, 170a/11, 173b/12,
174a/6, 179b/6

yād < Far. Hatırlatma, anma

y.+ıda 181b/7, 181b/8

y. qıl- 172a/4

yaġ- < ET *yaġ-* (EDPT, 896) Yağmak

y.-ar 132a/4

y.-dı 149b/11

y.-sa 132b/14

y.-qannı 133a/1

y.-qunça 160a/4

y.-mas 129a/13, 132a/5

yaġlıq < ET *yaġlıġ/yaġlık* (EDPT,
903) dDüşmanlık

y.+lar 155a/9, 172b/5

yaġın Yağış, yağmur

y. 139a/6, 139a/8

y.+ı 126a/4, 151a/14

y.+ıñ 130a/12

y.+ları 153b/6

yaġıq- < ET *yaġıq-* (EDPT, 901)

Düşman olmak

y.-tı 155a/1

y.-tılar 166a/14, 169a/13

y.-ıp 126b/6, 139b/1

yaġlıq Baş örtüsü, yaşmak

y. 180a/13

y.+nı 180a/14	181a/3, 181a/10, 181b/14, 182b/3,
yaḥ < Far. Buz	182b/6, 182b/11
y. 132b/10, 160b/13	y.+dur 129b/8, 148b/2
y.+ı 136a/9	y.+lar 167a/5, 172a/14, 172b/1
yaḥ-āb < Far. Buzlu su	yaḥşırağ < <i>yaḥşır+rAk</i> Daha iyi
y. 136a/10	y. 137b/14, 140a/8, 144b/3, 176a/12,
y.+qa 136b/5	178a/4
yaḥdān < Far. Buzcu	y. bol- 157a/12
y.+lar 136a/9	y.+ı 130b/1, 141b/4
yaḥşı < ET <i>yaxşı</i> (EDPT, 908) İyi,	yaq Beğeni, beğenme
güzel	y.+qu 120a/14
y. 121a/2, 122b/2, 124a/9, 125a/1,	yaq- < ET <i>yak-</i> (EDPT, 896) Yakmak
128b/10, 128b/12, 129a/7, 129b/4,	y.-ip 170a/13, 174a/1
129b/9, 129b/11, 130a/3, 130b/8,	y.-madı 123a/6
132a/7, 132a/12, 132b/6, 132b/10,	yaqa < ET <i>yaka</i> (EDPT, 898) Kenar
134b/2, 136a/1, 136b/10, 137a/12,	y.+da 139b/7
137b/14, 138a/3, 138a/9, 141b/3,	y.+sı 142a/5, 151b/11
141b/5, 141b/6, 141b/9, 147a/4,	y.+sıdur 142a/4
156a/3, 156b/10, 158b/13, 161a/2,	y.+sını 122a/3, 122a/5
161a/12, 162a/9, 165a/3, 165a/5,	y.+sığa 149b/8, 153b/4, 154b/5,
167a/1, 167b/3, 169b/3, 170b/14,	156b/1
171a/7, 171b/12, 172a/1, 172a/3,	y.+sıda 125a/7, 136b/8, 142a/8,
172a/9, 172a/11, 173a/8, 173b/4,	142a/10, 148b/4, 150a/9, 152a/7,
174b/12, 175a/9, 175a/11, 175b/2,	153a/14, 159a/3
175b/3, 175b/5, 175b/10, 176a/4,	y.+sıdağı 150b/12, 151b/9
178a/14, 178b/13, 179a/3, 180a/11,	y.+sıdın 162a/7
	y.+sığaça 146b/5

y.+ları 133b/5, 160b/12
yaqın < ET *yaqın* (EDPT, 904) Yakın
y.+ığa 161a/3
yalan < ET *yalıŋ* (EDPT, 929) Çıplak
→ **yalanç**
y. 149a/14
yalanç Çıplak → **yalan**
y. 151a/7, 161a/5
yalğan < ET *yalğan* (EDPT, 926)
Yalan
y. 176a/9, 176a/14
yalğuz < ET *yalğus* (EDPT, 930)
Yalnız
y. 134a/14, 143a/3, 144b/1, 149a/9,
151a/7, 151a/13, 153a/13, 155b/12,
167b/9
yaman < ET *yalman* (EDPT, 937)
Kötü, fena
y. 124a/9, 129b/12, 131b/14,
134a/11, 134a/13, 139b/5, 140a/9,
156a/3, 161a/11, 164a/13, 164b/13,
166a/6, 167b/6, 168b/11, 169a/2,
171a/6, 177a/6, 180a/5, 180b/8,
181a/4, 181a/6, 181a/12, 181b/9,
181b/13, 182b/1
yamanlıq < *yaman+IXğ* Kötülük,
fenalık → **yamanlıq**

y.+ı 160a/2
y.+ıdın 137b/11
yamanlıq < *yaman+IXk* kötülük,
Fenalık → **yamanlıq**
y. 121b/2, 126b/1, 163a/4
y. qıl- 160a/2
y.+lar 158a/9, 159a/7
y.+larını 155b/2
yamğur < ET *yamğur* (EDPT, 936)
Yağmur
y. 152a/12
y.+larının 153a/7
y.+lar 149b/11
yamğurluq < *yamğur+IXk* Yağmurlu
y. 142b/6
yan < ET *yan* (EDPT, 940) Taraf, yan
y.+ga 162a/3
y.+dın 162a/2
y.+ı 138a/13, 150b/4
y.+ıda 127a/12, 137a/12
y.+ıdadur 140a/10
y.+ıdağı 126a/1, 126b/3
y.+ımızda 158b/10
y.+larda 160b/14
yan- < ET *yan-* (EDPT, 941) Dönmek
y.-ar 135a/7
y.-iptur 147b/9

y.-di 165b/3, 165b/4, 165b/6	154b/12, 156b/4, 157a/11, 157b/7,
y.-dılar 122a/4, 127b/3, 168a/2	158a/8, 158b/4, 159a/3, 159b/5,
y.-ğusıdur 122a/10	159b/13, 161b/2, 161b/3, 162b/7,
y.-sa 144a/3	163a/4, 163b/10, 165a/3, 165a/5,
y.-ip 135a/11, 145a/5, 145b/14,	165a/6, 165a/7, 165a/8, 165a/10,
161b/6, 161b/9, 161b/13	165a/11, 165b/1, 165b/2, 165b/3,
y.+ğan 124b/5	165b/4, 165b/7, 166a/6, 166a/11,
y.+ğanda 123b/4, 171b/1	166b/1, 166b/2, 166b/5, 166b/9,
yana < ET <i>yana</i> (EDPT, 943) Yine	166b/14, 167a/10, 167b/1, 167b/5,
y. 121a/1, 121b/1, 124a/3, 125a/4,	167b/6, 167b/7, 168a/2, 168a/11,
125b/3, 125b/7, 125b/8, 125b/9,	168b/6, 169a/3, 169a/8, 169b/1,
126a/8, 128b/5, 128b/6, 128b/8,	169b/7, 169b/9, 169b/11, 170a/12,
129a/4, 130a/5, 130b/3, 130b/4,	170b/5, 170b/12, 170b/14, 171a/3,
130b/6, 130b/7, 130b/8, 131a/4,	171a/6, 171b/5, 171b/8, 171b/9,
131a/14, 131b/7, 133a/3, 133a/12,	171b/14, 172a/5, 172a/6, 172a/8,
133a/14, 133b/12, 134b/4, 134b/9,	172a/10, 173a/6, 173a/12, 173a/14,
134b/14, 135b/1, 135b/2, 135b/6,	173b/3, 173b/7, 173b/9, 173b/11,
135b/9, 135b/14, 136a/4, 136a/7,	173b/13, 174a/2, 174a/7, 174b/4,
137a/13, 137b/3, 137b/12, 137b/13,	174b/6, 175a/1, 175a/8, 175a/11,
139a/3, 139a/4, 139a/7, 139a/12,	175a/13, 175b/3, 175b/5, 175b/7,
139b/4, 139b/6, 140a/3, 140a/10,	175b/8, 175b/9, 176a/5, 176a/10,
140b/9, 141a/13, 141b/7, 142a/13,	176b/3, 177a/10, 177b/7, 177b/12,
142a/14, 142b/13, 143a/5, 143a/6,	178a/6, 178a/13, 178b/2, 178b/3,
143a/14, 143b/9, 149a/3, 149a/4,	178b/11, 178b/13, 179a/1, 179a/2,
149b/9, 150b/6, 151b/6, 151b/11,	179a/3, 179a/5, 179a/8, 179b/1,
152a/14, 152b/3, 152b/4, 152b/5,	179b/3, 179b/7, 179b/10, 179b/11,
152b/9, 153a/10, 154a/13, 154b/10,	180a/10, 180b/2, 180b/3, 180b/9,

180b/13, 181a/1, 181a/3, 181a/4,
181a/5, 181a/12, 181a/13, 181b/6,
181b/8, 181b/14, 182a/3, 182a/5,
182a/9, 182a/11, 182a/13, 182b/4,
182b/7, 182b/9, 183a/6

yañı < ET *yañı* (EDPT, 943) Yeni

y. 138a/2, 150a/11, 161a/1

yanıl- Dönülmek

y.-iptur 171a/4

y.-ğay 146b/9, 148b/1

ya'nī < Ar. Uzun lafın kıyası

y. 147a/14

yapış- < ET *yapış-* (EDPT, 880)

Yapışmak

y.-ip 158b/1

yapyassı Yamyassı

y. 164a/13

yār < Far. Sevgili

y. 150a/11, 159b/14

yara- < ET *yara-* (EDPT, 956)

Yaramak

y.-mas 141a/14, 141b/2, 182b/2

y.-r 152b/9

yarağ < ET *yarağ* (EDPT, 962)

Malzeme, araç, alet→ **yaraq**

y.+ıdın 158a/11

yarağlan- Hazırlanmak

y.-ip 148b/11

yaraq < ET *yarağ* (EDPT, 962)

Malzeme, araç, alet→ **yarağ**

y. 127a/5, 151a/1, 154a/10

y.+ları 152a/5

yaraqsız < *yaraq+sız* Silahsız,

malzemesiz

y. 155b/4

yaraş- < ET *yaraş-* (EDPT, 972)

Uzlaşmak, barış yapmak

y.-a 126a/8

y.-ip 167a/13

yarı Yarı

y.+ğa 158a/7

yarıl- Yarılmak, yarılıp açılmak

y.-ğan 157b/5

y.-ip 157b/5

yarım < ET *yarım* (EDPT, 968) Yarım,

buçuk

y. 124b/2, 137a/9, 146b/1, 149a/8,

149a/10, 153b/2, 160a/14, 173b/7

y.+ıça 143b/11

y.+ığaça 140a/4

y.+ısığaça 150b/9

yarmaq < ET *yarmaq* (EDPT, 969)

Para, akçe

y. 139a/2, 144b/8, 176b/11

y.+lar 177a/4	y.+ıdın 182a/6
yarmaş- Tırmanmak	yaşa- Yaşamak, ömür sürmek
y.-iğ 135a/10	y.-p 164a/11
yaruq < ET <i>yaruq</i> (EDPT, 962) Yarık	yaşıl Yeşil, taze
y. 125a/11, 141b/5	y. 164a/11
yasa- < ET <i>yasa-</i> (EDPT, 974)	yaşlıq < <i>yaş+IXğ</i> Yaşlı, yaşında →
Yapmak, düzenlemek	yaşlıq
y.-r 120a/9	y. 166b/6
y.-pturlar 138b/2, 140a/1, 142a/14	yaşlıq < <i>yaş+IXk</i> Yaşlı, yaşında →
y.-p 143a/2, 162a/7	yaşlıq
y.-ğan 140a/5	y.+tur 168b/11
y.-mağ 139a/2	yaşun- Saklanmak, gizlenmek
yasaq Kanun, nizam; idam	y.-ğan 160a/9
y.+qa 158a/10	yat- < ET <i>yat-</i> (EDPT, 884) Yatmak
yasaş- Belli bir düzen içinde dizilmek,	y.-ıp 129b/13, 165a/9
saf yapmak	yavuğ < ET <i>yağuk</i> (EDPT, 901) Yakın
y.-ıp 156a/2	→ yavuq
yasat- Düzenlemek	y.+ımı 150a/8
y.-ıñ 122b/1	y.+ığa 152a/6
y.-ğan 153b/12	y.+ıda 160a/8, 161b/1
yastan- Uzanmak, dayanmak,	yavuq < ET <i>yağuk</i> (EDPT, 901)
yaslanmak	Yakın → yavuğ
y.-ıp 174a/9	y. 122a/3, 123a/14, 135b/4, 140a/6,
yaş < ET <i>yaş</i> (EDPT, 975) Yaş	149a/11, 150a/9, 151a/10, 153a/10,
y. 122a/12, 164a/11, 164b/14	153b/2, 160a/11, 160a/14, 161b/2,
y.+nıñ 120a/5	164b/7, 177b/11
y.+ıda 178a/8	y.+dur 141b/3

y.+dın 158b/10	yaylağ < ET <i>yaylağ</i> (EDPT, 981)
y.+larındın 157b/11	Yayla
yavuçraq < <i>yavuç+rAk</i> Daha yakın	y.+qa 141b/13
y. 127a/5, 130b/7, 133a/8, 133a/13, 146a/11, 149b/7	y.+ığa 120a/4
y.+tur 126a/7, 129a/12, 129b/1, 135b/3, 148b/2	y.+ları 140b/7
yavuş- < ET <i>yāğuş-</i> (EDPT, 908)	y.+larının 140b/8
Yakın olmak	y.+larında 162b/11
y.-ur 128b/4	y.+larındındur 120a/5
y.-qan 158b/1	y.+lardur 140b/7, 140b/8
yavut- Yaklaştırmak, yanına götürmek	y.+largā 140b/8
y.-up 157a/4	yaz < ET <i>yaz</i> (EDPT, 882) Yaz, ilkbahar
yay Yay	y. 129a/14, 136a/1, 141b/13, 153b/6, 154b/3
y. 173b/5	y.+ğaça 179b/14
y.+nı 160a/10, 167a/1, 173b/6	y.+lar 128b/13, 130a/4, 130a/9, 130b/9, 130b/12, 135b/14, 136a/7, 139b/4, 142a/3
y.+ı 75a/10	y.+larda 129b/13
yayaq < ET <i>yadağ</i> (EDPT, 887) Yaya	yaz- Yaklaşmak (yardımcı fiil)
y. 120a/7, 148b/11, 149a/14, 149b/5, 152b/13, 161a/1	y.-dı (yıqıla yazdı) 123b/8
yayaqla- < Yürümek, yaya olarak gitmek	y.-ıp (uruşa yazıp) 156a/2
y.-dılar 152b/12	yek < Far. Tek, bir
y.-p 161b/5	y. 176b/7
yaydaq Sade cevşensiz at	y.+e 182a/14
y. 151a/13	yek-cihetliğ < Far.+Ar.+T. <i>yek-</i> <i>cihet+IXğ</i> Fikirleri bir olma

y. 156b/10	y.+de 131b/14, 132a/1, 133b/6,
y.+ıdın 126b/4	136a/3, 136a/4, 136a/5, 139b/3,
yek-endāz < Far. Bir tür ok	140a/1, 140a/3, 142a/3, 143a/9,
y. 132b/12	143b/7, 144a/8, 148a/4, 151a/10,
y.+dur 141a/8, 160b/1	151b/8, 152a/13, 154a/8, 157b/5,
yek-şenbe < Far. Pazar	159a/2, 160b/3, 161b/7, 166b/10,
y. 157a/2	167a/3
yek-rāh < Far. Bir yol	y.+dedür 139b/4
y.+a 154a/7	y.+dın 131a/11, 141a/8, 143b/4,
yelenç < <i>yel+eç</i> Çevik, atik; çabuk	146a/5, 150b/7, 160b/13, 163a/10
y. 152b/5, 159a/11, 163a/11	y.+i 131b/13, 132a/13, 132b/5,
yer < ET <i>yér</i> (EDPT, 954) Yer	133b/1, 139a/14, 150b/4
y. 122b/5, 128b/6, 128b/10, 129b/12,	y.+idür 134b/5, 139b/4
134b/14, 136b/10, 137a/7, 138a/1,	y.+ige 124a/8, 157b/12
140b/3, 145a/7, 148b/1, 153a/5,	y.+ide 143a/10, 160b/4, 172a/12,
153b/3, 157b/2, 157b/4, 157b/13	179a/9
y.+dür 132b/9, 135b/9, 138b/6,	y.+idin 140b/13
144b/8	y.+leri 134a/5, 141a/8, 141a/9,
y.+niñ 157b/3	141a/10, 141a/12
y.+ni 138b/8, 143b/1, 162a/6	y.+leriniñ 154a/6
y.+e 158b/2	y.+lerini 151a/14
y.+ge 120b/1, 123b/13, 126b/2,	y.+ler 120b/13, 132b/10
129a/13, 129a/14, 139b/12, 143b/3,	y.+lerni 146a/8
143b/9, 146a/5, 147b/8, 149b/14,	y.+lerde 136b/3, 143b/1
160b/10, 162b/5	y.+lerdin 145b/11
y.+ke 157b/5	yeñilrek < <i>yeñil+rak</i> Daha kolay
	y. 147b/9

yerī Dar mağara

y. 146a/2

yetim < Ar. Yetim, yalnız, babası

ölmüş

y.+çe 172a/6, 173a/13

yé- < ET *yé-* (EDPT, 869) Yemek

y.-miş 133b/6

y.-dük 160b/5

yégirme < ET *yégirmi* (EDPT, 915)

Yirmi

y. 124a/13, 143a/7, 158a/1, 181b/11

y.+çe 152a/4

yégirme altı Yirmi altı

y. 123b/7

yégirme beş Yirmi beş

y. 123b/7, 161b/2

yégirme miñ Yirmi bin

y. 129a/9, 153a/11

yégirme tört Yirmi dört

y. 171a/3

yégirme üç Yirmi üç

y. 120a/5

yél < ET *yél* (EDPT, 916) Yel, rüzgar

y. 142a/6

y.+ti 128b/13

yét- < ET *yét-* (EDPT, 884) Yetişmek

y.-er 136a/9

y.-iptür 123b/13, 172a/12

y.-tük 153a/2, 159b/6, 160b/11

y.-key 124b/8

y.-e (yéte kelsünler) 122b/11

y.-ip 122a/4, 155b/9, 162b/5

y.-keç 139b/12, 145a/13

y.-ken 125b/2, 126b/6, 156b/2,

158a/7, 158a/12, 173a/3

y.-kendür 178a/11

y.-kende 120b/8, 121a/1, 121a/4,

126a/13, 146a/1, 153a/8, 153a/10,

158a/11, 163b/3

y.-künçe 153a/10

y.-medi 157b/0, 157b/12

y.-megey 136a/9

y.-megünçe 178b/8

y.-mey 149b/10, 160b/3

y.-meydür 156a/12

yétker- Ulaştırmak

y. 180a/8

yétti < ET *yétti* (EDPT, 886) Yedi

y. 125a/3, 129a/8, 130a/13, 130b/4,

139a/13, 152b/2, 164b/6, 170a/2,

174b/8

yétiş- < ET *yétiş-* (EDPT, 894)

Yetişmek

y.-ti 134a/8, 149a/13

y.-tük 161b/1	y. 131b/13, 137b/9, 137b/10, 138b/9,
yétişil- Yetişilmek	139a/4, 139a/13, 140a/4, 156a/4,
y.-di 150b/13	157b/4
yétkür- < ET <i>yétür-</i> (EDPT, 892)	y.+nın 140a/4
Vardırmaq, ilerletmek	y.+nı 142b/2, 145b/13
y.-üpdür 164b/11	y.+qa 135a/9, 135a/10, 142b/1,
y.-üptür 164b/10	173b/7
y.-di 146a/5, 147a/5	y.+dın 135a/9
y.-diler 146a/7, 148b/1, 162a/6,	y.+ı 133b/4, 141a/5, 141a/11
178a/6	y.+ıdur 133b/5
y.-ürler 169a/6	y.+ıda 141b/7
y.-gey 177b/3	y.+ıdındur 135a/6
y.-gen 146b/6	y.+ları 135a/4
y.-gendür 174b/4	y.+larının 144a/1
y.-üp 144b/9, 145b/6, 151b/3,	y.+lar 132a/5, 143a/2, 145a/14
154a/3, 171b/9, 174b/5	yığaçsız < <i>ığaç+sız</i> Ağaçsız
yétmiş < ET <i>yétmiş</i> (EDPT, 891)	y. 141a/14
Yetmiş	yıgıl < ET <i>yıgıl-</i> (EDPT, 901)
y. 125b/3, 157b/1, 161b/12, 172a/14,	Toplanmaq
177b/11	y.-ur 153a/5
yéyil- Yiyilmek	y.-dılar 120a/1
y.-gen 160b/6	y.-ıp 127b/1, 147a/3, 176a/11,
yığ- < ET <i>yığ-</i> (EDPT, 897) Toplamak	183a/7
y.-dım 161b/2	yığınaq Topluluk
y.-ıp 146b/7, 155a/3, 156a/3, 158a/5	y. qıl- 163a/1
yığaç < ET <i>ığaç</i> (EDPT, 79) Ağaç	yığıştur- Yığıştırmak, toplamak
	y.-uptur 171a/2

- y.-up** 152a/13
- y.-maq** 179b/5
- yıǵla-** < ET *ıǵla-* (EDPT, 85) Ağlamak
- y.-mas** 134b/2
- yıqıl-** < ET *yıqıl-* (EDPT, 902)
- Yıkılmak
- y.-ur** 142b/5
- y.-ıptur** 157b/11
- y.-dı** 157b/1
- y.-a** (yıqıla yazdı) 123b/8
- y.-ip** 157a/13
- yıl** < ET *yıl* (EDPT, 917) Yıl
- y.** 122b/2, 123b/8, 129a/8, 136a/9, 138a/2, 139a/2, 153b/11, 163a/5, 163b/13, 164b/6, 169b/4, 170b/8, 174b/14, 175a/7, 179b/13
- y.+nıŋ** 163b/2
- y.+ǵa** 164b/7, 177b/1
- y.+da** 170a/2, 171a/14
- y.+dın** 126b/8
- y.+tı** 132a/11, 132a/12, 138a/8, 138a/12
- y.+lar** 123b/6, 155a/9
- yılıqı** Başı boş gezen at
- y.+larıǵa** 161b/1
- yıraq** < ET *ıraq* (EDPT, 214) Uzak
- y.** 138b/4, 145b/11, 146a/3, 150a/8
- y.+dın** 123b/3, 158b/10
- yıraqraq** < *yıraq+rAk* Daha uzak
- y.** 140a/3, 148b/12
- yiber-** < ET *ıd-* (EDPT, 37)
- Göndermek
- y.-ür** 154a/5
- y.-iptür** 159b/7
- y.-dim** 159b/9
- y.-di** 154b/9, 156b/2, 164b/6, 182b/7
- y.-diler** 127b/13, 156b/6
- y.-ip** 120b/7, 120b/9, 123a/9, 124b/11, 162b/13, 165a/4, 175a/12
- y.-gen** 165b/10
- y.-mek** 176a/3
- yiberil-** < ET *ıdıl-* (EDPT, 56)
- Gönderilmek
- y.-di** 125a/1, 139a/2, 144b/4, 147a/8, 148a/9, 152b/10, 162a/5
- y.-ip** 120a/13, 126a/12, 132a/13
- yigit** < ET *yigit* (EDPT, 911) Yiğit
- y.** 121a/3, 127b/2, 152b/5, 158a/13, 158b/5, 159a/10, 159a/11, 161a/2, 165a/4
- y.+ini** 181b/6
- y.+leri** 125b/1, 163a/7

y.+ler 125a/1, 125b/1, 127a/10,
127b/1, 141b/14, 156a/8, 161a/14,
175a/10

y.+lerni 125b/3, 144b/2, 147a/8,
156b/5

yille < Ar. Musikîde bir vezin türü

y.+si 180a/3

yit- Yetmek, ulaşmak

y.-se 170a/10

y.-künçe 170a/11

yoq < ET *yoq* (EDPT, 895) Yok

y. 120b/6, 122a/13, 124b/3, 125a/5,
127a/9, 127b/3, 132a/2, 149a/3,
150b/4, 151a/11, 151b/9, 152a/5,
152a/9, 155a/11, 159a/4, 161a/3,
161a/4, 164b/7, 166a/2, 166a/3,
166a/13, 167b/4, 167b/11, 169b/2,
170b/11, 171a/12, 172a/12, 174b/11,
176a/13, 176b/9, 177b/4, 178a/11,
178b/8, 178b/9, 179a/13, 182b/7

y.+tur 129b/14, 130a/8, 131a/3,
132b/8, 133b/10, 134b/10, 136a/14,
136b/2, 137a/3, 139a/4, 140b/8,
141a/6, 141a/11, 142a/2, 142a/6,
176b/11, 180b/4, 180b/13, 181a/2,
181a/6

yoqqarı ET *yoqaru* (EDPT, 906)

Yukarı

y. 122b/1, 133b/10, 133b/11, 134a/9,
135a/5, 136b/11, 138b/10, 142b/9,
146b/14, 147b/7, 160b/2, 179a/10

y.+dın 143a/13

y.+ğı 134b/11, 143b/14

yoqqarıraq < *yoqaru+rAk* Daha yukarı

y. 130a/13, 131a/7, 134a/4, 137a/12

yol < ET *yol* (EDPT, 917) Yol

y. 127a/14, 130a/13, 130b/5, 130b/6,
130b/7, 130b/8, 130b/9, 131a/2,
131a/3, 131a/4, 132a/3, 132b/7,
133a/1, 133a/2, 133a/3, 135b/3,
139a/13, 145b/9, 146a/3, 146a/14,
147a/1, 147b/13, 147b/14, 148a/2,
148b/3, 149b/8, 149b/12, 150a/1,
150a/4, 153b/2, 157b/4, 159b/14,
160a/14, 160b/10

y.+dur 130b/6, 130b/8, 131a/2,
131b/13, 131b/14, 137b/9, 137b/10

y.+nıñ 147a/5, 150a/7

y.+nı 132a/1, 137b/9, 148a/1

y.+ğa 150a/8, 161a/3

y.+da 131a/2, 131a/3, 155a/7

y.+dın 160b/1, 161b/7

y.+ı 123a/3, 125a/7, 126b/3, 126b/9,
130b/1, 142b/8, 145a/3, 145a/5,
145a/11, 146b/9, 146b/14, 147b/14,
148a/14, 148b/2, 149b/9, 154a/7,
155a/6

y.+ının 137b/11

y.+ını 125b/11, 126b/6, 149b/10,
160a/11

y.+ığa 130b/6, 150a/5, 150a/6

y.+ıda 149b/12, 149b/13

y.+ları 130b/12

y.+larını 145a/2

y.+lar 130b/10, 131a/6, 150a/7

y.+ların 130b/12, 131a/1

y.+larda 131a/5

yolsuz < *yoI+sIz* Yolsuz

y. 133b/3, 147b/10, 160/11, 160b/13

yoluqtur- Karşı karşıya getirmek,
tesadüf etmek

y.-up 149b/2

yorunça Yonca

y. 141b/11

yosunluq < Moğ.+T. *yosun+IXk* Gibi,
benzer

y. 123a/12, 128b/1, 140b/8, 141a/4,
141a/10, 141a/14, 178b/5

yulduz Yıldız

y. 125a/11

yumalan- Yuvarlanmak

y.-ip 150b/9

yumşaq Yumuşak, uysal

y. 127a/1, 140b/2

yumurtqa Yumurta

y.+sı 153a/14

y.+larını 153b/1

yurt < ET *yurt* (EDPT, 958) Yurt

y. 127b/11

y.+qa 152b/9

y.+ta 120a/5, 120a/9, 120b/2,
125a/2, 125b/7, 125b/8, 125b/14,
126a/5, 126a/10, 146a/3, 146a/4,
147b/2, 152a/11, 152a/12, 159a/10

y.+tın 124b/12, 126a/1, 146b/1,
152a/3, 152b/8

y.+ıda 122a/12

y.+ları 160b/7

y.+larda 152b/10

y.+lardın 152a/10

yükle- < ET *yükle-* (EDPT, 912)

Yüklemek

y.-p 124b/10

yüklüg Yüklü, yüklenmiş

y. 149a/14

yükün- < ET *yükün-* (EDPT, 913)

Saygıyla eğilmek, diz çökmek

y.-di 123b/5, 123b/7

y.-üp 123b/4

yürü- < ET *yorı-* (EDPT, 957)

Yürümek

y.-ür 130b/14, 146b/8

y.-ürler 130b/10, 130b/11, 134b/13

y.-di 151a/12

y.-dük 150a/14

y.-üp 123b/6, 133b/3, 140b/14,
147b/10, 149a/6, 150b/12, 156a/1,
172b/3

y.-gen 147a/11, 161a/12

y.-gende 122a/3

y.-ürni 150a/1

y.-mey 130b/13

y.-mek 120a/2

y.-mekni 122b/5

yürüş Yürüyüş, sefer

y. 158b/11

y.+de 147a/5, 148b/8, 161a/11,
161a/12, 165b/6

yüz < ET *yüz* (EDPT, 982) Yüz, 100

y. 125b/3, 138b/11, 147a/11, 147b/5,
150a/11, 150a/13, 173a/2

yüz < ET *yüz* (EDPT, 982) Yüz

y.+ge 155a/6, 155b/11

y.+deki 151a/8, 151a/9, 153a/2,
153a/3

y.+din 145b/2, 147a/10, 153b/9,
155a/5

y.+ümge 120a/5, 162a/9

y.+i 150a/11, 150a/13

y.+ige 138a/1, 151a/5, 159b/3

y.+ide 146b/12

y.+ideki 153a/4

y.+idin 129b/10

y.+lerige 155b/2

yüz éllig Yüz elli

y. 147a/11

y.+çe 173a/2

yüzlen- Yürümek, yönelmek

y.-di 162b/1

Z

zabı < Ar. Hakim olmak

z. qıl- 134b/2, 172b/1

z.+ığa 139b/9, 139b/10

z.+ıda 138b/7

z. taht-ı z.+ıda 138b/7

zâhir < Ar. Görünen, belirgin

z. 158a/10, 177b/4, 180b/8

z. bol- 151b/2, 155a/10, 166b/13

z. émes 171b/4

- ż.+i** 178b/6
- ż.** ‘ulūm-ı **ż.+ğa** 178b/5, 178b/6
- zaḥīre** < Ar. Gerektiği zaman harcanmak üzere ambarda saklanan hububat
- z.** 138b/11
- zaḥm** < Far. Yara
- z.+ı** 158b/4
- zaḥmet** < Ar. Sıkıntı
- z.+i** 154a/1, 164b/2
- zamān** < Ar. Zaman
- z.** 121b/8, 138b/2, 139a/6, 143a/8, 153a/9, 156b/3, 157a/11, 157b/6, 157b/7, 161a/3, 161a/5
- z.+da** 133b/12, 141b/8, 143b/6, 147a/11, 148a/9, 174a/11, 175a/9, 177b/4, 178a/11, 182b/6
- z.+ıda** 128a/12, 138b/8, 139b/5, 163b/5, 166a/11, 167a/11, 167a/14, 167b/7, 174b/12, 177b/13, 177b/14, 178a/3, 178a/6, 178a/8
- zamānī** < Ar. Zamanla ilgili, zamansal
- z.** 177b/1
- zār** < Far. Ağlayan, inleyen, dermansız
- z.** 123b/14, 124b/4
- żarb** < Ar. Vuruş, darp
- ż.-i muşt+ı** 180b/9
- zarīf** < Ar. Nazik, ince
- z.** 172a/6
- zarlıq** < Far.+T. *zar+IXk* Zayıflık
- z.+lar** 155a/11
- żāyi‘** < Ar. Kayıp, zarar
- ż.** **qıl-** 176a/9
- zebūn** < Far. Zayıf, güçsüz
- z.** 124b/4
- z.** **qıl-** 155a/13, 162b/6
- zelzele** < Ar. Yer sarsıntısı, deprem
- z.** 157a/12, 157b/6, 157b/10, 158a/2
- zerāfet** < Ar. Şaka
- z.** 172a/2, 180a/6, 180a/12
- z.+leridin** 180a/9
- zerd** < Far. Sarı, sarımtrak
- z.+çe** 134b/9
- z.+çedür** 133b/8
- zeytūn** Zeytin
- z.** 140b/9
- żiddāne** < Ar.+Far. Zıt gibi
- z.** 177a/5
- żihgīr** < Far. Ok atanların parmaklarına geçirdikleri halka
- z.+ni** 173b/6
- z.+dīn** 173b/8
- żikr** < Ar. Anma, dile getirme
- z.+i** 123a/5, 174b/6

z.+leri 167b/8	zor < Far. <i>zūr</i> Zor, güç
zi'l-ħicce < Ar. Hicri senenin on ikinci ayı	z. 173a/14
z. 153b/14, 163b/2	zorla- < Far.+T. <i>zor+Ia-</i> Zorlamak
zirā'at < Ar. Ekincilik, çiftçilik	z.-p 158b/5, 158b/14, 162a/6
z. qıl- 139b/2	zūhūr < Ar. Görünme, meydana çıkma
z.+tın 153a/7	z. 177b/13
ziyādeserlıq < Ar.+Far.+T.	z.+ğa 159a/6
<i>ziyāde+ser+IXk</i> Gösteriş, kibir	zūlm < Ar. Eziyet
z.+lar 170b/4	z. 126a/2
zomoħt < Far. Kaba	
z. 159a/7	
z. qıl- 126a/2	

3. 1. Özel Adlar Dizini

A. 125a/8, 131b/9, 139b/5, 148a/1,
148a/6, 149b/5, 150b/1, 150b/3,

3. 1. 1. Kişi ve Boy Adları Dizini

150b/6, 150b/6, 150b/8, 153b/1

A.+dur 131b/1, 138a/4, 140a/12

‘Abdullāh Meşnevīgūy

A.+nı 147a/11

‘A. 180b/9

A.+ğa 131b/10

‘Abdullāh Sultān

A.+ları 147a/2, 148b/8

‘A. 168b/10

A.+lar 132a/1, 147a/6, 147a/7,

‘Abdül Bāqī Mīrzā

147a/12, 147b/1, 147b/3, 149b/4

‘A. 175b/13, 176a/3

A.+larını 146b/9, 147b/8, 148a/14,

‘A.+nın 176a/1

152b/10, 153a/1, 159a/1, 159b/13

‘Abdül Hāliq Bég

A.+ların 140a/13, 146b/3

‘A. 172a/6

Ağa Bégim

‘Abdül Hāliq Firūzşāh

A.+ni 168a/6

‘A. 172a/8

Āhī

‘Abdūr-rezzāq Mīrzā

Ā. 181a/4

‘A. 149a/2

Ahmed Qāsım

‘A.+ğa 125a/7

A. 126a/14, 126b/3, 155a/6

‘Abdüş Şükür

A.+nı 126b/1, 126b/3, 156b/4

‘A. 123a/7

A.+ğa 120b/13

‘Acem

Ahmed Hacı Bég

A. 129a/3

A. 170b/8

Ağaq

Ahmed Han

A.167b/10,169a/3

A. 163b/10

‘Ādil Sultān

Ahmed Tevekkül Barlas

‘A.+ğa 167a/14

A. 171b/5

Afgān

Ahmed Yūsuf

A. 161a/5	‘Āmmī
Aq Bégim	Ā.+dür 181b/9
A. 166b/1, 168a/2, 169a/9	Apaq Bégim
‘Alā‘eddīn Cihānsüz Ğürī	A. 168b/2, 169b/1
‘A. 138b/12	A.+niñ 169b/9
Alça Hān	‘Arab
A.+nı 157a/3	‘A. 129a/3, 131a/14
‘Alī Hān Bayındır	‘A.+nı ğayr-ı ‘A. 129a/3
‘A. 175b/6	Argun
‘Alī Celāyır	A. 167b/4
‘A.+dın 174b/10	Āşafī
‘Alī Hān Bayındır	Ā. 179b/3
‘A. 175b/6	Avġan-Şi‘ār
‘Alī İbn Burunduq	A.+dur 137b/3
‘A. 170a/3	‘Ayşe Sultān
‘Alī Şīr Bég	‘A. 168b/8
‘A. 164b/1, 170b/11, 173a/11,	Bābā ‘Alī
174b/5, 176a/11, 177a/5, 179b/12	B. 174b/8
‘A.+niñ 170b/8, 173a/7, 181b/11,	Bābā ‘Alī Éşik Aqa
181b/12	B. 174b/4
‘A.+ge 180a/3, 180a/10, 180a/12	Bābā Oġlu
‘A.+çe 171a/8, 179b/13, 180a/1,	B. 149a/4
180a/7, 180a/8, 180a/12, 180a/13	Bābur
‘Alī Şīr Bég Nevā‘ī	B. 150a/12
‘A. 170b/5	Bābur Mīrzā
Allāh Qulı Béren	B. 168a/7, 170a/4, 171b/8, 174b/10
A. 149a/4	B.+nıñ 168a/2

Bāqī	B. 181a/1
B. 158b/13, 159b/11, 160a/1	Bedī‘üzzamān
B.+niņ 120b/11, 159b/14	B. 175a/9
B.+ni 160a/1	Bedī‘üzzamān Mīrza
B.+ğa 160a/1	B. 122a/5, 129a/1, 155a/14, 166a/5,
Bāqī Bég	168b/13, 172b/9, 175a/8, 182b/13,
B. 121a/8, 121b/10, 146b/6, 152b/4	183a/2, 183a/7, 183a/8, 183a/10
B.+niņ 123a/6, 158b/11	B.+ğa 121b/14, 155a/7
B.+ge 123a/6, 126b/7	Bedreddīn
Bāqī Bég Çağānyānī	B. 174b/6
B.+niņ 127b/5	Behlül
Bāqī Çağānyān	B. 154a/13, 162a/11
B. 149a/1	B.+ğa 154a/14
Bāqī Çağānyānī	Behlül Eyyüb
B. 120b/9, 123a/10, 125a/12, 126a/8,	B. 121b/11, 125b/8
146b/5, 152b/1, 158a/6, 159a/3	Behzād
B.+niņ 126b/1, 157a/9	B. 181b/12
Barlas	Bennāī
B.+largā 170a/6	B. 179b/7, 179b/13, 180a/9, 180a/14,
Bayqara Mīrzā	182b/9
B. 163b/6, 163b/9, 163b/11	B.+niņ 180a/8
B.+niņ 167b/11, 168a/9	Berekī
Baysungur Mīrzā	B. 131b/1
B.+ğa 165b/12	Bégim Sultān
Bedaḥşānī	B. 168b/3, 168a/14
B.+lerniņ 154b/6	Bégi Sultān Ağaça
Bedaḥşī	B. 169b/11

Béyanī	C.+ğa 121a/7, 121b/2, 121b/11, 144a/12, 145a/5, 148a/8, 162a/5
B. 175a/5	
Bihbūd Bég	Cihāngīr Türkmen
B. 173b/14	C. 155a/1
B.+ge 174a/1	Cihān Şāh
Bike Bégim	C. 170a/3
B.+niñ 168a/6	Cūgī
B.+ni 168a/3	C.+lerniñ 145b/11
Bike Sultān Bégim	Çākū Barlas
B. 168b/12	Ç. 170a/3, 170a/4
Boran Sultān	Çarñı
B. 168b/10	Ç.+dür 137b/1
Büdeke Bégim	Çārşenbehī
B. 163b/10, 164a/7	Ç.+lerdindür 169b/6
Cet	Çın-Şüfī
C. 159b/13	Ç.+niñ 156a/11
Cihāngīr Barlas	Ç.+ğa 163a/14
C. 170a/5, 171b/14	Ç.+ni 163a/6
Cihāngīr Mīrzā	Çöli Bégim
C. 121b/6, 123a/7, 123b/5, 126b/12, 127a/6, 149a/1, 150a/2, 151a/3, 152a/14, 152b/6, 152b/9, 152b/14, 153b/10, 157b/9, 158a/6, 161b/14, 162a/11, 162b/3, 163a/4	Ç. 167b/10, 169a/3
C.+niñ 152b/7, 157b/10, 158b/11	Devāzdeh İmām
C.+ni 121b/12, 127b/9, 158a/5, 162a/12	D.+ni 164a/14
	Derviş ‘Alī Bég
	D. 173a/6
	Derviş ‘Alī Kitābdār
	D. 174b/2
	Deryā Han

D.+nıñ 145a/6, 146b/9	E. 131a/14, 136a/1, 140a/1
Dilezāk	Eyyüb
D. 146b/11, 159b/13	E. 162a/11
Ebā Bekir Mīrzā	E.+nıñ 121a/14, 154a/13
E.+mı 165a/11	Fatma Sultān
Ebū Tūrāb Mīrzā	F. 168a/11
E. 166b/2, 169b/8	Fāzıl Kōkeldaş
Ebū'l Feth	F.+nıñ 152a/3
E. 175b/10	Fazlī
Ebū'l Muhsin Mīrzā	F. 154a/7, 154a/10
E. 165b/2, 166b/1	Ferīdūn Hüseyn
Ehlī	F. 167a/6
E. 181b/8	Ferīdūn Hüseyn Mīrzā
Eke Bégim	F. 167a/3, 167a/5, 166b/14
E. 163b/10, 163b/14	F.+nıñ 169b/8
Emīr Hamza	Ferruḥ Argun
E. 176a/8	F. 158b/7
Emīr 'Ömer Bég	Ferruḥ Hüseyn Mīrzā
E. 175b/9	F. 167b/5
Emīr Timur	Fīrūze Bégim
E. 163b/6	F. 163b/7
Endicānī	Fīrūzşāh Bég
E.+dın 144b/4	F. 172a/6
E.+lerdın 144b/3	Ġulām Şādī
Esad Bég	Ġ. 182b/4
E. 175b/7	Güşlük
Etrāk	G. 159b/1

Gücür	Ḥ.+niḡ 171b/5
Ḡ.+ni 159b/13	Ḥācī Tarḡan Ḥan
Ḥāce ‘Abdullāh Mervārid	Ḥ.+ḡa 164a/8
Ḥ. 175a/1, 182a/2	Ḥadīce Bėgim
Ḥāce Aḡmed	Ḥ. 182b/14, 166a/14, 169a/8
Ḥ. 137b/1	Ḥaqq Mīrzā
Ḥāce ‘Aḡā	Ḥ. 169a/1
Ḥ. 177a/10	Ḥamza Bī Maḡḡit
Ḥ.+niḡ 177a/11	Ḥ. 124b/13
Ḥāce Efḡalni	Ḥamza Sultān
Ḥ. 177a/8, 177a/9	Ḥ. 156a/9, 156b/1, 166b/6
Ḥāce Ḥāfız	Ḥ.+niḡ 156b/3
Ḥ.+niḡ 128b/1	Ḥ.+ḡa 156a/14
Ḥāce Hızır	Ḥānzāde Bėgim
Ḥ.+niḡ 128b/6	Ḥ.+ḡin 121a/6, 167a/12
Ḥāce Hızır Nūḡānī	Ḥasan ‘Alī
Ḥ.+ni 149b/3	Ḥ.+ḡa 174b/9
Ḥāce Kelān	Ḥasan ‘Alī Celāyir
Ḥ.+ḡin 139a/2	Ḥ. 174b/9, 174b/11
Ḥ.+niḡ 158a/13	Ḥasan Barlas
Ḥāce Muḡammed Emīn	Ḥ. 124b/1
Ḥ.+ḡa 146a/1	Ḥasan Noyan
Ḥāce Pīr Aḡmed Ḥānī	Ḥ. 171b/13
Ḥ.+niḡ 176b/7	Ḥasan Şeyḡ Timur
Ḥāce Yūnus	Ḥ. 171b/8
Ḥ. 137b/1	Ḥ.+niḡ 168b/7
Ḥacī Seyfedḡin Bėḡ	Ḥasan Ya‘qūb

Ḥ. 171b/13	Hindī Moğol
Hātifī	H. 149b/4
H. 180b/10	Hindū
Hātim	H.+larnıj 145b/11
H.+ğa 161a/12	Hindüstān
Hātim Qur Bég	H.+nı ğayr-ı H. 129a/3
H.+i 161a/10	Hindüstānī
Ḥaydar ‘Alī Becūrī	H. 135a/5
H. 134b/1	Hizebrullāh
Ḥaydar Mīrzā	H. 172b/13
H. 165b/13, 167a/10, 167a/14	H.+ğa 176b/6
Ḥaydar Tāqi	Ḥorāsānāt
H.+niñ 126b/11	H. bā-vücut-ı Ḥ.+ta 138b/7
Ḥazret-i Mollā Ya‘qūb	Ḥorāsānlıq
H. 137a/14	H. 156b/13
Ḥazret-i Nūh peygāMBER	Ḥudāy Dervişān
H.+niñ 133a/9	H. 121a/11
Herīlig	Ḥūgiyānī
H.+dür 179b/7	H. misl-i Ḥ. 139b/7
Hırlıçı	Ḥusrev Kākiyānī
H. 132a/1, 139b/7, 159a/2	H. 146a/14
Hilālī	Ḥusrev Şāh
H. 181b/4	H. 120b/2, 121a/3, 122a/8, 122b/14,
Hind	123a/1, 123a/7, 123b/2, 125b/4,
H. 137b/7, 139a/7	126a/13, 126a/14, 126b/2, 126b/3,
Hindī	155a/6, 155b/3, 155b/13, 155b/14,
H. 131b/5	156a/13, 156b/6, 156b/7, 172b/6

Ḥ.+nıñ 120a/11, 120b/8, 120b/13,
121a/3, 121a/13, 122b/8, 122b/11,
125a/2, 126a/2, 126b/5, 154b/12,
156b/5, 175b/4

Ḥ.+nı 124b/5, 124b/8, 124b/11,
126a/12, 155a/12, 155b/13, 172b/5

Ḥ.+ğa 121b/14, 123a/4

Ḥ.+qa 120a/13, 126a/11, 127b/8

Ḥ.+dın 120b/2, 120a/14, 125a/3

Ḥusrev Şahī

Ḥ. 152b/5

Ḥüseyin ‘Alī Ṭufeylī Celāyir

Ḥ. 179b/1

Ḥüseyin Celāyır

Ḥ.+dur 174b/9

Ḥüseyin Ğaynī

Ḥ. 162a/4

Ḥüseyin ‘Ūdī

Ḥ. 171a/9, 182a/13

Ḥüseynī

Ḥ. 164b/13

‘Irāqī

‘I.+dür 182a/12

İbn-i ‘Alī

İ. 170a/3

İbn-i Bayqara

İ. 163b/5

İbn-i Burunduk

İ. 170a/3

İbn-i Cihān Şāh

İ. 170a/3

İbn-i Çākū Barlas

İ. 170a/4

İbn-i Emīr Timur

İ. 163b/6

İbn-i Ḥüseyin Mīrzā

İ. 167a/4, 167b/7, 181a/5

İbn-i Manşūr

İ. 163b/5

İbn-i ‘Ömer Şeyḥ

İ. 163b/6

İbrāhīm Çağatay

İ. 175b/8

İbrāhīm Dulday

İ. 172a/9

İbrāhīm Ḥüseyin Mīrzā

İ. 167b/6

İsa-Ḥayl Afğan

İ.+ları 148b/8

İsa-Ḥayl

İ. 148a/6, 148b/4

İ.+nıñ 148b/5, 148b/7

İsen Devlet Bégim

İ.+nı 157a/4

İsen Qulı Sultān	Q.+ğa 156a/13, 156a/14
İ.+ğa 167b/13	Qanber Bīke
İskender Mīrzā	Q. 154b/7
İ.+ğa 168a/14	Qanber Bī Mervī
İslīm Barlas	Q.+ğa 156a/13, 156a/14, 156a/13
İ. 173b/3	Qara Bulut
Kabūlī	Q. 158b/7
K.+ini 146a/7	Qaraqoyluq Türkmen
Qādī İhtiyār	Q.+lerğa 165a/11
Q. 179a/3, 179a/6, 179a/10	Qara Köz Bégim
Qāhlu Ğadm	Q. 168a/4
Q. 124a/13	Qaratu
Kākiyānī	Q.+nı 132a/2
K. 145b/8, 159b/11	Qāsım Bég
K.+niğ 145b/8, 146a/13	Q. 149a/2, 161a/8, 162a/5, 162b/4, 162b/6
K.+ğa 146b/11	Q.+ge 161a/10
Kākiyānī Afğānī	Qāsım Hüseyn Sultān
K. 146a/12	Q. 168b/8
Qanber ‘Alī Bég	Qāsım Kōkeldaş
Q. 121a/4	Q. 157a/3
Qanber ‘Alī Moğol	Qāsım Sultān
Q. 123a/5	Q.+ğa 168b/8
Qanber Bedağşān	Q.+dın 168b/9
Q. 154b/8	Qaytmas Türkmen
Qanber Bī	Q. 151a/3
Q. 154b/7	Qazān Hān
Qanber Bī Hānza Sultān	

Q.+ı 182b/7	K. 148a/6
Kemāleddīn Hüseyn Gāzürgehī	K.+niñ 148a/9, 148a/11
K. 176a/10	Köpek Biçe
Kemāleddīn Hüseyn	K. 163b/1
K.+niñ 176b/4, 176b/6	Qul Aruk
Kepe	Q. 151a/2
K. 150b/8	Qul Bāyezīd
Qıpçaq	Q.+niñ 126b/7
Q. 126b/9, 130b/7	Qul Bāyezīd Beqāvul
Qızılbaş	Q. 151a/7
Q.+lar 168a/11	Q.+niñ 126b/12
Kiçik Bāqī Dīvāne	Qul Muḥammed
K. 158a/7, 158b/2	Q. 182a/7
Kiçik Bég	Q.+niñ 182a/8
K. 158a/13	Qul Muḥammed ‘Üdī
Kiçik Bégim	Q. 182a/3
K. 168a/4	Kūrānī
Kiçik Ḥan	K. 148a/6
K. 157a/3	Qutluq Qadem
Kiçik Mīrzā	Q. 130a/9, 150b/6
K. 164a/2	Q.+niñ 126b/14, 127a/7, 127a/9
Kipek Qulı Bābā	Qutluq Nigār Ḥanım
K. 161a/12	Q.+ğa 156b/12
Kipek Mīrzā	Latīf Sulṭān Ağaça
K. 166b/11, 169b/7	L. 166b/2, 169b/6
K.+nı 165b/2	Lemk
Kivī	L. 133a/10

Lemkân

L. 133a/10

Lender

L. 139b/7

Maḥdum

M.+iniṅ 154b/10

Maḥmūd

M. 154b/8

Maḥmūd Sulṭān

M. 156a/12

M.+ḡa 156a/10

Maṣṣūr Bayqara

M. 163b/5

Maṣṣūr Mīrzā

M. 163b/6

Mayram Sulṭān

M. 168a/8

Mecdeddīn Muḥammed

M. 176b/7, 176b/12

M.+ni 177a/6

Mecdeddīn Muḥammed Pervāneçi

M. 176b/10

Mehdī Sulṭān

M. 166b/6

M.+ḡa 156a/10

Mehmend Afḡān

M.+idür 140a/13

Mehter Ferrāş

M. 151a/3

Mehterlām

M.+niṅ 133a/9

M.+ni 133a/10

Melik Bu Sa'īd

M.+din 148a/3

Melik Bū Sa'īd Kemerī

M. 145b/13, 147a/4, 148a/2

Mevlānā

M. 174a/5

Mevlānā 'Abdurrahmān Cāmī

M. 177b/3, 179b/1

M.+niṅ 174a/5, 178b/3

M.+ḡa 171a/1

Mevlānā Şeyḡ Hüseyn

M. 177b/12

Mevlāna Sa'deddīn Tefṭāzānī

M.+niṅ 177b/7

Mihr Nigār Ḥanım

M. 157a/5

Miṅli Bi Aḡaça

M. 168a/7, 169b/7, 167a/9

Mīr 'Alī Mīrāhūr

M. 175a/11

Mīrān Şāhī

M.+dür 175b/13

Mīrānšāh Mīrzā	M. 124b/5, 149a/2
M.+nıñ 163b/8, 164a/1	M.+ğa 123b/5
Mīr ‘Aṭā’ullāh Meşhedī	Mīrzā Qāsım Bég
M. 178b/13	M. 149a/2
Mīr ‘Azū	Moğol
M. 182b/8	M. 121a/3, 122b/10, 123a/4, 123a/7,
Mīr Cemāleddīn Muḥaddīş	126b/2
M. 178b/11	M.+lar 156b/9
Mīrek	M.+larnıñ 126b/4
M. 176b/10	M.+lardın 122b/9
Mīrek ‘Abdur Rahīm	Moğol Bég
M. 174b/7	M. 173a/12
Mīr Hüseyn Mu‘ammā’ī	Moğolī
M. 180b/13	M. 131b/2
Mīr Muhammed Yūsuf	Mollā Abdurrahmān Ğaznī
M. 179a/8	M.+nıñ 138a/6
Mīr Murtāz	Mollā ‘Abdü’lgafūr
M. 178a/13	M. 178b/9
Mīr Ser Berehne	M.+nıñ 178b/10
M. 176a/6	Mollā ‘Abdü’lgafūr Lār
Mīr Seyid ‘Alī Hemedānī	M. 178b/3
M. 134a/3	Mollā Bābā
Mīrzā Aḥmed ‘Ali Fārsī Barlas	M.+dın 159b/9
M. 172a/5	Mollā Bābā Peşāğarī
Mīrzā Ferruḥ	M.+ni 120a/13
M. 175a/14	Mollā H̄āce
Mīrzā Ḥan	M.+ğa 168a/6

Mollā Mes'ūd Şīrvānī	Muḥammed Ebū Sa'īd
M. 178b/3	M. 182b/9
Mollā Muḥammed Bedaḥşī	Muḥammed Hān
M. 181a/1	M.+ğa 182b/7
Mollā Muḥammed Tālib Mu'ammā'i	Muḥammed Hüseyn Qurğan Duğlat
M. 128b/14	M. 157a/5
Mollā Muḥammed Türkistānī	Muḥammed Qāsım
M. 123a/1	M.+nıñ 122b/7
Mollā Şeyḥ Hüseyn	Muḥammed Qāsım Arlat
M.+nıñ 177b/13	M.+qa 168a/3
Mollāzāde Mollā 'Osman	Muḥammed Qāsım Mīrzā
M. 137a/14	M. 167b/8
Muḥammed 'Alī Baḥşı	Muḥammed Qurçı
M. 165a/3	M. 154b/12
Muḥammed 'Alī Mübeşşir Bég	Muḥammed Maḥdūmī
M. 161a/1	M.+nıñ 154b/8
Muḥammed Bég	Muḥammed Ma'sūm Mīrzā
M. 183a/3	M. 167b/1
Muḥammed Burunduq	Muḥammed Mīr Yūsuf
M. 155b/6, 170a/3, 170a/9, 171b/4	M. 179a/6
M.+nıñ 172a/9	Muḥammed Muḥsin
Muḥammed Burunduq Barlas	M. 166b/2
M. 170a/3, 172b/10, 182b/14	Muḥammed Mü'min Mīrzā
Muḥammed Burunduq Bég	M.+nı 169a/12
M. 183a/6, 183a/10	Muḥammed Şālih
Muḥammed Bū Sa'id	M. 181a/5
M. 182b/9	M.+nıñ 181a/9

Muḥammed Seyid Urus

M. 175a/8

Muḥammed Sultān Mīrzā

M.+nıñ 176a/5

Muḥammed Şībānī Ğan

M. 156a/5

Muḥammed Velī Bég

M. 174a/7, 174b/2

M.+niñ 174a/13

Muḥammed Zamān Mīrzā

M. 167a/6, 175b/8

M.+dın 170a/2

Muḥibb ‘Alī Qurçı

M. 120b/2

Mu‘izzeddīn

M. 137b/7

Muqīm

M. 127a/1, 127b/4, 128a/1, 144a/8

M.+niñ 127b/9, 158b/7, 125a/6

M.+ni 127b/10

M.+ğa 127b/10, 127b/11, 144a/10,
158b/7

M.+dın 155a/13

Murād Bég Bayındırī

M. 176a/5

Muzaffer Barlas

M. 170a/12

Muzaffer Ğüseyn Mīrzā

M. 169a/14, 182b/13

M.+nı 183a/8

Muzaffer Mīrzā

M. 166a/11, 172b/9, 172b/10,
183a/2, 183a/9, 183a/10

M.+ğa 183a/1

Mübārek Şāh

M. 154b/9

Nāşır Mīrzā

N. 126b/13, 138a/8, 139b/1, 145b/1,
145b/6, 154a/2, 154b/1, 154b/2,
154b/5, 155a/3, 155b/11, 155b/13,
156a/2, 168/4

N.+nıñ 154a/11, 154b/2

N.+nı 127b/9, 155b/11, 155b/12

N.+ğa 144a/13

N.+dın 162b/9

Naşar Bahadur

N. 175b/4

Necm-i Şānī

N. 166b/9

Nekderī

N. 128a/5, 131b/2

N.+dür 131b/2

N.+ni 172b/1

Niyāzī

N. 148a/6	Pehār Ḥan
Nizāmü'l Mülk	P.+ni 132a/10
N. 177a/7	Perācī
N.+ni 177a/8	P. 131b/1, 131b/5
Noyan Béğ	Peşā'ī
N. 171b/9	P. 131b/1
Nūrullah Ṭanbūraçı	Pihli
N. 157b/6	P. 145b/8, 146a/14
Özbeğ	P.+ni 145b/9
Ö. 122a/4, 122a/10, 122b/2, 154b/6, 154b/14, 155b/8, 158b/9, 163a/11, 167a/8, 167a/9, 168b/3, 169a/7, 169b/7, 183a/14	Pīr Kānū
Ö.+niğ 124b/13, 154b/10	P. 151b/12, 151b/13, 152a/8
Ö.+ni 163a/11, 165a/3, 172b/14	Rābi'a Sulṭān Béğim
Ö.+ge 125b/12, 162b/10	R.+niğ 168a/7
Ö.+lerni 154b/6	Rāğī
Papa Ağaça	R. 154b/14
P. 167b/8, 169b/1, 169b/9	Rāfızī
P.+niğ 169b/2	R. 166b/11
P.+dın 168a/12	Rāfızıyye
Pāyende Sulṭān	R. 169a/14
P. 168a/2	Rānā Sengā
Pāyende Sulṭān Béğim	R. 168b/9
P. 167a/10, 168a/5, 169a/8	Sa'īd Bin Ḥüseyn Türkmen
P.+ni 169a/7	S. 165a/7
P.+dın 168a/2	Sartlar
	S.+dur 131a/14
	Sebük Tégin
	S. 137b/4, 139a/8

S.+ni 139a/7	S. 149a/4
Sellāh	S.+ni 124b/14
S. 121a/4	Seyyid Mīrzā
Sencer Mīrzā Mervī	S. 168b/5, 168b/6
S.+niḡ 166a/5, 168b/12	Seyyid Mīrzā Apaḡ
Seydim ‘Alī Derbān	S.+qa 168b/2
S. 125b/6	Seyyid Sultān ‘Alī H̄‘abbīn
S.+niḡ 126a/3	S.+niḡ 162b/12
Seyfī Buḡārī	Seyyid Ṭabīb
S. 180b/2	S. 156b/13
Seyyid ‘Abdullāh Mīrzā	Seyyid Yūsuf
S.+ḡa 168a/9	S. 126a/6
Seyyid Ata	Seyyid Yūsuf Bég
S.+niḡ 168a/5	S. 154a/1
Seyyid Bedir	S.+niḡ 175a/14
S. 173a/14	Seyyid Yūsuf Bég Oḡlaqçı
Seyyid Berke	S. 125b/14
S. 168a/10	Soḡdliḡ Sa‘īd Bin H̄üseyin Türkmen
Seyyid Efḡal	S.+ni 165a/7
S.+ni 162b/13	Sohrāb Mīrzā
Seyyid Ḥasan Oḡlaqçı	S. 166b/6
S. 175a/13	Sultān ‘Alī Çehre
Seyyid H̄üseyin Ekber	S. 152b/5
S. 149a/2, 152b/5	Sultān ‘Alī Meḡhedī
Seyyid Oḡlaqçı	S. 181b/10
S.+niḡ 175a/13	Sultān Bu Sa‘īd Mīrzā
Seyyid Qāsım Eḡik Aḡa	S. 165a/3

Sultān Ebu Sa'īd Mīrzā

S. 165a/3, 170a/4, 170b/7, 171b/10,
172a/10, 175a/8, 178a/5

S.+nuḡ 166a/14, 167a/10, 169a/4,
169a/10, 174b/7, 177b/13, 178a/2

S.+dın 170a/5

Sultān Mes'ud

S. 138a/10

Sultān Mes'udī Hezāre

S.+dür 140a/13

S.+ni 145a/2

S.+siḡa 144b/13

Sultān Murād Mīrzā

S.+ḡa 168a/7

Sultān Aḡmed Mīrzā

S. 122a/2, 164a/1, 171b/11, 173b/10

S.+nuḡ 157a/5

Sultān Aḡmed Tenbel

S.+ni 156a/5

Sultān Cüneyd Barlas

S. 173b/9

S.+nuḡ 173b/10

Sultān Hüseyin Mīrzā

S. 122b/4, 155b/1, 162a/11, 162b/14,
163b/2, 163b/5, 163b/8, 163b/10,
165a/4, 165b/1, 165b/6, 165b/9,
166a/10, 167a/11, 168a/13, 169a/10,

169b/13, 170a/13, 171b/1, 171b/6,

171b/11, 172a/1, 172a/3, 172a/13,
172b/3, 173a/8, 174b/11, 176a/4,

176b/3, 177b/14, 178a/10, 182b/12

S.+nuḡ 122a/10, 163b/7, 165a/5,
166a/12, 168b/1, 169a/12, 176a/13,

176b/8, 177a/14, 179b/2

S.+ni 168b/13, 172b/6, 172b/7,

183a/4

S.+ḡa 155a/8, 165b/12, 170a/8,
171b/10, 175a/12

S.+dın 121b/13, 163b/11, 172b/7,

183a/6

S.+ça 164b/11

Sultānım Bégim

S. 167b/9, 167b/14, 169a/3

S.+ni 176a/4

Sultān İbrāhīm

S.+niḡ 138a/10

S.+ni 131a/9

Sultān İskender Mīrzā

S. 163b/14

Sultān Qulı Çanaq

S. 127b/1, 150b/4, 161a/13

Sultān Maḡmūd

S.+nuḡ, 137b/4, 138a/8

Sultān Maḡmūd Mīrzā

S. 122a/2, 165a/6, 165a/10	Ş. 167a/13
S.+niņ 121a/6, 167a/12	Şādī H̄ānende
S.+ğa 124a/14	Ş.+niņ 182b/4
Sultān Mes'ūd Mīrzā	Şādī Han
S. 165b/11, 168a/4	Ş. 148a/12
S.+ni 168b/3	Şāh Bég
S.+ğa 168a/14	Ş. 152a/3, 165b/8, 167b/3
Sultān Muḥammed Mīrzā	Şāh Bégim
S. 163b/14	Ş.+niņ 157a/5
Sultān Nijād Bégim	Şāh Ğarīb Mīrzā
S. 168a/13	Ş. 166a/6, 169a/14
Sultān Şehābeddīn	Ş.+ğa 166a/10
S.+ni 137b/6	Şāh Hüseyn Kāmī
Sultān Şehābeddīn Ğurī	Ş. 181a/12
S.+niņ 137b/5	Şāh İsmā'il
Sultān Veys Mīrzā	Ş. 175b/12, 177b/11
S. 163b/14	Ş.+ni 166b/9
S.+ğa 167b/11	Şāh Kābul
Sūr	Ş. 128a/9, 128b/4, 128b/7
S. 148a/6	Ş.+niņ 128b/3
Süheyl	Şāh Qulı Ğiçekī
S. 125a/12	Ş. 182a/12
S.+dür 125a/12	Şāh Maḥmūd Oğlaqçı
S.+ni 125a/10	Ş. 152b/12
Şabıq Han	Şāh Muḥammed Dīvāne
Ş.+niņ 167a/4	Ş. 167a/7
Şād Bégim	Şāh Muẓaffer

Ş. 171a/10, 181b/14	Ş. 174a/2
Şāhruḥ Mīrzā	Şeyḥim Süheylī
Ş.+nıḡ 172a/7, 176b/7	Ş. 174a/2, 179b/1
Şāh Şücā‘ Argun	Şeyḥī Nāyī
Ş. 172b/2	Ş. 171a/9, 182a/5
Şāhu Dervīş	Şeyḥ Muḥammed Müselmān
Ş.+qa 181b/1	Ş.+nıḡ 139b/4, 139b/6
Şaybaq Ḥan	Şeyḥ Sa‘dī
Ş. 123a/2, 125b/12	Ş. 183a/12
Ş.+nıḡ 122b/12	Şeyḥü’l-islām Seyfeddīn Aḥmed
Şehrbānū Bégim	Ş. 177b/7
Ş. 169a/4	Şībānī Ḥan
Ş.+nıḡ 169b/8	Ş. 154b/7, 156a/7, 156a/3, 156b/6,
Ş.+ni 169a/6	163a/2, 163a/5, 163b/1, 167a/6,
Şeyḥ ‘Alī Tağāyī	173a/1, 173a/2, 181a/7, 182b/1,
Ş. 183a/10	182b/2, 182b/7
Şeyḥ Dervīş	Ş.+nıḡ 154b/13, 162b/11, 163b/3,
Ş.+ni 161b/11	181a/7, 182b/3
Şeyḥ Dervīş Kökeldaş	Şīr ‘Alī
Ş. 160a/9	Ş. 158b/3
Ş.+nıḡ 161a/11	Şīr ‘Alī Çehre
Şeyḥ Ebū Sa‘īd Ḥan Dermeyān	Ş. 158a/7
Ş. 173b/11	Ş.+din 158a/9
Şeyḥī	Şīrek Argun
Ş. 182a/8	Ş. 125a/6
Ş.+din 182a/9	Şīrim
Şeyḥim Bég	Ş. 126a/13, 126b/2

Şirīm Çehre

Ş. 156a/7

Ş.+ni 156b/4

Şirīm Tağay

Ş. 149a/1

Şirīm Tağayī

Ş. 120b/5, 149b/6

Ş.+niñ 149b/6

Ş.+ni 124b/10, 126a/11

Şirke

Ş.+ge 125b/2

Ş.+niñ 125b/4

Ş.+ni 125b/3, 127a/2

Tacīk

T. 131b/1

Tāk

T. 148a/6

Tehemten Bég

T.+niñ 175b/7

Terkelānī Afğan

T.+mı 154b/3

Tenbel

T.+ğa 181a/10

Téñri Berdi Samançı

T. 175b/3

Tézek

T. 126b/8

Timür Bég

T. 122b/4, 162b/14, 164b/11,
168a/12, 175b/13

T.+niñ 122a/11, 163b/7

Timur ‘Oşman

T. 176a/2

Timür Sulţān

T. 167a/4

Ṭufeylī

Ṭ. 174b/12

Türī

T. 139b/7

Türk

T. 171b/8, 173b/3, 175b/4, 175b/10

T.+ler 133b/5

Türklānī Afğan

T. 125a/8

Türkmen

T. 175b/5

Türkmen Hezāre

T.+si 160a/5

T.+siniñ 160a/12

T.+sini 160a/7, 161b/3

‘Ubeyd Sulţān

‘U. 167a/4

Ulughbég Mīrzā

U. 122a/2, 128a/11, 136a/14, 157a/1, 157b/9, 170a/6, 178a/8	Y.+nıñ 175a/12
U.+nıñ 136b/6, 160a/6, 167b/2	Ya'qūb
U.+ni 165a/12	Y.+qa 123a/13
U.+ğa 170a/5	Ya'qūb Bég
Urus Arğun	Y. 173a/13, 176a/2, 180a/4, 180a/5
U. 175a/8	Ya'qūb Eyyūb
Üstād Behzād	Y.+ni 123a/9
Ü. 171a/10	Yār 'Alī Bilāl
Üstād Muḥammed	Y. 121a/1
Ü. 179b/8	Yārek Tağāyī
Üstād Qul Muḥammed	Y. 161b/10
Ü. 171a/8	Yār Hüseyn
Velī	Y. 145a/6, 146b/9
V. 122a/9, 125b/9	Yār Hüseyn Deryā Ḥan
V.+ni 124a/3	Y. 159b/12
Velī Bég	Yılbars Sultān
V. 171b/5	Y.+nıñ 167b/12
V.+nıñ 174a/7	Yūnus 'Alī
Velī Ḥusrev Şāh	Y. 174b/5
V.+nıñ 155a/2	Yūsuf
Veys Ateke	Y. 154a/13, 162a/11
V. 128a/12	Y.+qa 154a/14
Yādigār Mīrzā	Yūsuf 'Alī Kōkeldaş
Y.+ğa 168a/12	Y. 183a/11
Yādigār Muḥammed Mīrzā	Yūsuf Bedī'ī
Y. 165a/8, 165a/9, 174b/10	Y. 181a/3
	Yūsuf Eyyūb

Y. 121b/11, 125b/8	Z̄.+nı̇ 155a/13, 165b/8
Yūsuf-Zey	Z̄.+nı̇ 173a/3
Y. 146b/11	Z̄.+ğ̄a 121b/14
Yūsuf-Zeyī	Z̄ü'1 Nūn Arğun
Y. 159b/13	Z̄. 158b/6, 172a/10, 176b/6
Zübeyde Ağa	Z̄ü'1 Nūn Bég
Z. 168b/7	Z̄.+ge 155a/8, 183a/5, 183a/6,
Z̄ü'1 Nūn	183a/9
Z̄. 165b/4, 172b/6, 173a/1	

3. 1. 2. Yer Adları Dizini

Aba

A. 126a/9, 126b/9

Āb Dere

Ā. 130b/10, 130b/11, 155a/6

Āb-ı İstāde

Ā.+niņ 138a/13

Ā.+ġa 153a/1, 153a/8, 153b/4

Acer

A. 126b/3

A. +din 126b/6

Ādīnepūr

A. 132a/7, 132b/11, 137b/10,
145a/11

A. + dur 131b/13

A. + da 145b/2

Afġānistān

A. 141a/13

A.+dur 128a/7, 131b/3

A. +nı 138a/12, 147a/4

‘Aqābeyn

‘A. 128b/8

‘A.+din 128b/8

Aq Sarāy

A. 126a/1

Ala Say

A. 139b/11, 139b/12, 140a/7, 140a/9

A. +niņ 140a/10

Alataġ

A.158b/14

Alingār

A. 133a/13

A.+dur 133a/12

A.+ġa 133a/12

A.+din 133a/14

‘Alişeng

‘A. 133a/7, 133b/9, 133a/10,
133a/14

‘A.+ni 154a/14

‘A.+ġa 133a/8

Āmu

Ā. 120b/10, 124a/4, 156b/1, 159a/3,

Ā.+din 120b/12

Atar

A.+ġa 134a/9

Avgān Şāl

A. 137b/2, 137b/3, 139b/2

Aybek

A.+ke 121a/1

Ay Toġdı

A. 161b/14, 162a/1

Āzerbāycān

Ā+ġa 175b/12,180a/4	B. 146a/11
Ā.+da 139a/11	Bāzārek
Bābā Īlāhī	B. 130b/2,130a/14,130b/2
B.+ġa 163b/3	B.+dür 130b/2
Bādamçeşme	Becür
B. 132a/3,145a/11	B. 131b/8, 134a/10, 134a/14, 140b/9
Bādgīs	B.+nıñ 134b/1, 134b/8
B. 172b/14	Bedahşān
Bādīc	B. 122a/9, 130a/12, 132a/13, 139b/9,
B. 133a/5	154b/8, 155a/4, 155b/12, 156a/2,
Bāġ-1 Kelān	181a/1
B. 136b/5	B.+ġa 154b/9
Bāġ-1 Nevrūzī	B.+daġılar 125b/6
B. 157a/2	B.+dın 129a/5
Bāġ-1 Vefā	Bedahşānāt
B.+ġa 132a/9	B. 140b/2
Bāġ-1 Zāġan	Bedā'un
B.+da 165a/9	B.+mı 168b/9
Bāmyān	Bedrāv
B. 136a/10,130b/9,120b/12,162b/1	B. 140a/10
Bārān	B.+dın 133a/4
B. 125a/7, 133a/2, 133b/1, 134a/2,	Bekrām
135b/13, 142a/4, 142a/5, 142a/7,	B.+nıñ 145b/13, 146a/1
142a/8, 142a/10, 142b/5, 142b/11,	B.+mı 145b/12
143a/3, 143a/4, 154b/5, 162a/7	Belḡ
B.+nıñ 161b/14	B. 122a/5, 129a/, 130a/12, 139b/9,
Bāre	163b/13, 165b/14, 173a/9, 175b/4

B.+niņ 173a/7	Bostānsērā
B.+de 173a/7	B.+ġa 162a/8
B.+te 163b/13, 167a/11	B.+da 162a/8
Belhāb	Buḥārā
B. 136a/11	B. 129a/5, 131b/7
Bengeş	B.+ġa 132a/13
B. 131a/4, 131a/11, 132b/7, 139b/6, 146b/8, 146b/14, 148a/3, 148a/4, 148a/14	Būlān
B.+niņ 139b/9, 139b/10, 147b/7	B.+dīm 133a/2
B.+ni 145a/8, 161a/10	Büst
Bennū	B. 165b/5
B. 128a/6, 138a/12, 146b/8, 148a/3, 148a/5, 148a/14	B.+ni 165b/5
B.+niņ 149a/6	Cām
B.+ni 148b/1	C.+dındur 180b/10
B.+ġa 147b/11, 148a/4	Cenglik
B.+da 148a/11	C.+ke 161b/6
Berk	C.+te 160a/7
B+ke 149b/10	Cermger
B.+dīm 149b/9	C.+ler 127a/10, 130a/8
Berekistān	Cet
B. 139b/3	C. 159b/13
Biktūt	Cūnepūr
B. 157b/2	C. 173b/11
Biştām	Cūy-i Şahī
B. 165b/14	C.+dīm 145b/5
	Çaġanyān
	Ç. 120b/9
	Çaġān Sarāy

Ç. 134a/1, 134b/7	Ç.+de 165a/10
Ç.+dur 134b/5	Çîn
Ç+nıñ 134b/9, 134b/7	Ç. 129a/11
Ç.+mı 134b/11, 144a/13, 134a/6	Çüpäre
Çahçerân	Ç. 131a/12, 148a/5, 148b/5, 148b/6
Ç. 172b/8	Çütālī
Çālāk	Ç. 152a/6
Ç. 126b/10, 128b/11, 130a/3	Ç.+din 152a/11
Çarbāğ	Damgān
Ç.+dın 159b/3	D. 166a/1
Çārgāh	D.+da 167a/6
Ç.+da 182b/11	Dehāne
Çarh	D. 124b/11, 155b/10, 155b/11
Ç. 178a/7	D.+ğa 126a/13
Ç.+dur 137a/14	Derbend-i Ahenīn
Ç.+nıñ 137b/2	D. 123b/13, 124a/13
Ç.+dindür 137a/14	Derbest
Çendīrī	D. 159a/14
Ç.+ni 169b/5	Dere-i Hoş
Çetū	D. 160a/7, 160a/8, 160a/13
Ç. 145a/4	D.+nıñ 161b/9
Çınārān	Dere-i Nūr
Ç.+da 165a/8	D. 133b/7, 134a/9, 134b/10,
Çigdelik	144a/13, 154a/4, 154a/5, 154a/8
Ç. 145a/11	D.+dur 133b/1
Çikmen	D.+nıñ 154a/5
Ç. 169a/5	D.+da 133b/6

Dere-i Şūf	D. 128a/10, 130a/5
D. 141a/3	
Dere-i Zeng	Dūgābe
D. 122a/6	D. 136a/11
Dere-i Zindan	Dūşī
D.+ga 121a/4, 141a/3	D. 123b/2, 124b/14
Deşt	Dükī
D. 131a/12, 141a/13, 148b/2, 149a/6,	D. 138a/12, 152a/2
150a/4	D.+niḡ 150a/4, 152a/5
D.+niḡ 149a/12, 149b/1, 149b/7,	Dükkī
150a/3	D. 141a/13
D.+ni 145a/8, 148b/3	Dürnāme
D.+te 149b/10, 151b/8	D. 135b/10
D.+dīn 149b/8	Ecer
D.+tin 150b&11, 151b/9	E.120b/14, 121a/5
Deşt-i Şeyh	E.+de 121a/6, 122a/8, 122b/8
D. 135b/14	E.+dīn 155a/7
D.+de 136a/3	Elingār
Dih Ya‘qūb	E.+nı 154a/14
D. 128a/10, 153b/11, 153b/13	Endehūd
Dīnkūt	E. 122a/5, 165a/10, 168b/5, 175a/11
D. 131a/1, 148a/5	Enderāb
Dipālpūr	E. 123a/14, 132b/1, 125b/10, 128a/6,
D.+nı 132a/11	130b/5, 130b/8, 140b/2
Dīrī	Endhūd
D. 133a/2	E. 168a/8
Dīvrīn	Endicān
	E. 131b/8, 140b/4, 181a/11

E+niŋ 176a/6	Ġacduvan
E.+ni 122b/13	Ġ. 175b/3
E.+da 156a/5	Garcistān
Esterāb	G. 141a/4
E. 162b/10	Ġaznī
Esterābād	Ġ. 128a/2, 129b/7, 131a/12, 131b/1,
E. 165b/10, 166b/8, 171b/1	137b/3, 137b/5, 137b/13, 138a/4,
E.+ni 173a/13	138b/9, 141b/10, 144b/10, 145a/2,
E.+qa 165b/11	149b/8, 153a/6
E.+ta 165a/6, 166b/11, 168a/11,	Ġ.+niŋ 137b/12, 138a/8, 138a/9,
171a/3	138a/13, 139a/3, 139a/12, 142a/2
E.+tin 173a/13	Ġ.+ni 138a/11, 144a/12, 162b/8
Evbe	Ġ.+ğa 138a/13, 145a/5, 153b/10,
E. mişl-i E. 172b/8	162a/13
Égri Yar	Ġ.+ğaça 152b/13
É. 125b/1	Ġ.+de 138a/11, 139a/5, 139a/7,
Fergāna	139a/9
F. 120a/2, 120a/3, 120a/4, 129a/5,	Ġ.+dedür 138a/11
140b/6, 140b/7, 181a/4, 181a/10	Ġ.+din 137b/9, 138b/9, 139a/3,
F.+ni 181a/10	139a/13, 162a/1, 162b/4
Fermül	Ġ. şehr-i Ġ.+ni 138b/14
F. 128a/6, 139b/4, 146b/9, 148a/14,	Ġaznīn
149b/9, 149b/10	Ġ. 137b/5
F.+ğa 148b/2	Gebrek
F.+dindürler 139b/6	G. 131b/3
Fülül	Gerdīz
F. 122b/11	G. 139a/14, 139b/1, 145a/1

G.+dür 139a/14	Gülkine
Germ Çeşme	G. 128a/13, 128b/5
G.+ğa 145b/8	Gürgān
Geryū	G. 165a/2
G. 128a/4	Gürzūvān
Gevār	G. 122a/6, 141a/4
G.+dur 133a/13	H̄āce ‘Abdüŝamed
G.+dın 133a/13	H. 128b/7
Gezyū	H̄āce Çār
G. 141a/10	H. 156a/4
Gūmel	H̄āce Hāvend Sa‘īd
G. 149b/8, 149b/9, 149b/10,	H. 129b/9
149b/11, 149b/12, 150a/7, 150a/8,	H̄āce ‘İmād
150a/14	H. 120b/1
Ġūr	H̄āce İsmā‘īl
Ġ. 128a/4, 135b/7, 141a/10	H. 141a/13
Ġ.+nı 172a/13	H̄āce Rīg-i Revān
Ġurbend	H. 136a/7
Ġ. 125a/5, 135b/6, 135b/8, 135b/9,	H̄āce Rīvāc
136a/5	H. 156b/8
Ġ.+tedür 130b/6	H̄āce Rūŝenāī
Ġūrī	H. 128b/7
Ġ. 124b/11	H̄āce Seyārān
Gūsfendliyār	H. 136b/12
G. 148a/1	H̄āce Ŝemū
Gūlbahār	H. 128b/5
G. 143a/13	H̄āce Zayd

Ḥ. 124b/12	H. 166a/1, 166b/10, 167b/6,
Ḥ.+tūn 125a/5	169a/10, 169b/13, 173a/12, 177b/2,
Ḥārezm	177b/8, 180a/8, 183a/8
Ḥ. 139a/10, 154b/7, 163a/7, 166a/1,	H.+niḡ 172b/8
172a/8	H.+ni 174b/10, 177b/12
Ḥ.+ni 163b/1	H.+ḡe 167b/2, 178a/9, 179b/13,
Ḥ.+ḡa 156a/11, 156b/6	179b/14, 180a/6, 183a/4
Ḥ.+de 163a/6	H.+de 155a/8, 163b/4, 164a/9,
H̄ost	169a/10, 172b/12, 178b/8
H. 140b/2	H.+din 168b/2, 169b/4, 170b/7,
Ḥamlengān	180a/10, 180a/14
Ḥ. 154b/13, 154b/14	Heṣneḡar
Ḥavāk	H. 131b/9
Ḥ. 130a/14	Ḥīmār
Ḥayber	Ḥ.+da 165a/12
Ḥ. 131a/4	Ḥincān
Ḥ.+din 145b/10, 159b/11, 165a/13	Ḥ.+ḡa 130b/7
Heft Beḡe	Ḥıṡay
H. 130b/4, 130b/5	Ḥ.+ḡa 129a/7
Helvā Çeṣme	Hindūkūṣ
Ḥ.+de 165b/2	H. 124a/14, 128a/6, 130a/13, 133a/7,
Hengū	142a/5, 142a/7
H. 146b/14	H.+niḡ 170a/7
H.+niḡ 147a/1	Hindūstān
H.+ḡa 147b/3	H. 129a/4, 129a/6, 129a/10, 131a/3,
H.+din 147b/7	131a/8, 133b/10, 135a/13, 138b/6,
Herī	

139b/9, 140b/14, 145a/9, 145a/10,
145a/12, 146a/10, 159b/10

H.+nıñ 129a/12, 149a/9

H.+nı 131a/9, 135b/5, 139a/1,
145a/9

H.+ğa 138a/1, 138a/3, 139b/5,
140a/8, 168a/1, 169b/4

H.+da 131b/8, 141a/2, 149a/10,
151b/14, 168b/8

H.+dın 129a/9

Hirmend

H. 136a/11

Hişār

H. 120a/4, 120b/1, 122a/8, 122b/13,
123a/4, 129a/5, 140b/6, 144b/7,
156a/5, 156a/7, 156a/9, 167a/13,
173a/9

H.+nıñ 156a/9

H.+nı 165b/4, 165b/12, 166b/6,
167a/12

H.+da 56a/7

Horāsān

H. 120a/3, 120a/4, 120a/10, 120b/6,
121b/3, 121b/13, 124b/11, 126a/12,
126b/4, 129a/3, 129a/4, 129a/11,
129b/11, 131a/2, 136b/1, 138b/7,
140a/11, 155a/7, 156b/13, 162b/13,

165b/1, 165b/14, 167b/5, 175b/13,
176a/3, 176a/7, 177a/2, 177b/1,
177b/8, 178b/9

H.+nı 165a/10, 169a/7

H.+ğa 129a/6, 142b/12, 170a/8,
182a/12

H.+da 164b/7, 178b/12

H.+dın 129a/6, 161b/4

Horāsānāt

H.+ta 177a/11

Hoşāb

H. 165a/13

Hūbyān

H. 125a/10

Ḥurd Kābul

H. 142a/1

Ḥutlān

H. 122a/9, 140b/6

H.+ğa 134a/5

H.+dın 125b/9

‘Irāq

‘I. 129a/11, 175b/12, 180a/4

‘I.+qa 142b/12, 166b/4, 169a/8,
173a/13

‘I.+da 166b/4

‘I.+ta 166b/9, 169a/8

‘I.+dın 165a/11, 165a/13, 175b/10, 177a/8	K. 123a/1, 124b/12, 125b/5, 126a/9, 127a/12, 128a/2, 128a/3, 128b/4, 128b/6, 128b/9, 128b/14, 129a/4, 129b/1, 129b/6, 129b/12, 130a/7, 130a/10, 130a/11, 130a/12, 131a/7, 131a/8, 131a/13, 131b/4, 131b/9, 131b/14, 132a/4, 136a/8, 137b/13, 137b/14, 138a/2, 138a/11, 139b/11, 140b/1, 141b/10, 142a/3, 144a/8, 144a/11, 144b/7, 144b/8, 144b/10, 159a/1, 160a/4, 170a/8, 177a/9, 178a/7
‘Irāqeyn	
‘I. 139a/11	
Iskançı	
I. 126b/6	
Isterğaç	
I.+ça 136a/14	
İlek	
İ. 120a/4	
İ.+tin 120b/1, 124b/1	
İstälîf	K.+nıj 126a/6, 129b/7, 135a/1, 136a/8, 137a/1, 139a/12, 140a/14, 141b/2, 144b/11, 159a/14
İ. 136a/14, 143a/14	
İ.+çe 136b/3	
İsterğaç	K.+nı 127b/4, 155a/13, 165a/12, 165a/13, 170a/5, 172b/6
İ.+dın 157b/4	
İşkemiş	K.+ğa 129a/5, 129a/8, 129a/9, 137b/10, 138a/4, 145a/5, 147b/4, 154a/1, 167a/14, 168b/2
İ. 122b/10, 181a/1, 156a/1	
İ.+dındür 181a/1	
Qabādiyān	K.+da 126b/8, 128b/13, 129a/12, 129b/1, 132b/14, 133a/1, 136a/9, 137b/3, 146b/10, 169b/6, 171b/14
Q.+ğa 120b/8	
Qabaq	
O. 173b/5	K+dın 125a/8, 127b/11, 129a/13, 130a/2, 130a/4, 130a/6, 131b/13, 133a/1, 136a/10, 137b/8, 139a/12, 142b/13, 145a/10
Kā‘be	
K. 168b/4	
K.+ni 178a/9	
Kābul	Kāfiristān

K. 133a/8, 133a/13, 135b/3	Q. 129a/4, 131a/2, 131a/13, 144a/8,
K.+dur 131b/3, 133a/8, 135a/2	157a/9, 158a/2, 158a/4, 166a/1,
K.+niŋ 133b/13, 134a/1, 134b/5	167b/1, 171b/5
K.+din 134a/7, 134b/8, 134b/11	Q.+ni 137b/8, 167b/3, 172b/4
K.+idin 134b/11	Q.+ğa 129a/6
Qahluğa	Q.+da 167b/4
Q.+din 124a/13	Q. misl-i Q. 139b/8
Kähmerd	Qanūc
K. 120b/12, 121a/5, 122a/8,	Q. 167b/14
124b/11, 126a/14	Qarabāg
K.+niŋ 120b/14	Q. 126a/1, 153a/6
K.+qa 126b/6, 159a/11	Q.+niŋ 125b/1
K.+de 152b/8	Qaraŋrıq
K.+te 126a/10, 126a/14, 126b/2	Q.+din 133a/4
Qal'a-i Zār Zafer	Qara Ribāt
Q.+ni 154b/11, 154b/12	Q.+ta 173a/2
Qalāt	Qarşı
Q. 158b/2, 158b/6, 158b/12,	Q.+ni 120b/9
158b/13, 167a/7, 167a/8	Kaşğar
Q.+niŋ 158a/6, 158a/14	K. 131b/8
Q.+qa 158a/11	Qaşqal
Q.+ta 158b/7	Q. 125b/9
Q.+tın 158b/14	Kedī Hezāre
Kāme	K. 159b/1
K. 134a/2, 134b/14	Kemerī
Qandahār	K. 130a/1, 153b/12
	K.+din 153b/14

Kerkī	Q. 122a/8, 122b/13, 125b/4, 125b/9, 128a/6, 130a/12, 136a/11, 156a/10, 156a/11, 156b/2, 156b/7, 170a/7, 173a/8, 173a/10
K. 122a/14	
Kermān	
K.+nī 165a/14	
Kettevāz	Q.+nī 123a/1, 154b/7, 156a/4, 156a/13, 156b/3
K. 153a/5, 153b/4	
Kettūr	Q.+ğa 156b/5
K. misl-i K. 131b/3	Q.+da 122b/14, 123a/4, 156a/12, 156a/13
Kéçeküt	Q.+dın 123a/1, 125b/5, 144b/7
K.+ta 159b/12	
Qızıl Su	Quratu
Q. 123a/3, 123a/14	Q.+nī 132a/2
Q.+nıñ 130b/8	Q.+dın 133a/3
Kilif	Küre
K. 122a/14	K. 139b/12, 139b/13
Kipek	Küre Ketrī
K.+ke 161a/13	K. 146a/1
Köhne Nānī	K.+nıñ 145b/10
K. 153b/9	K.+nī 145b/14
Kūçe-i Bağ	K.+de 145b/11
K. 127a/6	Quruq Say
Kūh-ı Sefīd	Q. 132a/4, 133a/1, 133a/3
K. 132b/6, 132b/9	Q.+nıñ 132a/2
Kūhistan	Kūrre-yi Tāziyan
K. 135a/6, 155b/14	K. 135b/14
K.+da 134a/10, 135a/1	Quş Künbed
Qunduz	Q.+ke 145b/5

Q.+ din 145b/7, 154a/3	L. 140b/9, 154b/4, 133a/3, 131a/3,
Q.+ tin 145b/7	132a/4, 131a/6, 128a/4, 145b/3
Quş Nādir	L.+ nıñ 132b/13
Q. 130a/5, 157a/10	L.+ nı 133a/6
Kühēt	L.+ qa 133a/1
K. 138a/12, 146a/5, 146a/8, 146b/14	L.+ ta 133b/7, 143a/14
K.+ nıñ 147a/2	L.+ tin 133b/12, 129b/5
K.+ ni 146b/2	Lemgān
K.+ te 146b/7	L. 125a/8, 126a/7, 131b/11, 132b/14,
K.+ din 146b/13	133a/4, 133a/12, 133b/14, 136b/1,
K.+ tin 146b/13, 159b/12	136b/2, 157b/2
Küner	L.+ nıñ 133a/5
K. 133b/12, 134a/3, 134a/10,	Lemgānāt
144a/13	L. 128a/4, 131a/3, 131a/6, 132a/4,
K.+ din 134a/4	133a/3, 140b/9, 145b/3, 154b/4
Lahūr	L.+ tur 131b/11
L. 132a/10	L.+ nıñ 132b/13
Lemete Kendi	L.+ nı 133a/6
L. 134a/8	L.+ qa 133a/1
L.+ din 134a/9	L.+ ta 133b/7, 143a/14
Lemgān	L.+ tin 129b/5, 133b/12
L. 133b/14, 132b/14, 157b/2,	Lühüger
131b/11, 125a/8, 133a/4, 136b/1,	L. 137a/9, 137b/1, 178a/7
133a/12, 126a/7, 136b/2	L.+ nıñ 137b/2
L.+ nıñ 133a/5	Mehter Süleymān
Lemgānāt	M. 150b/11, 152a/1
	M. küh-ı M. 150a/1

Mekke	M. 139b/5, 142b/14, 150b/12, 165a/13
M.+de 168b/4	
Mendrāver	Nānī
M. 144a/13	N. 162a/14
M.+dür 133a/14	Nazar Baha
Merv	N.+dur 175b/4
M.+ğa 179b/13	Neğar
Meşhed	N. 128a/6, 131a/4, 146b/9, 148a/3, 148a/14
M. 167a/11	
Meydān	N.+nıj 148a/4
M.+ğaça 157b/4	Nekderī
Mīl	N. 125b/9
M.+dür 133a/9	N.+ni 172a/14
M.+din 133a/9	Nicrāv
Mite-Keçe	N. 133a/4, 135a/1, 135a/7, 139b/12, 139b/14, 140a/9, 140b/9, 162a/3
M. 135b/10	
Moğolistān	N.+da 135b/1
M.+nıj 140b/6, 140b/7	N.+dın 129b/6, 135a/5, 139b/11, 161b/13
Muḥammed Pih	
M. 146a/11	Nigenhār
M.+ni 146b/2	N. 131b/13, 132a/6, 132b/13, 134b/14, 154b/4
Murgāb	N.+dur 131b/12, 133a/5
M. 122a/3, 122a/5	
M.+ta 179a/5	N.+nıj 132b/6
M.+dın 165a/8	N.+ğa 132b/7, 145a/13
Mültān	Nigerhār
	N. 131b/12

Nīlāb	P. 128b/13, 130b/3, 130b/4, 130b/6, 135b/10, 143a/13
N. 131a/6, 131a/10	
N.+mī 159b/11	P.+ğa 130b/5
N.+ta 168a/1	P.+dm 136a/4
Nirh	Piçgān
N. 145a/3	P. 139b/14, 162a/3
Nīşin	Pīh
N. 165b/7	P. 134b/8, 134b/11, 134b/12
Nürgil	Pülçirāğ
N. 134a/3, 134a/10, 144a/13	P.+ta 165b/1
N.+dür 133b/12	Rāğ
Pamgān	R. 136a/11
P. 157b/1	R.+da 155a/1
Pārendī	Ravza
P. 130b/3	R. 138a/9
Pehār Hān	Rībāt-ı Dūdez
P.+mī 132a/10	R.+de 167a/3
Pençhīr	Rūm
P. 125a/7, 125b/7, 125b/10, 135b/3, 159b/1	R. 129a/11
P.+dedür 130a/13	R.+ğa 129a/7
P.+din 135b/5	Rüstā
P.+dindür 135b/4	R. 125b/6
Perşādūr	Rūstağ
P. 128a/4, 131b/9	R.+da 154b/13
P.+da 146a/12	Sarāy
Pervān	S.+ğa 156b/1
	Sāyqan

S. 130b/9	S. 165a/8
Secāvend	S.+ din 120b/6
S. 137b/1, 153b/14	Sevād
S.+ dindürler 137b/1	S. 131b/9, 134a/10, 134a/14, 140b/9
Semerqand	Sevā Seng
S. 129a/5, 129b/14, 131b/6, 136b/1, 140b/6, 144b/7, 163b/2, 180a/10	S. 158b/14
S.+ nıñ 125b/12	Seyārān
S.+ nı 174b/2	S.+ nıñ 137a/10
S.+ qa 125b/12	S.+ ğa 137a/4
S.+ ta 140a/11, 170b/8, 170b/10, 181a/3	Seyzār
S.+ dın 178a/9	S.+ da 165b/13
S.+ ı 168a/10, 174b/13, 175b/1	Sihān
Semtū	S.+ dur 139a/3
S. 123a/2	Sind
Senced	S. 131a/5, 131a/7, 131a/10, 136a/11, 146a/3, 146b/4, 146b/12, 148a/5, 150b/12, 151a/4, 151a/13, 151b/6, 151b/9, 151b/11, 151b/12, 152a/6, 152a/8, 152b/2
S. 125a/14	Sīstān
Seng Sūrāh	S. 166a/1
S. 145a/4, 149b/9	Sīvī
Şerāb	S. 165a/14
S. 125b/10, 130b/2	S.+ nıñ 152a/3
S.+ nıñ 153a/4	Siyeh Seng
S.+ ta 125b/11	S. 128b/11, 130a/8
Serdih	Soñ Qorğan
S. 139a/4, 153b/9	
Serpül	

S. 128b/11, 130a/2	Tekāne
Sultāniyye	T. 165a/12
S. 139a/11	Tenbelhāne
Sultān Qulı	T. 181a/10, 181a/11
S. 161b/2	Tepe
Surhāb	T.+ni 127b/11
S. 142a/1	T.+ge 128a/1
Surh Rūd	Termiz
S.+tur 132b/11	T. 120b/9, 120b/11, 122a/14, 171b/9
Şaburgān	T.+ni 159a/8
Ş. 122a/5, 165a/10	Tokuz Ölüm
Şāf-Tenūr	T. 122b/2
Ş.+ğa 154b/11	Ṭul
Şehr-i Şafā	Ṭ. 130a/14, 130b/1, 130b/2
Ş. 120b/9	Ṭ.+dur 130b/1
Şeniz	Türkistān
Ş.+niğ 158a/5	T. 129a/5
Şibān	Ubāç
Ş. 167b/12, 168b/7	U.+ğaça 120b/10, 124b/1
Şibertū	Ürgenç
Ş. 130b/9, 130b/11, 155a/6	Ü. 168a/10
Ṭāliqān	Üştür Şehr
Ṭ. 122b/9	Ü.+ğa 125a/5
Ṭāyhān	Velīyān
Ṭ.+dın 122b/9	V. 130b/7
Tebriz	Yağı Yol
T. 129b/14, 139a/11	Y. 130b/7

Yay

Z. 137b/7

Y. 162b/10

Zābulistān

Yek Rūy

Z. 137b/7, 137b/8

Y. 154b/6

Zāgān

Y.+a 153b/14

Z.+da 165a/9

Yılançuq

Zemīn Dāverni

Y. 125b/9

Z.172b/2

Zābul

SONUÇ

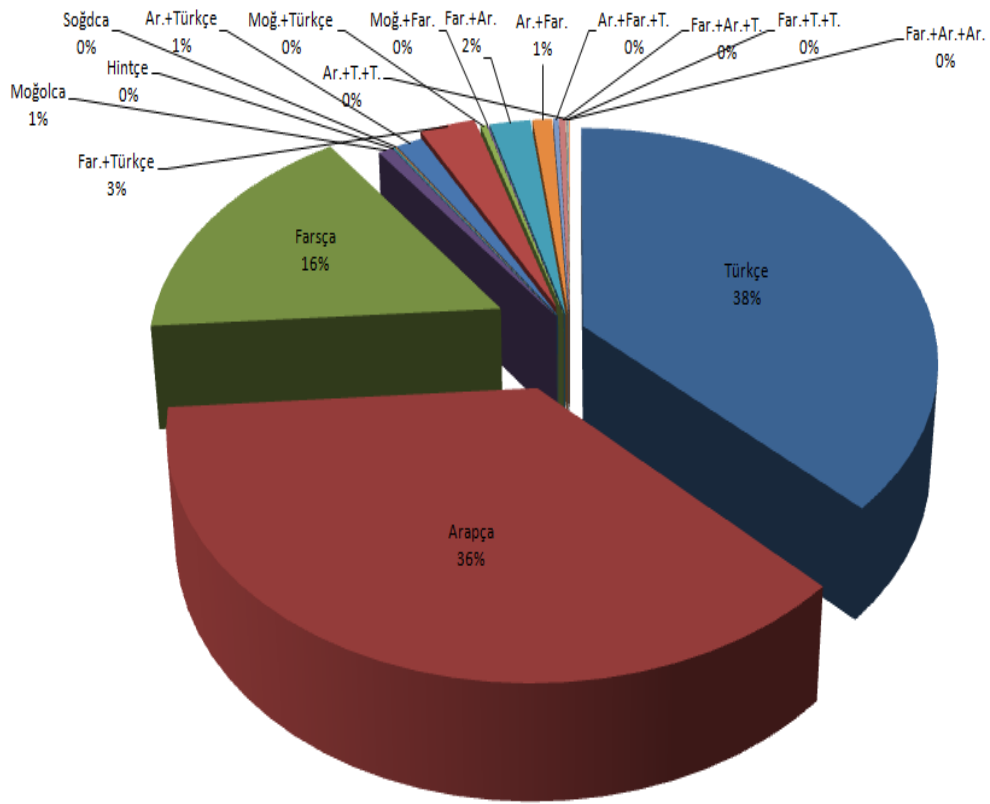
Türkçenin tarihî dönemlerine ait metinleri çeviri yazıya aktarırken Türk dili edebiyatı alanına kaynak teşkil edecek eserleri kazandırmak amacıyla hazırlanan *Babur-nâme*'nin [120a-183a] Arasındaki Bölümü (Metin, Gramatikal Dizin ve Sözlük) adlı bu çalışmada, *Babur-nâme*'nin [120a-183a] arasındaki bölümünün transkripsiyonlu bölümü verilmiş, gramatikal dizini ve sözlüğü hazırlanmıştır. Reşit Rahmeti Arat'ın Türkiye Türkçesine çevirisini yaptığı eserin çeviri yazısının hazırlanmasının klasik dönem Çağatay Türkçesi ile ilgili dil çalışmalarına yardımcı olacağı düşüncesi içerisindeyiz. Eserin gramatikal dizini ve sözlüğünün hazırlanmasıyla da klasik dönem Çağatay Türkçesinin dil özelliklerinin incelenmesi ve söz varlığının ortaya konulması amaçlanmıştır.

Tezimizin konusu olan bölüm, söz varlığı açısından oldukça zengindir. Metinde ağırlıklı olarak Türkçe sözcükler kullanılmıştır. Buradan anlaşılmaktadır ki Babur Türkçeye büyük önem vermektedir. Türkçeden sonra en fazla Arapça ve Farsça sözcüklerin kullanıldığı görüşmüştür. Az sayıda Moğolca, Soğdca ve Hintçe sözcük de kullanılmıştır. Moğolca+Türkçe (*cébe+lig*), Farsça+Arapça (*hoş-tab'*), Arapça+Farsça (*qadem-gāh*), Moğolca+Farsça (*cébe-hāne*), Farsça+Türkçe (*bī-yaraq*), Arapça+Farsça+Türkçe (*hıdmetkārliq*), Türkçe+Arapça (*bégāt*), Farsça+Arapça+Türkçe (*bī-devletliġ*) şeklinde türetilmiş sözcüklerde karşımıza çıkmaktadır. Sözcüklerin kökenlerine ve türetiliş biçimlerine göre oluşan istatistikleri aşağıdaki tabloda verilmiştir. Söz varlığı incelenirken birleşik kelimeler, yer adları ve kişi adları söz varlığının dışında tutulmuştur.

Babur-nâme edebî değer bakımından başlı başına bir önem taşımaktadır. *Babur-nâme* her şeyden önce bir otobiyografi olmakla beraber, içeriği dolayısıyla gerek edebi, gerekse mahiyeti bakımından çok yönlülük ve değişkenlik gösterir. Babur, eserinde kullandığı kelimelerle Çağatay edebiyatının sözlüğünü meydana getirecek seviyede bir yapıt ortaya koymuştur. Babur, eserinde sadece kendi hayatını anlatmakla yetinmeyip verdiği bilgilerle *Babur-nâme*'yi adeta bir coğrafya,

etnografya, botanik, zooloji, folklor ansiklopedisi haline getirmiştir. *Babur-nâme* Çağatay edebiyatının nesir alanında zirvesi konumundadır.

Türkçe	931
Arapça	901
Farsça	410
Moğolca	19
Hintçe	3
Soğdca	2
Ar. + Türkçe	35
Far. + Türkçe	75
Moğ. + Türkçe	8
Moğ. + Far.	2
Far.+Ar.	54
Ar. + Far.	26
Ar.+Far.+T.	7
Far.+Ar.+T.	9
Far.+T.+T.	1
Far.+Ar.+Ar.	1
Ar.+T.+T.	1
Türkçe+Ar.	3

KAYNAKÇA

- (1983) “Babur”, Türk Ansiklopedisi, c. 5: s. 21-23
- (2000) “Babur”, Türkiye Dışındaki Türk Edebiyatları Antolojisi, Özbek Edebiyatı, c. 15, s. 70-71
- AKANSEL, M. Hakkı(1942). “Babur” Tanrıdağ, S. 12, 24, 7. s. 5-9
- AKSAKAL, Ali (1991). “Baburname’de Avcılık ve Avlanma Usulleri.” Türk Dünyası Tarih Dergisi, S. 54: s. 34-36
- AKSU, Cemal (2008). “Büyük Türk Hükümdarı Zahirüddin Muhammed Babür’ün Oğluna Verdiği Hediye”, Kültür Dergisi, Özel Sayı: Osmanlı’da Çocuk, S. 12: s. 126-129.
- AKÜN, Ömer Faruk, KONUKÇU, Enver (1991). “Babur.” TDVİA c. 4: s. 395-400
- ALPARSLAN, Ali (1976). “Babür’ün İcat Ettiği “Bâbüri Yazısı ve Onunla Yazılmış Olan Kur’an I.” *Türkiyat Mecmuası*, c. 18: s. 161-168
- ALPARSLAN, Ali, (1977-79), “Babur’un İcat Ettiği Baburi Yazı”, *Türkiyat Mecmuası*, c. 19, S. 18: s. 207-211
- ARAT, Reşit Rahmeti (1979). *Kutadgu Bilig III İndeks* (Haz. Kemal ERASLAN-Osman F. SERTKAYA-Nuri YÜCE). İstanbul: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü.
- ARAT, Reşit Rahmeti (1987). “Babür ve Yazısı”, Makaleler, hzl. Osman F. SERTKAYA, seri IV, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yay., Ankara: c. I, S. A.20: s. 961-964
- ARGUNŞAH, Mustafa (2013). *Tarihi Türk Lehçeleri-Çağatay Türkçesi*, İstanbul: Kesit Yay.
- ATALAY, Besim (1970). *Abuşka Lügati veya Çağatay Sözlüğü*. Ankara: Ayyıldız Matbaası.
- AYKANAT, Timuçin (2013). “Bâbüri Şâh Şiirinde Görülen Somutlayıcı Anlatım Yolları Tarz-ı Vâsûht ve Aşka İlişkin Bazı Tespit ve Değerlendirmeler”, *Turkish Studies E-Dergi*, c. 8, S. 4: s. 269-294)
- AZİMCANOVA, Sebahat, KAYUMOV, Aziz (1965). *Zahiriddin Muhammed Babir, Eserler, 3 Tomlik, Tom I. (Devan)*, Takent Bediiy Edebiyat Neşriyatı.
- BABUR, Gâzî Zâhîrî’ü’l-dîn Muhammed (1987). *Vekayi, Babur’un Hâtıratı* (Çev. Reşit Rahmeti ARAT). I-II. Ankara: TTK.
- Baburname, III C., (1993), (Çağatayca Aslı. Abdurrahim Hanhanan’ın Farsça Tercümesi ve İngilizcesi; hzl. W. M. THACKSTON; yayınlayanlar: Şinasi TEKİN, Gönül Alpay TEKİN), Harvard: Harvard Üniversitesi Yakındoğu Dilleri ve Medeniyetleri Bölümü.
- BALA, Mirza (1945), “Hümayun” TDVİA. İstanbul.
- BARTHOLD, Wilhelm (1942). *İslam Medeniyet Tarihi*. Akçağ Yayınları, Ankara.
- BAYDEMİR, Hüseyin (2010). “Baburname’de Folklorik ve Etnografik Unsurlar.” *Gazi Türkiyat*, S. 7.
- BAYRAM, Fatih (2004). “Garip Bir Memleket Garip Bir Sultan: Babürnâme’deki Hindistan.” *Dîvân İlmî Araştırmalar*, S. 17: s. 169.
- BAYUR, Y. Hikmet (1943), *16. Asırda Ekber Gurkan*. İstanbul.
- BAYUR, H. Y. (2006). “Baburname (Vekayi), Gazi Zahirreddin Muhammed Babur” Önsöz, İstanbul: Kabalcı Yayınevi: 266, Şark Klasikleri Dizisi: 5.
- BENEDEK, Péri (2002). “Bâbüri İmparatorluğu’nda Türkçe”, çev. Gökçen Sert, *Türkler Ansiklopedisi*, Yeni Türkiye Yay., Ankara: c. VIII, s. 812-818.

- BERBERCAN, Péri (2002). “Bâbü İmparatorluğu’nda Türkçe”, çev. Gökçen Sert, Türkler Ansiklopedisi, Yeni Türkiye Yay., Ankara: c. VIII, s. 812-818.
- BEREZIN (1857), *Tureckaya Hrestomatiya*. Kazan.
- BEVERİDGE, A. S. (1905), *The Bâbar-nâma*, GMS I, Leyden-London.
- BEVERİDGE, A. S. (1922), *The Bâbur-nâma in English, I-II*, London.
- BEVERİDGE, A. S. (1971). *The Bâbar-nâma, Being the autobiography of the emperor Bâbar, the founder of the Moghul Dynasty in India, written in Chaghatây Turkish; now reproduced in facsimile from a manuscript belonging to the late Sir Sâlâr Jang of Haydarâbâd, and edited with a preface and indexes*, London: E. J. W. Gibb Memorial Series.
- BIYIKTAY, Halis (1989) *Timurlular Zamanında Hindistan Türk İmparatorluğu*. TTK Yayınları, Ankara.
- BİLKAN, Ali Fuat (1999). “Babür’ün Risale-i Validiyye Tercümesi Adlı Eseri.” *Bilig*, S. 8: s. 105-110.
- BİLKAN, Ali Fuat (2001). *Babür Risale-i Validiyye Tercümesi*. İstanbul: Kitabevi Yayınları.
- BİLKAN, Ali Fuat (2002). “Divan ve Babürname Işığında Babür’ün Hayatı.” *Bilig*, S. 21: s. 97-114
- BİLKAN, Ali Fuat (2004/2). “Babürlü Devletinde Türkçe.” *Dîvân İlmî Araştırmalar Dergisi*, S. 17: s. 162-168.
- CEYLAN, Nimet (2009). “*Gazi Zahirüddin Muhammed Bâbur Mirza’nın Eserlerindeki İkillemeler*.” Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- CLAUSON, Sir Gerard (1972). *An Etymological Dictionary of Pre Thirteenth-Century Turkish*. Oxford.
- CÖHCE, Salim (2002). *Hindistan Tarihi* (Sakalardan Bâbürlülere), Malatya.
- ÇETİN, Ali (1987). “Büyük Türk Hükümdarı Bâbü”, *Türk Dünyası Tarih Kültür Dergisi*, S: 1: s. 25-307
- ECKMANN, Janos (2003). *Çağatayca El Kitabı* (Çev. Günay Karaagaç). Ankara: Akçağ Yayınları.
- ECKMANN, Janos (1996). *Harezmi, Kıpçak ve Çağatay Türkçesi Üzerine Araştırmalar* (hızl. Osman Fikri SERTKAYA), Türk Dil Kurumu Yay.: 635, Ankara.
- EĞİLMEZ, Savaş (2011). “Babur-name’de Yer Alan Törenler”, *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, S. 46: s. 237-254.
- MANO, Eiji (1995-1996). *Zahir al-Din Muhammed Bâbü: Bâbur-Nâme*, Kyoto/Syokada
- ERCİLASUN, Ahmet B. (2008). *Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- GRECARD, Fernand (1971). *Babur* (çev. Orhan Yüksel). İstanbul: MEB Yayınları.
- GÜLBEDEN Begüm (1941). “*Humayunnâme*”, (çev. Abdurrah Yalgar). Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- GÜLENSOY, Tuncer (2011). *Köken Bilgisi Sözlüğü A-N, O-Z*. Ankara: TDK Yayınları.
- GÜNERİ, Mukadder (1994). *Baburname’nin Temel Konuları*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- GÜNERİ, Mukadder (2001). *Babur’un Siyasi, Sosyal ve Kültürel Hizmetleri (1483-1530)*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

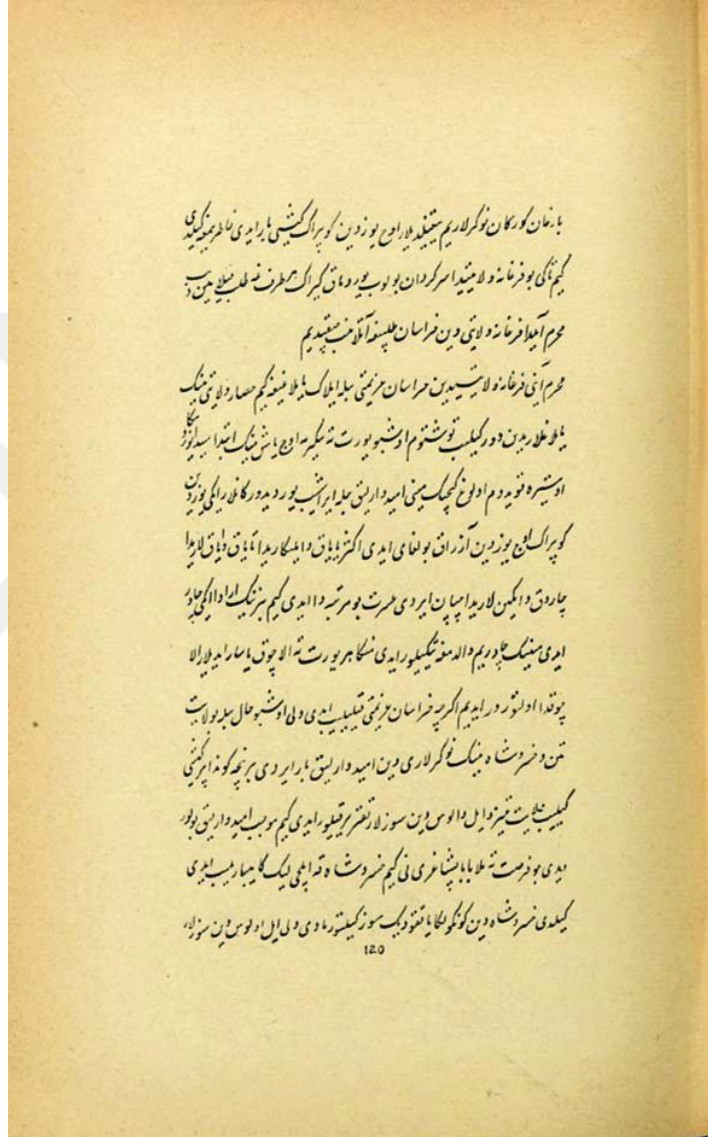
- HACIEMİNOĞLU, M. Necmettin (1974). *Türk Dilinde Edatlar*. İstanbul: Bilgi Kültür Sanat Yayınları
- HANCIOĞLU, Selim (2008). “Gurbette Bir Sultan: Bâbü”, Yağmur Dergisi, S. 39: s. 29.
- HASANOV, Hamidulla (1960), *Zahiriddin Babir-Seyyah ve Âlim*, Takent: Özbekistan SSR Devlet Neşriyatı.
- İLMİNSKY (1857), Baber-Nameh, Diagataice, Ad fidem codicis Petropolitani, Kazan.
- İNAN, Abdülkadir (1998). “Çağatay Dilinin Kuruluşu”, Makaleler ve İncelemeler, c. 2: s. II-35, Ankara.
- JENA, Krunnachandra (1978). *Baburname and Babur*. Delhi: Sundeep Prakashan.
- KANAR, Mehmet (2009). *Arapça-Türkçe Sözlük*. İstanbul: Say Yayınları.
- BİLKAN, Mehmet (2010). *Farsça-Türkçe Sözlük*. İstanbul: Say Yayınları
- KARABEYOĞLU, Adnan (2012). “Babürnamedeki Bazı Cümle Yapıları Üzerine.” Turkish Studies – International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 7/4, s. 427-442.
- KOCA, Duygu, *Babur-nâme'nin [184a-224b] Arasındaki Bölümünün Gramatikal Dizini ve Sözlüğü*, Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- KOÇ, Bilal (2011). *Babürlüler Devleti'nin Kurucusu Babür Şah'ın Dış Siyaseti*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- KOÇ, Bilal (2012). “Türk Devletinde Akıl: Kutadgu Bilig ve Babur-nâme”, c. 31, S. 52: s. 55-78
- KONUĞU, Enver (2002). “Babürlüler Hindistandaki Temürlüler.” Türkler. Yeni Türkiye Yayınları c. 8: s. 744-760
- KÖPRÜLÜ, M. Fuad (1979). “Babür.” İslam Ansiklopedisi. İstanbul: M.E.B. c. 2: s. 180-187.
- LAMB, Harold (1956). “Babür'ün Bir Hususiyeti.” Türkistan Sesi. S. 5: s.5-11
- LESSING, F. D. (2003). *Moğolca-Türkçe Sözlük*. Çev. Günay Karaağaç, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- KAAN, Mengü (1914). “Büyük Bir İslâm Moğol İmparatoru (Bâbüşah) Merhum”, İstanbul: İslam Mecmuası, yıl 1, S. 7: s. 199-203
- KAVALLI, Seda (2016), *Babur-nâme'nin [304a-382a] arasındaki bölümü (Metin, gramatikal dizin ve sözlük)*, Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.
- MERÇİL, Erdoğan (1991), *Müslüman-Türk Devletleri Tarihi*, Ankara
- NUR, Rıza (1925-1926). “Babür.” Türk Yurdu. Ankara: Tutubay Yay. c. 10, S. 177-16: s. 177-183.
- ORUNBAYEV, B., BAZERBAYEV, K. (2000). *Zahiriddin Muhammed Bâbü*, Bibliyografik Körsetkiç, Semerkant.
- ÖLMEZ, Zuhul (2007). “Çağatay Edebiyatı ve Çağatay Edebiyatı ve Çağatay Edebiyatı Üzerine Araştırmalar,” Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi, c. 5, S. 9: s. 173-219.
- ÖZCAN, Azmi (1997). “Babürlüler ve Babürlü-Osmanlı Devletleri Arasındaki İlişkiler” İSAV- Ensar Neşriyat.
- ÖZDİL, Hatice (2013). “Babürname'de Babür'e Göre Bazı İsimlerin Koyulma Nedenleri” The Journal of Academic Social Science Studies, JASSS International Journal of Social Science, p. 1141-1148.
- PARLATIR, İsmail (2006). *Osmanlı Türkçesi Sözlüğü*. Ankara: Yargı Yayınları.

- PIRLANTA, İsmail (2001). *Babür Şah ve Babürlü Devletinin Kuruluşu*. Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- RASHID, Sh.(1967), *A Short History of Pakistan (Book Three, The Mughul Empire)*, Karacı.
- ROUX, Jean-Paul (2008). *Büyük Moğolların Tarihi Babur*. İstanbul: Kabalcı Yayınevi.
- SEYHAN, Tanju Oral (2004) “Babür’ün Aruz Risalesi’nde Yer Alan Bazı Dil Bilgisi ve Yazım Kuralları”, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, c. 31, s. 217-241
- SEYHAN, Tanju Oral (2003). “Zahuriddin Muhammed Babür’ün Mübeyyen Adlı Eseri”, İlmî Araştırmalar Dil ve Edebiyat İncelemeleri Dergisi, c. 15, s. 91-112.
- STEBLEVA, (Stebleva 1972), *Zahîr ad-Dîn Muhammed Babur, Traktat Ob ‘Aruze/Aruz Risâlesi*, Moskova
- STEİNGASS, F. (2005). *A Comprehensive Persian-English Dictionary*. İstanbul: Çağrı Yay.
- ŞEN, Mesut (1993). *Gazi Zahirüddin Muhammed Babur Giriş-Metinim (Kabil ve Hindistan Bölümleri)* Açıklamalı Dizin. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- ŞEN, Mesut (1997). “Babur’un Mektupları.” *Türklük Araştırmalar Dergisi*, S. 8: s. 397-462.
- ŞEN, Mesut (2006). “Babur-nâme’de Meyveler, Meyve Kitabı.” *Kitabevi*, s. 291-334.
- TEKCAN, Münevver (2007a) *Bayram Han’ın Türkçe Divanı*. İstanbul: Beşir Kitabevi
- TEKCAN, Münevver (2007b). *Hakîm Ata Kitabı*. İstanbul: Beşir Kitabevi.
- TEKCAN, Münevver(2008). *Hakîm Ata’nın Hz. Meryem Kitabı*. İstanbul: Beşir Kitabevi
- TEKCAN, Münevver (2013). “A Personal Wiew of Description of Samarkant in the Babur-nama.” *Historical And Philological Studies of Chinese Western Regions Dedicate to Professor Klaus Sagaster on His Eightierh Birthday*, Science Press Beijing s. 403-416.
- TEKİN, Talat (2003). *Orhon Yazıtları*. İstanbul: Yıldız Dil ve Edebiyat.
- TİMUR, Mujiburahman (2012). *Gazneli Devleti’nden Babürlüler Devleti’ne Kadar Bölgede Kurulan Hanedanlıklar: 1206-1526*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- TÖMÜR, Hamit (1991-1992). *Zahiriddin Muhammed Bâbür: Bâbüname*, Milletler Neşriyatı, Sincan.
- USLU, Mustafa (2002). “Edebiyat Tarihimizde Babür’ün Yeri ve Önemi”, *Türk Dünyası Tarih Kültür Dergisi*, S: 190: s. 29-31
- ÜNLÜ, Suat (2013). *Çağatay Türkçesi Sözlüğü*. Konya: Eğitim Kitabevi.
- VAROL, Ahmet (1998). *XVIII-XIX. Yüzyıllarda Osmanlı-Babürlü Münasebetleri*. Yüksek Lisans Tezi. İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- YALÇINKAYA, Hamza (2013). *Bâbür’un Hatıratında Geçen İnsan Yapımı Nesne Adları ve Bunların Türk Dili Açısından Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Fatih Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- YURDAKÖK, Murat (2007). “Bâbür Şah’ın (1483-1530) Ünlü Eseri Babürname’de Tıbbî Bilgiler”, *Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi*, S. 50, 73-77.
- YÜCEL, Bilâl (1995). *Babür Divanı*. Ankara: Atatürk Kültü

6. EKLER

6. 1. Metin Tıpkıbasımından Örnek

کینتوری ایلاکین ایچ تورست کج بله صهار نواقی سیننه خواجه ماد و دیکان مرکا
 کیست تنه لندی بوورت تموجسته توری نبردش ه دین ایمی یک کیندی شاره
 یکم گرم دخواست بله شهور ایدی ایلی نوبت مرد درینزینیک لایق دین دایق ولدی فی
 کیشی هرگاه کیندن اسانیت نی پزگاتمه ایدی چون این دولت پین امید و اریست
 بار ایدی برادر سزول دا اوزک بلور ایدی شرم طغای کیم اول فرصت ایزولوق
 راق کیشیروق ایدی خراسان بارورده تاب کینتورای ایزولوق رضای بار ایدی پز
 دین تنگت نام پز کینلاندانی کون فی چار سب اوزی بریده و عله دارین ته تورده
 ایدی نامور دین کیشی ایدی چو نوبت سوزان حرکت تیلدی تا دین فی کینلاندانی شاره
 نیک امینی باقی معانی کیم معانیان و شهر معاند زنده ایدی نخبه شنی معاریب
 دو متوز ایزولوق اظهاری نخبه کینلاندانی کون ولدی آسوسوی نی اویان کدرین
 اوزکانه اکیست تیلدی باقی نیک استمد عایدین ترده توریم کینیب
 کوپلارینی امودین بی باقی کچورده سوز دیزرکاتوشوب کاسرود و امیان معین
 کیم اول فرصت توبیرلار اوضی امد قاسم فیکیم نبردش و نیک نوا ایزولوق
 اورتاق ایزی متوبه بولدوق کیم کبر دینک ایزولوق تورغانی ایزی اولی

پز کیش

شیک: ملاطری و نیز هم بعضی لاریار کیم بزینک میرزا لاریار شیک ایسا ایست
 یان یق و فترت: مذابت و حرکت لاریار لاریار او مشهورست که جهانگیر میرزا
 خراسان ساری فرد و فو بوق بود حضرت پیر کیم تا نکالین کوزا اوجوب دست
 و پشیمان یق بولانی چون شیک شام بهم داوایا ساری کیم آغایانی داورد
 قیاس دین برنجی لاریار این واقع بودستندین متغیر لاریار لاریار کیم
 جهانگیر میرزا پس از شیک لاریار بودون ملک نوکر بیتی دین که درت لاریار
 دقار لاریار بولوب ای دی بونوبت اول ولایت تین شیک بله همراه
 بولوب کیلیب ای دی تو ققان یق و نه شکار یق معانی دا ای دی بوزمان
 اندین سیخ هم بولاید و ای دی کیم سبب که درت بولانی هر چه کیم دار
 بله عرض قیلد و روی مین قبول قیلد و هم آخر باقی یک ایتمان دیک لاریار
 معین لاریار کیم بولوب بولوب بولانی شیک کاشیندن جهانگیر
 میرزا فدا کیم شیک شام شام معانی دا بولوب جهانگیر میرزانی میرزا
 ایریب خراسان المانی لاریار و مشهورست لاریار سلطان حسین میرزادین
 بیع الرمان میرزا فدا و شیک و شام و نه دوز و لاریار نه بر منعمون سلواورد

اوراقی

اوزان نشان لاریکدی اول نشان لاری تاریخ نه بکجه مینا دور مضبوطی
 بو ایدی کم سلطان احمد میرزا و سلطان محمود میرزا اولیسی میرزا اول اغانا
 ای لاری اتفاق قیاسیه بورد کله این مرغاب قیاسینی برکتیم میرزا لاری اودوق
 یستینسیج ایش توی الای باغدی لاری عاله هم اگر اوز بک متوجه بولسین
 مرغاب قیاسینی برکتی جین الزمان میرزا بیج و خیرمان دانه نود تورغان
 لاری نه صنبه بکیشی لاری تویوب اوزی که زوان دور و زمان اول کیش
 نی برکتیم مینک بو فوجینه کیکان نبریم با سپاه بی شک هم برکتی
 کیم سین کیم دواجره اول کیم برنی برکت سرودش و صغار و تنه نوز عاقده
 اتمه کیشی لاری تویوب اوزوی دایسته بی بر نشان و نشان و طاری بر
 کیشور اوز بک ایش توی الای باغدی سید و روب سلطان سین میرزا
 میک و خطاری موجب امید یک بولدی نی اوچون کیم تیمور یک مینک
 یور تیدا بو تاریخ و العزین اولوق راق پادشاه هم ایش هم ولایت و هم
 چو یک بل بوت ای می امان کوز تو تو لور ای می کیم چانی ای می لاری تو ای لاری
 جود و نه بولکیشب مذاق حکم لاری کیشور گای ای می کیم تره و کلف لاری کوز

لاریه ایزر نو چو یا ساتیک کپر دک سبانی بوئندار میار قینک بو قعاری
 تو تو ز اولوم کدر لاری نمنی ایضا طبعینک بو بو چو میل اوز بک تفره قیرین
 دن شکسته بو لغان ایل لاری نیک کونخلی قوی بولوب ایسید وار بولغای لاری
 سلطان سین میرزا دیک تیمور بک اوز زینت اودورغان اولون پادشاه
 قیریم نیک اوستیک یورو ماکی دیبای پر برکتک نی دیس ایل و اولوس قونی
 ایسید اریق قانغای بز نیک بیلک کیکان نیکم بولغان ان اودق اوی نئی
 و باقی قانغانی و اولی محمد قاسم نیک بولغان سپاهی لاری نیک امان
 لاری نیک کج و مال لاری نام اجداتو بوب پر بک نی ایسب چو نیک کج
 نیک سول لاری ن سوا ایزر کیشی کیل، بشلادی کیم طایغان بون طالعان سونو
 بدت و نیک بو نچو اویس نی فی یلوب بولغان سول اولوسی کو چوب شکست
 و قول ساری نار نیک پادشاه پدید قیلد بئراق نیما کیکس لاری کیم نر دماه
 نیک کیشی می بوز بوب بدت و قولونی دیکلک سید و روی و امان
 خان نیک اذجان فی ایسب مصار مند را و سیتیک پر بک امان نبری
 کیکدی بو نبری ایشیتب نر و شاه قند زدا اوشای الای بولغان کیشی کو چو نر

لال عزیز می بندد و سرش و تنه زین کو چو بست پیلیج اوق تند زنی طایفه کوشش
 آهنگ ابدان اعتمادین با بری کیشی می شبان خان اوجون برکتی برتو
 یولی بله نزل سوپاری اینجان فرست تران تورست میسک ای دیوگ کیم
 سرش و در تعلق و صهارتند زدا بود رسول ابوی کج لاری بولکلیت بولدی
 در قمری منول کیم دگری کر کلبه بر پریشان کوی کیشی ای ای اینک اطاری
 باقی پاک کایه قادی باقی پاک سیک غاطری بهی دین رخصت بر میدی ایلی
 مبدالشکو را دین بری بهما کیم مرزا لازمی بولدی سرش و رسول ادوی
 سیک بر کاوشوغانی فی ایشیت سلی بی بی بولوب پار هسینی تا االی
 گویدی معتوب ایوب فی ایلی سیک گامبارست تولوق دو و توجو آه ایلی قلم
 نسل است عاقبت تو کیم کر عهد قیسه لار تو لوقه لیکوم دور چون باقی عیفا
 نیانی ایشار ای بی برتو کیم دو توجو آه تو ارای ای اعاسی سیک طریقی تم تو کیم
 ایلی اول برن بولدی بویوسونوق عهد بولدی کیم اینک باقی اناذ اوان
 ایله هم بر صمدار کیم اوی را خیار قیسه مضامینه بوالانای معتوب قدا عاشر
 بر کانهین سونک قیرل سو قوی کو چوب انرا اب سونی سیک قایه شینه درت

ایلی نرسب مرفی اندین صا در بولدی بری بو کیم نوکر لاری ایر میغان بهی دن
 انکا کول برید در ای می عا بر د امو مذاق دیری کیم بو نو کر تورت تا آره کیم
 سیندین ایر یست قیر بر کلب قیر نبر بری بو کیم اینسی دنی سور دو م کیم اول
 قاجان کیلکوسید و رامو در ای دین نایسی کوزر سل اول کوسید و در ای کیم
 اگر کوزر ناپید نو د با ت کیلکوسید دور دلی کوزر لار سوا و عا نایج نیر تا پار اول
 منل بار کیم آن کوزر آب برد اینک دنی نیک نو کوری نیک اشقالی دا
 بو مرفی نیک تیلیکا نیکری سالدی بر ایلی کوری دن سوک مین اف نرسب
 اور دو نو کیدیم اول دانی تو شکان میر یجا باردی اوش بو کوزر اولون کیم
 نیشی یان بیک پک نوکر لاری نین نول کون دمال لاری سوا نین بار میر یجا
 کیم باشلادی تا کاسی ناز چشمن ناز دیکر کورس کیم نیشی نیک تا شیره اقلادی
 نون الهم با کمال ملک تونی ملک من ت و در ترغ ملک من ت و در ترغ
 دن من ت ایدک لیر انک علی کل شی تدر نرسب قادری دور بر کیم
 بکرم او تو ز نیک نو کر نیک ایلی ای ی تلمز دین کیم در سوا این من م در لار
 بند کوش تانی ذر سلطان محمود میر زاده ملحق دیات نام اینک تحت نظر

ابدی بر مصلحتی حسن بر دل س آفتاب ناری هر دو یک این تین این غم و درشت
 نوت لاد بر مصلحتی این تکیب برنی کو چو در ب تو شور و در ابدی بر ابرام کو خدا
 او در شش یون تان این یون بر نیک است کلاش و منو ک ای یوز ایکی یوز ای یک
 کیشی نیکت تانیشدا انداق نوزار در زبون و ما بر تیدی کیم بی نو کری کا تیدی
 قالدی فی مالغونی بانی فرزند و فی کورب اینان ایشی میرزا افغان مستنک
 فاشیسه کیدب افغاری نیکت تانی و غوی تیدی بر نیک ادا بعضی که دم
 برین ابدی لاری الوان نش و عرف بده هم مناسبت ای ابدی کیم بو مذاق
 کیشی لار بر ناسبت تیکای چون همد بو ب ابدی فرزند و فی اراد و تکیب
 بولدی کیم ایتنا غنا چو برسی ای تیکای ای تورت قطار چو د تود و ا بولغان
 و التون کوسوش و فیس نیر لاری یو کول ای تیز کیم لغای فی و شرت ادا
 تو کیم فرزند و فی قوری دانه بیل نرا سان ساری بیاریب رزگی
 بیاریب کی سونیز بر کله کیتو کای اول بورت تین کابل بر نیمی سید کو بولغان
 کیدب تیشو کادش بو کونی اور نیک نیک پادشاهی می فی نر و فی سلطنت
 باشلاب کیدب تیشی قوای سیدی تایی سید قاسم ایشیک امان داد تاسم کبر فی

بسی

بعضی حکایت لار بلدیاری مدی باریس پانچویں فی نیمی باریس پنجو باریس
 کیندی دیلار اوشی بوورت نه خرد و شاه نیک سیاه نامی دانی جیالاری اول
 شیمیله می سیکیز یوز چوش دکومر بولانی ایوی خرد و شاه دین قانق
 یز لارین بر بادی بیمنی لاری دانی یعنی نوشی اور کاکوزاکور دکو دیک نه
 یوق ایوی نو ابر زین تور شپش کج بل فورید کیدرک شتر شهره تو شکام
 نبر تا چوک کیم شکرک انون کیم مقیم نیک انبار بلی اوردی نردین چهر هر کلب
 باران یا سید داد لور دیو کیم خیمه بولی بله او تکات کیشی فی عبدالرزق
 یز زانده کیم اول محمد اکابن دین قاصیب رگهان افغان ارسیدال الله
 نومی سید ایوی بارغانی نومی غای بو خیر نایم کجی غازار ارسیدال الله کوی
 یچون قاصیب صبح و می جو میان کوتی بلا شتوک سیل فی هر کورگان ایسی
 ایدیم تا چقق اولق جنوب شرقی پست یزدق بولدور کورده می دیدیم کیم
 سیل بولغانی دیوی لار کیم سیل در باقی طغایانی بو پست فی او تودی کیم
 تو سیلی نجاتی دیکی طلع مشوی چشم تو بر هر کجی انده نشان بو پست
 آفتاب بر نیره بوی چتیب ایوی کیم سده دره ایفید اکیلب شردی بر نیک کجی

بارمان تروان یکت لاری دبغی یکت لار ترابان نیک ایانی لاری باروان
 نیک کایگان بلواق اییک توتار لار آملوق اور شقا نیک قبول
 اوق افغان بلوق لار لاری کونی ویزیمیش سیکل یوزا بدان یکت لاری
 توتور یکت لاری و لاری نیک لاری باغشلاب لازم تبدی شروشا کیم قند
 دین این کونی کای قای کابل لاری توتی بلوق سارا نسا نعلق این دادوس پیش این
 بولک بولور لار دوشان دانی لاری بولور بولک سیدیم علی دربان کیم رستنا هزاره
 پیدا ایی چی خیمه سولوشیورت توتور کایان رست یندی توتور بولور
 رستنا یوب بولور ایوب لار دانی یورت توتور توتور کیم یولور توتور
 سولون دین سیدی سیر بولور کیم یولور توتور دوشان رستنا دانی کیم
 لوق ایاق لار بولور کیم بولور کیم بولور کیم بولور کیم بولور کیم
 لاریاق لاریاق لاریاق لاریاق لاریاق لاریاق لاریاق لاریاق لاریاق
 توتور دوشان توتور دوشان توتور دوشان توتور دوشان توتور دوشان
 نیک سولور سولور سولور سولور سولور سولور سولور سولور سولور
 ایاق لاریاق لاریاق لاریاق لاریاق لاریاق لاریاق لاریاق لاریاق

ایاق

میان در بدلیگی بودی و پورتین کوجب تر این یا نیامی انبرای اولاد می کما
 تو شدی خروش و نیکی ای کونی غلم دی سرین تا او را کنگان این کا غلم
 باشوای در از سیدیم علی در بیان نیکی بر امان تو کوی بر او نیکی بر کوز
 یانی فی تا زینب انان اجون اینک کالکوز توب یانی لایم تا یغ استدا
 اوق تا فی صیتی این بر سیاستین تمام با سیدیم دی راوشو پورت تا
 ای کما تا کابن نیکی استیکانی الحال با درونی بار ما سنی کیکاشنیلدی سید
 و بعضی نیکی ای برین ای دی کیم قشین با دوقی تورنی الحال لمان بار غنای
 این سینه منسلح روی بر سر انگار بر اثر عمل قیلیدی با فی حانیانی و بعضی
 کابن استیکار بار مافخر تو یوب ازین کوجب کیلیب با تودوقی مو تو شدی
 و بشو پورت تا سینگ الدیم غانیم کیم در دانه نالغان اوردوقی صیب غلوه
 رو نیکی بر کیلیب تو شدی لار تقصیلی بود کیم شرم غنای فی خروش
 تو تو شویب بار نیکی ای کیم خروش ه فی خراسان اوزا نیکی اوزی باز
 اوردوقی کیکور کای و نانه خدیشکانه شرم بی انیار بوور خروش شرم
 بلوق کیم و بار و لار خواهر زاده سی احمد کیم کهر و تری خروش

وایم کیشتر ناریب میقیم علیه سوزلا شورایدی گای مد رکیمز روب کا پوشان نو
 ایورایدی فعلی جو نیک ادجون اییدی کیم سیزتر کونی الفاع لوق اناسی خدا مانی
 کیشنی جاتور غا ذراتا انا سیدین امید داریننی بارهتی دین در نیکه شورایدی
 برکون فرمان بولدی کیم نوال بر افشار جوا افشار تمام سیز کیشتر بارهتی کیم
 سالیب دین راق بارب هم باران کوردلگای هم ایجاریکی ایجالیستی
 بولغای بهانگه میرزا ادر افشار توغزی دین کوجر بانج بول ایملاراک کیدیلدی
 نوال نیکانی چون سوادیدی بن نوال کیشنی سیر قندق قدم نیکه کوزاند
 می طرفین کیدیلدی شیزه دین ایباری کی شیزه اوستینکا جیفتم ابر اول کیشنی
 قندق قدم نیکه کورچی نیکه اوستینکا تیفلیب با دیلار اول مل کورچی
 ابروی یکیت لار شیع نیق تیفلیب جم کر لار در دوازه سینور جاتی لار اول
 چیققان سینی سوردوش قورمای قاققان بیلور فاند کوردیلارک
 نیکه فاک بیز می بلندی ماذقایلین کابل اعلی تفرغ قیصیت ایوی لار
 قاققان بیلور قایلین کورولاشبانییدی لار کورچک بیلور دوازه اراسیدیلدی
 بلندی شیزه نیکه اوستینکا اول اور ناسید قایلین مو تور چاق لار قایر

سر بوش قلیب ایله رسد سلطان قلی سناق و بعضی بلیکیت لار باغفا نه ایتمه قلیب
 برانغا رطه فیندین برایکی بلیکیت کو بر باغ ارا ایستقان لار بلیه برایکی صلح سالیب
 ایله شور لار چون اوروش قدر فزان تون ایله اوشو یوسول باغفا نه لار تورغان ایلی
 بسیار لار اراوی لار قشیم چکلارنی اراغ سالیب تون لوق و کلبی گالی نی پادشاه
 بولدی باقی پیک چغانی نی نیک تون سلی بلیکیت باغفا نه زمت قلمدی سیز امانی است
 و شفقت معامید ابوب دندنه و تو حمنی اینک خاطر برین دفع قلمدی
 مقدر بولدی کیم تا نکاسی بونمان نوکر و سوده مال و جهاتی بلیه حقیق تورغان
 فی پادشاه نامی خردست ده تعلق ایل لار بی سرتیق و دست اندازین تون کوا
 نکان ایل لار ایله ی قشیم نیک کیم چنی معارمانی تون بهنا کیم سیرانی و ناصر سیرانی
 او تون چکلارنی ایلی لارنی نین تیلدوک کیم معتمنی و معتم ذننق ایل کون سن
 مال جهانت لاری بلیک ایل دین صفار غایله ر قشیم تون ورت سیدنی تیسر قلمدی
 مساجی سیر زالا و چکلار دروازه لار نه بارب نلایق نیک هجوم و نونهای
 فی کویب کوروب نیک کیشی میا ر دیلا کیم سیر کیم کونچو بول ایل فی کیشی قلیب
 بولاس آماز و دم آلا تدم تورست پیش کیشی فی اذقلاب برایکی کیشی فی پاره

پاره قلم در دم خونا بسیلدی شیم شمعن ناری بسو پالم سلامت پارس بربلا
 نوشنی برح الادول آی نیک افروز اینکری تعالی فضل دگری بول کابل مغزی ملک
 دولتی ثانی بی نیک بدل سیر دستخیز قلمی کابل دلائی تور توئی اقم برین دور
 نیک اوستا سیدما تو شو تور شرقی لغات پرشاد در کیم کز نو نور ادلی کورشا
 دادور بو تاریخ دا هزاره دگر ری قوی نیک با من سکنی بو تیغ لار در شمالی
 نند ز دماز اب دلائی دور بند کتنی دانی واسطه در جنوبی نزل و نعل بود
 افغانستان دور مشرق دلائی تور طولانی تیغ بول بو طولی شرق دین سوزش
 با دور اعراف بجوابی تمام تیغ دور نعلی تیغ قهر پست دور نعل نیک
 سید شاه کابل نارت قلعن ان چون بو تیغ نی شاه کابل دیر لار بو تیغ نیک
 ابتدای دیوین نیک سیدین دورده بیقوب نیک سید اولا کور کور دگر ای ای
 شرقی بو تیغ نیک امنسی تمام باغات دور نیک حرم اینک سیرا
 زبانی اوسل آگر میرزا نیک آگسی بو تیغ نیک امنسی سید ابرارین پیقار
 تور دامن دانی باغات تمام بواریق بسو سهر دور با بان اب کلکله آلمس
 محله و رفعت کوشانه در غلبه کوشانه لارانه اینک سید ای گای سلیا به

قارخان نامی کرم سیری دسر دسیری میوه بلبل توای اکوب تور بیادوق تور گولان
 دیکست بی دسر دسیری میوه درون اوزوم دنا رداوزوک الکره بی دسر دسر
 دشنا تور اولور سنجده دادم و یکنان کورتورین اوبالو نهالی کیلتور و سب الکتور
 بین نینچی اوبالور بولدی دهنوز ترقی دایوی کرم سیری میوه لار شل ناینج تریخ
 املوک دینکولمانات بین کیلتور دور لار شکر کیلتور و سب الکتور و سب الکتور
 فی غیر بودین کیلتور دور لار گابل اطراف دانی کورستان دین مسل سیر کیلتور شهنشاه
 لاری بار دور برترنی طرفه دانی کورستان دین مسل کیلی س کابل نیک بوچی
 خوب بولور بی بلا لوی عم قحقی دور بار کلی دانی نینچی بولور برقع اوزوم کولور
 اسی کور ویر لاری نینچی اوزوم دورست جانفیر لاری بولور خواجه خاندان سیر کیلی
 نیک جانفیری تندوق بد شهنوره در اگرچه مالانقید بوز دین نونق سب الکتور
 لذت می مست داند خوشیار از نونق ایکی نینچی بولاس اگر خراسان نونق کور
 فی الجمله یان بولاس بسیار لطیف هوای بار گابل هوای دیک هوای سیر عالم دا
 معلوم بولاس کیم جوهای بار لار و کچ لاری بوستین با سب بولاس میسش لار
 اگر چه تاری اکثر اوق توشار و فی معطر سادنی بونق توشار توشار بونق توشار

بیت

این کشور در دردی منظره سادوتی لاری با درود اعرافی داورت نوبت اولنگ
 دین بو بو مشرق شمالی طرفی سونک تورخان اولنگی دور کابل دین ایلی کرده
 بوغای غنی اولنگ در اوقی آنکه سازد در در چینی کم بو بو غرب شمالی بالنگ
 اولنگی دور کابل دین برگردده دور کابل اولنگ دور با نزل چینی آنکه نشین بر
 غربی دیو این اولنگی سبز توش با در اولنگی بو حساب بله پیش الا یک بوغای
 برای اولنگ کابل دین بر شرقی بوغای منظر اولنگ در دور اولی اوقی آنکه
 بسیار سازد در در چینی بوغای اولنگ لاری با اولنگ لاری با اولنگ لاری با
 در مشرق سینه اولنگی دور پر کم لاری در دوزخی سبز بو اولنگ لاری با
 در اسطغلی تم سینه کورغانی دور با در چینی کوبت لاری با چون بود
 ن کم تور در لاری با اولنگ لاری با سوت کوی اولنگی هم بار بو سبار بله کابل کردید
 اتم اولنگ بوغای دلی تورت اولنگ کشور دور کابل دینی برگه کایت دور
 یاغی بو کایت تکیه کابل منگی دور غرقه در درستان بله کابل ارا سید
 بسند کشت تانی تور تور جویان دین تینی بول اشارت بول چهره اودر بو کارمان
 جواک کوی دور اندین توی ران طول اندین توی ران بازارک بول کوی دین

عیسی رانی طول و دردی بیلی بر بنیاد زوزنق تو عا بنا بوجیت بن طول در لار
 توغزی رانی بزارک در طول بزارک پر اب تو شمار بزارک کنی بی سزا
 ایلی پارتی آتین کنی کا امارا اوچون باندی کوتلی دیرلارینه برودان بول
 دور اولوق کوتلی بیلر برده ان ادا سیدرینه منی کوتلی بار او بون محنت پیر دیرلاب
 اندراب طرینین ایلی بول کلبیل اولوق کوتلی راقا طرین محنت پیر بیلر برودان
 کیلور لار بسیار بر شفقت بول دورین اوج بول خورنه تودور پردان بولی نه
 یادوق راق بول بلی بول کوتلی دور دلیان و صغیان نوا عیار سیر بول بول بچاق کوتلی
 اندراب سوسی بیلر قزلی سونیک تا مکتبی ذایا بیلر بول ایلی بول دورینه
 بر بول شتر نو کوتلی دور بانه رسو ادعا بیه شتر نو کوتلی دین آتیش بیامان
 بیلر دور لار قش لار آب ده بیلر رود شتر لار قش لار تورست پشای بی بول
 لار باغله خود بر شتر بولیدین اولگا بول کوتلی دین آتیش آب ده بیلر دور لار
 یاز لار سولر کر که اندام بول لار شیک تیشی کلی ایلی او چون کیم کیم بول
 لاری سواد بولق بولما ذین او توب بولاسن بک آب بیلر بود ما می تا بیلر
 یورور خیال قیلر لار مجور و مستعد رود کدر لار اوج تودت ای کیم فاکم دور بولر

کجهل

ریخت بیول لادنیگ موری علی و درین لادین اعلی لادین مطلق طریق
 کازکم تور زمانه فریدین کیور دیون تمنا مریکیور بیول توب زول ادر اول
 کون یوتور زمانه سنستان فریدین تورت یول مقارم بیول انعامت بیول
 دایرین لادیه اندازق بر کون بارینه بر یول بلیش بیول مریول مریول
 فرول بیول بیول لادرا عم ازراق بر کون لاد بار سنه سوی نیکسین کدرین
 اوتوب بیول لاد مریکیور لادینلاب کدری دین اولنگان لادینات بیول
 لاد کابل سوی بیوسن سوی نیکسین قایلیش دین یوتقاراق سنه سوی نی
 د کابل سوی کدر بیول اوتور لادین اکثر سنه سنستان مریول بیول کدر کدر
 بیول اوتوم بیول توب کدر کدر بیول سلطان ابراهیم نی یاسیب سنستان
 تیغ قیلدی بیول کدر کدر بیول کدر بیول اوتوم اکثر بیول اوز کاسن سوی دین
 بیول کدر کدر بیول اوتور بیول دینکوت کدری بیول اولنگان لادینکون بیول
 بیول کدری بیول اولنگان لادینکون بیول کدر لادینکون لادینکون
 بار سنه لادینکون لادینکون اوتوم کابل لادینکون لادینکون لادینکون
 ازراق لادینکون لادینکون لادینکون لادینکون لادینکون

پشته واقع بود بود بر تکیه آن سوی بن نیک اور تا سیدین و بونج نیک ایچدی
 پشته نیک استیدین بهشته جاری دور بن اور تا سیدانی با برین بود پشته نیک
 او سید او واقع بود بود بر نیک نیک نرب جنوب غربینده در ده جونی دور
 اطرائی تمام نارنج درشت لاری دور انار لار درشت لاری هم بار بود بر نیک
 کردا کردی تمام سر بر که زار دور بن نیک مین بری او مشبود و بن لار ساغار
 مان حله بسیار بنی که در دور نیک ایچدی واقع بود بود که سید نیک نیک نیک
 جنوبی واقع بود بود بر نیک نیک نیک نیک نیک نیک نیک نیک نیک نیک نیک
 یوتو تو تو زرد او مشبود نیک نیک نیک نیک نیک نیک نیک نیک نیک نیک
 دین خابا که سید دیر لار تو یابا دایر که نیک نیک نیک نیک نیک نیک نیک
 دور بونج دامنسی دایچی هو ایلی بر لار بار سولاری ساد و نیک نیک نیک نیک
 ایدر بود بود نیک نیک جنوب غربی سرخ رود تو تو در نیک نیک نیک نیک نیک
 بود بود در طرفی ترق ایلی قاری یکسانه از نیک نیک نیک نیک نیک نیک نیک
 نیک نیک نیک نیک نیک نیک نیک نیک نیک نیک نیک نیک نیک نیک نیک نیک
 دور در قاجان کابل دایر نیک نیک نیک نیک نیک نیک نیک نیک نیک نیک

کابل

کابرد اما یا عشاق می موندین چو لاله بر لعل نماند که کاین دین کی بودی اول که تو رفتی
 سالی بوی کسیر لاله بر یول دیری کوتلی دین ایستب بپس لادن دین باران سوزی
 دین او تو ب لعل نماند ساری او تارینه بر یول تورت سالی توی تو را تو دین
 او تو ب لعل نماند دور که خزا بوی کسیر لاله بر او دین او تو ت ترا کز تری دین
 او تو ب بوی کوچی لاله دور که بر لعل نماند پیش تو مانیدین بر تو مانی میگفتند
 دور دلی لعل نماندنی اول ایچ تو مان کا اطلاق قبوله لاله اول ایچ تو مان دین
 بری عشقک تو مان دور شمالی دامنه کشتی باقی خیز پوسته تارین او دین
 ایچ لاله دور بویچ تام کافرستان دور عشقک خیز یادوق ایچ کافرستان
 میل دور عشقک دوی میل دین چقار حضرت ایچ چو خرنیک نامی همتر لاله
 جبری عشقک تو مانید او دور یعنی ایچ دامنه لاله دین ملک لعلان هم دین
 لاله اول ایچ یعنی لاله عشقک تو ب کیم یعنی ایچ کاف او در ترفیع لاله عشقک لاله
 دین خابا بود ایستنی لعل نماند دین توره لاله بر تو مان انکار دور در انکار
 یادوق ایچ کافرستان کوار در انکار دور دوی کوار دین چقار بوی لاله
 عشقک لاله انکار دور او تو ب بر سر لاله خابلیست بر تو مان دین کیم سنده داد

قوی راق با من سوی خدا نیکو را دل ایلی بولک بین بر دره نورد و نورد بر بار بر این
 بود و توره نیک پیشکامی و آتورغانی بر تو سوزن نیک استند او سوزن بولک ایلی
 طریفین رود تورغانی با سیری بسیار در یول سینه یو اوبلا س نینج و نینج و کلم
 سیری سیوه لاری بارود و از راق چه فرمایند ایلی هم بارود و تورغان نیک ایلی طریفین
 رود و قالی نام درخت دور که برای اولک سیغای دور و سیوه فی سینی ترک و در
 تو سیمش بر لار دره نورد بسیار بود و از لاری اوبسیوه فی کورد لادی اوزدنی هم
 بود و اوزدنی نام درخت استند و در لغات توره نورد باغی شهر و دره
 نینج باغی بود و راره ناشی اسوان ناشی بر لار راره ناشی نرد چه در سو بان ناشی
 خوش رنگ سبب تریلی بود و در ایله ناشی کیفیت این راق دور که بر ایچک لای نیک
 کینتی شهرتی پر بود و توره یو تقاری سیرده لاری ایسمون بود و سوزن قوی سندان
 ماری هم سوزن بود و سوزن یو تقاری بولاس بول بود و نیک و سوزن
 ایله در سوزنک زمانه ابر طرف نیکه یار سیر تورمان کیزد نوزلی دور و تورمان لغات
 سوزن با سوزن راق و نینج بود و تورمان کازستان نیکه چمد اولایت نیکه سرحدی
 اگر چه اولوق نونی لغات تورمان لاری چه بارود و ولی چه سینه تین مالی کسیم دور

آذغان

از دق بر در و در پنهان سرای سوی شرق شمالی طرفین کافرستان نیک ایلی
کلیسای بگیت نیک ایلی ملا و توب گام بلوکی داباران سوی خورشید و شرق
قد و آثار نور علی و سونیک غرب طرفی دور از شرق طرفی بر سید علی محمدانی
در عزت اندر سیاحت کلیسای کزین بر شرقی و تقار دق نقل قدیم در سردار
مؤمنین تقار نورالمتنب در دق نقل تقیانات بر لاری مال مزاری و بو بو در پنج با
دایم چنان سرانی نی کیدر ایلم بو لواف قلیساییم هم نارنج در پنج در کرمی بسیار بود
تند چای خرد هم کافرستان دین کینکو دور لاری بو ایلی عیب غیر دایت قلیسای کمال
کوره دوری بو خیر تر از پیشینی و تومان نیک توی ایلی هم قله کندی در راه
کیم اندین توی دره نور داتر از نطق دور او شبو کندی دین و تقای تمام بو
بستان دایم کز نور علی و خور و سواد اولی نواحی بو نهای بو شایع دور کیم هر خاکون
کیم لوسر ای کت قد ساریب قوت بر زمین توب گام دور لاری اگر بمان ایلی
ینها خان بو سر بو کونا کاغذانی چوست سترک قیلور بو مرتبه دایم کز نطق قلیسای
درین ساغلا سالار اولو کت تین توشار اگر بمان حرکت یندان بو کت
قیاس سوی میوز بو این دین پیشین لاری بو دوسواد و پنج بو بستان ایلی تقوی

بوسنی زوایت تندریدار سید علی پوری کیم پور نیک سلطان ایوی اول دلا
نی خنی نخی نسیل تیل ایوی انی اول کانه ایمنه مانس خرا تو تاس ترا چه مانس
دیر کیم پور نیک کت تدر سالیگ کر متحرک بلا سه کوه در کوم دور کت در سالی
سه دور کت اول اولوک دین مادی و بور سونی ایستلیج ترا چه سب ترا تو
بر بروک چنان سرای دور بر کینت تور مختصر می دور کافغانستان نیک خنی
دور ای کافزار ملامت ایمنه اد چون اگر پسران دور دلی کنار سوی نی بجای
در دور اوق ر دو کیم چنان سرای سوی خه شهر دور چنان سرای نیک خنی
شمالی دین و پور نیک ارتقا می دین یکور غرب در خدیج امین کافغانستان دین
بیز پور کیم یک الگ سو کیدین سوند مایه دور چنان سرای نیک دور دینه پانیز
بوروره نور مایری خدیج سستی تو تیز رادزی نیک ندی دینی بو کاس
سوی تعاقب کافغانستان دین خدیج کافغانستانی دین یکدوره دور دین چنان
نی انفا خدیج کافزاری و ابلی کاک کید ایوی یا خرا اندا اذق شخ دوریم
بر کافغانستان می بندایم نیک چا خرا می سواد دین خرا خرا کید دور دین ایوی
کار اگر چه باشنیر ایاس نیکها ر تو ای دین دور دلی مونی عم بلوک بر دین

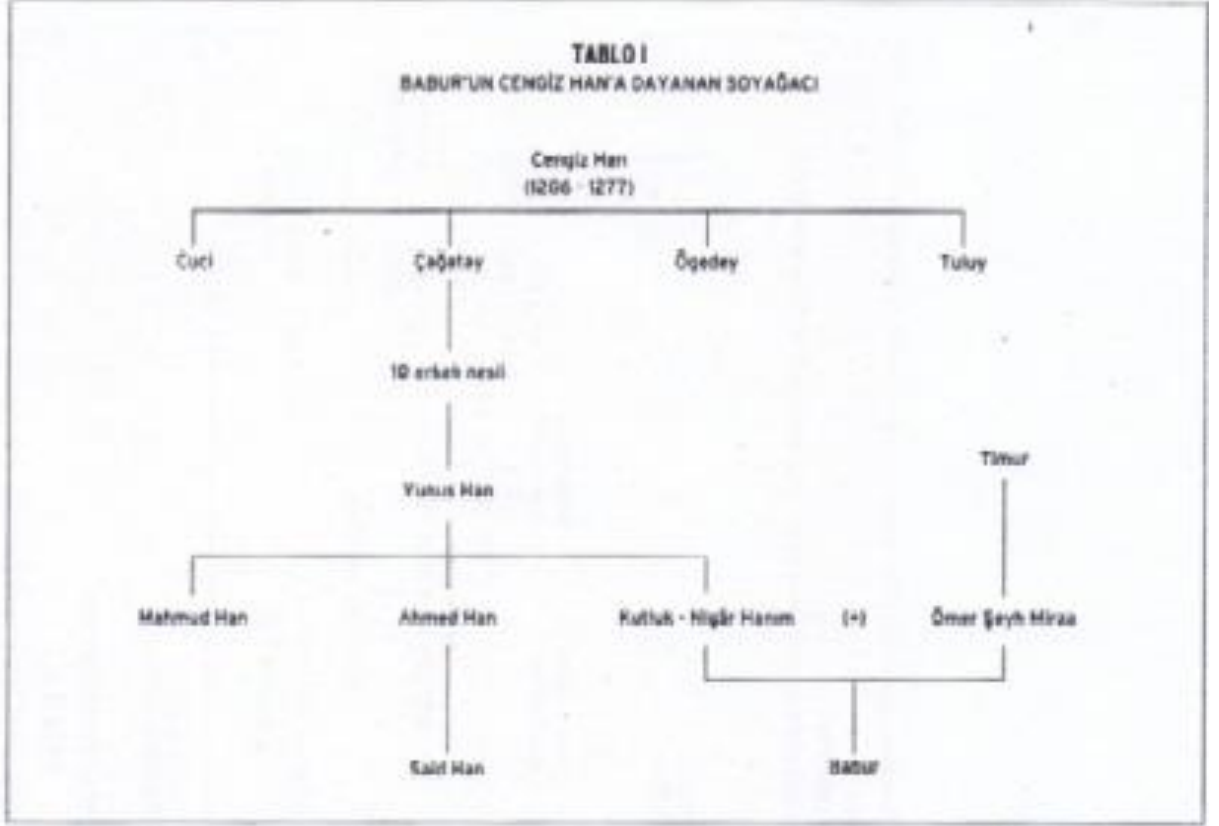
براه تو بانی دور کابل نیک شرق شمالی کوهستانه اوراق بود و تورا تا سیدان فریاد
 کافرستان دور طور کوشانه دور از زوم میوه می بسیار چاقی می نمود بود و بی
 تیلو در پیش کوه تاجی بسیار پردازی تیلو در ایلی شرب خور بی نازده هم کوه کوه
 این در تاج کوه انار زده پیروزه و جوت و جنگ بعلج لاری بسیار بود و نازده
 بوسه رستی سوختن قوی بود و در لاری دین و تقاری اصل بود و کس سوزستان می کرد
 دین در کوهستان ای نیک چرخ لاری تمام پانزده بیای دین دور شمس
 میانی خرابی بار و در لاری لاری در و در پان بود و در پان بر عاقوری و
 سرشک دین او وقت دین ایلی توی بدایلی بوی نیک اسما پوره و در شمس نیک
 تانی دیک ایلم کینه رور لاری دیر لاری دین بیخ دین بیخ کوه شمس لاری لاری
 او چار دین نوزاد و عانی کی گور بادیم بیخ کوه کوه سبزه با شمس بیخ کوه کوه
 لاری تانی کی با شمس بیخ کوه کوه سبزه با شمس بیخ کوه کوه کوه کوه
 بوقوشی و بوقوشی دیر لاری با شمس دین توری دین توری پیش آتی تانی نیک بار کوه نیک
 بوی دیک برات مورد وقت لوی لیک می بود و نانی تا با بندستان لیک می
 می در اول ایلی عیب میرد است تیلو در پیش و بیخ تان دامن لاری توری لاری لاری

در کیم از دم با زمین او سر ز اسلامه دعا لاس تو مار ز بر سبستان بر آود اولو
 امیش بویش نیلکن ویر لاشنگ ایوی انین کیمور امیش نی مین کورامه درین سز
 بر تهمیر توانی دور تهمیر بول اسیته اولع بو بو تور کوراستان انکاسی باره اوق
 تور قطع المین کفار نیلک سدی تهمیر بون دور کفار زبایدون ابون بو زین کیم
 آتور درین بو بوست کلب سبستان فی شیخ قیفا مذاکله کلب تهمیر بون
 قلمین کیش او توردوب کپش المین لار تهمیر بون دور تهمیر بون توانی دور اوله
 دولت لار و کوش فی بندیر لار نور ساری بو کوش بو با دور لار جان اول تهمیر بون
 خود بند ویب تور لار پر دره لاری هزاره لار شغل قلم بو پر سب کینست تور کیم کمال
 رائق بر دور ویر لار کیم خود بندین لار بره الکوش کانی بو بود کانی بو بو
 کوه دامنه کینست لاری دور باشی سز کور پروان دیانی در نام اولن ایلی اون کینست
 تور سیه یلک کینست لار دور چایغیر لاری بارمین تمدان تور بو کینست لار کمال شغ
 ایملی داوینق اولع بو همان اوجون اگر چه مال لاری ادا قبول لار دی شیخ داوینق
 لار بو کینست لاری قوی اسنه داوینق بولباران سوی نیلک لاری ایلی باره سحر
 دشت اولع بو بو تور بری کوزه تا زبان دیر لار زبهر فی دشت شیخ بوزله بولکین تا لاری

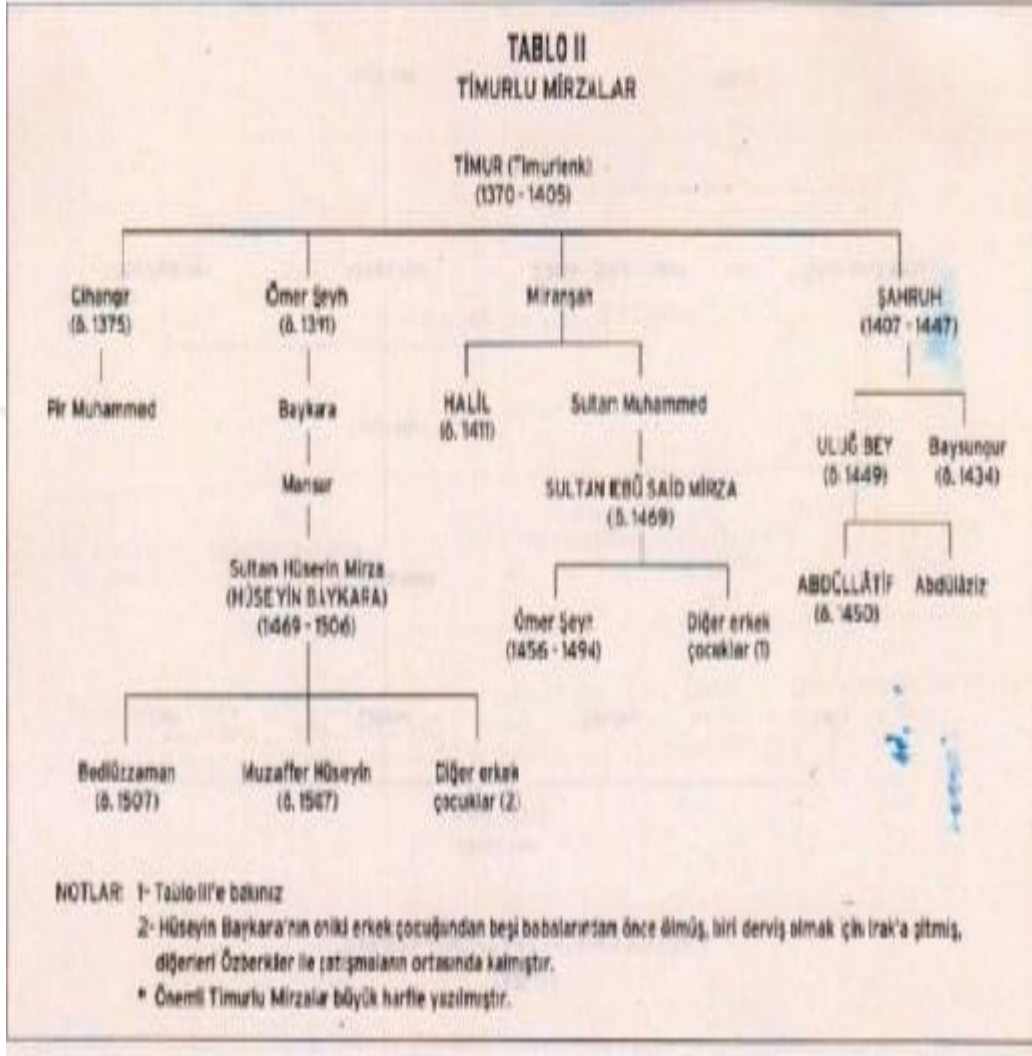
سید

6. 2. Babur'un Şeceresine Daire Örnekler

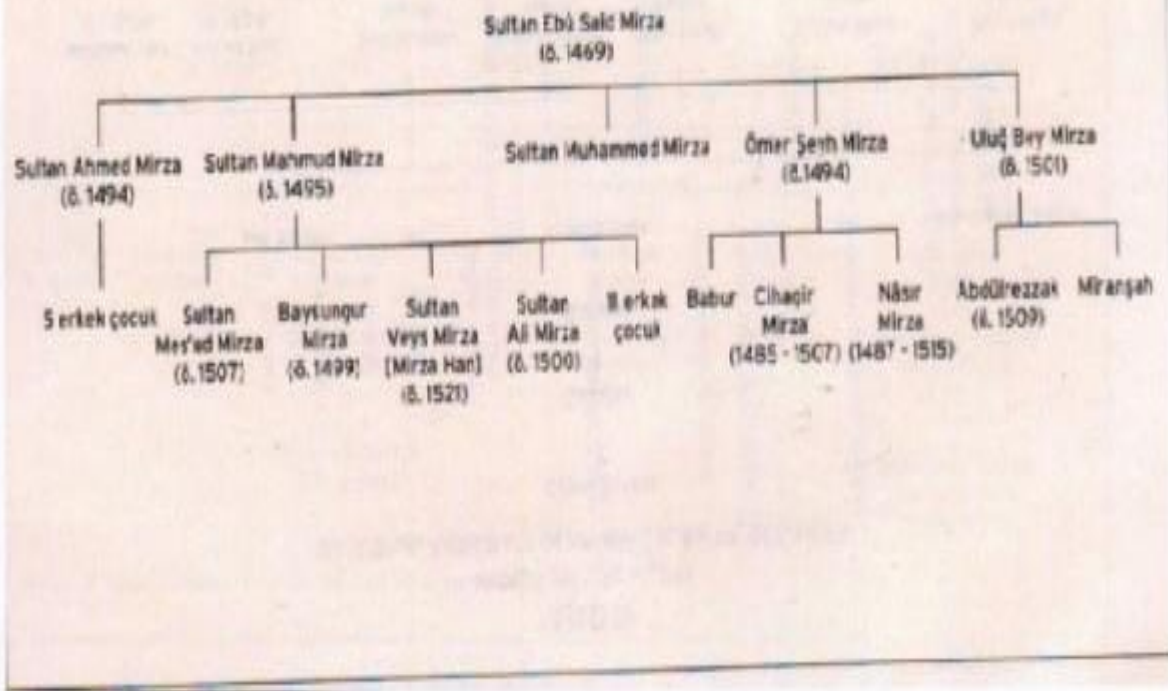
260

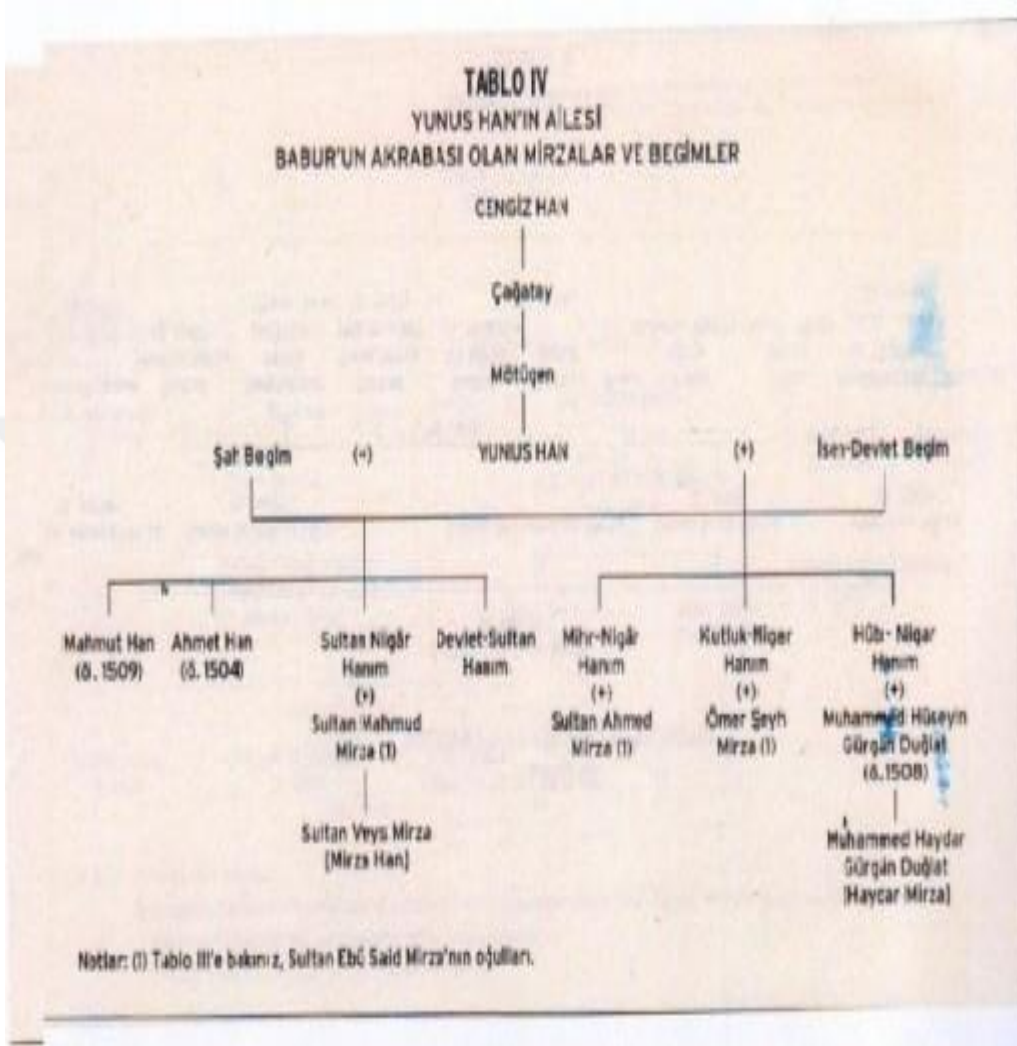

²⁶⁰ Roux, 2008

TABLO III
SULTAN EBÜ SAİD MİRZA'NIN SOYU

ÖZGEÇMİŞ

Bilal İsmail Şirin, 31 Ocak 1993 yılında İstanbul'un Fatih ilçesinde doğdu. İlk ve orta öğrenimini İstanbul'da tamamladı. 2011 yılında Kocaeli Üniversitesi Türk dili ve Edebiyatı bölümünde lisans eğitimine başladı. 2015 yılında lisans eğitimini tamamladı ve aynı yıl Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında yüksek lisans eğitimine başladı. Yüksek lisans tezi olarak *Babur-nâme* adlı eserin [120a-183a] arasındaki varakların dizin-sözlüğünü hazırladı.

